

ΠΑΝΑΓ. ΓΑΒΡΕΣΣΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Η ΠΕΙΡΩΝ

Α Σ Ι Α Σ

Α Φ Ρ Ι Κ Η Σ

Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η Σ

Ω Κ Ε Α Ν Ι Α Σ

Α Ν Τ Α Ρ Κ Τ Ι Κ Η Σ

Τ Α Ξ Ι Σ Γ'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΑΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1964

Σ. Γρηγορίου

17317

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

ΑΜΕΡΙΚΕΣ

ΩΚΕΑΝΟΙ

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ

ΤΑΞΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Σ. Φιλοσοφίας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΓΑΒΡΕΣΣΕΑ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α Α Σ Ι Α Σ
Η Π Ε Ι Ρ Ω Ν Α Φ Ρ Ι Κ Η Σ
 Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η Σ
 Ω Κ Ε Α Ν Ι Α Σ
 Α Ν Τ Α Ρ Κ Τ Ι Κ Η Σ

Τ Α Ξ Ι Σ Γ'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1964

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

Α. ^{ΝΕΝ} Α Σ Ι Α

Γενικά. Ἡ Ἀσία ἔχει ἔκτασιν 44.000.000 τετρ. χιλιομ. καὶ εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἐξ ὄλων τῶν ἡπείρων (σχεδὸν τετραπλασία τῆς Εὐρώπης). Ἔχει πρὸς Α. τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, πρὸς Ν. τὸν Εἰρηνικὸν καὶ Ἰνδικὸν καὶ πρὸς Β. τὸν Βόρ. Παγωμένον Ὠκεανόν. Πρὸς Δ. ἔχει τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸν Ἑλλησποντον, τὴν Προποντίδα, τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον (Χαρτ. Ἔγχο.). Μετὰ τῆς Εὐρώπης συνδέεται ἀπὸ τοῦ Καυκάσου μέχρι τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ Εὐρώπη, νὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία μεγάλη χερσόνησος τῆς Ἀσίας. Πράγματι ἡ Ἀσία μετὰ τῆς Εὐρώπης θεωρεῖται ἀπὸ φυσικῆς ἀπόψεως ὡς μία ἡπειρος, καλουμένη **Εὐρασία**. Τὰ σύνορα Εὐρώπης καὶ Ἀσίας δὲν καθορίζονται σαφῶς ὡς τοιαῦτα λαμβάνεται μία τεθλασμένη γραμμὴ, ἡ ὁποία διὰ τοῦ Καυκάσου, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ Οὐράλη ποταμοῦ καὶ τῶν Οὐραλίων ὄρεων φθάνει εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν. Εἰς τὰ σύνορα Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς ὑπάρχει μία χαμηλὴ, ἀμμώδης καὶ στενὴ λωρὶς γῆς, ἡ ὁποία λέγεται Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεσκάφη ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ συνδέουσα σήμερον τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μετὰ τὴν Μεσόγειον.

Ἵψηλα ὄροσειραὶ καθὼς καὶ ἐκτεταμένοι Ἔρημοι ἐμποδίζουν τὴν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀσίας καὶ τὴν Ἄπω Ἀνατολὴν διείσδυσιν· αἱ ὕψηλα αὐταὶ ὄροσειραὶ κάμνουν τὴν Ἀσίαν τὴν ὕψηλοτέραν τῶν ἡπείρων, με μέσον ὕψος 1010 μ. (Εὐρώπης 330 μ., Αὐστραλίας 360, Ν. Ἀμερικῆς 550, Β. Ἀμερικῆς 600 καὶ Ἀφρικῆς 660 μ. μέσον ὕψος).

Τὴν Ἀσίαν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς 7 μεγάλα τμήματα. Εἶναι τὰ ἑξῆς :

Ἡ ΝΑ. ἢ **Πρόσω Ἀσία**. Ἡ Ν. Ἀσία. Ἡ ΝΑ. Ἀσία. Ἡ Α. Ἀσία (ἡ Α. καὶ ΝΑ. Ἀσία λέγονται καὶ Ἄπω Ἀνατολή). Ἡ Βόρειος. Ἡ Δυτικὴ καὶ Ἡ Κεντρικὴ Ἀσία.

I. ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ Ή ΠΡΟΣΩ ΑΣΙΑ

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν, ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, ἡ Κύπρος, ἡ Συρία, ὁ Λίβανος, τὸ Ἰσραήλ, ἡ Ἰορδανία, ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία, ἡ Ἰεμένη καὶ τὰ διάφορα ἄλλα μικρὰ κρατίδια τῆς χερσονήσου τῆς Ἀραβίας καὶ τέλος τὸ Ἰράκ.

ἢ Ἀσιατικὴ Τουρκία

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν χερσόνησον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ μέρος τοῦ Κουρδιστᾶν καὶ τῆς Ἀρμενίας (Χαρτ. 1) καὶ ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Ἰμβρον καὶ Τένεδον καὶ τέλος τὰς νήσους τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ τὰς Πριγκηπονήσους εἰς τὴν Προποντίδα.

Ἔκτασις. Ὅρια. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον τμημα τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἔχουσα ἔκτασιν 743.634 τετρ. χιλιομ. (ἐπὶ συνολικῆς ἐκτάσεως 767.980 τετρ. χιλιομ. ἐξ ὧν τὰ 23.485 ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ἢ Ἀνατολικὴν Θράκην, ἐξετασθεῖσαν μετὰ τὴν Εὐρώπην). Εἶναι δηλ. ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία σχεδὸν ὅπλασια εἰς ἔκτασιν τῆς Ἑλλάδος (ἔκτασις Ἑλλάδος 132.563 τετρ. χιλ.). Πρὸς τὰ Β. καὶ τὰ ΒΔ. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὸν Βόσπορον, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλησποντον ἢ Δαρδανέλλια (Χαρτ. 1). Πρὸς Δ. ἀπὸ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Πρὸς Ν. συνορεύει μετὰ τὴν Μεσόγειον, τὴν Συρίαν καὶ τὸ Ἰράκ καὶ πρὸς Α. ἀπὸ τὸ Ἰράν (Περσίαν) καὶ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν (Ἰππερικανασίαν).

Μορφολογία ἐδάφους. Φυσικαὶ περιοχαί. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ἓν ὄροπέδιον, μέσου ὕψους 1000 μ., τὸ ὁποῖον περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ ὄρη ἀφίνοντα ὀλίγας μόνον διαβάσεις, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τὴν ἔξω τοῦ ὄροπέδιου ὑπόλοιπον χώραν. Μεγάλου μέρους τοῦ ὄροπέδιου τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν δὲν ἔχουν διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἢ συλλέγονται εἰς τὰ χαμηλότερά του μέρη, ὅπου σχηματίζουν λίμνας κατὰ τὸ πλεῖστον ἄλμυράς, ἢ χάνονται εἰς τὰ ἀμμώδεις ἐρήμους ἐκτάσεις τοῦ ὄροπέδιου, καταπινόμενα ἀπὸ τὴν ἄμμον. Βορείως τοῦ ὄροπέδιου ἐκτείνονται αἱ ὄροσειραὶ τοῦ Πόντου ἢ Ποντικαὶ Ἄλπει, αἱ ὁποῖαι ἢ ἀρχονται ἀμέσως ἀπὸ τῆς πα-

ραλίας ἢ ἀφίνουν στενάς πρὸς αὐτὴν πεδιάδας. Ἀρχίζουσι αἱ ὄροσειραι τοῦ Πόντου ἀπὸ τὴν Προποντίδα καί, βαίνουσαι παραλλήλως πρὸς τὰς ἀκτᾶς, φθάνουσι μέχρι τῶν πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν συνόρων. Τὸ ὕψος των ποικίλλει, φθάνουσι τὰ 3.000 μ., ἔχουσι δὲ ἀρκετὸν πλάτος. Πρὸς τὰ Ν. καὶ τὰ Α. τῆς Μ. Ἀσίας ἐκτείνονται αἱ ὄροσειραι τοῦ **Ταύρου** καὶ τοῦ **Ἀντιταύρου** (3.500 μ.), τὸ ἐσβεσμένον ἠφαιστειοῦ **Ἀργαῖος** (3916 μ.) καί, πρὸς τὰ μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ τοῦ Ἰράν συνόρα, τὰ ἐσβεσμένα ἠφαιστεια μέγα καὶ μικρὸν **Ἀραράτ** (5198 καὶ 3911 μ.), τὰ ὁποῖα προεκτείνονται καὶ ἐντὸς τῶν ὡς ἄνω χωρῶν. Πρὸς τὰ Δ. τῆς χερσονήσου εὐρίσκονται τὰ ὄρη **Ὀλυμπος τῆς Μυσίας** (2.500 μ.), ἡ **Ἴδη** (1.770 μ.) εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Τροίας, ὁ **Τμῶλος** (2120 μ.) καὶ τινὰ ἄλλα χαμηλότερα ὄρη. Τὰ ὡς ἄνω ὄρη ἀφίνουν, καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἀναφέρομεν, ὀλίγας μόνον διαβάσεις. Ὀνομαστὴ εἰς τὴν ἀρχαιότητα διάβασις διὰ τῆς ὄροσειραῶς τοῦ Ταύρου εἶναι ἡ καλουμένη «πύλαι» ἢ «θύραι» τῆς **Κιλικίας**· διὰ ταύτης διέρχεται αὐτοκινητόδρομος καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Κων/λεως—Βαγδάτης. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν σχηματίζονται διάφοροι, ἀρκετὰ εὐφοροί, κοιλάδες καί, εἰς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ πρὸς νότον παράλια, εὐφοροὶ πεδιάδες.

Ὁ θαλάσσιος διαμελισμὸς εἶναι μέγας εἰς τὰ δυτικὰ παράλια, ἀλλ' ἀσήμαντος εἰς τὰ Ν. καὶ ἰδίως τὰ Β. παράλια. Εἰς τὰ Β. σχηματίζεται ἡ χερσονήσος τῆς **Σινώπης** καὶ ἡ χερσονήσος **Σκουταρι** ἢ **Χρυσουπόλεως** (μεταξὺ Εὐξείνου καὶ Προποντίδος). Εἰς τὰ Δ. σχηματίζεται ἡ χερσονήσος τῆς **Τροίας**. Νοτιώτερον ταύτης σχηματίζονται οἱ κόλποι τοῦ **Ἀδραμυττίου**, τῆς **Σμύρνης** καὶ αἱ χερσονήσοι τῆς **Ἐρυθραίας** ἀπέναντι τῆς Χίου, τῆς **Μυκάλης** ἀπέναντι τῆς Σάμου καὶ αἱ τῆς **Ἀλικαρνασσοῦ** καὶ **Κνιδία** ἀπέναντι τῆς Κῶ. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων χερσονήσων σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ **Κεραμεικοῦ**. Εἰς τὰ νότια σχηματίζονται αἱ χερσονήσοι τῆς **Λυκίας** καὶ τῆς **Κιλικίας** καὶ μεταξὺ τούτων ὁ κόλπος τῆς **Ἀτταλείας**.

Κλίμα. Αἱ εἰς τὰ παράλια ὑψόμενα ὄροσειραι ἐμποδίζουσι τοὺς θαλασσίους ἀνέμους νὰ προχωρήσουσι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χερσονήσου καὶ νὰ φέρουσι εἰς αὐτὸ τὴν εὐεργετικὴν των ἐπίδρασιν (δηλ. βροχᾶς, ὄχι θερμὰ θέρη καὶ ἡπίους χειμῶνας). Ἔχει διὰ τοῦτο τὸ ἐσωτερικὸν ὄροπέδιον κλίμα ἡπειρωτικὸν μὲ θερμὰ θέρη, ψυχροὺς χειμῶνας καὶ μεγάλην διαφορὰν θερμοκρασίας, ὄχι μόνον μεταξὺ θέρους καὶ χειμῶνος,

ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν ὠρῶν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Αἱ βροχαὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι γενικῶς ὀλίγαι καὶ τὸ ἔδαφος στεππῶδες, καλύπτεται δηλαδὴ ἀπὸ χαμηλὸν χόρτον καὶ εἶναι κατάλληλον μόνον διὰ κτηνοτροφίαν. Εἰς τινὰς περιοχὰς αἱ βροχαὶ εἶναι τόσον ὀλίγαι (κάτω τῶν 0,25 μ. ἑτησίως), ὥστε νὰ σχηματίζωνται ἐκεῖ ἀρκετὰ ἐκτεταμέναι ἔρημοι, ὅπως ἡ **Ἄλμυρὰ** ἔρημος. Εἰς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ νότια παράλια τὸ κλίμα, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Μεσογείου, εἶναι μεσογειακόν, δηλ. μὲ ὄχι θερμὰ θέρη, ἥπιους χειμῶνας καὶ βροχὰς κυρίως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Εἰς τὰ πρὸς νότον ὅμως παράλια ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλοτέρα, λόγῳ τῆς ἐπίδρασεως τῶν ἐκ τῆς Ἀφρικῆς πνεόντων θερμῶν νοτίων ἀνέμων, φθάνουσα ἐνίοτε κατὰ τὸ θέρος τοὺς 50° Κ. Διὰ τοῦτο εἰς τὰ παράλια αὐτὰ καλλιεργοῦνται καὶ φυτὰ θερμῶν χωρῶν, ὅπως τὸ σακχαροκάλαμον καὶ ἡ βανανέα, μερικὰ δὲ ἔτη κατορθώνουν νὰ ὠριμάσουν τοὺς καρπούς των καὶ αὐτοὶ οἱ φοῖνικες (*χουρμαδιές*). Τὰ πρὸς Β. παράλια ἔχουν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὑγρῶν καὶ ψυχρῶν ἐκ τοῦ Εὐξείνου ΒΑ. ἀνέμων, ἰδιάζον κλίμα. Λέγεται τοῦτο ποντικὸν καὶ προσομοιάζει πρὸς τὸ μεσογειακὸν τοιοῦτον, ἀλλὰ ἔχει ψυχροτέρους χειμῶνας καὶ περισσοτέρας βροχὰς, διὰ τοῦτο δὲ αἱ Ποντικαὶ Ἄλπεις καλύπτονται ἀπὸ δάση.

Ποταμοὶ—Λίμναι. Λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν, αἱ ὁποῖαι πίπτουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας, οἱ ποταμοὶ εἶναι γενικῶς ὀλίγοι καὶ μικροί. Ὁ μεγαλύτερος εἶναι ὁ **Ἄλυς** γνωστὸς ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν, διότι παρ' αὐτὸν ἠττήθη ὁ Κροῖσος. Ὁ **Σαγγάριος**, γνωστὸς διὰ τὰς παρ' αὐτὸν μάχας μεταξὺ τῶν στρατευμάτων μας καὶ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν (1919 - 1922). Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ποταμοὶ χύνονται εἰς τὸν Εὐξείνου. Ὁ **Γρανικός**, γνωστὸς διὰ τὴν παρ' αὐτὸν ἦτταν τῶν Περσῶν ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον (344 π.Χ.), ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴν Προποντίδα. Ὁ **Ἔρμος**, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης καὶ ὁ παραπόταμός του **Πακτωλός**, γνωστὸς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, διότι οἱ ἄμμοι του περιεῖχον χρυσόν. Ὁ **Μαιάνδρος**, ὁ ὁποῖος ἐμβάλλει παρὰ τὴν ἀρχαίαν Μίλητον ἀπέναντι τῆς Σάμου, σχηματίζων κατὰ τὸν ροῦν του πλείστους μαιάνδρους. Ὁ **Κυδνος**, εἰς τὸν ὁποῖον λουσθεὶς ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἠσθένησε, ὁ **Καλύκανδρος**, χυνόμενος εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ὁ **Εὐφράτης** καὶ ὁ **Τίγρης** εἰς τὰ Ν.Α. τῆς χώρας, οἱ ὁποῖοι χύνονται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

Αί μεγαλύτεραι λίμναι είναι ή **Ἄλμυρά λίμνη** ή **Τάτα**, τὸ ὕδωρ τῆς ὁποίας ἐξατμιζόμενον ἀφίνει κατ' ἔτος εἰς τὰς ὄχθας τῆς στρώμα ἄλατος, πάχους πολλάκις ἐνὸς μέτρου· ή **Ἄκ - Σεχίρ**, ή **Ἄσκανία** παρὰ τὴν Προποντίδα καὶ ή λίμνη **Βάν**, ή μεγαλύτερα ὄλων εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς χερσονήσου.

Γεωργία καὶ Κτηνοτροφία. Κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ή γεωργία καὶ ή κτηνοτροφία. Τὸ ὄρεινὸν ὅμως τῆς χώρας καὶ αἱ στέπται καὶ ἔρημοι, αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουν μεγάλας ἐκτάσεις λόγῳ τῆς ἀνομβρίας, κάμνουν, ὥστε τὸ καλλιεργήσιμον ἔδαφος νὰ εἶναι πολὺ ὀλίγον, μόλις τὸ $\frac{1}{20}$ τῆς ὅλης ἐκτάσεως. Τὸ περισσότερον τοῦ καλλιεργουμένου ἐδάφους εὐρίσκεται εἰς τὰς παραλιακὰς πεδιάδας. Καλλιεργοῦνται (*Χαρτ. 2*) δημητριακά, καπνός, τοῦ ὁποίου γίνεται μεγάλη παραγωγή καὶ ἐξαγωγή (ἰδίως εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας), βάμβαξ εἰς τὰ νότια, σῦκα καὶ σταφῖς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σμύρνης, ξηροὶ καρποὶ (*καρύδια, ἀμύγδαλα, φουντούκια*) καθὼς καὶ βερύκοκκα, κεράσια καὶ κάστανα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου (ή Κερασσοῦς ὀφείλει τὸ ὄνομά τῆς εἰς τὰ ἄφθονα κεράσια τῆς). Εἰς τὰ μεσογειακοῦ κλίματος παράλια καλλιεργοῦνται ἐλαῖα (ή Τουρκία μετὰ τῆς Ἰσπανίας, Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος εἶναι αἱ μεγαλύτεραι παραγωγαὶ ἐλαιολάδου). Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ **Ἀφίον - Καραχισάρ** καλλιεργεῖται ή **μήκων** ή **ὕπνοφόρος** (κοινῶς ἀφίονι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς περιοχῆς), ἐκ τῆς ὁποίας παράγεται ὄπιον διὰ φαρμακευτικὸς σκοποῦς. Ἐσχάτως ἤρχισεν ή εἰς εὐρεῖαν κλίμακα καλλιέργεια σακχαροτεύτων με παραγωγὴν ἐκ τούτων σακχάρως, ή ὁποία ἐπαρκεῖ διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν. Ἀντιθέτως εὐρίσκεται εἰς παρακμὴν ή καλλιέργεια μορεῶν, διότι ἔχει κατὰ πολὺ μειωθῆ σήμερον ή ἐκτροφή μεταξοσκωλήκων καὶ ή παραγωγή μετάξης, ή ὁποία εὐρίσκετο κυρίως εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ **Κτηνοτροφία** ἐπικρατεῖ εἰς τὰς στεπεπώδεις ἐκτάσεις τοῦ ἑσωτερικοῦ ὄροπεδίου. Διατρέφονται κυρίως πρόβατα (*26,5 ἑκατομ.*) καὶ αἰγες (*11,5 ἑκατομ.*), ἀλλὰ καὶ βόες, βούβαλοι, ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι καὶ κάμηλοι. Οἱ ποιμένες διάγουν ζωὴν νομαδικὴν μετακινούμενοι ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν ἀναλόγως τῆς ὑπάρξεως χόρτου. Κατὰ τὸ θέρος ἀνέρχονται εἰς τοὺς ὕψηλους ὄρεινους βοσκοτόπους. Μία ποικιλία ἐκ τῶν διατρεφόμενων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀγκύρας αἰγῶν, αἱ λεγόμεναι *αἰγες τῆς Ἀγκύρας*, ἔχουν μετάξινον μαλλίον, τὸ ὁποῖον εἶναι

περιζήτητον γίνεται εξαγωγή ἐξ αὐτοῦ κυρίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ πτηνοτροφία καὶ γίνεται εξαγωγή ἐτησίως ἀρκετῶν αὐγῶν.

Δάση ἀνευρίσκονται κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου καὶ εἰς τὸν Ταῦρον καὶ Ἀντίταυρον εἶναι ταῦτα κυρίως ἀπὸ κωνοφόρα καὶ δρυς.

Ὄρυκτός πλοῦτος. Ἐχει ἄνθρακας εἰς ἀρκετὴν ποσότητα εἰς τὴν περιοχὴν Ἡρακλείας (Ἐργελῆ). Ἐχει ἐπίσης σμύριδα, χαλκόν, θεῖον, χρώμιον κλπ. Δὲν γίνεται ὅμως ἀρκετὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ ὄρυκτοῦ πλοῦτου τῆς χώρας λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν.

Ἡ **ἀλιεία** διενεργεῖται εἰς ὅλα τὰ παράλια, κυρίως ὅμως εἰς τὴν Προποντίδα, ὅπου ἀφθονοῦν οἱ ἰχθύες. Ἀλιεύονται παντὸς εἴδους ἰχθύες, εἰς τὰ νότια δὲ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ σπόγγοι. Αἱ ἀλιεῦμεναι ὅμως σήμερον ποσότητες εἶναι κατὰ πολὺ μικρότεραι ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἠλιεύοντο πρὶν ἐκδιωχθῶν ἐκ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ ἰδίως ἐκ τῶν παραλίων τῆς Προποντίδος οἱ ἐκεῖ ἀπὸ αἰῶνων διαμένοντες Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐπιδειξιώτατοι ἀλιεῖς.

Ἡ **Βιομηχανία** εἶναι ὑποτυπώδης. Ἡ παλαιότερον ἀκμάζουσα βιομηχανία κατασκευῆς ταπήτων (χαλιῶν) εὐρίσκεται εἰς παρακμὴν μετὰ τὴν ἐκδιώξιν ἐκεῖθεν τῶν Ἑλλήνων, εἰς χεῖρας τῶν ὁποίων κυρίως εὐρίσκειτο. Μόνον ἡ βιομηχανία παραγωγῆς σακχάρους καὶ ἡ ὑφαντουργία, ἰδίως βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἐσημείωσαν ἐσχάτως ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Ὑπάρχουν σήμερον ἀρκετὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀδάνων, ὅπου παράγεται ἀρκετὸς βάμβαξ.

Ἡ **συγκοινωνία καὶ τὸ ἐμπόριον.** Ἡ συγκοινωνία δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Αἱ κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης ὑψόμεναι ὁροσειραὶ καθιστοῦν δύσκολον τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν παραλίων μετὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Ἡ ἐλλειψὶς καλῶν συγκοινωνιῶν καθιστᾷ δύσκολον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου· οἱ Τοῦρκοι ἄλλως τε δὲν εἶναι ἐπιδέξιοι ἔμποροι. Ὑπάρχουν σιδηροδρομικαὶ γραμμαί, αἱ ὁποῖαι ἐνώνουν τὰς μεγαλύτερας πόλεις μεταξύ των. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν ἀπέναντι τῆς Κων/πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἀκτῆς πόλιν **Χρυσούπολιν** (Χαϊδάρ-Πασᾶ) φθάνει εἰς τὴν Βαγδάτην (Ἰράκ), ἀφοῦ διέλθη καὶ διὰ τῆς Συ-

ρίας (Χρυσούπολις — Έσκη Σεχίρ — Ίκόνιον — Άδανα — Χαλέπιον) (Χαρτ. 3). Είς τὸ Χαλέπιον ἡ σιδηροδρομικὴ αὐτὴ γραμμὴ διακλαδοῦται ἢ μία διακλάδωσις προχωρεῖ πρὸς Ν. πρὸς τὴν Δαμασκὸν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἰορδανίαν — Ἰσραήλ καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Καῆρου κλπ., ἢ ἄλλη, προχωροῦσα κατὰ μῆκος τῶν συνόρων Συρίας καὶ Τουρκίας, εἰσέρχεται πάλιν εἰς τὴν Συρίαν περὶ τὸ τέρμα τῶν πρὸς Α. συνόρων Συρίας καὶ Ἰράκ καὶ κατόπιν εἰσχωρεῖ εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Ἰράκ, κατευθυνομένη πρὸς Βαγδάτην καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὴν Βασσόραν καὶ τὸ Κουβέιτ. Ὑπάρχουν διακλαδώσεις τῆς ὡς ἄνω γραμμῆς πρὸς Σμύρνην, Ἄγκυραν, Ἐρεγλίη, Σαμψοῦντα, Καισάρειαν, Σεβάστειαν, Μαλάτιαν, Διαρβεκίρ καὶ Ἐρζερούμ, ἐκεῖθεν δὲ πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. **Ἐξάγει** ἢ Τουρκία κυρίως δημητριακά, καπνόν, βάμβακα, σταφίδα, σῦκα, ξηροὺς καρπούς, ζῶα, δέρματα, αὐγὰ καὶ μεταλλεύματα. **Εἰσάγει** καύσιμα καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εἶναι 22.496.000 κ. καὶ ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ 29 κατὰ τετρ. χιλομ. (ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, δηλ. τῆς Ἀσιατικῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, εἶναι 24.122.000 κ.). Οἱ κάτοικοι, πλὴν τῶν Κούρδων καὶ τῶν Ἀρμενίων, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν, εἶναι Τουρανικῆς καταγωγῆς καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, λόγῳ ὅμως τῆς μεγάλης ἐπιμιξίας των μὲ λευκοὺς ἔχουν πολὺ ἐξησθημένα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικά. Εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρησκευμα καὶ γλῶσσα των εἶναι ἡ Τουρκικὴ, πλὴν τῶν Κούρδων, οἱ ὅποιοι ἀνέρχονται εἰς 1,5 ἑκατομ. καὶ ὀμιλοῦν ἰδίαν γλῶσσαν, τὴν Κουρδικήν. Διὰ τὴν γραφὴν χρησιμοποιεῖται σήμερον τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον ἀντὶ τοῦ Ἀραβικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιεῖτο πρὶν. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν κατοίκων εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τὰ πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον παράλια, τὸ ἐσωτερικὸν δὲ τῆς χώρας εἶναι ἀραιότατα κατοικημένον. Ὀλόκληρος ἡ Τουρκικὴ Δημοκρατία ὑποδιαιρεῖται εἰς 63 Βιλαέτια (*Νομούς*), τὰ 4 ἐκ τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν.

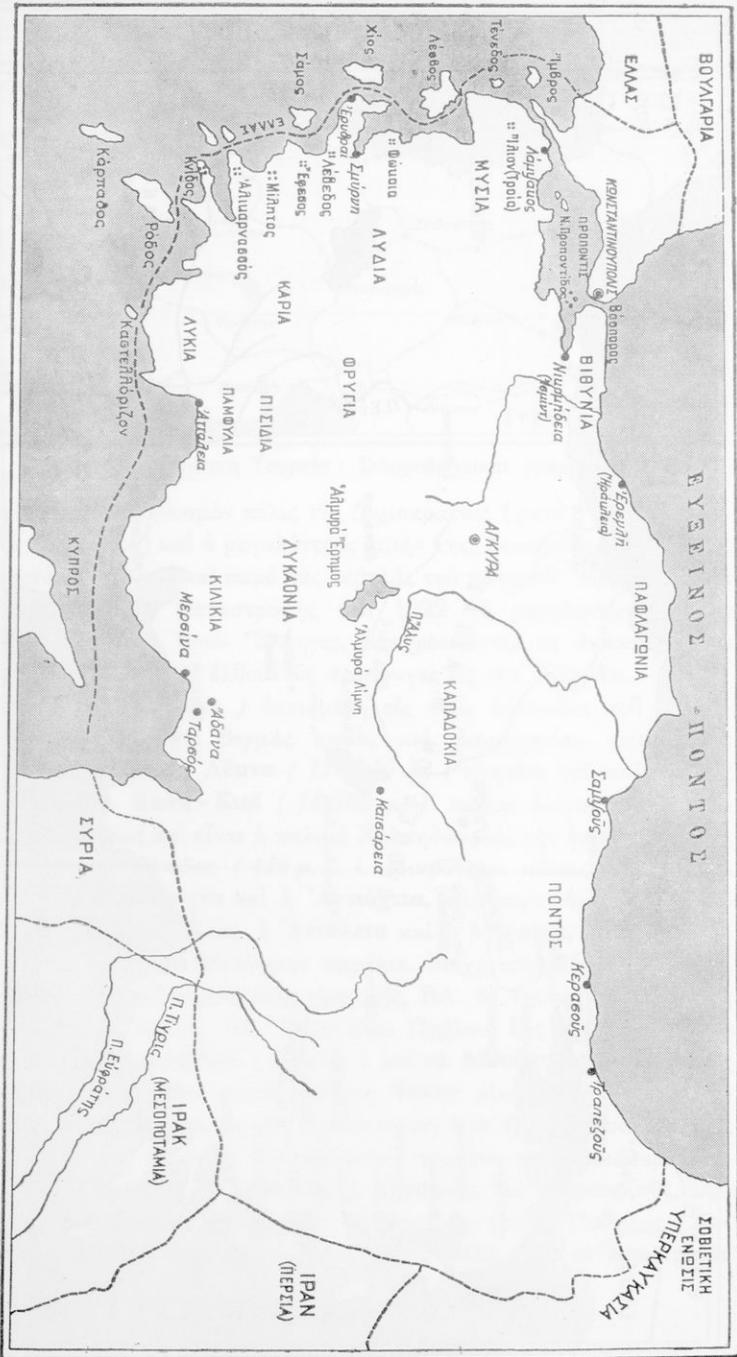
Ἡ Ἄγκυρα (450.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὁροπέδιον, εἰς ὕψος 800 μ., περιβαλλομένη ἀπὸ γυμνά ὄρη. Εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὰς ὀμωνύμους γαλάς καὶ τὰς αἰγας μὲ τὸ μετὰξινον τρίχωμα (Χαρτ. 4) **Σμύρνη** (286.000

Χαρτ. 3. 'Ασιατική Τουρκία : Σιδηροδρομικά γραμμάι.

κ.), ή τρίτη εις πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας (μετὰ τὴν Κων/πολιν καὶ τὴν Ἄγκυραν) καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς, ἐκτισμένη εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀμωνύμου κόλπου καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Ἑρμου. Μέχρι τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς τοῦ 1922 τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἦσαν Ἕλληνες, ὑποχρεωθέντες νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἔλθουν ὡς πρόσφυγες εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Προύσσα (130.000 κατ.) ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου τῆς Μυσίας, ἔχει θερμὰς πηγὰς καὶ βιομηχανίαν κατασκευῆς φημισμένων ταπήτων. Ἄδανα (172.000 κ.) πλησίον τοῦ κόλπου τῆς Ἀλεξανδρέττας. **Καδὴ - Κιοϊ** (78.000 κ.)· κεῖται ὀλίγον νοτιώτερον τῆς Χρυσουπόλεως καὶ εἶναι ἡ παλαιὰ Χαλκηδών, εἰς τὴν ὅποιαν ἐγένεν ἡ Δ' Οἰκουμένη Σύνοδος (415 μ.Χ.). Μικρότεραι πόλεις εἶναι εἰς τὰ νότια αἱ : Ἄλεξανδρέττα καὶ ἡ Ἀντιόχεια, ἀμφότεραι ἀνατολικῶς τοῦ κόλπου τῆς Ἀλεξανδρέττας, ἡ Ἀττάλεια καὶ ἡ Μερσίνα, μικροὶ λιμένες εἰς τὰ νότια πρὸς τὴν Μεσόγειον παράλια. Μέχρι τῆς Μερσίνης φθάνει διακλάδωσις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ΒΑ. δὲ ταύτης εὐρίσκεται ἡ πολίχνη **Ταρσός**, πατρίς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἰς τὴν **Προποντίδα** εὐρίσκονται ἡ **Νικομήδεια** (Ἴσμιντ) καὶ τὰ **Μουδανιά**, νοτίως δὲ τῆς Νικομηδείας ἡ σήμερον μικρὰ πολίχνη Ἰσνίκ· εἶναι αὕτη ἡ ὀνομαστὴ Βυζαντινὴ πόλις **Νίκαια**, εἰς τὴν ὅποιαν ἐγένεν ἡ Α' Οἰκουμένη Σύνοδος (325 μ.Χ.). Εἰς τὰ πρὸς τὸν **Εὐξείνιον** παράλια σημαντικώτεραι πόλεις εἶναι : ἡ **Σινώπη**, ἡ **Σαμψούς**, ἡ **Κερασούς** καὶ ἡ **Τραπεζούς**, ὅλαι πόλεις μετὰ ἀκμαζόντας Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς (τοὺς Ποντίους) ἐκρίζωθέντας ἐκεῖθεν παρὰ τῶν Τούρκων τὸ 1922. Εἰς τὸ **ἐσωτερικόν**

Χάρτ. 4α. Περιοχές Μ. Ασίας κατά την αρχαιότητα.

Χαρτ. 4β. Περιοχή Ἑλλησπόντου κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα.

τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εὐρίσκονται αἱ πόλεις : Ἀϊδίνιον, Ὀδεμήσιον, Οὐδάκ, Δορύλαιον (Ἐσκή - Σεχίε), Ἀφιόν - Καρά - Χισάρ, Ἰκόνιον (Κόνια), Καισάρεια (ἡ πατρὶς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου), Σεβάστεια, Ἐρζερούμ, Διαρβεκίρ καὶ Μαλάτια.

Ἱστορία τῆς Μ. Ἀσίας. Ἀπὸ τῆς ἀρχαιστάτης ἐποχῆς διάφοροι λαοὶ κατὰκησαν τὴν Μ. Ἀσίαν, διότι αὕτη ἀποτελεῖ τὴν γέφυραν μεταξὺ τῶν δύο ἡπείρων, Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ἀφοῦ διὰ τῶν στενῶν τοῦ Βοσπόρου ἦτο εὐκόλος ἡ διάβασις ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἡπειρον. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας, ἡ Μ. Ἀσία διεκρίνετο εἰς μικροτέρας περιοχάς. Πρὸς τὰ παράλια ἦσαν ἡ Λυδία, ἡ Καρία καὶ ἡ Μυσία. Πρὸς τὰ νότια ἡ Λυκία ἡ Παμφυλία καὶ ἡ Κιλικία. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἡ Λυκαονία, ἡ Καπαδοκία, ἡ Πισιδία καὶ ἡ Φρυγία. Ἐνωρίτατα ὅμως, ἀπὸ τοῦ 14ου π.Χ. αἰῶνος, οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπεδίωξαν νὰ ἐγκαταστήσουν, εἰς τὰ παράλια κυρίως, ἀποικίας. Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος εἶναι ἀπήχησις τῆς πολεμικῆς προσπάθειας τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐκεῖ.

Αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, ἰδρυθεῖσαι καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Μ. Ἀσίας (Αἰολεῖς — Ἴωνες — Δωριεῖς), ἀνεπτύχθησαν οικονομικῶς, πολιτικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ ἀπέβησαν πόλεις ἰσχυραὶ καὶ εὐήμεροσαι, ἀναπτύξασαι λαμπρὸν πολιτισμόν. Εἶναι γνωσταὶ ἐκ τῆς ἱστορίας αἱ

σπουδαιότεραι ἐξ αὐτῶν, ὡς αἱ : Φώκαια (*Χάρτης 4a*), Σμύρνη, Ἐφεσος, Κολοφών, Ἀλικαρνασὸς καὶ ἡ μεγίστη πασῶν Μίλητος, ἡ ὁποία ἱδρυσε πλῆθος ἀποικιῶν, ἰδίως εἰς τὰ πρὸς τὸν Εὐξείνιον παράλια τῆς Μ. Ἀσίας.

Ὁ Ὅμηρος, ὁ μέγιστος τῶν ποιητῶν, ὁ Ἡρόδοτος, πατὴρ τῆς ἱστορίας, ὁ Θαλῆς, ὁ μέγας σοφός, ὁ Ἡράκλειτος, μέγας φιλόσοφος, ὁ Ἀναξίμανδρος καὶ πολλοὶ ἄλλοι, εἶναι τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἀρχ. Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Μ. Ἀσία ὑπετάχθη ἀργότερον εἰς τοὺς Πέρσας, ἐλευθερωθεῖσα ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον. Περιῆλθεν ὅμως ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ρωμαίων ἀργότερον καί, μετὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους εἰς Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικόν, ἀπετέλεσε τὸν κορμὸν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἐξελληνισθεῖσα πλήρως. Ἐν συνεχείᾳ περιῆλθεν ὑπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς Τούρκους, παρὰ ὅμως τὴν ὑπ' αὐτοὺς μακρὰν καὶ φοβερὰν δουλείαν, ὁ Ἑλληνισμὸς διετηρήθη ἀκμαῖος εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις, στοιχεῖον πολιτισμοῦ καὶ ἀνθρωπισμοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Μ. Ἀσίας μετὰ τρισχιλιετῆ ἔνδοξον ἱστορικὴν ζωὴν ἐξεριζώθη ἐκεῖθεν κατὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ 1922 (Μικρασιατικὴ Καταστροφή) καὶ ἡ Ἑλλάς ἐδέχθη, περιέθαλψε καὶ ἐγκατέστησε περὶ τὸ ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον προσφύγων.

καὶ Κύπρος

Ἡ Ἑλληνικὴ Μεγαλόνησος Κύπρος εἶναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς Α. Μεσογείου καὶ ἡ τρίτη ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν (μετὰ τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Σαρδηνίαν) ὅλης τῆς Μεσογείου. Ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες μὲ μεγαλύτερον μῆκος 212 χιλιομ. (ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Δρέπανον μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Ἄγ. Ἀνδρέας) καὶ μεγαλύτερον πλάτος 96 χιλιομ. (ἀπὸ τοῦ ἀκρ. Γάτα μέχρι τοῦ ἀκρ. Κορμακίτη, (*Χαρτ. 5*).

Ἐκτασις. Πληθυσμὸς. Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ Κύπρος ἔχει ἔκτασιν 9251 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 549.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 80.000 εἶναι Τούρκοι, οἱ δὲ ὑπόλοιποι Ἕλληγες (ὑπερπενταπλάσιοι τῶν Τούρκων).

Μέγα μέρος τῆς νήσου καλύπτεται ἀπὸ δύο ὄροσειράς, ἐκ τῶν ὁποίων ὑψηλότερα εἶναι ἡ πρὸς τὰ νότια λέγεται Ὀλυμπος καὶ ἡ ὑψηλότερα τῆς

κορυφή είναι εἰς τὸ ὄρος **Τρόδος** (2140 μ.). Ὁ Ὀλυμπος εἶναι κατάφυτος ἀπὸ πεύκα, ἔχει δὲ ὠραῖα ξενοδοχεῖα πρὸς παραθερισμόν. Ἡ πρὸς τὰ Β. τῆς νήσου ὄροσειρὰ λέγεται **Πενταδάκτυλον** (1045 μ.). Μεταξὺ τῶν δύο ὄροσειρῶν ἐκτείνεται ἡ πεδιάς **Μεσαορία** ἢ Μεσαριά μήκους 96 καὶ πλάτους 16 - 32 χιλιομ. Σημαντικώτεροι κόλποι εἶναι οἱ : τῆς Ἀμμοχώστου, Λάρνακος, Λεμεσοῦ, Ἐπισκοπῆς καὶ Μόρφου.

Κλίμα. Οἱ χειμῶνες εἶναι ἥπιοι, τὰ θέρη ὅμως θερμὰ καὶ συνήθως τελειῶς ἄνομβρα. Αἱ βροχαὶ γενικῶς εἶναι ὀλίγαι, πίπτουν κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχουν ποταμοί, ἀλλὰ μόνον χειμάρροι.

Φυτά. Εὐδοκιμοῦν τὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν, ὅπως ἡ πεύκη, ὁ κέδρος, ἡ κυπάρισσος, ἡ δρυς, ἡ χαρουπιὰ, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία, ἡ συκῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ, κλπ. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἰδίως σῖτος, εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μεσαριάς, ἄμπελοι καὶ σταφιδάμπελοι παράγουσαι ἐξαιρετικῆς ποιότητος οἶνον καὶ σταφίδα, ἐλαία καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Παράγονται ἐπίσης ἀρκετὰ γεώμηλα, ἀμύγδαλα, καπνός, βάμβαξ, λίνον, μὲ τὸ ὁποῖον κατασκευάζονται ὠραῖα ἐγχώρια λιὰ ὑφάσματα, ὄσπρια, λαχανικά καὶ ἀρκετὰ χαρούπια, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται ἐξαγωγή. Ἡ ἀνομβρία ὅμως καὶ ἡ ἔλλειψις ἀρδευτικῶν ἔργων δὲν ἐπιτρέπει οὔτε τὴν καλλιέργειαν μεγάλων ἐκτάσεων, οὔτε τὴν ἐπίτευξιν μεγάλων ἀποδόσεων ἀπὸ τὰς καλλιεργουμένας τοιαύτας.

Ἡ **Κτηνοτροφία** εὐρίσκεται εἰς καλύτεραν κατάστασιν. Διατρέφονται ἵπποι, ὄνοι μεγάλωσμοι ἐξαιρετικῆς ἀνοτοχῆς, ἡμίονοι καὶ χοῖροι. Ἡ πτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοκομία ἔχουν ἐπίσης ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Γενικῶς τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὄχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή των. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὑπάρχει χαλκός (σήμερον ὀλίγος, ἐνῶ παλαιὰ ἐφημιζετο ἡ Κύπρος διὰ τὸν χαλκόν της), σίδηρος, γύψος καὶ ἀμίαντος.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι καλή. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ δρόμοι, πολλοὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἀσφαλτοστρωμένοι. Λιμὴν ἀξιόλογος εἶναι μόνον ὁ λιμὴν τῆς Ἀμμοχώστου. Κυριώτερα ἐξαγόμενα εἶδη εἶναι μεταλλεύματα, ἀμίαντος, οἶνοι, ξυλοκέρατα (χαρούπια) καὶ γεώμηλα. Εἰσάγονται κυρίως ἄλευρα, ὑφάσματα, μηχαναὶ καὶ μηχανήματα διάφορα καὶ ξυλεῖα.

1959) σκληρόν ἀγώνα, εἰς τὸν ὅποιον ἀπεδύθησαν οἱ ἀδελφοί μας κά-
τοικοι τῆς Μεγαλονήσου, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Ε.Ο.Κ.Α. καὶ τοῦ
ἀρχηγοῦ τῆς Διγενῆ. Πλεῖστοι Κύπριοι ἐξωρίσθησαν, ἄλλοι ἐνεκλεί-
σθησαν εἰς τὰς φυλακὰς ἢ εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Εἰς ἑκατον-
τάδας ἀνῆλθον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 4ετοῦς ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος
τῶν Κυπρίων ἀδελφῶν μας, οἱ φονευθέντες εἰς συμπλοκάς μὲ τὰ Ἀγγλικά
στρατεύματα καὶ οἱ ἀποσταλέντες εἰς τὰς ἀγχόνας ἀπὸ τὰ Ἀγγλικά
δικαστήρια τῆς Μεγαλονήσου, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ ἔφηβοι 18ετείς.
Ὁ 4ετὴς ἀνισος καὶ σκληρὸς ἀγὼν καὶ τὸ ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος
τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων, ὠδήγησαν τὴν Κύπρον εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν.
Διὰ συμφωνίας ὑπογραφείσης ἐν Λονδίῳ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1959 ὑπὸ
τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἡν. Βασιλείου, τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
καὶ Ἐθνάρχου Μακαρίου, ἐκπροσωποῦντος τοὺς Ἕλληνας τῆς Κύπρου
καὶ τοῦ Κιουτσούκ, ἐκπροσωποῦντος τὴν μειονότητα τῶν Τουρκοκυ-
πρίων, ἡ Μεγαλόνησος Κύπρος ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνεξάρτητος Δημοκρα-
τία. Πρῶτος πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐξελέγη ὁ Ἐθνάρ-
χος Κύπρου Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Σαλαμίνας.

Πόλεις. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Κύπρου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀγροτικὸς, κατοικῶν εἰς μικρὰ χωρία. Πόλεις ὑπάρχουν αἱ : **Λευκωσία**, πρωτεύουσα τῆς νήσου καὶ τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας (86.000 κ.). Αἱ ἄλλαι πόλεις, αἱ ὅποια εἶναι πρωτεύουσαι τῶν ὁμωνύμων τῶν ἐπαρχιῶν, εἶναι αἱ : **Κυρήνεια**, **Ἀμμόχωστος**, **Λάρναξ** καὶ **Λεμεσός**. Πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Πάφου εἶναι ἡ πόλις **Κτήμα**. "Ολαὶ ὅμως αἱ πόλεις αὐταὶ δὲν συγκεντρῶνουν ὁμοῦ πλέον τῶν 190.000 κ., μεγαλύτεραι δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ Λεμεσός, καὶ ἡ Λάρναξ.

~~Χ~~ Συρία

Ἡ **Συρία**, τελοῦσα ὑπὸ Γαλλικὴν Ἐντολήν, ἐγένετο ἀνεξάρτητος Δημοκρατία κατὰ τὸ 1947. Τὸ 1958 ἠνώθη μετὰ τὴν Αἴγυπτον εἰς ἓν Κράτος, τὸ ὅποιον ὠνομάσθη « Ἡνωμένη Ἀραβικὴ Δημοκρατία » καὶ τοῦ Κράτους τούτου ἀπετέλει ἐπαρχίαν μέχρι τοῦ ὁκτωβρίου 1961, ὅτε, κατόπιν ἐπαναστάσεως, ἀπεσχίσθη, ἀποτελέσασα ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν.

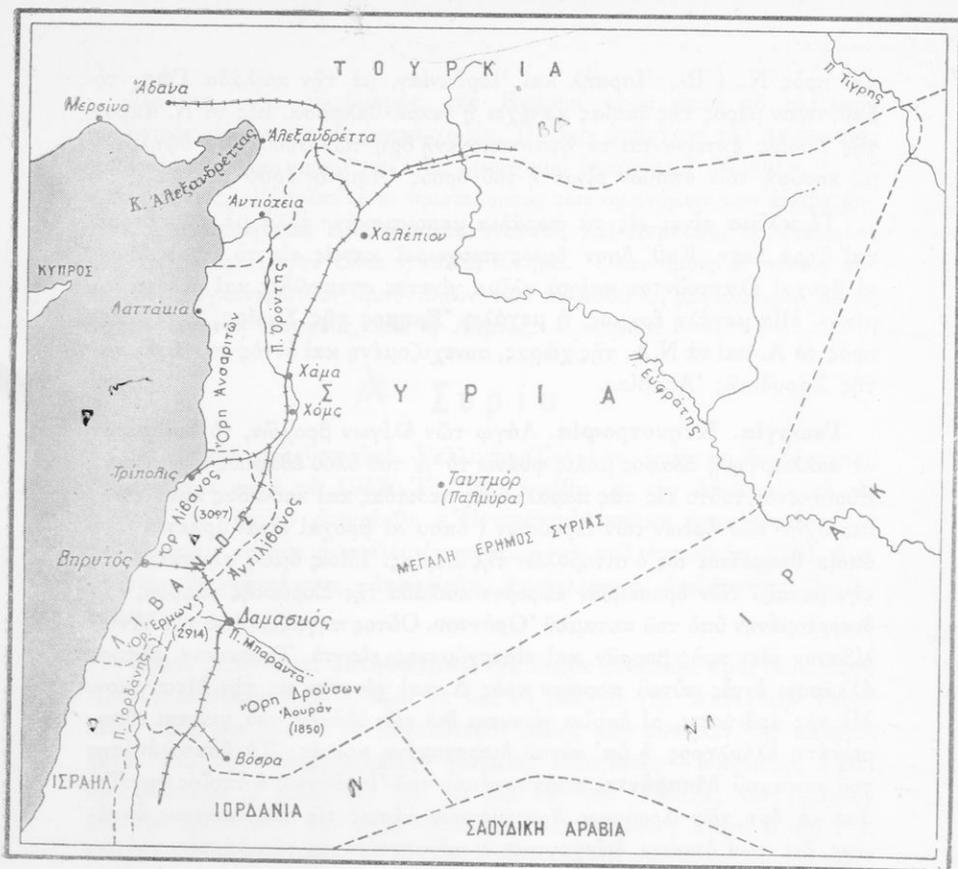
Ὅρια. Ἐκτασις. Πληθυσμὸς. Ἡ Συρία συνορεύει πρὸς Ν.Α. μετὰ τὸ Ἰράκ (*Μεσοποταμίαν*), πρὸς Β. καὶ τὰ ΒΔ. μετὰ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν συνόρων τῆς καθορίζεται ἀπὸ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Κων/λεως — Βαγδάτης (Βλ. καὶ ἄνωτέρω). Πρὸς Δ. ἔχει τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ, τὸν Λίβανον καὶ τὴν Μεσόγειον καὶ πρὸς τὰ Ν. τὴν Ἰορδανίαν (*Χαρτ. 6 καὶ 7*). Μετὰ τοῦ Ἰσραήλ, τῆς Ἰορδανίας, τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Ἀραβίας ἀποτελεῖ τὴν λεγομένην **Μέσην Ἀνατολήν**. Ἐχει ἑκτασιν 185.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 4.560.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 24 κ. κατὰ τετρ. χιλ.).

Μορφολογία ἐδάφους. Ὁ πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν διαμελισμὸς εἶναι ἀσήμαντος, εὐθὺς δὲ σχεδὸν ἀπὸ τῆς παραλίας ἀρχίζουν τὰ λεγόμενα ὄρη τῶν **Ἀνσαριτῶν** (1500 μ.). Ταῦτα συνεχίζονται πρὸς νότον διὰ τοῦ **Λιβάνου** (3097 μ.). Ἀνατολικώτερον τῶν ὡς ἄνω ὄρέων ἐκτείνεται ὁ **Ἀντιλίβανος** (ὑψηλοτέρα κορυφὴ 2814 μ. εἰς τὸ ὄρος *Ἐρμών*). Μεταξὺ τοῦ Ἀντιλίβανου, τοῦ Λιβάνου καὶ τῶν ὄρέων τῶν Ἀνσαριτῶν ἐκτείνεται μία ταφροειδὴς ἐδαφικὴ ἐγκατακρήμνισις, ἡ λεγομένη « **Συριακὴ Τάφρος** » ἢ **Κοίλη Συρία**. Εἶναι αὕτη μία εὐφορος κοιλάς, ἡ ὁποία διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν **Ὀρόντην**. Ἡ Συριακὴ τάφρος συνεχίζεται

και πρὸς Ν. (Βλ. Ἰσραὴλ και Ἰορδανίαν, με τὴν κοιλάδα **Γὼρ**, τὸ βαθύτερον μέρος τῆς ὁποίας κατέχει ἡ νεκρὰ θάλασσα. Εἰς τὸ Ν. ἄκρον τῆς Συρίας ἐκτείνονται τὰ ἡφαιστειογενῆ ὄρη τῶν Δρούσων (ὑψηλοτέρα κορυφὴ τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ ὄρους **Ἀουράν 1850 μ.**)

Τὸ **κλίμα** εἶναι εἰς τὰ παράλια μεσογειακόν, ἀλλὰ με πολὺ θερμὰ και ξηρὰ θέρη. Καθ' ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεὶς εἰς τὸ ἐσωτερικόν, αἱ βροχαὶ ἐλαττοῦνται και τὸ κλίμα γίνεται στεπτοῦδες και τέλος ἐρημικόν. Μία μεγάλη ἔρημος, ἡ **μεγάλῃ Ἐρημος τῆς Συρίας**, ἐκτείνεται πρὸς τὰ Α. και τὰ Ν.Α. τῆς χώρας, συνεχιζομένη και ἐντὸς τοῦ Ἰράκ και τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Λόγω τῶν ὀλίγων βροχῶν, τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῆ ἔδαφος μόλις φθάνει τὸ $\frac{1}{6}$ τοῦ ὅλου ἐδάφους τῆς χώρας. Εὐρίσκεται τοῦτο εἰς τὰς παραλιακὰς πεδιάδας και κοιλάδας και εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀρέων τῶν Δρούσων (ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί), ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς ὁ σιτοβολῶν τῆς Συρίας. Ἰδίως ὅμως εὐρίσκεται εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ὀροσειρῶν εὐφορον κοιλάδα τῆς Συριακῆς τάφρου, τὴν διαρροεμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ **Ὀρόντου**. Οὗτος πηγάζων ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανον ρεεὶ πρὸς βορρᾶν και εἰσερχόμενος εἰς τὸ Τουρκικόν ἔδαφος ἀλλάσσει ἐντὸς αὐτοῦ πορείαν πρὸς Δ. και χύνεται εἰς τὴν Μεσόγειον. Με τὰς ἀρδεύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται διὰ τῶν ὑδάτων του, γίνεται εὐφορωτάτῃ ὀλόκληρος ἡ ὑπ' αὐτοῦ διαρροεμένη κοιλάς. Τὰ ὕδατα ἐπίσης τοῦ ποταμοῦ **Μπαράντα**, παραποτάμου τοῦ Ἰορδάνου, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὰ ὄρη τῶν Δρούσων, δημιουργοῦν δάσεις εἰς τὰς ἐρήμους ἐκτάσεις, διὰ τῶν ὁποίων διέρχονται ἡ μεγαλυτέρα ἐκ τῶν δάσεων τούτων εἶναι ἡ τῆς **Δαμασκοῦ**. Καλλιεργήσιμα ἐδάφη ὑπάρχουν και εἰς τὴν ΒΑ. Συρίαν, ὅπου εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις με τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ **Εὐφράτου** και **Τίγρητος**, οἱ ὁποῖοι τὴν διαρρέουν. "Ὀλῆ ἡ ἄλλη Συρία εἶναι στέππη ἢ ἔρημος. "Ἄν ὅμως κατασκευασθοῦν τεχνηταὶ λίμναι και ἀρδευτικὰ ἔργα, μεγάλα στεπτοῦδες σήμερον ἐκτάσεις δύνανται νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἀποδοτικὸς ἀγρούς. Καλλιεργοῦνται δημητριακὰ, μεταξὺ τῶν ὁποίων και ὄρυζα εἰς τὰ ἀρδευόμενα ἐδάφη, σησάμι, βάμβαξ, καπνός, μορέαι διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, ἐσπεριδοειδῆ και διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ δαμασκηνέα (ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Δαμασκοῦ, ἐξ οὗ και τὸ ὄνομα τῆς πόλεως). Ἡ **κτηνοτροφία** ἔχει, λόγω τῆς ὑπάρξεως

Χαρτ. 6. Συρία.

ἐκτεταμένων στεππωδῶν ἐκτάσεων, ἀνάπτυξιν μεγαλυτέραν τῆς γεωργίας. Ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες ἀπὸ κτηνοτρόφους νομάδας, τοὺς λεγομένους **Βεδουίνους**, οἱ ὁποῖοι μετακινοῦνται διαρκῶς διὰ τὴν ἀνεύρεσιν χλόης. Κατὰ δεύτερον λόγον ἐκτρέφονται βοοειδῆ, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι καὶ κάμηλοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὄχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή των.

Ἡ **ἀλιεία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν, διότι ὑπάρχουν εἰς τὰ παράλια ἀρκετοὶ ἰχθύες καὶ ἀρίστης ποιότητος σπόγγοι.

111

‘Ο **δρυκτός** πλούτος είναι **άσημαντος**, περιοριζόμενος εις **δλίγους** **άνθρακας** και **δλίγον** **πετρέλαιον**. ‘Η **βιομηχανία** έχει **ανάπτυξιν** **μικράν**, περιοριζόμενη κυρίως εις τήν **κατασκευήν** τῶν **δνομαστώδων** **μεταξωτώδων** τῆς **Συρίας**, **ταπήτων**, **έγχωρίων** **ύφασμάτων**, **έπεξεργασίαν** **δερμάτων**, **έλαιουργίαν** και **οίνοποιίαν**.

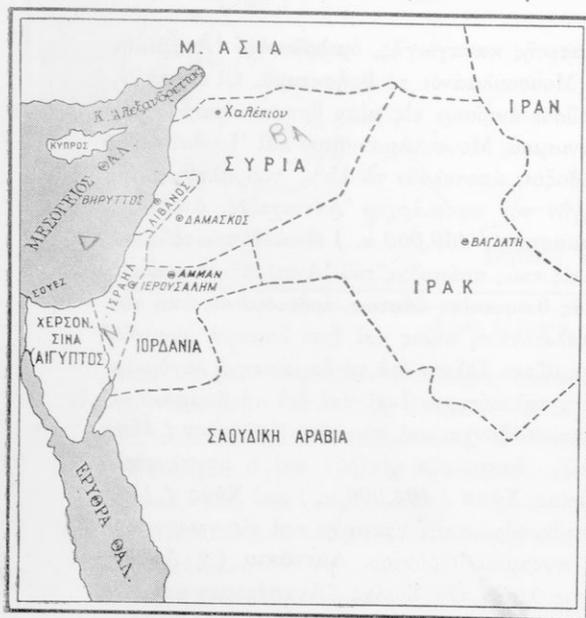
‘Η **συγκοινωνία** δέν έχει **μεγάλην** **ανάπτυξιν**. Μία **σιδηροδρομική** **γραμμή** (βλ. και ‘**Ασιατικήν** **Τουρκίαν**) **προερχομένη** **έκ** τού **Χαλεπίου** **φθάνει** εις **Δαμασκόν** και **έκειθεν**, **διακλαδουμένη** **νοτιώτερον**, **προχωρεῖ** **άφ’** **ένος** **μὲν** **πρὸς** τήν ‘**Ιορδανίαν** και **άφ’** **έτέρου** **πρὸς** τὸ ‘**Ισραήλ**.

‘**Εξάγει** ἡ **Συρία** κυρίως **έγχώρια** **ύφασματα** και **μεταξωτά**, **καπνόν**, **έλαιον**, **έλαίας**, **πορτοκάλια**, **ξηρούς** **καρπούς** και **σπόγγους**. **Εισάγει** κυρίως **ύφασματα**, **μηχανάς** και **μηχανήματα** **διάφορα**, **χημικά** και **φαρμακευτικά** **πρόϊόντα**.

Οί **κάτοικοι** είναι **Σημιτικής** **καταγωγῆς**, **δμιλοῦν** τήν ‘**Αραβικήν** και είναι **κατά** τὸ **πλεῖστον** **Μουσουλμάνοι** τὸ **θρήσκευμα**. Οί **εις** τὰ **N.** τῆς **χώρας** **κατοικοῦντες** **Δροῦσοι** **άνήκουν** εις **μίαν** **θρησκευτικὴν** **αἵρεσιν**, **ἥτις** είναι **κράμα** **Χριστιανισμοῦ**, **Μουσουλμανισμοῦ** και ‘**Ιουδαϊσμοῦ**. Οί **Χριστιανοί**, κυρίως ‘**Ορθόδοξοι**, **άποτελοῦν** τὸ **15%** τού **πληθυσμοῦ**, **έχουν** δὲ **θρησκευτικὸν** **άρχηγόν** τὸν **πατριάρχην** ‘**Αντιοχείας**, ὁ **δποῖος** **έδρευει** εις **Δαμασκόν**. ‘**Η** **Δαμασκός** (**450.000** **κ.**) είναι ἡ **πρωτεύουσα** τῆς **Συρίας**. Εἶναι **έκτισμένη** εις τὸς **πρόποδας** τού ‘**Αντιλιβάνου** και εις **ύψος** **700** **μ.** εις τὸ **μέσον** **μιάς** **θαυμασίας** **δάσεως**, **άρδευομένης** **άπό** τὸν **ποταμόν** **Μπαράντα**. Εἶναι **παλαιοτάτη** **πόλις** και **έχει** **λαμπρά** **μνημεῖα** ‘**Αραβικῆς** **τεχνοτροπίας**. ‘**Εφημίζετο** **άλλοτε** **διά** τὰ **δαμασκηνά** **λεγόμενα** **ξίφη**, τὰ **δποῖα** **κατεσκευάζοντο** **παλαιότερον** **έκεῖ** και **διά** τὰ **δαμασκηνά** τῆς **ύφασματα**, τὰ **δποῖα** **κατασκευάζονται** και **σήμερον**. **Χαλέπιον** (**450.000** **κ.**) **κόμβος** **συγκοινωνιῶν**, **έμπορικὸν** **κέντρον** και ἡ **μεγαλύτερα** και **παλαιότερα** **πόλις** τῆς **Συρίας**. **Χάμα** (**104.000** **κ.**) και **Χόμς** (**146.000** **κ.**) **άμφοτερά** **έπὶ** τῆς **σιδηροδρομικῆς** **γραμμῆς** και εις **γεωργικὴν** **περιοχὴν** εις τὰς **δχθας** τού **ποταμοῦ** ‘**Ορόντου**. **Λαττάκια** (ἡ **Λαοδίκεια**, **60.000** **κ.**), ὁ **κυριώτερος** **λιμὴν** τῆς **Συρίας**. ‘**Αναφέρομεν** και τήν **πολίχνην** **Ταντμόρ** (**Χαρτ. 6**) **κειμένην** **παρά** τὰ **έρείπια** τῆς **άρχαιας** **πόλεως** **Παλμύρας**. †

Λίβανος

Ὁ Λίβανος ἀνεκηρύχθη εἰς ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν τὸ 1947. Ὅπως καὶ ἡ Συρία, ἦτο τμήμα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας μέχρι τοῦ 1920 καὶ κατόπιν ἐτέλει ὑπὸ Γαλλικὴν ἐντολήν. Εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Δ., τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς Ν. καὶ τῆς Συρίας πρὸς Β. καὶ πρὸς Α. Ἔχει ἔκτασιν 10.400 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 1.425.000 κ. (πυκνότης πληθ. 137). Εἰς τὰ παράλια ἐκτείνεται ἡ πεδιάς τῆς **Φοινίκης** (Χαρτ. 8) καὶ ἀνατολικῶς ταύτης ἡ ὄροσειρὰ τοῦ **Λιβάνου**, πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν δὲ ὁ **Ἀντιλίβανος**, χωριζόμενος τοῦ Λιβάνου διὰ τῆς εὐφορωτάτης πεδιάδος **Μπέκα** (ἢ **Μπουκάα**). Εὐφορώτατα ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ Λιβάνου ὄροπέδια καὶ οἱ κλιτύες του, καταφυτοὶ σήμερον ἀπὸ ὀπωροφόρα δένδρα, τὰ ὅποια ἀντικατέστησαν τοὺς ἄλλοτε ἐκεῖ ὑπάρχοντας κέδρους (κέδροι τοῦ Λιβάνου), ἀπὸ τοὺς ὁποίους σήμερον δὲν ἀπομένουν παρὰ ἑκατοντάδες τινές. Ὅλαι αἱ κλιτύες τοῦ ὄρους τούτου ἔχουν μεταβληθῆ εἰς ἀγρούς, διατεταγμένους κατ' ἀναβαθμίδας, αἱ ὁποῖαι φθάνουν εἰς ὕψος ἄνω τῶν 1000 μ. Ὑψηλότερον ὑπάρχουν δάση καὶ θερινὰ λειβάδια. Ὑπάρχουν ἐπίσης ὀλόκληροι περιοχαὶ μὲ φυτείας μορεῶν. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἄμπελοι (οἱ γλυκεῖς οἶνοι τοῦ Λιβάνου ἐφημίζοντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα) ἐλαῖαι, ἐσπεριδοειδῆ (παράγονται πολλὰ πορτοκάλια) καπνός, βάμβαξ καὶ ὀπωροφόρα διάφορα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ βανανέα.

Χαρτ. 7. Κράτη Μέσης Ἀνατολῆς.

Ἡ **Κτηνοτροφία** ἔχει μικρότεραν ἢ ἡ γεωργία ἀνάπτυξιν, εἶναι ὅμως ἀνεπτυγμένη ἢ σηροτροφία.

Ἡ **Βιομηχανία** περιορίζεται κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν μεταξωτῶν καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν δερμάτων, ὑπάρχει δὲ εἰς Τρίπολιν καὶ ἓν μέγα διυλιστήριον πετρελαίου, διότι ἐκεῖ πλησίον καταλήγει ὁ πετρελαιοαγωγὸς ὁ μεταφέρων τὰ πετρέλαια τοῦ **Κιρκούκ**, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται παρὰ τὴν Μοσούλην τοῦ Ἰράκ. Ὁ Λίβανος **ἐξάγει** ξηρούς καὶ νεπούς καρπούς, ὑφάσματα καὶ δέρματα, **εἰσάγει** δὲ κυρίως βιομηχανικὰ εἶδη καὶ ἄλφυρα, διότι ὁ παραγόμενος σίτος δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων, ἐπειδὴ ὁ Λίβανος εἶναι πυκνῶς κατοικημένος.

Χαρτ. 8. Λίβανος.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλή, τὰ δροσερὰ δὲ θέρετρα τοῦ Λιβάνου προσελκύουν πολλοὺς παραθεριστὰς ἀπὸ τὰς γειτονικὰς του χώρας καὶ ἰδίως τὴν Αἴγυπτον.

Γλῶσσα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ Ἀραβικὴ, ὁ δὲ Λίβανος συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν Ἀραβικῶν κρατῶν, μολονότι ἀρκετοὶ τῶν κατοίκων του εἶναι Χριστιανοὶ (Μαρωνῖται), ἀποτελοῦντες τὰ 61% τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Μουσουλμάνοι.

Αἰ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : **Βηρυτὸς** (500.000 κ.) ἀσφαλῆς λιμὴν, διὰ τοῦ ὁποῖου διεξάγεται τὸ πλεῖστον τοῦ ἐμπορίου ὄχι μόνον τοῦ Λιβάνου, ἀλλὰ καὶ τῆς Συρίας. **Τρίπολις** (120.000 κ.) λιμὴν, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Λιβάνου. Εἰς τὴν Βηρυτὸν καὶ τὴν Τρίπολιν φθάνουν διακλαδώσεις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Χαλεπίου-

Δαμασκού. **Τύρος** (*Σούρ*) και **Σιδών** (*Σάϊντα*), άλλοτε μεγάλοι και ισχυράι πόλεις· σήμεραν ἔχει 15.000 κ. ἡ πρώτη καὶ 45.000 ἡ δευτέρα. Πλησίον τῆς Σιδῶνος καταλήγει μέγας πετρελαιοαγωγὸς μεταφέρων πετρέλαια ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον (*Χαρτ. 9*). **Ἡλιούπολις** (*Μπααλπμέκ*), ἡ ὁποία, μικρὰ πόλιγγη σήμεραν, ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν πόλις μεγάλη καὶ πλουσία. Σώζονται μέχρι σήμεραν ἐρείπια ναῶν τῆς, ὅπως τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡλίου, τοῦ ὁποίου περισώζονται μαρμαρίνοι κίονες ὕψους 18 μέτρων.

Ἰ σ ρ α ἦ λ

Τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, καλούμενον καὶ ἀπλῶς Ἰσραήλ, ιδρύθη κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.) τὸν Νοέμβριον τοῦ 1947 (μέχρι τότε ἐτέλει ὑπὸ Βρετανικὴν ἐντολήν). Διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἐχωρίσθη ἡ Παλαιστίνη εἰς δύο : ἐν κράτος Ἑβραϊκόν, δηλ. τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ καὶ ἄλλο Ἀραβικόν, τὴν Ἰορδανίαν. Ἐδιχοτομήθη δὲ ἡ πόλις Ἱερουσαλήμ· ἡ παλαιὰ πόλις ἐδόθη εἰς τὴν Ἰορδανίαν καὶ ἡ Νέα εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ. Ἑβραῖοι ἐξ ὄλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ 1948 μεταβαίνοντες καὶ ἐγκαθιστάμενοι εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς κατοίκους του, οἱ ὁποῖοι λέγονται Ἰσραηλινοί, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους τοὺς ζῶντας εἰς ἄλλα κράτη, οἱ ὁποῖοι λέγονται Ἰσραηλίται.

Ὄρια. Ἐκτασις. Πλήθυσμός. Τὸ Ἰσραήλ ἔχει πρὸς Δ. τὴν Μεσόγειον, πρὸς Α. τὴν Συρίαν καὶ τὴν Ἰορδανίαν καὶ πρὸς Ν. καὶ τὰ ΝΔ. τὸν κόλπον Ἀκαμπα καὶ τὴν Χερσόνησον τοῦ Σινᾶ (Αἴγυπτον). Μικρὸν τμήμα εἰς τὰ ΝΔ. λεγόμενον **διάδρομος τῆς Γάζης** μετὰ τῆς πόλεως Γάζης, διεκδικούμενον καὶ ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ καὶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀποτελεῖ αἰτίαν διαρκῶν ἐρίδων μεταξύ των (*Χαρτ. 9 καὶ 10*) Ἡ ἔκτασις τοῦ Ἰσραήλ εἶναι 20.678 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰ 2.000.000 κ., ἐνῶ τὸ 1922 οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ Ἑβραῖοι ἦσαν 84.000 καὶ τὸ 1948 700.000. Διαρκῶς ὁ πληθυσμὸς αὐξάνεται, διότι μεταβαίνουν καὶ ἐγκαθίστανται ἐκεῖ Ἰσραηλίται ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Γῆς.

Μορφολογία ἐδάφους. Ὁ θαλάσσιος διαμελισμὸς εἶναι ἐλάχιστος.

Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ἡ παραλία εἶναι πεδινὴ καὶ εὐθεῖα (χωρὶς δηλ. κόλπους κλπ.). Σχηματίζεται μόνον εἰς μικρὰς κολπίσκους καὶ ἐν μικρὸν ἀκρωτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγει τὸ ὄρος **Κάρμηλον**. Τὸ ὄρος Κάρμηλον κλείει ἀπὸ βορρᾶ τὴν παραλιακὴν πεδινὴν ἕκτασιν· αὕτη πρὸς τὰ νότιά τῆς γίνεται ὀλοὲν πλατυτέρα, πρὸς τὰ ἀνατολικά δὲ φθάνει μέχρι τῶν ὄρέων τῆς Σαμαρείας, τῆς Ἰουδαίας καὶ νοτιώτερον μέχρι τῶν ὄρέων **Νεγκέμπ**, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ὑψηλότερα τοῦ Ἰσραὴλ (1260 μ.) Ἡ εἰς τὰ βόρεια τοῦ Ἰσραὴλ ἐκτεινομένη **Γαλιλαία** εἶναι πεδινὴ μὲ ἐν καὶ μόνον χαμηλὸν ὄρος, τὸ ὄρος **Θαβῶρ** (562 μ.), ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐγένετο ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος. Τὰ ὄρη τῆς Σαμαρείας τερματίζονται πρὸς Β. εἰς τὴν πεδιάδα **Ἐσδρηλὼν**, ἡ ὁποία εἶναι εὐφορωτάτη καὶ ἀποτελεῖ τὸν σιτοβολῶνα τοῦ Ἰσραὴλ.

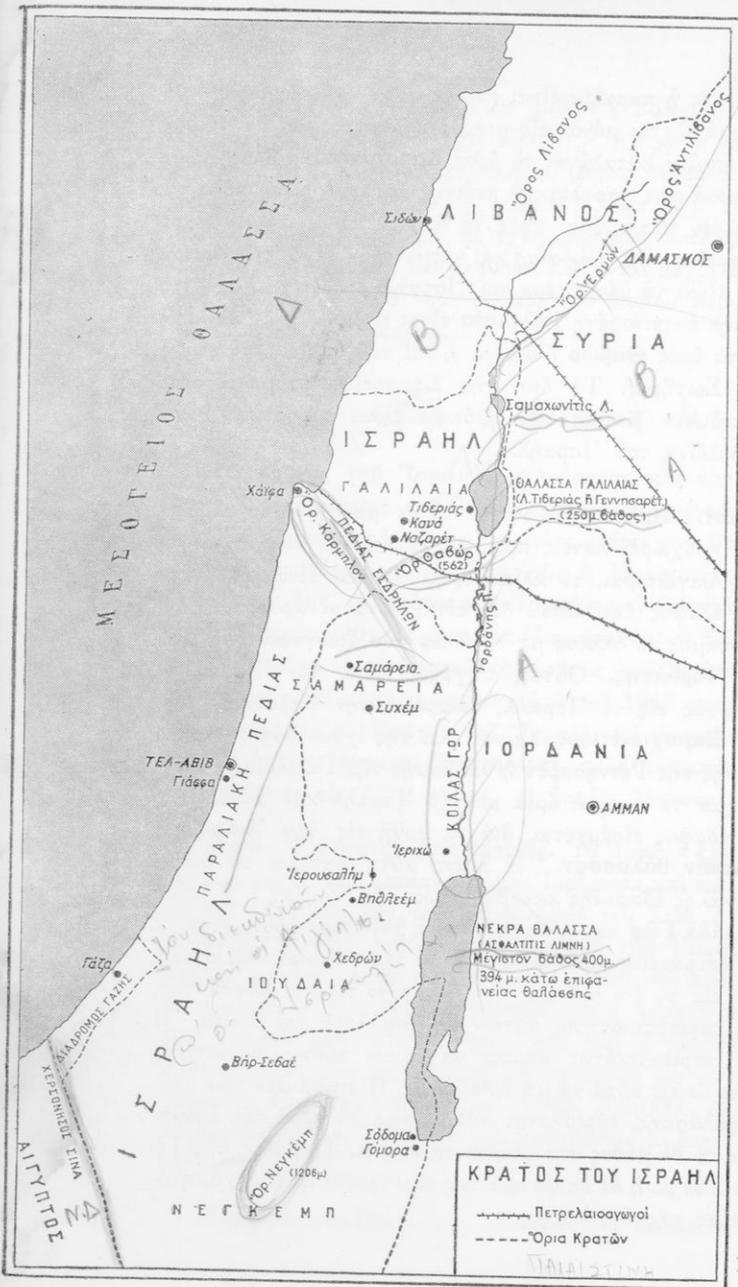
Κλίμα. Ποταμοί. Λίμναι. Τὸ κλίμα εἶναι μεσογειακὸν εἰς τὰ παράλια· καθ' ὅσον προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ ἀνατολικά, αἱ βροχαὶ γίνονται διαρκῶς καὶ ὀλιγώτεραι, τὸ κλίμα ἐρημικὸν καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ καλλιεργηθῇ τὸ ἔδαφος ἐκεῖ ὅπου δὲν εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις. Ὁ μόνος ἀξιόλογος ποταμὸς, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ ὕδωρ του ζωογονεῖ τὴν Παλαιστίνην, εἶναι ὁ **Ἰορδάνης**. Οὗτος, πηγάζων ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανον, ἀνήκει κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Ἰσραὴλ, διαρρέων τὴν Γαλιλαίαν· ἀφ' οὗ διέλθη διὰ τῆς **Σαμαχωνίτιδος** λίμνης καὶ τῆς ἰχθυοτρόφου λίμνης **Τιβεριάδος** (ἡ λίμνη τῆς Γεννησαρέτ ἢ θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας) ἀποτελεῖ ἐπὶ τι διάστημα τὰ φυσικὰ ὄρια μεταξὺ Ἰσραὴλ καὶ Ἰορδανίας, εἰς τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος εἰσέρχεται διὰ νὰ χυθῇ εἰς τὴν **Ἀσφαλτίτιδα λίμνην** ἢ **Νεκρὰν θάλασσαν**. Ἡ λίμνη αὕτη κατέχει τὸ βαθύτερον μέρος τῆς μεγάλης ἐδαφικῆς καταβυθίσεως (βλ. Συρίαν), ἡ ὁποία σχηματίζει τὴν κοιλάδα **Γῶρ** καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ βαθύτερα βυθίσματα τὰ ὑπάρχοντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Τὸ ὄνομά τῆς « Νεκρὰ Θάλασσα » ἡ λίμνη τὸ ὀφείλει εἰς τὸ ὅτι οὐδεμία ζωὴ ὑπάρχει εἰς τὰ ὕδατά τῆς, λόγῳ τῆς μεγάλης περιεκτικότητος αὐτῶν εἰς ἄσφαλλον καὶ ἄλατα. Ἡ μεγάλη εἰς ἄλατα περιεκτικότης κάμνει νὰ ἔχουν τόσῃν πυκνοτητα, ὥστε αὐγὸν ριπτόμενον εἰς αὐτὰ νὰ μὴ βυθίζεται. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, εὐρίσκεται 394 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης τὸ δὲ βάθος τῆς φθάνει τὰ 400 μ. Τὸ βάθος τῆς Τιβεριάδος φθάνει τὰ 250 μ. ἡ δὲ ἐπιφάνειά τῆς εὐρίσκεται 212 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Γεωργία —

Κτηνοτροφία.

Τὰ μακρὰ καὶ ξηρὰ θέρη κάμνου ἀδύνατον τὴν καλλιέργειαν χωρὶς ἀρδεύσεις. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τὰ ἐκεῖ ὑπάρχοντα ἀρδευτικὰ ἔργα ἐπέτρεπον παντὸς εἴδους καλλιεργείας μὲ πλουσίας ἀποδόσεις. Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς περιγράφου τὴν Παλαιστίνην ὡς γῆν, εἰς τὴν ὀποῖαν ἔρρεε «Γάλα καὶ Μέλι» δηλ. ὡς πλουσιωτάτην χώραν. Οἱ Ἄραβες, μὲ τὰς ἐπιδρομάς των, τὰς λεηλασίας καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων, ἔκαμαν, ὥστε οἱ εὐφοροὶ ἀγροὶ νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἀκαλλιεργήτους ἐκτάσεις, σκεπασμένας κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ ἄμμον. Οἱ νέοι κάτοικοι τοῦ Ἰσραήλ, οἱ Ἰσρα-

Χαρτ. 9. Τὸ Ἰσραήλ.

ηλινοὶ δηλαδή, τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον ἐπεδίωξαν ἦτο ἡ ἀνεύρεσις ὕδατος. Κατεσκευάσαν φρέατα, διὰ τῶν ὁποίων ἀντλοῦν τὸ ἀφθόνως ὑπάρχον ὑπογείως ὕδωρ, καὶ ἀρδευτικὰ ἔργα διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου καὶ μετέβαλον τὰς πρὶν καταξήρους ἐκτάσεις εἰς εὐφόρους ἀγρούς. Καλλιεργοῦνται εἰς ὅλην τὴν παραλιακὴν ἑκτασιν ἀφθόνως ἐσπεριδοειδῆ (γίνεταί ἐξαγωγή πορτοκαλιῶν καὶ λεμονιῶν, εἶναι δὲ ὀνομαστά τὰ πορτοκάλια τῆς Γιάφας καὶ τῆς Χαΐφας), δημητριακά, ἀρκεταὶ βανανέαι, ἐλαῖαι, ἀμυγδαλαῖ, ἄμπελοι, συκαῖ, βάμβαξ, γεώμηλα, λαχανικά, καπνός, σισάμιον κλπ.

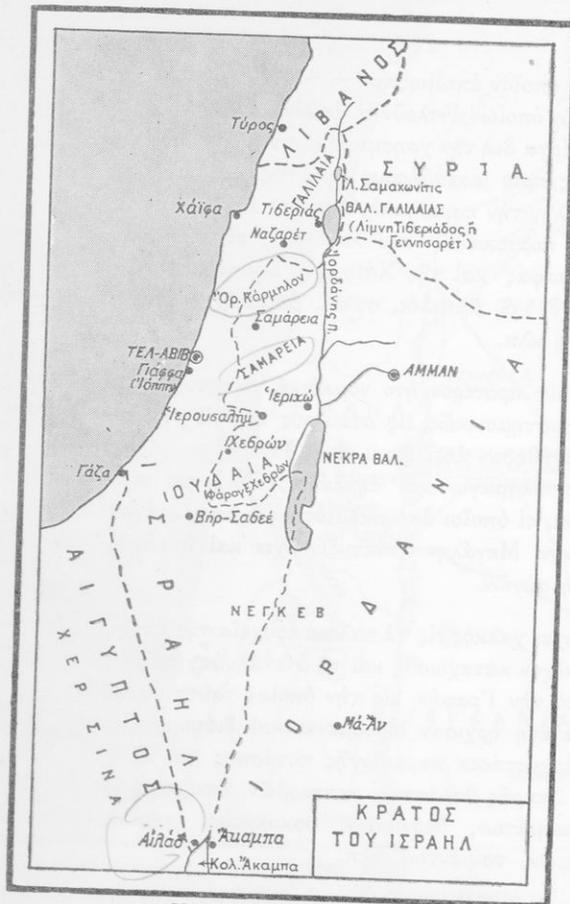
Ἡ **κτηνοτροφία**, ἡ ὁποία πρότερον ἦτο νομαδική, ἀνεπτύχθη καὶ γίνεταί κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιστημονικῶς εἰς σταύλους καὶ εἰς τεχνητὰ λειβάδια, τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν ἐκεῖ ὅπου εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις. Ἐκτρέφονται κυρίως γαλακτοπαραγωγικαὶ ἀγελάδες, ἀλλὰ καὶ πρόβατα, αἰγες, κάμηλοι καὶ ὄνοι, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ παλαιοτάτων ἐποχῶν ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς Παλαιστίνην. Μεγάλην ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ πτηνοτροφία, γίνεταί δὲ ἐξαγωγή αὐγῶν.

Ἐκ τῶν **ὄρυκτῶν** ὑπάρχει χαλκός εἰς τὰ παλαιὰ ὄρυχεῖα τῆς ἐποχῆς τοῦ Σολομῶντος, τὰ ὁποῖα εἶχον καταχωσθῆ καὶ τὰ ἀνεκάλυψαν πάλιν οἱ Ἰσραηλινοὶ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὴν Γραφήν, εἰς τὴν ὁποίαν ταῦτα ἀναφέρονται. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισαν ἰδρυόμεναι καὶ διάφοροι βιομηχανίαι· οὗτα ὑπάρχουν ἐργοστάσια παραγωγῆς ποτάσσης καὶ ἄλλων ὀλάτων ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, κονσερβῶν, ἐπεξεργασίας καπνοῦ, ὑποδημάτων, ὑφασμάτων, βερνικίων, σοκολάτας, χημικῶν προϊόντων, τεχνητῶν ὀδόντων, τιμέντων κλπ.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλή. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, συνδέει τὴν Χαΐφαν ἀφ' ἑνὸς μὲ τὴν Συρίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ τὴν Αἴγυπτον, διακλάδωσίς της δὲ φθάνει εἰς τὴν Νέαν Ἱερουσαλήμ (χωρὶς νὰ προχωρῇ εἰς τὴν Παλαιάν, τὴν κατεχομένην ἀπὸ τοὺς Ἄραβας).

Ἐξάγει τὸ Ἰσραὴλ κυρίως πορτοκάλια καὶ λεμόνια, τεχνητοὺς ὀδόντας, ὑφάσματα καὶ κατεργασμένους ἀδάμαντας. **Εἰσάγει** κυρίως δημητριακά, σάκχαριν, καύσιμα καὶ βιομηχανικά εἶδη.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : ἡ Νέα Ἱερουσαλήμ, δηλ. ἡ ἔξω τῶν

Χαρτ. 10. Ίσραήλ.

του ο Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τὴν **Τιβεριάδα**, εἰς τὰς ὄχθας τῆς ὁμωνύμου λίμνης, τὴν **Κανά**, ὅπου ἔγινε τὸ θαῦμα τῆς μετατροπῆς τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον καὶ τὴν **Βῆρ - Σεβαέ**, πρωτεύουσαν τοῦ Νεγκέμπ. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου Ἀκαμπα εὐρίσκεται ὁ λιμὴν Ἀιλιάθ, μόνη διέξοδος τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

τειχῶν εὐρισκομένη νέα πόλις, (ἢ ἐντὸς τῶν τειχῶν παλαιὰ πόλις ἀνήκει εἰς τὴν Ἰορδανίαν, δηλ. εἰς τοὺς Ἀραβας). Εἶναι αὕτη ἀπὸ τοῦ 1950 ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραὴλ (μέχρι τότε ἦτο τὸ Τελ - Ἀβίβ) καὶ ἔχει 150.000 κ. Ἡ **Γιάφα - Τελ Ἀβίβ** (400.000 κ.) εἶναι μία διπλῆ πόλις : ἡ παλαιὰ πόλις Γιάφα ἢ Ἰόππη καὶ ἡ συνενωθεῖσα μετ' αὐτὴν νέα πόλις Τελ Ἀβίβ. **Χαΐφα**, ὁ μόνος καλὸς λιμὴν, πλησίον τοῦ ὁποίου καταλήγει καὶ πετρελαιοαγωγὸς μεταφέρων μέχρις ἐκεῖ πετρέλαια ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον. Αἱ ἄλλαι πόλεις εἶναι μικραὶ, κάτω τῶν 25.000 κ. ἐκάστη. Ἀναφέρονται ἐξ αὐτῶν τὴν **Ναζαρέτ** (24.000 κ.), εἰς τὴν ὁποίαν διῆλθε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ζωῆς

λοῦντες τὴν Ἀραβικὴν καὶ εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀναλφάβητοι καὶ ἀπολίτιστοι.

Ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ εἶναι νομάδες κτηνοτρόφοι (Βεδουῖνοι) μὲ μεγάλα ποίμνια προβάτων καὶ αἰγῶν διατρέφονται ἐπίσης βοοειδῆ καὶ κάμηλοι. Εἰς τὰ δυνάμενα νὰ καλλιεργηθοῦν ἐδάφη καλλιεργοῦνται σῖτος, κριθή, κέχρος, ὄσπρια, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, φοίνικες, λαχανικά καὶ εἰς μεγάλας ποσότητας ἀγγούρια καὶ πεπόνια.

Ἡ **βιομηχανία** εἶναι ἀνύπαρκτος καὶ ἡ **συγκοινωνία** ὑποτυπώδης, γινομένη κυρίως διὰ καμήλων. Ὑπάρχει σιδηροδρομικὴ γραμμὴ διερχομένη διὰ τῆς πρωτεύουσας Ἀμμάν καὶ συνδέουσα τὴν Ἰορδανίαν μετὰ τῆς Συρίας. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Ἀμμάν (200.000 κ.), πόλις παλαιότητα μὲ ἐρείπια Ρωμαϊκῶν μνημείων, ἡ ὁποία ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν Γραφήν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : Ἡ **Παλαιὰ Ἱερουσαλὴμ** (δηλ. ἡ ἐντὸς τῶν μὲ 8 πύλας τειχῶν παλαιὰ πόλις), ἡ ὁποία εἶναι ἱερὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς. Εἰς αὐτὴν εὐρίσκεται ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως, δυνάμενος νὰ περιλάβῃ 10.000 προσκυνητῶν καὶ ὅπισθεν τούτου τὸ Ἑλληνικὸν Μοναστήριον μὲ τὸ Πατριαρχεῖον, τὰς Σχολάς, τὰ Νοσοκομεῖα τοῦ κλπ. **Βηθλεὲμ** (20.000 κ.) ἐπίσης ἱερὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς πόλις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Γεννήσεως καὶ τὸ ἱερὸν Σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ **Χεβρών** (35.000 κ.). Ἄλλαι πόλεις, γνωσταὶ ἀπὸ τὴν Βίβλον, εἶναι αἱ **Ἱεριχὼ** καὶ **Σαμάρεια**. Ἡ **Ἀκαμπα**, μικρὸς λιμὴν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

Διὰ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἰορδανίας, διέρχονται πετρελαιοαγωγοὶ μεταφέροντες μέχρι τῆς Μεσογείου πετρέλαια ἐκ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἰορδανία ἔχει μεγάλην ἀπὸ στρατηγικῆς ἀπόψεως σπουδαιότητα, διότι δύναται νὰ διακόψῃ τὴν πρὸς τὴν Μεσόγειον ροὴν τοῦ πετρελαίου.

ΜΟΝΟΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Αὕτη εἶναι ἐν ὀροπέδιον ἐκτεινόμενον μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ὀμάν πρὸς Α., τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τῆς Ἀκαμπα πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀραβικῆς Θαλάσσης πρὸς Ν. (Χαρτ. 12). Πρὸς Β. ἔχει τὴν Ἰορδανίαν, τὸ Ἰράκ καὶ τὸ Κουβέιτ.

ὄρσοειράν, τὴν ὑψομένην κατὰ μῆκος τῆς πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ἀκτῆς (ἀνώτερον ὕψος 3.760 μ.) καὶ εἰς τὸν ὄρεινὸν ὄγκον τοῦ Ὀμάν, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς χερσονήσου, αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί. Εἰς τὰ Β. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ἔρημος **Μεγάλῃ Νεφούντ** ἢ **Ἐρυθρὰ Ἐρημος** νοτιώτερον ἢ ἔρημος **Ντάχα** ἢ **Ρούμπα** - ἔλ - **Χάλι** καὶ πρὸς τὰ Α. ἡ ἔρημος **Μικρὰ Νεφούντ**. Ἡ θερμοκρασία φθάνει κατὰ τὸ θέρος τοὺς 47° Κ ὑπὸ σιάν, κατὰ τὰς νύκτας ὅμως τοῦ χειμῶνος εἶναι χαμηλὴ, κατεχομένη μέχρι τῶν -10Κ°. Τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὕδωρ σπανίζει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀραβίας, αἱ βροχαὶ πίπτουν σπανιώτατα καὶ παρέχονται ἔτη χωρὶς νὰ βρέξῃ, ἀλλὰ ὅταν βρέξῃ αἱ βροχαὶ εἶναι καταρρακτώδεις. Ὑπάρχει ὅμως ἀρκετὸν ὑπόγειον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἀντλεῖται ἀπὸ φρέατα φθάνοντα ἐνίοτε εἰς βάθος τὰ 100 μ. Ἀντὶ ποταμῶν ὑπάρχουν ξηραὶ καὶ πλατεῖαι κοῖται ποταμῶν, αἱ ὁποῖαι γεμίζουν μετ' ὕδωρ καὶ μεταβάλλονται εἰς ποταμοὺς (μόνον μετὰ ἀπὸ τὴν βροχὴν). Οἱ ποταμοὶ οὗτοι λέγονται **Οὐάντι**.

Γεωργία — Κτηνοτροφία. Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερὸν ὅτι εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Ἀραβίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν καλλιέργειαι παρὰ μόνον εἰς τὰς πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Ὀμάν παρακτίους περιοχάς, ὅπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν μόνον ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχει ὕδωρ ἐπιτρέπον ἀρδεύσεις καὶ τὴν δημιουργίαν δάσεων. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ καφῆς, καλλιεργούμενος κυρίως εἰς Ἰεμένην καὶ τὸ Ἀσίρ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας (Χαρτ. 12)· εἶναι ὀνομαστὸς ὁ καφῆς τῆς Μόκας τῆς Ἰεμένης. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης δημητριακά, σιτάμι, βάμβαξ, ἄμπελοι καὶ διάφορα ὀπωροφόρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ φοίνικες (χουρμαδιές). Ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας ἐξάγεται ἀρκετὸν ἀραβικὸν κόμμι καὶ ἀπὸ διάφορα ἄλλα φυτὰ ἀρωματικὰ ρητίναι (ὅπως σμύρνα, λιβάνι κλπ.). Πολὺ μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν ἔχει ἡ κτηνοτροφία, ἡ ὁποία διεξάγεται ἀπὸ νομάδας κτηνοτρόφους, τοὺς **Βεδουῖνους**, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν τῶν καὶ τὰς καμήλους τῶν εὐρίσκονται εἰς διαρκῆ μετακίνησιν πρὸς ἀναζήτησιν χόρτου. Ἐκτρέφονται ἐπίσης ἀρκεταὶ κάμηλοι (τὸ κατ' ἐξοχὴν τοῦτο ζῶον τῆς ἐρήμου) καὶ μικρὸσωμα βοοειδῆ. **Μεταλλεύματα** δὲν ὑπάρχουν πολλὰ εἰς τὴν Ἀραβίαν· ὑπάρχουν ὅμως ἀφθόνως πετρέλαια, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸν κυριώτερον πλοῦτον τῆς. Εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Ἀραβίας εὐρίσκονται τὰ κάτωθι κράτη :

1. Σαουδική 'Αραβία

Είναι τὸ μεγαλύτερον καὶ πολυπληθέστερον τῶν κρατῶν τῆς 'Αραβικῆς χερσονήσου. Ἔχει ἕκτασιν 1.600.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 7.000.000 κ. (πυκνότης 4). Οἱ κάτοικοι εἶναι 'Αραβες, Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρησκευμα· οἱ περισσότεροὶ εἶναι νομάδες κτηνοτρόφοι (Βεδουῖνοι), περιφερόμενοι μὲ τὰ ποίμνιά των εἰς τὰς ἀχανεῖς στεπποερήμους τῆς χερσονήσου. Ἡ Σαουδική 'Αραβία χωρίζεται εἰς 4 διαμερίσματα : Τὸ **Νετζέντ** εἰς τὸ κέντρον, τὴν **Χετζάζην** καὶ τὸ **Ἀσίρ** πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὴν **Χάσα** πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον (*Χάρτ. 12*). Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Ἑλ - Ριάτ** (150.000 κ.) περὶ τὸ κέντρον τῆς χερσονήσου, εἰς ὅσιν περιβαλλομένην πανταχόθεν ὑπὸ τῆς ἐρήμου. Ἡ **Μέκκα**, ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Μουσουλμάνους, διότι εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ Μωάμεθ (τὸ 570 μ. Χ.). Ἔχει 150.000 κ., οἱ ὅποιοι φθάνουν τὴν ἐποχὴν μεταβάσεως ἐκεῖ προσκυνητῶν τοὺς 300.000. Ἡ **Τξέδα** (100.000 κ.), λιμὴν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, εἶναι ἐπίγειον τῆς Μέκκας. Ἡ **Μεδίνα** (50.000 κ.) εἶναι δευτέρα ἱερὰ πόλις τῶν Μουσουλμάνων, διότι εἰς αὐτὴν ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ὁ Μωάμεθ. Ἡ Σαουδική 'Αραβία ὀφείλει τὴν μεγάλην σπουδαιότητά της εἰς τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγᾶς της, ἐκ τῶν ὁποίων παράγει περὶ τὰ 47.000.000 τόν. πετρελαίου ἐτησίως. Αὗται εὐρίσκονται εἰς τὸ πρὸς Α. διαμέρισμά της, δηλ. τὴν Χάσα.

2. Ὑεμένη

Εὐρίσκεται εἰς τὰ ΝΔ. τῆς χερσονήσου, ἔχει ἕκτασιν 195.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 4.500.000 κατ. (πυκνότης 23), οἱ ὅποιοι ἐν τῷ συνόλῳ των εἶναι 'Αραβες καὶ Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρησκευμα. Ἡ Ὑεμένη δέχεται ἀρκετὰς βροχὰς καὶ ἔχει εὐφορα ἐδάφη καὶ ἀρκετὰ γεωργικὰ προϊόντα, ἰδίως δὲ καφὲν ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, σησάμιον, ἄμπελοι, καπνός, ἰνδικὸν (λουλάκι), συκαῖ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἡ **Σάνα** κειμένη ἐπὶ τῆς ὀροσειρᾶς καὶ εἰς ὕψος 2.200 μ. εἶναι ἡ πρωτεύουσα (80.000 κ.). Ἡ **Μόκα** εἶναι λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν καὶ δι' αὐτῆς γίνεται ἐξαγωγή καφῆ ἐξαιρετικῆς ποιότητος, ὁ ὅποιος φέρει τὸ ὄνομά της (καφεὲς Μόκας).

1071
Ναι

3. Τὰ Σουλτανᾶτα Ὀμάν καὶ Μασκάτ

Τὰ Σουλτανᾶτα Ὀμάν καὶ Μασκάτ εὐρίσκονται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ὀμάν. Συνολικῶς ἔχουν ἕκτασιν 295 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 630.000 κ. Εἶναι κρατίδια ἡμιανεξάρτητα, ὑπὸ Σουλτάνους, τελοῦντα ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν, ἰδίως τὴν ἀλιείαν μαρ-γαριτῶν.

4. Τὰ Ἐμιράτα ἢ Σεϊχάτα

Τὰ Ἐμιράτα ἢ Σεϊχάτα τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου εἶναι : Τοῦ **Κατάρ** (ἕκτασις 22.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 35.000 κ.), τῶν νήσων **Μπαχρεΐν**, αἱ ὁποῖαι εἶναι 8 μικραὶ νησίδες εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον (ἕκτασις 598 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 120.000 κ.), καὶ τοῦ **Κουβέϊτ** (ἢ Κοβέϊτ), τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας καὶ μετὰ τὴν ταύτης καὶ τοῦ Ἰράκ (15.540 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 203.000 κ.). Εἶναι ὅλα τὰ ὡς ἄνω κρατίδια, δηλ. τὸ Κατάρ, τὸ Μπαχρεΐν καὶ τὸ Κουβέϊτ ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν καὶ ἡ μεγάλη των σπουδαιότης ἐγκεῖται εἰς τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγὰς των, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται περὶ τὰ 56.000.000 τόν. πετρελαίου ἐτησίως (Ο. Η. Ε. τοῦ 1936). Κατέχουν τὴν τετάρτην σειρὰν εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου (μετὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, τὴν Βενεζουέλαν καὶ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν).

1034

5. Ἀποικία καὶ Προτεκτοράτον τοῦ Ἄντεν

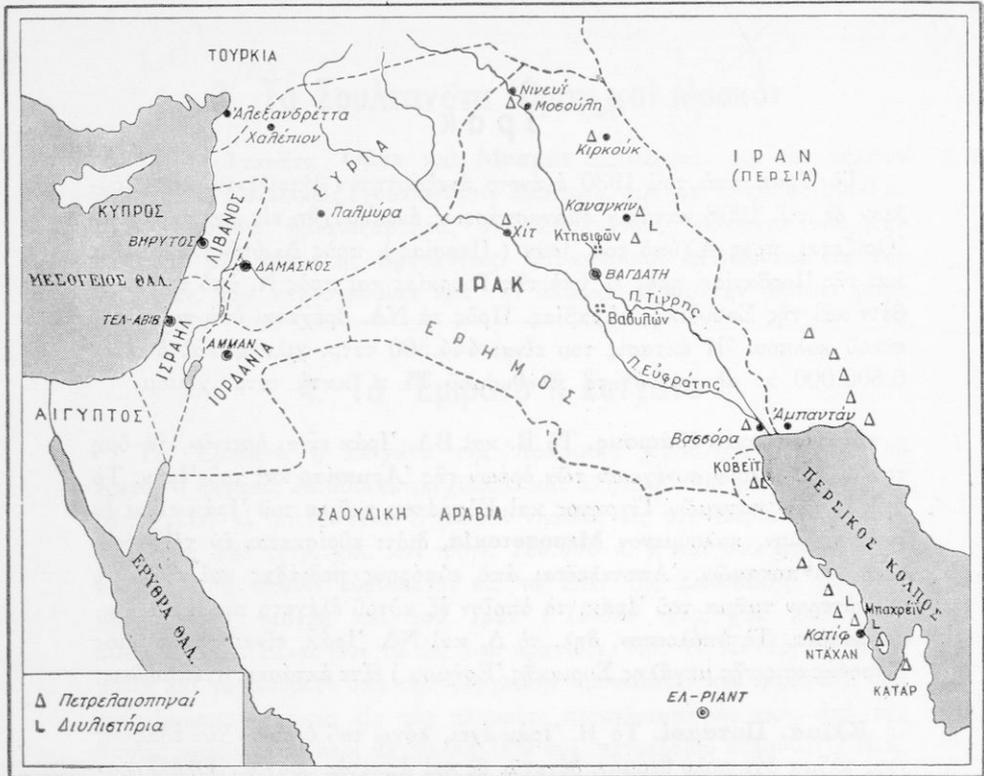
Ἀνήκουν ἀμφότερα εἰς τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Βορείου Ἰρλανδίας. Ἡ ἀποικία Ἄντεν εἶναι μία μικρὰ ἀπόκρημος καὶ καλῶς ὠχυρωμένη χερσόνησος, εὐρισκομένη πλησίον τῆς εἰσόδου τοῦ πορθμοῦ Μπάμπ-ἐλ-Μαντέμπ. Ἔχει ἕκτασιν 207 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 140.000 κ., οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν τὴν πόλιν—λιμένα Ἄντεν, σημαντικώτατον λιμένα ἐπὶ τῆς θαλασσίας ὁδοῦ πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Ἄπω Ἀνατολήν. Τὸ Προτεκτοράτον Ἄντεν ἔχει ἕκτασιν 290.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. μόλις 650.000., διότι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐρήμους ἐκτάσεις (λέγεται καὶ Χαντραμάουντ).

Χρυσό
ναι, Ιράκ

Τὸ Ἰράκ ἀπὸ τοῦ 1930 ἐγένετο ἀνεξάρτητον Βασίλειον, τὸν Ἰούλιον δὲ τοῦ 1958 κατόπιν ἐπαναστάσεως ἀνεκηρύχθη εἰς Δημοκρατίαν. Ὅριζεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰράν (Περσίας), πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἰορδανίας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Τουρκίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Κουβέιτ καὶ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας. Πρὸς τὰ ΝΑ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἡ ἔκτασις του εἶναι 444.500 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθ. 6.500.000 κ. μὲ πυκνότητα πληθυσμοῦ 14 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.

Μορφολογία ἐδάφους. Τὸ Β. καὶ ΒΑ. Ἰράκ εἶναι ὄρεινόν, τὰ ὄρη του δὲ ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν ὄρέων τῆς Ἀρμενίας καὶ τοῦ Ἰράν. Τὸ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Τίγρητος καὶ Εὐφράτου τμήμα τοῦ Ἰράκ εἶναι ἐν λεκανοπέδιον, καλούμενον **Μεσοποταμία**, διότι εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο ποταμῶν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ εὐφόρους πεδιάδας καὶ εἶναι τὸ κυριώτερον τμήμα τοῦ Ἰράκ, τὸ ὁποῖον ἐξ αὐτοῦ ἐλέγετο πρότερον Μεσοποταμία. Τὸ ὑπόλοιπον, δηλ. τὸ Δ. καὶ ΝΔ. Ἰράκ, εἶναι εἴτε ἔρημος (προέκτασις τῆς μεγάλης Συριακῆς Ἐρήμου) εἴτε ἐκτάσεις στεππώδεις.

Κλίμα. Ποταμοί. Τὸ Β. Ἰράκ ἔχει, λόγῳ τοῦ ὄρεινοῦ τοῦ ἐδάφους του, κλίμα ὄχι πολὺ θερμὸν, δέχεται δὲ καὶ ἀρκετὰς βροχάς. Ὁλόκληρον ὅμως τὸ ὑπόλοιπον Ἰράκ ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ πολὺ ξηρόν. Αἱ πλησίον τοῦ Περσικοῦ κόλπου περιοχαὶ του θεωροῦνται ἀπὸ τὰς θερμότερας τῆς Γῆς, ἡ δὲ θερμοκρασία τῶν 50°K. κατὰ τὸ θέρος εἶναι τι τὸ σὺνηθες. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Βαγδάτης καὶ Βασόρας καταφεύγουν κατὰ τὸ θέρος εἰς βαθέα ὑπόγεια, διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὸν ἀνυπόφορον καύσωνα καὶ ἡ περιοχὴ τῆς Βαγδάτης, ἀν καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Κρήτην, εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, πίπτουν ὅμως ἀποτόμως καὶ εἶναι ραχδαῖαι, δίδουσαι εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα μεγάλας ποσότητας ὕδατος, διὰ τοῦτο οἱ δύο ποταμοὶ τοῦ Ἰράκ, ὁ Τίγρης (ὁ μεγαλύτερος) καὶ ὁ Εὐφράτης, συχνὰ πλημμυρίζουν, προξενοῦντες καταστροφάς. Πηγάζοντες οἱ ποταμοὶ οὗτοι ἀπὸ τὸν Ἀρμενικὸν Ταῦρον καὶ Ἀντίταυρον εἰσέρχονται, διαρρέοντες τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Συρίας, εἰς τὸ Ἰράκ, διὰ τὸ ὁποῖον εἶναι πολῦτιμοι, διότι παρέχουν τὸ ὕδωρ των δι' ἀρδεύσεις. Εἰς αὐτοὺς ἄλλωστε καὶ εἰς τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶχον γίνει

Χαρτ. 13. Ίρακ : Πετρελαιοπηγαί, Διυλιστήρια.

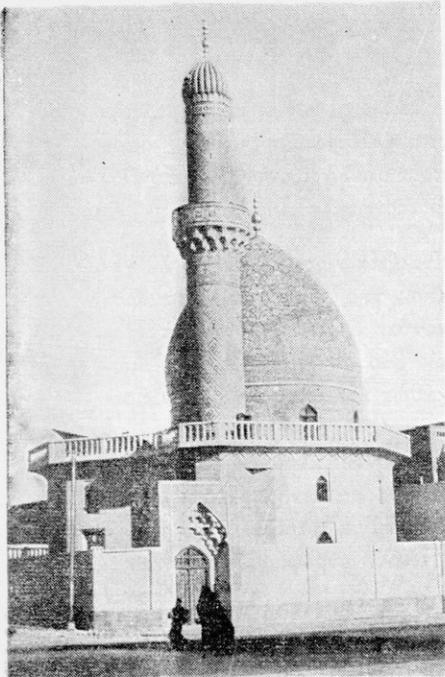
ἐκεῖ εἰς παλαιότερας ἐποχάς, ὄφειλε παλαιότερον ἢ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο τούτων ποταμῶν χώρα τὴν εὐημερίαν καὶ τὸ πολυάνθρωπόν της. Ἐπιδρομαὶ ὅμως διαφόρων ξένων λαῶν καὶ ἰδίως τῶν Μογγόλων καὶ τῶν Τούρκων κατέστρεψαν τὰ ὑπάρχοντα ἀρδευτικά ἔργα, (ἴσως νὰ ἤλλαξαν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου κοίτην καὶ οἱ ποταμοί, ὥστε νὰ μὴ δύνανται πλέον νὰ ἀρδεύουν ἐδάφη, τὰ ὁποῖα πρότερον ἤρδευον), μὲ συνέπειαν νὰ μεταβληθῶν μεγάλαὶ καλλιεργούμεναι παλαιότερον εὐφοροὶ καὶ πυκνῶς κατοικοῦμεναι ἐκτάσεις εἰς ἐρήμους. Ἄνευρίσκονται σήμερον ἐν μέσῳ ἐρήμων ἐρείπια πολυανθρώπων ἄλλοτε πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἤμασσαν ἐκεῖ παλαιότερον, ὅπως τῆς **Νινευῖ** (τῶν Ἀσσυρίων), τῆς **Βαβυλῶνος** (τῶν Βαβυλωνίων), τῆς **Κτησιφώντος** κλπ. Οἱ δύο ποταμοὶ πλησιάζουν ἀλλήλους παρὰ τὴν Βαγδάτην καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπομακρυνόμενοι πάλιν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου πλησιάζουν ἐκ νέου συνενούμενοι εἰς ἀπόστασιν 190 χιλιομ.

ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον. Σχηματίζουν οὕτω ἓνα μόνον ποταμόν, τὸν Σάτ - ἔλ - Ἀράμπ, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὅπου σχηματίζει μὲγα Δέλτα, ἀπὸ ἐδάφη, τὰ ὅποια ὑπολογίζονται μεταξύ τῶν εὐφορωτέρων τῆς Γῆς, ἀποδίδοντα τὸ ἑκατονταπλοῦν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Τὸ Ἰράκ εἶναι μία χώρα κατ' ἐξοχὴν γεωργοκτηνοτροφικὴ καὶ τὰ 78% τῶν κατοίκων τῆς ζοῦν εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν. Οἱ καλλιεργήσιμοι ἀγροὶ εὐρίσκονται ἐκεῖ ὅπου καθίστανται δυναταὶ αἱ ἀρδεύσεις, δηλ. κατὰ μῆκος τῶν δύο ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων, αἱ ὅποια συνδέονται μὲ αὐτούς, καθὼς καὶ ὅπου ὑπάρχουν φρέατα. Μόνον εἰς τὸ Β. Ἰράκ, ὅπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, ὑπάρχουν ἀγροὶ καὶ εἰς μέρη μὴ ἀρδευόμενα. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, λαχανικά, βάμβαξ, ὄρυζα καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ φοῖνικες (χουρμαδιές). Τὸ Ἰράκ εἶναι ἡ μεγαλύτερα παραγωγὸς χουρμάδων χώρα τοῦ κόσμου. Ἡ κτηνοτροφία ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν· διατρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες καὶ κατὰ δεύτερον λόγον βοοειδῆ, ἵπποι, κάμηλοι καὶ ὄνοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὄχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή των· εἶναι ὅμως πολὺ ὀλιγώτερα ὅσων θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παραχθοῦν, καὶ τοῦτο διότι ἐλλείπουν ὄχι μόνον ἀρδευτικὰ ἀλλὰ καὶ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα διὰ νὰ ἀποφεύγωνται αἱ ἐκ τῶν πλημμυρῶν καταστροφαί. Ἐσχάτως ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ ἀρδευτικῶν καὶ ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀξιοποιηθοῦν καὶ θὰ δοθοῦν εἰς τὴν καλλιέργειαν μεγάλαι, στεππῶδεις μέγρι σήμερον, ἐκτάσεις.

Πετρέλαια. Τὸν πλοῦτον ὅμως τοῦ Ἰράκ ἀποτελοῦν τὰ πετρέλαιά του καὶ αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια τοῦ δίδουν μεγάλην ἀξίαν καὶ σημασίαν ὡς κράτους. Ὑπάρχουν πλούσιαι πετρελαιοπηγαὶ εἰς **Μοσοῦλην, Κιρκούκ, Καναγκίν, Χίτ** καὶ πλησίον τῆς **Βασόρας (Χαρτ. 13)**. Τὰ πετρέλαια αὐτὰ ἐξάγονται εἴτε διὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, εἴτε διὰ τῆς Μεσογείου, μέχρι τῆς ὁποίας μεταφέρονται διὰ πετρελαιοαγωγῶν (βλ. Συρίαν, Λίβανον, Ἰσραήλ). Ἡ παραγωγή πετρελαίων ὑπολογίζεται εἰς 41 ἑκατομ. τόν. ἐτησίως.

Ἡ **συγκοινωνία** δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχει ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Κων/πόλεως—Βαγδάτης, προεκτεινομένη μέχρι τῆς Βασόρας καὶ ἔχουσα διακλαδώσεις τινὰς (πρὸς Κιρκούκ, Καναγκίν κ.λ.π.). Οἱ

Ἐν Τέμενος (Τζαμί) εἰς τὴν Βαγδάτην

αὐτοκινητόδρομοι εἶναι ὀλίγοι καὶ οἱ περισσότεροι τούτων δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν μετὰ ἀπὸ βροχὴν.

Ἐξάγει τὸ Ἰράκ πλὴν τοῦ πετρελαίου, σίτον, κριθήν, ὄρυζαν, βάμβακα, χουρμάδες, δέρματα καὶ ζῶντα ζῶα. **Εἰσάγει** κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα διάφορα, αὐτοκίνητα καὶ διάφορα ἄλλα βιομηχανικὰ εἶδη.

Οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον (περὶ τὰ 6.500.000) Ἀραβες, περὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον εἶναι Κοῦρδοι, ζῶντες κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κιρκούκ, οἱ δὲ ὑπόλοιποι εἶναι Τουρκομάνοι, Πέρσαι, Ἑβραῖοι κλπ. Κατὰ τὸ θρησκευμα εἶναι Μουσουλμάνοι (πλὴν τῶν Ἑβραίων καὶ 200.000 Χριστιανῶν). Ζοῦν οὗτοι κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων (κατὰ τὰ 70%-80%).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ **Βαγδάτη** (730.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ Ἰράκ, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Τίγρητος καὶ πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Κτησιφῶντος. Εὕρσκεται εἰς εὐφορον, δυναμένην νὰ ἀρδευθῇ, περιοχὴν, ἣ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὰς πυκνότερον κατοικουμένας περιοχὰς τοῦ κόσμου (350 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Λόγω τῆς εὐφορίας τοῦ ἐδάφους ἤκμασαν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν μεγάλαι πόλεις, ὅπως ἡ Βαβυλῶν, ἡ Σελεύκεια, ἡ Οὐρ καὶ ἡ Κτησιφῶν, ἣ ὁποία ἐκτίσθη ἀπὸ τοὺς διαδόχους τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου. **Μοσούλη** (133.000 κ.), ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Ἰράκ, κειμένη παρὰ τὰ ἑρείπια τῆς ἀρχαίας Νινευτ (μεταξὺ τῶν ὁποίων εὕρισκονται καὶ τὰ ἑρείπια τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Βασιλέως Σαρδαναπάλου) πρωτεύουσης τοῦ παλαιοῦ Βασιλείου τῶν Ἀσσυρίων. **Βασόρα** (ἢ Μπάρα) (160.000 κ.), εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου, ἀπὸ τὰς πλημμύρας τοῦ ὁποίου ἔχει πολλὰς κινδυνεύσει. Λόγω τῶν πολλῶν διωρύγων τῆς λέγεται καὶ «ἡ Βενετία τῆς Ἀνατολῆς». **Κιρκούκ** (85.000 κ.) εἰς περιοχὴν ἔχουσαν πλουσίαν πετρελαιοπηγὰς.

II. Ν Ο Τ Ι Ο Σ Α Σ Ι Α

Ἡ Ν. Ἀσία περιλαμβάνει τὰ κράτη Ἰράν (Περσίαν), Ἀφγανιστάν, Πακιστάν, τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας, τὸ Νεπάλ, τὸ Μπουτάν καὶ τὴν Κεϋλάνη. Ἐξ αὐτῶν τὸ Ἰράν (Περσία), τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τμῆμα τοῦ Πακιστάν (τὸ Βελουχιστάν), εὐρίσκονται ἐπὶ ἐνὸς ἐκτεταμένου ὄροπεδίου, τοῦ ὄροπεδίου τοῦ Ἰράν.

^{νοτι} Α. ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΙΡΑΝ

Εἶναι ἐν μέγα ὄροπέδιον ὕψους φθάνοντος τὰ 2.000 μ. εἰς τινα σημεῖα του καὶ ἐκτάσεως 2.500.000 τετρ. χιλιομ. περιβαλλόμενον πανταχόθεν ὑπὸ ὄρέων. Πρὸς Δ. εὐρίσκεται ἡ ὄροσειρὰ Ζάγκρος (Χαρτ. 14), ἡ ὁποία ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸ Ἀραράτ κατευθύνεται κατ' ἀρχὰς πρὸς Ν. κατόπιν πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ τέλος πρὸς τὰ Α. Τὸ μεγαλύτερον ὕψος τῆς εἶναι 5.150 μ. καὶ τὸ πλάτος εἰς πολλὰ μέρη τῆς ὑπερβαίνει τὰ 300 χιλιομ. Πρὸς Α. ὑψώνονται αἱ ὄροσειραὶ Σουλεϊμάν καὶ Σεφίντ - Κούχ (4.500 μ.), ἀφίνουσαι ἐλαχίστας διαβάσεις δηλ. χαμηλοῦς ἀχένας, διὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Μεγ. Ἀλέξανδρος εἰσεχώρησεν εἰς τὰς Ἰνδίας. Πρὸς Β. ἐκτείνεται ὁ Ἰνδοκοῦχ (Ἰνδικὸς καύκασος 7.760 μ.), καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς νοτίους ἀκτὰς τῆς Κασπίας ὁ Περσικὸς Καύκασος μετὰ τὸ ἐσβεσμένον ἠφαίστειον Ἐλμπούρξ (5620 μ.). Ἀρκετὰ ἄλλα ἐσβεσμένα ἠφαίστεια ὑπάρχουν εἰς τὰς ὄροσειράς τοῦ ὄροπεδίου τούτου, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται μεταξὺ τῶν πλέον ἀσταθῶν μερῶν τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑφιστάμενον συχνοῦς καὶ καταστρεπτικοῦς σεισμοῦς.

Κλίμα. Εἰς τὰς πρὸς τὴν Κασπίαν πλευράς τοῦ Περσικοῦ Καυκάσου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀφθονοί, τὸ κλίμα ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο αἱ πλευραὶ αὗται σκεπάζονται ἀπὸ πυκνὰ καὶ ἐκτεταμένα δάση. Ἀρκεταὶ βροχαὶ πίπτουν καὶ εἰς τὰς πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ Ὁμάν ὄροσειράς. Παντοῦ ἄλλοῦ αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας δὲν φθάνουν τὰ 0,25 μ. ἐτησίως· διὰ τοῦτο τὸ κλίμα εἶναι ἐκεῖ ἐρημικὸν καὶ ὑπάρχουν μεγάλαι ἐρημοί. Τοιαῦται εἶναι ἡ Μεγάλῃ ἄλμυρὰ ἐρημος (Ντάστ-ι-Κεβίρ) καὶ ἡ ἐρημος Λούτ εἰς τὸ Ἰράν (Περσίαν), αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπὸ τὰς πλέον ξηρὰς καὶ ἀξένους ἐρήμους

τῆς Γῆς καὶ ἡ ἔρημος **Ρεγκιστάν** εἰς τὸ Ἄφγανιστάν. Οἱ άνεμοι εἶναι συχνοὶ καὶ σφοδροί, πνέοντες πολλάκις συνεχῶς ἐπὶ τρίμηνον. Ἡ θερμοκρασία χαμηλὴ κατὰ τὸν χειμῶνα (φθάνει τοὺς -20°K . εἰς περιοχὰς τοῦ Ἰράν, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς μικρότερον Β. Γεωγραφικὸν πλάτος ἀπὸ τὸ Κάϊρον), φθάνει κατὰ τὸ θέρος ἔχι σπανίως τοὺς 50°K . Ἔχει δηλ. τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ἰράν κλίμα ἠπειρωτικόν. Αἱ ὑψηλαὶ ὅμως θερμοκρασίαι δὲν εἶναι καταθλιπτικαὶ εἰς τὴν Περσίαν, ἔξαιρουμένων τῶν ὑγρῶν παρὰ τὴν Κασπίαν περιοχῶν τῆς, λόγῳ τῆς μεγάλης ξηρότητος τῆς ἀτμοσφαιρας (ἐνῶ εἰς ὑγρά κλίματα καὶ ἡ θερμοκρασία τῶν 30°K . γίνεται ἀνυπόφορος)· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ ἀτμόσφαιρα (ἐπειδὴ δὲν ἔχει ὕδρατμοὺς) εἶναι διαυγής, ὥστε νὰ βλέπη κανεὶς πολὺ μακρὰν, τὰ δὲ σιδηρᾶ ἀντικείμενα δυσκόλως ὀξειδοῦνται (σκουριάζουν) ἐκτιθέμενα εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Ποταμοί. Λίμναι. Ποταμοὶ ὑπάρχουν εἰς τὰς πρὸς τὴν Κασπίαν ὄροσειρὰς καθὼς καὶ εἰς τὰ ὄρη Ζάγκρος, διότι ἐκεῖ πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί. Γενικῶς οἱ ποταμοὶ αὐτοὶ εἶναι μικροὶ καὶ χύνονται εἰς τὴν Κασπίαν, ἢ εἶναι παραπόταμοι τοῦ Τίγρητος, ἢ χύνονται εἰς μικρὰς λίμνας, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὄροπεδίου. Αἱ μεγαλύτεραι τούτων, ἔχουσαι ἄλμυρὸν ὕδωρ, εἶναι: Ἡ **Οὐρμία**, εὐρισκομένη εἰς τὸ Ἀζερμπαϊτζάν τῆς Περσίας (εἰς ὕψος $1330 \mu.$), με ὕδωρ ἄλμυρῶτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης. Ἡ **Νιρίς** εἰς τὰ Ν. τῆς Περσίας, ἢ ὁποῖα εἶναι καὶ αὐτὴ λίμνη με ἄλμυρὸν ὕδωρ. Καὶ ἡ **Χαμοὺν** εἰς τὰ σύνορα Περσίας καὶ Ἀφγανιστάν.

Οἱ **κάτοικοι** τοῦ ὄροπεδίου, λεγόμενοι **Ἰράνιοι**, ἀνήκουν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν. Εἶναι οἱ Πέρσαι, οἱ Ἀφγάνες, οἱ Κοῦρδοι καὶ οἱ Βελούχοι. Εἰς τὰ Β. τοῦ ὄροπεδίου κατοικοῦν κατὰ πλειοψηφίαν Τοῦρκοι, Τουρκομάνοι καὶ Τουρκαρμένιοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

Κυριαρχοῦσα **γλῶσσα** εἶναι ἡ Περσικὴ με διαφόρους ὅμως διαλέκτους ὁμιλουμένας ἀπὸ τοὺς Κούρδους, Ἀφγάνας καὶ Βελούχους.

Θρησκεία εἶναι ὁ Μουσουλμανισμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι προσηλυτίσθησαν ἀπὸ τοὺς Ἀραβας, ὅταν οὗτοι κατέλαβον τὴν χώραν. Οἱ περισσότεροὶ ὅμως Μουσουλμάνοι τοῦ Ἰράν ἀνήκουν εἰς τὴν αἰρεσιν τῶν **Χιϊτῶν**, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἴδιον Θρησκευτικὸν ἀρχηγόν.

Θέσις. Ἐκτασις. Πληθυσμός. Τὸ Βασίλειον τοῦ Ἰράν, τὸ ὁποῖον παλαιότερον ἐλέγετο Περσία, καταλαμβάνει τὸ κέντρον καὶ τὸ Δ. μέρος τοῦ ὄροπέδιου. Ἐκτείνεται μεταξύ τοῦ Βελουχιστάν (τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸ Δ. Πακιστάν) καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν πρὸς Α., τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἰράκ καὶ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου πρὸς Δ., τῆς Κασπίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως πρὸς Β. καὶ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης, τοῦ κόλπου τοῦ Ὀμάν καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου πρὸς Ν. (*Χαρτ. 14*). Ἔχει ἔκτασιν 1.630.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 21.146.000 κ. Εἶναι χώρα ἀραιῶς κατφυκημένη (πυκνότης πληθ. 13) λόγω τῶν μεγάλων στεπεπιδῶν ἐκτάσεων, τῶν ἐρήμων καὶ τῶν ὀρέων, τὰ ὅποια κατέχουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς χώρας. Μόνον αἱ ὀλίγαι περιοχαί, αἱ δεχόμεναι ἀρκετὰς βροχὰς καὶ αἱ δυνάμεναι νὰ ἀρδευθοῦν, εἶναι καλλιεργήσιμοι εἰς τὸ Ἰράν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αἱ εὐφορώτεροι περιοχαὶ τοῦ Ἰράν εἶναι : 1) Αἱ πρὸς τὴν **Κασπίαν** ἐπαρχίαι ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, τὰ δάση πυκνά καὶ μεγάλα καὶ ὑπάρχουν μεγάλα ἐκτάσεις, καλλιεργούμεναι κυρίως μὲ ὄρυζαν, σακχαροκάλαμον καὶ ὀπωροφόρα δένδρα. Πολλὰ ἐκ τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην καλλιεργουμένων ὀπωροφόρων προέρχονται ἀπὸ τὴν περιοχὴν αὐτήν. Τὸ κλίμα ὅμως τῆς περιοχῆς εἶναι ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, ἡ θερμοκρασία δὲ κατὰ τὸ θέρος ἀνυπόφορος λόγω τῆς ἐπικρατοῦσης ὑγρασίας. 2) Αἱ μεταξύ τῶν ὀρέων **Ζάγκρος** εὐφοροὶ κοιλάδες καὶ 3) Ἡ μεταξύ τῶν ὀρέων **Ζάγκρος** πρὸς Δ. καὶ τῆς ἐρήμου πρὸς Α. ἔκτασις, ἡ ὁποία συγκεντρώνει καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἔχει τὰς μεγαλύτερας πόλεις τοῦ Ἰράν. Εἰς αὐτὴν ἤκμασαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μεγάλαὶ πόλεις, ὅπως τὰ **Ἐκβάτανα**, ἡ **Περσέπολις** κλπ.

Καλλιεργοῦνται εἰς τὸ Ἰράν κυρίως δημητριακά, σακχαροκάλαμον, μήκων ἢ ὑπνοφόρος, διὰ τὴν παραγωγὴν ὀπίου, ἄμπελοι, ἑλαῖαι, καπνός, βάμβαξ, μορέαι, διὰ τὴν διατροφήν μεταξοσκωλήκων καὶ πολλὰ ὀπωροφόρα δένδρα. Αἱ ὀπῶραι εἶναι πάμφθηναι εἰς τοὺς τόπους παραγωγῆς των, ἀκριβαὶ ὅμως καὶ εἰς τὰ γειτονικὰ ἀκόμη μέρη ὅταν ταῦτα δὲν ἔχουν παραγωγὴν, διότι στοιχίζει πολὺ ἡ μεταφορὰ των λόγω ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως **Χιράζ** ὑπάρχουν ἐκτεταμένοι ροδῶνες καὶ παράγεται ἐξαιρετον ροδέλαιον, εἰς τὰ Ν. δὲ τοῦ Ἰράν καλλιεργοῦνται καὶ φοίνικες (*χουρμαδιές*). Ἡ **Κτηνοτροφία** ἐπικρατεῖ

εις τὰς ὄρεινὰς καὶ τὰς στεππῶδεις ἐκτάσεις· εἶναι νομαδικὴ καὶ ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα (15.000.000) καὶ αἴγες (7.500.000) εἰς μικρότερον δὲ ἀριθμὸν βοσειδῆ, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι καὶ κάμηλοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα πλεονάζουν, ὥστε νὰ γίνεταί καὶ ἐξαγωγή των, θὰ ἦτο δὲ δυνατόν νὰ εἶναι ταῦτα πολὺ περισσότερα ἂν ἐκαλλιεργεῖτο ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῆ ἔδαφος καὶ οὐχὶ μόνον τὸ 1/2 αὐτοῦ.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀνεπαρκεστάτη καὶ εἰς τοῦτο συντείνει καὶ τὸ ὄρεινόν τοῦ ἔδαφους καὶ αἱ ὑπάρχουσαι μεγάλαι ἐρημοί. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἀξία λόγου ὑπάρχει μόνον μία, ἥτις ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον καταλήγει εἰς τὴν Κασπίαν, ἀφοῦ διέλθῃ ἐκ τῆς Τεχεράνης. Μία ἄλλη σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, μικροῦ αὐτῆ μήκους, εἰσχωρεῖ εἰς τὸ Ἰράν, προερχομένη ἀπὸ τὸ Πακιστάν καὶ τέλος τρίτη, προερχομένη ἐκ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, φθάνει μέχρι τῆς Ταυρίδος.

Ὄρυκτά. Βιομηχανία. Τὸ Ἰράν ἔχει ἄφθονα πετρέλαια καὶ πλὴν τούτων ἄνθρακας, σίδηρον, χαλκόν, πολυτίμους λίθους κλπ. Λόγω ὅμως ἐλλείψεως συγκοινωνίας, ὁ ὄρυκτὸς πλοῦτος τῆς χώρας μένει σχεδὸν τελείως ἀνεκμετάλλετος. Γίνεται κυρίως ἐκμετάλλεσις μόνον τῶν πετρελαιοπηγῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται περὶ τὰ 18 ἑκατομ. τόν. ἐτησίως (1956). Ἡ **Βιομηχανία** ἐπίσης εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, ἂν ἐξαιρέσῃ κανεὶς τὴν βιομηχανίαν κατασκευῆς τῶν περιφῆμων Περσικῶν ταπήτων, τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ ροδελαίου. Εἶναι, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, τὸ Ἰράν μὲ τὰ πρωτόγονα μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοεῖ διὰ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, μὲ τὴν ὑποτυπώδη του συγκοινωνίαν, τὸ ἀνεκμετάλλετον τοῦ ὄρυκτοῦ του πλοῦτου καὶ τὴν ἔλλειψιν βιομηχανίας, μία ἐκ τῶν πλέον καθυστερημένων χωρῶν τῆς Γῆς· ἔχει ὅμως μεγίστας δυνατότητας διὰ νὰ γίνῃ χώρα πλουσία καὶ εὐημεροῦσα. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ἰράν ζῆ εἰς χωρία καὶ εἰς πλινθοκτίστους οἰκίας μὲ στέγας ἐπιπέδους ἢ θολωτάς ἀπὸ ἀργιλλόχλωμα, τὸ ὅποιον συμπιεζόμενον γίνεται ἀδιαπέραστον ἀπὸ τὴν βροχήν.

Μεγάλαι πόλεις εἶναι : Ἡ **Τεχεράνη** (1.150.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Ἰράν, ἐκτισμένη κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον. Ἔχει μεγαλοπρεπῆ τεμένη (*τζαμί*). Τὸ **Ἰσπαχάν** (250.000 κ.), παρὰ τὰ ἀρχαῖα Σοῦσα, πρῶτην πρωτεύουσα τῆς Περσίας. Ἡ **Μεσχέντ** (250.000 κ.), πρωτεύου-

ουσα τῆς ἐπαρχίας Κοροσσάν εἰς τὰ ΒΑ. τῆς χώρας. Εἶναι ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Χιῖτας Μουσουλμάνους (ὅπως ἡ Μέκκα διὰ τοὺς ἄλλους Μουσουλμάνους). **Ρέχτ** (120.000 κ.), εἰς τὰς ὄχθας τῆς Κασπίας. **Ταυρίς** (300.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, πλησίον τῆς Οὐρμίας λίμνης· συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. **Κιρμανάχ** (100.000 κ.) εἰς πετρελαιούχον περιοχὴν. **Ἀμπαντάν** (250.000 κ.), εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Περσικοῦ κόλπου μὲ μεγάλα διύλιστήρια πετρελαίου (τὰ μεγαλύτερα τοῦ κόσμου). Μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ **Χαμαντάν** παρὰ τὰ ἀρχαῖα Ἐκβάτανα καὶ ἡ **Χιράζ** παρὰ τὴν ἀρχαίαν Περσέπολιν, φημιζομένη διὰ τοὺς ροδῶνας καὶ τὸ ροδέλαιόν της.

Ἄ φ γ α ν ι σ τ ἄ ν

Τὸ Ἄφγανιστάν εἶναι βασιλείον ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ 1921, κατέχει δὲ μετὰ τοῦ Βελουχιστάν (τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸ Δ. Πακιστάν) τὸ Α. μέρος τοῦ ὄροπέδιου τοῦ Ἰράν. Εἶναι ὄρεινὴ χώρα, συνορεύουσα πρὸς Β. μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, τὰ μετὰ τῆς ὁποίας φυσικὰ σύνορα καθορίζονται, ἐπὶ τοῦ μεγαλύτερου μήκους των, ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἄμοϋ - Ντάρια (τὸν Ὡξον τῶν ἀρχαίων). Πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὸ Δ. Πακιστάν, πρὸς Α. μὲ τὴν Κίνα, τὸ Κασμίρ καὶ τὸ Δ. Πακιστάν καὶ πρὸς Δ. μὲ τὸ Ἰράν. Ἔχει ἑκτασιν 650.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 13.500.000 κ. (πικνότης πληθ. 19). Τὰ ὑψηλὰ ὄρη Ἰνδοκοῦχ (Ἰνδικὸς Καύκασος), Σεφίντ - Κοῦχ καὶ Σουλεϊμάν διασχίζουν τὴν χώραν.

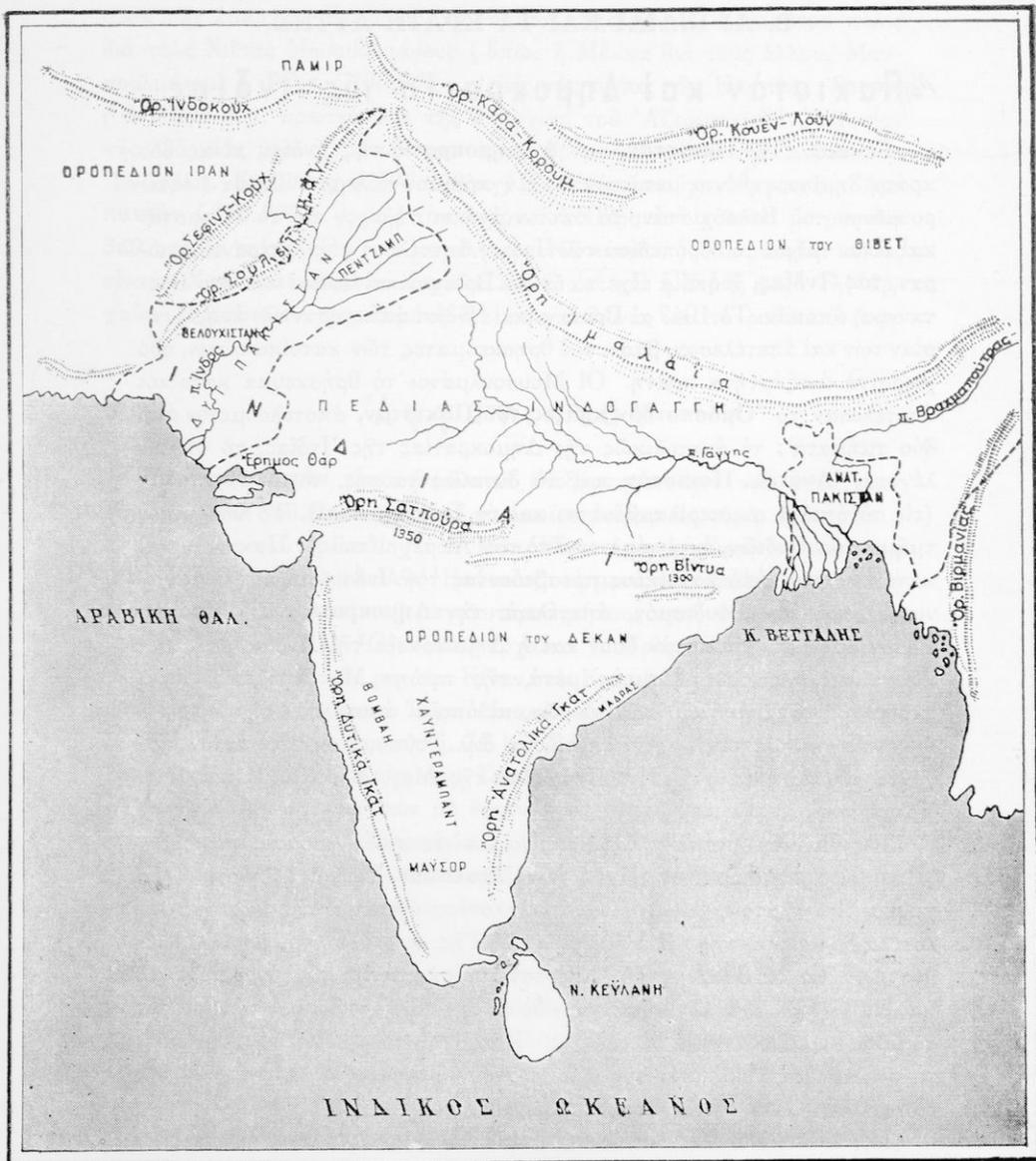
Ἔχει κλιμα ἠπειρωτικὸν μὲ δριμυτάτους χειμῶνας, θερμὰ θέρη καὶ ὀλίγας βροχάς. Ἡ κτηνοτροφία κατὰ τὸ πλεῖστον νομαδική, ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν ἀπασχόλησιν τῶν κατοίκων· ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες, ἀλλὰ καὶ κάμηλοι, ἵπποι καὶ ζῶα γιὰκ (εἶδη βοοειδῶν), τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ὡς ὑποζύγια. Οἱ Ἀφγάνες ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ἔχουν ὑποστῆ ὅμως μεγάλην ἐπιμιξίαν. Τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀφγανιστάν κατέλαβεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ ἴδρυσεν εἰς αὐτὴν διάφορα βασίλεια, ὅπως π.χ. τὸ βασίλειον τῆς Βακτριανῆς μὲ πρωτεύουσαν τὰ Βάκτρα· Μογγόλοι, Τούρκοι, Τουρκαρμένιοι καὶ Ἀραβες ἐγκατεστάθησαν ἐπίσης διαδοχικῶς εἰς τὴν χώραν αὐτήν. Ὁρθησκεία τῶν Ἀφγάνων εἶναι ὁ Μουσουλμανισμὸς καὶ πρωτεύουσα ἡ Καμποῦλ (250.000 κ.) εἰς τὰς ὄχθας ὁμωνύμου ποταμοῦ καὶ εἰς κοιλάδα ἀρδευομένην καὶ εὐφορον.

Πακιστάν και Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας

Γενικά. Τὸ Πακιστάν καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας εἶναι δύο κράτη δημιουργηθέντα μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον. Ταῦτα (ἐξαιρουμένου τοῦ Βελουχιστάν, τὸ ὁποῖον ἀνήκει σήμερον εἰς τὸ Πακιστάν καὶ εἶναι τμήμα τοῦ ὄροπεδίου τοῦ Ἰράν) ἀπετέλουν μίαν ἀπέραντον χώραν, τὰς Ἰνδίας, ἡ ὁποία εἶχε τὸ ὄνομα Βρεταννικαὶ Ἰνδίαὶ καὶ ἦτο Βρεταννικὴ ἀποικία. Τὸ 1947 αἱ Βρεταννικαὶ Ἰνδίαὶ ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ ἀπετέλεσαν, βάσει τοῦ θρησκευματος τῶν κατοίκων των, δύο χωριστὰ ἀνεξάρτητα κράτη. Οἱ Μουσουλμάνοι τὸ θρησκευμα κάτοικοι ἀπέτελεσαν τὸ **Ὁμόσπονδον κράτος τοῦ Πακιστάν**, ἀποτελούμενον ἀπὸ δύο τμήματα : τὸ ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας, τὸ ὁποῖον λέγεται **Ἀνατολ. Πακιστάν**, καὶ τὸ δυτικῶς ταύτης, τὸ **Δ. Πακιστάν** (εἰς τὸ ὁποῖον συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Βελουχιστάν). Τὸ ὑπόλοιπον τμήμα τῶν Ἰνδιῶν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ Α. μέχρι τοῦ Δ. Πακιστάν καὶ κατοικούμενον ἀπὸ κατοίκους πρεσβεύοντας τὸν Ἰνδουισμόν ἢ Βραχμанизμόν καὶ τὸν Βουδισμόν, ἀπέτελεσε τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας**. Τόσον ὅμως τὸ Πακιστάν ὅσον καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας δὲν ἀπέκοψαν τελειῶς τοὺς δεσμούς μετὰ τῆς πρώην Μητροπόλεως, διότι περιλαμβάνονται μετὰ τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν **Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν**. Ἀναγνωρίζουν δηλ., τύποις, ὡς ἀνώτατον ἄρχοντα τὸν βασιλέα τοῦ Ἡν. Βασιλείου τῆς Μεγ. Βρεταννίας καὶ Βορ. Ἰρλανδίας.

Τὰς Ἰνδίας δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς. Ἦτοι: Τὸ **μέγα ὄρεινὸν τεῖχος τῶν Ἰμαλαίων**. Τοῦτο, (μῆκους 2414 χιλιομ. καὶ πλάτους 240), εἶναι ἡ ὑψηλότερα ὄροσειρὰ τῆς Γῆς· ἡ ὑψηλότερα δὲ κορυφὴ τῆς καὶ ὑψηλότερα τῆς Γῆς, ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους **Ἐβερεστ**, φθάνει τὰ 8882 μ. Τὸ Ἐβερεστ εὐρίσκεται εἰς τὰ σύνορα Νεπάλ καὶ Θιβῆτ (βλ. Νεπάλ), ὑπάρχουν δὲ ἀρκετὰ ἄλλαι κορυφαὶ τῶν ὁποίων τὸ ὕψος κυμαίνεται περὶ τὰ 8500 μ. Ἡ κορυφὴ τοῦ Ἐβερεστ κατεκτήθη τὸ πρῶτον τὸ 1953 ἀπὸ τὸν Νεοζηλανδὸν **Χίλλαρν** καὶ τὸν ἐκ Νεπάλ ὁδηγόν του **Τένσινγκ** (βλ. Νεπάλ).

Τὴν πεδιάδα τοῦ **Ἰνδογάγγη**, ἥτις εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις διαρρεομένη ἀπὸ τοὺς ποταμούς **Ἰνδόν, Γάγγην, Βραχμαπού-**

Χαρτ. 15. Φυσικός Χάρτης Χερσονήσου Ίνδιων.

τραν και τους παραποτάμους των· τὸ ὕψος τῆς πεδιάδος οὐδαμοῦ ὑπερβαίνει τὰ 280 μ. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῶν δέλτα τῶν ποταμῶν (Ἰνδοῦ, Γάγγη) εἰς μεγάλην ἔκτασιν τῆς εἶναι μόλις ὀλίγα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ὑψηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τὸ **ὄροπέδιον τοῦ Δεκάν**, τὸ ὁποῖον, ἔχον σχῆμα τριγώνου, ἐκτείνεται νοτιῶς τῆς πεδιάδος καὶ περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ χαμηλὰ ὄρη. Ταῦτα εἶναι : πρὸς Β. τὰ ὄρη **Βίντσα** καὶ **Σατπούρα** (1350 μ.), πρὸς Δ. τὰ δυτικὰ **Γκάτ** (2600 μ.) καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὰ **Α. Γκάτ** (1850 μ.).

Κλίμα. Εἰς οὐδεμίαν χώραν ἀνευρίσκεται ἡ ποικιλία τοῦ κλίματος, ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς τὰς Ἰνδίας (Πακιστάν καὶ Δημ. τῆς Ἰνδίας). Ὑπάρχουν περιοχαί, ὅπως οἱ πρόποδες τῶν Ἰμαλαίων καὶ τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη, ὅπου πίπτουν περισσότεραι βροχαὶ παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς (ἡ βροχόπτωσης εἰς τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη φθάνει τὰ 12 μ. ἔτησίως). Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιοχαί, ὅπως π.χ. εἰς τὰ ΒΔ. τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου ἡ βροχόπτωσης εἶναι τόσον μικρὰ ὥστε νὰ δημιουργοῦνται ἐκεῖ ἔρημοι, ὅπως ἡ ἔρημος **Θάρ** (*Χαρτ. 15 καὶ 16*). Αἱ περισσότεραι βροχαὶ πίπτουν ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε πνέουν οἱ ἀπὸ τὴν θάλασσαν πρὸς τὴν ξηρὰν ἄνεμοι (φορτωμένοι μὲ ὕδρατμούς), οἱ ὁποῖοι λέγονται « **θερινοὶ Μουσσῶνες** » (*χαρτ. 17*). Τοῦναντίον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Μαΐου πνέουν ἄνεμοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου πρὸς τὴν θάλασσαν, οἱ ὁποῖοι λέγονται « **χειμῆρινοὶ Μουσσῶνες** ». Εἶναι οὗτοι ψυχροὶ καὶ ξηροὶ (*Χαρτ. 18*), καθ' ὅλην δὲ τὴν διάρκειάν των ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀνομβρία. Εἰς τὰς περιοχὰς ὅπου πίπτουν πολλαὶ βροχαί, ὀργιάζει ἡ βλάστησις καὶ τὰ δάση εἶναι μεγάλα καὶ πυκνὰ (πρόποδες Ἰμαλαίων, δέλτα τοῦ Γάγγη). Ἡ βλάστησις εὐνοεῖται καὶ ἀπὸ τὴν θερμοκρασίαν, ἥτις εἶναι ὑψηλὴ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν Ἰνδιῶν, πλὴν τῶν ὑψηλῶν ὄροσειρῶν, φθάνουσα κατὰ τὸ θέρος τοὺς 46° Κ, ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὰ πεδινὰ τῆς χώρας οὐδέποτε κατέρχεται αὕτη μέχρι τοῦ 0° Κ. Ἡ περιοχὴ **Πεντζάμπ** (Πενταποταμία) θεωρεῖται ὡς μία ἀπὸ τὰς θερμότερας περιοχὰς τῆς Γῆς.

Ποταμοί. Διαρρέουν τὰς Ἰνδίας τρεῖς μεγάλοι ποταμοί, οἱ ὁποῖοι πηγάζουν ἀπὸ τὰ Ἰμαλαία καὶ τὸ ὄροπέδιον τοῦ Θιβέτ, εἰς ὕψος ἄνω τῶν 5.000μ.. Οὗτοι εἶναι : Ὁ **Ἰνδός**, ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῶν Ἰνδιῶν· πηγάζει οὗτος ἀπὸ τὰ Ἰμαλαία καὶ δεχόμενος εἰς τὸ Πεντζάμπ,

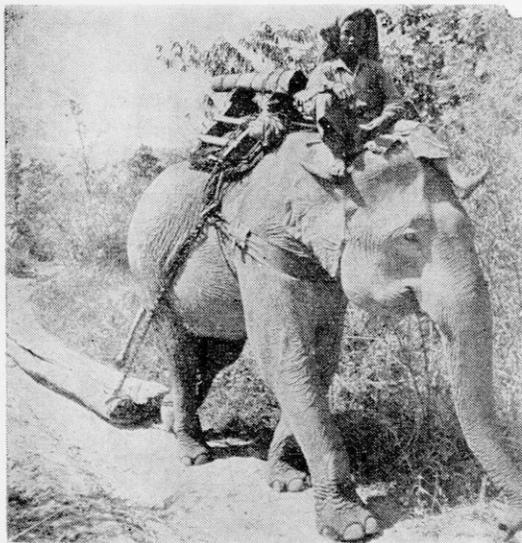
τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς τὸ ΒΔ. τῶν Ἰνδιῶν, ὃ παραποτάμους (διὰ τοῦτο ἢ περιοχὴ αὐτὴ λέγεται *Πεντζάμπ*, δηλ. Πενταποταμία) χύνεται εἰς τὴν Ἀραβικὴν θάλασσαν. Διασχίζει τὸ τμήμα τῶν Ἰνδιῶν, τὸ δεξιόμενον τὰς ὀλιγωτέρας βροχὰς καὶ εἶναι διὰ τοῦτο πολύτιμος, διότι μὲ τὰς ἀρδεύσεις του καθιστᾷ εὐφορα καὶ ἀποδοτικὰ τὰ ἐδάφη διὰ τῶν ὀποιῶν διέρχεται. Μέχρι τοῦ ποταμοῦ τούτου ἔφθασεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατὰ τὴν εἰς Ἀσίαν ἐκστρατείαν του. Ὁ Γάγγης, ἱερὸς ποταμὸς διὰ τοὺς Ἰνδοῦστὰς καὶ ὁ μεγαλύτερος τῶν Ἰνδιῶν, εἶναι καὶ οὗτος πολύτιμος διὰ τὰς Ἰνδίας, διότι τὰ ὕδατά του, διοχετευόμενα διὰ διωρύγων, ἀρδεύουν μεγάλας ἐκτάσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποζοῦν πλέον τῶν 100.000.000 ἄνθρωποι. Εἰς ἀπόστασιν 480 χιλιομ. ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὁ Γάγγης χωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας σχηματίζων μέγα δέλτα καὶ τέλος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης. Εἶναι πλωτὸς διὰ ποντοπόρα πλοῖα μέχρι τῆς Καλικούτας καὶ διὰ μικρότερα μέχρι τῆς Κουανπούρ (*Χαρτ. 19*).

Τρίτος σημαντικὸς ποταμὸς τῶν Ἰνδιῶν εἶναι ὁ **Βραχμαπούτρας**, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὸ Θιβέτ. Συμβάλλει οὗτος πλησίον τῶν ἐκβολῶν του μὲ ἓνα ἐκ τῶν βραχιόνων, εἰς τοὺς ὁποίους χωρίζεται ὁ Γάγγης, σχηματίζων μέγα δέλτα κατὰ τὰς ἐκβολὰς του.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Τὸ Πακιστάν καὶ ἡ Ἰνδία εἶναι χώροι καθαρῶς γεωργικαὶ καὶ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ των ζῆ εἰς τὴν ὑπαιθρον. Τὰ ἐδάφη των εἶναι εὐφορα καὶ εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν ἐξ αὐτῶν ἐπιτυγχάνονται δύο καὶ τρεῖς ἐσοδεῖαι κατ' ἔτος, ἂν καὶ αἱ καλλιέργειαι γίνονται πολλάκις μὲ πρωτόγονα μέσα π.χ. μὲ ξύλινα ἄροτρα. Αἱ μὴ ἀρδευόμεναι ὅμως ἐκτάσεις οὔτε μίαν ἐσοδεῖαν δύναται νὰ δώσουν, ἂν παραταθῇ ἡ ἀνομβρία· τότε ἐπακολουθεῖ λιμὸς μὲ συνέπειαν νὰ ἀποθνήσκουν χιλιάδες ἀνθρώπων ἐκ πείνης. Ὁ κίνδυνος τοῦ λιμοῦ λόγω ἀνομβριῶν ἦτο συχνὸς ἄλλοτε, σήμερον ὅμως μὲ τὰς κατασκευασθείσας διώρυγας καὶ τὰ ἄλλα ἀρδευτικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα διαρκῶς πληθύνονται, ὁ κίνδυνος οὗτος ὅλοεν καὶ ἀπομακρύνεται. Τὰ τεράστια ἀρδευτικὰ ἔργα καὶ μία τῶν μεγαλυτέρων τεχνητῶν λιμνῶν τοῦ κόσμου μετέβαλον τὸ ἄλλοτε ἄγονον καὶ διαρκῶς ὑφιστάμενον τὸν κίνδυνον λιμῶν Πεντζάμπ, εἰς μίαν τῶν ἀποδοτικωτέρων εἰς γεωργικὰ προϊόντα περιοχῶν τῶν Ἰνδιῶν. Τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ εἰς Ἰνδίας εἶναι κατὰ σειρὰν ἐκτάσεως καλλιεργειῶν τὰ : **Ὅρουζα**, τῆς ὁποίας ἡ καλλιέργεια

καλύπτει τὸ 1/3 τῶν καλλιεργουμένων ἐδαφῶν καὶ εἶναι ἡ κυριώτερα τροφή τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας (τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν). Καλλιεργεῖται περισσότερο κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τὰ δέλτα των, εἰς ἐδάφη δηλ. δυνάμενα νὰ πλημμυρισθοῦν μὲ ὕδωρ. Ὁ **κέχρος**, καλλιεργούμενος κυρίως εἰς τὸ ὀλίγας βροχὰς δεχόμενον Δ. Πακιστάν, ὅπου ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Ὁ **σίτος**, καλλιεργούμενος κυρίως, εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν ἐδάφη τοῦ Δ. Πακιστάν, τὸ ὁποῖον κάμνει ἐξαγωγὴν σημαντικῆς ποσότητος σίτου ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ **Καράτσι**. Ὁ **βάμβαξ**, καλλιεργούμενος εἰς μεγάλας ἐκτάσεις, ὥστε ἡ Ἰνδία νὰ εἶναι ἡ δευτέρα (μετὰ τὰς Ἡν. Πολιτείας) βαμβακοπαραγωγὸς χώρα τοῦ κόσμου. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τὸ σακχαροκάλαμον, τὸ τεῖθόδενδρον (ἰδίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀσσάμ τῆς Ἀνατολ. Ἰνδίας, ἡ ὁποία θεωρεῖται πατρὶς τοῦ τεῖθόδενδρου), ἐλαιόσποροι (ἰδίως ἀραχίδες), καφέες, γιούτα (εἶδος καννάβειος χρησιμοποιουμένης διὰ τὴν κατασκευὴν σάκων κ.λ.π.), κιγγόνη (εἰς τὰς ὄρεινὰς περιοχὰς) διὰ τὴν παραγωγὴν κινίνης, καπνός, ἡ ἰνδικόφορος (ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ὁποίας παράγεται τὸ φυτικὸν λουλάκι), ἡ ἔβρα (καουτσουκόδενδρον), μήκων ἡ ὕπνοφορος καὶ διάφορα ὕπνοφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐσπεριδοειδῆ, δαμασκηναί, φοίνικες (χουρμαδιές) καὶ κοκκοφοίνικες (παράγοντες τὰς Ἰνδικὰς καρύδας).

Ἡ κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καλλιεργεῖται ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῆ ἔδαφος. Ἡ θρησκεία ἄλλως τε τῆς πλειονότητος τῶν κατοίκων (Ἰνδουϊσμός καὶ Βουδισμός) ἀπαγορεύει τὴν σφαγὴν ζῶων καὶ τὴν χρῆσιν κρέατος, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον φυσικὰ δὲν εὐνοεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν μεταξὺ τῶν διατρεφόμενων ζῶων ἔρχονται τὰ βοοειδῆ (200.000.000), ἐξ ὧν 30 ἑκατομ. εἰς τὸ Πακιστάν καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας, ἧτις ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὰ διατρεφόμενα βοοειδῆ. Εἰς ταύτην αἱ ἀγελάδες θεωροῦνται ἱερὰ ζῶα καὶ ἀφίνονται νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεραι εἰς τοὺς δρόμους, πολλάκις δὲ εἰσέρχονται καὶ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἀναζητοῦσαι τροφήν. Εἰς τὸ Δ. Πακιστάν διατρέφονται καὶ ἀρκετὰ πρόβατα, παντοῦ δὲ οἰκόσιτοι αἰγες ὑπολογιζόμεναι εἰς 400 ἑκατομ. Διατρέφονται ἐπίσης ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι, κάμηλοι καὶ ἐξημερωμένοι ἐλέφαντες, χρῆσι-

Ἐξημερωμένος ἐλέφας μεταφέρειν κορμούς δένδρων.

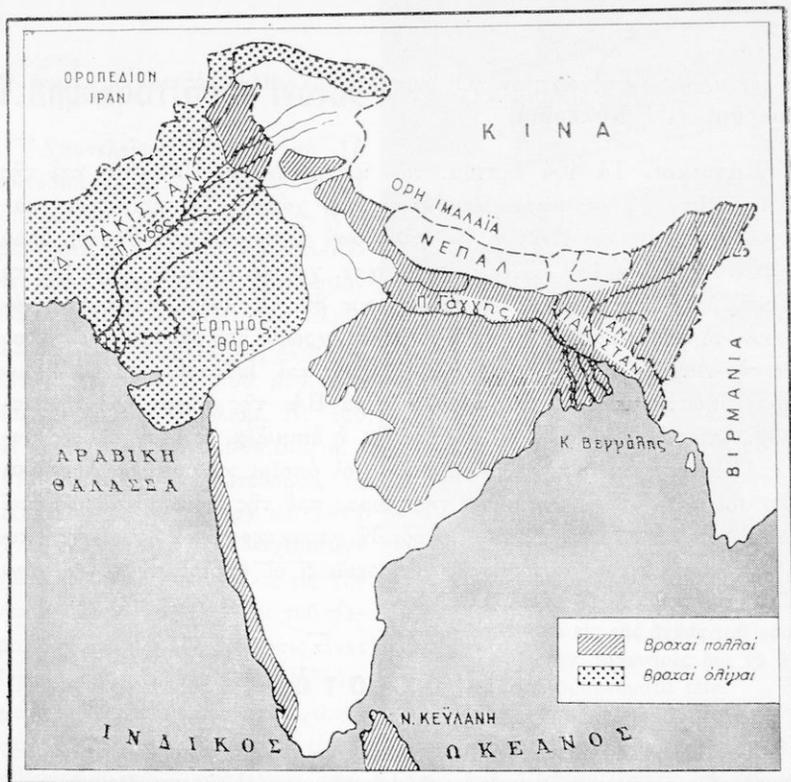
μοποιούμενοι κυρίως διὰ τὴν μεταφορὰν μεγάλων κορμῶν δένδρων ἀπὸ τὰ δάση.

Τὰ δάση καταλαμβάνουν τὰ 15 % τοῦ ἐδάφους τῆς Δημ. τῆς Ἰνδίας καὶ μόλις τὸ 5 % τοῦ Πακιστάν. Τὰ πυκνότερα καὶ μεγαλύτερα εὑρίσκονται εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἰμαλαίων καὶ τὰ δέλτα τῶν ποταμῶν. Εἰς ταῦτα ζοῦν πολλὰ ἄγρια ζῶα, ὅπως τίγρεις, πάνθηρες, λεοπαρδάλεις, ἐλέφαντες, πλήθη πιθήκων, πτηνὰ διαφόρων εἰδῶν καὶ πλῆθος ἔρπετων, πολλὰ τῶν ὁποίων εἶναι δηλητηριώδη. Μεταξὺ τούτων

εἶναι καὶ ἡ Ναϊὰς (*Κόμπρα*), τὸ δῆγμα τῆς ὁποίας προξενεῖ τὸν θάνατον εἰς χιλιάδας Ἰνδῶν ἐτησίως.

Ὄρυκτὰ αἱ Ἰνδοὶ ἔχουν: ἄνθρακας, γραφίτην, ὄρυκτὸν ἄλας, ὀλίγον πετρέλαιον εἰς τὸ Δ. Πακιστάν, ἄργυρον, χρυσὸν καὶ πολυτίμους λίθους.

Βιομηχανία. Οἱ Ἰνδοὶ εἶναι πολὺ ἐπιτήδαιοι εἰς τὴν κατασκευὴν χειροποιήτων εἰδῶν καὶ δὲν ὑπάρχει οἰκία χωρὶς ἀργαλεῖδιν διὰ τὴν ὕφανσιν βαμβακερῶν ὕφασμάτων. Ἔχουν μεγάλην ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν ὕφανσιν μεταξωτῶν, εἰς τὴν κατασκευὴν σανδαλίων καὶ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ξύλου, τοῦ ἐλεφαντοστοῦ καὶ τῶν μετάλλων. Σήμερον ἀντικαθίστανται ὁλοῦν καὶ περισσότερον τὰ χειροποίητα εἶδη διὰ τῶν ὑπὸ τῆς βιομηχανίας κατασκευαζομένων, διότι τὰ δευτέρα κοστίζουν πολὺ ὀλιγώτερον. Ὑπάρχουν μεγάλα ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὕφασμάτων, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται πολὺ δι' ἐνδυμασίας, διότι αἱ Ἰνδοὶ εἶναι θερμὴ χώρα καὶ τὰ μάλλινα μόνον εἰς τὰ ὄρεϊνὰ διαμερίσματα χρησιμοποιοῦνται. Ὑπάρχουν ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας τῆς γιούτης, μεταξουργεῖα, ἐργοστάσια κατασκευῆς μαλλίνων ὕφασμάτων, ταπήτων καὶ περιωμιῶν (*σάλια*) διὰ τὰ ὁποῖα φημίζεται τὸ Κασμίρ. Ὑπάρχουν ἐπίσης μεγάλα χαλυβουργεῖα, πριονιστήρια ξυλείας, ὄρυζόμυλοι, ἀλευρόμυλοι κλπ.

Χαρτ. 16. Κατανομή βροχών εις Ἰνδίας.

Ἡ **συγκοινωνία** βασιζέται κυρίως εἰς τοὺς σιδηροδρόμους καὶ τὰς ποταμίας ὁδοὺς, διότι ὁδοὶ οὕτε πολλαὶ οὕτε καλὰ ὑπάρχουν. Ὑπάρχει ὅμως πυκνὴ ἀεροπορικὴ ἐπικοινωνία, τόσοσ μεταξὺ τῶν πόλεων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅσον καὶ μὲ τὸ ἐξωτερικόν.

Τὸ **εἰσαγωγικόν** καὶ **ἐξαγωγικόν** ἐμπόριον διεξάγεται κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ θαλάσσης, κυρίως δὲ μὲ τὰς Ἡν. Πολ. τῆς Ἀμερικῆς, τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον, τὴν Αὐστραλίαν, τὸν Καναδᾶν, τὴν Ἐνωσιν Σοβ. Σοσ. Δημοκρατιῶν καὶ τὴν Κίναν. Τὸ **Πακιστὰν** **ἐξάγει** κυρίως πλεονάσματα τῶν τροφίμων, τὰ ὁποῖα παράγει καὶ ἰδίως σίτον, ἀκατέργαστον βάμβακα καὶ γιούταν, δέρματα, τέιον καὶ ἐλαιοσπόρους. Ὁ κυριώτερος ἐξαγωγικὸς λιμὴν εἶναι τὸ **Καράτσι**. Ἡ **Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας** **ἐξάγει** ἀκατέργαστον βάμβακα, γιούταν, τέιον, ἐλαιοσπόρους, μεταλ-

λεύματα, δέρματα, καπνόν. Οί κυριώτεροι λιμένες εξαγωγῆς εἶναι ἡ **Βομβάη** καὶ ἡ **Καλκούτα**.

Κάτοικοι. Τὰ 464 ἑκατομ. τῶν κατοίκων τοῦ Πακιστάν καὶ τῆς Ἰνδίας εἶναι ἀνίσως κατανεμημένα εἰς τὴν χώραν. Τὰ πυκνότερον κατοικούμενα τμήματα εἶναι ἡ Βεγγάλη καὶ ἡ κοιλάς τοῦ Γάγγη, ὅπου ἡ πυκνότης εἶναι 158 - 376 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. (*Χαρτ. 19*). Εἰς τὸ Πεντζάμπ ἡ πυκνότης μόλις φθάνει τοὺς 80. Οἱ Ἰνδοί, παρὰ τὸ σιτόχρουν, τὸ ἐνίοτε ἀποκλῖνον πρὸς τὸ μέλαν, χρῶμα τοῦ δέρματος, ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν τὴν καλουμένην ἐκ τούτων καὶ Ἰνδοαριαν φυλὴν, ἔχουν ὅμως ὑποστῆ μεγάλην ἐπιμιξίαν. Εἰς τὰ ΒΑ. τῆς χώρας καὶ τὴν περιοχὴν τῶν Ἰμαλαίων εἶναι καταφανῆς ἡ ἐπιμιξία μετὰ Μογγολικὰς φυλάς. Εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Δεκάν (οἱ ὅποιοι καλοῦμενοι **Δραβίδοι** ἦσαν οἱ παλαιότεροι κάτοικοι τῆς χώρας πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐκεῖ τῶν Ἀρίων) παρατηροῦνται Νεγροειδῆ χαρακτηριστικὰ λόγῳ τῆς ἐπιμιξίας των μετὰ τοὺς αὐτόχθονας Νεγροειδεῖς, οἱ ὅποιοι σήμερον ἔχουν ἐξαλειφθῆ τελειῶς ἀπὸ τὸ Δεκάν.

1. ¹⁹⁴⁷ ΠΑΚΙΣΤΑΝ

Τοῦτο εἶναι ἐν ἀνεξάρτητον Ὁμόσπονδον Κράτος ἀποτελούμενον ἀπὸ 5 αὐτοδιοικουμένας ἐπαρχίας. Αὐταὶ εἶναι : Ἡ Ἰνδο-**Βεγγάλη**, ἡ ὁποία εὐρίσκεται πρὸς Α. τῆς Ἰνδίας, τὸ **Δ. Πεντζάμπ**, ἡ **Βορειοδυτικὴ ἐπαρχία**, τὸ **Σιντ** καὶ τὸ **Βελουχιστάν** (ἡ Δ. Βεγγάλη καὶ τὸ Ἰνδο-**Βεγγάλη** ἀνήκουν εἰς τὴν Δ. τῆς Ἰνδίας). Αἱ 5 αὐτοδιοικουμέναι αὐταὶ ἐπαρχίαι ἔχουν μίαν ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν. Ἔχει τὸ Πακιστάν ἑκτασιν 945.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 93.440.000 (πυκνότης 97 κ. κατὰ τετρ. χιλ.).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ **Ραβαλπίντι** (240.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Πακιστάν. Τὸ **Καράτσι** (1.300.000 κ.) τέως πρωτεύουσα εἶναι σημαντικὸς λιμὴν. **Λαχώρα** (850.000 κ.). **Πασαβάρ** (152.000 κ.), πλησίον τῶν πρὸς τὸ Ἀφγανιστάν συνόρων. **Ντάκκα** (410.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Ἰνδο-Πακιστάν. Τὸ ὄρεινόν καὶ ἀραιότατον κατοικούμενον Βελουχιστάν (2 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) ἔχει πρωτεύουσαν τὴν **Κέττα**.

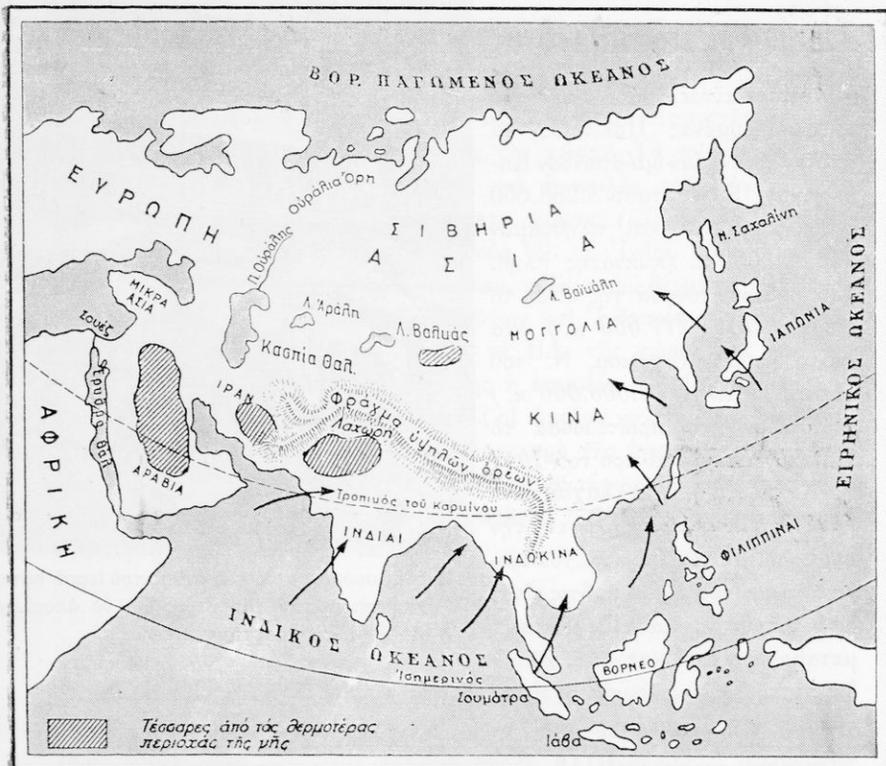
2. Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας

Ἀποτελεῖται αὕτη ἀπὸ 14 αὐτοδιοικουμένης Πολιτείας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν μίαν ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν. Ἔχει ἔκτασιν 3.288.000 τετραγ. χιλμ. καὶ πληθυσμὸν 440.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 125). Πρωτεύουσά της εἶναι τὸ **Νέον Δελχί** (277.000 κ.), νέα πόλις κειμένη 8 χιλιομ. Ν. τοῦ Παλαιοῦ Δελχί (1.600.000 κ.) (πρότερον ἦτο πρωτεύουσα τὸ Παλαιὸν Δελχί καὶ πρὸ τοῦ 1911 ἡ Καλκούτα). Ἄλλαχαμπάντ (312.000 κ.), ἱερὰ πόλις εἰς τὴν συμβολῆν μετὸν Γάγγην τοῦ παραποτάμου τοῦ **Τζάμνα**, ἥτις εἶναι ἱερὰ τοποθεσία διὰ τοὺς Ἰνδοὺς μεταβαίνουν ἐκεῖ κατ' ἔτος χιλιάδες πιστῶν διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ καὶ ἐξαγρυσθοῦν ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά των (ιδίως ἀνὰ 12ετίαν, ὅποτε τὰ ὕδατα θεωροῦνται ἱερώτερα). Τὸ Ἄλλαχαμπάντ εἶναι διὰ τοὺς Ἰνδοὺς ὅ,τι ἡ Μέκκα διὰ τοὺς Μουσουλμάνους καὶ ἡ Ἱερουσαλήμ διὰ τοὺς Χριστιανούς. Ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Ἰνδοὺς εἶναι ἡ **Μπεναρὲς** (360.000 κ.) καὶ μεταβαίνουν εἰς αὐτὴν Ἰνδοὶ διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Γάγγη. **Καουνπούρ** (705.000 κ.). Ἄγκρα (334.000 κ.) παλαιὰ πόλις, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῶν Μογγόλων, με ἀρχαῖα ἐξ ἐρυθροῦ μαρμάρου Ἀνάκτορα καὶ μεγαλοπρεπῆ παλαιὰ οἰκοδομήματα καὶ ναοὺς. Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω πόλεις ἀνήκουν εἰς τὴν Πολιτείαν **Οὐνάρ Πραντές** (Χαρτ. 19), τὴν πυκνότερον κατοικουμένην καὶ πολυανθρωποτέραν Πολιτείαν τῆς Δημοκρατίας.

Βομβάη, χειμερινὴ πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Βομβάης, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Δημοκρατίας (2.840.000 κ.). Εἶναι μέγα κέντρον βαμβακουργίας. **Πούνα** (480.000 κ.) ἐπὶ τῶν ὁρέων Δ. Γκάτ, θερινὴ πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας. Ἄχμενταμπάντ

Ἰνδοὶ λουόμενοι εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ Γάγγη παρὰ τὴν Μπεναρὲς διὰ νὰ ἀποπλύνουν τὰ ἁμαρτήματά των.

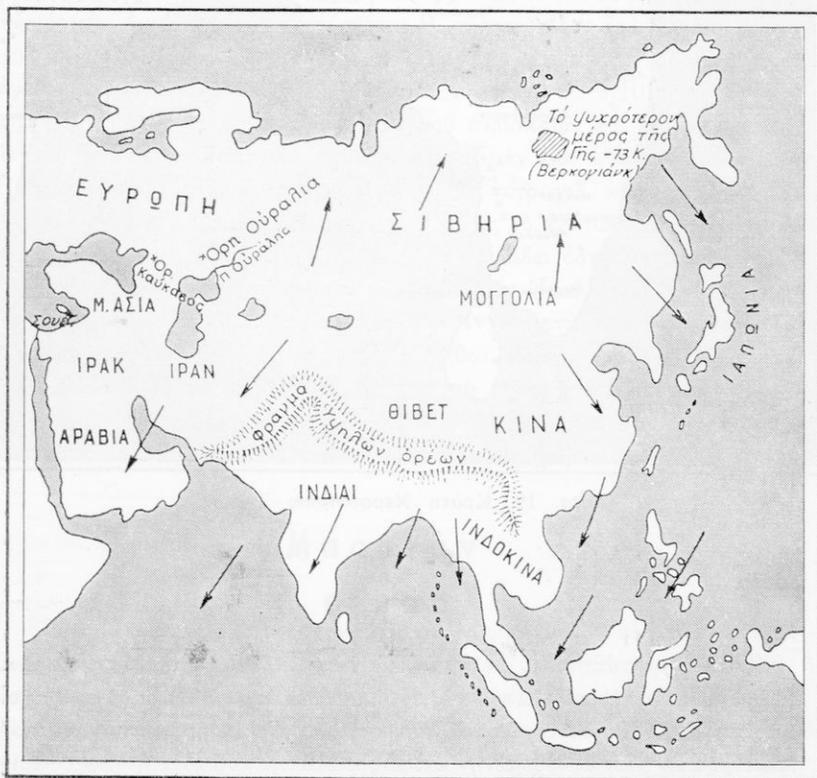
Χαρτ. 17. Θερινοί μουσσάνες.

(794.000 κ.) κέντρον συγκοινωνιῶν καὶ βιομηχανίας βαμβακερῶν ὑφανμάτων.

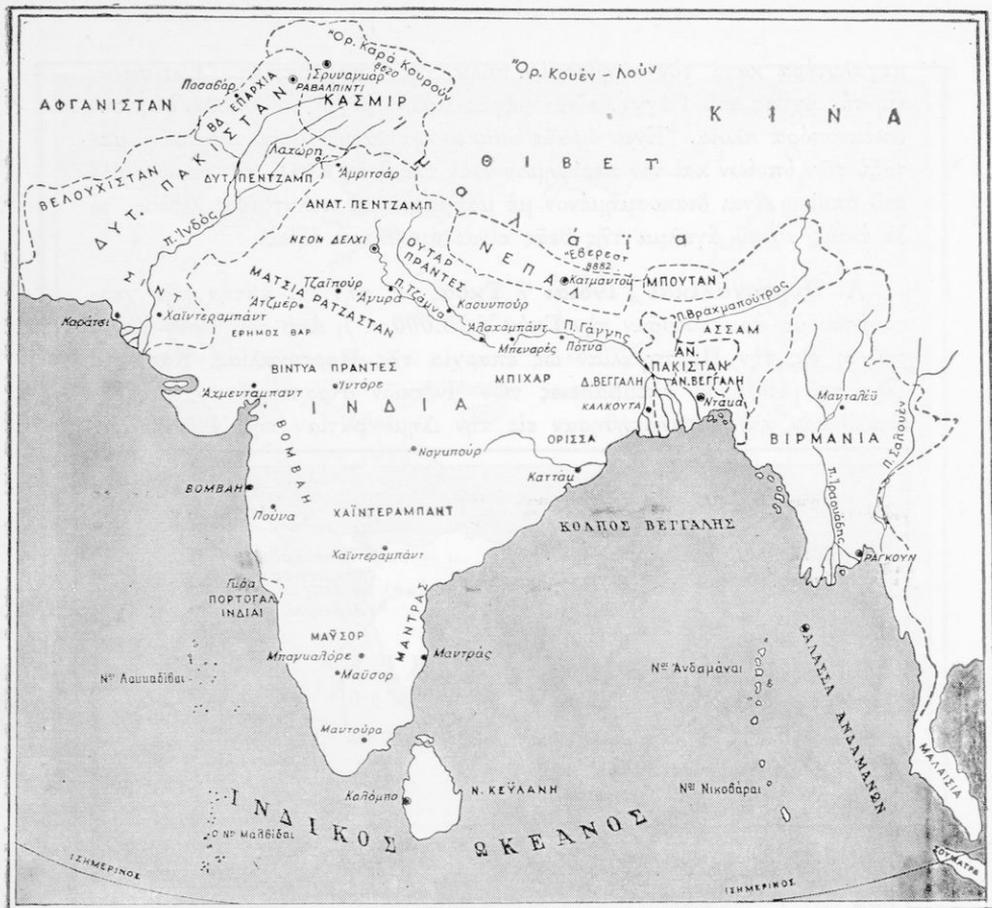
Εἰς τὴν **Πολιτείαν Μαντρᾶς** αἱ : **Μαντρᾶς**, πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας (1.416.000 κ.), τρίτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας καὶ σημαντικὸς λιμὴν. **Μαντούρα** (361.000 κ.) μὲ ὠραίους Ἰνδικῆς τέχνης ναοὺς. **Μαῦσὸρ** (245.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Πολιτείας, μεγαλυτέρα πόλις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ **Μπαγκαλόρε** (780.000 κ.) **Χαῦντεραμπάντ** (1.085.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Πολιτείας καὶ ἡ τετάρτη ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας. **Ναγκποῦρ** (450.000 κ.) **Καλκούτα** (2.550.000 κ.) καὶ μὲ τὰ προάστια (4.578.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας τῆς Δ. Βεγγάλης, ἡ

μεγαλύτερα κατά τὸν πληθυσμὸν πόλεις τῆς Δημοκρατίας. Ἐκτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγη, εἶναι μέγας λιμὴν μέχρι τοῦ ὁποίου φθάνουν ὠκεανοπέρα πλοῖα. Ἔχει ὠραῖα κτίρια καὶ ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν περίφημον ναὸν τῆς θεᾶς **Κάλι**, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁποίου εἶναι διακοσμημένον μὲ μάρμαρα καὶ πολυτίμους λίθους, τὸ δὲ ἐντὸς αὐτοῦ ἄγαλμα τῆς θεᾶς εἶναι ἀμυθῆτου ἀξίας.

Αἱ Πορτογαλικαὶ Ἰνδίαὶ ἢ Γκόα, εἰς τὴν Δ. ἀκτὴν τῆς χερσονήσου μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Γκόα** (73.000 κ.), ἀπὸ τοῦ 1946 ἔθεωροῦντο εἰς τὴν Πορτογαλίαν ὡς ἐπαρχία τῆς Πορτογαλίας. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1961 δι' ἐπεμβάσεως τῶν Ἰνδικῶν στρατευμάτων ἀπληρωθῆσαν καὶ προσηρτήθησαν εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας.

Χαρτ. 18. Χειμερινοὶ μουσσῶνες.

Χαρτ. 19. Κράτη Χερσονήσου 'Ινδιών.

Κασμίρ

Τὸ **Κασμίρ** ἀποτελεῖ ἐν ἡμιανεξάρτητον κράτος ὑπὸ Μαχαραγιᾶν. Τὸ διεκδικοῦν τόσοσ ἡ Δημ. τῆς 'Ινδίας ὅσον καὶ τὸ Πακιστάν. Ἔχει ἔκτασιν 220.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 3,5 ἑκατομ. κατ. καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν ἀρδευομένην καὶ εὐφορωτάτην κοιλάδα, ἡ ὁποία περιβάλλεται ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη (*Καρά - Κοροῦμ*, *Ἰμαλαῖα*). Εἰς τὰ ὄρεινὰ

τῆς χώρας διατρέφεται ἐν εἶδος αἰγῶν (αἱ αἶγες τοῦ Κασιμίρ), αἱ ὁποῖαι ἔχουν μετὰξινον τρίχωμα, ἐκ τοῦ ὁποῖου κατασκευάζονται τὰ περίφημα περιώμια (σάλια) τοῦ Κασιμίρ. Διὰ τὸ Πακιστάν ἔχει τὸ Κασιμίρ μεγάλην σημασίαν, διότι εἰς αὐτὸ εὐρίσκονται αἱ πηγαὶ τῶν ποταμῶν, οἱ ὁποῖοι ἀρδεύουν καὶ δίδουν ζωὴν εἰς τὸ Πακιστάν.

Νεπάλ

Τὸ **Νεπάλ** εἶναι ἀνεξάρτητον κράτος, ἔχει πολίτευμα μοναρχικὸν (διοικεῖται δηλ. ἀπὸ ἕνα ἀνώτατον Ἄρχοντα, τὸν Μονάρχην, ἔχοντα ἀπερίοριστα δικαιώματα). Εὐρίσκεται Β. τῆς πεδιάδος τοῦ Γάγγη, ἔχον πρὸς Β. τὸ Θιβέτ (Λαϊκὴν Δημ. τῆς Κίνας) καὶ πρὸς Ν. καὶ τὰ Δ. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας. Τὸ ἔδαφός του κατὰ τὰ 9/10 εἶναι ὑψηλὰ ὄρη, εἰς τὰ πρὸς τὸ Θιβέτ δὲ σύνορά του εὐρίσκεται καὶ τὸ Ἔβερεστ. Μεταξὺ τῶν ὄρέων ὑπάρχουν ἀριεταὶ μικραὶ μὲν ἀλλ' εὐφοροὶ κοιλάδες. Ἡ ἔκτασις τοῦ Νεπάλ ἀνέρχεται εἰς 140.750 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς εἰς 8.500.000 κ. (55 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς χώρας κατοικεῖ ἡ φυλὴ τῶν **Σέρπα**, ἡ ὁποία δίδει ὁδηγοὺς θαυμασίους διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν Ἰμαλαίων. Ὁδηγὸς ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Σέρπα ὀνομαζόμενος **Τένσινγκ** μετὰ τοῦ Νεοζηλανδοῦ **Χίλλαρυ** εἶναι οἱ πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι ἀνῆλθον εἰς τὴν κορυφὴν Ἔβερεστ (τὴν 29 Μαΐου τοῦ 1953). Ἡ **Κατμαντοῦ** εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μόνη ἀξιόλογος πόλις τοῦ Νεπάλ (200.000 κ.), διότι τὸ Νεπάλ ἔχει κατοίκους κατοικοῦντας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς χωρία.

Μπουτάν

Εἶναι μικρὸν ἀνεξάρτητον κρατίδιον, εὐρισκόμενον εἰς τὰς νοτίας κλιτῆς τῶν Ἀνατολ. Ἰμαλαίων. Ἐχει ἔκτασιν 50.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 623.000 κ. Οἱ κάτοικοί του εἶναι Θιβητιανῆς καταγωγῆς καὶ Βουδισταὶ κατὰ τὸ θρησκευμα. Διοικοῦνται ἀπὸ ἕνα θρησκευτικὸν καὶ ἕνα πολιτικὸν ἀρχηγόν. Εἶναι χώρα κατ' ἐξοχὴν ὄρεινὴ μὲ ὄρη τῶν ὁποίων τὸ ὕψος ὑπερβαίνει τὰ 6.500 μ.

Κεϋλάνη

Ἡ Κεϋλάνη, πρότερον Βρετανικὴ ἀποικία, εἶναι ἀπὸ τοῦ 1957 ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκουσα ὅμως εἰς τὴν Βρετανικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἔχει ἔκτασιν 65.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 9.600.000 κ. (πυκνότης 145). Εἶναι μία νῆσος κειμένη ΝΑ. τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου τοῦ Δεκάν καὶ ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, διότι εἶναι πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ· λόγῳ τούτου ἔχει ἄφθονα δάση ἐκ τῶν ὁποίων παράγει ἄφθονον ξυλείαν, μεταξύ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην, ὅπως ἔβενον καὶ τὸ δυσκόλως σηπόμενον ξύλον **Τῆκ**, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται πολὺ εἰς τὴν ναυπηγικὴν. Εἰς τὰ δάση της ἀφθονοῦν τὰ ἄγρια ζῶα παντὸς εἴδους (ἐλέφαντες, λεοπαρδάλεις, κροκόδειλοι, παντὸς εἴδους ὄφεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ δηλητηριώδεις κ.λ.π.).

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται μεγάλοι φυτεῖαι δένδρων, τὰ ὁποῖα δίδουν τὰ λεγόμενα μπαχαρικά, ὅπως τὸ κινάμωμον (κανέλλα), μοσχοκάρει (αἱ ὁποῖαι δίδουν τὰ μοσχοκάρυα), πέπερι, καθὼς καὶ βανίλιαι, ἀρτόδενδρα καὶ κοκκοφοίνικες, ἅπαντα ἰθαγενῆ φυτὰ τῆς Κεϋλάνης. Ἀπὸ τὰ ἔξωθεν εἰσαχθέντα φυτὰ ὑπάρχουν φυτεῖαι ἀπὸ κιγγόνας, τεῖόδενδρα, κακαόδενδρα καὶ ἔβεας (καουτσουκόδενδρα). Καλλιεργεῖται ἐπίσης πολὺ ἡ ὄρυζα, ἡ ὁποία μὲ τὰ ἰνδικὰ κάρυα, τὰ παραγόμενα ἀπὸ τοὺς κοκκοφοίνικας, ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων.

Τὰ **ὄρυκτὰ** εἶναι ἄφθονα καὶ ποικίλα, ὅπως μεταλλεύματα χαλκοῦ, νικελίου, σιδήρου, γραφίτης κλπ. δὲν ἔλλειπει δὲ καὶ ὁ χρυσοῦς καὶ ὁ λευκόχρυσος.

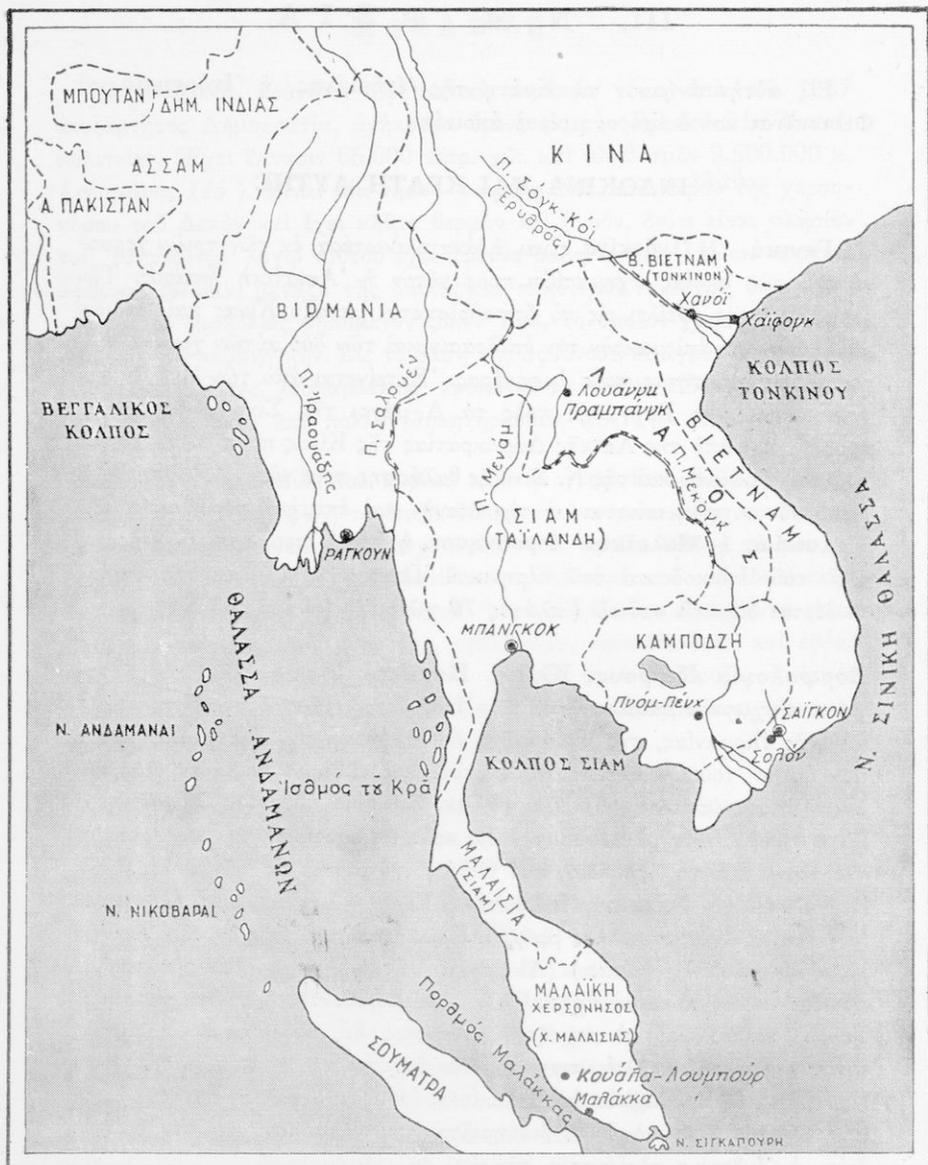
Ἐξάγει ἡ Κεϋλάνη κυρίως τέιον, ἰνδικὰ κάρυα καὶ «κόπρα», κακάο, ἔλαστικὸν κόμμι καὶ μπαχαρικά, διὰ τὰ ὁποῖα φημίζεται. **Εἰσάγει** ὄρυζαν (ἡ παραγομένη δὲν ἐπαρκεῖ) καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ἔχουν ὅμως χρῶμα βαθέως σιτόχρου (μελαφόν) ὄχι ὅμως μέλαν. Τὸ **Κολόμπο** (430.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ πολὺ καλὸς λιμὴν. Εἰς τὴν Κεϋλάνην ἀνήκουν καὶ αἱ πρὸς τὰ δυτικὰ της νῆσοι **Μαλδίβαι** καὶ **Λακαδίβαι**, αἱ ὁποῖαι ἔχουν περὶ τοὺς 100.000 κ. ἀνήκοντας εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν τὰ Κράτη τῆς Ἰνδοκίνας, ἡ Ἰνδονησία, αἱ Φιλιππῖναι καὶ διάφοροι μικραὶ ἀποικίαι.

Μαί **ΙΝΔΟΚΙΝΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ**

Γενικά. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι ἡ ἀνατολικωτέρα ἐκ τῶν τριῶν χερσονήσων, τὰς ὁποίας σχηματίζει πρὸς νότον ἡ Ἀσιατικὴ ἥπειρος. Τὴν ὀνομασίαν τῆς ὀφείλει εἰς τὸ ὅτι εὐρίσκεται μεταξὺ Κίνας καὶ Ἰνδιῶν καί, ὑποστᾶσα ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐπίδρασιν καὶ τῶν δύο αὐτῶν χωρῶν, παρουσιάζει ὁμοιότητα πρὸς ἀμφοτέρας. Ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης πρὸς τὰ Δ. μέχρι τῆς Σινικῆς θαλάσσης, πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας πρὸς Β. μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Ν. Σινικῆς θαλάσσης πρὸς νότον (Χαρτ. 20). Πρὸς νότον προεκτείνεται μὲ τὴν στενὴν καὶ ἐπιμήκη χερσόνησον τῆς **Μαλαισίας** ἢ **Μαλαϊκῆν Χερσόνησον**, ἡ ὁποία προχωρεῖ βαθέως μεταξὺ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ μετὰ τῆς ὁποίας συνδέεται διὰ τοῦ στενοῦ (πλάτος 70 χιλιομ.) ἰσθμοῦ τοῦ **Κραῦ**.

Μορφολογία ἐδάφους. Κλίμα. Ποταμοί. Προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαίων εἰσχωροῦν βαθέως ἐντὸς τῆς Ἰνδοκίνας, σχηματίζουσαι τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Βιρμανίας, τῆς Ταϊλάνδης (Σιάμ) καὶ τοῦ Βιετνάμ. Μεταξὺ τῶν ὄρέων τούτων ἐκτείνονται εὐρεῖαι καὶ εὐφοροὶ κοιλάδες, διαρρέομεναι ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ἰραουάδην, Σαλουέν, Μενάμ, Μεκόγκ καὶ Σόγκ - Κόϊ (Ἐρυθρὸν ποταμὸν). Οἱ ποταμοὶ οὗτοι, πηγάζοντες κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὸ ὀροπέδιον τοῦ Τιβετ, χύνονται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης ἢ τὴν Ν. Σινικὴν θάλασσαν. Εἶναι πολυὺδροι, διότι ὀλόκληρος ἡ Ἰνδοκίνα δέχεται πολλὰς βροχάς, ἰδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν Μουσσώνων (βλ. Ἰνδίας). Αἱ βροχαὶ αὗται εἶναι πολλάκις κατακλυσιμαῖαι καὶ οἱ ποταμοὶ ἐκχειλίζουσι, πλημμυρίζοντες μεγάλας ἐκτάσεις. Τοῦτο, καθὼς καὶ αἱ τεχνηταὶ ἀρδεύσεις δι' ἀρδευτικῶν διωρύγων εὐνοοῦν τὴν ὀρυζοκαλλιέργειαν, ἡ ὁποία ἔρχεται πρώτη μεταξὺ τῶν καλλιεργείων εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἰνδοκίναν. Ἡ θερμοκρασία, σχεδὸν ὁμοίομορφος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, διατηρεῖται καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα ὑψηλή, διότι ἡ Ἰνδοκίνα εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Χαρτ. 20. Ἰνδοκίνα καὶ Κράτη αὐτῆς.

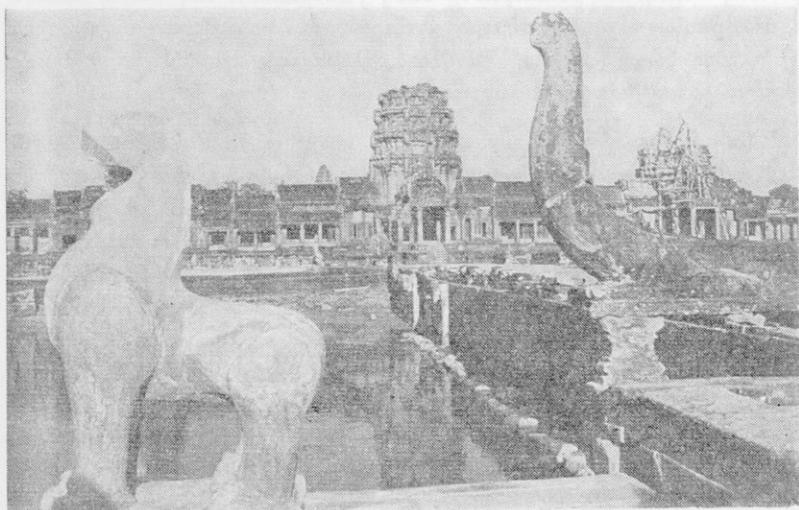
Γεωργία. Κτηνοτροφία. Άλιεία. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι μεγάλη παραγωγὸς καὶ ἐξαγωγὸς ὀρύζης : (Βιρμανία 6 ἑκατομ. τόννοι ἐτησίως, Ταϊλάνδη 8 καὶ ἀναλόγως αἱ λοιπαὶ χώραι τῆς Ἰνδοκίνας). Καλλιεργοῦνται ἐπίσης βάμβαξ, ἀραχίδες, κέχρος, σησάμιον καὶ ὑπάρχουν μεγάλα φυτεῖα ἐβέας (καουτσουκόδενδρον) ἰδίως εἰς τὴν Μαλαισίαν, μορεῶν διὰ τὴν ἐκτροφήν μεταξοσκιολῆων, σακχαροκαλάμου, κοκκοφοινίκων, καφεοδένδρων, καπνοῦ καθὼς καὶ δένδρων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα παράγονται μπαχαρικά (ὅπως καὶ εἰς τὴν Κεϋλάνην). Ἡ κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν· ἐκτρέφονται παντοῦ βόες, βούβαλοι χρησιμοποιοῦμενοι ὡς ζῶα ἐλξεως καὶ δι' ἀρόσεις εἰς τοὺς ἀγρούς τῆς ὀρύζης (διότι εἶναι κατ' ἐξοχὴν ζῶα τῶν ἐλωδῶν μερῶν, ἀντέχοντα εἰς τὴν ὑγρασίαν) καὶ ἐξημερωμένοι ἐλέφαντες διὰ τὴν μεταφορὰν ἀπὸ τὰ δάση κορμῶν δένδρων. Ἡ ἔλλειψις κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ ἰδίως κρέατος ἀναπληροῦται ἀπὸ τοὺς ἰχθύς, οἱ ὁποῖοι ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ παράλια. Οὗτοι μετὰ τῆς ὀρύζης ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἰνδοκίαν.

Δασικὸς καὶ ὀρυκτὸς πλοῦτος. Βιομηχανία. Ἡ μεγάλη θερμοκρασία καὶ αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ κάμνουν, ὥστε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἰνδοκίαν μεγάλα, πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα δάση (ζοῦγκλαι). Εἰς ταῦτα, ἀρκετὰ ἐκ τῶν ὁμοίων εἶναι καὶ σήμερον ἀνεξερεῦνητα λόγῳ τῆς πυκνότητός των, ζῆ πλῆθος ζῳῶν (τίγρεις, πάνθηρες, ἐλέφαντες, ἀναρίθμητοι πίθηκοι, παπαγάλοι καὶ διάφορα πολύχρωμα παραδείσια πτηνά, ὄφεις κ.λ.π.).

Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι μέγας. Μόνον ἡ Μαλαισία παράγει τὰ 30% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου κασσιτέρου καὶ ὑπάρχουν παντὸς εἴδους μεταλλεύματα, ἀπὸ τοῦ σιδήρου μέχρι τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσοῦ, καθὼς καὶ πολὺτιμοὶ λίθοι. Εἰς τὴν Βιρμανίαν ὑπάρχει καὶ ἀρκετὸν πετρέλαιον. Ἡ **Βιομηχανία** ὅμως, παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν πρώτων ὑλῶν, τῶν προερχομένων ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν μεταλλευμάτων, δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Τοῦτο, διότι αἱ χώραι τῆς Ἰνδοκίνας ἦσαν, (ἐξαιρουμένης τῆς Ταϊλάνδης), μέχρις ἐσχάτων ἀποικίαι. Αἱ μητροπόλεις, ἐνδιαφερόμεναι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδικῶν τῶν βιομηχανιῶν, δὲν ἐφρόντιζον διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανιῶν εἰς τὰς ἀποικίας των. Ταύτας ἤθελον μόνον διὰ νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ αὐτὰς πρώτας ὑλὰς καὶ διὰ νὰ τοποθετοῦν εἰς αὐτὰς τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα των. Εἶναι ὅμως, αἱ χώραι τῆς Ἰνδοκίνας, χώραι πλούσιαι καὶ ἂν ἐξασφα-

Μία παγόδα εις τὴν Ραγκούν.

Τὰ ερείπια τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ "Αγκ - Κόρ εις τὴν Καμπότζην.

λίσουν μίαν έσωτερικήν ασφάλειαν και πολιτικήν σταθερότητα, θα γίνου-
νουν συντόμως χῶραι εὐημεροῦσαι και θα δύνανται νά διαθρέψουν πολὺ
μεγαλύτερον πληθυσμὸν ἐκείνου, τὸν ὅποιον ἔχουν σήμεραν. Μεγάλαι
εὐφοροὶ ἐκτάσεις μένουں εἰς αὐτάς ἀκαλλιέργητοι (εἰς τὴν Βιρμανίαν
π.χ. ἐπὶ 20 ἑκατομ. ἑκταρίων καλλιεργησίμου γῆς καλλιεργοῦνται μόνον
τὰ 7) και πλοῦσια ὄρυχεῖα μένουں τελείως ἀνεκμετάλλευτα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδοκίνας ἀνήκουں εἰς τὴν Κιτρινήν φυλὴν. **Θρη-
σκείαν** ἔχουν τὸν Βουδισμόν πλὴν τῶν Μαλαίων τῆς Μαλαισίας, οἱ ὅποιοι
εἶναι Μουσουλμάνοι. Ἔχουν μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς Βουδικούς, καλου-
μένους **παγόδας** οἱ ὅποιοι εἶναι συγχρόνως και μοναστήρια και σχολεῖα.
Ὁ ἀρχιτεκτονικὸς ρυθμὸς τῶν ναῶν φέρει κατὰδηλα τὰ ἔχνη τῆς ἐπιδρά-
σεως τῶν Ἰνδιῶν.

Εἰς τὴν Ἰνδοκίναν ἀνήκουں τὰ ἀνεξάρτητα κράτη **Βιρμανία** ἢ
Μπούρμα, **Ταϊλάνδη** (Σιάμ), τὰ σήμεραν ἀνεξάρτητα κράτη τῆς τέως
Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας, δηλ. ἡ **Καμπότζη**, τὸ **Λάος**, τὸ **Βόρ.** και **Νότ.**
Βιετνάμ, ἡ **Μαλαισία** και ἡ **Σιγκαπούρη**.

1. Βιρμανία ἢ Μπούρμα

Ἡ **Βιρμανία** ἢ **Μπούρμα** ἔγινεν ἀνεξάρτητον κράτος μετὰ τὸν Β'
παγκόσμιον πόλεμον (μέχρι τότε ἦτο Βρετανικὴ ἀποικία). Ἐκτεί-
νεται μετὰξὺ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν και τῆς Δημ. τῆς Ἰνδίας, τῆς
Λαϊκῆς Δημ. τῆς Κίνας, τοῦ Λάος, τῆς Ταϊλάνδης και τοῦ κόλπου τῆς
Βεγγάλης. Ἐχει ἑκτασιν 678.000 τετρ. χιλ. και πληθυσμὸν 19.500.000 κ.
(πυκνότης πληθ. 29 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Ἡ **Ραγκοῦν** (719.000 κ.),
κειμένη πλησίον τοῦ δέλτα τοῦ ποταμοῦ Ἰραουάδη με ὠραίους Βουδι-
κοὺς ναοὺς (*παγόδες*), εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Δευτέρα εἰς πληθυσμὸν
πόλις εἶναι ἡ **Μανταλάυ** (182.000 κ.).

2. Ταϊλάνδη (Σιάμ)

Ἡ **Ταϊλάνδη**, πρότερον ὀνομαζομένη Σιάμ, εἶναι ἡ μόνη χώρα τῆς
Ἰνδοκίνας, ἡ ὅποια παρέμεινεν ἀνέκαθεν ὡς ἀνεξάρτητον Βασίλειον.
Τοῦτο, διότι εὐρέθη μετὰξὺ δύο ἰσχυρῶν ἀποικιακῶν κρατῶν (Γαλλίας
και Μεγ. Βρετανίας) και οὐδὲν ἐκ τούτων ἤθελε νά καταληφθῇ ἡ Ταϊ-

Ἡ Μπανγκόκ με τὰς μεγαλοπρεπεῖς παγόδας τῆς.

σα. Ἔχει μεγάλα ἔργαστάσια καθαρισμοῦ καὶ στιλβώσεως ὀρύζης, διασχίζεται ἀπὸ πολλὰς διώρυγας καὶ κοσμεῖται ἀπὸ μεγαλοπρεπεῖς Βουδικοὺς ναοὺς.

3. Καμπότζη

Συνορεύει πρὸς Β. μετὴν Ταϊλάνδην καὶ τὸ Λάος, πρὸς Ν. μετὸ Ν. Βιετνάμ καὶ τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ, πρὸς τὰ Δ. μετὸ Βασίλειον καὶ τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ καὶ πρὸς Α. μετὸ Ν. Βιετνάμ (Χαρτ. 20). Ἔχει ἔκτασιν 175.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 5.000.000 (πυκνότης πληθ. 25). Τὸ κλίμα του εἶναι ὑγρὸν καὶ θερμὸν (μέση ἔτησία θερμοκρασία 26° Κ.). Ὁ ποταμὸς Μεκόγκ τὴν διασχίζει ἀπὸ Β. πρὸς Ν. Ἔχει πολλὰ πυκνὰ δάση, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀνευρίσκονται ἐρείπια πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἤχμασαν παλαιότερον, ἀλλὰ παρήχμασαν κατόπιν καὶ ἐγκαταλειφθεῖσαι ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὸ δάσος. Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τούτων ὑπάρχουν καὶ τὰ ἐρείπια μεγαλοπρεπῶν ναῶν π.χ. τοῦ περιφήμου ναοῦ Ἄνγκ-Κόρ. Τὸ Πνόμ-Πένχ (500.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μεκόγκ εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἔχει μεγαλοπρεπεῖς Ἀνάκτορον καὶ μεγαλοπρεπεῖς παγόδας.

4. Λάος

Εύρισκεται μεταξύ τῶν Βιετνάμ, τῆς Κίνας, τῆς Βερμανίας, τῆς Ταϊλάνδης καὶ τῆς Καμπότζης. Ἡ ἔκτασις του εἶναι 237.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς του 2.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Κατοικεῖται ἀραιῶς, διότι εὐρισκόμενον εἰς τὰ Β. τῆς Ἰνδοκίνας, εἰς τὰς προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαίων, εἶναι ὄρεινόν· ἐκτὸς τούτου μεγάλαι ἐκτάσεις του καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ παρθένα δάση. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Βιετιὰν (60.000 κ.). Ἄλλη σπουδαία πόλις εἶναι ἡ Λουάνγκ - Πραμπάνγκ (18.000 κ.) κειμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μεκόγκ.

5. Βορ. Βιετνάμ καὶ Νοτ. Βιετνάμ

Τὸ Βιετνάμ κατέχει τὸ Α. μέρος τῆς Χερσονήσου καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ Βόρ. καὶ ἀπὸ τὸ Νότ. Βιετνάμ. Τὸ Βορ. Βιετνάμ εἶναι Λαϊκὴ Δημοκρατία, δηλ. κράτος κομμουνιστικόν. Ἔχει ἔκτασιν 158.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 14.000.000 κατ. Πρωτεύουσά του εἶναι ἡ Χανόϊ (600.000 κ.). Τὸ Νοτ. Βιετνάμ εἶναι Δημοκρατία. Ἔχει ἔκτασιν 170.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 12.300.000 κατ. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σαϊγκὸν - Σολὸν (1.800.000 κ.).

6. Μαλαισία

Κατέχει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Μαλαϊκῆς Χερσονήσου, ἔχουσα ἔκτασιν 131.300 τετρ. χιλιομ. Βρεταννικὸν προτεκτοράτον πρότερον, ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀπὸ τοῦ 1957, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἔχει μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση, (λόγῳ τοῦ θερμοῦ κλίματος καὶ τῶν πολλῶν βροχῶν, ἐπειδὴ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημεριοῦ), τὰ ὅποια καὶ σήμερον μένουσιν κατὰ μεγάλα μέρη τῶν ἀνεξερευνήτων. Εἶναι γνωστὴ ἡ Μαλαισία διὰ τὰς μεγάλας φυτείας τῆς ἐβέας (καουτσουκοδένδρου) καὶ διὰ τὰ πλούσια ὄρυγεῖα τῆς κασσιτέρου. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι 6.600.000 κ. (πυκνότης πληθ. 44 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) ἐκ τούτων, οἱ ἡμίσεις εἶναι Κινεζοὶ, οἱ δὲ ὑπόλοιποι Μαλαῖοι, οἱ ὅποιοι ἀνήκουσιν μὲν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἀλλ' εἶναι Μουσουλμάνοι τὸ Θρησκείμα. Εἰς τὰ δάση τῆς Μαλαισίας

ζοῦν καὶ μερικοὶ Νεγροειδεῖς Πυγμαῖοι. Ἡ **Κούαλα - Λουμποῦρ** εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Μαλαισίας καὶ λιμὴν σήμαντικὸς (320.000 κ.).

7. Σιγκαπούρη

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν πλησίον τῆς ἀκτῆς νῆσον **Σιγκαπούρη** καὶ δύο ἄλλας μικροτέρας νησίδας (*Κόκκος καὶ νῆσος τῶν Χριστουγέντων*). Ἔχει ἑκτασὶν 581 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 1.600.000 κ., οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων κατοικοῦν εἰς τὴν πόλιν **Σιγκαπούρη** (1.000.000 κ.). Αὕτη εἶναι εἰς τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου, ἔχει δὲ καὶ στρατηγικὴν σημασίαν, διότι δεσπάζει τῆς θαλασσίας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν. Διὰ τοῦτο οἱ Βρεταννοὶ τὴν ἔχουν ἰσχυρῶς ὀχυρώσει. Συνδέεται μετὰ τῆς πλησίον ἀκτῆς τῆς χερσονήσου διὰ γεφύρας, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁδὸς καὶ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ. Ἡ Σιγκαπούρη, Βρεταννικὴ ἀποικία πρὶν, εἶναι ἀπὸ τοῦ 1959 ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν.

Ἰνδονησία

Ἡ Ἰνδονησία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας μέχρι τῆς Αὐστραλίας καὶ αἱ ὁποῖαι πρότερον ἦσαν Ὀλλανδικὴ ἀποικία, ὑπὸ τὸ ὄνομα «**Ὀλλανδικαὶ Ἰνδία**». Αἱ νῆσοι αὗται μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἀνακηρυχθεῖσαι εἰς Δημοκρατίαν. Μεγαλύτεραι εἶναι ἡ **Βόρνεο** (ἑξαπλασία τῆς Ἑλλάδος), ἡ **Σουμάτρα** (τριπλασία τῆς Ἑλλάδος), ἡ **Ἰάβα** καὶ ἡ **Κελέβη** (ἑκάστη τῶν ὁποίων εἶναι ἴση πρὸς τὴν Ἑλλάδα) καὶ αἱ μικρότεροι νῆσοι **Τιμόρ**, **Μολούκαι**, **Σούνδης**, κλπ. (*Χαρτ. 21*). Ἐκ τῶν νήσων τούτων ἡ Β. Βόρνεο ἀνήκει εἰς τὸ Ἦν. Βασίλειον, ὡς ἀποικία του, ἡ δὲ ἀνατολικὴ Τιμόρ εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία. Ἔχουν αἱ νῆσοι τῆς Ἰνδονησίας πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἠφαιστεία (περὶ τὰ 100 εἰς τὴν Σουμάτραν καὶ 120 εἰς τὴν Ἰάβαν)· τὸ ὕψος μερικῶν ἐξ αὐτῶν ὑπερβαίνει τὰ 3.000 μ. Ἡ κατὰ τὸ 1883 γενομένη ἐκρηξις τοῦ ἠφαιστείου **Κρακατάο** εἶναι ἡ μεγαλυτέρα παρατηρηθεῖσα μέχρι σήμερον ἠφαιστειακὴ ἐκρηξις. Οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ καταστρεπτικοί. Ἡ Ἰνδονησία ἔχει

ἔκτασιν περίπου 1.500.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 90.000.000 (πυκνότης πληθ. 60). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ $\frac{2}{3}$ ζοῦν εἰς τὴν Ἰάβαν, ἡ ὁποία εἶναι ἐκ τῶν πυκνότερον κατοικουμένων μερῶν τῆς Γῆς (πυκνότης 400). Ἡ Βόρνεο κατοικεῖται ἀραιότατα. Οἱ κάτοικοι, πλὴν 1,5 ἑκατομ. Κινέζων, εἶναι Μαλαῖοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρινήν φυλὴν· οἱ Εὐρωπαϊοὶ, κυρίως Ὀλλανδοὶ, εἶναι περὶ τὰς 250.000, ἐλλατοῦται δὲ ὁ ἀριθμὸς των διαρκῶς, διότι ἀναχωροῦν ἐκεῖθεν, ἐπειδὴ οἱ ἰθαγενεῖς διακείνται δυσμενῶς πρὸς αὐτούς. Εἰς τὴν Βόρνεο ζοῦν καὶ ἡμιάγριαι φυλαὶ Ἰνδονησίων, ἀποτελούμεναι ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἀγνοοῦν τὴν γεωργίαν, τρέφονται μὲ καρπούς, ρίζας, ἔντομα, ὄφεις κλπ. καὶ ἔχουν ὡς ὄπλα των βέλη καὶ τόξα. Ζοῦν ἐπίσης εἰς αὐτὴν καὶ ὀλίγοι Νεγροειδεῖς Πυγμαῖοι.

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, διότι ἡ Ἰνδονησία εὐρίσκεται εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Οἱ εἰς τὴν ζώνην ταύτην πνέοντες ἐκ τῆς θαλάσσης ἄνεμοι ἀνέρχονται, ὅταν φθάσουν εἰς αὐτὴν, πρὸς τὰ ἄνω, διότι γίνονται θερμότεροι καὶ ἐπομένως ἐλαφρότεροι. Καθ' ὅσον ὅμως ἀνέρχονται, ψύχονται καὶ ἀφίουν τοὺς ὑδρατμούς των ὡς βροχάς. Διὰ τοῦτο γενικῶς εἰς τὴν Ἰσημερινὴν ζώνην, ἐκτεινομένην 8° - 10° βορείως καὶ νοτίως τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί. Τοῦτο καὶ ἡ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλὴ θερμοκρασία συντείνουσι, ὥστε τὰ δάση νὰ εἶναι πολλά, μεγάλα καὶ πυκνά. Μεταξὺ τῶν εἰς Ἰνδονησίαν φυομένων φυτῶν ὑπάρχουν κοκκοφοίνικες, ἐβέαι, κιγγῶναι καθὼς καὶ πολλὰ φυτὰ, δίδοντα μπαχαρικά· οἱ Μολοῦκαι φημίζονται διὰ τὰ μπαχαρικά των.

Ἡ Γεωργία εἶναι ἡ κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων, τὴν πρώτην δὲ θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ τῆς ὀρύζης. Καλλιεργεῖται ἐπίσης σακχαροκάλαμον (μὲ παραγωγὴν τόσης σακχάρους, ὥστε νὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή της), ἀραβόσιτος, γεώμηλα, ἐξαιρετικῆς ποιότητος καπνός, καφές, τέιον, κοκκοφοίνικες καὶ ἐβέαι. Ἡ Κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, ὑπάρχει ὅμως εἰς τὰς γύρω ἀπὸ τὰς νήσους θαλάσσας ἀφθονία ἰχθύων, οἱ ὅποιοι ἀναπληροῦν τὴν ἔλλειψιν κτηνοτροφικῶν προϊόντων.

Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀρκετὸς· ὑπάρχουν ἀνθρακες καὶ πετρέλαιον.

Ἡ **Βιομηχανία** ὁμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη, διότι ἡ Ἰνδονησία ἦτο μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου Ὀλλανδικὴ ἀποικία.

Ἐξάγει ἡ χώρα αὕτη κυρίως πετρέλαιον, μεταλλεύματα, καπνόν, σάκχαριν, τέϊον, καφέν, καουτσούκ καὶ κόπρα (ἀπὸ τὰ ἰνδοκάρυα).

Εἰσάγει κυρίως ὄρυζαν καὶ ἄλλα εἶδη διατροφῆς, καθὼς καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Ἐπικρατοῦσα **θρησκεία** εἶναι ὁ Μουσουλμανισμός· εἰς τὰς ἡμιγρίας φυλάς, αἱ ὁποῖαι ζοῦν εἰς τὰ δάση, διατηρεῖται ἡ εἰδωλολατρεία. Ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ Βουδισταὶ καθὼς καὶ Χριστιανοὶ (προσηλυτισθέντες ἀπὸ τοὺς Ὀλλανδοὺς).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ **Τζιακάρτα**, (πρῶν *Βαταβία*) εὐρισκομένη εἰς τὴν νῆσον Ἰάβαν, πρωτεύουσα (2.800.000 κ.). Ἡ **Μπαντούγκ** (950.000 κ.) καὶ ἡ **Σουραμπάγια** (1.100.000 κ.) (*Χαρτ. 21*) Ὅλαι αἱ μεγάλαι πόλεις εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἰάβαν.

Βρεταννικὴ Βόρνεο

Βρεταννικὴ Βόρνεο εἶναι τὸ Β. καὶ τὸ ΒΔ. μέρος τῆς Βόρνεο. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Βρεταννικὴν ἀποικίαν **Β. Βόρνεο** καὶ **Σαραβὰκ** καὶ τὸ Προτεκτοράτον **Μπρουνεϊ**. Συνολικὴ ἔκτασις 203.800 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 970.000 κ.

Πορτογαλικὴ Τιμόρ

Εἶναι τὸ ἀνατολικὸν ἡμισυ τῆς νήσου Τιμόρ, τὸ ὅποιον εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία καὶ ἔχει 469.000 κ.

Φιλιππῖναι

Αἱ Φιλιππῖναι, ἀνήκουσαι εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας, ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον. Ἀποτελοῦνται ἀπὸ πλῆθος νήσων (περὶ τὰς 7.000), ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δύο μεγαλύτεραι εἶναι ἡ **Μιντανάο** καὶ ἡ **Λουζόν**. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις εἶναι 300.000 τετρ. χιλίομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 21.850.000 (πυκνότης πληθ. 73). Οἱ

κάτοικοι ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, μεταξύ δὲ αὐτῶν εἶναι καὶ ὀλίγοι (περὶ τὰς 40.000) πυγμαῖοι Νεγροεῖδεῖς, προσόμοιοι πρὸς τοὺς τῆς Μαλαισίας καὶ τοὺς τῆς Βόρνεο. Ἡ θάλασσα, ἀβαθῆς εἰς τὰ παράλια, βαθύνεται ἀποτόμως ἀνατολικώτερον καὶ συναντᾶται ἐκεῖ τὸ μεγαλύτερον βάθος τῆς θαλάσσης (10.838 μ.) ὀλίγον ἀνατολικῶς τῆς νήσου Μιντανάο. Τοῦτο, διότι ἐκεῖ ὑπάρχει μία βαθυτάτη ὑποθαλασσία τάφρος, ἡ ὁποία προεκτείνεται καὶ πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ τέλους τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων. Διὰ τοῦτο, καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἑκτασιν, ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς δὲν εἶναι παγιωμένος καὶ συνεπείᾳ τούτου ὑπάρχουν πολλὰ ἠφαίστεια ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα καὶ οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοί.

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ τὰ δάση, λόγῳ τούτου, καλύπτουν σχεδὸν τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν νήσων, σπανίζουσι ὅμως εἰς αὐτὰ τὰ ἄγρια ζῷα. Πολλάκις πνέουσι σφοδροὶ ἄνεμοι, τυφῶνες, ἀναρπάζοντες ἀκόμη καὶ στέγας οἰκιῶν καὶ συνοδευόμενοι ἀπὸ ραγδαιοτάτας βροχάς.

Ἡ **Γεωργία** εἶναι ἡ κυριώτερα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων μὲ μεγάλην παραγωγὴν ἰνδοκαρῶν, καπνοῦ καὶ τῆς λεγομένης καννάβου τῆς **Μανίλλας**, ἡ ὁποία εἶναι φυσικαὶ ἴνες, ἐξαγόμεναι ἀπὸ ἓν εἶδος βανανέας.

Ὄρυκτά ὑπάρχουν ἀρκετὰ καὶ μεταξύ τούτων ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον, ἡ **βιομηχανία** ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη, διότι μέχρις ἐσχάτως αἱ Φιλιππῖναι ἦσαν ἀποικία.

Ἐπικρατοῦσα **θρησκεία** εἶναι ὁ Χριστιανισμὸς, εἰς τὸν ὅποιον προσηλυτίσθησαν οἱ κάτοικοι ἀπὸ Ἱεραποστόλους, ὑπάρχουν δὲ καὶ περὶ τὰ $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. Μουσουλμάνοι, ὀλίγοι Βουδισταὶ καὶ τινες Εἰδωλολάτραι. Τοῦλάχιστον τὰ 30% τῶν κατοίκων ὁμιλοῦν τὴν Ἀγγλικὴν.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ **Κεζὸν** (108.000κ.) πρωτεύουσα τῆς Δημοκρατίας. Εὐρίσκεται εἰς τὴν νῆσον Λουζόν, πλησίον τῆς δὲ εἶναι ἡ **Μανίλλα** (1.200.000 κ.) ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ λιμὴν τῶν Φιλιππίνων.

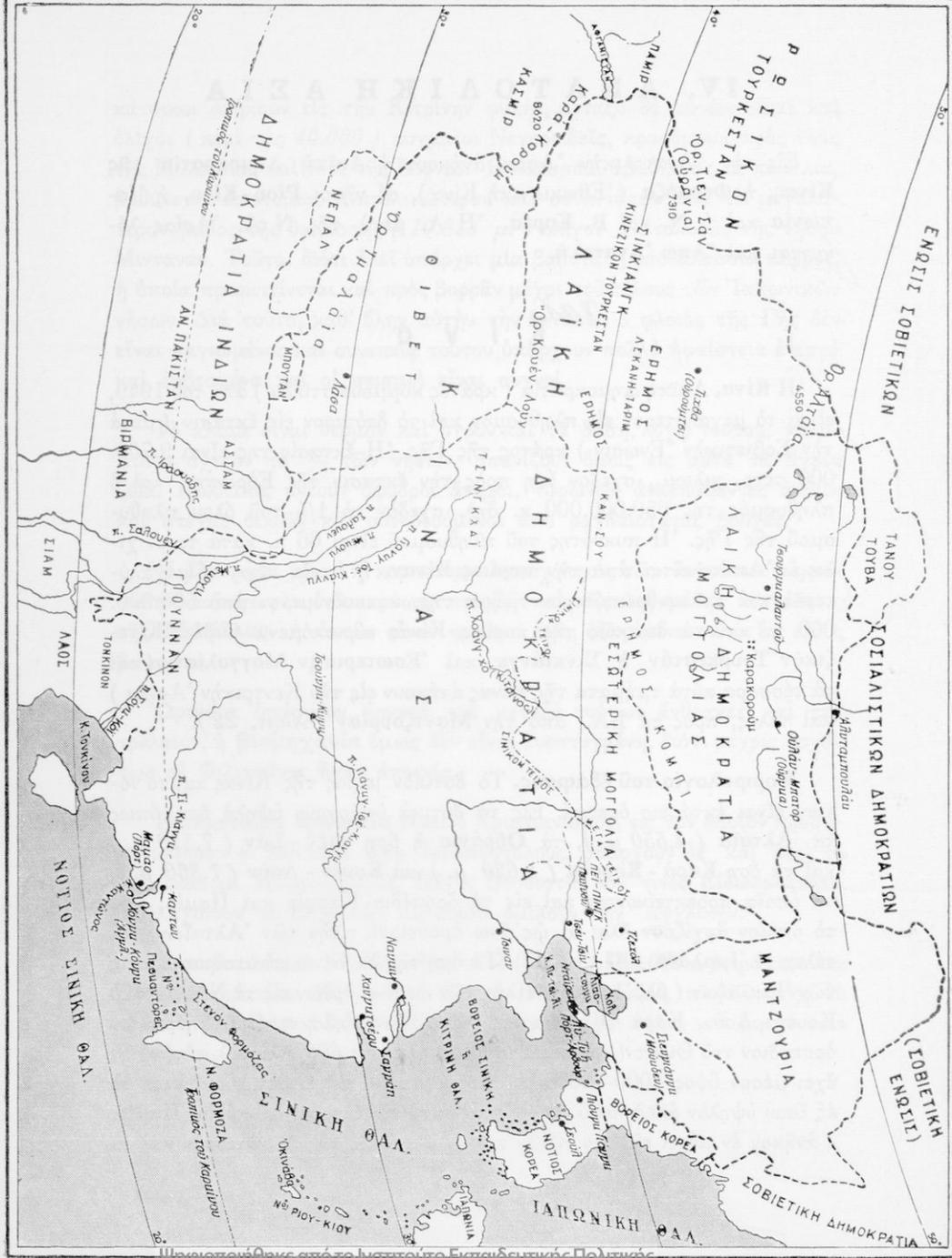
IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν ἀνήκουν ἡ **Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Κίνας**, ἡ **Φορμόζα** (Ἐθνικιστικὴ Κίνα), αἱ νῆσοι **Ρίου-Κίου**, ἡ **Ἰαπωνία** καὶ ἡ **N. καὶ B. Κορέα**. Ἡ Α. μετὰ τῆς Ν. Α. Ἀσίας λέγονται καὶ Ἄνω Ἀνατολή.

Κίνα

Ἡ **Κίνα**, **Λαϊκὴ Δημοκρατία** (κράτος κομμουνιστικὸν) ἀπὸ τοῦ 1949, εἶναι τὸ μεγαλύτερον εἰς πληθυσμὸν καὶ τὸ δεῦτερον εἰς ἔκτασιν (μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωση) κράτος τῆς Γῆς. Ἡ ἔκτασις τῆς εἶναι 9.700.000 τετρ. χιλιομ., σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς 650.000.000 κ. δηλ. σχεδὸν τὸ 1/4 τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 66 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν **κυρίως Κίνα**, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ πολυανθρωπότερον τμήμα τῆς, κατοικούμενον ἀπὸ 500.000.000 κ. καὶ τὰ δυτικῶς τῆς κυρίως Κίνας εὐρισκόμενα **Θιβέτ**, **Κινεζικὸν Τουρκεστάν** ἢ **Σινκιάνγκ** καὶ **Ἐσωτερικὴν Μογγολίαν** (καὶ τὰ τέσσαρα αὐτὰ τμήματα τῆς Κίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν) καὶ τέλος, πρὸς τὰ ΒΑ., ἀπὸ τὴν **Μαντζουρίαν** (Χαρτ. 22).

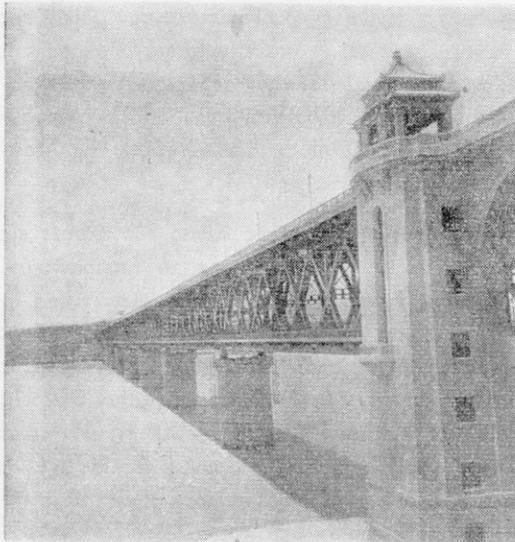
Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Κίνας καὶ τὸ νότιον εἶναι ἐκτάσεις ὄρειναι. Εἰς τὰ δυτικὰ ὑπάρχουν ὑψηλὰ ὄρη, ὅπως τὰ **Ἀλτάια** (4.550 μ.), τὰ **Ουράνια** ἢ ὄρη **Τιέν-Σάν** (7.310 μ.) καὶ τὰ ὄρη **Καρά-Κοροῦμ** (8.620 μ.) καὶ **Κουέν-Λούν** (7.860 μ.), τὰ ὁποῖα προεκτείνονται καὶ εἰς τὰ ὄροπέδια **Κασιμίρ** καὶ **Παμίρ**, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀρχίζουν ὄλοι αἱ ὡς ἄνω ὄροσειραί, πλὴν τῶν Ἀλταίων, καὶ τέλος τὰ **Ἰμαλαΐα** (βλ. Ἰνδία). Τὰ ὄρη τῆς Ν. Κίνας εἶναι προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαίων (βλ. Ἰνδία). Πλὴν τῶν ὡς ἄνω ὄρέων εἰς τὰ ΝΔ. μεταξὺ **Κουέν-Λούν**, **Καρά-Κοροῦμ** καὶ Ἰμαλαίων εὐρίσκεται τὸ ἀπέραντον ὄροπέδιον τοῦ **Θιβέτ** (μῆκος 2.600 καὶ πλάτους 800 χιλιομ.), τὸ ὁποῖον ἔχει μέσον ὕψος 4000—5000 μ.. Δυτικώτερον τοῦ **Θιβέτ** εὐρίσκεται τὸ ἐξ ἴσου ὑψηλὸν ἀλλὰ πολὺ μικρότερον κατὰ τὴν ἔκτασιν ὄροπέδιον **Παμίρ**, (ἀνήκον ἐν μέρει εἰς τὴν Κίνα καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ

Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως). Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Κίνας εἶναι μία τεραστία πεδινὴ ἔκτασις, ἡ ὁποία κατὰ μέγα μέρος τῆς (Βόρ. τμήμα) καλύπτεται ἀπὸ παχὺ καὶ μαλακὸν στρῶμα κιτρίνου χρώματος. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ κίτρινον κονιορτόν, τὸν ὁποῖον μετέφερον μέχρι τῆς Κίνας καὶ ἀπέθεσάν ἐκεῖ οἱ ἐκ τῶν ἐρήμων τῆς Μογγολίας πνέοντες χειμερινοὶ μουσσῶνες.

Κλίμα. Μολονότι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Κίνας εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην, τὸ κλίμα τῆς ἀποκλίνει πρὸς τὸ ἠπειρωτικόν, λόγῳ τῆς γειτνιασείας τῆς μετὸν ὄγκον τῆς ξηρᾶς τῆς Ἀσιατικῆς ἠπείρου· οἱ χειμῶνες εἶναι δριμεῖς καὶ τὰ θέρη θερμά. Τὸ **Πέϊ - Πίνγκ** (*Πεκίνον*) π.χ., τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μετὸν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, ἔχει μέσση ἐτησίαν θερμοκρασίαν $5^{\circ},2$ Κ., ἐνῶ ἡ Νεάπολις ἔχει $8^{\circ},2$ Κ. Ἡ θερμοκρασία τῶν -20° Κ. δὲν εἶναι ἀσυνήθης κατὰ τὸν χειμῶνα (καὶ ἰδίως ὅταν πνέουν Β.Δ. ἄνεμοι, οἱ χειμερινοὶ μουσσῶνες, ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἠπείρου) εἰς τὰ τμήματα τῆς μεγάλης πεδιάδος, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ Β. γεωγραφικὸν πλάτος μετὸν Πελοπόννησον. Εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν μουσσῶνων (βλ. Ἰνδία), ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ξηρῶν χειμερινῶν μουσσῶνων αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται. Ὅσον προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι καὶ τὸ κλίμα στεππῶδες καὶ τέλος ἐρημικόν. Τοιοῦτον εἶναι τὸ κλίμα τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν καὶ τῆς Μογγολίας (Κεντρικὴ Ἀσία), ὅπου συναντῶμεν τὰς μεγάλας ἐκτάσεις τῶν ἐρήμων **Γκόμπι** εἰς τὴν Μογγολίαν καὶ **Ταρίμ** εἰς τὸ κεντρικὸν Τουρκεστάν. (*Χάρτ. 22*).

Ποταμοί. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Κίνας εἶναι : ὁ **Χοάνγκ - Χὸ** ἢ *Κίτρινος* ποταμὸς, ὁφείλων τὸ ὄνομά του εἰς τὸ κίτρινον χρῶμα τῶν ὑδάτων του, λόγῳ τοῦ κιτρίνου χρώματος, τὸ ὁποῖον ὁ ποταμὸς παρασύρει. Χρωματίζεται κιτρίνη καὶ ἡ θάλασσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκβάλλει ὁ ποταμὸς καὶ ἡ ὁποία λέγεται διὰ τοῦτο **Κιτρίνη θάλασσα**. Τὸ χῶμα τοῦτο, ἐπεὶδὴ εἶναι μαλακόν, ἀνασκάπτεται εὐκόλως ἀπὸ τὸν ποταμὸν καὶ διὰ τοῦτο οὗτος ἀλλάσσει συχνὰ κοίτην, προξενῶν μεγάλας πλημμύρας καὶ καταστροφάς. Ὅταν ὅμως τὰ ὕδατα ἀποσύρωνται μετὰ τὰς πλημμύρας, ἀπομένει παχὺ στρῶμα κιτρίνης ἰλύος, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται ἡ εὐφορία τῶν ἀγρῶν, ἂν καὶ οὗτοι καλλιεργοῦνται ἀπὸ χιλι-

Γέφυρα εις τὸν ποταμὸν Γιάνγκ-Τσέ-Κιάνγκ, ἡ μεγαλύτερα εις τὸν κόσμον.

ετηρίδων. Διὰ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τὰς πλημμύρας ἔχουν γίνει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ὑψηλὰ ἀναχώματα. Ὁ **Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ** ἢ *Κυανοῦς ποταμὸς*, ὁ ὁποῖος, πηγάζων ἀπὸ τὸ *Θιβέτ*, χύνεται εἰς τὴν *Σινικὴν θάλασσαν*. Εἰς τὴν *Ν. Κίνα* εἶναι οἱ ποταμοὶ **Σι - Κιάνγκ** καὶ **Σόγκ - Κόι**, (λεγόμενος καὶ *Ἐρυθρὸς ποταμὸς*, λόγῳ τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος, τὸ ὁποῖον λαμβάνουν τὰ ὕδατά του ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς ἰλύος, τὴν ὁποίαν παρασύρουν).

Ὅλοι οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶναι πλωτοὶ καὶ διευκολύνουν πολὺ τὴν συγκοινωνίαν εἰς τὴν ἀπέραντον *Κίνα*.

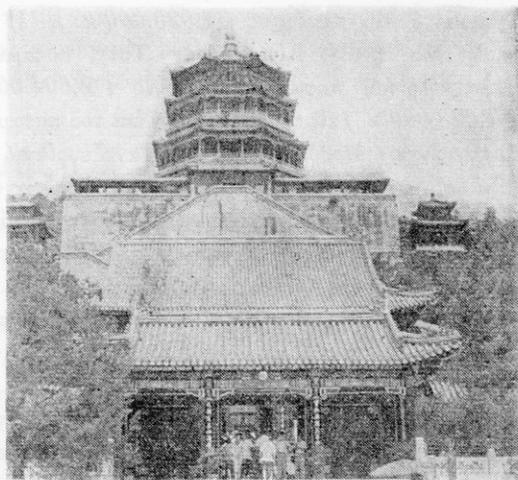
Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἄλιεία. Ἡ *Κίνα* εἶναι ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων καθαρῶς γεωργικὸν κράτος, τὴν πρώτην δὲ θέσιν μεταξύ τῶν καλλιεργείων κατέχει εἰς αὐτήν, ὅπως καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἄπω Ἀνατολήν, ἡ ὄρυζα. Κατόπιν ἔρχεται ὁ κέχρος καὶ εἰς τὰ βόρεια ἐπικρατεῖ ὁ σῖτος. Ἡ παραγωγή ὀρύζης ὑπερβαίνει τὰ 50 ἑκατ. τόν. ἑτησίως καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ *Κίνα* ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τέϊον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐθνικὸν ποτὸν διὰ τοὺς *Κινέζους*, (ἀφθονοῦν τὰ τεῖοποτεῖα παντοῦ τῆς *Κίνας*), ὄσπρια, βάμβαξ, γεώμηλα, σακχαροκάλαμον, φυτὰ μὲ ἐλαιοῦχα σπέρματα, ἡ μήκων ἡ ὑποφόρος διὰ τὴν παραγωγὴν ὀπίου, μορεόδενδρα διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων, (ἡ *Κίνα* ἔρχεται πρώτη εἰς τὴν παραγωγὴν μετάξης), ὀπωροφόρα δένδρα κλπ. Ἡ *Κίνα* εἶναι αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ προϊόντα, ἡ κτηνοτροφία ἀντιθέτως ὑστερεῖ. Οἱ *Κινέζοι* δὲν ἀρέσκονται εἰς τὸ βόειον κρέας καὶ γενικῶς τὰ γαλακτοκομικὰ προϊόντα καὶ διὰ τοῦτο διατρέφονται βόες

και βούβαλοι μόνον δια τὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας. Χρησιμοποιοῦν ὅμως πολὺ οἱ Κινέζοι τὸ χοίριον κρέας καὶ ἐκτρέφονται διὰ τοῦτο πολλοὶ χοῖροι. Ἡ ἔλλειψις κτηνοτροφικῶν προϊόντων ἀναπληροῦται ἀπὸ τοὺς ἰχθύς, οἱ ὁποῖοι ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς καὶ τὰ παράλια, ἀντικαθιστῶντες τὸ κρέας (ὅπως γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἰνδοκίνα). Ἀνεπτυγμένη ἀρκετὰ εἶναι καὶ ἡ πτηνοτροφία.

Τὰ **ὄρυκτὰ** ἀφθονοῦν εἰς τὴν Κίνα· ὑπάρχουν σχεδὸν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα, ἄφθονος ἄνθραξ καὶ ὀλίγον πετρέλαιον. Ἡ ἐκμετάλλευσις ὅμως τοῦ ὄρυκτοῦ πλοῦτου τῆς χώρας δὲν εἶναι εἰσέτι σημαντικὴ, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν, κεφαλαίων καὶ εἰδικῶν ἐπιστημόνων.

Ἡ **Βιομηχανία** ἀσήμαντος πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου, ἤρχισεν ἐσχάτως νὰ ἀναπτύσσεται μὲ γοργὸν ρυθμὸν καὶ παρουσιάζει μεγάλας δυνατότητας περαιτέρω ἀναπτύξεώς της, διότι ἔχει ἀφθονα μεταλλεύματα, ἄνθρακας, καθὼς καὶ ἀφθόνους καὶ εὐθηνὰ προσφερομένης ἐργατικῆς χεῖρας.

Οἱ **κάτοικοι** τῆς Κίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ὁ δὲ πολιτισμὸς των εἶναι παλαιότατος· δὲν ἔκαμον ὅμως, παρὰ τοῦτο, οἱ Κινέζοι τὰς προόδους, ὡς πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, τὰς ὁποίας ἐπέτυχον οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Β. Ἀμερικῆς. Ἐγνώριζον πολὺ πρὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν τὴν ναυτικὴν πυξίδα, τὴν πορσελάνην καὶ τὴν σιροτροφιαν καὶ εἶχαν κατασκευάσει ἀπὸ παλαιότητων ἐποχῶν ἔργα τὰ ὁποῖα καὶ σήμερον ἀκόμη, παρὰ τὰς συντελεσθείσας τεχνικὰς προόδους, νὰ θεωροῦνται

Θερινὰ ἀνάκτορα τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας εἰς τὸ Πεκίνον.

ἀπὸ τὰ ἰμεγαλύτερα, τὰ ὁποῖα κατεσκευάσεν ὁ ἄνθρωπος. Τοιοῦτον εἶναι π.χ. τὸ λεγόμενον «**Μέγα Σινικὸν Τεῖχος**», τοῦ ὁποῖου ἡ κατασκευὴ ἤρχισε τὸν 3ον π.Χ. καὶ ἐτελείωσε τὸν 16ον μ.Χ. αἰῶνα. Κατεσκευάσθη τὸ τεῖχος τοῦτο οἱ Κινεζοὶ διὰ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὰς ἐκ βορρᾶ ἐπιδρομὰς τῶν Μογγόλων· ἔχει μῆκος 2.200 χιλιομ. (ἀν ὑπολογισθοῦν καὶ τὰ τμήματά του, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ τεῖχος εἶναι διπλοῦν, τότε τὸ μῆκος του φθάνει τὰς 4.000 χιλιομ.), πλάτος 7 μέτρα εἰς τὴν κορυφὴν του, 10 εἰς τὴν βᾶσιν του καὶ μέσον ὕψος 11 μ.

Θρησκεία τῶν Κινεζῶν εἶναι ὁ Κομφουκισμὸς καὶ ὁ Βουδισμὸς.

Πόλεις μὲ πληθυσμὸν ἄνω τοῦ 1.000.000 εἰς τὴν Κίναν εἶναι αἱ: **Πέϊ - Πίνγκ** (*Πεκίνον* 2.768.000) πρωτεύουσα τῆς Κίνας. Ἔχει πρὸς τὰ Β. καὶ Δ. του τὸ Μέγα Τεῖχος (*Χαρτ. 22*) τὸ στολίζουσι δὲ κήποι, ναοί, τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τῶν ἄλλοτε Αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας, τὸ Πανεπιστήμιον κλπ. Ἡ **Σαγκάη**, ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Κίνας (6.204.000 κ.) καὶ μία ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας πόλεις τοῦ κόσμου· εὑρίσκεται εἰς τὸ Δέλτα τοῦ ποταμοῦ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἶναι καὶ τὸ **Νανκίν**, λιμὴν ποτάμιος (1.020.000 κ.). Ἡ **Καντὼν** (1.600.000 κ.), λιμὴν εἰς τὴν Ν. Κίναν. **Τιὲν - Τσίν**, ποτάμιος λιμὴν ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀλλὰ πλωτοῦ ποταμοῦ Πέϊ - Χὸ (2.694.000 κ.). **Τσουγκ - Κίνγκ** (1.038.000 κ.) εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ. **Σιένγιάνγκ** (*Μουδκεν*) εἰς τὴν Μαντζουρίαν (1.550.000 κ.), λιμὴν ποτάμιος. **Λὺ - Τὺ**, λιμὴν ἀποτελούμενος ἀπὸ τὰς σήμερον συνηνωμένας δύο πόλεις, αἱ ὁποῖαι παλαιότερον ὀνομάζοντο *Ντάιρεν* καὶ *Πόρτ - Ἀρθούρ*. Ὅσαι αἱ ὡς ἄνω μεγάλαι πόλεις εὑρίσκονται πρὸς τὰ παράλια τῆς χώρας. Ἀπὸ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Κίνας ἀναφέρομεν: τὴν **Τιχβᾶ** (47.000 κ.) πρωτεύουσαν καὶ μεγαλύτεραν πόλιν τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν, τὸ ὁποῖον εἶναι κατὰ μέγιστον μέρος τοῦ κοίλωμα, ἡ λεγομένη **λεκάνη Ταρίμ**. Τὸ κοίλωμα τοῦτο κατὰ τὸ πλεῖστον του εἶναι ἔρημος. Ὅσεις καὶ καλλιεργούμενα ἐδάφη ὑπάρχουν μόνον ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ὕδωρ. Τὴν **Λάσσα** (20.000 κ.), πρωτεύουσαν τοῦ Θιβέτ οἱ κάτοικοι τοῦ ὁποῖου, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ἰδίως προβάτων, ἵππων καὶ γιᾶκ

(ζῶον βοσειδῆς χρησιμοποιοῦμενον διὰ φόρτον καὶ μεταφοράς). Ἡ Λάσα εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ, τοῦ λεγομένου **Δαλαῖ-Λάμα** τῶν Θιβητιανῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι Βουδισταί· εἶναι ἱερά πόλις διὰ τοὺς Βουδιστάς.

Χόνγκ - Κόνγκ

Τὸ **Χόνγκ-Κόνγκ** περιλαμβάνει τὴν ὁμώνυμον μικρὰν νῆσον, εὐρισκομένην εἰς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου τῆς Καντῶνος καὶ μικρὸν τμήμα τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς. Ἔχει ἕκτασιν 1.012 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κ., τῶν ὁποίων ἡ ὀλότης σχεδὸν κατοικεῖ εἰς τὴν πόλιν-λιμένα **Χόνγκ-Κόνγκ**, ἡ ὁποία μετὰ τῆς Σαγκάης εἶναι ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Ἑπὶ Ἀνατολῆς. Τὸ Χόνγκ-Κόνγκ εἶναι Βρετανικὴ ἀποικία, ἀλλὰ οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Εὐρωπαίων, εἶναι Κινέζοι.

Μακάο

Τὸ **Μακάο** εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὄχθης τοῦ στομίου τοῦ κόλπου τῆς Καντῶνος (Χαρτ. 22) εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία. Ἔχει ἕκτασιν 16 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 200.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 9.000 εἶναι Πορτογάλοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Κινέζοι.

Φορμόζα ἢ Ταῦβάν

Ἡ **Φορμόζα**, λεγομένη καὶ **Ταῦβάν**, εἶναι μετὰ τινων μικρῶν νήσων, ὅπως αἱ νῆσοι **Κεμού** κλπ., εὐρισκομένων πλησίον τῆς ἡπειρωτικῆς Κίνας, ὅ,τι ἀπομένει ἀπὸ τὴν Ἐθνικιστικὴν Κίναν, μετὰ ἐπικράτησιν εἰς αὐτὴν τῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴν ἀνακήρυξίν της εἰς Λαϊκὴν Δημοκρατίαν (1949). Ἡ Φορμόζα εἶναι μία νῆσος ἔχουσα ἕκτασιν 36.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 9.400.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 250 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Εἶναι ὄρεινή (ὄρη ὕψους μέχρι 4.145 μ. καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια συναντῶνται πεδιάδες. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἀλιείαν (Χαρτ. 22) Πρωτεύουσα ἡ **Ταϊπέχ** (300.000 κ.).

Νῆσοι Ρίου - Κίου

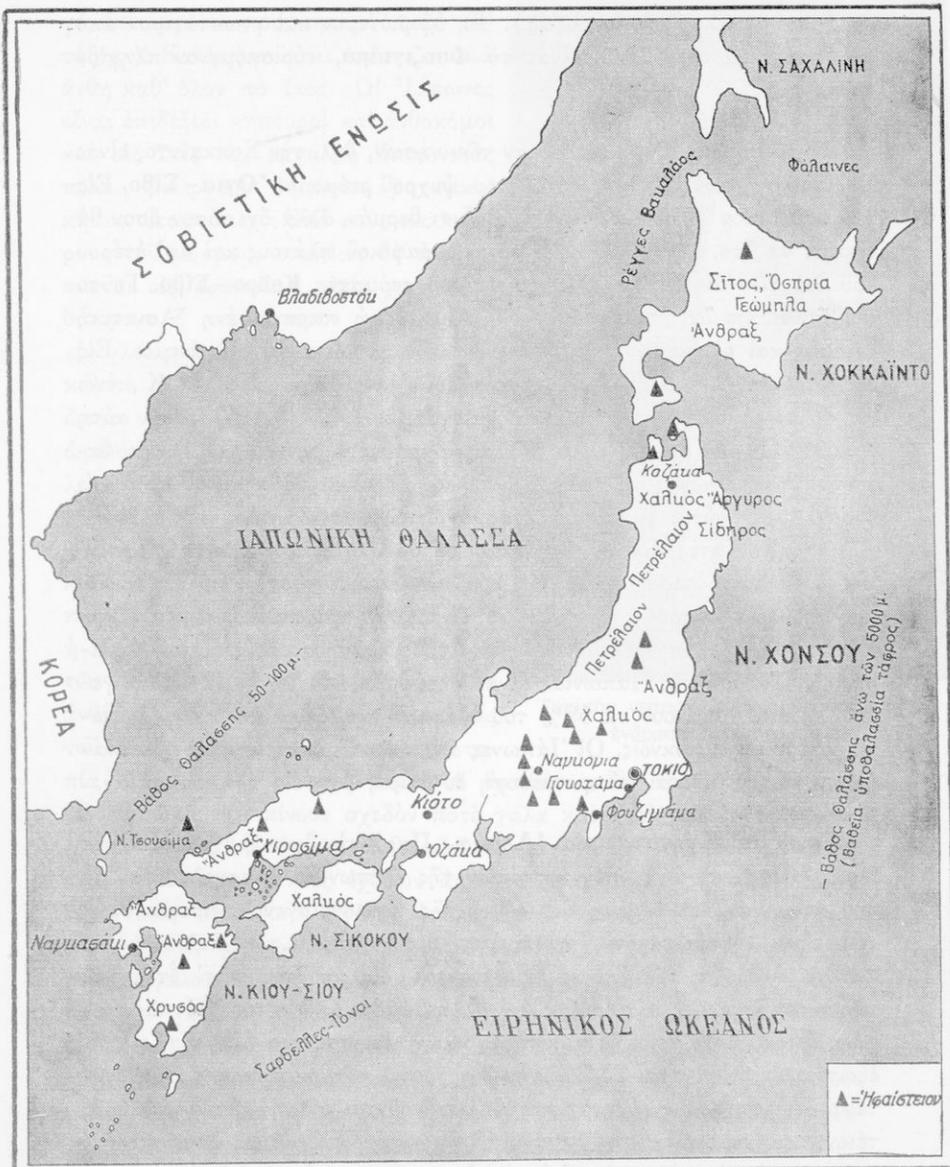
Ἀπὸ τὴν Φορμόζαν μέχρι τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων ὑπάρχουν κατὰ σειρᾶν, ὡς ἐν εἶδος γεφύρας, μικραὶ νησίδες, αἱ ὁποῖαι κατεχόμεναι πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου ἀπὸ τοὺς Ἰάπωνας, ἀνήκουν σήμερον εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας. Ἔχουν αὗται συνολικὴν ἔκτασιν (Χαρτ. 22) 2.200 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 800.000 κ., τὸ ἥμισυ τῶν ὁποίων εἶναι Ἰάπωνες καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ Κινέζοι. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν. Μεταξὺ τῶν νήσων τούτων εἶναι καὶ ἡ Ὀκινάβα, γνωστὴ διὰ τὴν ἐκεῖ ἦτταν τῶν Ἰαπῶνων ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς κατὰ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου.

Νορτ Ἰαπωνία

Ἡ Ἰαπωνία εἶναι κράτος καθαρῶς νησιωτικόν, ἀποτελούμενον ἀπὸ 4 μεγάλας νήσους (Κίου - Σιοῦ, Σικοκού, Χονσοῦ καὶ Χοκκαϊντο) καὶ τινὰς ἄλλας μικροτέρας. Ἐκτείνονται αὗται ἀπὸ τῶν νήσων Ρίου-Κίου μέχρι τῆς νήσου Σαχαλίνης (Χαρτ. 23).

Ἐκτασις. Πληθυσμός. Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ σημερινὴ ἔκτασις τῆς Ἰαπωνίας (διότι ἀπώλεσεν αὕτη ἀρκετὰ ἐδάφη μετὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον, ὅπως τὴν Μαντζουρίαν, τὴν Φορμόζαν, τὴν Χερσονήσον τῆς Κορέας κ.λ.π.) εἶναι 370.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 93.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 242). Εἶναι μία χώρα πυκνῶς κατοικουμένη, ὁ πληθυσμὸς τῆς δὲ αὐξάνεται κατὰ ἓν ἑκατομμύριον ἐτησίως. Εἶναι τὸ ἰσχυρότερον καὶ τὸ πλεόν πολιτισμένον κράτος τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς εἶναι λαὸς καρτερικὸς, δραστήριος, πειθαρχικὸς, θαρραλέος, ἀγαπᾷ δὲ πολὺ τὴν καθαριότητα.

Τὰ παράλια τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων, βαθύτατα διαμελισμένα, σχηματίζουν πολλοὺς κόλπους καὶ χερσονήσους. Πρὸς τὰ Δ. ἡ θάλασσα εἶναι ἀβαθής, πρὸς τὰ Α. ὅμως εἶναι βαθυτάτη, διότι συνεχίζεται μέχρις ἐδῶ ἢ ὑποθαλασσίᾳ τάφρος, τὴν ὁποίαν εἶδομεν εἰς τὰς Φιλιππίνας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν εἶναι καὶ ἐδῶ ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς παγιωμένος· τὰ ἤφαιστα ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα πλέον τῶν 100 καὶ οἱ σεισμοὶ συχνοὶ καὶ ὄχι σπανίως καταστρεπτικοί· (ἀπὸ ἓνα τοιοῦτον σεισμὸν ὑπέστη, τὸ 1923,

Χάρτ. 23. Οικονομικός Χάρτης 'Ιαπωνίας.

τὸ Τόκιο μεγάλης καταστροφῆς). Τὸ ὑψηλότερον καὶ γνωστότερον ἀπὸ τὰ Ἰαπωνικὰ ἡφαίστεια εἶναι τὸ **Φουζιγιάμα**, εὐρισκόμενον πλησίον τοῦ Τόκιο.

Τὸ **κλίμα** εἰς τὴν βορειοτέραν τῶν νήσων, δηλ. τὴν Χοκκαϊντο, εἶναι ψυχρὸν λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου ψυχροῦ ρεύματος **Όγια - Σίβο**. Εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἰαπωνίαν τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν, ἀλλὰ ὄχι τόσο ὅσον θὰ ἔπρεπε νὰ ᾔητο, λόγῳ ἀφ' ἑνὸς τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ διὰ τῶν ἀκτῶν διερχομένου θερμοῦ ρεύματος **Κοῦρο - Σίβο**. Τοῦτο συμβαίνει, ἐπειδὴ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ κλίματος ἡ παρακειμένη Ἀσιατικὴ ἡπειρος καὶ οἱ ἐκεῖθεν πνέοντες κατὰ τὸν χειμῶνα ψυχροὶ ἄνεμοι. Εἰς τὸ Τόκιο π.χ. ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 3^ο Κ., ἐνῶ εἰς τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος Ἀλγέριον αὕτη εἶναι 12^ο Κ. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, ἰδίως κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν θερινῶν μουssonων (βλ. Ἰνδίας), πολλοὶ δὲ εἶναι ἐδῶ καὶ οἱ ποταμοί, ἔχουν ὅμως οὗτοι μικρὸν μῆκος λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ ἐδάφους τῶν νήσων. Κατερχόμενοι οἱ ποταμοὶ οὗτοι ἀπὸ τὰ ὄρη (διότι ἡ Ἰαπωνία εἶναι χώρα ὄρεινῆ), παρέχουν ἀφθονον λευκὸν ἄνθρακα διὰ τὴν παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ὑπάρχουν καὶ πολλαὶ μικραὶ ἀλλὰ γραφικαὶ λίμναι, σχηματισθεῖσαι εἰς τοὺς κρατῆρας ἐσβεσμένων ἡφαιστειῶν. Τὰ ὄρη τῆς Ἰαπωνίας εἶναι κατάφυτα ἀπὸ δάση, τὰ ὅποια γενικῶς καταλαμβάνουν τὰ 59% τοῦ ἐδάφους τῆς, παρὰ τὸ ὅτι ἡ Ἰαπωνία κατοικεῖται πυκνῶς. Οἱ Ἰάπωνες ἀγαποῦν τὰ δάση καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν δίδεται τόση προσοχὴ δι' αὐτά, ὅση εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Παρὰ τὴν διαρκῆ ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, τὰ 44% τῶν κατοίκων τῆς Ἰαπωνίας ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὸ ἔδαφος δέ, λόγῳ τῆς ἡφαιστειογενεοῦς προελεύσεώς του, εἶναι εὐφωρότατον. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ ὄρυζα, τῆς ὁποίας λαμβάνονται δύο ἐσοδεῖαι κατ' ἔτος ἀπὸ τὸν αὐτὸν ἀγρὸν, ἡ μία ὄρυζης καὶ ἄλλη βάμβακος ἢ σίτου. Ἡ παραγομένη ὄρυζα εἶναι ἀρίστης ποιότητος καὶ ἡ περισσοτέρα ἐξάγεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἰσάγεται δὲ διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων ὄρυζα δευτέρας ποιότητος ὡς εὐθηγοτέρα. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης σίτος, βάμβαξ, τέϊον, σακχαροκάλαμον, λαχανικά, ὀπωροφόρα (ἰδίως δαμασκηνέαι καὶ κερασεῖαι) καὶ μορέαι διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων (παρά-

γονται μεγάλοι ποσότητες ζωϊκής με-
τάξης). Καλλιεργούνται επίσης πολλά
άνθη καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Οἱ Ἰάπωνες
εἶναι ἐπιδέξιοι κηπουροὶ καὶ ἀνθοκόμοι
καὶ εἰς ὅλας τὰς μεγάλας Ἰαπωνικὰς
πόλεις ὑπάρχουν δημόσιοι βοτανικοὶ
κῆποι, θεωρούμενοι ἀπὸ τοὺς καλλιτέ-
ρους τοῦ κόσμου, σπανίως δὲ ἀνευρί-
σκεται εἰς Ἰαπωνίαν οἰκία χωρὶς ἀν-
θήκηπον ἢ τουλάχιστον χωρὶς ἄνθη
εἰς γλάστρες. Τὸ πράσινον τῶν δασῶν
καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθέων κάμνουν
ὥστε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν
ὠραιότατα τοπία. Τὸν Φεβρουάριον τὰ
λευκὰ ἄνθη τῶν δαμασκηνεῶν, τὸν
Ἀπρίλιον τὰ ρόδινα τῶν κερασεῶν, τὸ
φθινόπωρον τὰ χρυσάνθεμα, τὰ ὅποια
καλλιεργοῦνται σχεδὸν παντοῦ καὶ εἰς
ποικίλους χρωματισμοὺς τόσον, ὥστε
ἡ Ἰαπωνία νὰ λέγεται καὶ «**ἡ χώρα
τῶν Χρυσανθέμων**» καὶ πλῆθος ἄλλο
ἀνθέων καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἐποχὰς
τοῦ ἔτους, κάμνουν τὰ Ἰαπωνικὰ το-
πία ὠραιότατα.

Ἡ **κτηνοτροφία** ἀντιθέτως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.
Οἱ Ἰάπωνες δὲν πίνουν σχεδὸν ποτὲ γάλα καὶ ἀντὶ κρέατος κατανα-
λίσκουν ἰχθύς, οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦν εἰς τὰς θαλάσσας των. **Ἀλιεύον-
ται** μεγάλοι ποσότητες ἰχθύων ἀπὸ σαρδίνιας μέχρι φαλαινῶν καὶ ὁ
ἀλιευτικὸς Ἰαπωνικὸς στόλος ὑπολογίζεται μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων
τοῦ κόσμου, φθάνων τὰ 4,5 ἑκατ. τόν. Καταναλίσκει ὁ Ἰάπων ἐτη-
σίως μεγάλας ποσότητας ἰχθύων καθὼς καὶ στρεϊδιῶν, μυδιῶν, καβου-
ριῶν καὶ γενικῶς μαλακοστράκων καὶ βρωσίμων θαλασσίων φυκιῶν, τὰ
ὅποια καὶ καλλιεργοῦνται εἰς τὰ ἀβαθῆ παράλια. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην
χώραν τοῦ κόσμου ἡ θάλασσα παίζει τόσον σημαντικὸν ρόλον, ὡς πρὸς
τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων της, ὅσον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Παρὰ τὴν με-
γάλην ὅμως κατανάλωσιν περισσεύουν καὶ μεγάλοι ποσότητες ἰχθύων,
ὥστε νὰ γίνεται ἐξαγωγή αὐτῶν εἰς κονσέρβας. Ἐξάγονται ἐπίσης εἰς

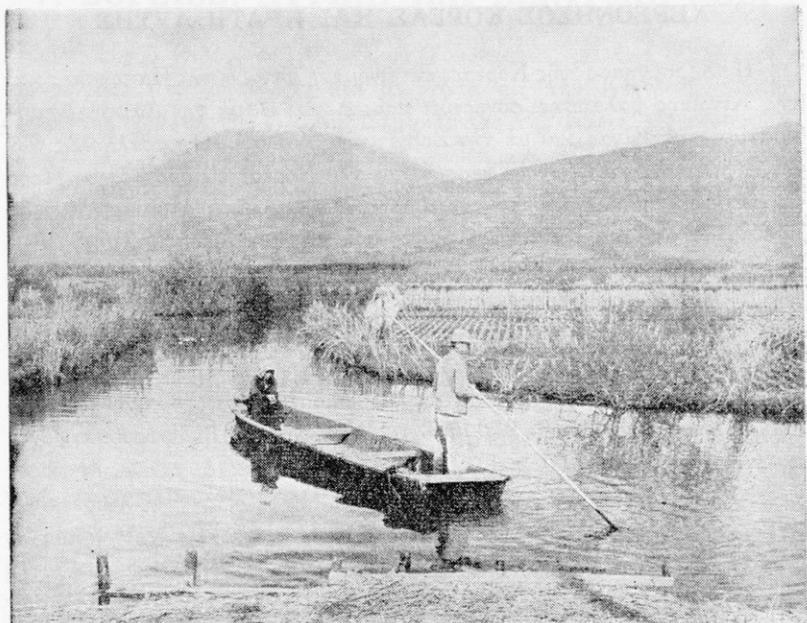
Τυπικὸν νεαρὸν ζεῦγος μετ' Εὐρωπαϊκὴν
ἐνδυμασίαν εἰς τὸ Τόκιο.

κονσέρβας στρείδια, μύδια, καβούρια, κ.λ.π. δὲν εἶναι σπάνια δὲ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἀλιεύμενοι ἰχθύες εἶναι τόσον πολλοί, ὥστε νὰ ρίπτονται τὰ πλεονάσματα εἰς τοὺς ἀγροὺς ὡς λίπασμα.

Συγκοινωνία. Βιομηχανία. Ἡ συγκοινωνία εἶναι ἀρίστη καὶ ὑπάρχει πλῆθος σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ καλῶν αὐτοκινητοδρόμων. Τὰ ὄρυκτὰ εἶναι ἀρκετὰ καὶ μεταξὺ τούτων ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον καθὼς καὶ λευκὸς ἄνθραξ· τὰ ἡμερομίσθια ἐπίσης εἶναι εὐθηνά. Ὅλα αὐτὰ συντελοῦν ὥστε ἡ Ἰαπωνία νὰ ἔχη ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν καὶ μάλιστα νὰ προσφέρῃ τὰ βιομηχανικά της προϊόντα πολὺ εὐθηνότερα ἀπὸ ἄλλας χώρας, λόγῳ κυρίως τῶν χαμηλῶν ἡμερομισθίων. Ἡ ὕφαντουργία, ἰδίως βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν ἢ Ὁζάκα εἶναι μεγάλον ὕφαντουργικὸν κέντρον (ὅ,τι εἶναι τὸ Μάντσεστερ διὰ τὸ Ἡν. Βασίλειον). Κατασκευάζονται ἐπίσης ἐξαιρετικὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα. Ἡ οἰκοτεχνία ἔχει ἐπίσης μεγάλην ἀνάπτυξιν, καθὼς καὶ ἡ βιομηχανία κατασκευῆς παιδικῶν παιγνιδίων καὶ χαρτίνων καὶ πλεκτῶν ἀντικειμένων. Κατασκευάζονται παντὸς εἴδους μηχαναί, ὄπλα, αὐτοκίνητα, ἀεροπλάνα, πλοῖα κ.λ.π. Εἰς τὴν **ναυπηγικὴν** ἢ Ἰαπωνία ἔχει δυνατότητας μεγαλυτέρας καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Τὰ βιομηχανικά προϊόντα θὰ κατέκλυζον τὰς διεθνεῖς ἀγοράς, λόγῳ τῆς χαμηλῆς τιμῆς των, ἀν δὲν εἶχον ἐπιβληθῆ δι' αὐτὰ εἰς πλείστας χώρας μεγάλοι εἰσαγωγικοὶ δασμοί, οἱ ὁποῖοι νὰ τὰ κάμουν ἀκριβώτερα καὶ νὰ παρεμποδίζουν τὴν εἰσαγωγὴν των.

Ἐξάγει ἢ Ἰαπωνία κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα, χημικὰ προϊόντα, χάρτην, πυρεῖα, μέταξαν ἀκατέργαστον, ὄρυζαν, τέϊον, εἶδη πορσελάνης, παιδικὰ παιγνίδια, κονσέρβας διαφόρους κ.λ.π. **Εἰσάγει** ὄρυζαν δευτέρας ποιότητος, ἔρια, λίνον, κάνναβιν καὶ γενικῶς πρώτας ὕλας διὰ τὴν βιομηχανίαν της.

Ἡ ἐπικρατοῦσα **θρησκεία** εἶναι ὁ **Σιντουϊσμός**, ἢ λατρεία δηλ. τῶν προγόνων καὶ μερικῶν θεοτήτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Θεὸς Ἡλιος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, κατὰ τοὺς Ἰάπωνας, ἔλκει ἀπ' εὐθείας τὴν καταγωγὴν της ἢ Αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια. Οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων εἶναι οἱ Ἀϊνώ, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν ἐκ τούτων ὅμως ἀπομένουν σήμερον μόνον μερικαὶ χιλιάδες. Οἱ Ἰάπωνες διεπεραιώθησαν εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

Άγροί όρύξης εις την Ίαπωνίαν. Εις τὸ βάθος τὸ ἠφαίστειον Φούζι - Γιάμα.

Σπουδαιότεραι πόλεις: Τὸ **Τόκιο**. Εἶναι ἡ πρωτεύουσα, μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων τοῦ κόσμου (9.000.000 κ.), λιμὴν καὶ πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ. Ὑποφέρει πολὺ ἀπὸ τοὺς συχνοὺς σεισμοὺς. **Γιοκοχάμα** (1.200.000 κ.), μέγας εἰσαγωγικὸς καὶ ἐξαγωγικὸς λιμὴν, εὐρισκομένη πλησίον τοῦ Τόκιο, μετὸ ὁποῖον συνδέεται διὰ διώρυγος εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύνανται νὰ φθάνουν, μέσῳ τῆς Γιοκοχάμα, μέχρι τοῦ Τόκιο καὶ τὰ μεγαλύτερα πλοῖα. **Κιότο** (1.200.000 κ.) καὶ **Ὁζάκα** (2.500.000 κ.) πόλεις βιομηχανικαί, αἱ ὁποῖαι παλαιότερον καὶ ἀλληλοδιαδόχως ὑπῆρξαν πρωτεύουσαι τῆς Ίαπωνίας καὶ ἔχουν μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα καὶ ναοὺς. **Ναγκόγια** (1.300.000 κ.). **Χιροσίμα** (400.000 κ.) καὶ **Ναγκασάκι** (280.000 κ.) δύο πόλεις, αἱ ὁποῖαι κατεστράφησαν τελείως μετὰ μίαν ἀτομικὴν βόμβαν ἐκάστη, κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον, ριφθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν. Αἱ βόμβαι αὗται ἐδημιούργησαν ἑκατοντάδας χιλιάδας θυμάτων εἰς τὰς καταστροφείσας ταύτας πόλεις καὶ ἐξηνάγκασαν τοὺς Ίάπωνας νὰ συνθηκολογήσουν ἄνευ ὄρων.

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Ἡ Χερσονήσος τῆς Κορέας, ἐκτεινομένη μεταξὺ τῆς Ἰαπωνικῆς καὶ τῆς Κιτρίνης θαλάσσης, συνορεύει πρὸς Δ. καὶ Β. μὲ τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας καὶ μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν. Ὁ παράλληλος τῶν 38 Β. πλάτους χωρίζει τὴν χερσονήσον τῆς Κορέας εἰς δύο κράτη. Πρὸς βορρᾶν τοῦ παραλλήλου τούτου εὐρίσκεται ἡ **Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Β. Κορέας** καὶ πρὸς νότον ἡ **Δημοκρατία τῆς Ν. Κορέας** (Χαρτ. 22).

1. Δημοκρατία Νοτ. Κορέας

Ἔχει αὐτὴ ἔκτασιν 99.600 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 21.570.000 κ. (πυκνότης πληθ. 230 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Πρωτεύουσάν ἔχει τὴν Σεούλ (1.750.000 κ.).

2. Λαϊκὴ Δημοκρατία Βορ. Κορέας

Ἔχει ἔκτασιν 124.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 10.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 80 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Πρωτεύουσάν ἔχει τὸ Πιόνγκ-Γιάγκ (450.000 κ.).

Οἱ Κορεᾶται ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχουν ἔντονα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ (ἰδίως τὴν Μογγολικὴν πτυχὴν τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ ὁποία σπανίως συναντᾶται εἰς αὐτούς). Ἐπίσημον θρησκείαν ἔχουν τὸν Βουδισμόν καὶ εἶναι λαὸς καθαρῶς γεωργικὸς, (τὰ 85% τούτων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν). Ὑπάρχει ἀρκετὸς ὀρυκτὸς πλοῦτος, ἀλλ' ἡ βιομηχανία εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκος. Τὰ ἐδάφη εἶναι εὐφορα, αἱ ἀποδόσεις καλὰ καὶ αἱ δύο αὐταὶ χώραι ἔπρεπε νὰ εὐμεροῦν. Μακρὰ ὅμως ἔνοπλος ρήξις μεταξὺ τῆς Βορ. καὶ τῆς Νοτ. Κορέας, προκλήθεισα ἐξ ἀπροκλήτου ἐπιθέσεως τῆς πρώτης κατὰ τῆς δευτέρας τὸ 1950, ἠρήμωσε τὴν χώραν (εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀπέστειλαν στρατεύματα πρὸς βοήθειαν τῆς Ν. Κορέας τὰ Ἕνωμένα Ἔθνη καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ Ἑλλάς, ἀρκετοὶ δὲ Ἕλληνες στρατιῶται ἐφο-
νεύθησαν ἐκεῖ).

V. ΒΟΡΕΙΟΣ, ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

Ἐκτός τοῦ Θιβέτ, τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν καί τῆς Ἑσωτερικῆς Μογγολίας, (τὰ ὁποῖα ἂν καί ἀνήκοντα εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἐξετάσθησαν μετὰ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκουν), εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνήκει καί ἡ **Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Ἐξωτερικῆς Μογγολίας**, εἰς δὲ τὴν Β., τὴν Δ. καί τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνήκει τὸ **Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως**. Τὴν Ἐξωτερικὴν Μογγολίαν καί τὸ Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω.

Ἐξωτερικὴ Μογγολία

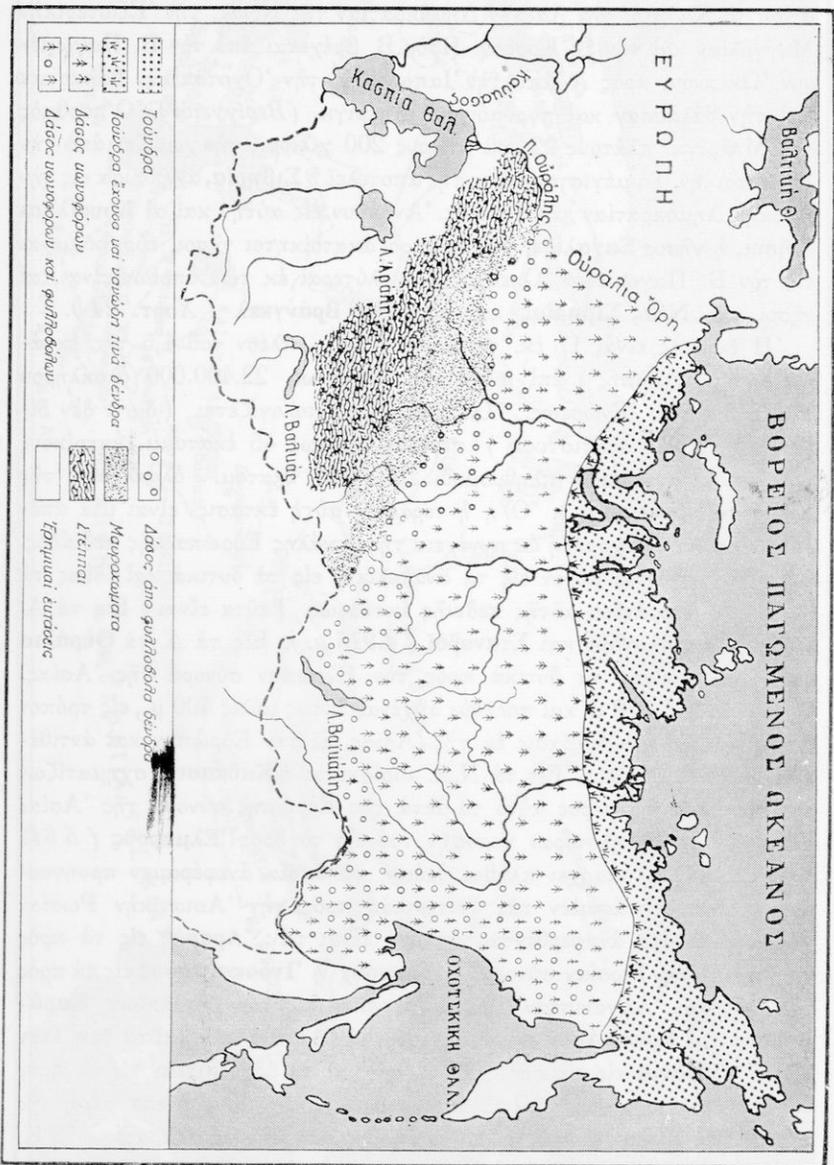
Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ βόρειον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, ἡ ὁποία φέρει τὸ ὄνομα **Μογγολία** (τὸ Νότιον μέρος ταύτης ὀνομαζόμενον Ἑσωτερικὴ Μογγολία ἐξετάσθη μετὰ τῆς Κίνας) (*Χαρτ. 22*). Ὀλόκληρος ἡ Μογγολία εἶναι ὀροπέδιον μέσου ὕψους 1.000 μ., τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ὁποίου, λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν, ἀποτελοῦν ἔρημοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ μεγάλη ἔρημος Γκόμπι περὶ τὸ μέσον τῆς χώρας. Οἱ κάτοικοί της ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἡ ὁποία ἐξ αὐτῶν λέγεται καί **Μογγολικὴ φυλὴ**. Ζοῦν κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς νομάδες κτηνοτρόφοι ὑπὸ σιγηνάς καί μετακινοῦνται διαρκῶς εἰς τὰς ἀπεράντους στέππας τῆς πατρίδος των μὲ τὰ μεγάλα ἐξ αἰγῶν καί προβάτων ποιμνία των καί τοὺς μικροσώμους ἵππους των. Ἡ Ἐξωτερικὴ Μογγολία εἶναι Λαϊκὴ Δημοκρατία ἡ ἔκτασίς της εἶναι 1.531.000 τετρ. χιλ. καί ὁ πληθυσμὸς 1.000.000 (ἀναλογεῖ δηλαδὴ εἰς κάτοικους κατὰ τερ. χιλ.). Πρωτεύουσα καί μοναδικὴ πόλις εἶναι τὸ **Οὐλάν-Μπατόρ** (πρῶην *Οὔργκα* 120.000 κ.).

μαί Ἀσιατικὸν Τμήμα τῆς Σοβ. Ἑνώσεως ἢ Ἀσιατικὴ Ρωσία

Θέσις. Ἐκτασίς. Πληθυσμὸς. Αὕτη περιλαμβάνει τὸ τμήμα τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, τῆς ἄλλως καλουμένης καί Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, τὸ ἀνήκον εἰς τὴν Ἀσίαν. Συνορεύει τοῦτο πρὸς Ν. μὲ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, τὸ Ἰράν, τὸ Ἀφγανι-

στάν, τὸ Κασμίρ, τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας, τὴν Ἐξωτερικὴν Μογγολίαν καὶ τὴν Β. Κορέαν. Πρὸς Β. βρέχεται ἀπὸ τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν, πρὸς Α. ἀπὸ τὴν Ἰαπωνικὴν, τὴν Ὀχοτσικὴν θάλασσαν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πορθμὸν τοῦ Μπέριγκ. (Βερίγγειον). Ὁ πορθμὸς τοῦ Μπέριγκ, πλάτους 92 καὶ μήκους 200 χιλιομ., τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Β. Ἀμερικὴν. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀποτελεῖ ἡ **Σιβηρία**, ἀνήκουσα εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Ρωσίας. Ἀνήκουν εἰς αὐτὴν καὶ αἱ **Κουρίλλαι Νῆσοι**, ἡ νῆσος **Σαχαλίνη** καὶ διάφοροι ἀκατοίχητοι νῆσοι, εὐρισκόμεναι εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν, μεγαλύτεραι ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι, αἱ νῆσοι τῆς **Νέας Σιβηρίας** καὶ αἱ νῆσοι **Βράνγκελ** (Χαρτ. 24).

Ἡ ἔκτασις εἶναι 17 ἐκ. τετρ. χιλ. (δηλ. πλέον τοῦ 1,5 τῆς ἐκτάσεως τῆς Εὐρώπης) ἐπὶ συνολικῆς ἐκτάσεως 22.400.000 ὁλοκλήρου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ὁ πληθυσμὸς ὑπολογίζεται (διότι δὲν δίδονται ἀκριβεῖς στατιστικαί) περὶ τὰ 40 ἕως 45 ἑκατομμ. κατοίκους (ἀπέναντι συνολικοῦ πληθυσμοῦ 200—210 ἑκατομμ. ὁλοκλήρου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως). Ὅλη ἡ τεραστία αὕτη ἔκτασις εἶναι μία ἀπερραντος πεδιάς, ἐρχομένη ὡς συνέχεια τῆς μεγάλης Εὐρωπαϊκῆς πεδιάδος. Ὅρη συναντῶνται μόνον εἰς τὰ ἀνατολικά, εἰς τὰ δυτικά καὶ ἰδίως τὰ νότια τῆς ἀπερραντοῦ αὐτῆς πεδινῆς ἐκτάσεως. Ταῦτα εἶναι: Εἰς τὰ Α. τὰ ὄρη **Γιαμπλονόβι** καὶ **Στανοβόι** (4.915 μ.). Εἰς τὰ Δ. τὰ **Οὐράλια** ὄρη, ἀποτελοῦντα τὰ δυτικά πρὸς τὴν Εὐρώπην σύνορα τῆς Ἀσίας. Ἐχουν ὕψος 1.710 μ. καὶ πολλοὺς αὐχένας ὕψους μόλις 400 μ., εἰς τρόπον ὥστε ἡ δι' αὐτῶν διάβασις ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἀντιθέτως νὰ εἶναι εὐκόλος. Εἰς τὰ Ν.Δ. εὐρίσκεται ὁ **Καύκασος**, σχηματίζων καὶ οὗτος εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τὰ μετὰ τῆς Εὐρώπης σύνορα τῆς Ἀσίας καὶ ἔχων τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν του εἰς τὸ ὄρος **Ἐλμπρὸς** (5.647 μ.). Εἰς τὰ Ν. ὑπάρχει πλῆθος ὄρεων, τὰ ὁποῖα ἀνεφέραμεν προηγουμένως, ὅτε ἐξητάσαμεν τὰς γειτονικάς πρὸς τὴν Ἀσιατικὴν Ρωσίαν χώρας. Τοιαῦτα ἀναφερθέντα ἤδη ὄρη εἶναι τὰ: **Ἀραράτ** εἰς τὰ πρὸς τὴν Ἀσιατικὴν Ρωσίαν σύνορα, **Ἰνδοκουχ** ἢ **Ἰνδοκαύκασος** εἰς τὰ πρὸς τὸ Ἰράν καὶ Ἀφγανιστάν σύνορα, προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαίων, **Καρά-Κορούμ** καὶ **Κουὲν Λοὺν** εἰς τὸ Παμίρ, τὰ **Ἀλτάια** ὄρη καὶ τὰ ὄρη **Τιέν Σάν** ἢ **Οὐράνια** εἰς τὰ πρὸς τὴν Κίναν καὶ τὰ ὄρη **Σαγιάν** εἰς τὰ πρὸς τὴν Μογγολίαν σύνορα. Ἡ Σιβηρία εἶναι ἀπὸ τὰ ψυχρότερα μέρη τῆς γῆς. Εἰς τὸ **Βερκογιάνσκ**, πολίχνην τῆς, παρατηρήθη θερμοκρασία -73°K , ἡ ὁποία εἶναι ἡ μικροτέρα μέχρι τοῦδε παρατηρηθεῖσα θερμοκρασία

Χάρτ. 25. Βλάστησις εις τὸ Ἀσιατικὸν τμήμα Σοβ. Ἐνώσεως

ἐπὶ τῆς Γῆς (ἐξαιρουμένης τῆς Ἀνταρκτικῆς ὅπου παρατηρήθη τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1957 ἡ θερμοκρασία τῶν -102,10 Κ.). Γενικῶς τὸ κλίμα εἶναι ἠπειρωτικὸν καὶ αἱ βροχαὶ ὀλίγαι, γινόμεναι ἐλάχισται εἰς τὸ τμήμα τῆς, τὸ ἀνήκον εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν, εἰς τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο ἐπικρατοῦν αἱ στέππαι καὶ αἱ ἔρημοι.

Ποταμοί. Λίμναι. Παρὰ τὰς ὀλίγας βροχὰς εἶναι τόσον μεγάλαι αἱ ἐκτάσεις, τὰ ὕδατα τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἀποστραγγισθοῦν, ὥστε νὰ ὑπάρχουν ἀρκετοὶ μεγάλοι ποταμοί. Τοιοῦτοι χυνόμενοι εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν εἶναι οἱ : Ὁβις, Ἰενεσέης καὶ Λένας, τὸ ὕδωρ τῶν ὁποίων κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔτους εἶναι παγωμένον. Εἰς τὸν Εἰρηνικὸν (ἀπέναντι τῆς νήσου Σαχαλίνης) χύνεται ὁ Ἀμούρ. Εἰς τὰ νότια ὑπάρχουν δύο ποταμοὶ χυνόμενοι εἰς τὴν Ἀράλην, ὁ Ἀμούρ - Ντάρια (ὁ Ὄξος τῶν ἀρχαίων) καὶ ὁ Σὺρ - Ντάρια (ὁ Ἰαζάρτης τῶν ἀρχαίων). Τέλος ὁ Οὐράλης, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Λίμναι ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Ἡ μεγαλύτερα, ὄχι μόνον τῆς Ἀσίας ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τῆς Γῆς, εἶναι ἡ Κασπία, λεγομένη διὰ τοῦτο καὶ θάλασσα. Εἶναι υπερτριπλασία τῆς Ἑλλάδος (439.000 τετρ. χιλ.) ἔχει ἀλμυρὸν ὕδωρ, μέγιστον βάθος 980 μ. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατός τῆς εἶναι κατὰ 26 μ. χαμηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θκλάσσης. Ἡ Ἀράλη, ἀλμυρὰ καὶ αὐτὴ λίμνη καὶ ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος λίμνη τῆς Ἀσίας (τετάρτη ὅλης τῆς Γῆς), εἶναι μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ὁμοῦ λαμβανομένης. Ἡ Βαλκίς, μὲ γλυκὺ αὐτῆ ὕδωρ, ἔχουσα τὴν ἑκτασιν περίπου τῆς Πελοποννήσου. Ἡ Βαϊκάλη καὶ αὐτὴ μὲ γλυκὺ ὕδωρ. Ἐχει τὴν ἑκτασιν τῆς Μακεδονίας καὶ εἶναι ἡ βαθυτέρα λίμνη τοῦ κόσμου (βάθος 1.313 μ.).

Βλάστησις. Ὡς πρὸς τὴν βλάστησιν διακρίνομεν : Τὴν Ζώνην τῆς Τούνδρας (Χαρτ. 25) εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, ὅπου τὸ δριμύ πολικὸν ψῦχος ἐπιτρέπει τὴν βλάστησιν μόνον εἰς βρῦα καὶ λειχῆνας. Τὴν Ζώνην τῶν δασῶν. Νοτίως τῆς Τούνδρας ἐκτείνεται μία ἀπέραντος ζώνη, καλυπτομένη ἀπὸ δάση, ἡ καλουμένη **Τάϊγκα** (ἢ *Táiga*). Τὰ δένδρα τῶν δασῶν τούτων εἶναι τὰ ἀντέχοντα εἰς τὸ ψῦχος καινοφόρα, εἰς δὲ τὰ νότιά τῆς καὶ φυλλοβόλα δένδρα. Τὴν Ζώνην μὲ τὰ **μαυροχώματα**. (τὸ μαῦρον χρῶμα τοῦ χώματός των ὀφείλεται εἰς τὴν κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν σηπομένην ἐκεῖ χλόην). Ἡ

ζώνη αὕτη εἶναι κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν σιτηρῶν καὶ τὴν **Ζώνην τῶν στεππῶν καὶ τῶν ἐρήμων**, ἢ ὅποια ἐκτείνεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τῆς χώρας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς *Τούνδρας* καὶ εἰς τὴν *Ζώνην τῶν δασῶν* ἢ δριμύτης τοῦ κλίματος δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὑπαρξίν ἀξίας νὰ ἀναφερθῇ γεωργίας. Ὑπάρχουν ὅμως εἰς τὴν *Ζώνην τῶν δασῶν* ἀρκετὰ ἄγρια ζῶα μὲ παχὺ καὶ μακρὸν τρίχωμα, τὸ δέρμα τῶν ὁποίων χρησιμοποιοεῖται διὰ τὴν κατασκευὴν γουναρικῶν. Ἀπὸ τὰ κατοικίδια ζῶα ὑπάρχουν μόνον οἱ **Τάρανδοι**, διατροφόμενοι διὰ τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας των, καθὼς καὶ ὡς ζῶα ἑλξεως καὶ οἱ **πολικοὶ κύνες**, χρησιμοποιούμενοι διὰ νὰ σύρουν ἐπὶ τῶν πάγων ἑλκυθρα. Εἰς τὴν *Ζώνην* μὲ τὰ *μαυροχώματα* καὶ τὰς *στεππῶδεις ἐκτάσεις*, τὰς εὐρίσκομένας ἀνατολικῶς τῆς *Κασπίας*, ἰδίως ἐκεῖ, ὅπου εἶτε φυσικῶς εἶτε διὰ τεχνητῶν ἔργων εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις, ἢ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζουν. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ βάμβαξ μὲ παραγωγὴν τόσην, ὥστε νὰ ἐπαρκῆ αὕτη διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς *Ρωσικῆς βαμβακουργίας*. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ὁ σῖτος, ἰδίως εἰς τὴν *Ζώνην* μὲ τὰ *μαυροχώματα*, τὸ λίνον, ἢ *κάνναβις*, τὰ *σακχαρότευτλα*, φυτὰ μὲ ἐλαιούχα σπέρματα, κλπ. Ἐκτρέφονται ἐπίσης εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς μεγάλα ποίμνια αἰγῶν καὶ προβάτων.

Οἱ **ἰχθύες** ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας καὶ τὰ πρὸς τὸν *Εἰρηνικὸν παράλια*. Εἰς τὸ **Πετροπαυλόσκ**, λιμένα ἐπὶ τῆς *χερσονήσου τῆς Καμτσιάτκας*, ὑπάρχει καὶ βιομηχανία κατασκευῆς κονσερβῶν ἰχθύων.

Ὁ **ὄρυκτός πλοῦτος** εἶναι ἀφθονός· ὑπάρχουν ὄλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα, ἀρκετός χρυσός καὶ λευκόχρυσος. Τὰ πετρέλαια εἶναι ἀφθονα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς *Κασπίας*, ὑπάρχουν δὲ τοιαῦτα καὶ εἰς *Καζακστάν*, *Τουρμενιστάν* καὶ τὴν νῆσον *Σαχαλίην*.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει λάβει μεγάλην ἀνάπτυξιν κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν. Ὁλη ἡ *Ρωσικὴ πολεμικὴ βιομηχανία* καὶ πολλοὶ ἄλλαι βιομηχανίαι ἔχουν μεταφερθῆ εἰς τὰ *Οὐράλια* καὶ τὴν *Σιβηρίαν*, διὰ νὰ εὐρίσκωνται μακρὰν τῆς δράσεως τῶν ἀεροπλάνων.

Ἡ **συγκοινωνία**, λόγω τῆς ἀχανοῦς ἐκτάσεως καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος φύχους, δὲν εἶναι καλὴ, παρὰ μόνον εἰς τὰ νότια, περὶ τὴν Κασπίαν, μέρη. Εἰς τὰ βόρεια διενεργεῖται κατὰ τὸν χειμῶνα δι' ἐλκῦθρων, συρομένων ἀπὸ κύνας, διότι ὅλα εἶναι παγωμένα· καὶ αὐτὸς ἀκόμη, ὁ εἰς τὰ Ν.Α. τῆς χώρας εὐρισκόμενος λιμὴν τοῦ **Βλαδιβοστόκ**, δὲν εἶναι προσιτὸς καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἰς τὰ πλοῖα, διότι ἡ θάλασσα παγώνει. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, ἡ ἐπιμηχεστέρα τοῦ κόσμου (ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ Κράτους) ἐνώνει τὴν Μόσχαν μὲ τὸ Βλαδιβοστόκ (διακλαδουμένη καὶ πρὸς τὴν Κίναν). Τὸ μῆκος τῆς εἶναι 7.600 χιλιομ. καὶ λέγεται Ἑπερσιβηρικὸς σιδηρόδρομος. Δύο ἄλλαι γραμμαὶ ἐνώνουν τὴν Μόσχαν, εἴτε διὰ τῆς Κασπίας (Ἑπερκασπιακὸς σιδηρόδρομος) εἴτε ἀπ' εὐθείας, μὲ τὴν Τασκένδην, προεκτεινόμεναι καὶ ὀλίγον πέραν τῶν συνόρων ἐντὸς τοῦ Ἀφγανιστάν.

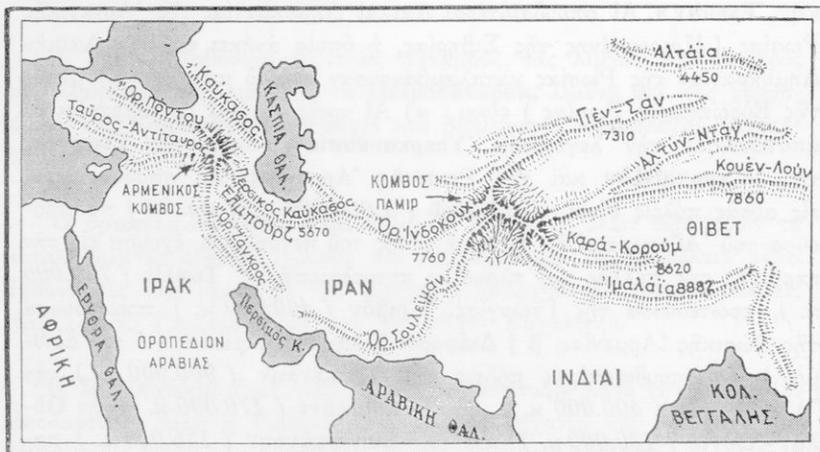
Κάτοικοι. Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι. Σπουδαιότεραι πόλεις. Οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας ἀνήκουν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετοὶ τῆς Κιτρίνης φυλῆς (ὅπως οἱ *Τουρκομάνοι*, οἱ *Τουρκομένιοι*, οἱ *Τάταροι*, οἱ *Βουριάται* *Μογγόλοι*, οἱ *Κιρκίζοι*, οἱ *Καλμοῦκοι*, οἱ *Σαμογέται*, οἱ *Τσιοῦκσοι* κ.λ.π.). Ἡ Ἀσιατικὴ Ρωσία ὑποδιαιρεῖται εἰς διαφόρους Λαϊκὰς Δημοκρατίας, αἱ ὁποῖαι μετὰ τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας ἀποτελοῦν τὴν « Ἑνωσιν τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν » ἢ « Σοβιετικὴν Ἑνωσιν ». Αἱ σπουδαιότεραι Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας (ἐξαιρουμένης τῆς Σιβηρίας, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Ρωσίας καταλαμβάνουσαν καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας) εἶναι : α) Αἱ τρεῖς Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν λεγομένην Ἑπερκαυκασίαν, δηλ. τῆς **Γεωργίας** τοῦ **Ἀζερμπαϊτζάν** καὶ τῆς **Ρωσικῆς Ἀρμενίας**. Αἱ σπουδαιότεραι εἰς αὐτὰς πόλεις εἶναι : Τὸ **Βακοῦ** (1.000.000 κ. Χαρτ. 24) πρωτεύουσα τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν. Εἶναι ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου, ἔχουσα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πολλὰς καὶ πλουσίας πετρελαιοπηγὰς. **Τυφλίς** (700.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας. **Ἐριβάν** (400.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Ρωσικῆς Ἀρμενίας. β) Διάφοροι ἄλλαι Δημοκρατίαι (5 τὸν ἀριθμὸν) μὲ σπουδαιότερας πόλεις τὴν **Τασκένδην** (900.000 κ.), τὴν **Ἄλμα - Ἄτα** (400.000 κ.), τὴν **Ἀσκαμπάντ** (170.000 κ.), τὴν **Οὐλάν - Οὐντέ** (130.000 κ.) καὶ τὴν **Σαμαρκάνδην** (135.000 κ.) παλαιὰν πρωτεύουσαν τοῦ **Ταμερλάνου**.

VI. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσία θεωρουμένη καιτὶς τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ εἶχον εἰς τινὰς χώρας αὐτῆς ἀναπτυχθῆ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀξιόλογοι πολιτισμοὶ (Σουμερίων, Χαλδαίων, Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Κινέζων). Παρὰ τοῦτο ὅμως ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἐγένετο πολὺ ἀργὰ γνωστὴ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, διότι, καθὼς εἶδομεν, λόγῳ τῶν παρεμβαλλομένων ὑψηλῶν ὄροσειρῶν καὶ ἐκτεταμένων ἐρήμων, ἦτο δύσκολος ἢ εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς διείσδυσις.

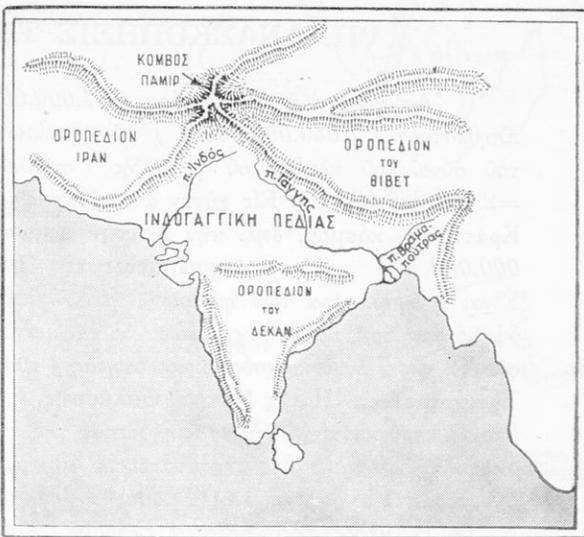
Πρῶτος, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς Ἱστορίας, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐκστρατεύσας κατὰ τοῦ μεγάλου Περσικοῦ κράτους (335-325 π.Χ.) κατάρθρωσε νὰ προχωρήσῃ πέρα τοῦ μέχρι τότε γνωστοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην τμήματος τῆς Ἀσίας, πέρα δηλ. τῆς Περσίας, καὶ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Δὲν ἐπροχώρησεν ὅμως περισσώτερον, μολονότι ἐπληροφορήθη ἀπὸ τοὺς κατοίκους ὅτι ἀνατολικώτερον ὑπῆρχε μίᾳ χώρᾳ πεδινή, εὐφορος καὶ πυκνῶς κατοικημένη, ἢ ὁποία διερρέετο ἀπὸ ἓνα μέγαν ποταμὸν (δηλ. ἡ πεδιάς τοῦ Γάγγη).

Διὰ τὰς χώρας τῶν μπαχαρικῶν καὶ τῆς μετάξης, δηλαδὴ διὰ τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Κίναν, τὴν Ἰνδοκίναν καὶ τὴν Ἰνδονησίαν, διὰ τὴν Ἄπω Ἀνατολήν δηλαδὴ, ἐλάχιστα ἦσαν γνωστὰ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους μέχρι τοῦ 1298.

Χαρτ. 26. Ὄροσειραὶ τῆς Ἀσίας.

Τότε ὁ Μάρκο Πόλο, ὅστις ἐπὶ μακρὸν εἶχε ζήσει εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν, ἐδημοσίευσε βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον διηγεῖτο μὲ ζωηρά χρώματα ὅλα τὰ θαυμαστά πράγματα, πὺ εἶχε παρατηρήσει ἐκεῖ. Αἱ διηγήσεις τοῦ Μάρκο Πόλο ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Εὐρωπαίων διὰ τὰς χώρας αὐτάς καὶ τοὺς παρώτρυναν νὰ μεταβοῦν ἐκεῖ διὰ θαλάσσης.

Χαρτ. 27. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους τῶν Ἰνδιῶν.

Πρῶτος ὁ μέγας Πορτογάλος θαλασσοπόρος Βάσκο - δὲ - Γάμα (1498) κατάρθρωσε, περιπλέων τὴν Ἀφρικὴν, νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Ὁμᾶν παραλίων τῶν Ἰνδιῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἄλλοι θαλασσοπόροι ἔφθασαν εἰς τὴν Χερσόνησον τῆς Μαλαισίας, ἀργότερον εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κίνας καὶ κατὰ τὸ 1543 εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους.

Οἱ Ρῶσοι διαβάντες τὰ Οὐράλια ἀπὸ τοῦ 1580 ἤρχισαν νὰ ἐξερευνοῦν καὶ νὰ κατακτοῦν ὅλην τὴν Σιβηρίαν.

Ἄλλ' ἀκόμη μέχρι ἐσχάτων ἡ Κεντρικὴ Ἀσία καὶ ἰδίᾳ τὰ ὄροπέδια τοῦ Τιβέτ, τοῦ Κασμίρ, τοῦ Παμίρ καὶ αἱ ἔρημοι τῆς Μογγολίας, ἦσαν σχεδὸν τελείως ἀγνωστα διὰ τοὺς Εὐρωπαίους.

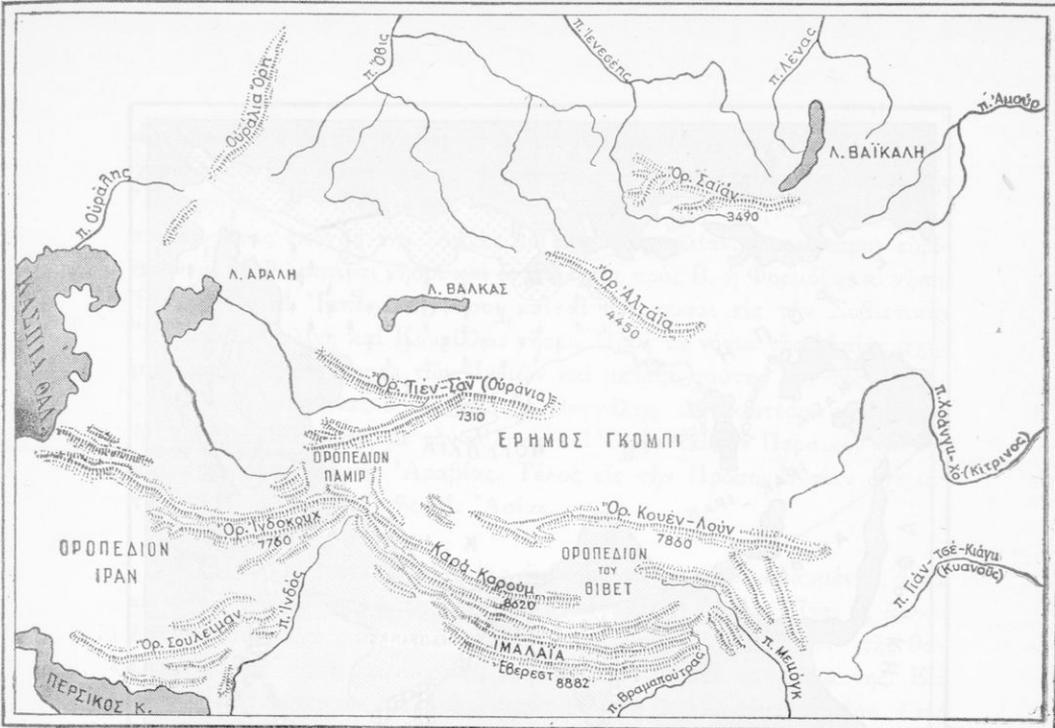
Τὰ ὑπὸ τῶν Πορτογάλων, Ὀλλανδῶν, Ἀγγλων καὶ Γάλλων θαλασσοπόρων καὶ ἐξερευνητῶν ἀνακαλυπτόμενα ἐδάφη, μετεβάλλοντο εἰς ἀποικίας τῶν κρατῶν τούτων καὶ ἡ Ἀσία, κατὰ μέγα μέρος της, ἦτο ἀποικία Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Σήμερον, πλὴν μικρῶν τμημάτων της, τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀποικίαι, ἡ Ἀσία ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνεξάρτητα Κράτη.

VII. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλύτερα (44.000.000 τετρ. χιλ.) καὶ πληθεστετέρα (1.680.000.000 κ.) τῶν ἡπείρων, ἔχουσα πλέον τοῦ 1/2 τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς (συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Γῆς = 2.900.000.000 κ.). Εἰς αὐτὴν ἀνευρίσκομεν τὰ δύο πολυανθρωπότερα Κράτη τοῦ κόσμου, δηλ. τὴν **Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας** (670.000.000 κ.) καὶ τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας** (440.000.000 κ.). Εἶναι ἡ ὑψηλότερα τῶν ἡπείρων (μέσον ὕψος 1.010 μ.) καὶ ἔχει τὰ ὑψηλότερα ὄρη, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὰς μεγαλύτερας ἀπὸ τὰς ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑπαρχούσας κοιλότητας (πλήρεις ὕδατος ὡς λίμνας). Τοιαῦται εἶναι: Ἡ τῆς **Νεκρῶς Θαλάσσης**, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος τῆς ὁποίας εὐρίσκεται 394 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης καὶ τὸ βάθος τῆς φθάνει τὰ 400 μ. καὶ ἡ τῆς **Βαϊκάλης** τῆς βαθυτέρας λίμνης τῆς Γῆς (βάθος 1.313 μ.).

Τὸ Β. μέρος τῆς Ἀσίας (*Σιβηρία*) εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις. Εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπάρχουν πολλὰ ὑψηλὰ ὄρη (*χαρτ. 28*), τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ὑψηλότερα τῆς Γῆς (μετὰ τῶν Κορδιλιέρων τῶν Ἄνδεων τῆς Ν. Ἀμερικῆς). (Βλέπε κατωτέρω πίνακα ὁρέων). Χαρακτηριστικότερον ὅμως καὶ τῶν ὁρέων εἶναι τὰ ὀροπέδιά τῆς. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἡπειρον συναντῶνται τόσα ἐκτεταμένα καὶ τόσον ὑψηλὰ ὀροπέδια. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὑψηλὰ ὀροπέδια τοῦ Παμίρ (7.000 μ.), τὸ ὁποῖον λέγεται λόγῳ τοῦ ὕψους του « **στέγη τοῦ Κόσμου** » καὶ τοῦ Θιβέτ (4.000 - 5.000 μ.). Ἄλλα χαμηλότερα ὀροπέδια καλύπτουν μεγάλας ἐκτάσεις τῆς Ἀσίας. Δέχονται ταῦτα ὀλίγας βροχὰς καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ ἐκτάσεις στεπεπώδεις ἢ ἐρήμους. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὀροπέδια τῆς Μ. Ἀσίας μὲ τὴν ἀλμυρὰν ἔρημον, τὸ ὀροπέδιον τῆς Ἀραβίας μὲ τὰς ἐρήμους Μεγάλην καὶ Μικρὰν Νεφούνη καὶ τὴν ἔρημον Ντάχνα, τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ἰράν, μὲ τὴν μεγάλην ἀλμυρὰν Ἐρημον Λούτ καὶ τὴν Ἐρημον Ρεγκιστάν, τὸ ὀροπέδιον τῆς Μογγολίας μὲ τὴν Ἐρημον Γκόμπι καὶ τέλος τὸ ὀροπέδιον τοῦ Δεκάν μὲ τὴν Ἐρημον Θάρ (*Χαρτ. 27*).

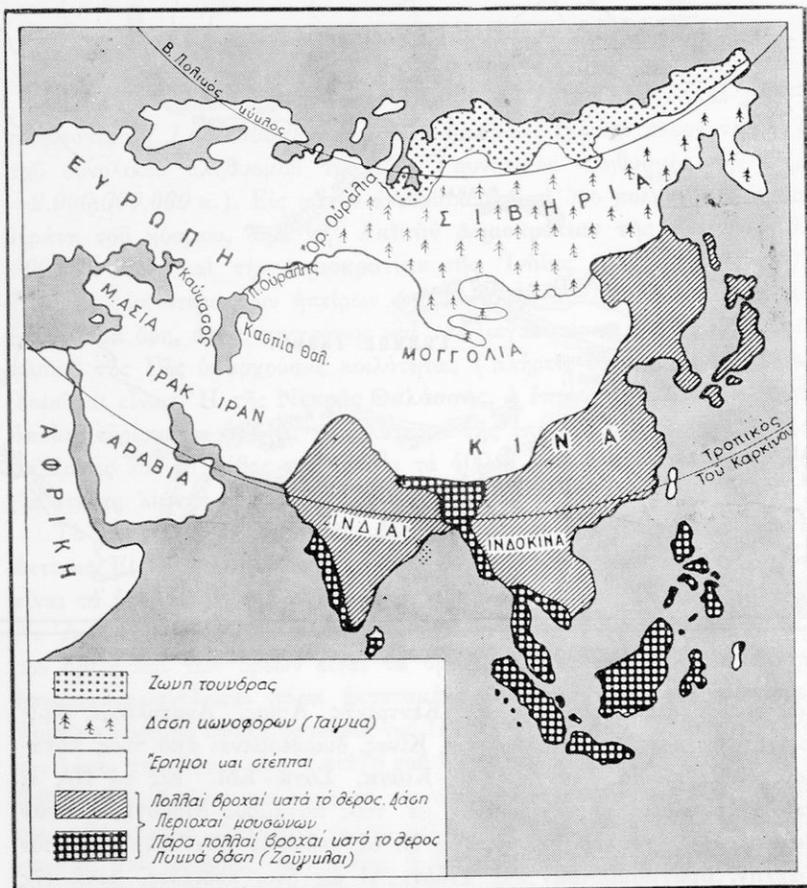
Πεδιάδες — Ποταμοὶ (Βλέπε κατωτέρω πίνακας). Ἄν ἐξαιρέσωμεν τὴν μεγάλην πεδινὴν ἔκτασιν τῆς Σιβηρίας, ὅλαι αἱ ἄλλαι μεγάλαι πεδιάδες τῆς Ἀσίας εὐρίσκονται ἀνατολικῶς, νοτίως καὶ νοτιοανατολι-

Χαρτ. 28. Αί υψηλότεραι ὄροσειραι καὶ ὑψηλότερα ὄροπεδία Ἀσίας.

κῶς τῶν ὑψηλῶν ὄροσειρῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας. Ἀνατολικῶς εὐρίσκονται αἱ μεγάλαι πεδιάδες τῆς Κίνας, διαρρέμεναι ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς **Χοάνγκ - Χό, Γιάνγκ - Τσέ - Κιάγκ, Σόγκ - Κόϊ**. Εἰς τὰ ΝΑ αἱ πεδινὰ ἐκτάσεις τῆς Ἰνδοκίνας μὲ τοὺς ποταμοὺς **Μεκόγκ, Μενάν Σαλουέν** καὶ **Ἰραουάδην**. Εἰς τὰ Ν. αἱ πεδιάδες τῶν Ἰνδιῶν μὲ τὸν **Γάγγην, Βραχμπούτταν** καὶ **Ἰνδόν**. Αἱ ὡς ἄνω πεδιάδες, μετὰ τῆς Μεσοποταμίας, εἶναι ἀπὸ τὰ πυκνότερον κατοικοῦμενα μέρη τῆς Γῆς καὶ συγκεντρῶνουν σχεδὸν τὸ 1/2 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς (1.300.000.000 κ.).

Θαλάσσιος διαμελισμός. Ἡ Ἀσία εἶναι μία ἥπειρος συμπαγῆς. Ἡ θάλασσα δηλ. δὲν εἰσχωρεῖ βαθέως ἐντὸς αὐτῆς (ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν Εὐρώπην). Πρὸς Α. σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῶν **Τσοῦκ-τσων**, καταλήγουσα εἰς τὸ **Ἀνατολικὸν ἄκρωτήριο**, μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Ἀλάσκας σχηματίζεται ὁ πορθμὸς τοῦ Μπέριγκ, ὁ ὁποῖος συνδέει τὸν Βορ. Παγωμένον μὲ τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Νοτιώτερον

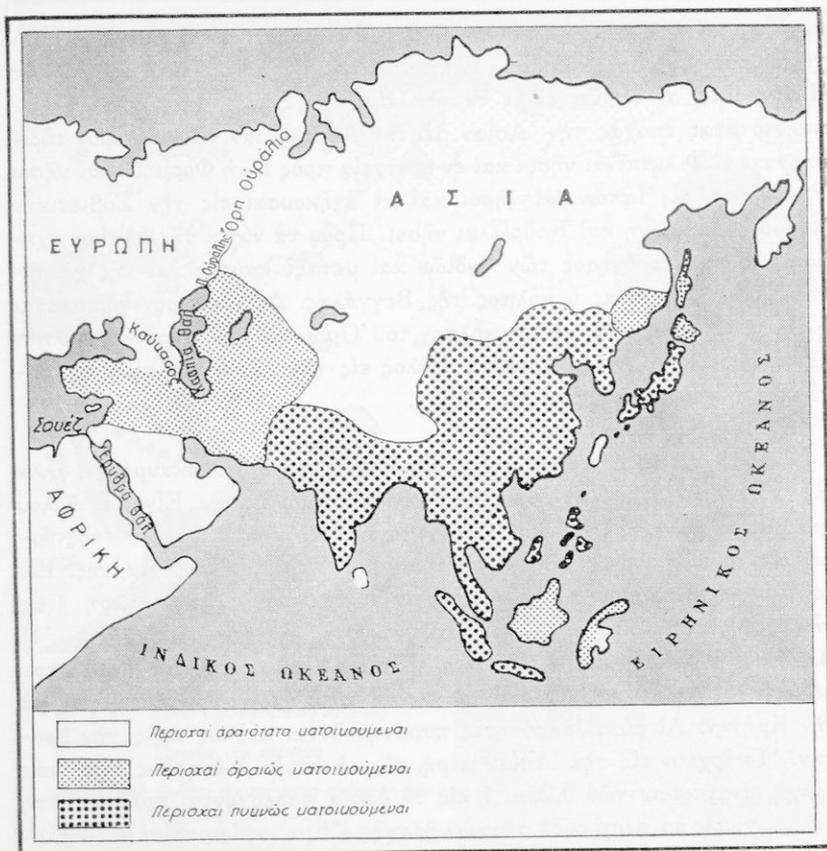
Χαρτ. 29. Βλάστησις Ἀσίας καὶ βροχαί.

σχηματίζεται ἡ Θάλασσα τοῦ Μπέριγκ, ἡ χερσόνησος τῆς Καμτσιάτκιαι, ἡ Ὀχοτσικὴ καὶ ἡ Ἰαπωνικὴ Θάλασσα, ἡ χερσόνησος τῆς Κορέας καὶ ἡ Σινικὴ Θάλασσα, ἡ ὁποία εἰς τὰ νότια τῆς σχηματίζει τὸν Κόλπον τοῦ Τογκίνου καὶ τὸν Κόλπον τοῦ Σιάμ. Τέλος πρὸς τὰ Ν.Α. ἐκτείνεται ἡ χερσόνησος τῆς Ἰνδοκίνας, προέκτασις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ στενὴ καὶ ἐπιμήκης χερσόνησος τῆς Μαλαισίας ἢ Μαλαικὴ χερσόνησος. Εἰς τὰ Α καὶ ΝΑ τῆς Ἀσίας ἐκτείνεται σειρά πολυαριθμῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι,

ἀρχίζουσαι ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας, καταλήγουσι εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Καμτσιάκας. Εἶναι αὐταὶ αἱ νῆσοι τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδονησίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τὰ ὑπολείμματα ξηρᾶς, ἥτις συνέδεον εἰς παλαιότητα ἐποχὰς τὴν Ἀσίαν μὲ τὴν Αὐστραλίαν. Βορειότερον εὐρίσκονται αἱ Φιλιππῖναι νῆσοι καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς Β. ἡ Φορμόζα, αἱ νῆσοι Ρίου-Κίου, αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι καὶ αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν Σαχαλίνη καὶ Κουρίλλαι νῆσοι. Πρὸς τὰ νότια τῆς Ἀσίας σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῶν Ἰνδιῶν καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Ἰνδοκίνας ὁ κόλπος τῆς Βεγγάλης. Δυτικώτερον εὐρίσκεται ἡ Ἀραβικὴ Θάλασσα, μὲ τὸν κόλπον τοῦ Ὀμὰν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Ἀραβίας. Τέλος εἰς τὴν Πρόσω Ἀσίαν σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς Μ. Ἀσίας.

Κλίμα. Τμήματα τῆς Ἀσίας ἀνήκουν εἰς τὴν Διακεκαυμένην, ἄλλα εἰς τὴν Εὐκρατον καὶ ἄλλα εἰς τὴν Κατεψυγμένην ζώνην. Εἶναι ἐξ ἄλλου ἡπειρος συμπαγῆς, μὴ ὑφισταμένη τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς θαλάσσης. Διὰ τοῦτο παρουσιάζει ἀκρότητας ὡς πρὸς τὸ κλίμα τῆς. Εἰς ταύτην ἀνευρίσκωμεν τὰ ψυχρότερα ἀπὸ τὰ κατοικούμενα μέρη (εἰς τὴν Σιβηρίαν) ἄλλὰ καὶ περιοχὰς ἀπὸ τὰς θερμότερας τῆς Γῆς. Ἡ Βαγδάτη (Ἰράκ) καὶ ἡ Λαχώρα (Ἰνδία) εἶναι ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς, ἃν καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Κρήτην. Αἱ αὐταὶ ἀκρότητες παρατηροῦνται καὶ ὡς πρὸς τὴν βροχήν. Ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἀσίαν μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἐτησίως πίπτουσα βροχὴ εἶναι κάτω τῶν 0,25μ. ἢ εἰς τὰ ὁποῖα παρέρχονται πολλάκις ἔτη πολλά, χωρὶς νὰ πέσῃ οὐδὲ σταγῶν βροχῆς (Ἐρημος Ἀραβίας). Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιοχαί, ὅπου παρατηρεῖται ἡ μεγαλύτερα βροχόπτωσης παρὰ εἰς οἰοδῆποτε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς, τοῦ ἐτησίου ὕψους τῆς βροχῆς ὑπερβαίνοντος τὰ 12 μ. (Δέλτα τοῦ Γάγγη). Αἱ περιοχαὶ αὐταὶ καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.

Βλάστησις. Ἀνάλογος πρὸς τὴν θερμοκρασίαν καὶ τὰς βροχὰς εἶναι καὶ ἡ βλάστησις. Οὕτω ἔχομεν: 1) Τὴν ζώνην τῆς Τούνδρας εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἀσίας. 2) Τὴν ζώνην τῶν δασῶν νοτιώτερον. 3) Τὰς στεπλῶδεις ἢ ἐρημικὰς ἐκτάσεις νοτιώτερον τῆς ζώνης τῶν δασῶν (Χαρτ. 29) καὶ τέλος 4) Τὸ νοτίως καὶ ἀνατολικῶς τῶν ὑψηλῶν ὄρεσειρῶν τμήμα τῆς Ἀσίας, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, ἰδίως κατὰ

Χαρτ. 30. Πυκνότης πληθυσμού περιοχών 'Ασίας.

τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν μουσσόνων καὶ ἡ βλάστησις ἀρκετὴ. Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πάρα πολλαί, ἡ βλάστησις ὀργιάζει, σχηματιζομένων μεγάλων καὶ ἀδιαπεράστων δασῶν (Ἰνδοκίνα, Ἰνδονησία, Φορμόζα, κοιλάς Γάγγη, πρόποδες Ἰμαλαίων κλπ.).

Κάτοικοι. Εἰς τὴν Ἀσίαν, ἡ ὁποία θεωρεῖται καὶ ὡς κοιτίς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, συναντῶμεν καὶ τὰς τρεῖς φυλάς, δηλ. τὴν Κιτρίνην, τὴν Λευκὴν καὶ τὴν Μαύρην. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς ἀνήκει εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν (Ἰνδοκίνα, Ἰνδονησία, Φιλιππῖναι, Ἰαπωνία,

Κορέα, Κίνα, Μογγολία, Τουρκία και μερικοί ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας). Λευκοὶ εἶναι: Οἱ Ἰσραηλινοί, οἱ Κοῦρδοι, οἱ Ἀρμένιοι καὶ γενικῶς οἱ Καυκάσιοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Βελούχοι, οἱ κάτοικοι τοῦ Πακιστάν καὶ τῆς Ἰνδίας, ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας καὶ τέλος οἱ Ἀραβες τῶν Ἀραβικῶν Κρατῶν (Συρίας — Λιβάνου — Ἰράκ — Ἰορδανίας καὶ τῆς Χερσονήσου τῆς Ἀραβίας). Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μαύρην φυλὴν εἶναι οἱ ἐλάχιστοι πυγμαῖοι Νεγροειδεῖς, τοὺς ὁποίους συνηγήσαμεν εἰς τὴν Μαλαισιάν, τὴν Βόρνεο καὶ τὰς Φιλιππίνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν (ἡ ὅποια κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι νομαδική), οἱ δὲ κάτοικοῦντες τὰ παράλια καὶ περὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπιδίδονται καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν, διότι οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν. Μεταξὺ τῶν γεωργικῶν προϊόντων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει, ἰδίως εἰς τὴν πολυανθρωποτέραν Ἄπω Ἀνατολήν (Α. καὶ ΝΑ. Ἀσία), ἡ ὄρυζα, ἡ ὅποια εἶναι ἐκεῖ ὅ,τι δι' ἡμᾶς ὁ σῖτος καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τῶν ἰχθύων τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Ὁ ὄρυκτος πλοῦτος εἶναι ἀρκετός, ἀλλὰ παραμένει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεκμετάλλευτος λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν, εἰδικῶν ἐπιστημόνων καὶ κεφαλαίων. Ἡ Βιομηχανία δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπὸ ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ κράτη ἡ Ἰαπωνία καὶ τὸ Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως.

Θρησκείαι. Αἱ πλέον διαδεδομέναι θρησκείαι εἰς τὴν Ἀσίαν εἶναι ὁ Βουδισμός, ὁ Βραχμανισμός, ὁ Ἰνδουϊσμός καὶ ὁ Ἰσλαμισμός. Ὁ Χριστιανισμός ἔχει εἰς τὴν Ἀσίαν, ἂν καὶ ἐγεννήθη εἰς αὐτήν, τοὺς ὀλιγωτέρους ὁπαδούς.

Παρατήρησις. Ἀκολουθοῦν πίνακες ἐμφαίνοντες τὰ Κράτη τῆς Ἀσίας μετὰ τὴν ἔκτασιν, πληθυσμὸν καὶ πρωτεύουσας αὐτῶν, πίνακες τῶν σπουδαιωτέρων ὄρεων, ποταμῶν, λιμνῶν κλπ.

Π Ι Ν Α Ξ Α ο ς

Έμφαίνων κατ' αλφαβητικήν σειράν τὰ διάφορα ανεξάρτητα καὶ μὴ κράτη τῆς Ἀσίας μὲ τὴν ἑκτασίαν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τῶν κατοίκων τῶν.

	Κ ρ ά τ η	Ἔκτασις εἰς τετρ. χιλ.	Πληθυσμὸς	Πυκνότης κατὰ τετ. χιλ.
Ἄνεξάρτητα Κράτη				
1	Ἀφγανιστάν	650.000	12.000.000	18
2	Βιρμανία ἢ Μπούρμα	678.000	19.500.000	29
3	Βιέτ - Νάμ Βόρειον	158.000	14.000.000	
	Βιέτ - Νάμ Νότιον	170.000	12.300.000	
	Βιέτ - Νάμ (Βόρειον καὶ Νότιον)	(328.000)	(26.300.000)	(80)
4	Ἰαπωνία	370.000	93.000.000	242
5	Ἰνδία	3.288.000	400.000.000	120
6	Ἰνδονησία	1.500.000	90.000.000	55
7	Ἰορδανία (τέως Ὑπεριορδανία)	96.610	1.600.000	15
8	Ἰράκ (τέως Μεσοποταμία)	444.500	5.200.000	12
9	Ἰράν (τέως Περσία)	1.630.000	21.146.000	13
10	Ἰσραήλ	20.678	2.000.000	86
11	Καμπότζη	175.000	5.000.000	25
12	Κατάρ	22.000	35.000	
13	Κεϋλάνη	65.000	8.889.000	131
14	Κίνα (Ἡπειρωτική, Λαϊκὴ Δημ.)	9.700.000	650.000.000	66
15	Κουβέττ	15.540	203.000	13
16	Κορέα Νοτ.	99.600	21.570.000	230
17	Κορέα Βορ.	121.250	10.000.000	80
18	Κύπρος	9.251	549.000	56
19	Λάος	237.000	2.000.000	8
20	Λίβανος	10.400	1.425.000	137
21	Μαλαισία	131.300	6.600.000	46
22	Μαλδίβαι Νῆσοι	298	89.000	300

	Κ ρ ά τ η	Έκτασις εἰς τετρ. χιλ.	Πληθυσμός	Πυκνότης κατοίκων κατὰ τετ. χιλ.
23	Μασκάτ	212	550.000	2.500
24	Μογγολία Ἐξωτερική	1.531.000	1.000.000	1
25	Μπαχρέν Νῆσοι	598	120.000	200
26	Μπουτάν	50.000	623.000	12
27	Νεπάλ	140.750	8.500.000	48
28	Ὀμάν	83	80.000	1
29	Πακιστάν	945.000	82.439.000	87
30	Σαουδική Ἀραβία	1.600.000	7.000.000	4
31	Σιγκαπούρη	581	1.600.000	2.900
32	Σοβιετική Ἑνωσις (Ἀσιατική)	17.000.000	45.000.000	3
33	Συρία	185.000	4.145.000	23
34	Ταϊλάνδη (τέως Σιάμ)	514.000	21.500.000	40
35	Τουρκία (Ἀσιατική)	767.980	24.496.000	31
36	Ταϊβάν (τέως Φορμόζα, Ἔθν. Κίνα)	36.000	9.400.000	250
37	Υεμένη	195.000	4.500.000	23
38	Φιλιππῖνοι	300.000	21.850.000	73
Κράτη ἐξηρητημένα				
1	Ἄντεν Ἀποικία (Βρετ.)	207	140.000	676
2	Ἄντεν Προτεκτοράτον (Βρετ.)	290.080	650.000	2
3	Βόρνεο Βορ. (Βρετ.)	76.112	370.000	5
4	Μπρουνέιτ (Βρετ.)	5.765	56.000	10
5	Νέα Γουινέα Δυτ. (Ὀλλανδία)	412.781	700.000	2
6	Ρίου - Κίου Νῆσοι (Στρ. Διοικήσεις Ἡνωμ. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς)	2.200	800.000	363
7	Σαραβάκ (Βρετ.)	121.914	614.000	5
8	Τιμόρ (Πορτογαλ.)	14.925	469.000	31
9	Χόνγκ - Κόνγκ (Βρετ.)	1.012	2.800.000	2.580

ΠΙΝΑΞ Βος

Έμφαίνουν τὰ διάφορα Ἀσιατικά Κράτη καὶ τὰ πολιτεύματά των, τὰς πρωτεύουσας των με τὸν πληθυσμὸν των καὶ τὰς κυριωτέρας μεγάλας πόλεις τῆς Ἀσίας με τὸν πληθυσμὸν.

Κράτη	Πολίτευμα	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμὸς πρωτευουσῶν	Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Ἀσίας πλὴν τῶν πρωτευουσῶν
Τουρκία	Δημοκρατία	Ἄγκυρα	450.000	Σμύρνη (227.000 κ.)
Κύπρος	Δημοκρατία	Λευκωσία	86.000	* Ἀδανα (117.000 κ.)
Συρία	Δημοκρατία	Δαμασκός	450.000	Προῦσσα (103.000 κ.)
Λίβανος	Δημοκρατία	Βηρυτὸς	500.000	Χαλέπιον (450.000 κ.)
Ἰσραήλ	Δημοκρατία	Νέα Ἱερουσαλήμ	150.000	Χάμα (140.000 κ.)
Ἰορδανία	Βασίλειον	Ἀμμάν	200.000	Λαττάκια (100.000 κ.)
Σαουδική Ἀραβία	»	* Ἐλ-Ριάντ καὶ Μέκκα	150.000	Τρίπολις (72.000 κ.)
			(ἐκάστη)	Γιάφφα (101.000 κ.)
* Ἰαμένη	»	Σάνα	80.000	Τέλ - Ἀβίβ (270.000 κ.)
Ἰράκ (Μεσοποταμία)	Δημοκρατία	Βαγδάτη	730.000	Χάιφα (170.000 κ.)
Ἰράν (Περσία)	Βασίλειον	Τεχεράνη	1.150.000	Μεδίνα (30.000 κ.)
Ἀφγανιστάν	»	Καμπούλ	250.000	Μεσούλη (133.000 κ.)
Πακιστάν	* Ὁμοσπ. Κράτος	Καράτσι (τ. πρωτ.) (ἐσχ. ἡ Ραβαλπίντι)	1.300.000	Βασσόρα (160.000 κ.)
				Κιρκούκ (85.000 κ.)
Ἰνδία	Δημοκρατία	Δελχί	1.600.000	Ἰσπαχάν (250.000 κ.)
Νεπάλ	Μοναρχία	Κατμαντού	175.000	Μεσχέντ (250.000 κ.)
Μπουτάν	»	Πουνάκα	15.000	Ταυρίς (300.000 κ.)
Κεϋλάνδη	Δημοκρατία	Κολόμπο	430.000	Ρέχτ (120.000 κ.)
Βιρμανία (Μπούρμα)	»	Ραγκιόν	719.000	Λαχώρη (850.000 κ.)
Ταϊλάνδη (Σιάμ)	Βασίλειον	Μπανγκόν	1.300.000	Ντάκκα (410.000 κ.)
Βιετνάμ Βόρειον	Λαϊκ. Δημοκρατ.	Χανόι	600.000	* Ἀλλαχμπάντ (312.000 κ.)
Βιετνάμ Νότιον	Δημοκρατία	Χαϊγκόν-Σολόν	1.800.000	Καουνπούρ (705.000 κ.)
Λάος	Βασίλειον	Βιεντιάν	60.000	* Ἀγκρα (334.000 κ.)
Καμπούτζη	»	Πνόμ - Πένχ	500.000	Βομβάη (2.840.000 κ.)
Σιγκαπούρη	Δημοκρατία	Σιγκαπούρη	1.000.000	Πούνα (480.000 κ.)
Μαλαισία	Δημοκρατία	Κουάλα - Λουμπούρ	320.000	* Ἀχμεταμπάντ (794.000 κ.)
Ἰνδονησία	»	Τζακάρτα (Βαταβία)	2.800.000	Μαντράς (1.416.000 κ.)
Φιλιππῖναι	»	Κεζόν	108.000	Χαϊντερμπάντ (1.085.000 κ.)
Φορμόζα	»	Ταϊπέχ	800.000	Καλκούτα (4.578.000 κ.) με προάστια
				Τζιογιακάρτα (800.000 κ.)
				Σουραμπάγια (1.100.000 κ.)
				Μανίλλα (1.200.000 κ.)
				Σαγγάη (6.204.000 κ.)
				Νανγκίν (1.020.000 κ.)
				Καντόν (1.600.000 κ.)
				Τιέν - Τσιν (2.694.000 κ.)
				Τσουνγκ - Κίνγκ (1.038.000 κ.)
				Σιενγκιάνγκ (Μοϋκδεν 1.550.000 κ.)
				Τζεχόλ (510.000 κ.)
				* Οζάκκα (2.500.000 κ.)

Κράτη	Πολίτευμα	Πρωτεύουσα	πληθυσμός πρωτευουσών	Αί σπουδαιότεραι πόλεις τής 'Ασίας πλὴν τῶν πρωτευουσῶν
Κίνα	(Λαϊκ. Δημοκρ.	Πέι-Πινγκ (Πεκίνο)	2.768.000	Κιότο (2.000.000 κ.) Νογκόγια (1.300.000 κ.) Γιοκοχάμα (2.000.000 κ.)
'Ιαπωνία	Αυτοκρατορία	Τόκιο	9.000.000	
Βορ. Κορέα	Λαϊκ. Δημοκρ.	Πιόνγκ - Γιάνγκ	450.000	
Νοτ. Κορέα	Δημοκρατία	Σεούλ	750.000	
'Εξωτ. Μογγολία	Λαϊκ. Δημοκρ.	Ουλάν - Μπατόρ (Ούργκα)	120.000	
Δημοκρατίαι 'Ασιατικού τμήματος Σοβιετικής 'Ενώσεως				
1)	Δημοκρατία	'Αζερμπαϊτζάν	1.000.000	
2)	»	Γεωργίας	700.000	
3)	»	Ρωσ. 'Αρμενίας	'Εριβάν	400.000
4)	»	Ουζμπεκιστάν	Τασκένδη	900.000
5)	»	Καζακιστάν	'Αλμα - 'Ατα	235.000
6)	»	Τουρκμενιστάν	'Ασκαμπάντ	170.000
7)	»	Βουριατῶν Μογγόλων	Ουλάν-Ουντέ	130.000

ΠΙΝΑΞ Γος

'Εμφαίνων τὰ σπουδαιότερα ὄρη τῆς 'Ασίας μὲ τὰ ὕψη των, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων, τὰ ὄροπέδια, τοὺς ποταμοὺς καὶ λίμνας.

'Όρη	'Υψος εἰς μ.	'Όροπέδια	Ποταμοὶ	Λίμναι
'Ιμαλάια ('Εβερεστ)	8.882 μ.	Μ. 'Ασία	'Αλυς	'Αλμυρὰ λίμνη
Καρά - Κορούμ	8.620 μ.	'Αραβίας	Σαγγάριος	'Ακ - Σεχέρ
Κουέν Λούν	7.860 μ.	'Ιράν	Γρανικός	'Ασκανία
'Ινδοκοχ ('Ινδ. Καύκασος)	7.760 μ.	Κασμίρ	'Ερμος	Βάν
Τιέν Σάν (Οὐρ. ὄρη)	7.310 μ.	Δεκάν	Πακτωλὸς	Νεκρά Θάλασσα
Καύκασος ('Ελμπρούς)	5.647 μ.	Θιβέτ	Μαϊάνδρος	Λίμνη Τιβεριάδος
Περσικὸς Καύκασος ('Ελμπούρς)	5.620 μ.	Παμίρ	Κύδνος	Σαμαχανίτ. λίμν.
'Αραράτ	5.198 μ.	Μογγολίας	Καλύκανδρος	Οὐρμία
'Όρη Ζάγκρος	5.150 μ.		Τίγρης	Κασπία θάλασσα
Στανοβόι	4.915 μ.		Εὐφράτης	'Αράλη
'Αλτάια ὄρη	4.550 μ.		'Ορόντης	Βαϊκάλη
Σεφίντ Κούχ	4.500 μ.		Μπαράντα	Βαϊκάς
Σουλειμάν	4.100 μ.		'Ιορδάνης	
'Αργαίον (ήφαίστειον)	3.916 μ.		Καμπούλ	

Όρη	Ύψος εις μ.	Όροπέδια	Ποταμοί	Λίμναι
Μικρόν Ἀραράτ	3.911 μ.		Ἰνδός	
Παράκτιος ὄροσειρά Ἀραβίας	3.670 μ.		Γάγγης	
Ταῦρος καί Ἀντίταυρος	3.500 μ.		Βραμαπούτρας	
Όρη Σαγιάν	3.490 μ.		Ἰραουάδης	
Λίβανος	3.097 μ.		Σαλουέν	
Όρη Ὁμάν	3.020 μ.		Μενάμ	
Όρη Τογκίνου	3.000 μ.		Μεχόγκ	
Όρη Πόντου	3.000 μ.		Σόγκ-Κόι (Ἐ- ρυθρός)	
Ἀντιλίβανος (Ἐρμών)	2.814 μ.		Χοάνγκ-Χό (Κί- τρινος)	
Όρη Γκάτ	2.600 μ.		Γιάν-τσέ-Κιάνγκ (Κιανούς)	
Όλυμπος Βιθυνίας	2.501 μ.		Ἰενεσέης	
Όλυμπος Κύπρου (Τρόδος)	2.140 μ.		Σι-Κιάνγκ	
Τμάλος	2.120 μ.		Ἀμούρ	
Όρη Ἀνάμ	2.000 μ.		Λένας	
Όρη Δρούσαν	1.850 μ.		Όβις	
Οὐράλια	1.700 μ.		Ἀμού - Ντάρια (Ὡξος)	
Ἴδη	1.700 μ.		Σὺρ - Ντάρια (Ἰαζάρτης)	
Όρη Ἀνσαριτῶν	1.500 μ.			
Πενταδάκτυλον	1.045 μ.			
Θαβῶρ	562 μ.			

Π Ι Ν Α Ξ Δ ο ς

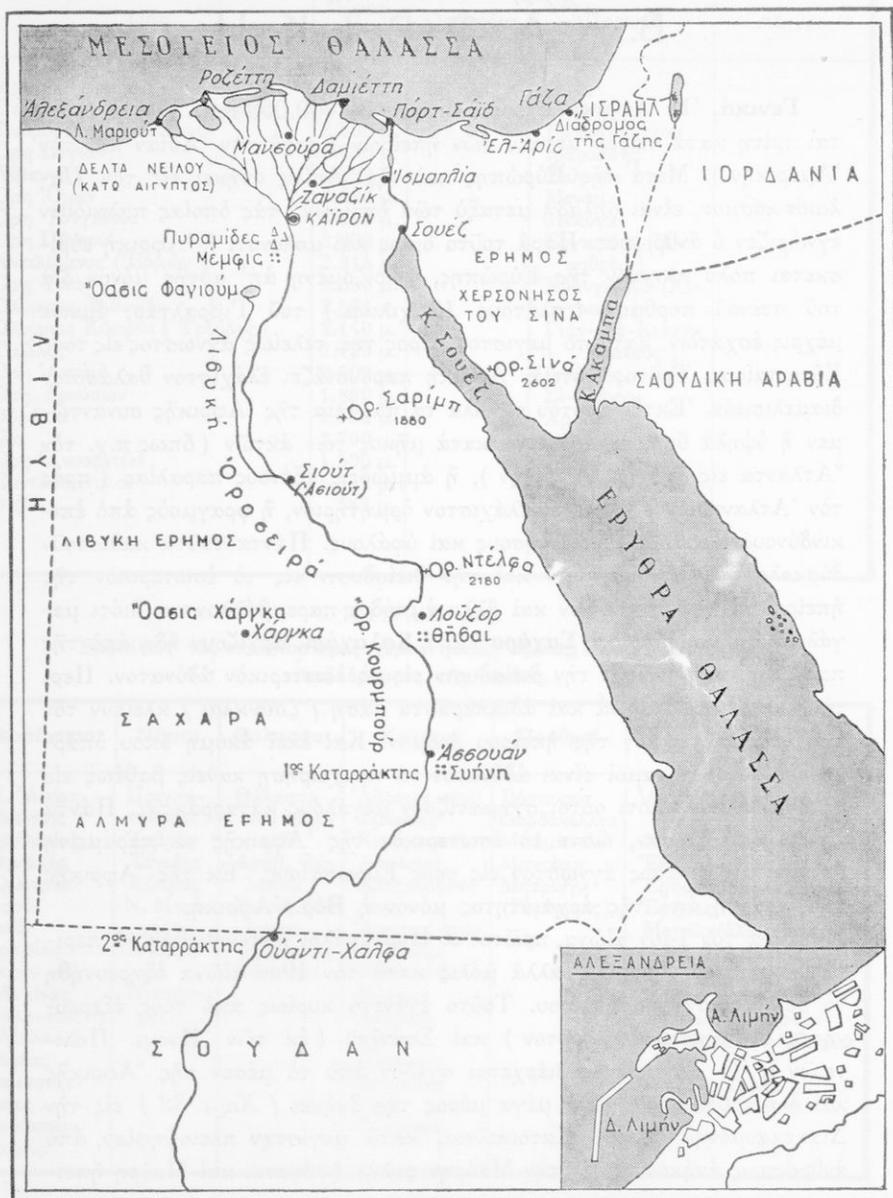
Ἐμφαίνων τὰς σπουδαιότερας χερσονήσους, νήσους, θαλάσσας, κόλπους
καὶ ἐρήμους τῆς Ἀσίας.

Χερσονήσοι	Νῆσοι	Θάλασσαι	Κόλποι	Πορθμοί	Ἐρημοί
Μ. Ἀσίας Σινώπης Ἐρυθραίας Μυκάλης Ἀλικαρνα- σοῦ Σινᾶ Ἀραβίας Δεκάν Ἰνδοκίνας Μαλαισίας ἢ Μαλαική Κορέας Καμτσιάτ- κας Τσούκσων Ταϊμῶρ	Πριγκη- πόνησοι Ἴμβρος Τένεδος Κύπρος Ν. Μπα- χρέϊν Ἀνδαμά- ναι Νικοβάρ- ραι	Θάλασσα τοῦ Μαρ- μαρᾶ Ἀραβ. Θά- λασσα Σινική Θά- λασσα Όγοτσική Θάλασσα	Ἀδραμυντίου Σμύρνης Κεραμεικοῦ Ἀταλείας Ἀλεξανδρέτ- τας Ἀμμοχώστου Λάρνακος Ἐπισκοπῆς Μόρφου Ἀκαμπα Όμάν Περσικὸς Βεγγάλης Σιάμ Τογκίνου	Βόσπορος Δαρδανέλλια Μπάμπ-ελ- Μαντέμπ Μπέρινγκ (Βερίγγιος)	Ἄλυμρᾶ Ἐρημος Μ. Ἀσίας Μεγ. Συριακή Ἐρημος Ἐρημος μεγ. Νεφούντ Ἐρημος μικρὰ Νεφούντ Ἐρημος Ντάχνα Μεγάλῃ ἄλυμρᾶ Ἐρη- μος Περσίας Ἐρημος Λούτ Ἐρημος Ρεγκιστάν Ἰνδ. Ἐρημος ἢ Ἐρημος Θάρ Ἐρημος Ταρίμ Ἐρημος Γκόρμπι

B. ^{ΜΑ} Α Φ Ρ Ι Κ Η

Γενικά. Ἡ Ἀφρική, ἔχουσα ἑκτασιν 30.000.000 τετρ. χιλιομ. ἔρχεται τρίτη κατὰ σειρὰν μεταξὺ τῶν ἡπείρων (μετὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀμερικὴν). Μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἀνήκει εἰς τὸν Παλαιὸν κόσμον, εἶναι δηλαδὴ μεταξὺ τῶν ἡπείρων, τὰς ὁποίας παλαιόθεν ἐγνώριζεν ὁ ἄνθρωπος. Παρὰ τοῦτο ὅμως καὶ μολονότι ἡ Ἀφρική εὐρίσκεται πολὺ πλησίον τῆς Εὐρώπης, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς μόνον διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ (πλάτους 16 χιλιομ.) τοῦ Γιβραλτάρ, ἔμεινε μέχρις ἐσχάτων, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της, τελείως ἄγνωστος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Τοῦτο, διότι ἡ Ἀφρική παρουσιάζει ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμὸν. Ἐκτὸς τούτου εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς συναντῶμεν ἢ ὑψηλὰ ὄρη, ἐκτεινόμενα κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν (ὅπως π.χ. τὸν Ἀτλαντα εἰς τὴν Β. Ἀφρικὴν), ἢ ἀμμώδεις ἀξένους παραλίας (πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν) χωρὶς τὸ ἐλάχιστον ὀρμητήριο, ἢ φραγμοὺς ἀπὸ ἐπικινδύνους Κοραλλιογενεῖς νήσους καὶ ὑφάλους. Πάντα ταῦτα καθιστοῦν δύσκολον τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ἄλλα ἐμπόδια παρεμβάλλονται, διότι μεγάλα Ἐρημοὶ, ὅπως ἡ **Σαχάρα** καὶ ἡ **Καλαχάρι**, ἀρχίζουν ἤδη ἀπὸ τῆς παραλίας, καθιστῶσαι τὴν διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀδύνατον. Περὶ τὸν Ἰσημερινὸν πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα δάση (ζοῦγκλαι) κλείουσι τὸν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου δρόμον. Καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου ὑπάρχουν πλωτοὶ ποταμοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ κανεὶς βαθέως εἰς τὸ ἐσωτερικόν, διότι οὗτοι σχηματίζουν μεγάλους καταρράκτας. Πάντα ταῦτα συντέλεσαν, ὥστε τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μακρὸν τελείως ἄγνωστον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Ἐκ τῆς Ἀφρικῆς ἦτο γνωστὴ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μόνον ἡ Βόρ. Ἀφρική.

Κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα, πρῶτοι οἱ Πορτογάλοι κατῴρθωσαν νὰ περιπλεύσουν τὴν Ἀφρικὴν, ἀλλὰ μόλις κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἐξερευνήθη τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου. Τοῦτο ἐγένετο κυρίως ἀπὸ τοὺς ἐξερευνητὰς Λίβιγγστον (Σκώτων) καὶ Στάνλεϋ (ἐκ τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν). Ὁ Ἰσημερινὸς διέρχεται σχεδὸν ἀπὸ τὸ μέσον τῆς Ἀφρικῆς καὶ διὰ τοῦτο αὕτη κατὰ μέγα μέρος της ἀνήκει (Χαρτ. 32) εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Κατοικεῖται, κατὰ μεγίστην πλειοψηφίαν, ἀπὸ ἀνθρώπους ἀνήκοντας εἰς τὴν Μαύρην φυλὴν (λέγεται καὶ Μαύρη ἡπει-

Χαρτ. 33. Αίγυπτος: Πόλεις.

ρος), οι όποιοι συγκαταλέγονται μεταξύ τών πλέον άπολιτίστων ανθρώπων. Η Άφρική μέχρι τοῦ 1960 άπετελείτο, κατά μέγιστον μέρος της, από άποικίας. Δυνάμεθα νά την χωρίσωμεν εις 5 φυσικάς περιοχάς. Αὔται εἶναι: Η Β. Άφρική, Η Δ. Άφρική, Η Κεντρική Άφρική, Η Α. Άφρική καί ἡ Ν. καί Ν.Α. Άφρική μετά τῆς μεγάλης νήσου Μάδαγασκάρης καί τών ὑπολοίπων νήσων τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, καθώς καί τών νήσων τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

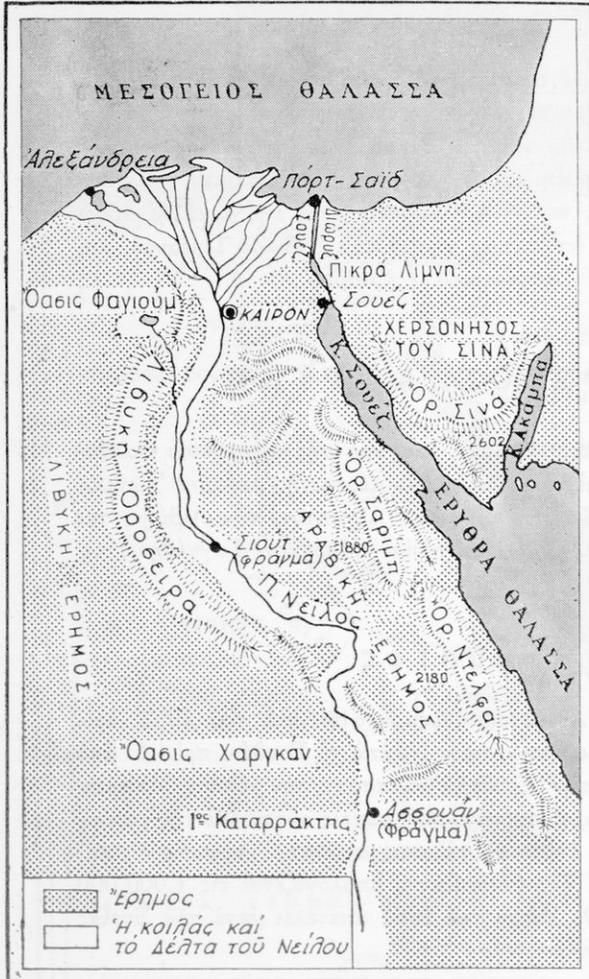
I. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Η Βόρειος Άφρική περιλαμβάνει τās ὑπό τῆς Μεσογείου Θαλάσσης βρεχομένης χώρας καί τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς μεγάλης Ἐρήμου Σαχάρας. Περιλαμβάνει δηλαδή αὔτη τὴν Αἴγυπτον, τὴν Λιβύην, τās χώρας τοῦ Ἀτλαντος (Τυνησίαν, Ἀλγερίαν, Μαρόκον, Ταγγέρην) καί τὴν Ἐρημον Σαχάραν.

Ναι Αἴγυπτος

Όρια. Ἐκτασίς. Η Αἴγυπτος, Δημοκρατία από τοῦ 1953, ὀρίζεται πρὸς Β. από τὴν Μεσόγειον, πρὸς Ν. από τὸ Σουδάν, πρὸς Δ. από τὴν Λιβύην, πρὸς Α. από τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, τὸν κόλπον Ἀκαμπα καί τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, προεκτεινομένη μέχρις αὐτοῦ διὰ τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ, ἣτις διὰ τοῦτο ἐξετάζεται μετὰ τῆς Ἀφρικῆς ἂν καί ἀνήκει εἰς τὴν Ἀσίαν. Η ὅλη ἔκτασίς της ὑπολογίζεται εἰς 1.000.000 τετρ. χιλίωμ. (Χαρτ. 33). Μέχρι τοῦ 1961 άπετέλει μετὰ τῆς Συρίας τὴν Ἡν. Ἀραβικὴν Δημοκρατίαν.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία ἐδάφους. Τὴν Αἴγυπτον δυνάμεθα νά διακρίνωμεν εἰς δύο φυσικάς περιοχάς, ἥτοι 1) Τὴν δυναμένην νά ἀρδευθῆ ἀπὸ τὸν Νεῖλον Αἴγυπτον. Αὔτη εἶναι: α) Ἡ καθαρὸ κοιλὰς τοῦ Νεῖλου, ἣ ὅποια, ἀρχομένη ἐκ Ν. ἀπὸ τοῦ Ἀσσουάν, φθάνει μέχρι τοῦ Καῖρου καί λέγεται Ἀνω Αἴγυπτος, καί β) Τὸ ἀπὸ τοῦ Καῖρου μέχρι τῆς Μεσογείου Δέλτα τοῦ Νεῖλου, τὸ ὅποσον λέγεται Κάτω Αἴγυπτος (Χαρτ. 33 καί 34). Η κοιλὰς τοῦ Νεῖλου καί τὸ Δέλτα του, ἔχοντα ἔκτασιν περὶ τὰ 35.000 τετρ. χιλίωμ. καί ἔδαφος εὐφο-

Χαρτ. 34. Αίγυπτος : Φυσικά περιοχάι.

10 έντολάς. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου καὶ εἰς ὕψος 1530 μ. εὐρίσκεται ἡ περιφέρμος *Μονή Σινᾶ*, ἡ ὁποία ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ καὶ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ἀγ. Αἰκατερίνην.

Διώρυξ τοῦ Σουέζ. Εἰς τὸ σημεῖον τῆς συνδέσεως τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ μετὰ τῆς Ἀφρικῆς, δηλ. εἰς τὴν χθαμαλὴν (ὕψος ἀνώτερον

ρώτατον καὶ καλλιεργήσιμον, διότι ἀρδεύεται ἀπὸ τὸν Νεῖλον, εἶναι ἡ κατοικοῦμένη Αἴγυπτος.

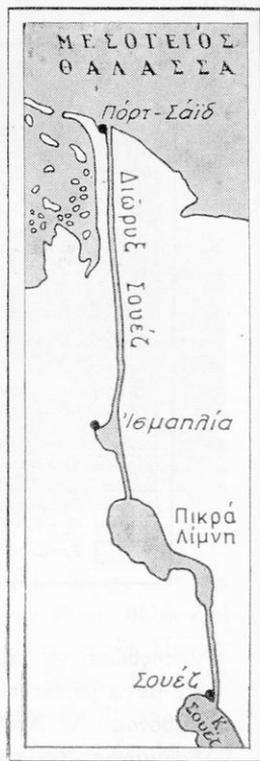
2) Τὴν Δ. καὶ Α. τῆς κοιλάδος καὶ τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου ἔκτασιν, ἡ ὁποία εἶναι μία ἀπέραντος καὶ κατάξηρος Ἔρημος, πλὴν ὁάσεων τινων π.χ. τῶν ὁάσεων **Χάργκα** καὶ **Φαγιούμ**.

Πρὸς τὰ Δ. ἐκτείνεται ἡ κατάξηρος **Λιβυκὴ Ἔρημος** ἢ **Ἀνατολικὴ Σαχάρα**. Πρὸς τὰ Α. τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου ὑπάρχει πάλιν Ἔρημος, ἡ ὁποία ἔχει ὑψηλά καὶ ἀπότομα ὄρη, φθάνοντα μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Ταῦτα εἶναι τὰ ὄρη **Ντέλφα** (2180 μ.) καὶ **Σαρίμπ** (1880 μ.).

Πρὸς τὰ ΒΑ. ἐκτείνεται ἡ **Χερσόνησος τοῦ Σινᾶ** μετὰ τὸ ὄρος **Σινᾶ** (2602 μ.) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ὁ Μωϋσῆς ἐδέχθη παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰς

2. Διωρυχία

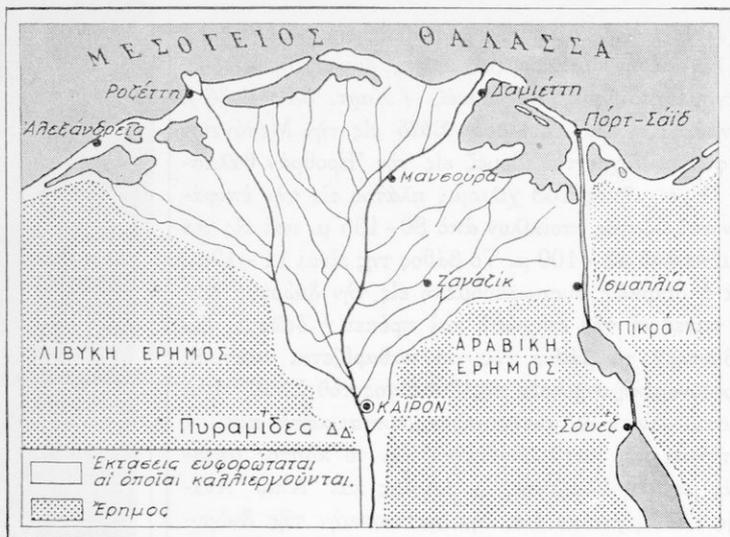
των 16 μ.) και άμμόδη λωρίδα γής, μήκους 112 χιλ., την λεγομένη 'Ισθμόν τοῦ Σουέζ, διηνοίχθη διωρυξ, ή λεγομένη διωρυξ τοῦ Σουέζ. (Χαρτ. 35 και 36). Αὕτη ἀρχίζει ἀπό τὸ Πόρτ - Σαΐδ εἰς τὴν Μεσόγειον και φθάνει μέχρι τοῦ Σουέζ εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ἔχει μήκος 168 χιλιομ., πλάτος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, ποικίλον ἀπὸ 80 - 135 μ. και εἰς τὸν πυθμένα ἀπὸ 45 - 100 μ. Τὸ βάθος της εἶναι 11 - 12μ., ἀλλὰ ἡ διαρκῶς συσσωρευομένη εἰς τὴν διωρυγα ἄμμος τείνει νὰ τὴν ἐπιχώσῃ και πρέπει ἡ διωρυξ, διὰ νὰ διατηρῇ τὸ βάθος της, νὰ καθαρίζεται τακτικά. Ἡ οἰκονομικὴ σημασία τῆς διωρυγος τοῦ Σουέζ εἶναι μεγίστη. Διότι δι' αὐτῆς συντομεύεται κατὰ πολὺ ἡ ἀπόστασις και κατὰ συνέπειαν και τὸ κόστος μεταφορᾶς μεταξὺ Εὐρώπης, Ν. Ἀσίας και Ἄπω Ἀνατολῆς. Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς διωρυγος ἤρχισαν τὸ 1859 ἀπὸ τὸν Γάλλον μηχανικὸν Λεσπὲ και ἔτελειώσαν τὸ 1869.

Χαρτ. 35. Διωρυξ Σουέζ.

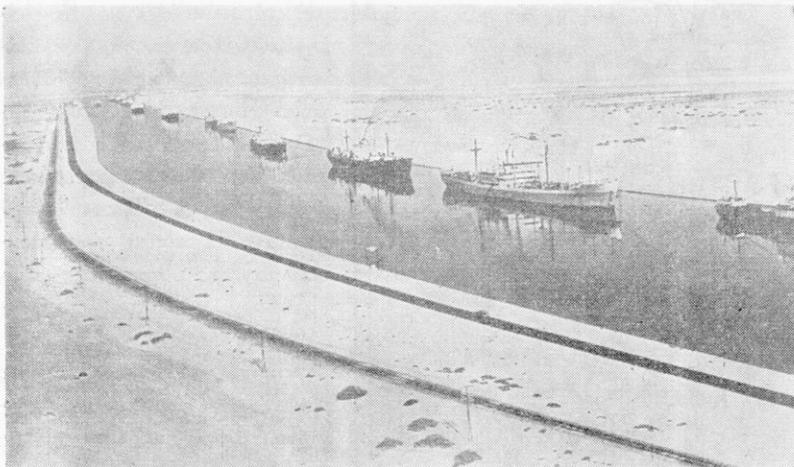
Τὸ κλίμα τῆς Αἰγύπτου εἶναι κατάξηρον, ἐξαιρουμένης μιᾶς στενῆς παραλιακῆς λωρίδος ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπλοῦται ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῆς Μεσογείου. Αἱ βροχαὶ εἶναι σπάνιαι. Εἰς τὴν Ἄνω μάλιστα Αἴγυπτον βρέχει τόσον σπανίως, ὥστε θὰ ἠδύνατο κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν βρέχει ποτέ. Ὅταν πνέουν βόρειοι ἄνεμοι, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Μεσόγειον, ἡ θερμοκρασία εἶναι ἀνεκτὴ. Ὅταν ὅμως ἀρχίσῃ, κατὰ τὴν ἀνοιξιν, νὰ πνέῃ ὁ ἐκ τῆς Ἐρήμου νότιος ἄνεμος, ὁ λεγόμενος Χαμσὶν ἢ Σιμονὶν (τὸ ὅποιον σημαίνει δηλητήριο), ἡ θερμοκρασία ὑπερβαίνει ἐνίοτε τοὺς 50 Κ. ὑπὸ σκιάν. Τότε, καθὼς ὁ ἄνεμος παρασύρει και νέφη λεπτοτάτης ἄμμου, ἡ ὁποία εἰσχωρεῖ παντοῦ, ἀκόμη και ἐντὸς τῶν μὲ κλειστά παράθυρα οἰκιῶν, δυσχεραίνεται και αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀναπνοή. Ἡ μεγάλη ξηρασία και ἡ σπάνις βροχῶν κάμνουν τὸ κλίμα ὑγιεινόν, τὸν οὐρανὸν ἀνέφελον και τὴν διαφάνειαν τῆς ἀτμοσφαιρας μεγάλην.

Ὁ Νεῖλος. Οὗτος, διαρκῶς ἀγωνιζόμενος πρὸς τὴν ἄμμον τῶν Ἐρήμων, τὰς ὁποίας διασχίζει και αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν νὰ τὸν καταπίουν,

Χαρτ. 36. Τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου.

κατορθώνει νὰ φέρη μέχρι τῆς Μεσογείου, χωρὶς νὰ ἔχη παραποτάμους εἰς μέγα μῆκος του, τὰ ὕδατα τῆς Ἀν. Ἀφρικῆς, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι. Ὁ Νεῖλος εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Αἰγύπτου. Ἔχει κατ' ἀρχὰς δύο βραχίονας. Ἐκ τούτων ὁ εἰς, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην **Τάνα** τῆς Αἰθιοπίας, λέγεται **Κυανοῦς Νεῖλος** (Χαρτ. 37). Ὁ ἄλλος, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην **Βικτωριάν**, τῆς περιοχῆς τῶν **Μεγάλων λιμνῶν** τῆς Ἀ. Ἀφρικῆς, λέγεται **Λευκὸς Νεῖλος**. Μὲ τὸ μῆκος του τῶν 6.500 χιλιομ. (ἐκ τῶν ὁποίων μόνον τὰ 1.600 ἀνήκουν εἰς τὴν Αἴγυπτον) ὁ Νεῖλος εἶναι ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τοῦ κόσμου· (μόνον ὁ Μισσισιππῆς, ἀλλὰ ὁμοῦ μὲ τὸν παραπόταμόν του Μισσούρι, λαμβανόμενος, εἶναι μεγαλύτερος εἰς μῆκος). Πλωτὸς μέχρι τοῦ Ἀσσουάν (διότι νοτιώτερον σχηματίζει καταρράκτας), διευκολύνει πολὺ τὴν συγκοινωνίαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἀπὸ τοῦ Καίρου ὁ Νεῖλος ἀρχίζει νὰ διαχωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας καὶ δημιουργεῖται οὕτω τὸ εύφορώτατον Δέλτα τοῦ Νείλου, τὸ ὁποῖον συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν εύφορωτέρων μερῶν τοῦ κόσμου (Χαρτ. 36). Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἰουλίου τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου εἶναι ὀλίγα, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου ὅμως μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ ποταμὸς ἔχει πολὺ ὕδωρ καὶ πολλακίς πλημμυρίζει τὰς γύρω του ἐκτάσεις. Διὰ τὴν

Ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ ὁποία συνδέει τὴν Μεσόγειον μὲ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν.

ἀποφυγὴν πλημμυρῶν καὶ ἀκόμη διὰ τὴν ὑπάρχῃ ἀρκετὸν ὕδωρ, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις ὅταν ὁ Νεῖλος ἔχει ὀλίγον ὕδωρ, θέλουσι οἱ Αἰγύπτιοι νὰ δημιουργήσουν ἀρκετὰ φράγματα καὶ τεχνητὰς λίμνας. Αὗται θὰ δέχωνται τὸ πλεόνασμα τοῦ ὕδατος, ὅταν ὁ Νεῖλος ἔχη πολὺ ὕδωρ, καὶ θὰ ἀποφεύγωνται αἱ πλημμύραι, θὰ διατηροῦν δὲ τὸ ὕδωρ τοῦτο, ὥστε νὰ γίνωνται δι' αὐτοῦ ἀρδεύσεις, ὅταν ὁ Νεῖλος δὲν θὰ ἔχη ἀρκετὸν ὕδωρ. Ὑπάρχουν ἤδη ἓν φράγμα παρὰ τὴν πόλιν Σιούτ καὶ ἄλλο παρὰ τὴν πόλιν Ἀσσουάν. Τὸ φράγμα τοῦ Ἀσσουάν εἶναι τὸ μεγαλύτερον (ἔχει μῆκος 1950 μ., ὕψος 45 μ. καὶ πᾶχος 12 μ.).

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἡ Αἴγυπτος εἶναι χώρα καθαρῶς γεωργικὴ καὶ πλεόν τῶν 65% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εἶναι γεωργοί, οἱ λεγόμενοι *Φελλάχοι*. Τὸ κυριώτερον προϊόν εἶναι ὁ βᾶμβαξ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀρίστης ποιότητος ἢ ἀξία τοῦ ἐξαγομένου βᾶμβακος ἀνέρχεται εἰς τὰ 80% τῆς συνολικῆς ἀξίας ὅλων τῶν ἐξαγομένων ἐξ Αἰγύπτου προϊόντων. Καλλιεργεῖται ἐπίσης ἀραβόσιτος, ὁ ὁποῖος μὲ τὰ παραγόμενα ὄσπρια καὶ λαχανικὰ ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Σίτος ἔχει ἐπαρκῆς διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας. Σακχαροκάλαμον καὶ φοῖνικες (*χουρμαδιές*), οἱ ὁποῖοι παρέχουν εἰς τοὺς κατοίκους τοὺς θρεπτικὸς σακχαροῦχος καρπούς των, τὰς ἴνας των

Χαρτ. 37. Διαδρομὴ τοῦ ποταμοῦ Νεῖλου.

τρέφονται βοσειδῆ, βούβαλοι, πρόβατα, αἴγες, κάμηλοι, ἵπποι, ἡμίονοι καὶ ὄνοι. Περισσότερον εἶναι ἀνεπτυγμένη ἡ πτηνοτροφία, ἰδίως ἡ τοιαύτη ὀρνίθων καὶ περιστερῶν. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν καὶ ἡ ἀλιεία ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν.

Ὁρυκτὸν πλοῦτον ἡ Αἴγυπτος δὲν ἔχει.

μὲ τὰς ὁποίας κατασκευάζονται πῖλοι, ὑποδήματα, κάμιστρα, κλπ. καὶ τὸ ξύλον των. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου, ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἔδιδεν ἐξαιρετικούς οἴνους, ἔχει ἐγκαταλειφθῆ σήμερον ἐξ αἰτίας τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας τῶν κατοίκων, ἡ ὁποία ἀπαγορεύει τὴν πόσιν τοῦ οἴνου.

Ἀνευρίσκονται ἀμπελώνες μόνον εἰς τὴν ἄσιν Φαγιούμ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ ἀμπελος καλλιεργεῖται μόνον διὰ τὴν παραγωγὴν ἐπιτραπέζιων σταφυλῶν. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τὰ γεώμηλα καὶ ἡ ὄρυζα εἰς τὰς παρακτίους ἐλώδεις περιοχάς, εἰς ποσότητας ὥστε νὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή τῆς. Προσπάθειαι ἐγκλιματισμοῦ τοῦ καπνοῦ ἀπέτυχον καὶ τὰ καπνὰ τῆς ὑπαρχούσης σημαντικῆς καπνοβιομηχανίας τῆς Αἴγυπτου εἰσάγονται ἐξ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Ἡ κτηνοτροφία κατέχει δευτερεύουσαν θέσιν. Ἐκ-

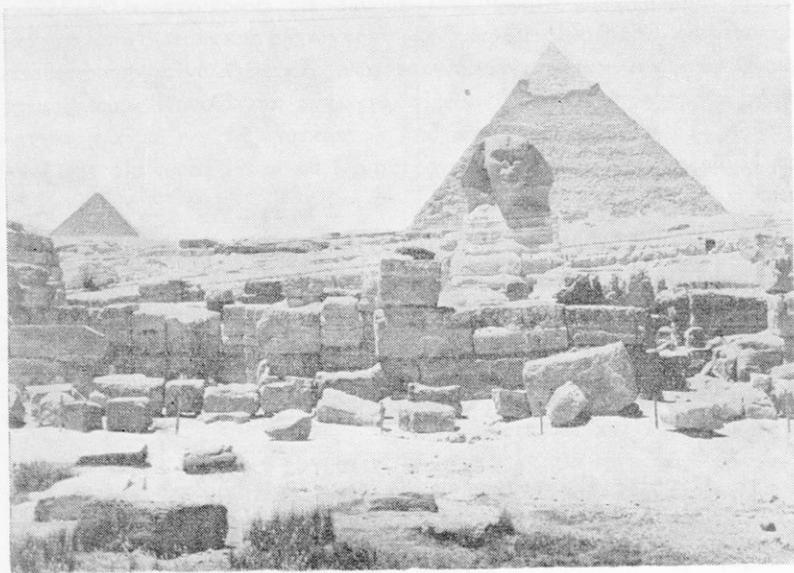
Ἡ Βιομηχανία περιορίζεται κυρίως εἰς ἐκκομιστήρια βάμβακος, ἐργοστάσια ἀποφλοιώσεως ὀρύζης, παραγωγῆς σακχάρους ἀπὸ σακχαροκάλαμον καὶ κατασκευῆς σιγαρέττων. Καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ ἵδρυσιν νέων βιομηχανιῶν. Τὰ παρὰ τὸ Ἀσσοῦν ὑπὸ κατασκευὴν ἔργα (μεγάλῃ τεχνικῇ λίμνῃ καὶ ὕδρηνλεκτρικὰ ἐργοστάσια) θὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας.

Ἡ συγκοινωνία εἶναι καλὴ μόνον εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου· γίνεται μὲ ἀρκετὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ. Μία γραμμὴ, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Καΐρου, φθάνει εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ εἰς τὸ Σουδάν, ἀφοῦ ἀφίσει διακλαδώσεις πρὸς τὰς ὁάσεις Φαγιούμ καὶ Χάργκα. Ἄλλῃ γραμμῇ, χωροῦσα πρὸς Α., συνδέει τὸ Κάϊρον μὲ τὴν Γάζαν καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ παραλιακῶς πρὸς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ Αἴγυπτος ἐξάγει κυρίως βάμβακα καὶ βαμβακόσπορον, ὄρυζαν, πρῶϊμα λαχανικὰ, γεώμηλα, σησάμι, χουρμάδες, δέρματα καὶ σιγαρέττα.

Εἰσάγει κυρίως ἄνθρακας, πετρέλαιον καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Τὸ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμπόριον εἶναι ἀρκετὰ σημαντικόν. Ἐξάγει εἰς τὴν Ἑλλάδα βαμβακόσπορον, γεώμηλα, χουρμάδες, σησάμι καὶ πρῶϊμα λαχανικὰ καὶ εἰσάγει ἐξ Ἑλλάδος σταφυλάς, ξηροὺς καρπούς, σάπωνα καὶ χημικὰ λιπάσματα.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Αἰγύπτου ἀνέρχεται εἰς 25.000.000 (πυκνότης 25 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Ἄν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τῆς ὅλης Αἰγύπτου κατοικεῖται μόνον ἡ κοιλὰς καὶ τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου, ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ φθάνει τοὺς 500 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῆται ἡ Αἴγυπτος ὡς μία ἐκ τῶν πυκνότερων κατοικουμένων χωρῶν τοῦ κόσμου. Ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς εἶναι Φελλάχοι (γεωργοί), Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα· ὑπάρχουν ὅμως καὶ περὶ τὸ 1.500.000 Χριστιανοὶ (*Μονοφυσῖται*), οἱ ὅποιοι λέγονται **Κόπται**. Εἰς τὰς παρυφὰς τῆς Ἐρήμου ζοῦν καὶ μερικοὶ Βεδουῖνοι, Ἀραβικῆς καταγωγῆς, οἱ ὅποιοι εἶναι κτηνοτρόφοι καὶ διάγουν νομαδικὴν ζωὴν. Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Εὐρωπαῖοι, μετὰξὺ δὲ

Τὸ ὀγκῶδες ἐρυθρωπὸν ἄγαλμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ὀπισθὲν τῆς μία ἐκ τῶν πυραμίδων εἰς τὴν Αἴγυπτον.

τούτων περὶ τοὺς 100.000 Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι ἔχουν δημιουργήσει ἐκεῖ ἀκμαζούσας παροικίας, μεῖν ἰδικὰ τῶν Νοσοκομεῖα, Σχολεῖα, Ἐκκλησίας, κλπ. ἰδίως εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ Κάϊρον. Γενικῶς οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὅποιοι ἐδημιούργησαν ἀξιόλογον πολιτισμὸν 3.500 ἤδη ἔτη π.Χ., ἔχουν ὑποστῆ μεγάλην ἐπιμιξίαν μετὰ τοὺς Ἀραβας, τὸσον ὥστε θεωροῦνται ὡς Ἀραβικὸς λαός. Ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ὑπάρχει ὁμοίως εἰς αὐτοὺς καὶ ἀρκετὸν Νεγρικὸν αἷμα καὶ Νεγρικὰ χαρακτηριστικά, ἰδίως εἰς τοὺς γειτονεύοντας μετὰ τὸ Σουδάν, λόγῳ τῆς ἐκεῖ μεγάλης ἐπιμιξίας τῶν μετὰ Νέγρους.

Σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Αἰγύπτου. Εἰς τὴν Κάτω Αἴγυπτον :
Τὸ **Κάϊρον**, πρωτεύουσα τῆς Δημοκρατίας (3.050.000 κ.), εὕρισκόμενον ὀλίγον βορείως τῶν ἐρείπιων τῆς ἀρχαίας *Μέμφιδος*. Μετὰ τὰ τεμένη (*τζαμιά*) καὶ τὰ Ἀραβικῆς τεχνοτροπίας μνημεῖα του, εἶναι ἀπὸ τὰς ὠραιότερας Μουσουλμανικὰς πόλεις. Εἰς τὰ Δ. τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰς παρυφὰς τῆς Ἐρήμου εὕρισκεται τὸ ὀγκῶδες ἐρυθρωπὸν ἄγαλμα τῆς

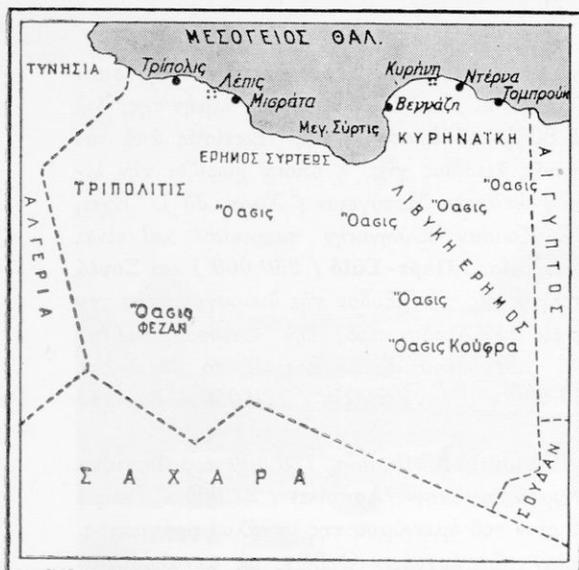
Σφιγγός και αἱ Πυραμίδες. Ἐλεξάνδρεια, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τῆς Αἰγύπτου (1.400.000 κ.) και ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς, διὰ τοῦ ὁποίου διεξάγονται τὰ 80% τοῦ ἐμπορίου τῆς. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἐπὶ στενῆς λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία χωρίζει τὴν λιμνὴν Μαριούτ (Μαρεώτιδα) ἀπὸ τὴν Μεσόγειον (Χαρτ. 33). Ἔχει, ὅπως και τὸ Κάϊρον, ἀκμάζουσαν Ἑλληνικὴν παροικίαν και εἶναι ἔδρα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Πόρτ-Σαΐδ (230.000) και Σουέξ (160.000 κ.) λιμένες, ὁ πρῶτος εἰς τὴν ἔξοδον τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Μεσόγειον και ὁ δεύτερος εἰς τὴν ἔξοδον πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Ἰσμαηλία (25.000), σιδηροδρομικὸς κόμβος εἰς τὸ μέσον τῆς διώρυγος. Μανσουῶρα (150.000 κ.) και Ζαγαζίκ (120.000 κ.) κέντρα ἐμπορίου βάμβακος.

Εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον : Σιοῦτ (ἡ Ἀσσιοῦτ, 120.000 κ.) Φαγιούμ (100.000 κ.) εἰς τὴν ὁμώνυμόν τῆς ἄσιν. Ἀσσοῦν (27.000 κ.) παρὰ τὴν ἀρχαίαν Συήνην και πλησίον τοῦ ὁμωνύμου τῆς μεγάλου φράγματος. Λουξορ (25.000 κ.) πλησίον τῶν ἀρχαίων Θηβῶν, μὲ μεγαλοπρεπῆ ἑρείπια ἀρχαίων ναῶν.

Εἰς τὴν Χερσόνησον τοῦ Σινᾶ : Ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ κατοικεῖται ἀπὸ νομάδας Βεδουῖνους και μόνον εἰς τὰ πρὸς τὴν Μεσόγειον παράλια τῆς ὑπάρχουν δύο ἀξιόλογοι πόλεις. Αὗται εἶναι τὸ Ἑλ - Ἀρίς και ἡ Γάζα εἰς τὸν ὁμώνυμον διάδρομον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀφορμὴ διαρκῶν προστριβῶν και ἐρίδων μεταξύ Αἰγύπτου και Ἰσραήλ.

Λιβύη

Ἡ Λιβύη, πρῶτην Ἰταλικὴ ἀποικία, ἐγένετο ἀνεξάρτητον κράτος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1952. ἔχουσα ἑκτασίαν 1.760.000 τετρ. χιλιομ. συνορεύει πρὸς Α. μὲ τὴν Αἴγυπτον και τὸ Σουδάν, πρὸς Δ. μὲ τὴν Τυνησίαν, Ἀλγερίαν και Σαχάραν, πρὸς Ν. μὲ τὴν Σαχάραν και πρὸς Β. βρέχεται ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Πρὸς τὴν Μεσόγειον δὲν παρουσιάζει μεγάλον θαλάσσιον διαμελισμὸν· σχηματίζεται ἐκεῖ μόνον εἰς σημαντικὸς κόλπος, ἡ Μεγάλη Σύρτις (Χαρτ. 38). Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο τμήματα, τὴν Τριπολίτιδα πρὸς τὰ δυτικὰ και τὴν Κυρηναϊκὴν πρὸς τὰ Ἀνατολικά. Οἱ ἄμμοι τῆς Ἐρήμου προεκτείνονται εἰς τὴν Λιβύην εἰς πολλὰ μέρη, ὅπως π.χ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Σύρτεως, μέχρι τῆς θαλάσσης και διὰ τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προέκτασις τῆς Ἐρήμου Σαχάρας.

Χαρτ. 38. Λιβύη.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Άλιεία. Τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῆ ἔδαφος εἶναι μία στενὴ λωρὶς γῆς, ἐκτεινομένη κατὰ μῆκος τῆς παραλίας. Νοτίως τῆς ζώνης ταύτης ἐκτείνεται μία ζώνη στεππώδης καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ μεγάλη **Λιβυκὴ Ἐρημος** μέ τινας ὀάσεις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Εἰς τὴν παραλιακὴν καλλιεργήσιμον ζώνην καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι, ἄμπελοι, συκαῖ, ἄμυγδαλαῖ, ἐσπεριδοειδῆ, μορέαι, φοίνικες, καπνὸς

καὶ δημητριακά. Εἰς τὴν στεππώδη ζώνην καλλιεργοῦνται ὀλίγα δημητριακά, διότι αὐτὴ χρησιμοποιοεῖται κυρίως διὰ τὴν **κτηνοτροφίαν**, ἢ ὅποια κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὴν Λιβύην. Διατρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἴγες καὶ κατὰ δεύτερον λόγον κάμηλοι καὶ ὄνοι· οἱ ποιμένες εἶναι γενικῶς νομάδες. Ἡ **ἀλιεία** εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη, διότι τὰ παράλια ἔχουν ἀρκετοὺς ἰχθῦς καὶ σπόγγους· μέχρις ἐκεῖ μεταβαίνουν δι' ἀλιείαν σπόγγων καὶ Ἑλληνες σπογγαλιεῖς (ἰδίως Καλύμνιοι). Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι ἡ Λιβύη ἔχει πλουσίας πετρελαιοπηγὰς, ἔχουν δὲ ἀνακαλυφθῆ μέχρι τοῦδε τοιαῦται, αἱ ὅποια ἔχουν τεθῆ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν.

Ἡ **Συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλὴ μόνον εἰς τὴν παραλιακὴν ζώνην. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ὑποτυπώδης, διεξαγομένη κυρίως διὰ караβανίων. Αἱ σπουδαιότερα ἐκ τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ὀάσεων εἶναι αἱ ὀάσεις **Φεζάν** καὶ **Κούφρα**.

Ἐξάγει ἡ Λιβύη κρέατα, ζῶα, δέρματα, ἔριον, ἰχθῦς σπόγγους, καπνὸν καὶ χουρμάδες.

Εἰσάγει σίτον καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξάγει κυρίως σφάγια καὶ δέρματα.

Πληθυσμός και Κάτοικοι. Πόλεις. Ὁ πληθυσμός ἀνερχόμενος εἰς 1.200.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ μικρότερα τοῦ 1 κ. κατὰ τετρ. χιλ.) συγκεντροῦται σχεδὸν δλόκληρος εἰς τὴν παραλιακὴν ζώνην. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Βέρβεροι** (αὐτόχθονες), Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρησκευμα, ὁμιλοῦν δὲ τὴν Ἀραβικὴν.

Εἰς τὴν Κυρηναικὴν καὶ τὴν Τριπολίτιδα εἶχον ἰδρύσει, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οἱ Ἕλληνες πόλεις εὐήμερους. Εἶναι γνωστὴ ἡ μεγάλη καὶ εὐδαίμων Κυρήνη καὶ ἐπὶ Πτολεμαίων ἡ Κυρηναικὴ Πεντάπολις (5 πόλεις) ἀναπτύξασαι ἰσχυρὸν ἐμπόριον καὶ σημαντικὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν. Πόλεις ἴδρυσαν ἐκεῖ βραδύτερον καὶ οἱ Ρωμαῖοι. Αἱ πόλεις ὅμως αὐταὶ κατεστράφησαν ἀργότερον μὲ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων. Σήμερον αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ **Τρίπολις** (140.000 κ.) τέως πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου· ἔχει ὠραῖα κτίρια (κατασκευασθέντα ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς), καθὼς καὶ λιμένα. Διαμένουν εἰς αὐτὴν καὶ ὀλίγοι Ἕλληνες. **Μισράτα** (40.000 κ.), **Βεγγάζη** (80.000 κ.) καὶ **Ντέρνα** (16.000 κ.) λιμένες εἰς τὴν Κυρηναικὴν. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1961 ὠρίσθη ὡς πρωτεύουσα τῆς Λιβύης ἡ **Ἐλ - Μπεῖδα**.

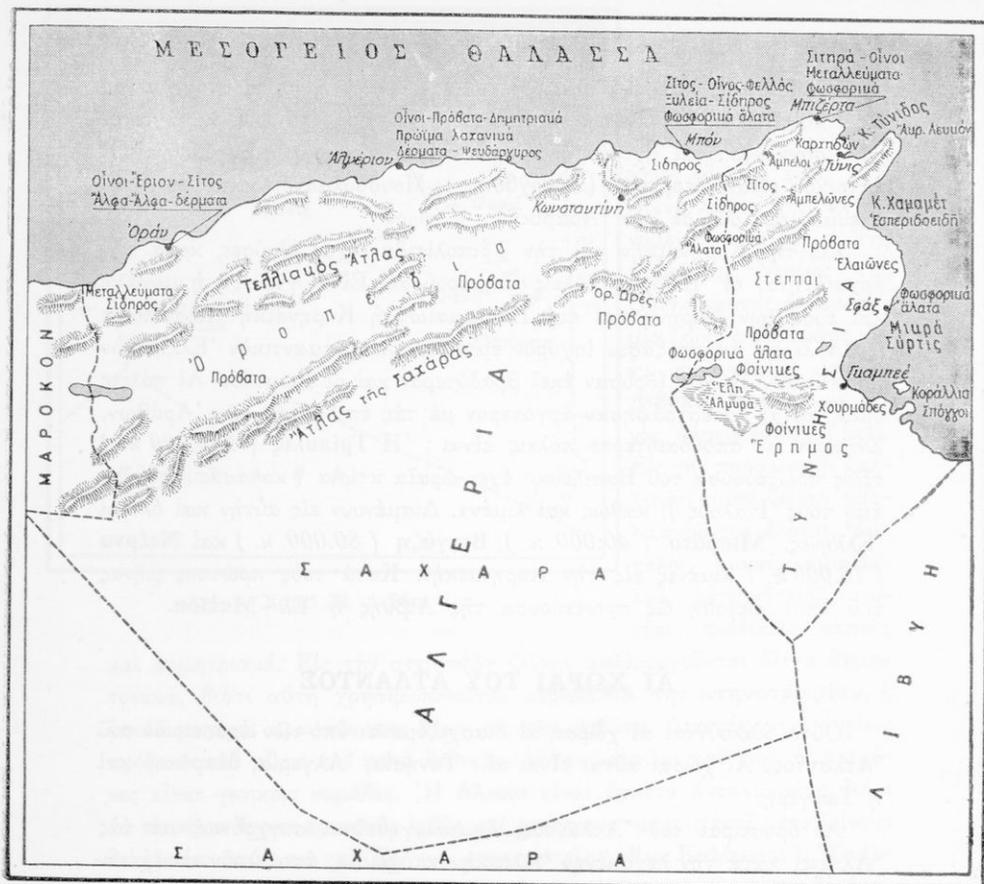
ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΟΣ

Οὕτω καλοῦνται αἱ χῶραι, αἱ διασχιζόμεναι ὑπὸ τῶν ὄροσειρῶν τοῦ **Ἀτλαντος**. Αἱ χῶραι αὐταὶ εἶναι αἱ : Τυνησία, Ἀλγερία, Μαρόκον καὶ ἡ Ταγγέρη.

Αἱ ὄροσειραι τοῦ Ἀτλαντος, δημιουργηθεῖσαι συγχρόνως μὲ τὰς Ἀλπεις, κατὰ τὴν λεγομένην Ἀλπικὴν πτύχωσιν, ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν Ἰταλικῶν Ἀπεννίνων καὶ συνεχίζονται καὶ ἐντὸς τῆς Ἰσπανίας μὲ τὴν ὄροσειρὰν τῆς Σιέρρα - Νεβάδα. Ὑψηλοτέρα ἐκ τῶν ὄροσειρῶν τοῦ Ἀτλαντος εἶναι ὁ Ὑψηλὸς ἢ Μέγας Ἀτλας (4250 μ.), ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς τὸ Μαρόκον.

Τυνησία

Θέσις. Ἐκτασις. Πληθυσμός. Ἡ Τυνησία, Γαλλικὴ ἀποικία πρότερον, ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀπὸ τοῦ 1957 καὶ εἶναι μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρισκομένη μεταξὺ τῆς Λιβύης, τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Μεσογείου ἔχει ἔκτασιν 156.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυ-

Χαρτ. 39. Τυνησία και Άλγερία.

σμών 4.000.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 25). Ὁ Ἄτλας φθάνει μέχρι τῶν βορείων παραλίων τῆς Τυνησίας, ἐκτείνόμενος παραλλήλως πρὸς αὐτά, ὥστε νὰ καθίσταται δύσκολος ἢ διεῖσδυσις εἰς τὴν χώραν ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτὴν. Πρὸς τὰ ἀνατολικά της ὅμως, τὰ ὄρη δὲν ἐκτείνονται παραλλήλως πρὸς τὴν ἀκτὴν καὶ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι εὐκολος ἢ διεῖσδυσις. Πρῶτοι εἰσέδυσαν εἰς τὴν Τυνησίαν οἱ Φοῖνικες (12 π. Χ. αἰὼν) καὶ κατὰ τὸν 8ον π. Χ. αἰῶνα ἔκτισαν εἰς τὰ βόρεια παράλια της τὴν Καρχηδόνα (μεταξύ Μπιζέρτας καὶ Τύνιδος). Οἱ Ρωμαῖοι ἐν συννεχείᾳ νικήσαντες τοὺς Καρχηδόνιους καὶ καταστρέψαντες τὴν Καρχη-

δόνα ἐγκατεστάθησαν αὐτοὶ εἰς Τύνιδα, ἰδρύσαντες ἐκεῖ Ρωμαϊκὴν ἐπαρχίαν, τὴν ὁποίαν ἔλεγον Ἀφρικανικὴν Ἐπαρχίαν. Παντοῦ τῆς χώρας σώζονται ἐρείπια Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἐρείπια πόλεων, δεξαμενῶν, ἀρδευτικῶν ἔργων κλπ. Ἐπέδραμον ὅμως ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν χώραν οἱ Βάνδαλοι, οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Τοῦρκοι καὶ ὅλοι οἱ ἐπιδρομεῖς αὐτοὶ κατέστρεψαν τὰ διάφορα ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶχον κατασκευάσει οἱ Ρωμαῖοι καὶ ἠρήμωσαν τὴν χώραν, ἣ ὁποία μετεβλήθη τελικῶς (ὅτε εὕρισκετο ὑπὸ τοὺς Τοῦρκους καὶ πρὸ τῆς καταλήψεώς της ἀπὸ τοὺς Γάλλους) εἰς ὀρητήριον τῶν τρομερῶν Τυνησιῶν ἢ Βερβερίνων πειρατῶν.

Μορφολογία ἐδάφους. Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αἱ ὄροσειραι τοῦ Ἄτλαντος, ἀρχόμεναι ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Λευκόν, τὸ βορειότερον τῆς Ἀφρικῆς, συνεχίζονται πρὸς τὰ Α. εἰσχωροῦσαι εἰς τὴν Ἀλγερίαν καὶ Τυνησίαν. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν ὑπάρχουν κοιλάδες εὐφοροὶ καὶ ὀροπέδια καὶ πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πεδινὰ ἐκτάσεις, ὅπου τὸ μεσογειακὸν κλίμα εὐνοεῖ καλλιέργειας φυτῶν μεσογειακῶν. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, ὀπωροφόρα δένδρα καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν φοίνικες. Εἰς τὰ ὄρη, αἱ πίπτουσαι βροχαί, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀρκεταί, εὐνοοῦν τὴν ὑπαρξίν δασῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοιούτων ἐκ φελλοδρυῶν. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας τὸ κλίμα γίνεται στεππῶδες, διὰ τὸ κατὰ λήξιν εἰς ἐρημικόν. Εἰς τὰς στεππῶδεις ἐκτάσεις ἀκμάζει ἡ κτηνοτροφία, κυρίως αἰγῶν καὶ προβάτων καὶ κατὰ δευτέρον λόγον ὄνων, ἡμιόνων καὶ εἰς τὰ νότια καὶ καμηλῶν.

Ἡ ἄλιεῖα καὶ ἡ σπογγαλιεῖα ἔχουν μεγάλην ἀνάπτυξιν, διότι ὑπάρχουν εἰς τὰ παράλια ἀφθόνως ἰχθύες καὶ

Ἐρείπια τῆς Καρχηδόνος.

σπόγγου εξαιρετικής ποιότητας, διά την αλίειαν τῶν ὁποίων μεταβαίνουν μέχρις ἐκεῖ καὶ Ἑλληνες σπογγαλιεῖς. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ μεταλλεύματα σιδήρου καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ὡς λιπάσματα, ἢ βιομηχανία ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.

Ἐξάγει ἢ Τυνησία σιτηρά, οἶνον, ἐλαιόλαδον, χουρμάδες, ζῶντα ζῶα, δέρματα, ἔριον, ἰχθῦς, σπόγγους, φωσφορικά ἄλατα καὶ μεταλλεύματα.

Εἰσάγει βιομηχανικὰ προϊόντα, καφέν, τέιον, σάκχαριν.

Κάτοικοι καὶ πόλεις. Οἱ κάτοικοι προέρχονται ἐξ ἐπιμιξίας τῶν αὐτοχθόνων Βερβέρων μὲ τοὺς Ἀραβας, οἱ ὁποῖοι τοὺς κατέκτησαν καὶ τοὺς ἐπέβλαον τὴν γλῶσσαν των καὶ τὴν θρησκείαν των.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **Θρησκεία** ὁ Μωαμεθανισμός. Εἰς τὴν χώραν ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἴταλοὶ, Μαλτζέζοι καὶ Γάλλοι.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ **Τύνις** (680.000 κ.) πρωτεύουσα καὶ ἀσφαλέστατος λιμὴν. Ἀσφαλεῖς λιμένες εἶναι ἡ **Μπιζέρτα** (45.000 κ.) καὶ τὸ **Σφάξ** (65.000 κ.). Ἡ **Γκομπές** (25.000 κ.) εὐρισκομένη εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου τῆς Μικρᾶς Σύρτεις, εἰς τὸ κέντρον ὁάσεως.

Ἀλγερία

Ἔκτασις. Πληθυσμός. Ἡ Ἀλγερία ἔχει ἔκτασιν 208.000 τετρ. χιλιομ. μετὰ τοῦ τμήματος δὲ τῆς **Σαχάρας**, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς αὐτήν, ἢ ἔκτασις τῆς φθάνει τὰ 2.200.000 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι 10.000.000 κ., κατὰ πλειονότητα Ἀραβες (περὶ τὰ 6.000.000). Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι Βέρβεροι, αὐτόχθονες (οἱ Ἀραβες μετέβησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ ὡς κατακτηταὶ) καὶ Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Γάλλοι, ὑπολογιζόμενοι εἰς πλεόν τοῦ 1.000.000. Ἡ Ἀλγερία ἐθεωρεῖτο ὡς Γαλλικὸν μητροπολιτικὸν ἔδαφος καὶ οἱ κάτοικοί τῆς ἦσαν Γάλλοι ὑπήκοοι. Διηρεῖτο εἰς 3 Νομοὺς ἦτοι τοὺς Νομοὺς **Ἀλγερίου**, **Ὀράν** καὶ **Κωνσταντίνης** καὶ τὴν λεγομένην **Ἀλγερίαν τοῦ Νότου**, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὸ εἰς τὴν Ἀλγερίαν ἀνήκον μέρος τῆς **Σαχάρας**. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλγερίας μετὰ σκληροῦς ἀγῶνας κατὰ τῶν Γάλλων κατακτητῶν ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ ἀποτελοῦν σήμερον Ἀνεξάρτητον Κράτος.

**Μορφολογία εδά-
φους. Κλίμα.** Ὁ Ἄ-
τλας ἐκ τῆς Τυνησίας
προχωρεῖ καὶ εἰς τὴν
Ἀλγερίαν, ὅπου χωρί-
ζεται εἰς τὸν λεγόμενον
Τελλιακὸν Ἄτλαντα, ὅ-
στις φθάνει μέχρι τῆς
θαλάσσης, καὶ εἰς τὸν
Ἄτλαντα τῆς Σαχάρας.

Μεταξὺ τῶν δύο ὄροσει-
ρῶν ὑπάρχει μία περιοχή
ὄροπεδίων (Χαρτ. 39).
Ὁ Τελλιακὸς Ἄτλας
δέχεται ἀρκετὰς βροχάς,
λόγῳ τῆς γεινιάσεώς
του μετὰ τὴν Μεσόγειον
καὶ ἔχει ἀρκετὰ δάση,

μεταξὺ δὲ τούτων καὶ δάση φελλοδρυῶν. Ὁ Ἄτλας τῆς Σαχάρας δέχεται
ἐλαχίστας βροχάς, νοτιῶς δὲ τούτου αἱ βροχαὶ δὲν φθάνουν τὰ 0,25 μ.
ἐτησίως καὶ ἀρχίζει πλέον ἢ Ἡ Ἔρημος τῆς Σαχάρας. Γενικῶς τὸ κλίμα
μεσογειακὸν εἰς τὰ παράλια, μεταβάλλεται, καθ' ὅσον προχωροῦμεν
πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, εἰς στεπεπῶδες καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς
ἐρημικόν.

Ἡ **Γεωργία** κατέχει τὴν πρώτην θέσιν καὶ καλλιεργοῦνται κυρίως
φυτὰ, εὐδοκιμοῦντα εἰς τὸ μεσογειακὸν κλίμα. Καλλιεργοῦνται ὅμως μετὰ
πρωτόγονα κατὰ τὸ πλεῖστον μέσα, πλην τῶν μεγάλων ἀγροκτημάτων,
τὰ ὅποια ἐκμεταλλεύονται Γάλλοι. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἄμπε-
λοι, ἐλαῖαι, συκαῖ, ἐσπεριδοειδῆ, καπνός, βάμβαξ, λαχανικὰ καὶ ὀπω-
ροφόρα δένδρα.

Ἡ **Κτηνοτροφία** εἶναι κυρίως νομαδικὴ τοιαύτη προβάτων.
Εἰς τὴν Ν. Ἀλγερίαν, ὅπου αἱ βροχαὶ σπανίζουσιν, γίνονται καλλιέρ-
γειαι μόνον εἰς τὰς ὁάσεις μετὰ ἐπικρατοῦν φυτὸν τὸν φοίνικα (χουρ-
μαδιά).

Ὁ ὄρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀξιόλογος καὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Ἀλγε-

Ἀραβες νομάδες τῆς Ἀλγερίας.

Ἐξ Ἀποψὲς τοῦ Ἀλγερίου πρωτεύουσας τῆς Ἀλγερίας.

ρίαν ἀρκετὰ μεταλλεύματα καὶ ἄφθονα φωσφορικά ἄλατα, χρησιμοποιούμενα κυρίως ὡς λιπάσματα.

Ἡ Βιομηχανία ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν, περιοριζομένη κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν ταπήτων, δερματίνων εἰδῶν, τοιούτων ἀπὸ φυσικὰς ἴνας, προερχομένης ἀπὸ τοὺς φοίνικας, καθὼς καὶ φελλοῦ ἀπὸ τὰς φελλοδρῦς.

Ἐξάγονται μεταλλεύματα, οἴνοι, ἔλαιον, σιτηρὰ, ὀπῶραι, λαχανικά, φελλός, ζῆα, ἔρια καὶ δέρματα καὶ εἰσάγονται εἶδη βιομηχανικά καὶ ἀποικιακά.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ Ὀρησκειὰ ὁ Μωαμεθανισμός.

Σπουδαιότεραι πόλεις : Ἀλγέριον (800.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ καὶ ὅλης τῆς Ἀλγερίας. Κέντρον πειρατῶν παλαιότερον (τῶν περιφήμων Ἀλγερίνων πειρατῶν), εἶναι σήμερον θαυμασίως λιμὴν καὶ ὠραία πόλις, ὀνομαζομένη *Λευκὴ πόλις* ἐξ αἰτίας τῶν καταλεύκων οἰκιῶν τῆς. Τὸ Ὀράν (390.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ, εἶναι ἀξιόλογος λιμὴν. Μπὸν (150.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγονται σιτηρὰ καὶ μεταλλεύματα.

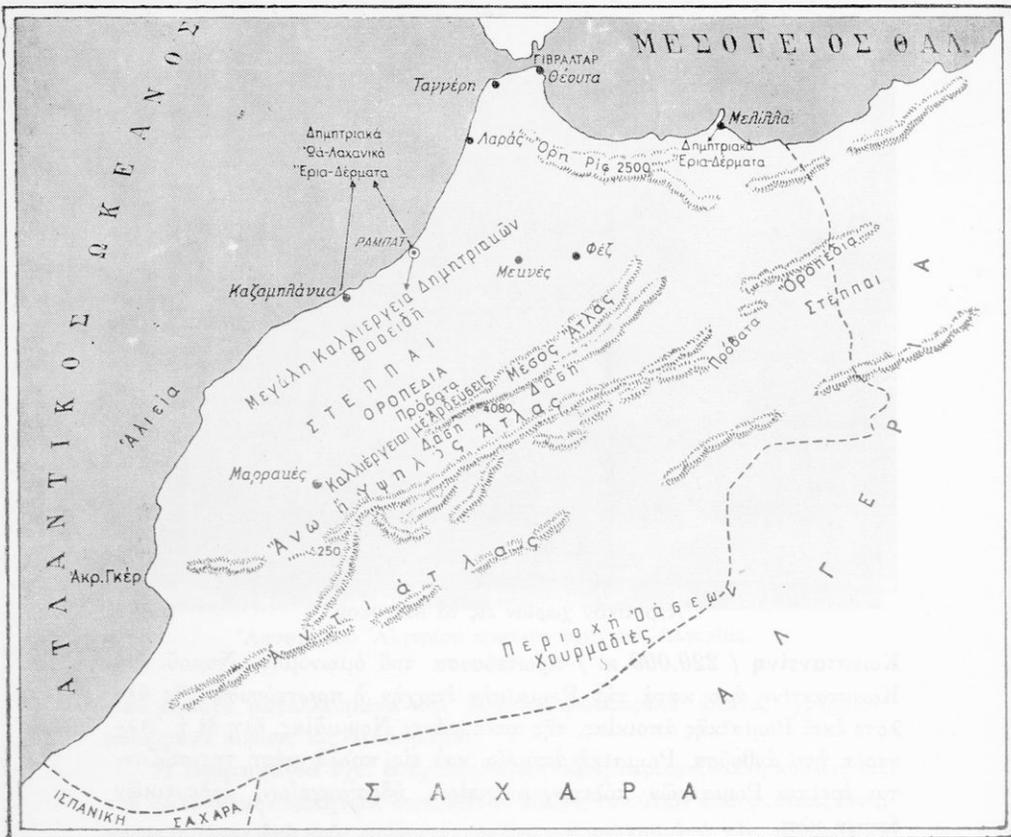
Ἀγροτικὸν χωριὸν εἰς τὸ Μαρόκον.

Κωνσταντίνη (220.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ. Ἡ Κωνσταντίνη ἦτο κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐποχὴν ἡ πρωτεύουσα τῆς ἀλλοτε ἐκεῖ Ρωμαϊκῆς ἀποικίας, τῆς καλουμένης Νουμιδίας, ὅλη δὲ ἡ Ἀλγερία ἦτο ἀνθοῦσα Ρωμαϊκὴ ἀποικία καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς σώζονται ἐρείπια Ρωμαϊκῶν πόλεων, μνημείων, ὑδραγωγείων, ἀρδευτικῶν ἔργων κλπ.

Μαρόκον

Τὸ **Μαρόκον** ἦτο Γαλλικὸν προτεκτοράτον κατὰ τὸ μέγιστον μέρος του καὶ ὑπὸ Ἴσπανικὴν ἐξάρτησιν τὸ ὑπόλοιπον, ἐγένετο δὲ ἀνεξάρτητον Σουλτανᾶτον ἀπὸ τοῦ 1956. Ἐκ τοῦ Μαρόκου παραμένον σήμερον ὑπὸ Ἴσπανικὴν κατοχὴν ἡ λεγομένη **Νοτιὰ ζώνη τοῦ Μαρόκου** ἢ **Ἴφνι** καὶ ἐκ τῆς πρότερον λεγομένης Ἴσπανικῆς βορείας ζώνης τοῦ Μαρόκου αἱ πόλεις **Θέουτα** **Μελίλλα** καὶ τινες πολίχναι.

Ὅρια. Ἐκτασις. **Πληθυσμὸς.** Περιλαμβάνεται τὸ Μαρόκον μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Β., τῆς Σαχάρας πρὸς Ν., τοῦ Ἀτλαντικοῦ πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀλγερίας πρὸς Α. Ἐχει ἑκτασιν 450.000 τετρ. χιλιομ.

Χαρτ. 40. Μαρόκκο.

και πληθυσμόν 10.000.000 κ. (πυκνότης πληθυσμού 24 κ. κατά τετρ. χιλιομ.). Διασχίζεται από Α. πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἄτλαντος, ὁ ὁποῖος προεκτεινόμενος ἐκ τῆς Ἀλγερίας, χωρίζεται εἰς τὸ Μαρόκκο εἰς 4 ὄροσειράς. Αὗται εἶναι ἀπὸ Β. πρὸς Ν. : Τὰ ὄρη Ρίφ (2500 μ.), ὁ Μέσος Ἄτλας (4080 μ.), ὁ ὑψηλὸς Ἄτλας (4250 μ.) καὶ τέλος ὁ Ἀντιάτλας (Χαρτ. 40), ἀπὸ τὰς νοτιοὺς κλιτύς τοῦ ὁποῖου ἀρχίζει ἡ ἔρημος Σαχάρα (156.000 κ.). Μεταξὺ τῶν ὡς ἄνω ὄροσειρῶν ἐκτείνονται ὄροπέδια καὶ ἐκτάσεις στεπεπώδεις, πρὸς δὲ τὸν Ἀτλαντικὸν πεδιάδες ἀρκετὰ μεγάλαί καὶ εὐφοροί.

Τὸ κλίμα εἶναι εἰς τὰ βόρειά του μεσογειακόν, εἰς δὲ τὰ πρὸς τὸν

Ἐπιφανὲς ἔστι τὸ ἄριστον ἔδαφος τῆς ἡμετέρας ἀφθονίας, ἀλλὰ πολυτίμητος, διότι δι' αὐτῶν ἀρδεύονται ἀρκετὰ ἐκτάσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται οὕτω ἀποδοτικώταται. Καθ' ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, τὸ κλίμα μεταβάλλεται εἰς στεππῶδες καὶ τέλος εἰς ἐρημικόν, μὲ παντελῆ σχεδὸν ἔλλειψιν βροχῶν (Ἐρημος Σαχάρα).

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἄλιεία. Τὸ Μαρόκον εἶναι καθαρῶς γεωργοκτηνοτροφικὸν κράτος καὶ τὰ $\frac{4}{5}$ τῶν κατοίκων τοῦ ἀποζοῦν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας. Πρωτεύουσαν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν θέσιν κατέχουν τὰ δημητριακά. Παράγονται ἐπίσης ὕσπρια, λίνον καὶ λινοσπορος καὶ καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι, ἄμπελοι, κυρίως διὰ τὰς σταφυλάς των (διότι ἡ Μουσουλμανικὴ Θρησκεία ἀπαγορεύει τὸν οἶνον) ἔσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, καθὼς καὶ φοῖνικες. Ἡ κτηνοτροφία διενεργεῖται περισσότερον ἀπὸ νομάδες κτηνοτρόφους καὶ κυρίως μὲ πρόβατα καὶ αἰγας. Ἐκτρέφονται ὅμως καὶ ἀρκετοὶ ὄνοι καὶ ἡμίονοι εἰς τὰ ὄρεινά, κάμηλοι εἰς τὰ νότια τῆς χώρας καὶ ἵπποι καὶ βοοειδῆ εἰς τὰ πεδινά. Τὰ δάση εἶναι ἀρκετὰ ἐπὶ τοῦ Ἐπιφανοῦς, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τοιαῦτα φελλοδρυῶν, ἐκ τῶν φλοιῶν τῶν ὁποίων παράγεται ἀρκετὸς φελλός. Ὑπάρχουν εἰς τὸ Μαρόκον ἀρκετὰ μεταλλεύματα καθὼς καὶ φωσφορικὰ ἄλατα, μένουσιν ὅμως ἀνεκμετάλλευτα λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν εἰς τὰ παράλια καὶ ἡ ἄλιεία εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη.

Ἡ βιομηχανία εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, ἂν ἐξαιρέσῃ κανεὶς τὴν τοιαύτην τῆς κατεργασίας δερμάτων.

Κάτοικοι. Πόλεις. Εἰς τὸ Μαρόκον ὑπερτεροῦν οἱ ἰθαγενεῖς Βέρβεροι (65% Βέρβεροι καὶ 20% Ἀραβες). Ζοῦν ἐπίσης περὶ τὰς 350.000 Ἑβραῖοι, 400.000 Εὐρωπαῖοι (κατὰ τὸ πλεῖστον Γάλλοι) καὶ ἀρκετοὶ Μαυριτανοί. **Γλῶσσα** εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Μωαμεθανισμὸς.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Τὸ **Ραμπάτ** (180.000 κ.), πρωτεύουσα. Τὸ **Φέξ** (215.000 κ. ἐξ ὧν 16.000 Εὐρωπαῖοι). Ἡ **Καζαμπλάνκα** (700.000 κ. ἐξ ὧν 135.000 Εὐρωπαῖοι) ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τοῦ Μαρόκου. **Μαρρακῆς** (230.000 κ.) ἐξ ὧν 12.500 Εὐρωπαῖοι. **Μεκνῆς** (150.000 κ. ἐξ ὧν 22.000 Εὐρωπαῖοι).

Ἰσπανικὸν Μαρόκον

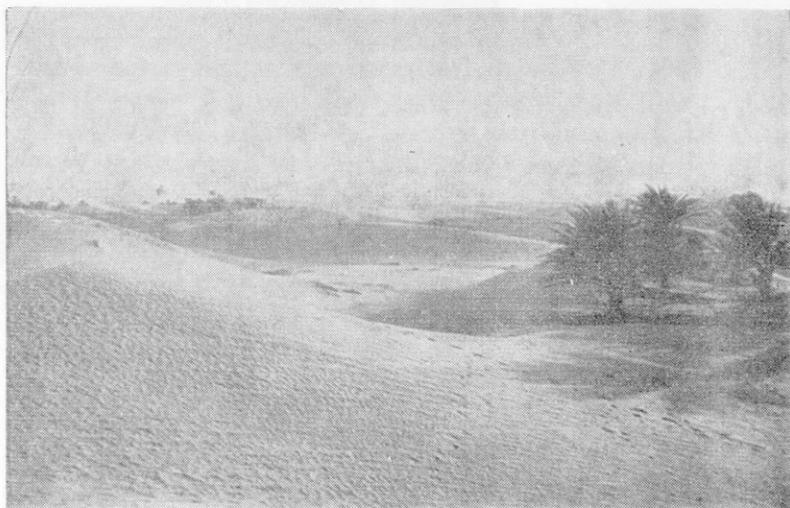
Ἀπὸ τὴν πρὶν Ἰσπανικὴν Ἀφρικὴν εἰς τὸ Β. Μαρόκον δὲν ἀπομένουν σήμερον παρὰ αἱ πόλεις **Θέουτα, Μελίλλα** καὶ τινες ἄλλαι πολίχναι, συνολικῆς ἐκτάσεως, μετὰ τῆς περιοχῆς των, 213 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 143.000 κ. (ἐπὶ συνολικῆς πρὸ τοῦ 1956 ἐκτάσεως 20.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 1.045.000 κ.). Τὸ ὑπόλοιπον συνεσσωματώθη μετὰ τοῦ ἄλλοτε Γαλλικοῦ Μαρόκου καὶ ἀπετέλεσαν ἀμφότερα τὸ Σουλτανᾶτον τοῦ Μαρόκου.

Τα γ γ έ ρ η

Ἡ πόλις — λιμὴν τῆς **Ταγγέρης** μετὰ μικρᾶς γύρω της περιοχῆς ἀποτελεῖ διεθνή καὶ ἀποστρατικοποιημένην ζώνην, διότι εὑρίσκεται πλησίον τῆς ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν εἰσόδου τῶν στενῶν τοῦ Γιβραλτάρ, δεσπόζουσα τούτων. Ἔχει ἑκτασιν 349 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 349.000 κ. μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλοὶ Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Ἰσπανοὶ.

ΜΕΓΑΛΗ ΕΡΗΜΟΣ ΣΑΧΑΡΑ

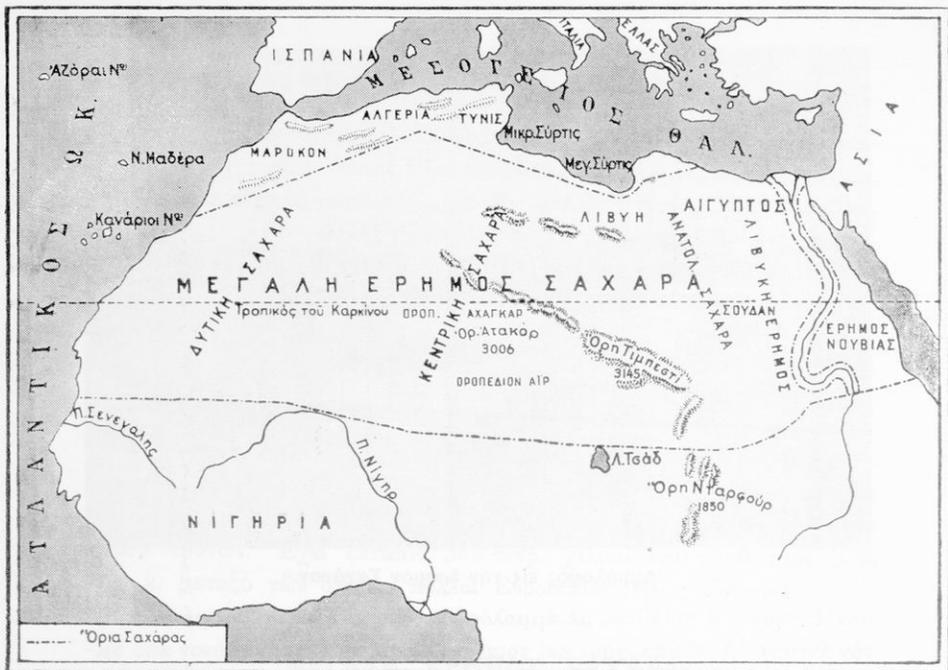
Θὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ χωριστὰ διὰ τὴν μεγάλην Ἐρημον Σαχάραν, τὴν μεγαλύτεραν Ἐρημον τῆς Γῆς, παρὰ τὸ ὅτι αὕτη ἀνήκει κατὰ τὸ ἓν μέρος της εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ἐξετασθέντα κράτη τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν Δ. Ἀφρικὴν καὶ τὸ Σουδάν, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω. Τὸ μῆκος ὅλης τῆς Ἐρήμου ὑπολογίζεται ἀπὸ Α. πρὸς Δ. εἰς 5.000 χιλιομ. καὶ τὸ πλάτος της ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἰς 1.500 χιλιομ. Ὡς ὅρια τῆς Σαχάρας λαμβάνονται : Πρὸς Δ. ὁ Ἀτλαντικὸς. Πρὸς Β. ἡ ὄρσειρά τοῦ Ἀτλαντος, ἡ Θάλασσα τῆς Μικρᾶς καὶ τῆς Μεγάλης Σύρτεις καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ Μεσόγειος (ἐξαιρουμένου τοῦ Δέλτα τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Πρὸς Ν. μία γραμμὴ, ἡ ὁποία, ἀρχίζουσα ὀλίγον βορείως τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλη, ἐφάπτεται τοῦ τόξου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει στρεφόμενος πρὸς Ν. ὁ ποταμὸς Νίγηρ καὶ διὰ τῆς λίμνης **Τσαῦδ** φθάνει εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Παλαιότερον ἡ Σαχάρα ἔθεωρεῖτο ὡς μία ἀπέραντος κατάξηρος ἑκτασις, σκεπασμένη με ἄμμους καὶ ἐπίπεδος. Τοῦτο γνωρίζομεν σήμερον ὅτι δὲν εἶναι ἀληθές. Ὑπάρχουν βεβαίως εἰς τὴν Σαχάραν καὶ μεγάλαι ἐπίπεδοι καὶ σκεπασμένοι με ἄμ-

Ἀμμόλοφος εἰς τὴν ἔρημον Σαχάραν.

μον ἐκτάσεις ἢ τοιαῦται μὲ ἀμμολόφους, διαρκῶς μετακινουμένους ἀπὸ τὸν ἄνεμον. Ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ τοιαῦται καλυπτόμεναι ὄχι μόνον ἀπὸ ἄμμου, ἀλλὰ ἀπὸ κροκάλας καὶ χάλικας καὶ ἔχουσαι ἀκόμη καὶ βραχώδη ὑψώματα. Καὶ τὰ καλυπτόμενα μὲ κροκάλας καὶ χάλικας τμήματα αὐτὰ τῆς Σαχάρας εἶναι τὰ χειρότερα, διότι οὐδὲ σταγῶν ὕδατος, οὐδὲ ἢ παραμικρὰ ἕσσις συναντῶνται ἐκεῖ καὶ ἡ ζωὴ ἐλλείπει τελείως ἀπὸ αὐτά. Οὐδὲν караβάνιον τολμᾷ νὰ διασχίσῃ τὰς τελείως ἀνύδρους ἐρημικὰς αὐτὰς ἐκτάσεις. Μόνον τὰ αὐτοκίνητα, προκειμένου νὰ διασχίσουν τὴν Ἐρημον, προτιμοῦν αὐτάς, διότι ἔχουν σταθερὸν ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύνανται νὰ κινηθοῦν οἱ τροχοὶ των, ἐνῶ εἰς τὴν ἄμμον βυθίζονται. Εἰς τὴν Σαχάραν ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ ὀροπέδια καὶ ὑψηλά ὄρη, ὅπως π.χ. τὰ ὀροπέδια Ἄχαγκάρ καὶ Αἶρ καὶ τὰ ὄρη Ἀτακόρ (3000 μ. ὕψος) καὶ Τιμπεστὶ (3145 μ.).

Ἡ θερμοκρασία φθάνει εἰς τὴν Σαχάραν κατὰ τὸ θέρος συχνάκις τοὺς 50° Κ. ὑπὸ σκιάν (παρητηρήθη καὶ θερμοκρασία 58° Κ., ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερα παρατηρηθεῖσα ἐπὶ τῆς Γῆς θερμοκρασία ὑπὸ σκιάν). Κατὰ τὸν χειμῶνα ὅμως ἡ θερμοκρασία κατέρχεται καὶ κάτω τοῦ 0° (ἔχει παρατηρηθῆ θερμοκρασία -15°Κ.). Κατὰ τὴν ἡμέραν ἡ ὑπερ-

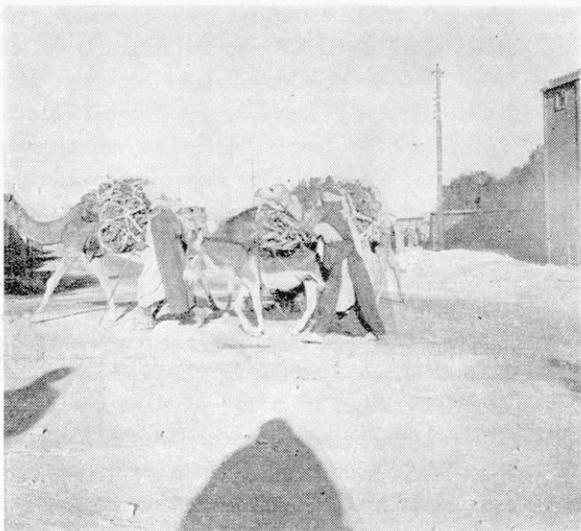

Χαρτ. 41. Σαχάρα.

θερμαινομένη ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου Ἐρημος κάμνει τὴν θερμοκρασίαν ὑψηλὴν καὶ ἐξαναγκάζει τοὺς κατοίκους νὰ ἐνδύωνται μὲ ἐλαφρὰ ἐνδύματα. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν νύκτα, ἡ ξηρότης τοῦ ἀέρος καὶ τὸ διαρκῶς ἀνεφελον τοῦ οὐρανοῦ δὲν παρεμποδίζουν τὴν ἀκτινοβολίαν θερμότητος ἀπὸ τὴν Γῆν πρὸς τὸ ἀχανές. Δι' αὐτὸ ἀκτινοβολεῖται πολὺ ποσὸν θερμότητος, τὸ ἔδαφος ψύχεται καὶ ἡ θερμοκρασία κατέρχεται χαμηλά, παρουσιαζομένης οὕτω μεγάλης διαφορᾶς θερμοκρασίας μεταξὺ ἡμέρας καὶ νυκτός.

Αἱ βροχαὶ εἶναι σπάνιαι, ἀλλὰ ραγδαίωσται, ἀφίνουσαι εἰς ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα τεραστίας ποσότητος ὕδατος. Τότε αἱ ἀπὸ μακρὸν κατάξηροι κοῦται τῶν ποταμῶν πλημμυρίζουν καὶ δὲν εἶναι ἄγνωστοι εἰς τὴν Σαχάραν οἱ πνιγμοὶ ἀπὸ πλημμύρας. Τὸ ὕδωρ ὅμως τῶν οὕτω πῶς ἀναζωογονουμένων, προσκαίρως καὶ διὰ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα, ποταμῶν δὲν προφθάνει νὰ διανύσῃ μακρὸν διάστημα, διότι

καταπίνεται συντόμως από την άμμον. Μόνον ο Νείλος, από τους ποταμούς τους διασχίζοντας την Έρημον, κατορθώνει να φθάση μέχρι της Μεσογείου και ο Νίγηρ, ο οποίος φέρει την ευεργετική του επίδραση μέχρι των παρυφών της Έρήμου, άλλ' ούτος, στρεφόμενος προς νότον, απομακρύνεται ταχέως ταύ-

Φορτωμένοι κάμηλοι, το κατ' έξοχήν ζώον της έρήμου.

της. Είς την Σαχάραν, μολονότι σπανιώτατα βρέχει, υπάρχουν έν τούτοις άρκετά υπόγεια ύδατα και έχουν δημιουργηθή εις πολλά μέρη άρτεσιανά φρέατα, διά των οποίων τó ύδωρ αναβλύζει ένιοτε από βάθους 400 μ. Είς τά μέρη της Έρήμου, όπου ύπάρχει ύδωρ, υπάρχουν **δάσεις** με κατοίκους άσχολουμένους εις καλλιεργείας κυρίως φοινίκων και εις κτηνοτροφίαν με πρόβατα, αίγας, όνους και με τó χαρακτηριστικώτερον ζώον της Σαχάρας, δηλ. την έχουσαν ένα ύβον κάμηλον, ή όποία λέγεται *δρομάς*. Είς τά όροπέδια και τά όρη της Σαχάρας, καθώς και τās κοίτας των ποταμών, αί όποίαι διατηροϋν ποίαν τινα ύγρασίαν, δέν άπολείπει τελείως ή βλάστησις. Χόρτα από άγρωστώδη άντέχοντα εις την ξηρασίαν, άγριαι έλαίαι, πιστακίαι, άψυθιές κλπ. συναντώνται εις πολλά μέρη. Έκ των ζώων συναντώνται εις πολλάς περιοχάς της Σαχάρας άντιλόπαι, γαζέλαι, λαγωοί, θώες, άγριαι αίγες κλπ. Ο λέων φθάνει μέχρι των όροπεδιών του Άτρ (*Χαρτ. 41*).

Είς τās δάσεις τó **κλίμα** είναι θερμόν και ύγρόν και μαστίζονται οί κάτοικοι από την έλονοσίαν. Αντιθέτως εις την Έρημον ό άήρ είναι ξηρός, ό ήλιος (ό όποίος φονεύει τά μικρόβια) άφθονος και τó κλίμα

πολύ υγιεινόν. Ἐξαιρουμένων τῶν ἠλιάσεων, τῶν ἐντερικῶν παθήσεων (λόγῳ τοῦ μὴ καλοῦ ποσίμου ὕδατος) καὶ τῶν ψύξεων, αἱ ἀσθένειαι εἶναι ἄγνωστοι. Ὅσον καὶ ἂν φαίνεται παράδοξον, εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ περισσότεροι θάνατοι εἰς τὴν Σαχάραν ὀφείλονται εἰς πνευμονίας, διότι ἡ μεγάλη θερμοκρασία τῆς ἡμέρας κάμνει τοὺς κατοίκους νὰ ἐνδύωνται ἐλαφρῶς καὶ νὰ μένουν ἀπροφύλακτοι ἀπὸ τὸ νυκτερινὸν ψύχος. Οἱ ρευματισμοὶ ἐπίσης εἶναι συχνοί, λόγῳ τῆς μεγάλης καὶ ἀποτόμου πτώσεως τῆς θερμοκρασίας κατὰ τὰς νύκτας.

Οἱ **κάτοικοι** εἶναι κυρίως οἱ **Τουαρέγκ** καὶ οἱ **Μαυριτανοὶ** εἰς τὰ κεντρικὰ καὶ τὰ δυτικὰ τῆς Σαχάρας, ἀνήκοντες εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ οἱ **Τουμποῦ** τῆς Ἀνατολικῆς Σαχάρας (Λευκοὶ καὶ αὐτοί, ἀλλὰ μὲ πολὺ Νεγρικὸν αἷμα, λόγῳ τῆς μεγάλης ἐπιμιξίας των μὲ Νέγρους). Εἰς τὰς δάσεις ζοῦν καὶ ἄρκετοὶ **Νέγροι**, διότι αὐτοὶ ἀντέχουν εἰς τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα τῶν δάσεων. Οἱ κάτοικοι τῆς Σαχάρας υπολογίζονται περὶ τὸ 1.500.000. Εἶναι κτηνοτρόφοι, οἱ δὲ ζῶντες εἰς τὰς δάσεις εἶναι καὶ γεωργοί, καλλιεργοῦντες κυρίως φοίνικας (χουρμαδιές) καὶ εἰς τὴν σκιὰν τούτων σόργον, ὀλίγον σῖτον, λαχανικά, καπνὸν καὶ ὀπωροφόρα δένδρα. Οἱ κάτοικοι τῶν δάσεων ἔχουν μονίμους κατοικίας· οἱ ἄλλοι εἶναι νομάδες.

Ἡ **συγκοινωνία**, διεξαγομένη ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς μὲ καραβάνια καμήλων, γίνεται σήμερον ὀλοὲν καὶ περισσότερον μὲ τὰ αὐτοκίνητα καὶ τὰ ἀεροπλάνα. Τὰ αὐτοκίνητα χρειάζονται 3—4 ἡμέρας διὰ νὰ μεταβοῦν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Νίγηρα εἰς τὴν πόλιν Ἀλγέριον, προτιμοῦν δέ, καθὼς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, τὰ χαλικιῶδη καὶ κατὰξηρα τμήματα τῆς Ἐρήμου.

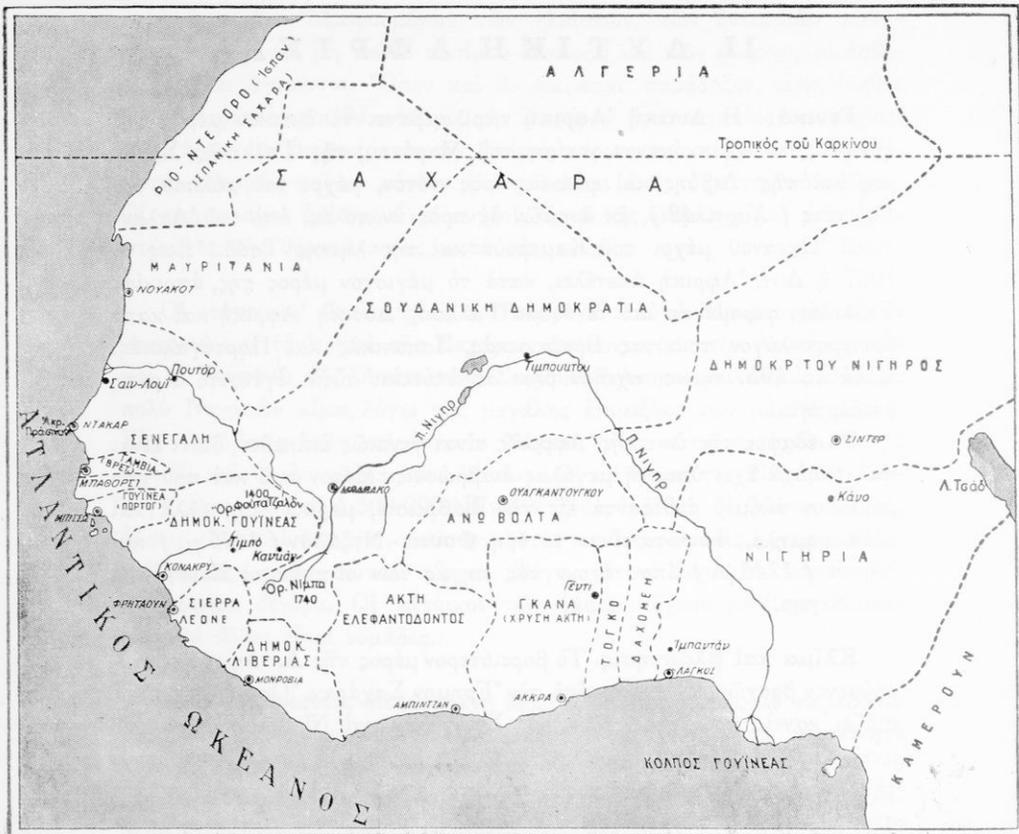
Σήμερον γίνονται εἰς τὴν Σαχάραν ἐντατικαὶ ἐρευναι διὰ τὴν ἀνεύρεσιν πετρελαίου, διότι ὑπάρχουν ἐνδείξεις περὶ τοῦ ὅτι τοῦτο ὑπάρχει ἐκεῖ ἀφθόνως καὶ ἔχουν ἀνευρεθῆ μέχρι σήμερον ἄρκετὰ πλούσια πετρελαιοπηγαί. Καταστρώνονται ἐπίσης διάφορα σχέδια διὰ τὴν ἀξιοποίησιν μὲ τεχνητὰς ἀρδεύσεις μεγάλων τμημάτων τῆς Σαχάρας, διότι τὸ ἔδαφός της δὲν εἶναι ἄγονον· ἔχει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα συστατικὰ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν καὶ μόνον ἡ μεγάλη ἔλλειψις ὕδατος τὸ καθιστᾷ ἐρημικόν.

II. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Ἡ Δυτική Ἀφρική περιλαμβάνει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἡπείρου, τὸ εὐρισκόμενον νοτίως τοῦ Μαρόκου, τῆς Γαλλικῆς Σαχάρας καὶ τῆς Λιβύης καὶ φθάνει, πρὸς νότον, μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας (*Χαρτ. 42*), ἐκ δυσμῶν δὲ πρὸς ἀνατολάς, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Καμεροῦν καὶ τῆς λίμνης Τσάδ. Ἔως τὸ 1957 ἡ Δυτ. Ἀφρική ἀπετέλει, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς, ἀποικίας Γαλλικῆς, φερομένης ὑπὸ τὸ ὄνομα Γαλλικὴ Δυτικὴ Ἀφρική καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τοιαύτας Βρετανικῆς, Ἰσπανικῆς καὶ Πορτογαλικῆς. Μετὰ τὸ 1957 ὅμως, σχεδὸν ὅλοι αἱ ἀποικίαι αὗται ἐγένοντο Κράτη ἀνεξάρτητα.

Τὸ ἔδαφος τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς εἶναι γενικῶς ἐπίπεδον, διότι εἶναι παλαιὸν καὶ ἔχει ὑποστῆ μεγάλας διαβρώσεις. Μόνον τοῦ καὶ τοῦ παραμένον ἀκόμη, ἀνθέξαντα εἰς τὴν διάβρωσιν, μερικὰ ὄρη, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ χαμηλά. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄρη **Φουτὰ - Ντζαλόν** (1400 μ.) καὶ **Νίμπα** (1740 μ.) ὅπου ἔχουν τὰς πηγὰς των οἱ ποταμοὶ **Σενεγάλης** καὶ **Νίγηρ**.

Κλίμα καὶ βλάστησις. Τὸ βορειότερον μέρος τῆς Δ. Ἀφρικῆς, στερούμενον βροχῶν, κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἔρημον Σαχάραν. Ὅσον ὅμως πλησιάζει κανεὶς πρὸς τοὺς ποταμοὺς Σενεγάλην καὶ Νίγηρα καὶ τὴν λίμνην Τσάδ, ἀρχίζουν ἐμφανιζόμεναι ὀλίγαι βροχαί, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξιν χλόης ἀπὸ ἀγρωστῶδη φυτά· ἔχομεν δηλαδὴ ἐκεῖ ἐκτάσεις στεππῶδεις. Εἰς ταῦτα, πλὴν τῆς χαμηλῆς χλόης, συναντῶνται καὶ Ἀραβικαὶ ἀκακίαι, (αἱ ὁποῖαι δίδουν τὸ Ἀραβικὸν κόμμι), μιμόζαι, νανῶδεις φοίνικες κλπ. Ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγάλη, φθάνουσα τοὺς 40° Κ. ὑπὸ σκιάν καὶ αἱ καλλιέργειαι εἶναι δυναταὶ μόνον πλησίον τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγηρος, ὅπου εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν ἀρδεύσεις. Ὅλη ἡ ζώνη τῶν στεππῶν λέγεται **Σαέλ** (*Χαρτ. 43*). Ὅσον προχωροῦμεν νοτίως τῆς ζώνης ταύτης, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλοὲν καὶ περισσότεραι, ἡ φυομένη χλόη εἶναι ὑψηλὴ καὶ ἀνευρίσκονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἰδίως κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν, συστάδες δένδρων. Αἱ περιοχαὶ μὲ τὴν βλάστησιν αὐτὴν λέγονται **σαβάνα**. Σχηματίζεται δηλαδὴ νοτίως τῆς **Σαέλ ἢ ζώνης τῆς Σαβάνας** Ἡ θερμοκρασία εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 30°Κ. (μέση θερμοκρασία τοῦ θερμότερου μηνὸς)

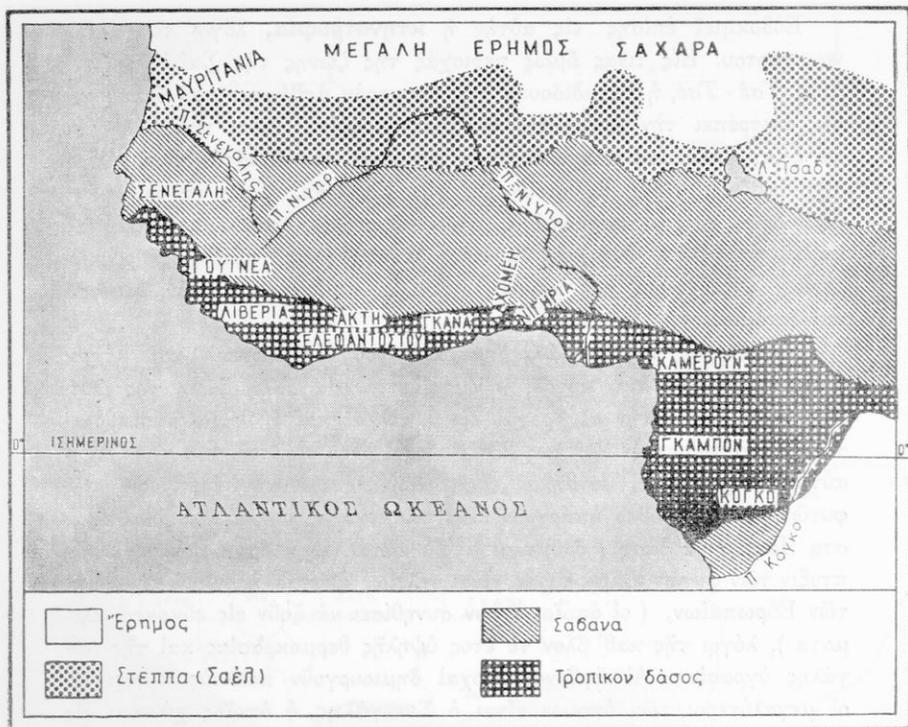
Χαρτ. 42. Δυτική Ἀφρική.

καὶ 23°Κ. (μέση θερμοκρασία τοῦ ψυχροτέρου μηνός). Εἶναι μία ἀπέραντος ἐπίπεδος καὶ τελείως μονότονος ἔκτασις. Ἡ ὑψηλὴ χλόη, ἡ ὁποία φύεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ὁποία γίνεται πολλάκις τόσο ὑψηλὴ, ὥστε νὰ σκεπάζῃ ἄνδρα ἔφιππον, ξηρανομένη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀνομβριῶν καθιστᾷ εὐκολωτάτας τὰς πυρκαϊάς. Ἡ Σαβάνα εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος διὰ καλλιέργειας ἔκτασις καὶ εἰς αὐτὴν συγκεντροῦνται οἱ περισσότεροι κάτοικοι. Καλλιερгоῦνται ἐκεῖ κέχρος, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, ἀραχίδες, γλυκοπατάτες, μανιόκα, βάμβαξ, καπνός, σισάμι κλπ.

Εὐδοκιμεῖ ἐπίσης εἰς αὐτὴν ἡ **κτηνοτροφία**, λόγῳ τοῦ ἀφθόρου χόρτου. Εἰς τινὰς ὅμως περιοχὰς τῆς ζώνης τῆς Σαβάνας ζῆ ἢ μυῖα *Τσέ-Τσέ*, ἢ μεταδίδουσα τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου καὶ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας, διότι προσβάλλουσα τὰ ζῶα, ὅπως καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἐπιφέρει τὸν θάνατόν των. Λόγῳ τῆς ἀφθόρου χλόης ἀφθονοῦν εἰς τὴν Σαβάναν, τόσον τὰ φυτοφάγα ζῶα ὅσον καὶ τὰ σαρκοφάγα, στρουθοκάμηλοι, γαζέλλαι, ἀντιλόπαι, καμηλοπαρδάλεις, ὄναγροι, λέοντες, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες, ρινοκέρωτες, ἀγριόχοιροι καὶ μεγάλη ποικιλία πιθήκων, πτηνῶν, ἐρπετῶν καὶ ἐντόμων.

Νοτιώτερον τῆς Σαβάνας, μεταξύ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ μέχρις ἀποστάσεως 10° ἀπὸ αὐτοῦ, σχηματίζεται μία ἄλλη ζώνη τῆς Δυτ. Ἀφρικῆς. Εἰς αὐτὴν αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ ἡ θερμοκρασία διατηρεῖται μεταξύ τῶν 24° ἕως 28° Κ. καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν ἐπομένως αἱ συνθῆκαι εἶναι ἰδεώδεις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἐκεῖ τὰ μεγάλα, πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα Ἰσημερινὰ δάση (*ζοῦγκλαι*). Τὸ κατάλληλον ὅμως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν κλίμα τοῦτο, εἶναι τελείως ἀκατάλληλον διὰ τὴν ζωὴν τῶν Εὐρωπαίων, (οἱ ὅποιοι ἔχουν συνηθίσει νὰ ζοῦν εἰς εὐκρατα κλίματα), λόγῳ τῆς καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς μεγάλης ὑγρασίας. Αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ δημιουργοῦν πολλοὺς ποταμοὺς, οἱ μεγαλύτεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ **Σενεγάλης**, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὰς δυτικὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκτὰς, καὶ ὁ **Νίγηρ**, (ὁ λεγόμενος καὶ ποταμὸς τῶν Νέγρων), ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας.

Κάτοικοι. Εἰς τὸ μεγαλύτερον τμῆμα τοῦ Σαέλ καὶ εἰς τὴν Μαυριτανίαν κατοικοῦν κυρίως Λευκοὶ δηλ. Ἀραβες, Βέρβεροι, Μαυριτανοί, Τουαρέγκ καὶ διάφοροι μιγάδες, προερχόμενοι ἐξ ἐπιμιξίας τῶν ἀνωτέρω μετὰ Νέγρων. Νοτίως τοῦ Σαέλ κατοικοῦν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου Νέγροι. Οὗτοι εἶναι γενικῶς ὑψηλοῦ ἀναστήματος, εὐκίνητοι καὶ δυνατοί, με χρῶμα τοῦ δέρματος ἀπὸ τὸ τελείως μέλαν μέχρι τὸ σοκολατί, προγναθισμόν, πλατεῖαν καὶ με πολὺ ἀνοικτοὺς ρόθωνας ρῖνα, κόμην βραχεῖαν καὶ σπειροειδῆ (κατσαρὴν πολὺ) καὶ χεῖλη παχέα. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἰδίως οἱ κατοικοῦντες τὴν περιοχὴν τῶν δασῶν, ζοῦν ζωὴν πρωτόγονον καὶ στεροῦνται μονίμου κατοικίας. Ἄλλὰ καὶ οἱ πλέον πολιτι-

Χαρτ. 43. Βλάστησις εις την Δυτικήν Ἀφρικὴν.

σμένοι ἐκ τούτων διαφέρουν κατὰ πολὺ τῶν Λευκῶν. Εἶναι γενικῶς τερατολόγοι, ὑπερβάλλοντες τὴν πραγματικότητα, προσελκύνονται ἀπὸ ὅ,τι λάμπει ἢ κάμνει θόρυβον, ἐλάχιστα νευρικοὶ ἀλλὰ καὶ ἐλάχιστα εὐαίσθητοι, διαρκῶς χαρούμενοι καὶ ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν μουσικὴν, τὸν χορὸν καὶ τὰς διασκεδάσεις. Χρησιμοποιοῦν πρὸς στολισμὸν τῶν διάφορα λάμποντα πράγματα, στολισματα εἰς τὰ ὄτα καὶ τὴν ρῖνα τῶν καθῶς καὶ τὴν στίξιν τοῦ δέρματος (τατουάζ). Τὰ ἀνωτέρω ἰσχύουν δι' ὅλους τοὺς Νέγρους τῆς Ἀφρικῆς.

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Ίσπανική Δ. Ἀφρική

Ἔχει αὕτη ἑκτασιν περὶ τὰς 300.000 τετρ. χιλίωμ., πληθυσμὸν μόλις 61.300 κατ. καὶ εἶναι Ἰσπανικὸν προτεκτοράτον.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τοῦ Μαρόκου εὐρισκόμενον Ἴφνι καὶ ἀπὸ τὴν λεγομένην Ἰσπανικὴν Σαχάραν. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ λεγόμενα Ρίο - ντὲ - Ὀρο καὶ Σάγκνια - Ἐλ - Χάμρα καὶ εἶναι τμῆμα τῆς μεγάλης Ἐρήμου Σαχάρας. Μεταξὺ τῶν κατοίκων εἶναι περὶ τοὺς 2.300 Εὐρωπαῖοι.

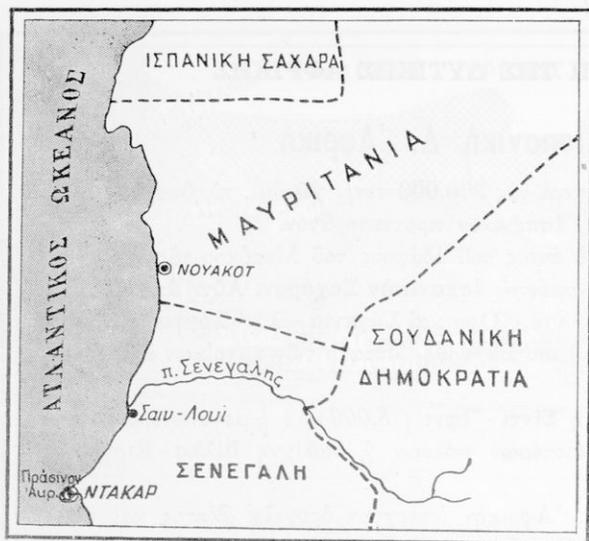
Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σίντι - Ἴφνι (8.000 κ.) ἡ μεγαλυτέρα πόλις. Ἄλλη ἐκ τῶν σπουδαιότερων πόλεων ἡ πολίχνη Βίλλα - Κισνέρος (1.100 κ.).

Εἰς τὴν Ἰσπαν. Δ. Ἀφρικὴν ὑπάρχουν ὄρυχεῖα ἄλατος καὶ φωσφορικῶν λιπασμάτων. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν ἀλιεῖαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Μαυριτανία

Ἡ Μαυριτανία, τῶς Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Πρὸς τὰ Δ. καὶ τὰ βόρειά της εὐρίσκονται ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανός, ἡ Ἰσπανικὴ Δυτ. Ἀφρική καὶ ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα (Ἀλγερία). Πρὸς τὰ νότιά της εὐρίσκεται ἡ Σενεγάλη, ὁ ποταμὸς δὲ Σενεγάλης ἀνήκει ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν Μαυριτανίαν. Πρὸς τὰ Α. καὶ τὰ ΒΑ. εὐρίσκονται ἡ Σουηδικὴ Δημοκρατία καὶ ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα.

Ἡ ἑκτασίς της εἶναι 1.085.000 τετρ. χιλίωμ., ἀλλὰ ὁ πληθυσμὸς εἶναι μόλις 624.000 κατ., διότι τὸ μέγιστον μέρος της εἶναι ἡ Ἐρημος Σαχάρα. Οἱ κάτοικοι, σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότητί των Μαυριτανοί, ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τρέφουν πρόβατα ἰδίως καὶ κατὰ δεύτερον λόγον βόας καὶ καμήλους, συλλέγουν τὸ ἀραβικὸν κόμμι ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας καὶ καλλιεργοῦν εἰς τὰς παρὰ τὸν ποταμὸν Σενεγάλην ἀρδευόμενας ἐκτάσεις σόργον, κριθήν, ἀραβόσιτον καὶ ὄρυζαν. Εἰς τὰ παράλια ἀπασχολοῦνται καὶ μὲ τὴν ἀλιεῖαν. Ἔχει μεταλλεύματα σιδήρου, χαλκοῦ καὶ ὀρυκτὸν ἄλας.

Χαρτ. 43α. Μαυριτανία.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλική, οἱ κάτοικοι ὁμως ὀμιλοῦν Ἀραβικά καὶ Βερβερικά.

Θρησκεία εἶναι ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ διὰ τοῦτο ἡ Μαυριτανία λέγεται Ἰσλαμική Δημοκρατία.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Νουακὸτ** (4.800 κ.), παράλιος πόλις καὶ λιμὴν, εὑρισκόμενη εἰσέτι ὑπὸ ἀνέγερσιν.

Σενεγάλη

Τέως Γαλλική ἀποικία μετὰ τοῦ Ντακάρ, ἀποτελεῖ σήμερον μετ' αὐτοῦ ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν. Ἔχει ἔκτασιν 198.000 τετρ. χιλίωμ. καὶ πληθυσμὸν 2.300.000 κατ. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, λεγόμενοι **Σενεγαλέζοι**, ζοῦν δὲ εἰς τὴν χώραν καὶ περὶ τὰς 50.000 Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Γάλλοι.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν. Τὰ δυνάμενα νὰ καλλιεργηθοῦν ἐδάφη εὑρίσκονται πλησίον τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλης, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις, διότι αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται. Ἡ Σενεγάλη ἔχει μεγάλην παραγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν ἀραχίδων. Πλὴν τούτων καλλιεργεῖται ἡ ὄρυζα, ὁ ἀραβόσιτος, ὁ βάμβαξ, ὁ καπνός, οἱ φασιόλοι κλπ. Παράγεται ἐπίσης ἀρκετὸν φοινικέλαιον ἀπὸ τὰ σπέρματα τοῦ ἐλαιοφοίνικος, μέλι καὶ κηρὸς μελισσῶν καὶ ἀραβικὸν κόμμι.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Γαλλική, ὀμιλοῦνται ὁμως ἀπὸ τοὺς κατοίκους διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι.

Τὸ 75% τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ **θρησκευμα** καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Χριστιανοὶ (Καθολικοὶ) καὶ Εἰδωλολάτραι.

Τὸ **Ντακάρ** (320.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς Δυτ. Ἀφρικῆς (ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ). **Σαῖν - Λουί** (60.000 κ.), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλη, εἶναι ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις.

Σουδανικὴ Δημοκρατία

Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Σενεγάλης καὶ τῆς Μαυριτανίας. Τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σημερινὸν ἀνεξάρτητος Δημοκρατία.

Ἔχει ἔκτασιν 1.200.000 τετρ. χίλιοι. καὶ πληθυσμὸν 3.700.000 κατ. μεταξύ τῶν ὁποίων 6.300 Εὐρωπαῖοι. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς πρὸς τὰ βόρεια τῆς, κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρημον Σαχάραν. Νοτιώτερον ὑπάρχουν στεππῶδεις ἐκτάσεις καὶ πρὸς τὰ νότια ἐκτείνεται ἡ σαβάνα, ἐκεῖ δὲ εὐρίσκονται καὶ αἱ καλλιεργήσιμοι ἐκτάσεις. Καλλιεργήσιμοι ἐκτάσεις εὐρίσκονται καὶ πλησίον τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγηρος, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις (οἱ δύο αὐτοὶ ποταμοὶ εἰς ἀρκετὸν μῆκος των ἀνήκουν εἰς τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν).

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν, ἰδίως προβάτων καὶ βοοειδῶν καὶ τὴν γεωργίαν. Παράγονται ἀραχίδες, ἀραβικὸν κόμμι, βάμβαξ, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, φυτικὸν βούτυρον, τὸ λεγόμενον βούτυρον καριτέ ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν βουτυροδένδρων ἢ δένδρων καριτέ.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Γαλλικὴ, ὁμιλοῦνται ὅμως διάφοροι τοπικὰ διάλεκτοι. Τὰ 10% τῶν κατοίκων εἶναι Χριστιανοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι Μουσουλμάνοι καὶ Εἰδωλολάτραι.

Τύπος κατοίκου τῆς Μαυριτανίας.

Πρωτεύουσα είναι η **Μπαμακό** (85.000 κ.) έκτισμένη εις τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Νίγηρος. Ὅμοιως ἐπὶ τῶν ὄχθῶν τοῦ Νίγηρος εὐρίσκονται καὶ αἱ πόλεις **Σεγκοῦ** (21.000 κ.) καὶ **Τιμπουκτοῦ**, ἡ δευτέρα εις τὴν καμπὴν τοῦ Νίγηρος.

Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος

Ἡ **Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος**, τέως καὶ αὕτη Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Σουδανικῆς Δημοκρατίας καὶ νοτιῶς τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Λιβύης, ἔχει δὲ ἑκτασιν 1.250.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κατ. Μέγα μέρος καὶ τῆς χώρας αὐτῆς κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἔρημον Σαχάραν, τὸ ὑπόλοιπον δὲ εἶναι ἐκτάσεις στεππῶδεις καὶ πρὸς τὰ νότια εἶναι «σαβάναι» Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς «σαβάνας» καὶ ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις μετὰ τὰ ὕδατα τοῦ Νίγηρος ἐκεῖ εὐρίσκονται τὰ καλλιεργήσιμα ἐδάφη. Ὁ Νίγηρ διαρρέει τὴν χώραν κατὰ τὸ ΝΔ τμήμα τῆς καὶ εἶναι πολὺτιμος διὰ τὴν γεωργίαν, διότι ἐπιτρέπει τὰς ἀρδεύσεις.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μετὰ τὴν **γεωργίαν** καὶ κυρίως μετὰ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Παράγονται τὰ αὐτὰ γεωργικὰ προϊόντα, τὰ ὅποια ἀνεύρομεν εις τὰς προηγουμένως ἐξετασθείσας Δημοκρατίας καὶ ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ βοοειδῆ.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ. Ὡς πρὸς τὸ **θρήσκευμα** οἱ περισσότεροὶ κάτοικοι εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι, οἱ ὑπόλοιποι δὲ Χριστιανοί.

Τὸ **Νιαμέυ** (18.000 κ.), εὐρισκόμενον εις τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Νίγηρος, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἡ **Ζίντερ** (10.000 κ.) ἡ δευτέρα εις πληθυσμὸν πόλις. Καὶ αἱ δύο αὐτὰ πόλεις ἔχουν ἀεροδρόμια.

Γαμβία

Ἡ **Γαμβία**, ἀποικία καὶ προτεκτοράτον Βρετανικόν, εὐρίσκεται εις τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν παράλια, περιβαλλομένη ἀπὸ τὰ ἄλλα τῆς μέρη ἀπὸ τὴν Δημοκρατίαν τῆς Σενεγάλης. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει καὶ ἡ πολὺ πλησίον τῆς ἀκτῆς εὐρισκομένη νῆσος **Σαιντ-Μαίρι** (Ἀγ. Μαρία).

Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 10.400 τετρ. χιλιόμε. καὶ ὁ πληθυσμὸς 270.000 κατ. Οὗτοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**, αἱ κυριώτεροι δὲ καλλιέργειαι εἶναι αἱ τῆς ἀραχίδος, τοῦ ἀραβοσίτου, τῆς ὀρύζης, τοῦ σόργου καὶ τῆς μανιόκας.

Ἡ **Μπάθορστ** (8.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα, κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Σαϊντ - Μαίρυ.

Πορτογαλικὴ Γουϊνέα

Ἐχει αὕτη ὄρια πρὸς Β. τὴν Σενεγάλην, πρὸς Ν. καὶ Α. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Γουϊνέας καὶ πρὸς Δ. τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Ἀνήκει εἰς τὴν Πορτογαλίαν, θεωρουμένη ὑπὸ ταύτης ὡς ὑπερπόντιον Πορτογαλικὸν ἔδαφος (δηλ. Πορτογαλικὴ ἐπαρχία). Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν καὶ αἱ πλησίον τῆς ἀκτῆς νῆσοι **Μπισάγκος**, μετὰ τῶν ὁποίων ἔχει ἔκτασιν 36.300 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 520.000 κατ.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Πορτογαλική, ὁμιλοῦνται ὅμως διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι. Οἱ περισσότεροι τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Χριστιανοὶ (Καθολικοί). Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν** καὶ παράγονται ἀραχίδες, βάμβαξ, ὄρυζα, μανιόκα, σόργον καὶ κοκκοκάρυα (Ἰνδικῆς καρύδες) ἀπὸ τοὺς κοκκοφοίνικας.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Μπισσῶ** (6.000 κ.).

Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας

Ἡ **Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας**, σήμερον ἀνεξάρτητος, ἦτο πρότερον ἀποικία Γαλλική. Βρέχεται πρὸς τὰ δυτικὰ της ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν καὶ συνορεύει πρὸς Β. μὲ τὴν Πορτογαλικὴν Γουϊνέαν καὶ τὴν Σενεγάλην, πρὸς Ν. μὲ τὴν Σιέρρα - Λεόνε καὶ τὴν Λιβερίαν καὶ πρὸς Α. μὲ τὴν Ἀκτὴν τοῦ Ἐλεφαντόδοντος καὶ τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν.

Ἐχει ἔκτασιν 246.000 τετρ. χιλιόμε. καὶ πληθυσμὸν 2.700.000 κ.

Πρὸς τὰ ἀνατολικά της εἶναι ὄρεινῆ, μὲ χαμηλὰ ὅμως ὄρη. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄρη **Φουτᾶ - Ντζαλόν** (1400 μ. καὶ **Νίμπα** (1740) μ. Ἀπὸ αὐτὰ πηγάζουν οἱ ποταμοὶ **Σενεγάλης** καὶ **Νίγηρ**, οἱ ὅποιοι ἀνέχουν κατὰ τὸν ἄνω ροῦν των εἰς τὴν Γουϊνέαν.

*Έχει πολλές βροχές, αὶ ὁποῖαι εἰς τινὰς περιοχὰς τῆς φθάνουν τὰ 4 μ. ἔτησίως καὶ διὰ τοῦτο μεγάλα δάση καὶ ἐκτεταμέναι σαβάναι.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ ὀλιγώτερον μὲ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραχίδες, μανιόκα, σόργον, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, καφές, γλυκοπατάτες, βανανέαι, κοκκοφοίνικες, ἔλαιοφοίνικες, κίνα (διὰ τὴν παραγωγὴν κινίνης κλπ.). Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ καὶ πρόβατα.

*Υπάρχουν διάφορα ὄρυκτά, μεταξύ τῶν ὁποίων χρυσὸς καὶ ἀδάμαντες.

*Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ, κατὰ δὲ τὸ **θρήσκευμα** οἱ κάτοικοι εἶναι ἄλλοι μὲν Μωαμεθανοί, ἄλλοι Εἰδωλολάτραι καὶ ἄλλοι Χριστιανοί.

*Ἡ **Κόνακρυ** (115.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ **Κανκάν** (25.000 κ.) ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν Κόνακρυ.

Σιέρρα - Λεόνε

Αὕτη, τῶς Βρετανικῆ ἀποικία, ἔγινεν ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1961, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρετανικὴν Κοινοπολιτείαν. Εὐρίσκεται εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἄκτῆν, ἀπὸ τὰ ἄλλα δὲ μέρη τῆς περιβάλλεται ἀπὸ τὴν Γουίνεαν καὶ τὴν Λιβερίαν.

*Ἡ ἔκτασίς τῆς εἶναι 72.600 τετρ. χιλιάμ. καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς 2.000.000 κ. *Ἐχει **κλίμα** ὑγρὸν καὶ θερμὸν, διότι εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν μικροτέραν τῶν 10^ο ἀπὸ τὸν Ἴσημερινόν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολὺ καὶ φθάνουσαι τὰ 4 μ. ἔτησίως καὶ ἡ μέση ἔτησία θερμοκρασία εἶναι 24^ο ἕως 28^ο Κ.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν** καὶ καλλιεργοῦνται τὰ αὐτὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα καλλιεργοῦνται καὶ εἰς τὴν Γουίνεαν. *Ἐχει διάφορα ὄρυκτά καὶ μεταξύ τούτων χρυσὸν καὶ ἀδάμαντας.

*Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Ἰσλαμισμός, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Τὸ **Φρητάουν** (125.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἔχει καλὸν λιμῆνα καὶ ἀεροδρόμιον.

Λιβερία

Ἡ **Λιβερία**, εὐρισκομένη εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἄκτας τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τῆς Σιέρρα-Λεόνε καὶ τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, ἔχει ἔκτασιν 111.400 τετρ. χιλιομ., πληθυσμὸν 1.300.000 κατ. καὶ πυκνότητα 12 κατ. κατὰ τετρ. χιλίωμ. Εἶναι μίᾳ ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ 1847, κατοικουμένη ἀποκλειστικῶς ἀπὸ Νέγρους, (Εὐρωπαϊοὶ ζοῦν εἰς αὐτὴν μόλις περὶ τοὺς 1.000), μεταξὺ τῶν ὁποίων περὶ τὰς 20.000 εἶναι Νέγροι, προερχόμενοι ἀπὸ τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, εἰς χεῖρας δὲ αὐτῶν, ὡς πλέον πολιτισμένων, εὐρίσκεται ἡ διακυβέρνησις τῆς χώρας.

Τὸ **κλίμα** εἶναι ὑγρὸν καὶ θερμὸν καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν πυκνὰ καὶ μεγάλα δάση καὶ μεταξὺ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τούτων ὑπάρχουν κοκκοφοίνικες, ἐλαιοφοίνικες, καουτσουκόδενδρα, δένδρα δίδοντα τὸ ξύλον τὸ λεγόμενον **μαόνι**, χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν ἐπιπλοποιίαν, ἀρτόδενδρα, κλπ. Καλλιεργοῦνται κυρίως καφέες, βάμβαξ, ἀραβόσιτος, σόργον, **μανιόκα**, κλπ. καὶ ὑπάρχει καὶ ὀλίγη κτηνοτροφία. Τὰ δάση κατέχουν τὰ 35% καὶ τὸ καλλιεργούμενον ἔδαφος τὰ 16% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας.

Ὄρυκτά. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὑπάρχουν σιδηρομεταλλεύματα, χαλκός, χρυσός καὶ ἀδάμαντες.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Ἀγγλική, ὁμιλοῦνται ὅμως κατὰ περιοχὰς διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι.

Θρησκείαι εἶναι ὁ Ἀνιμισμὸς, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ Ἰσλαμισμὸς.

Ἡ **Μονροβία** (60.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ λιμὴν τῆς Δημοκρατίας.

Ἄκτῆ Ἐλεφαντόδοντος

Αὕτη, Γαλλικὴ ἀποικία πρότερον, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται εἰς τὰ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας παράλια καὶ ἔχει ὄρια πρὸς Δ. τὴν Λιβερίαν καὶ τὴν Γουϊνέαν, πρὸς ἀνατολὰς τὴν Γκάνα καὶ πρὸς Β. τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν Δημοκρατίαν

Ἴνω Βόλτα. Ἡ ἔκτασίς τῆς εἶναι 322.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 3.100.000 κ.

Τὸ κλίμα τῆς εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ αἱ βροχαὶ πολλαί. Διὰ τοῦτο μέγιστα ἐκτάσεις, καταλαμβάνουσαι τὰ 33% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, καλύπτονται ἀπὸ δάση.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀσήμαντος. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, μανιόκια, καφεόδενδρα, κακαόδενδρα, βανανέαι, ἀνανάδες, κοκκοφοίνικες, δένδρα καριτέ, καουτσουκόδενδρα κλπ. Ἀπὸ δὲ τὰ δάση τῆς παράγεται πολύτιμος ξυλεῖα (μαόνι, ἔβενος κλπ.). Ἔχει ἡ Ἀκτὴ τοῦ Ἐλεφαντόδοντος καὶ ἀδάμαντωρυχεῖα.

Ἐπίσημος γλώσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ θρησκείαι ὁ Ἰσλαμισμὸς (15%), ὁ Χριστιανισμὸς (8%) καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία (77%).

Τὸ Ἀμπιτζᾶν (180.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 8.000 Εὐρωπαῖοι) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἔχει καλὸν λιμένα καὶ ἀεροδρόμιον.

Γκάννα

Εἶναι καὶ αὕτη (ἀπὸ τοῦ 1960) ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Ἀνῆκε πρότερον εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν. Καὶ σήμερον ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ ἀνήκη εἰς τὴν Βρετανικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν τέως Βρετανικὴν ἀποικίαν τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς καὶ τὸ τέως ὑπὸ Βρετανικὴν κηδεμονίαν Βρετανικὸν Τόγκο. Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος εἰς τὰ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας παράλια καὶ ἔχει ἔκτασιν 237.850 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς εἶναι 6.700.000 κ.

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἰδίως εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, ὅπου ὑπάρχουν καὶ μεγάλα δάση, καταλαμβάνοντα τὰ 36% τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς χώρας. Πρὸς τὰ βόρεια τῆς ἐπικρατεῖ ἡ «σαβάννα», καλύπτουσα τὰ 40% τῆς ἐπιφανείας. Τὰ προϊόντα εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, μόνον ὅτι ἡ Γκάννα παράγει πολὺ κακάο (τὰ 30% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς). Ἔχει διάφορα ὀρυκτὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀδάμαντας.

Ἐπίσημος γλώσσα εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ καὶ ἐκ τῶν κατοίκων τὰ

30% είναι Χριστιανοί, τὰ 25% Μωαμεθανοί και οί υπόλοιποι Είδω-
λοάτραι.

Ἡ Ἔσκρα (320.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα και λιμὴν εἰς τὸν κόλ-
πον τῆς Γουίνεας.

Τόγκο

Τὸ Τόγκο ὑπὸ Γαλλικὴν κηδεμονίαν πρότερον, εἶναι σήμερον ἀνε-
ξάρτητος Δημοκρατία.

Εὐρίσκεται εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου τῆς Γουίνεας και ἀνατολικά
τῆς Γκάνα, με τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ αὐτὸ κλίμα και τὰ αὐτὰ προϊόντα. Ἡ
ἐκτετασίς του εἶναι 57.000 τετρ. χιλιομ. και ὁ πληθυσμὸς 1.088.000 κατ.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ, θρησκείαι δὲ ὁ Χριστιανι-
σμὸς, ὁ Ἰσλαμισμὸς και ἡ Εἰδωλολατρεία και πρωτεύουσα τὸ Λομέ
(60.000 κ.).

Δαχομέη

Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Τόγκο και φθάνει μέχρι τῶν πρὸς τὸν
κόλπον τῆς Γουίνεας ἀκτῶν. Ἀποικία Γαλλικὴ πρότερον, εἶναι σήμερον
ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, με ἐπίσημον γλῶσσαν τὴν Γαλλικὴν και
θρησκείας τὸν Χριστιανισμὸν, Ἰσλαμισμὸν και τὴν Εἰδωλολατρείαν.

Ἔχει ἑκτασιν 116.000 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμὸν 2.000.000 κατ.

Τὸ κλίμα και τὰ προϊόντα εἶναι προσόμοια με τὰ τῆς Γκάνα.

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Πόρτο-Νόβο (32.000 κ.) συνδεομένη συ-
νδρομικῶς με τὸν λιμένα Κοτονου (57.000 κ.).

Ἄνω Βόλτα

Ἡ Δημοκρατία τοῦ Ἄνω Βόλτα ἦτο και αὕτη Γαλλικὴ ἀποικία.
Ὀνομάζεται οὕτω διότι τὴν διαρρέει, κατὰ τὸν ἄνω ροῦν του, ὁ ποταμὸς
Βόλτα. Ἐκτείνεται βορείως τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, τῆς Γκά-
να, τοῦ Τόγκο και τῆς Δαχομέης και ἔχει πρὸς τὰ Β., τὰ Δ. και τὰ
ἀνατολικά της τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν και τὴν Δημοκρατίαν τῆς
Νιγηρίας.

Ἡ ἔκτασις τῆς εἶναι 275.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 4.000.000 κ. Εὐρίσκεται εἰς μεγαλυτέραν τῶν 10^ο ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν Ἴσημερινὸν καὶ συνεπῶς αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι. Διὰ τοῦτο τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς καλύπτεται ἀπὸ τὴν «σαβάναν». Ἡ μέση ἔτησία θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 27^ο ἕως 29^ο Κ., ἔχει δηλαδὴ **κλίμα** θερμὸν.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, μανιόκα, ἀραβόσιτος, σόργον, φόνιο (ἀγρωστῶδες φυτὸν, τὰ σπέρματα τοῦ ὁποίου χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν παραγωγὴν ἄρτου). Ἐπίσης βάμβαξ, γλυκοπατάτες, καριτέ καὶ τὸ λεγόμενον Ἰγκνάμ (φυτὸν μὲ μεγάλους ὑπογείους κονδύλους (πατάτες), τοὺς ὁποίους οἱ ἰθαγενεῖς χρησιμοποιοῦν πρὸς διατροφήν των). Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγες.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ **Οὐαγκαντούγκου** (50.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ **Μπόμπο - Ντιουλάσο** (45.000 κ.) ἡ δευτέρα πόλις.

Νιγηρία

Ἡ Δημοκρατία τῆς **Νιγηρίας** εἶναι τὸ μεγαλύτερον, ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν, κράτος τῆς Ἀφρικῆς. Εὐρίσκεται πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, ἀνατολικῶς τῆς Δαχομῆς καὶ νοτίως τῆς Δημοκρατίας τοῦ Νίγηρος. Ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν πρώην Βρετανικὴν ἀποικίαν τῆς Νιγηρίας καὶ τὸ πρώην, ὑπὸ Βρετανικὴν κηδεμονίαν, τιμῆμα τοῦ Καμερόν. Τὸ ὄνομά τῆς τὸ ὀφείλει εἰς τὸν ποταμὸν Νίγηρα, ὁ ὁποῖος διασχίζει τὴν χώραν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας. Ἡ Νιγηρία ἀνήκει εἰς τὴν Βρετανικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἐχει ἔκτασιν 878.450 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 35 ἑκατομ. κατοίκων. Τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τῆς εἶναι ἡ κορυφὴ τοῦ ἠφαιστείου **Καμερόν** (4070 μ.).

Ἐχει γενικῶς **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, φθάνουσαι πρὸς τὰ παράλια τὰ 10 μ. ἔτησίως, λόγω τῶν πνεόντων ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας ἀνέμων, οἱ ὁποῖοι εἶναι φορτωμένοι μὲ ὑδραμούς. Καθ' ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ βόρεια τῆς χώρας αἱ

βροχαί έλαττοϋνται και τὰ δάση διαδέχεται ή «σαβάνα». Πρὸς τὰ βορειότερα αὶ βροχαί εἶναι ὀλίγα και ἐπικρατεῖ ή στέππη.

Τὰ δάση εἶναι πυκνά (ζοϋγκλαι) και καλύπτουη συνολικῶς τὰ 34% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, ή δὲ καλλιεργουμένη ἔκτασις τὰ 24%.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοϋνται με τὴν γεωργίαν και τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεροϋνται κυρίως κακάο,

ἀραχίδες και ἔλαιοφοίνικες και ἔρχεται ή Νιγηρία, πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν φοινικελαιου, δευτέρα ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀραχίδων και τρίτη ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν κακάο. Καλλιεροϋνται ἐπίσης βάμβαξ, ὄρυζα, μανιόκα, σόργον, γλυκοπατάτες, ἀραβόσιτος και καπνός. Ἀπὸ τὰ καουτσουκόδενδρα τῶν δασῶν τῆς και ἀπὸ τὰ εἰς φυτείας καλλιεροϋμένα, παράγεται ἀρκετὸν καουτσούκ. Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα και αἰγες. Ἀπὸ ὄρυκτὰ ἔχει ἄνθρακας, διάφορα μεταλλεύματα και χρυσόν.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ή Ἀγγλική, ὁμιλεῖται ὁμως κατὰ περιοχὰς πλῆθος διαλέκτων τοπικῶν. Τὰ 40% τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι, τὰ 20% Χριστιανοὶ και οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Εἰδωλολάτραι.

Τὸ Λάγγος (365.000 κ.) εἶναι ή πρωτεύουσα και λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας. Ἄλλος λιμὴν εἶναι τὸ Πόρτ-Χαρκοῦρ (500.000 κ.). Ὀλίγον βορειότερον τοῦ Λάγγος εὐρίσκεται τὸ Ἴμπαντάν (600.000 κ.), ή μεγαλύτερα πόλις τῆς Νιγηρίας και πρὸς τὰ βόρεια τὸ Κάνο (130.000 κ.) συνδεόμενον σιδηροδρομικῶς με τὸ Ἴμπαντάν και τὸ Λάγγος.

Χαρτ. 44. Νιγηρία.

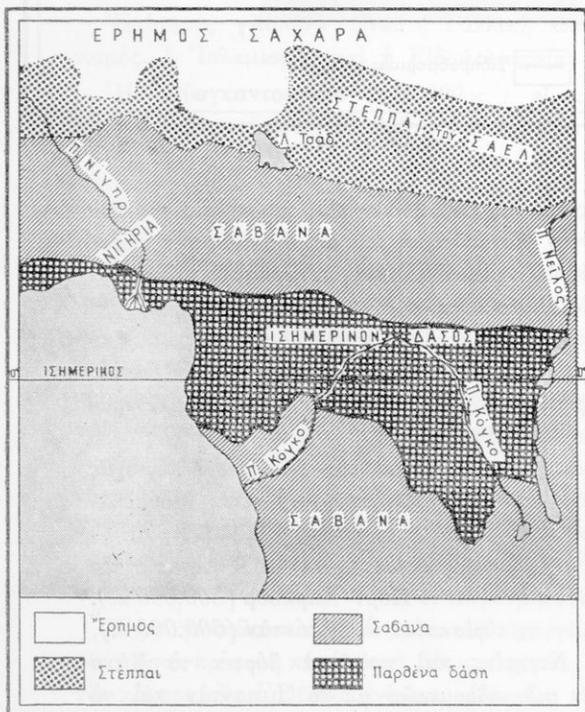
III. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Ἡ Κεντρικὴ ἢ Ἰσημερινὴ Ἀφρικὴ ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας ἐκ Δ. μέχρι τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν (Ταγκανίκας, Ἀλβέρτου, Ἐδουάρδου κλπ.) πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τοῦ Σαέλ ἐκ Β. μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη πρὸς Ν. Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἡ λεκάνη τῆς λίμνης Τσαδ καὶ τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Κόγκο.

Ὡς πρὸς τὸ κλίμα, τὴν βλάστησιν, τὰ καλλιεργούμενα καὶ ἄγρια φυτὰ, τὰ ζῶα, τὰ διατρεφόμενα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ἄγρια ζῶα, ἀνευρίσκομεν καὶ ἐδῶ τὰ αὐτά, τὰ ὁποῖα ἀνεύρομεν καὶ εἰς τὴν Δ. Ἀφρικὴν. Εἰς τὰ Β. τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς ἐκτείνεται ἡ ἔρημος, ἀκολουθοῦν

νοτιώτερον αἱ στέππαι τοῦ Σαέλ, ἐν συνεχείᾳ αἱ σαβάνας καὶ τέλος τὸ παρθένον δάσος, τὸ ὁποῖον ἐδῶ εἶναι πλέον ἐκτεταμένον, καταλαμβάνον μεγάλας ἐκτάσεις καὶ προεκτεινόμενον καὶ νοτίως τοῦ Ἰσημερινοῦ (Χαρτ. 45) μέχρι τοῦ νοτίου γεωγραφικοῦ πλάτους τῶν 10°. Νοτίως τοῦ δάσους ἔχομεν πάλιν διαδοχικῶς σαβάνας, στέππαι καὶ ἔρημον.

Πλὴν ὀλίγων Τουαρέγκ, οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς τὴν ζώνην τοῦ Σαέλ καὶ ὀλίγων Εὐρωπαίων, ὅλοι οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς εἶναι

Χαρτ. 45. Βλάστησις εἰς Κεντρικὴν Ἀφρικὴν.

Νέγροι, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους Νεγρικὰς φυλάς, (οἱ περισσότεροι εἰς τὴν φυλὴν *Μπαντοῦ*). Εἰς τὰ δάση τῆς Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς συναντῶνται καὶ οἱ Νεγρίλλοι, οἱ ὁποῖοι λόγῳ τοῦ ἀναστήματός των καλοῦνται καὶ **Πυγμαῖοι**. Ἔχουν ἀνάστημα κάτω τοῦ 1.50 μ., κόμην ἀρκετὰ μακρὰν καὶ χρῶμα τοῦ δέρματος ὄχι τελείως μέλαν (ἀποκλίνον πρὸς τὸ σοκολατῆ). Εἶναι οἱ πλέον ἀπολίτιστοι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ Ἰσημερινὴ Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὰς Δημοκρατίας : **Τσαῦδ**, **Κεντροαφρικανικὴν**, **Κογκό**, **Γκαμπόν**, **Καμερούν**, τὸ τέως **Βελγικὸν Κογκό**, τὴν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Βελγίου, ἄλλοτε (πρὸ τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου) **Γερμανικὴν ἀποικίαν Ρουάντα - Οὐρούντι**, τὴν **Πορτογαλικὴν Καμπίντα** καὶ **Ἀγκόλα** καὶ τὴν **Ἰσπανικὴν Γουϊνέαν** (Χαρτ. 46).

Ἡ Δημοκρατία Τσαῦδ

Εὐρίσκεται αὕτη ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Νιγηρίας καὶ τοῦ Νίγηρος καὶ ἔχει πρὸς βορρὰν τὴν Λιβύην, πρὸς Α. τὸ Σουδάν καὶ πρὸς Ν. τὴν Κεντροαφρικανικὴν Δημοκρατίαν. Εἶναι ἡ τέως Γαλλικὴ ἀποικία **Τσαῦδ** καὶ ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς τὴν μεγάλην, ἀλλ' ἀβαθῆ λίμνην Τσαῦδ, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὰ σύνορά της πρὸς τὰς Δημοκρατίας τῆς Νιγηρίας καὶ τοῦ Νίγηρος.

Ἔχει ἔκτασιν 1.284.000 τετρ. χιλίωμ. καὶ πληθυσμὸν 2.600.000 κ. Τὸ βόρειον μέρος της, κατεχόμενον ἀπὸ τὴν Ἐρημον Σαχάραν, εἶναι σχεδὸν τελείως ἀκατοίκητον. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον μέρος της καλύπτεται σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ στέππας, λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν. Καλλιεργήσιμα ἐδάφη ὑπάρχουν μόνον εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῆς λίμνης Τσαῦδ καὶ μάλιστα ἐκεῖ ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραχίδες, σόργον, βάμβαξ, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, σησάμιον καὶ ἐλαιοφοίνικες. Ἐκτρέφονται βοσειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες, καθὼς καὶ ἀρκετοὶ κάμηλοι.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ πόλις **Φόρτ - Λαμὸν** (45.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Κεντραφρικανική Δημοκρατία

Είναι η πρώην Γαλλική αποικία **Ουμπάνγκι - Σιάρι**, η οποία εγένετο μια ανεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρσκεται νοτιώς τῆς Τσαδ και ἔχει ἔκτασιν 617.000 τετρ. χιλίωμ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς εἶναι 1.200.000 κατ. Πρὸς τὰ νότια τῆς χώρας, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἴσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ καλύπτονται ταῦτα ἀπὸ μεγάλη δάση. Βορειότερον εἶναι ἡ σαβάνα καὶ εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, ἐπικρατεῖ ἡ στέππη.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** κυρίως. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, καφές, βάμβαξ, διάφοροι φοῖνικες, σιζάλ (εἶδος ἀγαύης, μὲ τὰς ἴνας τῆς ὁποίας κατασκευάζονται σχοινία). Ἡ Κεντραφρικανικὴ Δημοκρατία ἔχει καὶ μεγάλα ἀδαμαντωρυχεῖα.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ **Μπάνγκι** (80.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Χαρτ. 46. Κεντρικὴ ἢ Ἴσημερινὴ Ἄφρική.

Δημοκρατία Κογκό

Γαλλικὴ καὶ αὕτη ἀποικία πρότερον ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν **Μέσον Κογκό**, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται νοτιώς τῆς Κεντραφρικανικῆς Δημοκρατίας καὶ δυτικῶς τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό, ἀπὸ τὸ ὁποῖον χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ **Κόγκο** καὶ τοῦ πα-

ραποτάμου του **Ουμπάνγκι**. Έκτεινομένη από τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Ἰσημερινοῦ ἔχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν, μὲ ἀφθόνους βροχάς. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εἶναι πολλὰ καὶ πυκνά, δίδοντα ἀφθονον ξυλείαν.

Ἔχει ἕκτασιν 324.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 762.000 κατ., οἱ ὅποιοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν**. Παράγεται φοινικέλαιον, καπνός, βανάναι, κακάο, καουτσούκ καὶ ξυλεία. Ἔχει ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσόν.

Ἦ ἐπίσημος **γλώσσα** καὶ **θρησκεία** εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένης Δημοκρατίας.

Ἦ **Μπραζαβίλλ** (107.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο καὶ εἰς τὰ σύνορα μὲ τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Συνδέεται αὕτη σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ **Πουάντ - Νουάρ** (57.000 κ.), λιμένα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Ἐπιχειρεῖται ἡ ἔνωσις τῶν τριῶν ὡς ἄνω Δημοκρατιῶν εἰς μίαν Ὀμοσπονδίαν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνωσις κεντρικοαφρικανικῶν Δημοκρατιῶν».

Γκαμπὸν

Τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται μεταξὺ τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας καὶ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κογκό, εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Διὰ τοῦτο ἔχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἀφθόνους βροχάς, πολλὰ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση καὶ ἀφθονον ξυλείαν.

Ἦ ἕκτασις τῆς Δημοκρατίας τῆς Γκαμπὸν εἶναι 267.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς 420.000 κατ., οἱ ὅποιοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν**. Παράγονται κυρίως ἀραχίδες, φοινικέλαιον, καπνός, κακάο καὶ καουτσούκ. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσός. Ὑπάρχει ἐπίσης καὶ πετρέλαιον.

Γλώσσα καὶ **θρησκεία** εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένης Δημοκρατίας.

Ἦ **Λιμπρβίλλ** (22.000 κ.), εἰς τὰ παράλια τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Καμερούν

Τὸ τέως ὑπὸ Γαλλικὴν κηδεμονίαν **Καμερούν** εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, βορείως τῆς Γκαμπὸν καὶ τὸ νότιόν του μέρος εἶναι εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἴσημερινοῦ διὰ τοῦτο ἔχει πολλὰς βροχὰς καὶ δάση. Τὸ βορειότερον μέρος του καλύπτεται ἀπὸ σαβάναν. Ἔχει ἑκτασιν 432.000 καὶ πληθυσμὸν 3.200.000 κατ. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Παράγονται κυρίως καφές, κακάο, βανάναι, ἀραχίδες, φοινικέλαιον, βάμβαξ, καουτσούκ καὶ ξυλεία. Ἐκτρέφονται βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** καὶ **θρησκεία** εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένης Δημοκρατίας.

Ἡ **Γιουντέ** (55.000 κ.) εἶναι πρωτεύουσα. Ἡ **Ντουάλα** (127.000 κ.) εἶναι λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

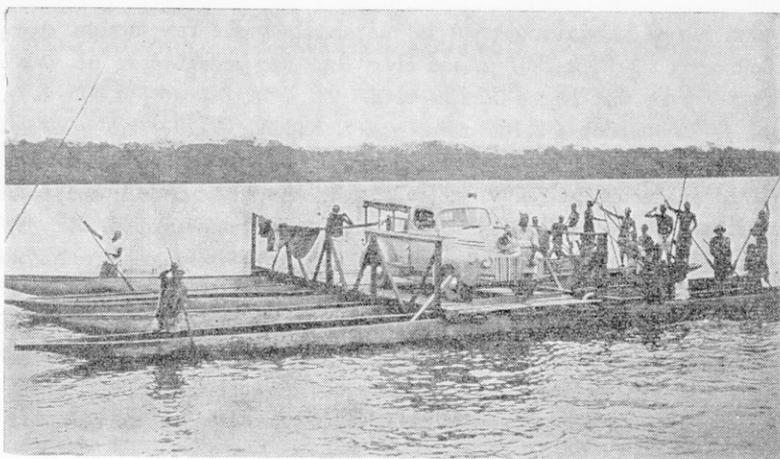
τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό

Τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία (ἀπὸ τῆς 30 Ἰουνίου τοῦ 1960). Εὐρίσκεται νοτιῶς τῆς Κεντραφρικανικῆς Δημοκρατίας καὶ ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τοῦ Μέσου Κογκό (τέως Γαλλικῆς ἀποικίας) καὶ διασχίζεται ἀπὸ τὸν Ἴσημερινόν, σχεδὸν περὶ τὸ μέσον του. Διὰ τοῦτο ἔχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν, πολλὰς βροχὰς καὶ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση. Ἡ μέση ἔτησία θερμοκρασία κυμαίνεται, κατὰ περιοχάς, μεταξὺ τῶν 21° καὶ 26° Κ.

Ἡ ἑκτασίς του εἶναι 2.345.000 τετρ. χιλιομ. Εἶναι ἐπομένως τὸ μεγαλύτερον ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν κράτος τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ πληθυσμὸς του εἶναι 13.750.000 κ. Μεταξὺ τῶν κατοίκων του εἶναι περὶ τὰς 82.000 Εὐρωπαῖοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ 2.500 Ἕλληνες. Μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν ὅμως τοῦ Κογκό καὶ τὰς ἐσωτερικὰς ἐκεῖ διαταραχάς, πολλοὶ τῶν Εὐρωπαίων ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν. Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους φυλάς. Εἰς τὰ δάση ζοῦν οἱ **Πυγμαῖοι**, ἔχοντες ἀνάστημα κάτω τοῦ 1,50 μ. καὶ τελείως ἀπολίτιστοι.

Πρὸς τὰ νότιά του αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι καὶ ἐπικρατεῖ ἐκεῖ

Σχεδία διὰ τὴν διαπεραιώσιν ἑνὸς βραχίονος τοῦ ποταμοῦ Κόγκο εἰς τὴν Δημοκρατίαν τοῦ Κογκό.

ἢ σαβάνα. Γενικῶς τὰ 50% τῆς ἐπιφανείας του καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση, τὰ 21% εἶναι ἐκτάσεις καλλιεργήσιμοι καὶ τὰ ὑπόλοιπα 29% λειβάδια διὰ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ σαβάνα. Εἰς μικρὰν ἔκτασιν, μήκους μόλις 35 χιλιομ., τὸ Κογκό ἔχει παράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Ἡ μεγαλύτερα του πεδιάς εἶναι τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Κόγκο, τὸ ὁποῖον διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν Κόγκο καὶ τοὺς παραποτάμους του καὶ τὸ ὑψηλότερον σημεῖον του ἢ κορυφὴ τοῦ ὄρους **Ρουβενζόρι**. (5119 μ.). Τοῦτο εὑρίσκεται πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πλησίον τῆς λίμνης τοῦ **Ἐδουάρδου**.

Ποταμοί. Λόγῳ τῶν πολλῶν βροχῶν εἰς τὸ Κογκό ὑπάρχει ὁ μέγας ποταμὸς **Κόγκο** με τοὺς παραποτάμους του. Ἔχει τὰς πηγὰς του εἰς τὰ ὄροπέδια, τὰ εὑρισκόμενα πρὸς τὰ σύνορα τοῦ Κογκό με τὴν Βορ. Ροδεσίαν καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Κογκό, εἰς τὴν Πορτογαλικὴν Ἀγκόλα. Ὁ ποταμὸς Κόγκο, ἂν καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ποταμούς τοῦ κόσμου, δὲν διευκολύνει τὴν συγκοινωνίαν, διότι εἶναι πλωτὸς μόνον κατὰ τμήματά του, ἐπειδὴ ἔχει καταρράκτας. Κατὰ τὸ μῆκος εἶναι ὁ δεύτερος, μετὰ τὸν Νεῖλον, ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς.

Λίμναι. Πρὸς τὰ ἀνατολικά τοῦ Κογκό ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ με-

γάλαι λίμναι. Σημαντικώτεροι ἐκ τούτων εἶναι αἱ : **Τανγκανίκα**. Αὕτη εὐρίσκεται εἰς ὕψος 840 μ. καὶ εἶναι ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας μὲ γλυκὴ ὕδωρ λίμνας τῆς Γῆς (35.130 τετρ. χιλ.), **Ἀλβέρτου** (5.335 τετρ. χιλ.), **Ἐδουάρδου** (2.150 τετρ. χιλ.), **Κιβού** (2.650 τετρ. χιλ.) καὶ **Μέρου**, νοτιώτερον, εἰς τὰ σύνορα μὲ τὴν Βόρ. Ροδεσίαν (4.853 τετρ. χιλ.). Ἡ περιοχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται αἱ ὡς ἄνω λίμναι, εἶναι ἐν ὄροπέδιον καὶ λέγεται «περιοχὴ τῶν Μεγάλων Λιμνῶν». Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εὐρίσκονται καὶ ἄλλαι λίμναι, μὴ ἀνήκουσαι εἰς τὸ Κογκὸ (θὰ τὰς ἀνεύρωμεν κατωτέρω).

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν**, διότι ἡ ὑπάρχουσα εἰς πολλὰς περιοχὰς τοῦ Κογκὸ μυῖα *Τσέ - Τσέ* ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Καλλιεργοῦνται κυρίως βάμβαξ, καφεόδενδρα, καουτσουκόδενδρα, τῶν ὁποίων ὑπάρχουν μεγάλα φυτεῖαι, ἀραβόσιτος, καπνός, μανιόκα, γεώμηλα, ὄσπρια, δρυζα κλπ.

Τὰ ἄγρια ζῶα ἀφθονοῦν. Συναντᾶ κανεῖς ἐκεῖ λέοντας, λεοπαρδάλεις, ἐλέφαντας, ρινοκέρωτας, ἵπποποτάμους, βουβάλους, καμηλοπαρδάλεις κλπ. Ἐπίσης ὑπάρχουν πολλὰ ἐρπετά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πύθωνες καὶ διάφοροι δηλητηριώδεις ὄφεις. Ὑπάρχει καὶ ἀκόμη πλῆθος πτηνῶν καὶ ἐντόμων.

Ἐχει πλεῖστα **ὄρυκτά**, ἰδίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς **Κατάνγκα**, εὐρισκομένης εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, πρὸς τὴν Β. Ροδεσίαν. Οὕτω ἔχει ἄνθρακας, πλεῖστα μεταλλεύματα, χρυσόν, ἀδάμαντας καὶ πλούσια ὄρυχεῖα τοῦ πολυτίμου σήμερον οὐρανίου. Τὰ ἀδαμαντωρυχεῖα του ὑπολογίζονται μεταξὺ τῶν πλουσιωτέρων τοῦ κόσμου.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ, ὁμιλοῦνται ὅμως κατὰ περιοχὰς πλεῖστοι τοπικαὶ διάλεκτοι. Οἱ κάτοικοι, ἰδίως οἱ ζῶντες μακρὰν τῶν πόλεων, εἶναι ἀπολίτιστοι καὶ εὐρίσκονται εἰς πρωτόγονον κατάστασιν, δὲν εἶναι δὲ σπάνιον φαινόμενον μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ ἀνθρωποφαγία. Ἡ πλειονότης των εἶναι Εἰδωλολάτραι καὶ μόνον περὶ τὰ 4,5 ἑκατομ. εἶναι Χριστιανοὶ καὶ περὶ τὰς 100.000 Μουσουλμάνοι.

Ἡ **Λεοπόλντβίλλ** (367.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Εὐρίσκεται ἀπέναντι τῆς Μπραζαβίλλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο. Ἡ **Ἐλιζάμπετβίλλ** (169.000 κ.). **Στάνλεϋβίλλ** (71.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο. Ἡ **Λουλουαμπούργκ** (61.000 κ.) πλησίον τῶν συνόρων τῆς μὲ τὴν Ἄνγκόλα.

Ίσπανική Γουϊνέα

Είναι Ίσπανική άποικία και περιλαμβάνει μίαν έκτασιν 26.000 τετρ. χιλιομ. επί τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, καὶ τὰς νήσους **Φερνάντο - Πὸ** καὶ **Ἄννομπόν**, ἐκτάσεως 2051 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀποικίας ὀλοκλήρου εἶναι 200.000 κατ. Εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, πολλὰ δάση καὶ ἄφθονον ξυλείαν, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην (*ἔβενον*). Καλλιεργοῦνται εἰς αὐτὴν κυρίως ὁ καφές, τὸ κακάο καὶ οἱ ἐλαιοφοίνικες. Ἡ **Σάντα - Ἰζαμπέλ** (11.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ρουάντα - Οὐρούντι

Ἡ **Ρουάντα - Οὐρούντι** εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Βελγίου. Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Κογκό καὶ εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἔχει διὰ τοῦτο κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἡ θερμοκρασία ὅμως μετριάζεται ἀπὸ τὸ ὕψος, διότι ἡ Ρουάντα - Οὐρούντι εὐρίσκεται ἐπὶ ὄροπεδίου καὶ ἔχει ὑψηλὰ ὄρη. Ἔχει έκτασιν 54.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 4.700.000 κατ. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦν κυρίως ἀραβόσιτον, ἀραχίδας, μανιόκαν, καφὲν καὶ γλυκοπατάτας καὶ ἐκτρέφουν βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγας. Ἡ χώρα ἔχει ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσόν. Ἡ **Οὐζουμπούρα** (48.000) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Καμπίντα καὶ Ἄγκόλα

Ἡ **Καμπίντα** (*Χαρτ. 46*) εἶναι μικρὰ Πορτογαλικὴ ἀποικία, ἐκτάσεως 8.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 12.000 κ. πρὸς Β. τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό. Ἡ **Ἄγκόλα** εἶναι καὶ αὕτη Πορτογαλικὴ ἀποικία, ἐκτάσεως 1.247.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 4.000.000 κ. πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό, βρεχομένη πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Αἱ βροχαὶ ἐδῶ εἶναι ὀλιγώτεραι καὶ κυριαρχεῖ ἡ σαβάννα, δάση δὲ δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνεπτυγμένη περισσότερον ἡ κτηνοτροφία μὲ πρόβατα καὶ βοοειδῆ. Ὑπάρχει χαλκὸς καὶ διάφορα μεταλλεύματα, καθὼς καὶ ἀδάμαντες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Λουάντα** (200.000 κ.) λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Αὕτη εἶναι τὸ τμήμα τῆς Ἀφρικῆς, τὸ εὐρισκόμενον Ν. τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς Ροδεσίας καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἀνατολικῶς τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς (Ἔγγρ. Χαρτ. II) Περιλαμβάνει : Τὴν Ὀμοσπονδίαν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Ἐρυθραίας. Τὸ Σουδάν. Τὴν Σομαλίαν. Τὴν Βρετανικὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν. Τὴν Μοζαμβικὴν.

Ὀμοσπονδία Αἰθιοπίας - Ἐρυθραίας

Ἡ Ὀμοσπονδία τῆς Αἰθιοπίας - Ἐρυθραίας (Χαρτ. 47). εἶναι ἀπόλυτος Μοναρχία με ἀνώτατον ἄρχοντα τὸν Αὐτοκράτορα, λεγόμενον **Νεγκούς**. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις εἶναι 1.185.000 τετρ. χίλιοι., ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 124.000 τετρ. χίλιοι. ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐρυθραίαν. Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 20.000.000 κατ. ἐκ τῶν ὁποίων τὸ 1.000.000 ἀνήκει εἰς τὴν Ἐρυθραίαν. Ἡ Αἰθιοπία εἶναι γενικῶς ὄρεινὴ χώρα, μέσου ὕψους περὶ τὰ 2.000 μ., ἔχουσα ὑψηλὰ ὄρη καὶ ὄροπέδια. Πολλὰ τῶν ὄρέων ὑπερβαίνουν εἰς ὕψος τὰς 4.000 μ., ἡ ὑψηλότερα δὲ κορυφὴ εἶναι ἡ κορυφὴ **Ρὰς - Ντασκιάν** (4628 μ.)

Τὸ **κλίμα** ποικίλλει κατὰ περιοχάς, ἀναλόγως τοῦ ὕψους εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται αὗται. Εἰς τὴν ζώνην, τὴν ἔχουσαν ὕψος μέχρι 1200 μ. ἡ θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξὺ 20° καὶ 40° Κ. Εἰς τὴν ἔχουσαν ὕψος 1200 — 2750 κυμαίνεται μεταξὺ 15° καὶ 30° Κ., ἐνῶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὄρέων καλύπτονται ὑπὸ χιόνων. Τὰ παράλια τῆς Ἐρυθραίας εἶναι ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς καὶ εἰς ταῦτα ἡ θερμοκρασία τῶν 50° Κ. ὑπὸ σιανὴν εἶναι κατὰ τὸ θέρος συνήθης. Αἱ βροχαὶ εἶναι γενικῶς ἄφθονοι καὶ κυρίως ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ὁπότε εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων βροχῶν. Τότε τὰ ὕδατα τοῦ Κουανοῦ Νείλου (ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὴν Αἰθιοπίαν) καὶ τῶν παραποτάμων του ὀγκοῦνται καὶ πλημμυρίζουν μεγάλας ἐκτάσεις. Αἱ πλημμυραὶ αὗται γίνονται αἰσθηταὶ εἰς Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου (βλ. Αἴγυπτον), ὁπότε φθάνουν ἐκεῖ διωγκωμένα τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου. Ὑπάρχουν πολλοὶ ποταμοί, μικρότεροι τοῦ Κουανοῦ Νείλου, καὶ ἀρκεταὶ **λίμναι**. Μεγαλύτερα δὲ τούτων εἶναι ἡ λίμνη **Τάνα**, ἐξ ἧς πηγάζει ὁ Κουανοῦς Νείλος. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἀνήκει καὶ μέρος τῆς λίμνης τοῦ **Ροδόλφου**.

Τὰ δάση, αἱ χλοεραὶ ἐκτάσεις καὶ τὰ ἄγρια ζῶα ἀφθονοῦν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Λέοντες (ὁ λέων εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς Αἰθιοπίας), πάνθηρες, λεοπαρδάλεις, ὕιαι, θῶες, ἐλέφαντες, ἵπποπόταμοι, ἀντιλόποι, ἀγριόχοιροι, κροκόδειλοι, στρουθοκάμηλοι κλπ. Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ ἡ χώρα αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ἂν καὶ καλλιεργοῦνται μόνον τὰ 10% τοῦ καλλιεργησίμου ἐδάφους. Καλλιεργοῦνται βάμβαξ, σακχαροκάλαμον, καφεόδενδρα, καουτσουκόδενδρα, ἐσπεριδοειδῆ, ἐλαῖται, συκαὶ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, λαχανικά, δημητριακά, πέπερι κλπ. Ὑπάρχουν καὶ ἀρκετὰ ἀρτόδενδρα, ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν ὁποίων ἐξάγεται ἄλευρον, χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν διὰ τὴν παρασκευὴν ἄρτου. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατρέφονται πρόβατα, αἴγες, βοοειδῆ, ἵπποι, ὄνοι καὶ κάμηλοι.

Κάτοικοι. Οἱ Αἰθίοπες ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ εἶναι Χαμιτικῆς καταγωγῆς, ἔχουν ὅμως ὑποστῆ μεγάλην ἐπιμιξίαν μὲ τοὺς Νέγρους, ὥστε εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν νὰ ὑπερισχύουν τὰ Νεγρικὰ χαρακτηριστικά. Εἰς τὰ νότια τῆς χώρας ὁ πληθυσμὸς εἶναι κατὰ πλειοψηφίαν **Νέγροι**, οἱ λεγόμενοι Νειλοτικοὶ Νέγροι. Κατ' ἄλλους οἱ Αἰθίοπες ἀποτελοῦν ἴδιον κλάδον, ὅστις διατηρεῖται ὡς ἀρχικῶς ἦτο, μὴ ἐξελιχθεὶς οὔτε εἰς Λευκὴν οὔτε εἰς Μαύρην φυλὴν. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ζοῦν καὶ περὶ τοὺς 1.500 Ἕλληνες, ἰδίως εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Αὕτη εἶναι ἡ **Ἄντις - Ἀμπέμπα**, ἡ ὁποία σημαίνει «νέον ἄνθος». Εὐρίσκεται εἰς ὕψος 2.500 μέτρων (400.000 κ.) καὶ εἶναι ἡ πλέον συγχρονισμένη πόλις τῆς Αἰθιοπίας, μὲ ὁραίους δρόμους καὶ Εὐρωπαϊκὰ κτίρια. **Ντίρε - Ντάουα** (30.000 κ.) ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἄντις Ἀμπέμπα-Τσιμπουτι (λιμένος τῆς Γαλικῆς Σομαλίας). **Χαρράρ** (40.000 κ.) κέντρον ἐμπορίου καφέ. **Γκοντάρ** (22.000 κ.) παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Αἰθιοπίας. Εἰς τὴν Ἐρυθραίαν κυριώτεραι πόλεις εἶναι ἡ **Ἀσμάρα** (130.000 κ.) εἰς ὕψος 2370 μ. πλησίον χρυσορυχείων καὶ ἡ **Μασσάβα** (17.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν.

Σουδάν

Ἔχει ἑκτασιν 2.506.000 τετρ. χιλιομ. ἀλλὰ πληθυσμὸν μόλις 10.000 000, μὲ πυκνότητα πληθ. 4 κάτ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Μεταξὺ τῶν κα-

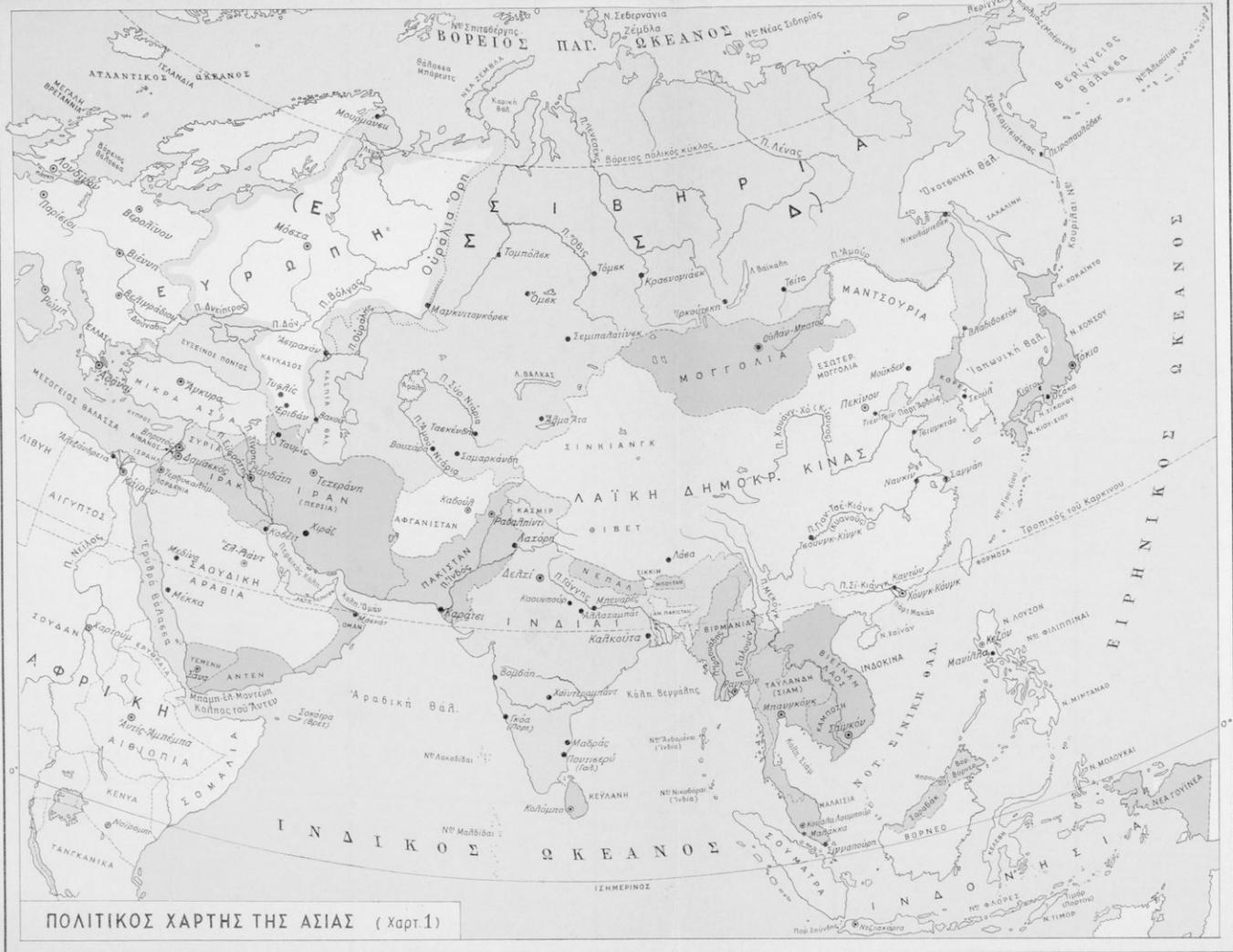
τοίκων υπάρχουν και περί τους 1.000 Έλληνες, κυρίως εις τὴν πρωτεύουσαν. Τὸ πλεῖστον τῆς χώρας εἶναι ἔρημος. Ὁ πληθυσμὸς συγκεντρώνεται κατὰ μῆκος τοῦ Νείλου καὶ τῶν παραποτάμων του, εις ἐκτάσεις δηλαδὴ αἱ ὁποῖαι ἀρδευόμεναι δύνανται νὰ καλλιεργηθοῦν. Τὸ Β. μέρος τοῦ Σουδάν, δηλ. ἡ **Νουβία** (Χαρτ. 47), ἐξαιρουμένης τῆς στενῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου, εἶναι ἀμμώδης καὶ ἀνυδρὸς ἔρημος μὲ σχεδὸν τελείαν σπάνιν βροχῶν. Νοτιώτερον αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι, ἐπιτρέπεται τὴν ὑπαρξὶν στεππῶν, εις τὰ νότια δὲ τῆς χώρας κυριαρχεῖ ἡ σαβάνα. Ἡ θερμοκρασία εἶναι καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλὴ (21° K μέση θερμοκρασία Ἰανουαρίου καὶ 33° K ἡ μέση θερμοκρασία Ἰουλίου εις τὸ Χαρτοῦμ) φθάνει πολλάκις κατὰ τὴν ἡμέραν τοὺς 50° K. ὑπὸ σκιάν, ἐνῶ κατὰ τὴν νύκτα εἶναι χαμηλὴ, πίπτουσα κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κάτω τοῦ 0° K. εις τὸ Β. Σουδάν. Εἰς τὰς στέππας καὶ τὰς σαβάνας τοῦ Σουδάν συναντῶνται ἄφθονα καὶ παντὸς εἶδους ἄγρια ζῶα, ὅμοια μὲ τὰ προηγουμένως ἀναφερθέντα καὶ πολλαὶ στρουθοκάμηλοι καὶ τερμίται (καλούμενοι λευκοὶ μύρμηκες).

Ὁ Νεῖλος διασχίζει ἀπὸ Ν. πρὸς Β. τὸ Σουδάν, σχηματίζων ἀπὸ τοῦ Χαρτοῦμ μέχρι τοῦ Ἀσσοῦαν ὅ καταρράκτας, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ εἶναι πλωτὸς καθ' ὅλον του τὸ μῆκος.

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εις τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ βάμβαξ. Κατόπιν ἔρχεται ὁ κέχρος, ἀποτελῶν τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, ὁ ἀραβόσιτος, ἀραχίδες, σησάμι, βανανέαι, φοῖνικες (χοурμαδιές) κλπ. Ἡ κτηνοτροφία εις τὰς στέππας καὶ τὴν σαβάναν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ ἐκτρέφονται πρόβατα, αἰγες, βοοειδῆ, στρουθοκάμηλοι καὶ κάμηλοι. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι **Νέγροι**, εις τὸ Β. ὅμως Σουδάν, δηλ. τὴν Νουβίαν, συναντῶνται καὶ μιγάδες προερχόμενοι ἐκ τῆς ἐπιμιξίας Νέγρων μετὰ Αἰγυπτίων, Βερβέρων, Αἰθίοπων καὶ Ἀράβων.

Γλώσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ ὡς πρὸς τὸ **θρήσκευμα**, ἄλλοι ἐκ τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι, ἄλλοι Χριστιανοὶ καὶ ἄλλοι Εἰδωλολάτραι. Εἰς τὸ Σουδάν ἐδρεύει καὶ Ἑλληνὴ μητροπολίτης, ὁ **Νουβίας**.

Σπουδαιότεραι πόλεις: Τὸ **Χαρτοῦμ** (100.000 κ.) εις τὴν συμβολὴν τοῦ Λευκοῦ καὶ τοῦ Κυανοῦ Νείλου (Χαρτ. 47), πρωτεύουσα,

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ (Χαρτ.1)

συνδεομένη σιδηροδρομικῶς με τὸ Κάιρον. Ἐπὶ τοῦ Νείλου καὶ ὀλίγον βορειότερον τοῦ Χαρτοῦμ εὐρίσκεται ἡ Ὀμντουρμάν (150.000 κ.) μεγαλύτερα πόλις τοῦ Σουδάν, τῆς ὁποίας ὅμως αἱ οἰκίαι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον καλύβαι. Πόρτ - Σουδάν (60.000 κ.) λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, συνδεόμενος σιδηροδρομικῶς με τὸ Χαρτοῦμ.

Σομαλία

Σομαλία λέγεται ὅλη ἡ ΝΑ. τῆς Αἰθιοπίας καὶ Α. τῆς Κένυα παράκτιος περιοχή. Ὑποδιαιρεῖται εἰς :

Τὴν **Γαλλικὴν Σομαλίαν** με ἑκτασιν 22.000 τετρ. χιλιομ., πληθυσμὸν 63.000 (πυκνότης 3) καὶ πρωτεύουσαν τὸν λιμένα **Τσιμποῦτι** (30.000 κ.).

Τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Σομαλίας**. Ἐγένετο αὕτη ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1960 καὶ ἀπετελέσθη ἀπὸ τὸ πρῶην Βρετανικὸν προτεκτοράτον τῆς Σομαλίας καὶ τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν. Εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Κένυα ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ κόλπου τοῦ Ἄντεν καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐχει ἑκτασιν 640.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.950.000 κατ.

Ἐχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ξηρὸν. Αἱ μέσαι ἐτήσιαι θερμοκρασίαι κυμαίνονται μεταξὺ 20° Κ. καὶ 28° Κ. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας κάτω τῶν 0,200 μ. ὥστε νὰ ὑπάρχουν ἐκεῖ μεγάλοι ἔρημοι.

Οἱ κάτοικοι ὀνομαζόμενοι **Σομαλί**, εἶναι Χαμιτικῆς καταγωγῆς συγγενεῦντες φυλετικῶς με τοὺς Αἰθίωπας. Ὅμιλοῦν ἰδίαν διάλεκτον καὶ εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι, ὑπάρχουν δὲ καὶ ὀλίγοι Χριστιανοί.

Ἀπασχολοῦνται κυρίως με τὴν **κτηνοτροφίαν** καὶ κατὰ δεύτερον λόγον με τὴν **γεωργίαν**. Καλλιεργοῦν κυρίως ἀραβόσιτον, ὃ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, βανανέας καὶ βάμβακα καὶ ἐκτρέφουν πολλὰ πρόβατα (1,5 ἑκατομ.), αἰγας (4,5 ἑκατομ.), καμήλους (2,5 ἑκατομ.) καὶ βοοειδῆ (1.150.000).

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Μογκαντίσιο** (68.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς τέως Ἰταλικῆς Σομαλίας. Ἡ **Μπερμπέρα** (30.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς τέως Βρετανικῆς Σομαλίας.

Βρεταννική Ἀνατολική Ἀφρική

Καταλαμβάνει τὸ Ὄροπέδιον τῶν Μεγάλων λιμῶν, ἐκτεινομένη πρὸς Α. μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ (Ἔγχο. Χαρτ. II). Οὕτω ἔχει ὄρια πρὸς Β. τὸ Σουδάν καὶ τὴν Αἰθιοπία, Β.Α. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Σομαλίας, πρὸς Δ. τὸ τέως Βελγικὸν Κογκὸ καὶ πρὸς Ν. τὴν Ροδεσίαν καὶ Μοζαμβίκην. Πλὴν τῶν λιμῶν, τὰς ὁποίας εἶδομεν ἀνωτέρω εἰς τὰ πρὸς τὸ Βελγικὸν Κογκὸ σύνορα τῆς χώρας (Ἀλβέρτου, Ἐδουάρδου, Κιβού, Ταγκανίκας), εὐρίσκονται ἀκόμη ἐδῶ αἱ λίμναι τῆς **Βικτωρίας** (83.310 τετρ. χιλιομ.) ἢ δευτέρα εἰς ἕκτασιν μὲ γλυκὺ ὕδωρ λίμνη τῆς Γῆς (μετὰ τὴν λίμνην Ἀνωτέραν τῶν Ἦν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς) (Χαρτ. 48). Αἱ λίμναι **Κιόγκα**, **Ροδόλφου** (μέρος τῆς ὁποίας ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Αἰθιοπία) καὶ μέρος τῆς λίμνης **Νυάσσα** (Χαρτ. 48).

Ἀνευρίσκονται ἐδῶ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Ἀφρικῆς, δηλ. τὰ ἐνεργὰ ἠφαιστεια **Κιλιμάντζαρο** (5890 μ.), **Κέννα** (5640 μ.) καὶ **Ἐλγκόν** (4300 μ.) καθὼς καὶ τὸ ὄρος **Ρουβενζόρι** (5110 μ.) (Χαρτ. 49).

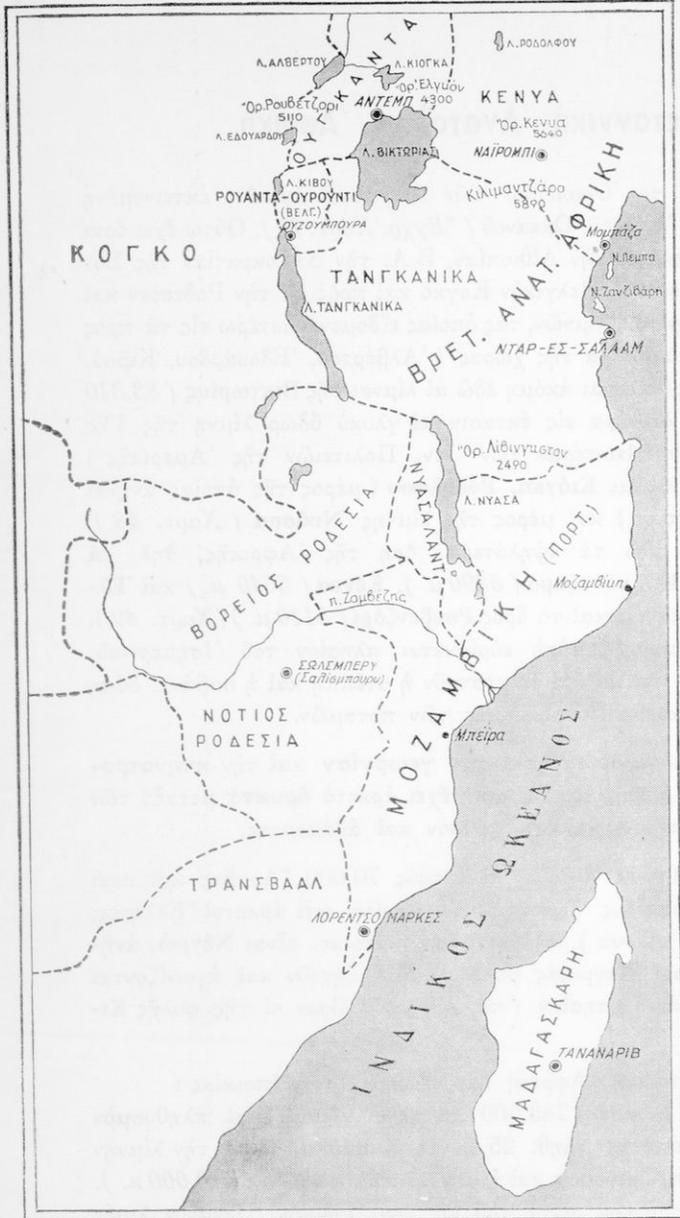
Μολονότι ἡ περιοχὴ αὐτὴ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ δὲν εἶναι πολλαὶ καὶ ἐπικρατοῦν ἡ στέππη καὶ ἡ σαβάνα, δάση δὲ ἀνευρίσκονται κυρίως κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἡ Βρετ. Ἀνατολικὴ Ἀφρική ἔχει ἀρκετὰ **δρυκτὰ** μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κασσίτερον, χαλκόν, χρυσόν καὶ ἀδάμαντας.

Ἐκτὸς ἀπὸ 250.000 Ἰνδούς, περὶ τοὺς 70.000 Ἀραβες καὶ περὶ τοὺς 60.000 Εὐρωπαίους (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀρκετοὶ Ἕλληνες, ζῶντες κυρίως εἰς Κέννα), οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους Νεγρικὰς φυλάς. Οὗτοι ζητοῦν καὶ ἀγωνίζονται διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἀνεξαρτησίαν (περισσότερον ὄλων οἱ τῆς φυλῆς **Κιουγοιῦ**).

Ἡ Βρετ. Ἀνατολικὴ Ἀφρική περιλαμβάνει τὰς ἀποικίας :

Οὐγκάντα μὲ ἕκτασιν 243.500 τετραγ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 25). Ἡ **Καμπάλα**, παρὰ τὴν λίμνην Βικτωρίαν εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς (40.000 κ.). Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τοῦ εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν λιμένος **Μομπάζα** (ἢ Μομπάσα).

Χαρτ. 48. Βρετ. Ανατ. Αφρική και Μοζαμβίκη.

Κένυα έκτάσεως 582.650 τετραγ. χιλιομ. και πληθυσμού 6.048.000 κ. εκ των οποίων περί τὰς 11.000 Εὐρωπαῖοι (πυκνότης 10), με πρωτεύουσαν τὴν **Ναῖρόμπι** (215.000 κ.). Ἡ **Μομπάζα** (80.000 κ.) εἶναι ὁ μοναδικὸς λιμὴν τῆς Κένυα.

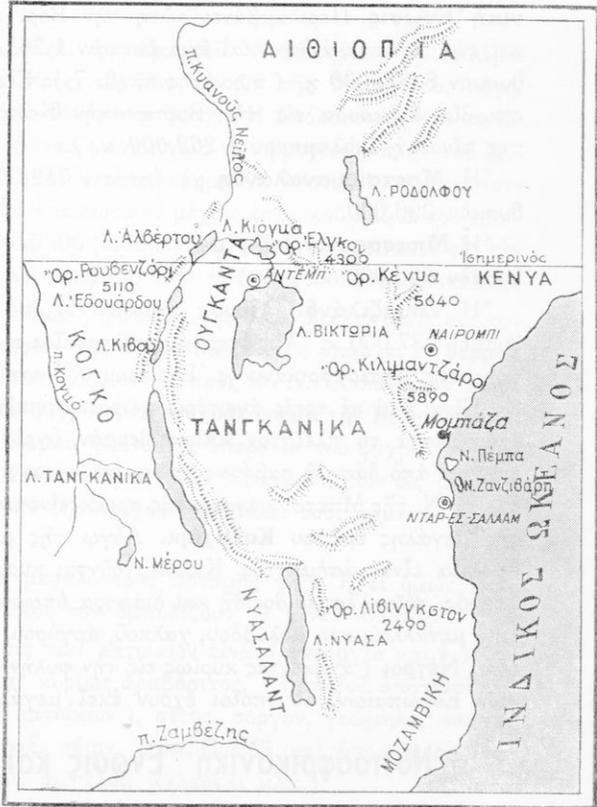
Τανγκανίκα. Ἔχει αὕτη ἔκτασιν 935.500 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμὸν 8.325.000 κ. (πυκνότης πληθ. 9). Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ **Ντάρ-εσ-Σαλάμ** (130.000 κ. ἐξ ὧν 4.000 Εὐρωπαῖοι).

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὴν Βρετ. Ἀνατ. Ἀφρικὴν ἀνήκουν ἡ νῆσος **Ζανζιβάρη**, με πρωτεύουσαν τὴν ὁμώνυμον πόλιν και λιμένα Ζανζιβάρη (58.000 κ.) και ἡ νῆσος **Πέμπα**. Ἀμφότεραι αἱ νῆσοι αὗται εὐρίσκονται εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

Μοζαμβίκη

Εκτείνεται νοτίως τῆς Ταγκανίκας καὶ Α. τῆς Ροδεσίας κατὰ μῆκος τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ εἶναι ἡ πολυπληθεστέρα ἐκ τῶν ἀποικιῶν τῆς Πορτογαλίας. Ἔχει ἕκτασιν 771.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8). Οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Ἀσιατῶν καὶ Εὐρωπαϊῶν εἶναι **Νέγροι** τῶν φυλῶν **Μπαντοῦ** καὶ **Ζουλού**. Διαρρέεται ἀπὸ τὸν **Ζαμβέζην** ποταμὸν, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα. Κατὰ τὸν ροῦν του σχηματίζει πολλοὺς καὶ μεγάλους καταρράκτας, ὅπως τοὺς καταρράκτας τῆς Βικτωρίας, ὅπου τὸ ὕδωρ του πίπτει ἀπὸ ὕψους 140 μ.

Εἰς τὴν Μοζαμβίκην ἐπικρατοῦν αἱ σαβάναι καὶ κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν τὰ δάση, ἡ δὲ **γεωργία** καὶ ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι αἱ κύριαι ἀπασχολήσεις τῶν κατοίκων. Καλλιεργοῦνται γενικῶς τὰ φυτὰ τὰ καλλιεργούμενα καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀφρικῆς, τὰς ὁποίας ἐξητάσαμεν. Τὰ εὐφωρότερα ἐδάφη εὐρίσκονται εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ζαμβέζη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερα πεδιάς τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ **Λουρέντσο-Μάρκες** (93.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Χαρτ. 49. Βρετανική Ἀνατολική Ἀφρική.

V. ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Είναι τὸ νοτιώτερον τμήμα τῆς Ἀφρικῆς καὶ περιλαμβάνει τὴν Βρεταννικὴν Ν. Ἀφρικὴν καὶ τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν μετὰ τῆς Ν.Δ. Ἀφρικῆς (Χαρτ. 50).

Βρεταννικὴ Ν. Ἀφρικὴ

Εἰς ταύτην ἀνήκουν :

Ἡ Ἐνωσις Ροδεσίας καὶ Νυασσαλάνδης ἢ Κεντροαφρικανικὴ Ἐνωσις. Περιλαμβάνει αὕτη τὴν Βορ. καὶ τὴν Νοτ. Ροδεσίαν καὶ τὴν Νυασσαλάνδην καὶ ἔχει ἕκτασιν 1.263.115 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 8.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 7). Εἶναι μία αὐτόνομος Ὁμοσπονδία ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ Σώλσμπερυ (262.000 κ.).

Ἡ Μπετσιουαναλάνδη μὲ ἕκτασιν 712.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 296.000.

Ἡ Μπασσουτολάνδη μὲ ἕκτασιν 30.350 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 626.000 κ. καὶ

Ἡ Ζουαζιλάνδη ἔχουσα ἕκτασιν 17.364 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 237.000 κ. Ἀμφότεραι αἱ τελευταῖαι εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἐνώσεως (Χαρτ. 50).

Εἶναι καὶ αἱ τρεῖς ἀνωτέρω χῶραι ἀποικίαί τῆς Μεγ. Βρεταννίας, ἔχουν κατὰ τὸ πλεῖστον κλίμα θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, καλύπτονται ἀπὸ δάση ἢ σαβάνας καὶ μαστίζονται ἀπὸ τὴν μυῖαν Τσέ - Τσέ. Εἰς τὰ Ν. τῆς Μπετσιουαναλάνδης προεκτείνεται καὶ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς μεγάλης ἐρήμου Καλαχάρι. Λόγω τῆς μίας Τσέ-Τσέ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀσήμαντος. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος, βάμβαξ, καπνός, τέιον, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα. Ὑπάρχουν σημαντικὰ μεταλλεύματα μολύβδου, χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ κλπ. Οἱ κάτοικοι εἶναι Νέγροι (ἀνήκοντες κυρίως εἰς τὴν φυλὴν τῶν Μπαντού) πλὴν ὀλίγων Εὐρωπαίων, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐκεῖ μεγάλα ἀγροκτήματα.

Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις καὶ ΝΔ. Ἀφρικὴ

Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις, Ἀγγλικὴ ἀποικία μέχρι τοῦ 1910, εἶναι ἀπὸ τότε ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Ἀνήκουσα μέχρι τοῦ 1961

είς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν ἀπεσχίσθη ἔκτοτε ταύτης. Ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς εὐρίσκεται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α΄ Παγκοσμίου πολέμου καὶ ἡ **N.A. Ἀφρική**, ἣτις ἔχει ἔκτασιν 834.000 τετρ. χίλιοι. καὶ πληθυσμὸν μόλις 460.000 κ., διότι κατέχεται κατὰ μέγα μέρος τῆς ἀπὸ τὴν μεγάλη Ἔρημον Καλαχάρι. Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν συνένωσιν τῆς **χώρας τοῦ Ἀκρωτηρίου**, τοῦ **Νατάλ**, τοῦ **Τράνσβααλ** καὶ τοῦ ἐλευθέρου κράτους τῆς **Ὀράνγκης**. Ἐχει ἔκτασιν 1.223.000 τετρ. χίλιοι. καὶ πληθυσμὸν 13.670.000 κ. (πυκνότης πληθ. 11). Ὅλη ἡ χώρα εἶναι ἐν μέγα ὄροπέδιον καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια συναντῶνται πεδιάδες.

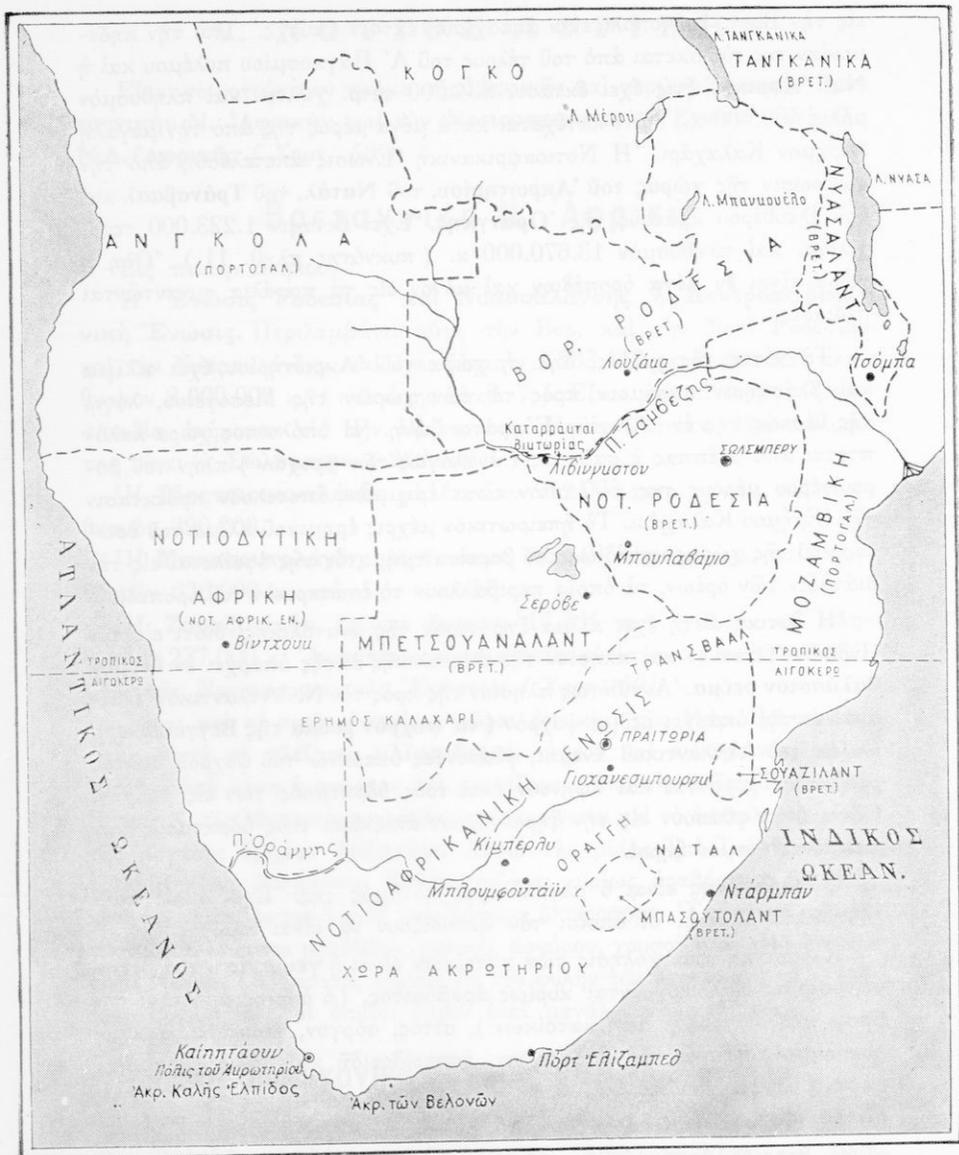
Τὰ νότια τῆς χώρας, δηλ. ἡ χώρα τοῦ Ἀκρωτηρίου, ἔχει **κλίμα** καὶ βλάστησιν παρόμοια πρὸς τὰ τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου, λόγῳ τῆς θέσεώς τῆς ἐν τῇ νοτίῳ Εὐκράτῳ ζώνῃ. Ἡ ὑπόλοιπος χώρα καλύπτεται ἀπὸ στέππας ἢ σαβάνας (ἀναλόγως τῶν βροχῶν) πλὴν τοῦ βορειότερου μέρους τῆς, τὸ ὅποῖον εἶναι ἐρημικὸν, ἀποτελοῦν προέκτασιν τῆς Ἐρήμου Καλαχάρι. Τὸ ἡπειρωτικὸν μέχρις ἐρημικοῦ κλίμα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας καὶ ἰδίως τοῦ βορείου τμηματός τῆς ὀφείλεται εἰς τὴν διάταξιν τῶν ὄρεων, τὰ ὅποια περιβάλλουν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὄροπεδίου.

Ἡ δυτικὴ ἀκτὴ ἔχει κλίμα ξηρότερον τῆς ἀνατολικῆς, διότι εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ πλησίον τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς ὑπάρχει ἐν **θερμὸν θαλάσσιον ρεῦμα**. Ἀντιθέτως πλησίον τῆς πρὸς τὸν Ν. Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἀκτῆς ὑπάρχει ρεῦμα ψυχρὸν (τὸ **ψυχρὸν ρεῦμα τῆς Βεγγουέλας**). Οἱ ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἄνεμοι, φθάνοντες ὑπεράνω τοῦ ψυχροῦ τούτου ρεύματος, ψύχονται καὶ ἀφήνουν ἐκεῖ τοὺς ὕδρατμούς των εἰς βροχὴν. Οὕτω ὅταν φθάσουν εἰς τὴν ξηρὰν ἔχουν ἀποβάσει τοὺς ὕδρατμούς των καὶ εἶναι ἄνεμοι ξηροί.

Ὁ **Ὀράνγκης** εἶναι ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς. Ἐχει ὅμως πολλοὺς καταρράκτας, οἱ ὅποιοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ εἶναι πλωτός.

Κυριωτέρα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ἡ **γεωργία** καὶ ἡ **κτηνοτροφία**. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος, (ὁ ὅποιος ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων), σῖτος, σόργον, γεώμηλα, σακχαροκάλαμον, καπνός, βάμβαξ, τέϊον, ἐσπεριδοειδῆ καὶ ὀπωροφόρα διάφορα (μηλέαι, ροδακινέαι, ἄμπελοι, ἀχλαδέαι κλπ.).

Ἡ **Κτηνοτροφία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Ἐκτρέφονται πρόβατα, αἰγες, βοοειδῆ, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι, χοῖροι. Διατρέφονται ἐπίσης ἀρκε-

Χαρτ. 50. Νότιος 'Αφρική.

τά πουλερικά και στρουθοκάμηλοι διά τὸ πολύτιμον πτέρωμά των. Οἱ ἰχθύς εἶναι ἀφθονοὶ εἰς τὰ παράλια καὶ ἡ **ἀλιεία** ἀρκετὰ ἀποδοτικῆ.

Τὸν κυριώτερον ὅμως πλοῦτον τῆς χώρας ἀποτελοῦν τὰ **ὄρυκτά** της. Ὑπάρχουν ἄνθρακες, μεταλλεύματα ἀργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ πολλῶν ἄλλων μετάλλων καὶ κυρίως πλούσια χρυσορυχεῖα, τὰ ὅποια ἀπασχολοῦν πλέον τῶν 300.000 ἐργατῶν, καθὼς καὶ ὄρυχεῖα ἀδαμάντων. Κατέχει ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ (τὰ 50% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς) καὶ τὴν δευτέραν ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀδαμάντων (*Χαρτ. 51*) μετὰ τὸ τέως Βελγικὸν Κοιρό.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν καὶ δυνατότητας μεγάλης περαιτέρω ἀναπτύξεως λόγῳ τῆς ὑπάρξεως ἀνθράκων καὶ πρώτων ὑλῶν. Ὑπάρχει βιομηχανία κατασκευῆς μηχανῶν καὶ μηχανημάτων, αὐτοκινήτων, ὑφασμάτων, τροφίμων κλπ.

Ἐξάγονται χρυσός, ἀδάμαντες καὶ διάφορα μεταλλεύματα, ἀραβόσιτος, ὀπῶραι, δέρματα καὶ ἔριον.

Κάτοικοι. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες κατὰ πλειοψηφίαν εἰς τοὺς Νέγρους Μπαντού (Κάφροι, Ζουλού, Μπασοῦτι κλπ.) καὶ ὀλιγώτεροι **Όττεντότοι** καὶ **Βουσμάνοι**, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ πλέον πρωτόγονοι καὶ ἀπολίτιστοι, κατοικοῦντες περὶ τὴν Ἐρημον Καλαχάρι καὶ τείνοντες νὰ ἐκλείψουν. Προσομοιάζουν οἱ Βουσμάνοι μὲ τοὺς Νεγρίτας τῆς Ἀσίας. Οἱ Νέγροι ὑπολογίζονται περὶ τὰ 8,5 ἑκατομ. Πλὴν αὐτῶν ζοῦν καὶ περὶ τὰς 50.000 Ἀσιᾶται (κυρίως Ἰνδοὶ, Κινέζοι καὶ Μαλαίσιοι), μεταβάντες ἐκεῖ διὰ νὰ ἐργασθοῦν ὡς ἐργάται καὶ παραμειναντες μονίμως. Οἱ Λευκοὶ ὑπολογίζονται εἰς 2.650.000 καὶ οἱ περισσότεροι παραμένουν εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἀκρωτηρίου λόγῳ τοῦ καλοῦ, παρομοίου πρὸς τὸ μεσογειακόν, κλίματός της. Περὶ τὸ 1.000.000 ὑπολογίζονται οἱ μιγάδες. Διαρκεῖς ἔριδες ὑφίστανται μεταξὺ τῶν Λευκῶν καὶ τῶν ἐγχρώμων, τοὺς ὁποίους οἱ Λευκοὶ θεωροῦν ὡς κατωτέρους των καὶ τοὺς περιφρονοῦν. Οἱ πρῶτοι ἄποικοι ἦσαν Ὀλλανδοὶ (τὸ 1652 μ.Χ.) οἱ λεγόμενοι **Μπόερς**.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : **Πραιτωρία** (350.000 κ.) καὶ **Καιηπτάουν** (ἡ πόλις τοῦ Ἀκρωτηρίου 730.000 κ. ἐξ ὧν αἱ 250.000 Λευκοὶ). Ἡ πρώτη εἶναι ἕδρα τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ δευτέρα τοῦ Κοινοβουλίου. Διὰ τοῦτο θεωροῦνται ἀμφοτέραι ὡς πρω-

VI. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ

Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν πλὴν τῶν νήσων Ζανζιβάρης καὶ Πέμπας, τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, ὑπάρχουν καὶ αἱ :

Μαδαγασκάρη (Χαρτ. 48). Τὸ μέγεθος ταύτης εἶναι ὑπερτετραπλάσιον τῆς Ἑλλάδος. (590.000 τετρ. χιλιομ. ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς μόλις φθάνει τὰ 5.200.000 κ.). Οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι Νέγροι. Ὑπάρχουν καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιᾶται (τῆς Κιτρίνης φυλῆς) κατοικοῦντες τὴν νῆσον ἀπὸ παλαιοτάτων ἐποχῶν καὶ περὶ τοὺς 60.000 Λευκοὶ ἰδίως Γάλλοι καὶ τινες Ἀραβες καὶ μιγάδες. Ἡ Μαδαγασκάρη, πρότερον Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον μίᾳ ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ὀνομαζομένη « **Δημοκρατία Μαλγκάς** ».

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἡ διαφορὰ δὲ θερμοκρασίας μεταξὺ θέρους καὶ χειμῶνος μικρά.

Εἰς τὴν **Ταναναρίβ**, πρωτεύουσαν τῆς χώρας, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου (θέρος) εἶναι 20° Κ. καὶ τοῦ Ἰουλίου (χειμῶν) 14° Κ. Οἱ πνέοντες ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ ΝΑ ἄνεμοι ἀφίουν ἀρκετὰς βροχὰς εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια καὶ τὰ ὄρη, τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τῆς νήσου δέχεται ὀλίγας βροχὰς καὶ εἶναι στεππῶδες. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εὐρίσκονται πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς νήσου καὶ εἰς τὰ ὄρη, καλύπτουν δὲ τὰ 20% τῆς ἐπιφανείας τῆς. Παράγεται ἀρκετὴ ὄρυζα, μανιόκα, γλυκοπατάται, καφὲς καὶ ἀραχίδες, καθὼς καὶ ἀρκετὰ μπαχαρικά καὶ κινίνον ἔλαιον (ρετσινόλαδο).

Ἐχει ἡ νῆσος καὶ ἀρκετὰ ὀρυκτά, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολυτίμους λίθους, χρυσὸν καὶ οὐράνιον. Ἡ **Ταναναρίβ** (193.000 κ.) ἐξ ὧν 7.500 Εὐρωπαῖοι, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ἡ νῆσος **Ρεουνιὸν** ἐκτάσεως 2511 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 278.000 κατοίκων.

Αἱ νῆσοι **Κομόραι**, αἱ ὁποῖαι εἶναι διάφοροι μικραὶ νησίδες ἔχουσαι συνολικῶς ἔκτασιν 2.171 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 170.000 κ.

Νῆσοι ἀνήκουσαι εἰς τὸ Ἠνωμ. Βασίλειον ὡς ἀποικία Βρεταννικαὶ αἱ : **Μαυρίκιους**, κειμένη πλησίον τῆς Μαδαγασκάρης (550.000

κ.) και αἱ νῆσοι **Σεϋχέλαι** (39.000 κ.) εἰς μίαν τῶν ὁποίων ὀνομαζομένην **Μαχέ** ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἐξόριστος ὁ Ἐθνάρχης τῆς Κύπρου Μακάριος.

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ

Αἱ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς ἀνήκουν εἰς τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Ἰσπανίαν καὶ εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον.

Εἰς τὴν Πορτογαλίαν ἀνήκουν αἱ νῆσοι :

Ἀζόρα (285.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος **Μαδέρα** (246.000 κ.). Εὐρίσκονται αὐταὶ δυτικῶς τοῦ Μαρόκου καὶ θεωροῦνται ὡς μητροπολιτικὸν Πορτογαλικὸν ἔδαφος, ἐπαρχία δηλαδὴ τῆς Πορτογαλίας. Παράγουν ἐσπεριδοειδῆ, βανάνας, ὀπώρας διαφόρους καὶ ἔχουν ἀμπελώνας, οἱ ὅποιοι δίδουν ὀνομαστοὺς οἶνους (οἶνοι Μαδέρας).

Αἱ νῆσοι τοῦ **Πρασίνου Ἀκρωτηρίου** (182.000 κ.), λεγόμεναι οὕτω διότι εὐρίσκονται πλησίον τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ δυτικώτερον ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς καὶ

ἡ νῆσος τοῦ **Ἀγ. Θωμᾶ** (54.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος **Πρίνσιπε** (7.000 κ.) εὐρίσκόμεναι εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀνήκουν : Αἱ **Κανάριοι** νῆσοι (700.000 κ.) αἱ ὅποια θεωροῦνται ὡς μητροπολιτικὸν Ἰσπανικὸν ἔδαφος (Ἰσπανικὴ ἐπαρχία). Ἔχουν ὥραϊον κλίμα καὶ εὐφορον ἔδαφος. Καλλιεργοῦνται εἰς αὐτάς βανάναι, ἄμπελοι, καφέες, λαχανικὰ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἡ νῆσος **Φερνάνδο - Πό**, Ἰσπανικὴ ἀποικία εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

Εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἀνήκουν Ἄγ. Ἐλένη (4.900 κ.) εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρατήθη ἐξόριστος καὶ ἀπέθανεν ὁ Μέγας Ναπολέων καὶ ἡ **Νῆσος τῆς Ἀναλήψεως** ΒΔ. τῆς προηγουμένης (168 κατ.). Εἶναι αὐταὶ Βρετανικαὶ ἀποικίαι.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Θέσις, Ἐκτασις, Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ Ἀφρική εἶναι μία ἐκ τῶν τριῶν ἡπείρων τοῦ Παλαιοῦ κόσμου (Εὐρώπη - Ἀσία - Ἀφρική), ἡ τρίτη, ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν (30.000.000 τετρ. χιλιομ.) καὶ ἡ ἔχουσα τὸν μικρότερον θαλάσσιον διαμελισμόν. Οἱ μόνοι ἀξιόλογοι κόλποι εἶναι ὁ τῆς Μεγάλης καὶ Μικρᾶς Σύρτεως εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ κόλπος τῆς Γουϊνέας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ ὁ τοῦ Ἄντεν εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Τὸ βορειότερον ἀκρωτήριόν της εἶναι τὸ Ἀκρωτήριον **Λευκὸν** (εἰς τὴν Τυνησίαν) καὶ τὸ νοτιώτερον, τὸ Ἀκρωτήριον τῶν **Βελονῶν** (εἰς τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν). Τὸ δυτικώτερον ἀκρωτήριον εἶναι τὸ **Πράσινον** Ἀκρωτήριον (εἰς τὴν Σενεγάλην) καὶ τὸ ἀνατολικώτερον, τὸ ἀκρωτήριον **Γκουαρνταφούι** (εἰς τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν). Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ Λευκοῦ Ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῶν Βελονῶν εἶναι 8.000 χιλιομ. καὶ ἡ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Γκουαρνταφούι 7.500 χιλιομ.

Βρέχεται ἡ Ἀφρική ἀπὸ Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ ἀπὸ Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, τὰ ὕδατα δὲ τούτων συγκοινωνοῦν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, ὁ ὁποῖος ἔχει πλάτος 16 χιλιομ. καὶ μέγιστον βάθος 450 μ. Ἐκεῖ εἶναι τὸ πλησιέστερον πρὸς τὴν Εὐρώπην μέρος τῆς Ἀφρικῆς. Πρὸς τὰ ἀνατολικά βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, τὸν κόλπον τοῦ Ἄντεν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Ὁ κόλπος τοῦ Ἄντεν συγκοινωνεῖ μὲ τὴν Ἐρυθρὰν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μπάμπ-ἐλ-Μαντέμπ**. Ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα συγκοινωνεῖ (ἀπὸ τοῦ 1869) μὲ τὴν Μεσόγειον διὰ τῆς διώρυγας τοῦ Σουέζ, ἡ οἰκονομικὴ σημασία τῆς ὁποίας εἶναι μεγίστη, διότι συντομεύει πολὺ τὴν θαλασσίαν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης πρὸς τὰ παράλια τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Ἡ διώρυξ διηνοίχθη ἐπὶ τῆς στενῆς χθαμαλῆς καὶ ἀμμόδους λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία λέγεται Ἴσθμὸς τοῦ Σουέζ καὶ ἀποτελεῖ τὰ ὅρια μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Αἱ ἐργασίαι τῆς διανοίξεως τοῦ Ἴσθμοῦ ἤρχισαν τὸ 1859 καὶ ἡ διώρυξ ἤνοιξε τὸ 1869 διὰ τοὺς ναυτιλομένους.

Χαρακτηριστικὰ τῆς Ἀφρικῆς, ὡς πρὸς τὴν μορφήν τοῦ ἐδάφους της, εἶναι τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Β. καὶ τῆς Α. Ἀφρικῆς, τὰ λεκανοπέδια τῶν ποταμῶν Σενεγάλη, Νίγηρος, Νείλου, Κόγκο καὶ Ζαμβέζη, τὸ λεκανοπέδιον τῆς λίμνης Τσάδ καὶ τὰ ἐκτεταμένα ὄροπέδια τῆς Αἰθιοπίας, τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ τῆς Ν. Ἀφρικῆς.

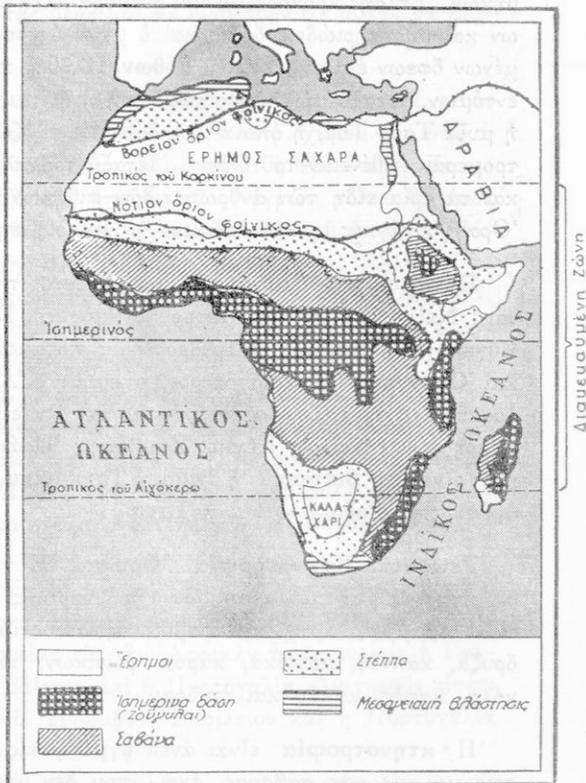

Οί μεγάλοι καταρράκται τῆς Βικτωρίας εἰς τὸν ποταμὸν Ζαμβέζην.

Κλίμα καὶ βλάστησις. Ἐπειδὴ ἡ Ἄφρική διασχίζεται ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ σχεδὸν εἰς τὸ μέσον τῆς, ἀνήκει, πλὴν τοῦ νοτιωτέρου καὶ βορειοτέρου μέρους τῆς, εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην καὶ ἔχει διὰ τοῦτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς κλίμα θερμόν. Εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἰσημερινὸν χώρας τῆς ἡ θερμοκρασία εἶναι ὁμοιόμορφος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, κυμαινομένη μεταξὺ τῶν 24° ἕως 27° Κ. Ὅσον ἀπομακρυνόμεθα τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἡ θερμοκρασία γίνεται μεγαλυτέρα κατὰ τὸ θέρος, ἐνῶ κατὰ τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος πίπτει καὶ κάτω τοῦ 0° Κ. Εἰς τὰ πρὸς τὴν Μεσό-

γειον παράλια, καθώς και τὰ τοιαῦτα τοῦ νοτιωτέρου μέρους τῆς (Χώραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ), τὸ κλίμα εἶναι μεσογειακόν. Αἱ βροχαὶ εἰς τὰ παράλια ταῦτα εἶναι ἀρκεταὶ καὶ πλῆττον συνήθως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι, τὸ κλίμα στεππῶδες καὶ ἐν συνεχείᾳ αἱ βροχαὶ γίνονται ἐλάχισται (κάτω τῶν 0,25 μ. ἔτησίως), με ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθοῦν ἐκεῖ δύο μεγάλοι Ἐρημοὶ, ἡ Ἐρημος Σαχάρα καὶ ἡ Ἐρημος Καλαχάρι (Χαρτ. 52). Νοτίως τῆς Σαχάρας καὶ βορείως τῆς Καλαχάρι αἱ βροχαὶ γίνονται πάλιν περισσότεραι, ἐπανεμφανίζεται ἡ στέππη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ σαβάννα, (διότι αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι καθ' ὅσον πλησιάζει κανεὶς πρὸς τὸν Ἰσημερινόν). Εἰς ἀπόστασιν 8°—10° ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Διὰ τοῦτο, βοηθοῦσης καὶ τῆς θερμοκρασίας, ἡ ὁποία διατηρεῖται καθ' ὅλον τὸ ἔτος γύρω ἀπὸ τοὺς 25°K. ἡ βλάστησις εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ὀργιάζει καὶ ὑπάρχουν μεγάλα πυκνά καὶ ἀδιάπεραστα δάση (ζουγγλαί).

Εἰς τὰς στεππῶδεις ἐκτάσεις ἐπικρατεῖ ἡ κτηνοτροφία, ἰδίως ἡ τοιαύτη προβάτων. Αἱ σαβάναι εἶναι αἱ κατ' ἐξοχὴν ἐκτάσεις διὰ καλλιέργειας καὶ ἐπικρατεῖ εἰς αὐτάς ἡ γεωργία, ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει ἡ μυῖα Τσέ—Τσέ, εἶναι

Χαρτ. 52. Διακεκαυμένη Ζώνη.

ἀνεπτυγμένη και ἡ κτηνοτροφία. Τὰ μεγάλα δάση δίδουν ἀφθονον ξυλείαν, μεταξύ τῆς ὁποίας και πολύτιμον τοιαύτην (μαόνι, ἔβενον κλπ.) και ἀφθονα ἄλλα δασικά προϊόντα ἀπὸ τοὺς φοίνικας, τοὺς κοκκοφοίνικας, τοὺς ἐλαιοφοίνικας, τὰ καριτέ, τὰ ἀρτόδενδρα, τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας, τὰ καουτσουκόδενδρα, κλπ.

Τὰ **ἄγρια ζῶα** εἶναι ἀφθονα και εἰς μεγάλην ποικιλίαν.

Οὐδεμία ἄλλη ἡπειρος ἔχει τόσον πλῆθος και τοσαύτην ποικιλίαν ἀγρίων ζῶων (τόσον σαρκοφάγων, ὅσον και φυτοφάγων) θηλαστικῶν, ἔρπετῶν, πτηνῶν και ἐντόμων. Λέοντες, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες, θῶες, ρινοκέρωτες, ἵπποπόταμοι, ἐλέφαντες, ἀγριόχοιροι, γαζέλαι, πλῆθος πιθήκων. Ἐπίσης κροκόδειλοι και διάφορα ἄλλα ἔρπετά, μεταξύ τῶν ὁποίων και δηλητηριώδεις ὄφεις και ὁ μεγαλύτερος τῶν σήμερον συναντωμένων ὄφρων ἐπὶ τῆς Γῆς, ὁ **πύθων**. Πλῆθος παντὸς εἶδους πτηνῶν και ἐντόμων, μεταξύ τῶν ὁποίων και οἱ **τερμίται** (*λευκοὶ μύρμηκες*) και ἡ **μυῖα Τσέ - Τσέ**, ἡ ὁποία μεταδίδει εἰς τὰ ζῶα και τὸν ἄνθρωπον τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου. Μεταξὺ τοῦ πλῆθους τῶν πιθήκων εἶναι και τὰ τρία εἶδη τῶν ἀνθρωποειδῶν πιθήκων (Χιμπαντζῆς, Γορίλλας, Ὁραγγουτάγκος), συναντώμενα μόνον εἰς τὴν Ἀφρικὴν.

Ποταμοὶ και Λίμναι. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι : **Νεῖλος** (ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῆς Γῆς), **Σενεγάλης, Νίγηρ, Κόγκο** (εἰς ἀπὸ τοὺς πολυῦδροτέρους ποταμοὺς τῆς Γῆς), **Ζαμβέζης, και Ὁράνγκης**. Οἱ περισσότεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς κατερχόμενοι ἀπὸ ὀροπέδια σχηματίζουν καταρράκτας και δὲν εἶναι πλωτοὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος των (**Νεῖλος, Κόγκο, Ζαμβέζης, Ὁράνγκης**). Μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι : ἡ **Βικτωρία**, ἡ **Τσᾶδ**, ἡ **Ταγκανίκα**, ἡ **Νυάσσα**, ἡ τοῦ **Ἐδουάρδου**, τοῦ **Ροδόλφου** και ἡ **Τάνα**.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ὁρυκτά. Ἡ γεωργία εἶναι ἡ κυριώτερα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι : **βάμβαξ, ἀραχίδες, ἀραβόσιτος, σίτος, ὕσπρια, σακχαροκάλαμον, δρυζα, καπνός, μανιόκα, κάρυα φοινίκων, κοκκοφοινίκων και κάρυα κόλα, καφέας, κακάο και ὀπώραι.**

Ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς στεππῶδεις ἐκτάσεις και εἰς τὰς σαβάνας, ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ **μυῖα Τσέ - Τσέ**. Ἐκτρέφονται κατὰ πρῶτον λόγον πρόβατα και αἰγες και κατὰ δεύ-

τερον βοοειδή, κάμηλοι, ἵπποι, ὄνοι καὶ ἡμίονοι. Ἐκτρέφονται ἐπίσης πουλερικά καὶ στρουθοκάμηλοι (ἐξημερωμένοι) διὰ τὸ πτέρωμά των.

Ἐπιπλέον, ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀρκετὸς φωσφορικά ἄλατα, τὸ πολυτίμητον οὐράνιον, μεταλλεύματα διάφορα μέχρι καὶ χρυσοῦ καὶ πολυτίμητοι λίθοι. Ὑπάρχει ἡ γνώμη ὅτι εἰς τὴν Σαχάραν ὑπάρχει καὶ ἀφθονον πετρέλαιον.

Ἡ βιομηχανία εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος εἰς ὁλόκληρον τὴν ἡπειρον. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ Ἀφρικὴ κατὰ μέγιστον μέρος τῆς ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀποικίας, τὰς ὁποίας αἱ μητροπόλεις θέλουν κυρίως διὰ νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ αὐτὰς πρώτας ὕλας καὶ νὰ διαθέτουν εἰς αὐτὰς τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα των.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀφρικῆς ἀνέρχεται εἰς 249.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Οὕτω ἡ ἡπειρος αὐτῆ, ἐξαίρουμένης τῆς Αὐστραλίας, εἶναι ἡ ἀραιότερον κατοικουμένη ἡπειρος τῆς Γῆς. Εἶναι ἡ ἡπειρος τῶν Νέγρων, τῶν ἀνθρώπων δηλ. τῆς Μαύρης φυλῆς καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ **Μαύρη ἡπειρος**. Μόνον οἱ κάτοικοι τῆς Β. καὶ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς εἶναι Λευκοί. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων, οἱ ζῶντες εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς Β. καὶ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς (δηλ. οἱ *Μαυριτανοί*, οἱ *Τουαρέγκ*, *Τουμπού*, *Αἰγύπτιοι*, *Αἰθίοπες*) ἔχουν ὑποστῆ μεγάλην μετὰ τοὺς Νέγρους ἐπιμιξίαν καὶ εἶναι ἐκδηλα ἐπ' αὐτῶν τὰ Νεγρικὰ χαρακτηριστικά. Ἀρκετοὶ Λευκοὶ ζοῦν καὶ εἰς τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν, ἀπόγονοι κυρίως τῶν Ὀλλανδῶν καὶ Ἀγγλων ἀποίκων, τῶν ἐγκατασταθέντων ἐκεῖ. Εἰς τὴν Ν. Ἀφρικὴν καὶ τὴν Μαδαγασκάρην ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιᾶται τῆς Κιτρίνης φυλῆς. Οἱ πλεόν ἀπολίτιστοι ἀπὸ τοὺς Μαύρους τῆς Ἀφρικῆς εἶναι οἱ *Βουσμάνοι* καὶ οἱ *Πυγμαῖοι*.

Ἡ Ἀφρικὴ ἦτο μέχρι τοῦ 1959 ἡ μόνη ἡπειρος, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀπὸ ἀποικίας Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Τὰ κράτη, τὰ ὁποία εἶχον ἀποικίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἦσαν κυρίως ἡ Γαλλία, τὸ Ἡν. Βασίλειον, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Πορτογαλία. Διατηροῦν εἰσέτι ἀρκετὰ μεγάλας ἀποικίας τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον καὶ ἡ Πορτογαλία καὶ μικροτέρας ἡ Ἰσπανία.

ΠΙΝΑΞ Αος

Έμφαίνουν τὰ διάφορα κράτη τῆς Ἀφρικῆς μὲ τὴν ἔκτασιν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν.

Κράτη	Ἔκτασις (εἰς τετρ. χιλιομ.)	Πληθυσμὸς	Πυκν. πληθ.
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ			
Αἴγυπτος (Δημοκρατία)	1.000.000	25.000.000	25
Λιβύη (βασιλεῖον)	1.760.000	1.200.000	1
Τυνησία (βασιλεῖον)	156.000	4.000.000	24
Ἀλγερία (Ἀνεξάρτητον Κράτος)	2.200.000	10.000.000	5
Ταγγέρη (Διεθνῆς ζώνη)	349	349.000	1.000
Μαρόκον (Σουλτανᾶτον)	450.000	10.000.000	23
ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Ἰσπανικὴ Δυτ. Ἀφρικὴ (ἀπ. Ἰσπ.)	300.375	61.300	
Μαυριτανία (Δημοκρατία)	1.085.000	624.000	0,5
Σενεγάλη (Δημοκρατία)	198.000	2.300.000	11,4
Σουδανικὴ Δημοκρατία	1.200.000	3.700.000	3
Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος	1.250.000	2.800.000	2
Γαμβία (Βρετ. ἀποικία)	10.400	270.000	26
Πορτογαλικὴ Γουινέα (ὑπερπόντιον Πορτογαλ. ἔδαφος)	36.300	520.000	14
Δημοκρατία τῆς Γουινέας	246.000	2.700.000	9,6
Σιέρα - Λεόνε (Δημοκρατία)	72.600	2.000.000	27
Λιβερία (Δημοκρατία)	111.400	1.300.000	12
Ἀκτὴ Ἐλεφαντόδοντος (Δημοκρ.)	322.000	3.100.000	9
Γκάνα (Δημοκρατία)	237.850	6.700.000	28
Τόγκο (Δημοκρατία)	57.000	1.088.000	19
Δαχομήη (Δημοκρατία)	116.000	2.000.000	17
Ἄνω Βόλτα (Δημοκρατία)	275.000	4.000.000	14
Νιγηρία (Δημοκρατία)	878.450	35.000.000	40
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Δημοκρατία τῆς Τσαδ	1.284.000	2.600.000	2
Κεντραφρικανικὴ Δημοκρατία	617.000	1.200.000	1,8
Δημοκρατία τοῦ Κογκό	324.000	762.000	2,2
Γκαμπόν (Δημοκρατία)	267.000	420.000	1,6
Καμερόν (Δημοκρατία)	432.000	3.200.000	7,4
Ἰσπανικὴ Γουινέα (Ἰσπαν. ἀποικ.)	26.000	200.000	7

Π Ι Ν Α Ξ Β ο ς

Ἐμφαίνων τὰς πρωτεύουσας τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς μὲ τὸν πληθυσμὸν των.

Κ ρ ά τ η	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμὸς
Αἴγυπτος (Ἑν. Ἀραβ. Δημ.)	Κάιρον	3.050.000
Λιβύη	(Τρίπολις)—Ἐλ-Μπέιδα	(140.000)
Τυνησία	Τύνις	680.000
Ἀλγερία (ὑπερπόντ. Γαλ. ἔδαφος)	Ἀλγέριον	800.000
Ταγγέρη (Διεθνῆς)	Ταγγέρη	349.000
Μαρόκον	Ραμπάτ	180.000
Ἰσπανικὴ Δ. Ἀφρικὴ (ἀποικ.)	Σίντι -Ἰφνι	8.000
Μαυριτανία	Νουακὸτ	4.800
Σενεγάλη	Ντακάρ	320.000
Σαουδικὴ Δημοκρατία	Μπαμακὸ	85.000
Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος	Νιαμέυ	18.000
Γαμβία (Βρετ. ἀποικ.)	Μπάθορστ	8.000
Πορτογαλικὴ Γουινέα (ὑπερπόντ. Πορτογαλ. ἔδαφος)	Μπισσώ	6.000
Δημοκρατία τῆς Γουινέας	Κόνακρυ	115.000
Σιέρρα Λεόνε	Φρητάου	125.000
Λιβερία	Μονροβία	60.000
Ἀκτὴ Ἐλεφαντόδοντος	Ἀμπιτζάν	180.000
Γκάνα	Ἀκκρα	320.000
Τόγκο	Λομὲ	60.000
Δαχομέη	Πόρτο - Νόβο	32.000
Ἄνω Βόλτα	Οὐαγκαντούγκου	50.000
Νιγηρία	Λάγγος	360.000
Τσάδ	Φόρτ - Λαμύ	45.000

Κράτη	Πρωτεύουσai	Πληθυσμός
Κεντραφρικανική Δημοκρατία	Μπάνγκι	80.000
Δημοκρατία του Κογκό	Μπραζαβίλ	107.000
Γκαμπόν	Λιμπρεβίλ	22.000
Καμερούν	Γιαουντέ	55.000
Ίσπανική Γουινέα (άποικία)	Σάντα - Ίζαμπέλ	11.000
Κογκό (τέως Βελγ.)	Λεοπόλντβίλ	367.000
Ρουάντα - Ουρούντι (υπό Βελγικήν κηδεμονίαν)	Ούζουμπούρα	48.000
Καμπίντα και Άγκόλα (Πορτογ. άποικία)	Λουάντα	200.000
Όμοσπονδία Αιθιοπίας - Έρυθραίας	Άντις-Άμπέμπα	400.000
Σουδάν	Χαρτούμ	100.000
Γαλλ. Σομαλία (άποικ.)	Τσιμπουτι	30.000
Σομαλία	Μογκαντίτσιο	68.000
Ουγκάντα (Βρετ. προτεκτ.)	Καμπάλα	40.000
Κένια (Βρετ. άποικ.)	Ναϊρόμπι	215.000
Ταγκανίκα (υπό Βρετ. κηδεμ.)	Ντάρ - έλ - Σαλαάμ	130.000
Μοζαμβίκη (Πορτογ. άποικ.)	Λουρέντσο - Μάρκες	93.000
Κεντροαφρικανική Ένωσις	Σώλσμπερυ	262.000
Μπεταιουαναλάνδη	Μάφεκινγκ	7.000
Μπασουτολάνδη	Μασερού	5.000
Ζουαζιλάνδη	Μπαμπάν	10.000
Νοτιοαφρικανική Ένωσις	Πραιτωρία (έδρα Κοινοβουλίου)	350.000
	και Καιηπτάουν (έδρα Κυβερνήσεως)	730.000
ΝΔ. Άφρική (υπό τήν κηδεμονίαν τής Νοτιοαφρικανικής Ένώσεως)	Ούντοκ	36.000
Μαδαγασκάρη	Ταναριβ	193.000

ΠΙΝΑΞ Γος

*Εμφαίνων τὰ μεγαλύτερα ὄρη κατὰ σειρὰν ὕψους, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων, ποταμούς καὶ λίμνας τῆς Ἀφρικῆς.

Ὄρη	Ποταμοὶ	Λίμναι
Κιλιμάντζαρο (ἐνεργ. ἕψ. 5890 μ.)	Νεῖλος	Τσάδ
Κένυα (ἐνεργ. ἕψ. 5640 μ.)	Σενεγάλης	Τάνα
Ρουβενζόρι (5110 μ.)	Νίγηρ	Τανγκανίκα
Καμεροῦν (ἐνεργ. ἕψ. 4500 μ.)	Ζαμβέζης	Ἀλβέρτου
Ἐλγκόν (ἐνεργ. ἕψ. 4300 μ.)	Ὁράνγης	Ἐδουάρδου
Υψηλὸς Ἀτλας (4250 μ.)		Κιβού
Ντοῦρο (4127 μ.)		Μέρου
Μέσος Ἀτλας (4080 μ.)		Βικτωρίας
Τιμπεστί (3145 μ.)		Κιόγκα
Ἀτακόρ (3006 μ.)		Νυάσσα
ὄρ. Σινᾶ (2602 μ.)		
Ρίφ (2500 μ.)		
Ντέλφα (2180 μ.)		
Σαρίμπ (1880 μ.)		
Νίμπα (1740 μ.)		
Φουτά — Ντζαλόν (1400 μ.)		

Γ. Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

Γενικά. Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ μόνη ἥπειρος, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὸ Δυτικὸν Ἠμισφαίριον. Ἐκτείνεται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. μεταξὺ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, βρεχομένη πρὸς τὰ βόρεια τῆς ὑπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλα τμήματα, τὴν Β. καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, τὰ ὁποῖα συνδέονται μεταξὺ των διὰ μιᾶς στενῆς, σχετικῶς πρὸς ταῦτα, λωρίδος ξηρᾶς. Αὕτη ἀρχίζουσα ἀπὸ τῆς Ν. Ἀμερικῆς περιλαμβάνει καὶ ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ Μεξικὸν καὶ λέγεται **Κεντρικὴ Ἀμερικὴ** (Ἔγχρ. Χαρτ. III).

Ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη τὸ 1492 ἀπὸ τὸν Ἴταλὸν (Γενοῦήσιον) ναυτικὸν Χριστόφορον Κολόμβον, διαμένοντα εἰς Ἰσπανίαν. Οὗτος ἀπεστάλη ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς βασιλεῖς μὲ τρία πλοῖα, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὰς Ἰνδίας προχωρῶν πρὸς δυσμὰς, ἀκολουθῶν δηλαδὴ δρόμον ἀντίθετον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος μέχρι τότε ἠκολουθεῖτο. Ἀναχωρήσας τὴν 3ην Αὐγούστου τοῦ 1492 ἀπὸ τὸν μικρὸν Ἰσπανικὸν λιμένα **Πάλος** (πολίχνην σήμερον, εὐρισκομένην μακρὰν τῆς θαλάσσης λόγω τῶν προσχώσεων, πλησίον τῆς ἐκβάλλοντος ποταμοῦ), ἔφθασε κατὰ τὴν νύκτα τῆς 11ης πρὸς τὴν 12ην Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους (δηλ. μετὰ δύο μῆνας καὶ 8 ἡμέρας) εἰς μίαν ἀπὸ τὰς Μπαχάμας νήσους (τὴν Σάν - Σαλβαδὸρ) ἀνακαλύψας οὕτω ἔδαφος ἀνῆκον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὁ ἴδιος τοῦτο. Διότι ὁ Κολόμβος ἐνόμιζεν ὅτι πλέων πρὸς δυσμὰς εἶχε φθάσει εἰς τὰς Δ. Ἰνδίας. Διὰ τοῦτο, τὰ ἐδάφη τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυψεν, ὠνομάσθησαν Δυτικαὶ Ἰνδίαί. Δὲν ἐδόθη ὅμως τὸ ὄνομα τοῦ Κολόμβου εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα ἐνὸς συντρόφου του, τοῦ **Ἀμέρικο Βεσπούκι**. Τοῦτο ἐγένετο ἀπὸ τὸν συντάξαντα τὸν χάρτην τῆς Ἀμερικῆς, τὸν Ἀλσατὸν Βαλνζεμύλλερ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον εἶπει ὅτι τὴν Ἀμερικὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Ἀμέρικο Βεσπούκι. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὴν Ἀμερικὴν εἶχον ἀνακαλύψει, πολὺ πρὸ τοῦ Κολόμβου (ἀπὸ τοῦ 1.000 μ.Χ.) καὶ εἶχον μεταβῆ εἰς αὐτὴν πολλάκις, οἱ περίφημοι Νορβηγοὶ θαλασσοπόροι **Βίκινγκς**. Ἡ ἀνακάλυψις ὅμως αὕτη δὲν ἐγνώσθη ἀπὸ τοὺς ἄλλους Εὐρωπαίους. Οἱ Βίκινγκς, ἄγνωστον διατί, ἐσταμάτησαν τὰ μέχρις ἐκεῖ ταξίδια των καὶ τὸ πρᾶγμα ἐλησμονήθη μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Νοτίου καὶ ὅλη σχεδὸν ἡ Κεντρικὴ Ἀ-

μερική εύρισκονται εις τὴν Διακεκαυμένην ζώνην (Χαρτ. 53), ἡ ὁποία ἐλάχιστα προσφέρεται διὰ τὴν ζώην τῶν Λευκῶν καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου εἶναι ὀρεινὸν μὲ ὑψηλὰ ὄρη, διήκοντα, σχεδὸν ἐν συνεχείᾳ, ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου μέρους τῆς, δηλαδὴ τοῦ ἀκρωτηρίου **Μπάρρου**, μέχρι τοῦ νοτιωτέρου, τοῦ ἀκρωτηρίου **Χόρν**. (Χαρτ. 53). Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς ἡπείρου ἔχει καὶ αὐτὸ ὄρη, ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι ὑψηλὰ οὔτε καὶ συνεχῆ. Διακόπτονται εἰς πολλὰ μέρη τῶν ἀπὸ πεδιάδας. Μεταξὺ τῶν δύο ὀρεινῶν τούτων τμημάτων ἐκτείνεται μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις, διήκουσα ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ **Οὐδσονος** μέχρι καὶ τῆς **Παταγονίας** (διακοπτομένη μόνον ὑπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικῶ).

Ἡ Ἀμερικὴ, ἂν καὶ ἀνεκαλύφθη πολὺ ἀργότερον τῆς Ἀφρικῆς, ἐν τούτοις ἐξηρευνήθη ταχέως καὶ ἐγένετο γνωστὴ καθ' ὅλην τῆς τὴν ἔκτασιν. Τοῦτο, διότι οἱ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ἐκβάλλοντες ποταμοὶ τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ὁποῖοι εἶναι πλωτοί, καὶ ἡ ἔλλειψις ἐκεῖ ὑψηλῶν ὄροσειρῶν ἐπέτρεψαν τὴν ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εὐκόλον διεΐσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου, πρῶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συνέβαινε διὰ τὴν Ἀφρικὴν. Εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν μετέβησαν, ὡς ἀποικοὶ κατ' ἀρχὰς καὶ ὡς μετανάσται κατόπιν, πολλοὶ Εὐρωπαϊοὶ λόγῳ τοῦ πλοῦτου τῆς καὶ τοῦ εὐκράτου κλίματός τῆς. Οὗτοι σὺν τῷ χρόνῳ ἀπώθησαν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου τοὺς ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνους (κληθέντας οὕτω, διότι ἐνομίσθη κατ' ἀρχὰς ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ νέας ἡπείρου, ἀλλὰ περὶ τῶν Ἰνδιῶν), τοὺς ὁποίους κατεδίωξαν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τοὺς ἐξουθένωσαν τελείως. Σήμερον ἐλάχιστοι ἐξ αὐτῶν (μόλις περὶ τὰς 350.000) ἀπομένουν εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν (ἐνῶ ὑπολογίζεται ὅτι εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἀμερικὴν ὑπῆρχον, ὅτε μετέβησαν ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαῖοι, περὶ τὰ 10.000.000 - 20.000.000 ἰθαγενῶν).

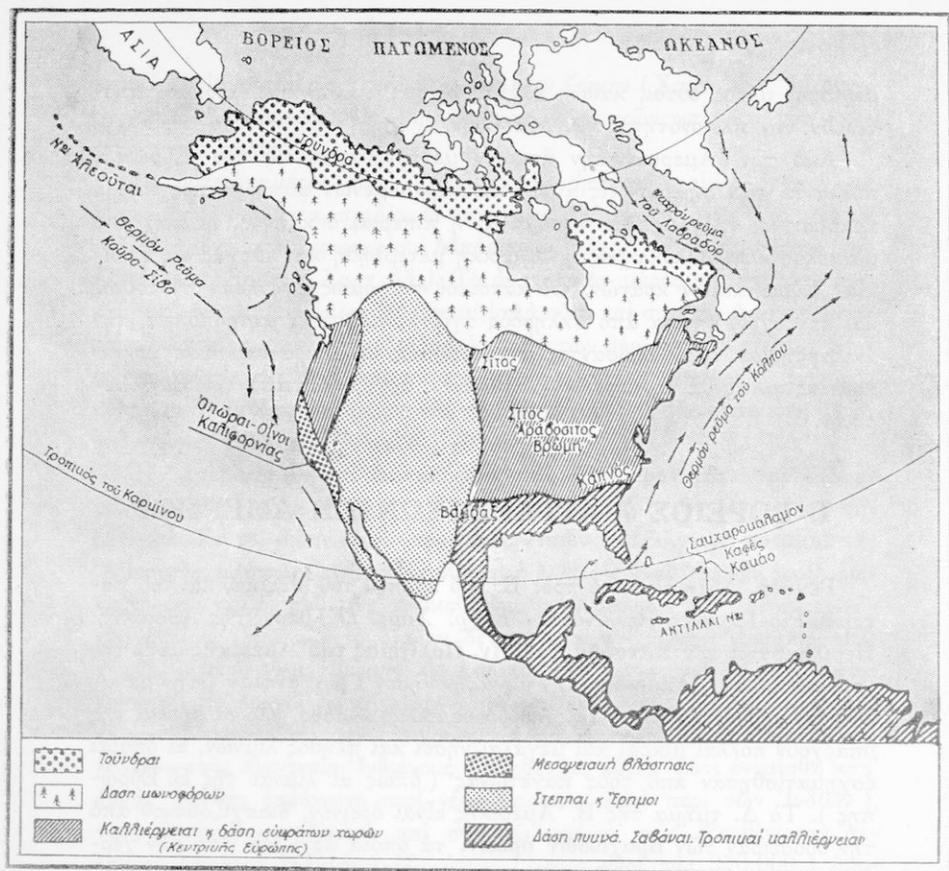
Οἱ εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν ἐγκατασταθέντες Εὐρωπαῖοι ἦσαν κατὰ πολὺ ὀλιγώτεροι τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς τὴν Βόρειον τοιαύτην, λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰς Κεντρ. καὶ Ν. Ἀμερικὴν θερμοῦ καὶ ὑγροῦ κλίματος. Εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν μετέβησαν κατὰ πλειοψηφίαν Ἀγγλοσάξωνες, εἰς τὴν Νότιον δὲ καὶ Κεντρικὴν τοιαύτην κυρίως Ἴσπανοὶ καὶ Πορτογάλοι, λαοὶ δηλαδὴ Νεολατινικοί. Εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν ἢ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, διότι ἐξωλοθρεύθησαν οἱ Ἰνδιάνοι. Εἰς τὴν Νότιον οἱ Ἰνδιάνοι δὲν ἐδιώχθησαν καὶ εἰς

μέγιστον μέρος οὔτοι, καθὼς καὶ μιγάδες Ἰνδιάνων καὶ Λευκῶν, ἀποτελοῦν τὴν πλειονότητα τῶν κατοίκων.

Ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν ἤπειρον μετεφέρθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην πολλὰ ἐκ τῶν σήμερον εἰς αὐτὴν καλλιεργουμένων φυτῶν, ὅπως π.χ. ὁ ἀραβόσιτος, τὰ γεώμηλα, ἡ τομάτα, ἡ πιπεριά, ὁ καπνός, ἡ ἀραχίς, ὁ φασιόλος κλπ. Ὁλόκληρος ἡ Ἀμερικὴ μετεβλήθη κατ' ἀρχὰς εἰς ἀποικίας Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Οἱ κάτοικοί της ὅμως ἐζήτησαν συντόμως καὶ ἐπέτυχον, ἔπειτα ἀπὸ σκληροῦς ἀγῶνας πρὸς τὰς μητροπόλεις, τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἰδρῦσαντες ἀνεξαρτήτους Δημοκρατίας. Τὰς Δημοκρατίας αὐτὰς θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν Β. Ἀμερικὴν.

I. ΒΟΡΕΙΟΣ ἢ ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά. Αὕτη εἶναι τὸ πρὸς Β. τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκράντε-ντελ-Νόρτε (*Ἔγχρ. Χαρτ. IV*) μέρος τῆς Ἀμερικῆς. Περιλαμβάνει τὸν Καναδᾶν, τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τῆς χερσονήσου τῆς Ἀλάσκας, τὴν μεγάλην νῆσον Γροιλανδίαν (τὴν μεγαλύτεραν νῆσον τῆς Γῆς) καὶ διαφόρους ἄλλας νήσους. Εἰς τὰ βόρεια τῆς ὑπάρχουν πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλα νῆσοι καὶ πλῆθος λιμνῶν, αἱ ὁποῖαι ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ τοὺς παγετῶνας (ὅπως αἱ λίμναι τῆς Β. Εὐρώπης). Τὸ Δ. τμήμα τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι ὄρεινόν, διασχιζόμενον ἀπὸ τὴν ὄροσειρὰν τῶν Βραχωδῶν ὄρεων, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν χερσονήσον τῆς Ἀλάσκας φθάνοντα μέχρι τοῦ Μεξικοῦ. Δυτικώτερον τούτων ὑφῴνται τὰ Καταρακτώδη (ἢ Κασκέντ) ὄρη, ἡ Σιέρρα Νεβάδα καὶ ἡ Παράκτιος ὄροσειρά, ὑψομένη πλησίον τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτῆς καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν θάλασσαν (*Ἔγχρ. Χαρτ. IV*). Τὰ ὡς ἄνω ὄρη σχηματισθέντα κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον μετὰ τὰς Ἀλπεις, σχετικῶς δηλαδὴ προσφάτως, δὲν ἔχουν ὑποστῆ μεγάλας διαβρώσεις καὶ εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλά, μετὰ πολλὰς κορυφὰς ὑπερβαίνουσας εἰς ὕψος τὰ 4.000 μ. Ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ των εὐρίσκεται εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἀλάσκας Μάκ-Κίνλεϋ (6337 μ.). Πρὸς τὰ ἀνατολικά τὰ ὄρη εἶναι χαμηλά, (διότι ἔχουν σχηματισθῆ παλαιότερον καὶ ἔχουν ὑποστῆ μεγάλην διάβρωσιν). Τοιαῦτα εἶναι τὰ Ἀππαλάχια (ἢ Ἀλεγάνια ὄρη), κορυφαὶ τινες τῶν ὁποίων μόλις ὑπερβαίνουν τὰς 2.000 μ. Προεκτείνονται

Χαρτ. 53. Βλάστησις εἰς Βόρειον καὶ Κεντρικὴν Ἀμερικὴν.

ταῦτα πρὸς Β. μέχρι τῆς χερσονήσου Λαβραδὸρ καὶ τῆς Νέας Γῆς, σχηματίζοντα τὰ Λαυρεντιανὰ ὄροπέδια. Μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν καὶ τῶν Καταρρακτωδῶν ὄρεων πρὸς Δ. καὶ τῶν Ἀπαλαχίων πρὸς Α. ἐκτείνονται μεγάλοι πεδινὰ ἐκτάσεις, διαρρεόμεναι ἀπὸ τὸν Μισσισιππὴν καὶ τοὺς παραποτάμους του.

Τὸ κλίμα ποικίλλει ἀναλόγως τῆς θέσεως ἐκάστου τμήματος καὶ τοῦ ὕψους του. Γενικῶς τὰ Δ. παράλια, λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου θερμοῦ θαλασσίου ρεύματος (τοῦ λεγομένου Κούρο - Σίβο), εἶναι θερμότερα τῶν μέχρι τῆς Νέας Ὑόρκης ἀνατολικῶν παραλίων, διότι δι' αὐτῶν

διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα τοῦ Λαβραδὸρ (Χαρτ. 53). Οὕτω εἰς τὸ Βανκοῦβερ ἢ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 2° Κ., ἐνῶ εἰς τὸ Κεμπέκ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος εἶναι -12° Κ. Αἱ μέχρι τῆς Νέας Ὑόρκης Α. ἀκταὶ τῆς Β. Ἀμερικῆς ἔχουν ἐπίσης πολὺ μικροτέρας θερμοκρασίας, ἀπὸ τὰς θερμοκρασίας τῶν εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος εὐρισκομένων ἀκτῶν τῆς Εὐρώπης (διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται τὸ θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου). Νοτίως ὅμως τῆς Ν. Ὑόρκης, ἐπειδὴ διέρχεται ἐκεῖθεν τὸ θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου, ἡ ἰσοροπία μεταξύ τῆς θερμοκρασίας τῶν δυτικῶν καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀποκαθίσταται. Αἱ βροχαὶ βαίνουν ἐλαττούμεναι, καθ' ὅσον προχωροῦμεν ἐξ Α. πρὸς Δ., πέραν δὲ τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν 100° αὗται γίνονται πολὺ ὀλίγαι. Γενικῶς ὁ Μεσημβρινὸς τῶν 100° ἀποτελεῖ εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν τὸ διαχωριστικὸν ὄριον μεταξύ τῆς δεχομένης ἀρκετὰς βροχᾶς (εὐρισκομένης πρὸς ἀνατολὰς) καὶ τῆς δεχομένης ὀλίγας (εὐρισκομένης πρὸς δυσμὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν 100°) Β. Ἀμερικῆς (Χαρτ. 57). Ἐξαιροῦνται τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δυτικὰ παράλια, τὰ ὁποῖα δέχονται πολλὰς βροχὰς.

Καναδᾶς

Θέσις. Ἑκτασις. Ὁ Καναδᾶς καταλαμβάνει τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου, ἐκτεινόμενος βορείως τοῦ νοτίου ἄκρου τῆς νήσου Βανκοῦβερ καὶ τῆς πόλεως Βανκοῦβερ (εἰς τὸν Εἰρηνικόν), τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Νέας Σκωτίας (εἰς τὸν Ἀτλαντικόν). Ἐξαιροῦνται αἱ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου τῆς Νέας Γῆς δύο μικραὶ νῆσοι Ἄγ. Πέτρου (Σαιν - Πιερ) καὶ Μικελόν, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἢ μεγάλη νῆσος Γροιλανδία, ἢ ὁποῖα ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν, καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας, ἢ ὁποῖα ἀνήκει εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἑκτασίς του ἀνερχομένη εἰς 9.960.170 τετρ. χιλιομ. (σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν Εὐρώπην), κάμνει τὸν Καναδᾶν τὸ δεύτερον εἰς ἕκτασιν Κράτος τῆς Γῆς (μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν). Ἀπὸ ὅλην ὅμως τὴν τεραστίαν αὐτὴν ἑκτασιν κατοικεῖται κυρίως μία λαρὶς ἐδάφους, ἢ ὁποῖα εὐρίσκεται εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, διήκουσα ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ μὴ ὑπερβαίνουσα εἰς πλάτος τὰ 560 χιλιομ. Ὅλη ἡ ὑπόλοιπος χώρα εἶναι ἢ ἀραιότατα κατοικημένη ἢ τελείως ἀκατοίκητος. Καλύπτεται αὕτη

ἀπὸ ἓν μέγα δάσος κωνοφόρων. Βορειότερον τούτου εἶναι ἡ « τούνδρα » καὶ τέλος αἱ πολικαὶ ἐκτάσεις (Χαρτ. 53) καλυπτόμεναι καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀπὸ πάγους.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Δυτικὸς Καναδᾶς. Πρὸς τὰ δυτικὰ (εἰς τὸ Γιοῦκον δηλ. καὶ τὴν Βρετ. Κολομβίαν) ἡ χώρα εἶναι ὄρεινή, διασχιζομένη ἀπὸ τὰ Καναδικὰ Βραχώδη ὄρη, μὲ κορυφάς, αἱ ὁποῖαι ὑπερβαίνουν εἰς ὕψος τὰς 5.000 μ. (ὕψηλότερα κορυφὴ 5860 μ.) (Χαρτ. 58). Δυτικῶς τῶν βραχωδῶν ὄρεων εὐρίσκεται ἡ **Παράκτιος ὄροσειρά**. Πρὸς τὰ ἀνατολικά ἡ ὄροσειρὰ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων καταπίπτει ἀποτόμως καὶ ἀρχίζει μίαν ἀπέραντος πεδινὴν ἔκτασιν, ἔχουσα μικρὰν κλίσιν πρὸς τὸν Β. Παγωμένον Ὑκεανὸν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Οὐδσωνος. Διὰ τοῦτο πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀποστραγγίζονται τὰ ὕδατα καὶ ρέουν οἱ ποταμοί. Τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ παλαιότατα πετρώματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν διαβρωθῆ ἀπὸ τοὺς παγετῶνας, οἵτινες ἔχουν σχηματίσει καὶ πλῆθος λιμνῶν. Φθάνει ἡ ἔκτασις αὕτη, ἡ ὁποία καλεῖται **Κεντρικὸς Καναδᾶς**, μέχρι τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν (Ἐνωτέρως ἢ Σουπήριου, Μίτσιγκαν, Χιούριον, Ἡρι καὶ Ὀντάριο). Βορείως καὶ ΒΑ τούτων ἐκτείνεται ὁ **Ἀνατολικὸς Καναδᾶς**. Οὗτος γίνεταί πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ὄρεινός, ἀλλὰ μὲ χαμηλὰ ὄρη (προεκτάσεις τῶν Ἀππαλαχίων) πρὸς νότον καὶ ὀροπέδια εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Λαβραδόρ.

Ὁ θαλάσσιος διαμελισμὸς εἶναι ἀρκετὰ μέγας. Σχηματίζονται ἀρκετοὶ κόλποι καὶ νῆσοι εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλια, μεγαλύτερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ νῆσος **Βανκούβερ**. Πρὸς βορρᾶν σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ **Οὐδσωνος** καὶ πλῆθος νήσων, μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ **Γῆ τῆς Βικτωρίας** καὶ ἡ **Γῆ Μπάφφιν**. Μεταξὺ τοῦ κόλπου τοῦ Οὐδσωνος καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ σχηματίζεται ἡ χερσόνησος **Λαβραδόρ** καὶ εἰς τὰ ἀνατολικά αὐτῆς ὁ ποταμόκόλπος τοῦ **Ἁγ. Λαυρεντίου**, ἡ χερσόνησος τῆς **Νέας Σκωτίας** καὶ αἱ νῆσοι **Νέα Γῆ, Πρίγκηπος Ἐδουάρδου** καὶ **Ἀντικόστι**.

Κλίμα. Βλάστησις. Ποταμοί. Λίμναι. Τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς χώρας ὁ Δ. δηλ. Καναδᾶς, δὲν ἔχει πολὺ ψυχρὸν κλίμα, λόγῳ τοῦ διὰ τῶν παραλίων του διερχομένου θερμοῦ ρεύματος Κοῦρο - Σίβο. Τὰ μεγάλα ψύχη εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἶναι ἀγνωστα παρὰ τὸ μέγα Β. γεωγραφικὸν πλάτος.

Αί βροχαί εις τήν Παράκτιον ὄροσειράν καί τὰς δυτικὰς κλιτύς τῶν Βραχωδῶν ὄρέων εἶναι ἄφθονοι. Διά τοῦτο ὑπάρχουν ἐκεῖ μεγάλα δάση, κυρίως ἀπό πεύκα καί ἔλατα, τὰ ὅποια συναντῶνται μέχρις ὕψους 2.000 μ. εἰς τὰ νότια καί μέχρι 800-900 μ.* εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, δίδοντα ἄφθονον ξυλείαν. Ὑψηλότερον τῆς ζώνης τῶν δασῶν συναντᾶται κατ' ἀρχάς χλόη (ὄρεινά λειβάδια) καί ὑψηλότερον βρύα καί λειχήνες μέχρι τοῦ ὄριου τῶν αἰωνίαν χιόνων.

Ὅσον ὅμως ἀπομακρύνεται κανεῖς ἀπό τὸν Εἰρηγικὸν καί προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, δηλ. πρὸς τὸν Κεντρικὸν Καναδᾶν, τόσον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον καί αἱ βροχαί ὀλιγώτεραι. Πίπτουν ὅμως αἱ βροχαί ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Αὐγούστου καί οὕτω εὐνοεῖται ἡ ἀνάπτυξις τῶν σιτηρῶν. Ὁ Κεντρικὸς Καναδᾶς εἶναι, μετὰ τῆς Σιβηρίας, ἀπὸ τὰ ψυχρότερα μέρη τοῦ κόσμου (ἂν καί δὲν φθάνει εἰς τὸ ψῦχος τὸ Βερκογιάνσκ τῆς Σιβηρίας, βλ. Ἀσιατικὴν Ρωσίαν). Εἰς τὴν πόλιν **Οὐίννιπεγκ**, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ Κεντρικοῦ Καναδᾶ καί εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος με τοὺς Παρισίους, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -20° Κ καί τὸ ὕδωρ παγώνει κατὰ τὴν νύκτα εἰς τὸ ὑπαιθρον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἰουνίου. Βορειότερον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον. Αἱ λίμναι **Οὐίννιπεγκ** καί **Ἀταμπάσκα** ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τοὺς πάγους μόνον ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου καί ἀκόμη ὀλιγώτερον αἰ βορειότερον κείμεναι λίμναι τῶν **Σκλάβων** καί τῶν **Ἄρκτων**.

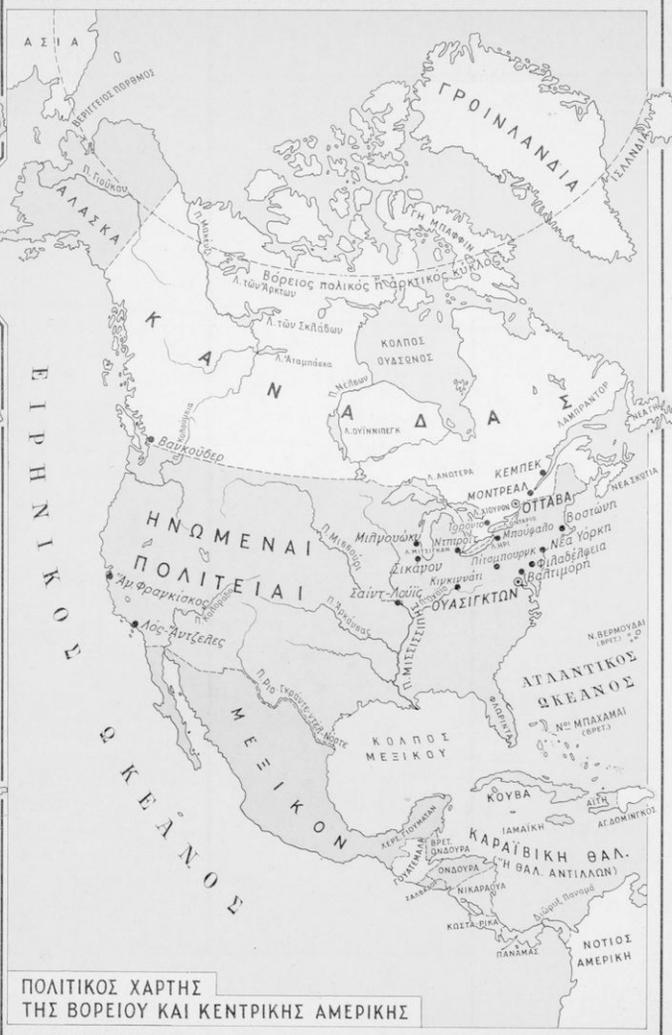
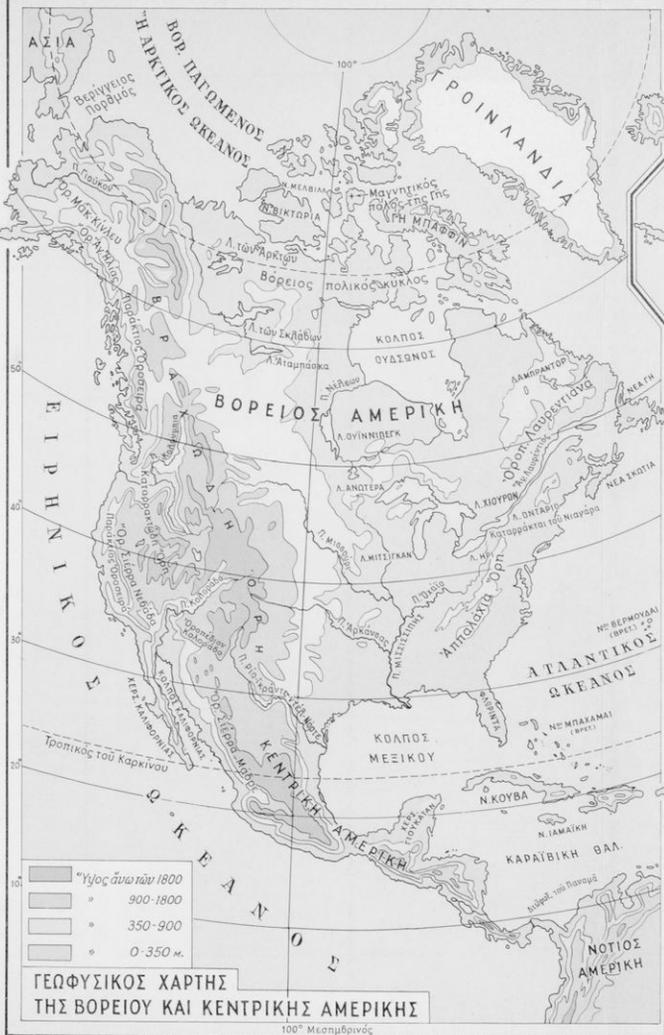
Δριμύτατοι εἶναι οἱ χειμῶνες καί εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν, (μολονότι οὗτος εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος με τὴν Κεντρικὴν Ἰταλίαν) λόγῳ τοῦ διερχομένου διὰ τῶν παραλίων του ψυχροῦ ρεύματος τοῦ Λαβραδὸρ. Αἱ ἀκταί τῆς χερσονήσου τοῦ Λαβραδὸρ ἀποκλείονται, κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους, ἀπὸ τοὺς πάγους. Εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς χερσονήσου τῆς Νέας Σκωτίας π.χ. τὸ Χάλιφαξ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ Καναδᾶ καί εἰς τὸ αὐτὸ σχεδὸν γεωγραφικὸν πλάτος με τὴν Ἀλεξανδρούπολιν, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -6° Κ. Εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς πολιτείας Κεμπέκ αὕτη εἶναι $-11,2^{\circ}$ Κ. δηλ. ἡ αὕτη με τὴν τῆς Μόσχας, ἂν καί ἡ Μόσχα εὐρίσκεται βορειότερον κατὰ 10° . Ὅπως εἶναι δριμεῖς οἱ χειμῶνες εἰς τὸν Κεντρικὸν καί τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν, οὕτω εἶναι καί τὰ θέρη θερμά. Ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸ θέρος εἰς τὸ Μόντρεαλ π.χ. δὲν κατέρχεται κάτω τῶν 21° Κ. ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τέλους

Αυγούστου, ούτε και κατά την νύκτα. Μόνον εις την περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν ἢ θερμοκρασία εἶναι ἡπιωτέρα λόγῳ τῆς εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὕδατος τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, αἱ ὁποῖαι κάμνουν ἡπιωτέρους τοὺς χειμῶνας καὶ δροσερώτερα τὰ θέρη.

Λόγῳ τοῦ ψύχους ἐπικρατοῦν εἰς τὸν Καναδᾶν τὰ ἀντέχοντα εἰς τὸ ψῦχος κωνοφόρα, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετὰ φυλλοβόλα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἓν εἶδος σφενδάμου, ὁ χυμὸς τοῦ ὁποίου εἶναι σακχαροῦχος καὶ παράγεται ἀπὸ αὐτὸν εἶδος σακχάρου ἐκτιμωμένης πολὺ ἀπὸ τοὺς Καναδοὺς. Νοτιώτερον τοῦ δάσους ἐκτείνεται μεγάλη περιοχὴ σκεπασμένη μὲ γλόην, ἢ λεγομένη *περιοχὴ τῶν λειμώνων* κατάλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν σίτου.

Εἰς τὸν Καναδᾶν ὑπάρχουν πολλαὶ λίμναι. Ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τοὺς παγετῶνας, οἵτινες ἐκάλυπτον τὴν περιοχὴν κατὰ τὴν παγετώδη περίοδον τῆς ἡλικίας τῆς Γῆς. Αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τούτων εἶναι ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ἢ λίμνη τῶν Ἄρκτων, τῶν **Σκλάβων**, ἢ **Ἀταμπάσκα** καὶ ἡ **Οὐίννιπεγκ**. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν εἰς τὰ νότια τοῦ Καναδᾶ αἱ λεγόμεναι *Μεγάλαι Λίμναι*, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν τόσον εἰς τὸν Καναδᾶν, ὅσον καὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, πλὴν τῆς Μίτσιγκαν, ἢ ὁποία ἀνήκει ὁλόκληρος εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Εἶναι αὗται αἱ λίμναι : Ἄνωτέρα (Σουπήριον) **Μίτσιγκαν**, **Χιούβρον**, **Ἡρι** καὶ **Ὀντάριο**. Ἐκ τούτων ἡ Ἄνωτέρα εἶναι ἡ μεγαλυτέρα μὲ γλυκὺ ὕδωρ λίμνη τῆς Γῆς (ἕκτασις 87.900 τετρ. χιλιομ.). Αἱ λίμναι εὐρίσκονται ἢ μία ὑψηλότερον τῆς ἄλλης καὶ συγκοινωνοῦν μεταξὺ των διὰ ποταμῶν μικροῦ μήκους. Τὰ ὕδατά των τελικῶς χύνονται διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ **Ἄγ. Λαυρεντίου** εἰς τὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ κόλπον.

Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ εἶναι : Ὁ **Μακένξι**, ὁ ὁποῖος, δεχόμενος ὕδατα ἀπὸ τὰς λίμνας τῶν Ἄρκτων καὶ τῆς Ἀταμπάσκα, καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς παραποτάμους του, τοὺς πηγάζοντας ἐκ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων, χύνεται εἰς τὸν Βορ. Παγωμένον Ὠκεανόν. Ὁ **Νέλσων**, ὁ ὁποῖος, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην Οὐίννιπεγκ, χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Οὐδσωνος. Ὁ **Νιαγάρας**, σχηματιζόμενος ἀπὸ τὴν ροὴν τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης Ἡρι εἰς τὴν λίμνην Ὀντάριο. Ὁ ποταμὸς οὗτος σχηματίζει τοὺς περιφήμους **καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα**, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ὕδωρ πίπτει ἀπὸ ὕψους 52,4 μέτρων. Εἶναι δύο καταρράκται, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ σημαντικώτερος εὐρίσκεται ἐπὶ Καναδικοῦ καὶ ὁ ἄλλος ἐπὶ Ἀμερικανικοῦ ἐδάφους. Ἡ δύναμις ἐκ τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων χρησιμο-

ποιείται δια τὴν παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ὁ Ἅγ. Λαυρέντιος, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὴν τελευταίαν πρὸς τὰ ἀνατολικά καὶ χαμηλοτέραν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, δηλ. τὴν λίμνην Ὀντάριο καὶ χύνεται εἰς τὸν ὁμώνυμόν του ποταμόκολλον.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Δασικός καὶ Ὄρυκτός πλοῦτος. Ὁ Καναδᾶς εἶναι μεγάλη σιτοπαραγωγὸς χώρα. Ὁ σῖτος καὶ τὰ δημητριακὰ γενικῶς κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν. Καλλιεργοῦνται κυρίως εἰς τὸν Κεντρικὸν Καναδᾶν, δηλ. τὰς Πολιτείας Ἄλμπέρτας, Σασκατισουᾶν καὶ Μανιτόμπας. Ἀπὸ τὰς πολιτείας αὐτὰς προέρχονται τὰ 95% τῆς παραγωγῆς εἰς σῖτον τοῦ Καναδᾶ.

Εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν καλλιεργοῦνται περισσότερον τεχνητὰ λειβάδια (διὰ κτηνοτροφίαν) καὶ ὀπωροφόρα δένδρα (ιδίως μηλέα) καπνὸς καὶ γεώμηλα. Ἐκτρέφονται εἰς τὸν Α. Καναδᾶν πολλὰ βοοειδῆ, ἰδίως γαλακτοπαραγωγικαὶ ἀγελάδες καὶ εἶναι μεγάλη ἡ παραγωγὴ τυροῦ καὶ βουτύρου.

Εἰς τὸν Δυτικὸν Καναδᾶν, τὰ Βραχώδη δηλ. ὄρη, τὴν Παράκτιον ὄροσειρὰν καὶ τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλια, οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται περισσότερον εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀφθόνως ὑπαρχόντων μεταλλευμάτων, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν. Οἱ ἰχθύες εἰς τὰ παράλια αὐτὰ εἶναι ἀφθονοί, ὅπως ἀφθονοί εἶναι καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια, ἰδίως τὰ πρὸς τὴν Νέαν Γῆν, μέχρι τῆς ὁποίας φθάσονται δι' ἀλιείαν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἀλιεῖς.

Εἰς τὸν Δυτικὸν Καναδᾶν (Βρετανικὴν Κολομβίαν) ὑπάρχει ἀφθόνως ἄνθραξ, ἄργυρος, χαλκός, μόλυβδος, χρυσός κλπ. Εἰς τὴν πολιτείαν Γιοῦκον (Chart 55) ὁ ἀνακαλυφθεὶς χρυσὸς προσεῖλκυσε τοὺς πρώτους ἀποίκους. Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς λίμνης τῶν Σκιάβων καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Μακένζι ποταμοῦ ὑπάρχει πετρέλαιον.

Βιομηχανία. Συγκοινωνία. Ἐμπόριον. Ἡ ζυλεία εἶναι ἀφθονος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ζώνης τῶν δασῶν καὶ λόγῳ τούτου ἀκμάζουν εἰς τὸν Καναδᾶν αἱ βιομηχαναὶ κατασκευῆς χάρτου καὶ χαρτομάζης. Ὁ Καναδᾶς παράγει τὰ 80% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου δημοσιογραφικοῦ χάρτου. Ἐρχεται ἐπίσης πρῶτος εἰς τὴν παραγωγὴν νικελίου καὶ ἀμιάντου, τρίτος εἰς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ καὶ δεύτερος εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ σήμερον πολυτίμου οὐρανίου. Δὲν ἀπολείπουν ἀκόμη καὶ τὰ γουναρικά ἀπὸ τὰ ἀφθόνως εἰς τὰ δάση του ζῶντα ἄγρια ζῶα,

τά ὅποια λόγῳ τοῦ ψύχους ἔχουν δέρμα μὲ μακρὸν καὶ παχὺ τρίχωμα. Ὁ Καναδᾶς ἔχει τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον γουναρικῶν, εἰς δασώδεις δὲ καὶ διὰ συρματοπλέγματος ἀπομονωμένας ἐκτάσεις, δηλ. εἰς περιβάλλον κατὰ τὸ δυνατὸν φυσικόν, διατρέφονται ζῶα, ἐκ τοῦ δέρματος τῶν ὁποίων γίνονται γουναρικά. Ὁ Καναδᾶς ἔχων ἀφθόνους πρώτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὰ δάση, τὴν ἀλιείαν καὶ τὸ ὑπέδαφός του, ἔχει ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν.

Πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ ἀσφαλτοστρωμένων δρόμων διασχίζει ὅλον τὸν πυκνοκατοικούμενον, δηλ. τὸν Ν. καὶ ΝΑ. Καναδᾶν. Ἡ συγκοινωνία διευκολύνεται καὶ διὰ τῶν μεγάλων λιμνῶν καὶ τῶν πλωτῶν ποταμῶν, ἰδίως διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἄγ. Λαυρεντίου. Ὁ Καναδᾶς συγκοινωνεῖ μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ διὰ μέσου τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ διωρύγων καὶ ποταμῶν τῶν Ἦν. Πολιτειῶν.

Ἐξάγει ὁ Καναδᾶς μέταλλα καὶ μεταλλεύματα, σίτον καὶ ἄλευρα, ξυλείαν, χάρτην καὶ χαρτόμαζαν, γαλακτοκομικὰ προϊόντα, κρέας, ἰχθύς νωπούς, ἀπεξηραμένους καὶ εἰς κονσέρβας, καὶ διάφορα βιομηχανικὰ προϊόντα. Συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων εἰς τὸν κόσμον ἐξαγωγέων διαφόρων προϊόντων. **Εἰσάγει** κυρίως σάκχαριν, τέϊον, διάφορα τρόφιμα, βάμβακα, μέταξαν, ὀπώρας καὶ καουτσούκ.

Κάτοικοι. Πληθυσμός. Φαίνεται ὅτι εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Νέας Γῆς καὶ τῆς Νέας Σκωτίας εἶχον φθάσει οἱ Βίκιγγς ἀπὸ τοῦ 1000 μ.Χ. καὶ ὅτι μετέβαινον συχνὰ πρὸς ἀλιείαν εἰς τὴν ἐκεῖ ἰχθυοβριθῆ θάλασσαν. Ἀργότερον ὅμως, ἀγνωστον διατί, ἐγκατέλειψαν τὰ ταξιδία των αὐτὰ καὶ τὸ πρᾶγμα ἐλησημονήθη. Ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ἐφθασε κατόπιν (1497) μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Λαβραδὸρ ἦτο ὁ Ἰωάννης Καμπόζο (Ἰταλὸς ναυτικὸς ἐγκατεστημένος εἰς Ἀγγλίαν) μὲ ἓν Ἀγγλικὸν πλοῖον. Οἱ πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι μετέβησαν ὡς ἀποικιοὶ εἰς τὸν Καναδᾶν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ παλαιότερες διαρκῶς μὲ τοὺς Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνους, ἦσαν Γάλλοι (1604). Ἀργότερον προσεῖλκυσεν ἐκεῖ καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς ἢ ἀφθονία ζῶων, ἐκ τοῦ δέρματος τῶν ὁποίων ἐγίνοντο γουναρικά καὶ ἤρχισεν ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ Γάλλων καὶ Ἀγγλων, διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας, ἐνῶ οἱ Ἰθαγενεῖς ἐβοήθουν ἄλλοτε τοὺς μὲν καὶ ἄλλοτε τοὺς δέ. Τελικῶς ὁ Καναδᾶς κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων γενόμενος Βρετανικῆ ἀποικία, πλην τῶν δύο μικρῶν νήσων Σαιν - Πιερ (Ἀγ. Πέτρου) καὶ Μικελόν, αἱ ὅποια παραμένουν μέχρι σήμερον εἰς τοὺς Γάλλους.

Γλώσσαι όμιλούμεναι περισσότερον είναι ή Γαλλική και ή 'Αγγλική. Όμιλοῦνται όμως και πολλαι άλλαι γλώσσαι, αναλόγως τής καταγωγής τών κατοίκων. Διά να άντιληφθῆ κανείς τουτο άρκεί να σκεφθῆ ότι εις τήν πόλιν Ουίνιπεγκ έκδίδονται έφημερίδες εις 26 γλώσσας. Τήν άνεξαρτησίαν του ό Καναδάς απέκτησεν από τοῦ 1926, άνήκει όμως εις τήν Βρεταννικήν Κοινοπολιτείαν.

Ό συνολικός πληθυσμός τοῦ Καναδά, άνερχόμενος εις 18.000.000 είναι συγκεντρωμένος εις τά νότια τής χώρας και ιδίως (τά 60%) εις τήν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ 'Αγ. Λαυρεντίου, όπου υπάρχουν και αι μεγαλύτεραι πόλεις. Κατά 31% οι κάτοικοι είναι Γαλλικής καταγωγής, Καθολικοί κατά τὸ θρήσκευμα και ζοῦν κυρίως εις τήν πολιτείαν Κεμπέκ. Όμιλοῦν οὔτοι τήν Γαλλικήν. Τά 49% είναι Βρεταννικῆς ή 'Ιρλανδικῆς καταγωγής, Διαμαρτυρόμενοι κατά τὸ θρήσκευμα. Έκ τών υπολοίπων κατοίκων τά 19% είναι από διάφορα Εὐρωπαϊκά κράτη και τὸ 1% είναι ὅ,τι έχει απομείνει από τοὺς αυτόχθονας 'Ινδιάνους, τοὺς ὁποίους έξωλόθρευσαν σχεδόν τελείως οι ἄποικοι Εὐρωπαῖοι. Διά να μη έξαφανισθοῦν τελείως οι 'Ινδιάνοι, έχουν ὀρισθῆ δι' αὐτοὺς περιοχαί, εις τὰς ὁποίας ζοῦν άνενόχλητοι.

Πολίτευμα. Σπουδαιότεραι πόλεις. Ό Καναδάς είναι μία Όμόσπονδος Δημοκρατία, αποτελουμένη από 10 αὐτοδιοικουμένας πολιτείας και έπαρχίας.

Αί σπουδαιότεραι πόλεις είναι : **Όττάβα** (281.000 κ.) πρωτεύουσα, πόλις έμπορικῆ, βιομηχανική και πνευματικὸν κέντρον. **Μοντρεάλ** (1.395.000 κ.) μέγας λιμὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ 'Αγ. Λαυρεντίου, πόλις βιομηχανική. Ό λιμὴν τοῦ Μοντρεάλ δὲν είναι δυνατὸν να χρησιμοποιηθῆ ἐπὶ 4 μῆνας έτησίως, ὅτε ὁ ποταμὸς είναι παγωμένος. Τὸ 1/6 τῶν κατοίκων τοῦ Μοντρεάλ είναι Γαλλικῆς καταγωγής και ὀμιλεῖ τήν Γαλλικήν. **Κεμπέκ** (259.000 κ.), λιμὴν και ή άρχαιοτέρα πόλις τοῦ Καναδά. **Χάλιφαξ** (εις τήν Νέαν Σκωτίαν, 160.000 κ.), εις ἐκ τῶν μεγαλύτερων λιμένων τοῦ κόσμου. **Τορόντο** (1.117.000 κ.), λιμὴν εις τὰς ὄχθας τής λίμνης 'Οντάριο, από τὸν ὁποῖον έξάγονται μεγάλαι ποσότητες σιτηρῶν. **Ουίνιπεγκ** (344.000 κ.), κέντρον συγκεντρώσεως σιτηρῶν. **Έντμόντον** (173.000 κ.), συνδεόμενον με τήν 'Αλάσκαν διά μεγάλου αὐτοκινητοδρόμου. (Χαρτ. 61). **Βανκούβερ** (530.000 κ.), λιμὴν εις τὸν Εἰρηνικὸν και **Βικτωρία** (104.000 κ.) ἐπὶ τής νήσου Βανκούβερ.

Νήσοι Σαίν - Πιέρ και Μικελόν

Είναι αὐται δύο μικραὶ νησίδες ἐκτάσεως 240 τετ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 8.000 κατοίκων. Οἱ κάτοικοὶ τῶν ἀποζοῦν ἐκ τῆς ἀλιείας, διότι οἱ ἰχθύες εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἶναι ἀφθονοί. Ἀνήκουν καὶ αἱ δύο νησίδες εἰς τὴν Γαλλίαν.

Γροινλανδία

Ἡ Γροινλανδία, ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς Γῆς, ἔχουσα ἔκτασιν 2.175.000 τετρ. χιλιομ., ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν. Ἀπὸ τοῦ 1953 ἡ Δανία θεωρεῖ τὴν Γροινλανδίαν ὡς Ὑπερπόντιον μητροπολιτικὸν ἔδαφός της. Τὸ μεγαλύτερον μέρος της σκεπάζεται διαρκῶς ἀπὸ πάγους (ὑπάρχουν οἱ ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ Γροινλανδία δὲν εἶναι μόνον μία νῆσος, ἀλλὰ περισσότεραι, δὲν διακρίνονται ὅμως ἐξ αἰτίας τοῦ παχέος στρώματος πάγου, ὁ ὁποῖος τὰς σκεπάζει). Ὁ Πολικὸς κύκλος διέρχεται διὰ τῶν νοτίων τῆς νήσου οὕτως, ὥστε τὸ μέγιστον μέρος της ἀνήκει εἰς τὴν Β. Πολικὴν ζώνην. Μόνον εἰς τὰ νότια τῆς νήσου οἱ πάγοι τήκονται κατὰ τὸ θέρος (ἀλλὰ διὰ 2-3 μῆνας) καὶ παρουσιάζεται ποιά τις βλάστησις, ἰδίως ἀπὸ βρύα καὶ λειχήνες. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 26.000, σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότῳ τῶν Ἐσκιμῶν, πλὴν ἑκατοντάδων τιῶν Δανῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι εἴτε Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι, εἴτε ἐργάζονται εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἐκεῖ ὀρυχεῖα κρυσθίου, ἐνδὸς ὀρυκτοῦ σπανίου, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦται διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ἀλουμινίου.

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Γενικά. Ὀνομάζονται οὕτω, διότι ἀποτελοῦν Ὁμόσπονδον Δημοκρατίαν ἐκ 50 Πολιτειῶν συμπεριλαμβανομένης τῆς Ἀλάσκας, ἀναγνωρισθείσης ὡς Πολιτείας ἀπὸ τοῦ 1958, καὶ τῶν νήσων Χαβάϊ ἀπὸ τοῦ 1959. Ἐκάστη τῶν Πολιτειῶν τούτων εἶναι αὐτόνομος. Ἔχει δηλαδὴ ἰδίαν Κυβέρνησιν, Νόμους, Βουλὴν κλπ., ἀναγνωρίζουν ὅμως ὅλαι αἱ Πολιτεῖαι μίαν Ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν, ἐδρεύουσαν εἰς τὴν Οὐάσιγκτων, πρωτεύουσαν τῆς Ὁμοσπόνδου Δημοκρατίας, ἕνα Πρόεδρον, ὑπάρχει δὲ καὶ μία Ὁμόσπονδος Βουλὴ καὶ Γερουσία γνωσταὶ μὲ τὸ ὄνομα **Κογκρέσσον**. Ἀποικία κατ' ἀρχὰς τῆς Μεγάλης Βρετανίας, αἱ Ἠνω-

μέναι Πολιτεΐαι, απέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, κατόπιν σκληρῶν ἀγώνων πρὸς τοὺς Ἄγγλους τὸ 1783. Τὸ 1783 ἀνεκηρύχθη ὡς πρῶτος Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων. Πλὴν τῶν 50 Πολιτειῶν ὑπάρχει καὶ τὸ λεγόμενον Διαμέρισμα **Κολούμπια** εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἠν. Πολιτειῶν Οὐάσιγκτων, μετὰ μικρᾶς περιοχῆς, συνολικῆς ἐκτάσεως 181 τετρ. χιλιομ. διοικουμένη ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Κυβέρνησιν.

Ὅρια. Ἑκτασίς. Συνορεύουν αἱ Ἠν. Πολιτεΐαι πρὸς Β. μετὰ τὸν Καναδᾶν, πρὸς Ν. μετὰ τὸ Μεξικὸν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικῶ. Πρὸς Α. βρέχονται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ πρὸς Δ. τὸν Εἰρηρικὸν Ὠκεανόν. Ἡ ἑκτασίς των εἶναι 7.827.976 τετρ. χιλιομ. καὶ μετὰ τῆς Ἀλάσκας καὶ τῶν νήσων Χαβάϊ 9.363.276 τετρ. χιλ. Ἐκ τούτων τὰ 1.518.000 ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀλάσκαν καὶ τὰ 16.600 εἰς τὰς νήσους Χαβάϊ. Ἐξετάζομεν κεχωρισμένως τὰς 48 συνεχόμενας Πολιτείας καὶ κατόπιν τὴν τῆς Ἀλάσκας καὶ τὰς νήσους Χαβάϊ.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Τὰς 48 συνεχόμενας πολιτείας τῶν Ἠν. Πολιτειῶν δυνάμεθα νὰ τὰς διακρίνωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς, ἧτοι :

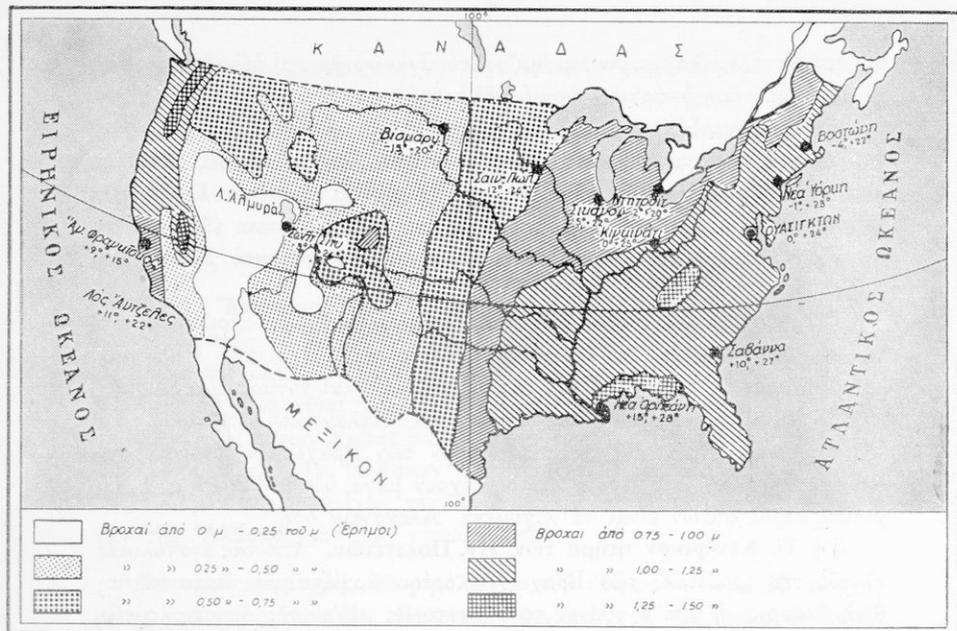
Τὸ **Δυτικὸν ὄρεινόν τιμῆμα**, τὸ ἐκτεινόμενον κατὰ μῆκος τοῦ Εἰρηρικῶ καὶ νοτιῶς τοῦ Καναδᾶ μέχρι καὶ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων. Ἄνευρίσκομεν εἰς τοῦτο ἐξ Α. πρὸς Δ. τὰ **Βραχώδη ὄρη** (ἀνώτερον ὕψους 4410 μ. *Χαρτ. 56*), ἀποτελοῦντα συνέχειαν τῶν Βραχωδῶν ὄρεων τοῦ Καναδᾶ. Δυτικώτερον τούτων ἐκτείνονται ὄροπέδια ὕψους 800 - 2000 μέτρων μετὰ βαθυτάτας χαράδρας, τὰς λεγομένας **Κανυόν**, ὅπως ἡ τῆς αὐτῆς π.χ. ἡ σχηματισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ **Κολοράντο** καὶ λεγομένη «**Μέγα Κανυόν τοῦ Κολοράντο**», τὸ βάθος τῆς ὁποίας φθάνει τὰ 2000 μέτρα. Τὰ Κανυόν αὐτὰ διηνοίχθησαν μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἀπὸ τοὺς ποταμούς, οἱ ὁποῖοι διασχίζουν τὰ ὄροπέδια καὶ ἔχουν πολλοὺς καταρράκτας, ἐξ ἴσου μεγαλειώδεις μετὰ τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα. Τέλος πρὸς τὸν Εἰρηρικὸν ἐκτείνονται τὰ **Καταρρακτώδη** (Κασκήντ) ὄρη (4400 μ.) συνεχιζόμενα πρὸς νότον μετὰ τὴν **Σιέρρα Νεβάδα** (4541 μ.) καὶ ἡ **Παράκτιος ὄροσειρά**, ἡ ὁποία ὑψομένη παραλλήλως πρὸς τὸν Εἰρηρικόν, φθάνει εἰς τινὰ μέρη μέχρι τούτου. Ὅλα τὰ ὄρη ταῦτα εἶναι σύγχρονα τῶν Ἄλπεων (ἔδημιουργήθησαν κατὰ τὴν λεγομένην Ἀλπικὴν πτύχωσιν). Ἐπομένως, ὡς σχετικῶς νέα, δὲν ἔχουν

υποστή μεγάλην διάβρωσιν και διά τοῦτο εἶναι ὑψηλά και δξυκόρυφα. Εἰς τὰ Βραχώδη ὄρη ὑπάρχουν ὠραιότατα κατάφυτα μέρη, τὰ ὑπό τῶν ἸΑμερικανῶν ὀνομαζόμενα « Πάρκα ». Εἰς ταῦτα προστατεύονται, ζῶντα ἀνενόχλητα, ζῷα, τὰ ὁποῖα ἔτεινον νά ἐκλείψουν, ὅπως κόνδωρες, βίσωνες κλπ. Τό περιφημότερον ἐκ τῶν Πάρκων αὐτῶν εἶναι τό πάρκον **Γιέλλου-στόουν** μέ τὰ ἐξαιρετικά τοπία και τοὺς θερμοπίδακας του. (Ἐξ αὐτοῦ πηγάζουν, καθὼς θά ἴδωμεν κατωτέρω, και οἱ ποταμοὶ Σνάκε και Μισσούρι.

Τό ἸΑνατολικὸν τμήμα τῶν ἸΑν. Πολιτειῶν. Τοῦτο περιλαμβάνει : τὰ ἸΑππαλάχια ὄρη, τὰ ὁποῖα φθάνουν πρὸς Ν μέχρι τῆς Πολιτείας ἸΑλαμπάμας, (Χαρτ. 56) και τὰς ἀνατολικῶς και νοτιῶς τῶν ἸΑππαλαχίων ἐκτεινομένης πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ ἸΑτλαντικοῦ πεδιάδας. Τὰ ἸΑππαλάχια, σχηματισθέντα παλαιότερον τῶν Βραχωδῶν ὄρεων, ἔχουν ὑποστή μεγάλας διαβρώσεις και δὲν ἔχουν μέγα ὕψος (2044 μ.). Τό νότιον μέρος αὐτῶν εἶναι τὰ λεγόμενα ἸΑλεγάνεια ὄρη.

3) Τό Κεντρικὸν τμήμα τῶν ἸΑν. Πολιτειῶν. ἸΑπὸ τὰς ἀνατολικῶς κλιτῶς τῆς ὄροσειρᾶς τῶν Βραχωδῶν ὄρεων ἀρχίζει μία τεραστία πεδινὴ ἔκτασις, ἡ ὁποῖα φθάνει πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τῆς ὄροσειρᾶς τῶν ἸΑππαλαχίων, πρὸς νότον μέχρι τοῦ Κόλπου τοῦ Μεξικοῦ και πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ Καναδᾶ, προεκτεινομένη και ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁλη ἡ πεδινὴ αὐτὴ ἔκτασις ἔχει κλίσιν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ και πρὸς αὐτὸν ἀποχετεύονται τὰ ὕδατά της.

Κλίμα. Εἰς ὅλον τό δυτικὸν τμήμα τῶν ἸΑν. Πολιτειῶν οἱ χειμῶνες, και εἰς τὰ βόρεια του ἀκόμη μέρη δὲν εἶναι δριμεῖς (ὅπως και εἰς τὴν Βρετ. Κολομβίαν τοῦ Καναδᾶ). Τοῦτο διότι διέρχεται διά τῶν ἀκτῶν του τό θερμὸν ρεῦμα Κούρο - Σίβο. (Χαρτ. 54). Αἱ βροχαὶ (ἡ χιόνες ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους) πίπτουν ἀφθόνως εἰς ὅλην τὴν παραλιακὴν ἔκτασιν, εἰς τὴν Παράκτιον ὄροσειράν, τὰ Καταρακτώδη ὄρη και τὴν Σιέρρα - Νεβάδα. Διὰ τοῦτο τὰ ὄρη αὐτὰ εἶναι κατάφυτα ἀπὸ δάση. Εἰς τὸν ἸΑγιον Φραγκίσκον ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ ἸΑιανουαρίου εἶναι 9⁰ Κ και ἡ τοιαύτη τοῦ ἸΑουλίου 15⁰ Κ. Νοτιώτερον τό κλίμα εἶναι θερμότερον και εἰς τὰ παράλια τῆς Καλιφορνίας οἱ χειμῶνες εἶναι γλυκεῖς, τὰ θέρη δροσερά. Αἱ βροχαί, ραγδαῖαι, πίπτουν κατὰ τό φθινόπωρον και τὸν χειμῶνα. Τό κλίμα δηλαδὴ προσομοιάζει πρὸς τό μεσογειακὸν τοιοῦτον.

Χαρτ. 55. Κατανομή βροχών εις 'Ην. Πολιτείας 'Αμερικῆς.

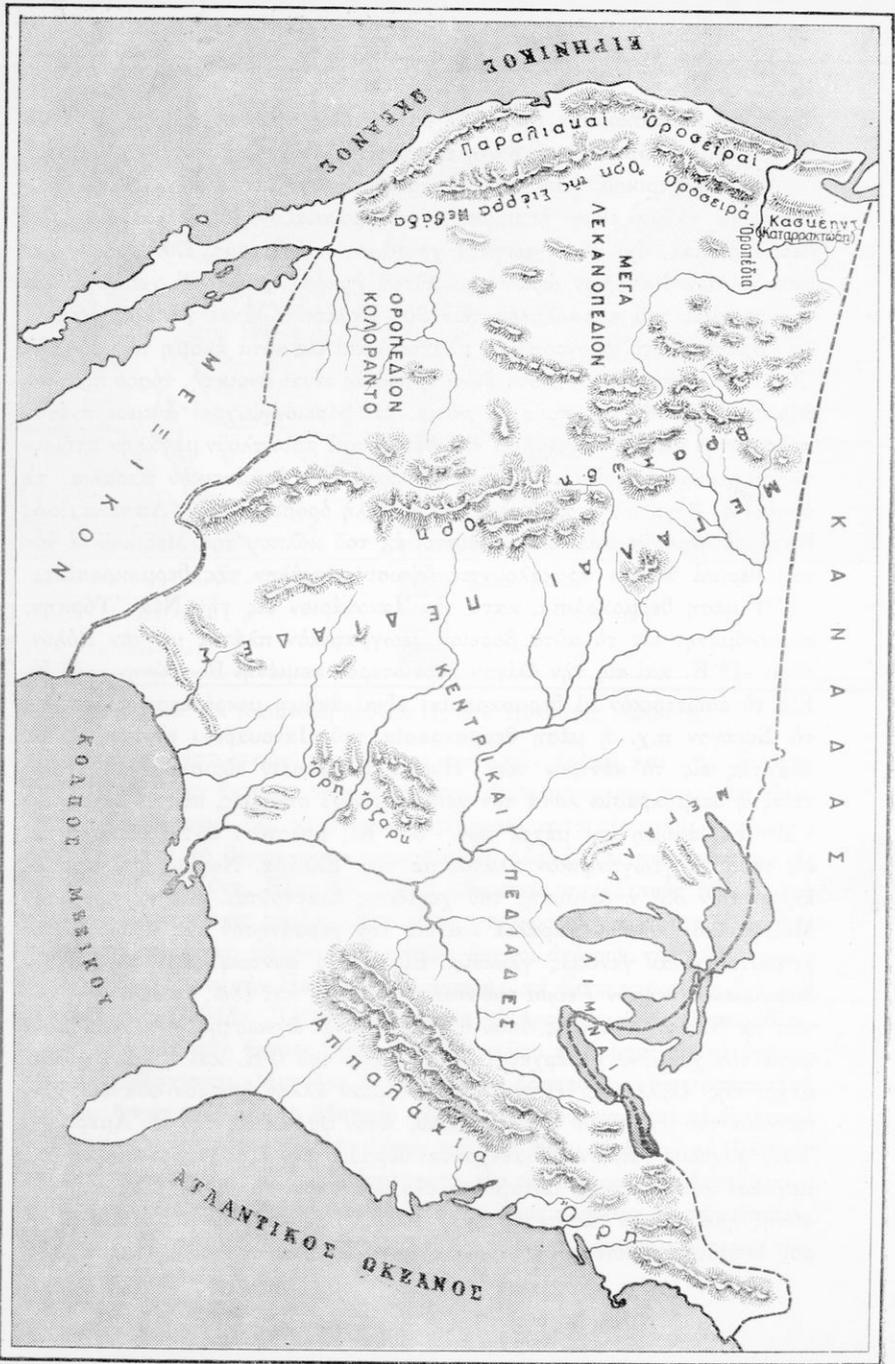
Εἰς τὴν ἀνατολικῶς τῶν Καταρακτωδῶν ὄρεων καὶ τῆς Σιέρρα-Νεβάδα μεγάλην ἔκτασιν τῶν ὄροπεδίων, ἡ θερμοκρασία ποικίλλει ἀναλόγως τῆς θέσεως. Εἰς τὰ βόρεια κατέρχεται κατὰ τὸν χειμῶνα ἀρκετὰ χαμηλά, κατὰ τὸ θέρος ὅμως εἶναι παντοῦ ὑψηλὴ καὶ περισσότερον εἰς τὰ νότια (Ἄριζόνα, Νέον Μεξικόν) φθάνουσα συχνὰ τοὺς 50° Κ ὑπὸ σκιάν. Αἱ βροχαὶ εἰς τὰ ὄροπέδια εἶναι γενικῶς ὀλίγαι, διότι οἱ ἐκ τοῦ Εἰρηνικοῦ πνέοντες, πλήρεις ὑδρατμῶν, ἄνεμοι ἀφίουν τοὺς ὑδρατμοὺς των ὡς βροχὰς εἰς τὴν Παράκτιον ὄροσειράν, τὰ Καταρακτώδη ὄρη καὶ τὴν Σιέρρα - Νεβάδα. Ὅταν φθάνουν εἰς τὰ ὄροπέδια στεροῦνται ὑδρατμῶν, εἶναι δηλαδὴ ἄνεμοι ξηροὶ, καὶ διὰ τοῦτο αἱ βροχαὶ εἰς τὰ ὄροπέδια εἶναι ἐλάχισται. Μεγάλαι ἐκτάσεις τῶν ὄροπεδίων εἶναι στέππαι ἢ ἔρημοι, ὅπως ἡ Ἔρημος Μοχαίβ τῆς Ν. Καλιφορνίας καὶ αἱ ἐρημικαὶ ἐκτάσεις τῆς Νεβάδας, τῆς Ἄριζόνας καὶ τοῦ Νέου Μεξικοῦ με βλάστησιν ἀποτελουμένην ἀπὸ φυτὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν. Μεταξὺ τῶν φυτῶν τούτων εἶναι διάφορα κακτώδη, τὸ ὕψος μερικῶν ἐκ τῶν ὁποίων φθάνει τὰ 10 μ. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ εἰς τὰ ἀνατολικώτερον τῶν

δροπεδίων, εύρισκόμενα Βραχώδη όρη (μόλις φθάνουν τὸ 0,50 μ. ἔτησίως). Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εἰς τὰ Βραχώδη όρη δὲν εἶναι πολλὰ.

Τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ τμήματος τῶν Ἦν. Πολιτειῶν τὸ κλίμα εἶναι ἠπειρωτικόν. Παρουσιάζονται μεγάλαι διαφοραὶ θερμοκρασίας, ὄχι μόνον μεταξύ χειμῶνος καὶ θερούς, ἀλλ' ἀκόμη καὶ μεταξύ τῶν διαφόρων ὥρῶν τοῦ αὐτοῦ ἡμερονηκτίου. Οἱ χειμῶνες εἰς τὰς βορείως τοῦ παραλλήλου τῶν 35⁰ Πολιτείας εἶναι γενικῶς δριμεῖς (ἐν σχέσει μὲ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος) καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια. Τοῦτο διότι ἡ πεδιάς εἶναι ἀνοικτή, τόσον πρὸς τὰ βόρειά της ὅσον καὶ πρὸς τὰ νότια. Οἱ βόρειοι ψυχροὶ ἄνεμοι πνέουν πρὸς αὐτὴν κατὰ τὸν χειμῶνα ἐλευθέρως καὶ προκαλοῦν μεγάλην πτώσιν τῆς θερμοκρασίας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια, τὰ ὅποια δὲν δύναται νὰ προφυλάξῃ ἡ χαμηλὴ ὄροσειρὰ τῶν Ἀππαλαχίων. Κατὰ τὸ θέρος πνέουν ἀνεμπόδιστοι ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικικοῦ οἱ νότιοι θερμοὶ ἄνεμοι προκαλοῦντες ὕψωσιν μεγάλην τῆς θερμοκρασίας.

Ἡ μέση θερμοκρασία, κατὰ τὸν Ἰανουάριον εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, εύρισκομένην εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὸν Βόλον, εἶναι -1⁰ K. καὶ εἰς τὴν ὀλίγον βορειότερον κειμένην Βοστώνην -4⁰ K. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αἱ θερμοκρασίαι εἶναι ἀκόμη μικρότεραι. Οὕτω εἰς τὸ Σικάγον π.χ. ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -5⁰ K. Εἰς τὰς εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἦνωμ. Πολιτειῶν εύρισκομένας Πολιτείας ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα, οὐχὶ σπανίως, πίπτει μέχρι τῶν -20⁰ K., ἀκόμη καὶ μέχρι τῶν -30⁰ K., μολονότι αὐταὶ εύρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Ἑλλάδα. Νοτίως τοῦ παραλλήλου τῶν 35⁰ ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος ἐλαττοῦται. Εἰς τὰ πρὸς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον παράλια καὶ εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Φλωρίδος οἱ χειμῶνες εἶναι γενικῶς γλυκεῖς. Εἰς τοῦτο συντελεῖ καὶ τὸ ἐκείθεν διερχόμενον θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ, ἂν ἐξαιρέση κανεῖς τὰ Ν. τῆς Φλωρίδος, ὅπου ὁ χειμὼν εἶναι ἄγνωστος, ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα κατέρχεται ἐνίοτε κάτω τοῦ 0⁰K. καὶ ἡ χιών φθάνει μέχρι τῆς Ὁρλεάνης. Ἡ χιών εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἠπειρον φθάνει τόσον πλησίον τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου, ὅσον φθάνει εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν. Τοὺς ψυχροὺς χειμῶνας διαδέχονται θερμὰ θέρη. Παρατηροῦνται ἐπίσης μεγάλαι καὶ ἀπότομοι μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ τὰς μεταβολὰς ταύτας ἐπακολουθοῦν βίαιοι καὶ ἰσχυροὶ ἄνεμοι, κυκλώνες, ἐπιφέροντες μεγάλας καταστροφάς. Παρατηρήθη

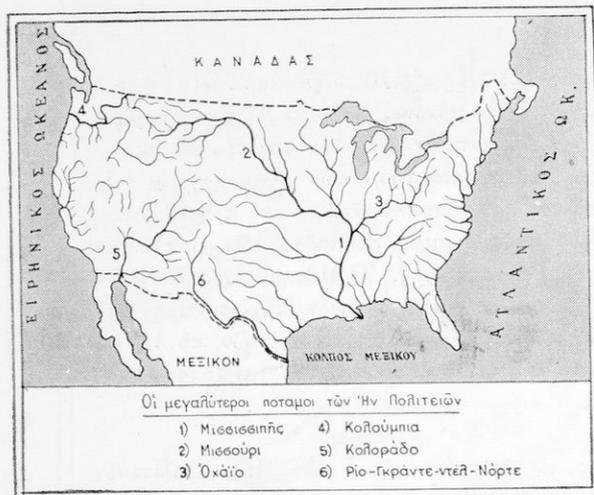
Χαρτ. 56. Πεδιάδες 'Ην. Πολιτειών 'Αμερικής.

άνοδος τῆς θερμοκρασίας ἀπὸ -21° K. εἰς 10° , δηλ. κατὰ 31° ἐντὸς 8 ὥρων καὶ ἀπὸ -21° εἰς 2° K. ἐντὸς μόνον $1\frac{1}{2}$ ὥρας. Αἱ βροχαί, μᾶλλον ἄφθονοι εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν καὶ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον περιοχὰς καθὼς καὶ τὴν περιοχὴν τῶν Ἀππαλαχίων ($1-1\frac{1}{2}$ μ. ἐτησίως), ἐλαττοῦνται καθ' ὅσον προχωροῦμεν πρὸς δυσμὰς, γινόμεναι ἐλάχισται εἰς τοὺς πρὸς δυσμὰς πρόποδας τῶν Βραχωδῶν ὄρέων ($0,25-0,50$ μ. ἐτησίως) (Χαρτ. 55). Ὁ Μεσημβρινὸς τῶν 100° , ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, δύναται νὰ ληφθῆ ὡς ὄριον διαχωριστικὸν μετὰξὺ τοῦ ἀνατολικῶς αὐτοῦ τμήματος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὸ ὁποῖον δέχεται περισσοτέρας βροχὰς καὶ τοῦ δυτικῶς τούτου τμήματος, ὅπου αἱ βροχαί εἶναι ὀλιγώτεροι.

Ποταμοί. Λίμναι. Εἰς τὸ δυτικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν σπουδαιότεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ **Κολούμπια** (μὲ τὸν παραπόταμόν του Σνάκε, πηγάζοντα ἀπὸ τὸ πάρκιον Γέλουσττόουν) εἰς τὰ βόρεια καὶ ὁ **Κολοράντο** εἰς τὰ νότια (Χαρτ. 57). Πηγάζουν οὗτοι ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ ἔχουν διανοίξει βαθυτάτας χαράδρας (τὰ Κανυόν, διὰ τὰ ὁποῖα ὠμίλησαμεν ἀνωτέρω) καὶ σχηματίζοντες μεγαλειώδεις καταρράκτας χύνονται εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Εἰς τὸ Κεντρικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὴν ἀπέραντον δηλαδὴ πεδινὴν ἔκτασιν ἣ ὁποία καταλαμβάνει σχεδὸν τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς χώρας, ἀνευρίσκομεν τὸν **Μισσισιπὴν** καὶ τοὺς παραποτάμους του. Ὁ Μισσισιπῆς πηγάζει ἀπὸ τὰς ἐλώδεις ἐκτάσεις τῆς Πολιτείας Μιννεζότα καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικῶ, ἔχων μῆκος 4200 χιλιομ. ἀπὸ τὰς πηγὰς μέχρι τῶν ἐκβολῶν του. Εἶναι, μετὰ τὸν Ἀμαζόνιον, τὸν Κόγκο, τὸν Παρανᾶ καὶ τὸν Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ, ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους καὶ ἐπιμηκεστέρους ποταμοὺς τοῦ κόσμου. Τὸ βάθος του, ποικίλον ἀπὸ 15 - 40 μ., κάμνει τὸν Μισσισιπὴν πλωτὸν μέχρι τῆς πόλεως **Σαῖν - Πῶλ** δηλαδὴ σχεδὸν μέχρι τῶν πηγῶν του. Μὲ τὴν ἰλύν, τὴν ὁποίαν μεταφέρει καὶ ἀποθέτει εἰς τὰς ἐκβολὰς του, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα, προσχάνει τὴν θάλασσαν κατὰ 20 μ. ἐτησίως.

Κατὰ τὴν διαδρομὴν του ὁ Μισσισιπῆς δέχεται πολλοὺς παραποτάμους μετὰξὺ τῶν ὁποίων σπουδαιότεροι εἶναι: ὁ **Μισσοῦρι**, ὁ ὁποῖος πηγάζων ἀπὸ τὸ πάρκιον Γέλουσττόουν συμβάλλει μὲ τὸν Μισσισιπὴν εἰς τὴν Πόλιν Σαῖν-Λουί. Εἶναι οὗτος ἐπιμηκέστερος τοῦ Μισσισιπῆ, καὶ ἂν ὑπολογισθῆ τὸ μῆκος καὶ τῶν δύο ποταμῶν, εἶναι τοῦτο μεγαλύτε-

Χαρτ. 57. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ Ἡν. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς.

ρον τοῦ μήκους τοῦ Νείλου, οὕτω δὲ ὁ Μισσισιππής - Μισσούρι δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῆς Γῆς. Ὁ Ἀρκάνσας πηγάζων ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη. Ὁ Ὁχάιο καὶ ὁ παραπόταμός του **Τέννεση**, πηγάζοντες ἀπὸ τὰ Ἀππαλάχια. Ὁ **Οὔδσον** (ἢ Χάντσον), ἐκβάλλων εἰς τὸν λιμένα τῆς Νέας Ὑόρκης. Ὁ **Ρίο-Γκράντε-ντέλ-**

Νόρτε, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικῶ, ἀφοῦ σχηματίζει εἰς ἀρκετὸν μῆκος του τὰ φυσικὰ ὄρια τῶν Ἡν. Πολιτειῶν μετὰ τὸ Μεξικόν.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ποταμῶν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι παραπόταμοι εἴτε ἀπ' εὐθείας τοῦ Μισσισιππῆ εἴτε τῶν παραποτάμων του, καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι πλωτοί. Πλήθος ἐξ ἄλλου διωρύγων συνδέει τοὺς ποταμοὺς τούτους μεταξύ των καὶ μετὰς μεγάλων λιμνῶν, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ποτάμιον σύστημα τοῦ Μισσισιππῆ καὶ τῶν παραποτάμων του νὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερον πλωτὸν ποτάμιον σύστημα τοῦ κόσμου καὶ νὰ ὑπάρχουν μεγάλοι λιμένες εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν καρδίαν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Συχνὰ εἶναι αἱ πλημμύραι τοῦ Μισσισιππῆ καὶ τῶν παραποτάμων του καὶ μεγάλοι αἱ ἐκ τούτων προξενούμεναι ζημίαι. Σήμερον μετὰ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα, φράγματα καὶ τεχνητὰς λίμνας ἔχουν δαμασθῆ οἱ ποταμοὶ καὶ ἀποφεύγονται, κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ πλημμυραὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων καταστροφαί. Συγχρόνως ἀρδεύονται ἀπὸ τὸ ὕδωρ τῶν τεχνητῶν λιμνῶν μεγάλοι ἐκτάσεις, ἰδίως εἰς τὰς στερουμένους ἀρκετῶν βροχῶν Πολιτείας καὶ λειτουργοῦν μεγάλα ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια, παράγοντα ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν.

Λίμναι. Σπουδαιότεραι λίμναι εἶναι ἡ **Μεγάλῃ Ἀλμυρὰ Λίμνη** (Σάλτ - Λέικ), εὐρισκομένη εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὄροσπεδίων καὶ

έχουσα άλμυρόν ύδωρ, και αί πέντε μεγάλοι λιμναι, τας όποίας άνεφέρ-
ραμεν εις τό περι Καναδά (δηλ. ή 'Ανωτέρα ή Σουπήριου, Χιούβρον
'Ηρι και 'Οντάριο), άνήκουσαι τόσον εις τόν Καναδάν όσον και τας
'Ην. Πολιτείας και ή Μίτσιγκαν, ή όποία άνήκει μόνον εις τας 'Ην.
Πολιτείας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. 'Η φύσις δέν έφάνη φειδωλή πρós τας
'Ην. Πολιτείας τής 'Αμερικής και έδωσε, θά ήδυνάμεθα νά ειπω-
μεν, «όλα τά αγαθά», ώστε νά γίνουν μία χώρα πλουσία, ευδαίμων και
ισχυρά. 'Απέραντοι ευφοροι έκτάσεις υπάρχουν διά τήν γεωργίαν, αλλά
και στεππώδεις ή «λειμώνες» διά τήν κτηνοτροφίαν και υπέδαφος πλού-
σιον εις όλα τά όρυκτά.

'Η καλλιέργεια τών δημητριακών κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν εις
όλην τήν περιοχήν, τήν έκτεινομένην βορείως τών ποταμών 'Αρκάνσας
και Τέννεση, από τών 'Απαλαχίων μέχρι τών Βραχωδών όρέων. Είς
τά βόρεια επικρατεί ό σίτος, ή κριθή, χρησιμοποιουμένη κυρίως διά τήν
παραγωγήν μύρας, και ή βρώμη (διά τήν κτηνοτροφίαν). Νοτιώτε-
ρον (Χαρτ. 58) επικρατεί ή καλλιέργεια του άραβοσίτου, ό όποιος
θεωρεΐται ως τό κατ' έξοχήν εθνικόν προϊόν τών 'Ην. Πολιτειών. Πα-
ράγουν αί 'Ην. Πολιτεΐαι τά $\frac{9}{10}$ του παγκοσμίως παραγομένου άρα-
βοσίτου και τά $\frac{7}{10}$ τούτου χρησιμοποιούνται ως κτηνοτροφαί, ιδίως διά
τήν διατροφήν χοίρων.

Είς τας πρós τόν 'Ατλαντικόν ΒΑ. Πολιτείας καλλιεργούνται γεώ-
μηλα, όπωροφόρα δένδρα και τεχνητά λειβάδια διά τήν διατροφήν ιδίως
γαλακτοπαραγωγικών αγελάδων. Νοτίως τών ποταμών 'Αρκάνσας και
Τέννεση επικρατεί ή καλλιέργεια του βάμβακος (εις τας Πολιτείας
Τέννεση, Τέξας, Λουιζιάνα, 'Αρκάνσας, Μισσισιπιή, 'Αλαμπάμα, Γε-
ωργίαν και Ν. Καρολίαν) με παραγωγήν ύπερβαίνουσαν τά $\frac{3}{4}$ του
παγκοσμίως παραγομένου βάμβακος. 'Ο καπνός καλλιεργεΐται εις όλας
τας 'Ανατολικάς Πολιτείας και έρχονται αί 'Αν. Πολιτεΐαι πρώται εις
τόν κόσμον ως πρós τήν παραγωγήν καπνού. Είς τά θερμά και υγρά
κλίματα του Τέξας, τής Λουιζιάνας και τών ΝΑ. Πολιτειών ευδοκι-
μεί και καλλιεργεΐται τό σακχαροκάλαμον διά τήν παραγωγήν σακ-
χάρεως. 'Η όρυζα επίσης ευδοκιμεί εις τά δυνάμενα νά άρδευθοΐν
εδάφη τών Νοτίων Πολιτειών. Δέν καλλιεργεΐται όμως πολύ, διότι ή
καλλιέργειά της άπαιτεί πολλές έργατικές χείρας και τά ήμερομίσθια

Ἡ **Κτηνοτροφία**, καίτοι ἀνεπτυγμένη ὀλιγώτερον τῆς γεωργίας, εἶναι ἐν τούτοις σημαντική. Ἔρχονται αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν χοίρων (50.000.000). Ἔρχονται δευτέρα **χώρα εἰς τὸν κόσμον εἰς ἀριθμὸν βοοειδῶν**, μετὰ τὰς Ἰνδίας καὶ τετάρτη **εἰς ἀριθμὸν προβάτων** (μετὰ τὴν Αὐστραλίαν, τὴν Σοβ. Ἐνωσιν καὶ τὴν Ἀργεντινὴν). Αἰγες διατρέφονται ὀλίγα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἵππων διαρκῶς ἐλαττοῦται, διότι σήμερον οὗτοι ἀντικαθίστανται εἰς τὰς διαφόρους ἐργασίας ἀπὸ τὰς μηχανάς. Τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα (γάλα, βούτυρον, τυρός, κρέας, ἔριον, δέρματα) παράγονται εἰς τεραστίας ποσότητας καὶ αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι παράγουν τὸ 1/4 τῶν παγκοσμίως παραγομένων κτηνοτροφικῶν προϊόντων.

Ἡ **ἀλιεία** εἶναι καὶ αὕτη πολὺ ἀνεπτυγμένη. Εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, τὸν Ἀτλαντικόν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικικοῦ παράλια ὑπάρχει ἀφθονία ἰχθύων καὶ αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι ἔρχονται δεύτεραι εἰς τὸν κόσμον, μετὰ τὴν Ἰαπωνίαν, ὡς πρὸς τοὺς ἀλιευομένους ἰχθύς.

Τὰ **δάση** κατέχουν τὰ 33% τοῦ ἐδάφους τῶν Ἑν. Πολιτειῶν παρέρχοντα ἀφθόνως ξυλείαν, χαρτόμαζαν καὶ χάρτην.

Ὁ **ρυκτὸς πλοῦτος**. Τὸ ὑπέδαφος τῶν Ἑν. Πολιτειῶν περικλείει ἄφθονα μεταλλεύματα καὶ γενικῶς ὀρυκτά. Ἔρχονται πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀνθρακος (πλεόν τοῦ 1/2 τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς). Τὰ μεγαλύτερα ἀνθρακωρυχεῖα εἶναι εἰς τὰς Πολιτείας τῆς Πενσυλβανίας καὶ τῆς Βιργινίας, ἀλλ' ἀνθρακωρυχεῖα ὑπάρχουν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας Πολιτείας (βλ. Χαρτ. 59). Παράγουν τὰ 47% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου πετρελαίου (ἰδίως εἰς τὰς Πολιτείας Τέξας, Ἰλλινόις, Καλιφόρναν καὶ Λουϊζιάναν), τὸ 1/2 τῶν παγκοσμίως ἐξαγομένων μεταλλευμάτων σιδήρου καὶ ἔρχονται πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν θείου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ ψευδαργύρου. Εἰς διάφορα μέρη τῶν Ἑν. Πολιτειῶν ὑπάρχουν πλούσια χρυσορυχεῖα, καθὼς καὶ ὀρυχεῖα ἀργύρου, ὕδραργύρου, κλπ. Οὐδὲν μέταλλον ἐλλεῖπει εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, μηδὲ αὐτοῦ τοῦ σήμερον θεωρουμένου πολυτίμου οὐρανίου, τὸ ὅποῖον ἀνευρέθη εἰς πολλὰ μέρη, ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Βραχωδῶν ὄρεων.

Συγκοινωνία. Βιομηχανία. Ἡ συγκοινωνία εἶναι ἀρίστη. Αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι ἔχουν πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ

κόν τῆς χώρας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι εἶναι χώρα ἔχουσα ἀφθόλους πρώτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν τῆς, ἀφθονοὺς τὸν ἄνθρακα καὶ τὸ πετρέλαιον, καθὼς καὶ μεταλλεύματα παντὸς εἴδους καὶ ἰδίως σίδηρον. Ἔχουν ἐπίσης καὶ ἀρίστην συγκοινωνίαν, εἰς τρόπον ὥστε τὸ κόστος τῆς μεταφορᾶς νὰ εἶναι μικρόν. Μία τοιαύτη χώρα δὲν δύναται παρὰ νὰ ἔχη πολὺ ἀνεπτυγμένην τὴν βιομηχανίαν τῆς. Ἐπὶ κεφαλῆς ἔρχονται αἱ βιομηχαναί, αἱ σχετιζόμεναι μὲ τὴν παραγωγὴν εἰδῶν διατροφῆς. Εἶναι παγκοσμίως γνωστὰ τὰ μεγάλα σφαγεῖα τοῦ Σικάγου (καθὼς καὶ ἄλλων πόλεων, ὅπως τῆς Κιγκινάτη, Μιλουόκη, Κλήβελαντ κλπ.), ὅπου σφάζονται χιλιάδες ζῶων καὶ παράγονται κατεψυγμένα κρέατα, κονσέρβαι, ζαμπόν, λαρδί, κλπ. Εἰς μόνον τὸ Σικάγον σφάζονται πλέον τῶν 10.000.000 ζῶων ἑτησίως. Βιομηχαναί ἐπίσης κατασκευῆς ἀλεύρων, ζυμαρικῶν, βουτύρου, τυροῦ, κονσερβῶν λαχανικῶν, φρούτων, ἰχθύων κλπ. ὑπάρχουν παντοῦ. Κατόπιν ἔρχεται ἡ ὕφαντουργία, ἰδίως ἡ τοιαύτη κατασκευῆς βαμβακερῶν ὕφασμάτων (λόγῳ τοῦ ἀφθόνως παραγομένου βάμβακος). Τρίτη ἔρχεται ἡ βιομηχανία σιδήρου καὶ χάλυβος, μηχανῶν καὶ μηχανημάτων ἐν γένει, αὐτοκινήτων, ἀεροπλάνων κλπ. ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ ἰδίως τὴν Πενσυλβανίαν, τῆς ὁποίας ἡ πόλις Πιτσβούργον εἶναι τὸ μεγαλύτερον μεταλλουργικὸν κέντρον τῶν Ἑν. Πολιτειῶν. Ἀκολουθοῦν ὅλαι αἱ ἄλλαι βιομηχαναί, δηλαδὴ αἱ ἐπεξεργασίας καπνοῦ, καθαρισμοῦ πετρελαίου, κατασκευῆς φαρμάκων καὶ χημικῶν γενικῶς προϊόντων, λιπασμάτων, τσιμέντων, κεραμευτικῆ, ὑαλοουργία κλπ.

Ἐξάγου αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι προϊόντα γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ, ἀλλὰ κυρίως τοιαῦτα βιομηχανικὰ. **Εἰσάγου** κυρίως σάκχαριν, καφέν, ἔριον, μέταξαν, καουτσούκ καὶ διαφόρους πρώτας ὕλας, χρησίμους διὰ τὴν βιομηχανίαν των.

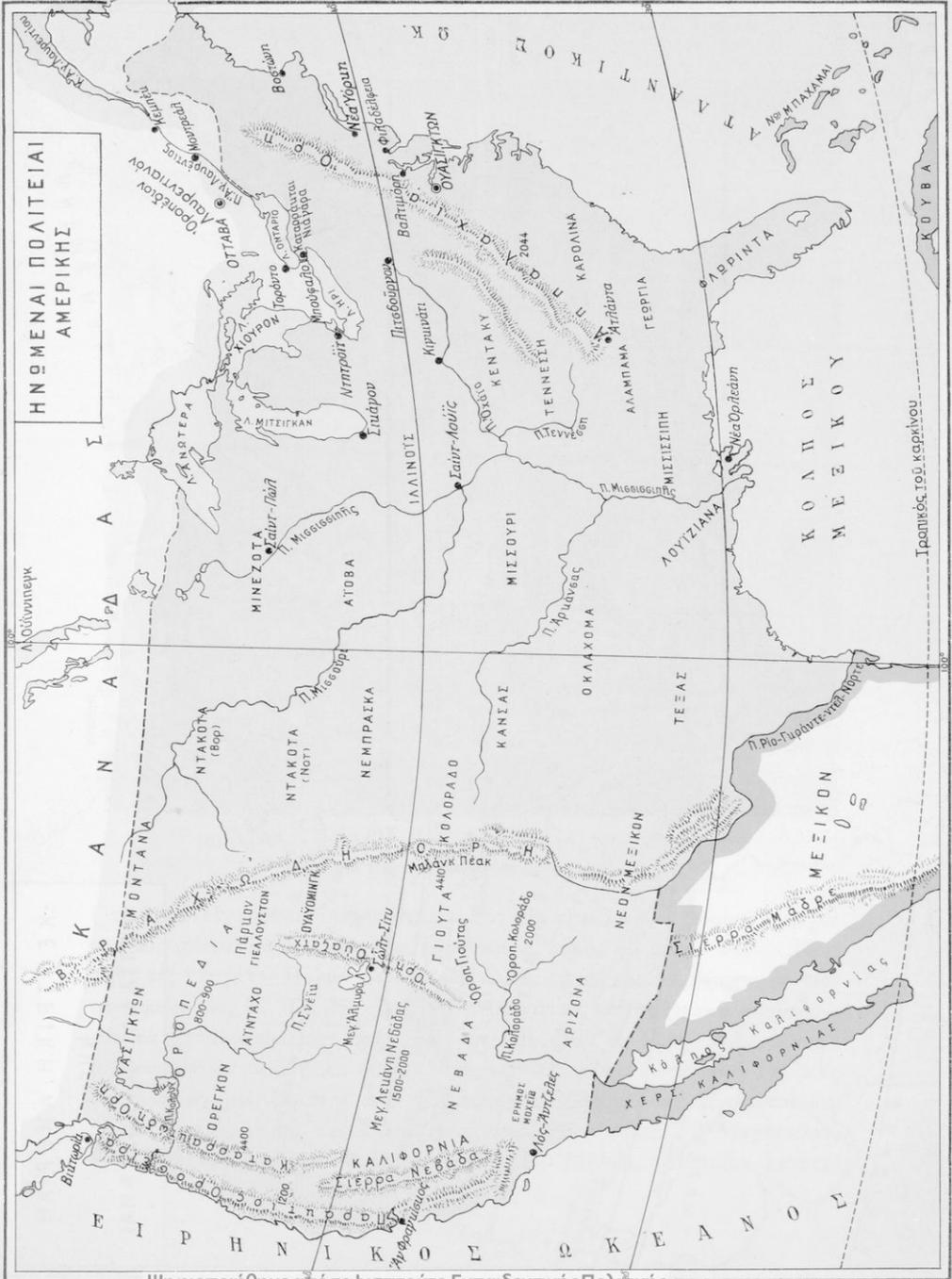
Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἑν. Πολιτειῶν μὲ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1950 ἦτο 150 ἑκατομ. κάτοικοι. Κατὰ τὸ 1960 ὁ πληθυσμὸς ἔφθασε τὰ 180 ἑκατομ. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περὶ τὰ 15 ἑκατομ. Μαῦροι, ἰδίως εἰς τὰς Ν. Πολιτείας καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιαῖται (Κίτρινοι). Οἱ Λευκοὶ προέρχονται

ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, οἱ περισσότεροι ὅμως εἶναι Ἀγγλο-σάξωνες. Οἱ Ἑλληνικῆς καταγωγῆς Ἀμερικανοὶ πολῖται ὑπολογίζονται ἄνω τῶν 800.000.

Εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας ὑφίσταται ὀξὺ τὸ πρόβλημα τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, ἰδίως μεταξύ Λευκῶν καὶ Μαύρων. Οἱ Λευκοί, ἰδίως οἱ τοιοῦτοι τῶν Ν. Πολιτειῶν, θεωροῦν τοὺς Μαύρους ὡς κατώτερα ὄντα, ἂν καὶ οὗτοι εἶναι Ἀμερικανοὶ πολῖται ἀπὸ τὸ 1865, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ κατηργήθη εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας ἡ δουλεία. Ἀποφεύγουν οἰονδήποτε μετ' αὐτῶν συγχρωτισμὸν καὶ τὴν συμφοίτησιν τῶν παιδιῶν των εἰς τὰ Σχολεῖα.

Σπουδαιότεραι πόλεις καὶ ὁ πληθυσμὸς των μετὰ τῶν περιχώρων των εἶναι : Ἡ **Οὐάσιγκτον** (1.287.000 κ.) ἔλαβε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὸν πρῶτον Πρόεδρον τῶν Ἑν. Πολιτειῶν τὸν Γεώργιον Οὐάσιγκτων. Εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Διαμερίσματος Κολούμπια, ὅλων τῶν Ἑν. Πολιτειῶν τὸ πνευματικὸν των κέντρον καὶ κέντρον πολιτικῆς δραστηριότητος δι' ὅλον τὸν Δυτικὸν κόσμον. Ἔχει μεγάλας δενδροφυτευμένας λεωφόρους, πολυτελῆ κτίρια, βιβλιοθήκας, μουσεῖα κλπ.

Αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων τῶν Ἑν. Πολιτειῶν εὐρίσκονται εἰς τὴν πυκνοκαταφυκμένην βιομηχανικὴν περιοχὴν των, δηλαδὴ πέραξ τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ εἰς τὸ ΒΑ τμήμα των. Ἐκεῖ εὐρίσκονται αἱ 9 ἀπὸ τὰς 13 μεγάλας πόλεις τῶν Ἑν. Πολιτειῶν (αἱ ὅποια ἔχουν πληθυσμὸν ἄνω τοῦ 1.000.000 ἐκάστη). Αὗται εἶναι κατὰ σειράν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ των, αἱ : **Νέα Ὑόρκη, Σικάγον, Φιλαδέλφεια, Ντητρόιτ, Βοστώνη, Πίττσμπουργκ, Σαιν Λουῖ, Κλήβελαντ καὶ Βαλτιμόρη**. Ὅσαι αἱ ὡς ἄνω πόλεις ἔχουν ἀκμαζούσας βιομηχανίας, αἱ 4 δὲ ἐξ αὐτῶν (δηλ. ἡ Βοστώνη, Νέα Ὑόρκη, Βαλτιμόρη καὶ Φιλαδέλφεια) εἶναι καὶ μεγάλοι πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν λιμένες. Ἡ **Ν. Ὑόρκη** (12.300.000 κ.) εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τοῦ κόσμου καὶ συγχρόνως μέγα βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον. Ὁ πληθυσμὸς της ἀποτελεῖται κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἰρλανδούς, κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἰταλοὺς καὶ κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἑβραίους. Τὸ ὑπόλοιπον $\frac{1}{4}$ ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Γῆς καὶ μεταξύ τούτων ὑπάρχουν καὶ περὶ τὰς 200.000 Ἑλληνας. Εἶναι ἐκτισμένη εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Οὐδσωνος (ἡ Χάντσον) καὶ εἶναι πόλις δημιουργηθεῖσα κυρίως ἐντὸς τῆς τελευταίας ἑκατονταετίας

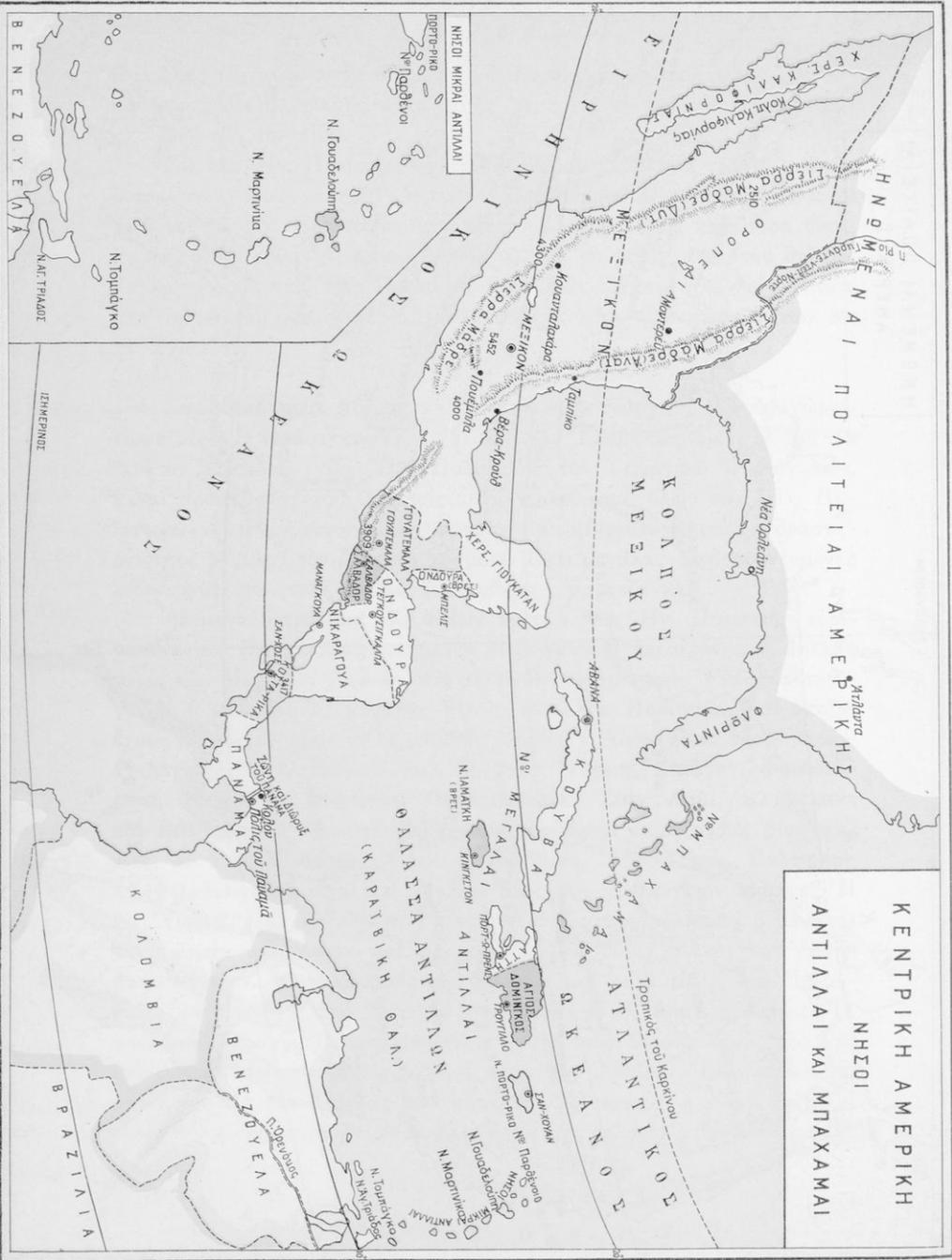
Η ΗΘΕΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΚΟΛΟΡΑΔΟ
ΜΕΞΙΚΟΥ

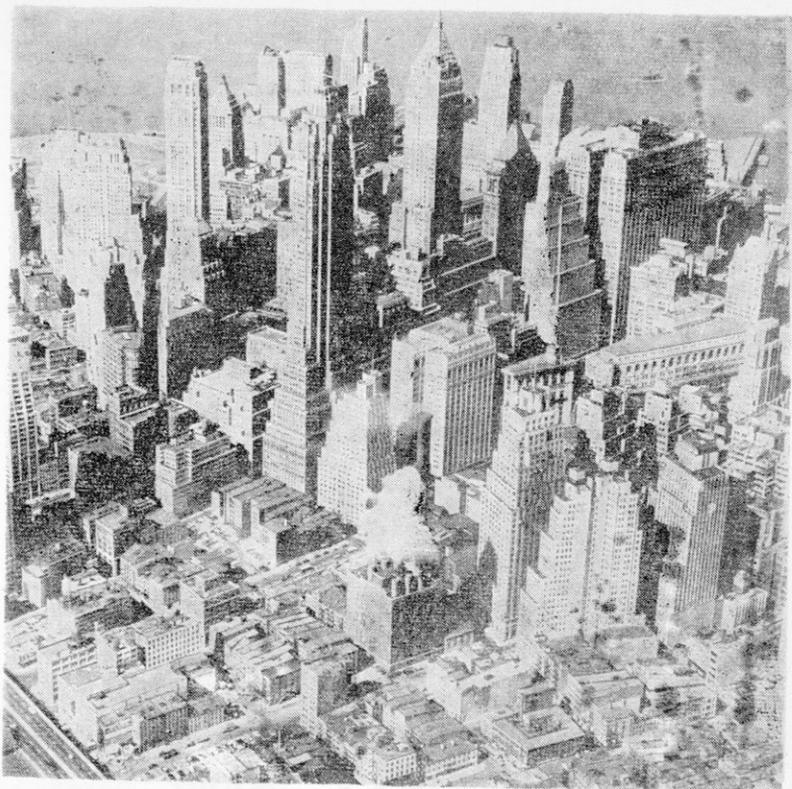
Γραμμές του καπνίου

Χάρτ. V

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ
 ΝΗΣΙΟΙ
 ΑΝΤΙΝΑΔΑΙ ΚΑΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μία άποψς του Μανχάταν, συνοικίας τής Νέας - Ύόρκης,
μέ τούς ούρανοξύστας του.

(τὸ 1850 εἶχε μόνον 500.000 κ.). Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κυρίως λιμένος τῆς εὐρίσκεται τὸ ἀγαλμα τῆς Ἐλευθερίας, ὕψους 46 μ., τὸ ὁποῖον ἐδώρηθη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ὑπὸ τῆς Γαλλίας. Αἱ σπουδαιότεραι ἐκ τῶν συνοικιῶν τῆς Ν. Ὑόρκης εἶναι : τὸ **Μανχάταν**, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται τὰ μεγαλύτερα καταστήματα, οὐρανοξύσται τὸ ὕψος τινῶν ἐκ τῶν ὁποίων φθάνει τὰ 300 μ., κέντρα, θέατρα, κλπ. Εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ μιᾶς νησίδος, σχηματιζομένης ἀπὸ τὸν ποταμὸν Οὐδσωνα καὶ συνδέεται διὰ πολλῶν γεφυρῶν μετὰ τὰς ἄλλας συνοικίας τῆς πόλεως. Τὸ **Μπρούκλιν**, ἡ πολυπληθεστέρα συνοικία τῆς πόλεως. Τὸ **Χάρλεμ**, τὸ ὁποῖον λέγεται

καί συνοικία τῶν Νέγρων, διότι ἐκ τοῦ 1,5 ἑκατομ. τῶν κατοίκων του οἱ 350.000 χιλιάδες εἶναι Νέγροι. Τὸ **Μπρόνξ**, τὸ **Κουήνς** κλπ. Ἡ Ν. Ὑόρκη εἶναι τὸ οἰκονομικὸν κέντρον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ τείνει νὰ γίνῃ καὶ τὸ πνευματικὸν τοιοῦτον, μὲ τὸ ὀνομαστὸν Πανεπιστήμιόν τῆς Κολοῦμπια, τὰ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα Ροκφέλερ, τὰ μουσεῖα, βιβλιοθήκας τῆς κλπ. καὶ τέλος τὸ μέγαρον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.) τὸ ὁποῖον δίδει εἰς αὐτὴν καὶ Διεθνὲς κῦρος.

Ἡ **Ὡλμπαν** (540.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας τῆς Ν. Ὑόρκης, εὐρισκομένη καὶ αὕτη ἐπὶ τοῦ Οὔδσωνος ποταμοῦ ΒΔ. τῆς πόλεως Ν. Ὑόρκης. Ἡ **Βοστώνη** (2.234.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Μασαχουσέτης. Εἶναι βιομηχανικὴ πόλις καὶ σημαντικὸς λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. **Πίττσμπουργκ**, (*Πιτσβοῦργον* 1.532.000 κ.) εἰς τὴν Πολιτείαν τῆς Πενσυλβανίας, μέγα κέντρον χαλυβουργίας. Λέγεται καὶ « μαῦρη πόλις » ἢ « πόλις τῶν καπνῶν » λόγῳ τῶν πολλῶν καπνῶν, οἱ ὁποῖοι ἀναδίδονται ἀπὸ τὰ χαλυβουργεῖα τῆς. **Φιλαδέλφεια** (2.922.000 κ.), ἡ τετάρτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, πνευματικὸν κέντρον μὲ τὸ ὀνομαστὸν Πανεπιστήμιον τῆς Πενσυλβανίας, βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις καὶ μέγας ποτάμιος λιμὴν (ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ντελαουαίρ). **Βαλτιμόρη** (1.161.000 κ.) μέγας λιμὴν καὶ πόλις βιομηχανικὴ.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν εἶναι : Τὸ **Σικάγον** (5.000.000 κ.), ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Εἶναι μέγας λιμὴν ἐπὶ τῆς λίμνης Μίτσιγκαν, κόμβος συγκοινωνιῶν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον, ἔχει δὲ τὰ μεγαλύτερα σφαγεῖα τοῦ κόσμου. **Ντητρόιτ** (2.660.000 κ.) μὲ πολλὰς καὶ μεγάλας βιομηχανίας, φημιζόμενον κυρίως διὰ τὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς αὐτοκινήτων (αὐτοκίνητα Φόρντ). Εἰς τὸ Ντητρόιτ καθὼς καὶ τὸ Σικάγον ὑπάρχουν ἀκμάζουσαι Ἑλληνικαὶ παροικίαι. **Κλήβελαντ** (1.385.000 κ.), πόλις βιομηχανικὴ. **Μπάφφαλο** (ἢ *Μπούφαλο* 1.090.000 κ.) εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Ἡρι συνδεόμενον διὰ μεγάλης διάρυγος μὲ τὸν Οὔδσωνα ποταμὸν καὶ ἐκεῖθεν μὲ τὴν Ν. Ὑόρκην. **Μιλουόκη** (830.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Μίτσιγκαν, ὀλίγον βορειότερον τοῦ Σικάγου.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, ἄλλαι σημαντικαὶ πόλεις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν εἶναι αἱ : **Σαϊν - Λουϊ** (1.400.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις μὲ μεγάλην βιομηχανίαν δερμάτων καὶ ὑποδημάτων καὶ λιμὴν εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Μισσούρι μὲ τὸν Μισσισιππὴν. **Σινσινάτι** (813.000 κ.), σημαντικὸς

λιμνή ἐπὶ τοῦ Ὀχάϊο, παραποτάμου τοῦ Μισσισιππῆ. **Μιννεάπολις** (1.100.000 κ.) εἰς γεωργικὴν περιοχὴν μὲ βιομηχανίας κατασκευῆς κυρίως γεωργικῶν μηχανῶν. **Κάνσας Σίτυ** (800.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μισσοῦρι. **Ἰνδιανούπολις** (500.000 κ.) πόλις βιομηχανικῆ.

Εἰς τὰ Νότια καὶ τὰ ΝΑ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : **Ἀτλάντα** (450.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Γεωργίας. **Νάσβιλ** (260.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Τέννεση. Τὸ Βουλευτήριόν τῆς, ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ, εἶναι ἐκτισμένον εἰς ἓν πάρκον τῆς ὑπάρχει ἐπίσης ἐκεῖ ὁ « Παρθενῶν » ἐκτισμένος κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Παρθενῶνος. Ἡ **Ν. Ὀρλεάνη**, (640.000 κ.) ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 40% εἶναι Νέγροι. Εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Μισσισιππῆ, πλησίον τῶν ἐκβολῶν του καὶ εἶναι ἐκ τῶν μεγαλύτερων λιμένων τοῦ κόσμου.

Εἰς τὰς Δυτικὰς Πολιτείας αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : **Σηατλ** (625.000 κ.) εἰς τὴν πολιτείαν Οὐάσιγκτων, σημαντικὸς, ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ λιμῆν. Ὁ **Ἅγιος Φραγκίσκος** (Σάν Φραντζίσκο) (2.022.000 κ.) ὁ σημαντικώτερος πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν λιμῆν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ ὁ μεγαλύτερος φυσικὸς λιμῆν εἰς τὸν κόσμον. Τὸ **Λὸς - Ἀντζελες** (4.000.000 κ.), ἡ τρίτη ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν (μετὰ τὴν Ν. Ὀρλεάνη καὶ τὸ Σικάγον). Εἶναι ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου, τοῦ κινηματογράφου καὶ τῆς ἀεροναυπηγικῆς. Ἐν ἐκ τῶν προαστίων του εἶναι καὶ τὸ **Χόλλυγουντ** (30.000 κ.), ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κινηματογράφου, πρᾶγμα τὸ ὅποσον ὀφείλει εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν του κλίμα καὶ τὰς ἡλιολούστους ἡμέρας του.

Χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας καὶ Ἀλεούτιαι νῆσοι

Ἡ χερσόνησος τῆς **Ἀλάσκας**, (Χαρτ. 61) ἡ ὁποία ἔχει σήμερον μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἄμυναν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, ἡγοράσθη παρ' αὐτῶν ἀπὸ τὴν Ρωσίαν ἀντὶ 7.200.000 δολλαρίων τὸ 1867 μετὰ τῶν Ἀλεουτιῶν νήσων καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1958 ἀποτελεῖ τὴν 49ην Πολιτείαν τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν. Αἱ **Ἀλεούτιαι** νῆσοι εἶναι διατεταχμέναι τοξοειδῶς, ἀπὸ τῆς Ἀλάσκας μέχρι τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν χωρίζεται ἡ Ἀλάσκα διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μπέρινγκ**. Ἡ ὅλη ἔκτασις εἶναι 1.518.000 τετρ. χιλιομ., ὁ πληθυσμὸς ὅμως μόλις φθάνει τὰς 210.000 κ. Τοῦτο, διότι πλὴν τῶν παραλίων, ὅπου λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου θερμοῦ ρεύματος **Κοῦρο - Σίβο** μετριάζεται τὸ ψύ-

λεων τῆς Ἀλάσκας, δηλ. τῆς **Τζούνο** (7.000 κ.), **Φαίρμπανκς** (50.000 κ.) καὶ **Ἄνκοραζ** (20.000 κ.) ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη εἶναι καὶ ἡ πρωτεύουσα. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ συνδέει τὰς πόλιντας αὐτὰς μεταξύ των καὶ εἰς μέγας αὐτοκινητόδρομος (ὁ μεγαλύτερος τοῦ κόσμου), ὁ ὁποῖος ἔγινε διὰ στρατιωτικούς σκοπούς, συνδέει τὸ Φαίρμπανκς μετὸ Ἐντμόντον τοῦ Καναδά καὶ ἐκεῖθεν μετὰς Ἡν. Πολιτείας.

Νῆσοι Χαβάϊ

Αἱ νῆσοι **Χαβάϊ** λεγόμεναι καὶ Βόρ. Σάντουιτς, εὐρίσκονται εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Ὠκεανίαν (Πολυνησίαν). Ἀποτελοῦν ἀπὸ τοῦ 1959 τὴν 50ὴν πολιτείαν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ ἀνήκουν εἰς Ἀρχιεπέλαγος, περιλαμβάνον μίαν εἰκοσάδα νήσων. Αἱ μεγάλαι ἐκ τῶν νήσων εἶναι ἡφαίστειογενεῖς, αἱ δὲ μικραὶ κοραλλιογενεῖς. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ : **Χαβάϊ**, **Ὁάχου**, **Καουαῖ** καὶ **Μαουῖ**. Ἐχουν πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια, ἐκ τούτων δὲ τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον **Μάουνα - Λόα** ἔχει ὕψος 4168 μ. καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν νῆσον Χαβάϊ.

Τὸ κλίμα εἶναι εὐχάριστον, διότι ἡ θερμοκρασία κρατεῖται μεταξύ 11° Κ. καὶ 32° Κ. καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ ἡ βλάστησις πυκνὴ μετὰ δάση ἀπὸ κοκκοφοίνικας, βαμβούσας (μπαμποῦ), ἀρτόδενδρα, βανανέας κ.λ.π. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται γεώμηλα, ὄρυζα, σακχαροκάλαμον, ἀνανάδες, καφές, καπνός, ἐσπεριδοειδῆ, ἄμπελος κ.λ.π. Τρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγες.

Ἡ ἔκτασις εἶναι 16.600 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 600.000 κ. Ἐκ τούτων τὰ 17% εἶναι ἰθαγενεῖς τῶν νήσων, τὰ 30% Λευκοί, τὰ 32% Ἰάπωνες, τὰ 11% Φιλιππῖνοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἀσιαῖται ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἀσίας.

Ἡ **Χονολουλοῦ** (360.000) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Πλησίον τῆς εὐρίσκεται ὁ μέγας ναύσταθμος διὰ τὸν στόλον τοῦ Εἰρηνικοῦ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν **Περλ - Χάρμπουρ**.

Βερμουῦδαι νῆσοι

Ἀνατολικῶς τῶν Ἡν. Πολιτειῶν εὐρίσκονται (Χαρ. 64) αἱ μικραὶ (περὶ τὰς 360) νῆσοι **Βερμουῦδαι**, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον.

II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά. Αύτη αποτελείται από τὸ τμήμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου τὸ νοτίως τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκράντε ντέλ-Νόρτε μέχρι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὰς Μεγάλας καὶ Μικρὰς Ἀντίλλας νήσους καθὼς καὶ τὰς νήσους Μπαχάμας. Ὁμοιάζει μὲ μίαν τεραστίαν γέφυραν, ἡ ὅποια ἐνώνει τὴν Ν. Ἀμερικὴν μὲ τὰ ὄροπέδια τοῦ Μεξικοῦ καὶ χωρίζει τὸν Εἰρηρικὸν Ὠκεανὸν ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν Θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν ἢ Καραβαϊκὴν Θάλασσαν (*Ἐγχο. Χαρτ. IV*), Περιλαμβάνει τὰ : **Μεξικόν, Γουατεμάλαν, Βρετ. Ὀνδούραν, Ὀνδούραν, Σαλβαδόρ, Νικαράουαν, Κόστα - Ρίκα, Παναμᾶν** (μετὰ τῆς ζώνης τῆς διώρυγος τοῦ Παναμαᾶ), τὰς νήσους **Μικρὰς καὶ Μεγάλας Ἀντίλλας** καὶ τὰς νήσους **Μπαχάμας.**

Πλὴν τοῦ Β. μέρους τοῦ Μεξικοῦ, ὅλη ἡ ἄλλη ἔκτασις, εὐρισκομένη μεταξὺ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἔχει γενικῶς **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Ἐπειδὴ ὅμως διασχίζεται ἀπὸ ὑψηλὰς ὄροσειράς, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ τὴν **Σιέρρα - Μάντρε** τοῦ Μεξικοῦ καὶ φθάνουσι μέχρι τῆς Ν. Ἀμερικῆς (ἔχουσι ὄρη μὲ ὑψὴ κυμαινόμενα ἀπὸ 2000 μέχρι 5452 μ.), διὰ τοῦτο συναντῶμεν ἀναλόγως τοῦ ὕψους ὅλα τὰ κλίματα καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ὅλας τὰς βλαστήσεις. Οὕτω, εἰς τὰ ἐλώδη παράλια φύονται φυτὰ ὑδρόφιλα· ὑψηλότερον συναντῶνται πυκνὰ δάση μὲ διάφορα φυλλοβόλα φυτὰ, ὅπως καουτσουκόδενδρα, βαμβούσας, ἐβενόδενδρα, κλπ. Ὑψηλότερον τούτων ὑπάρχουσι δάση δρυῶν, πεύκων, κυπαρίσσων κλπ. καὶ ἄνω τοῦ ὕψους τῶν 3000 μ. ἀλπικὰ λειβάδια. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Μεξικοῦ, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, (διότι τοῦτο εἶναι ἓν ὄροπέδιον περιβαλλόμενον ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ φθάσῃ μὲχρις αὐτοῦ οἱ ἐκ τῆς θαλάσσης πνέοντες πλήρεις ὑδρατμῶν ἄνεμοι) συναντῶμεν στεππώδεις ἢ ἐρημικὰς ἐκτάσεις μὲ φυτὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κακτώδη διαφόρων εἰδῶν. Παντοῦ ἄλλοῦ τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουσι μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση.

Τὰ ὄρη ὑψοῦνται ἀποτόμως ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Εἰρηρικὸν ἁκτῆς καὶ πολλὰ τούτων εἶναι ἠφαιστεια ἐνεργά. Διὰ τοῦτο οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ καταστρεπτικοί.

Οἱ κάτοικοι εἶναι, σχεδὸν εἰς τὸ σύνολόν των, Ἰνδιάνοι ἢ Μιγάδες, πλὴν τῆς Κόστα - Ρίκα, ὅπου ὑπερτεροῦν οἱ Λευκοί. Οἱ Λευκοὶ εἶναι ὀλίγοι, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὀλίγοι Νέγροι. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, καλλιεργοῦντες κυρίως φυτὰ τροπικά, ὅπως καφέν, κα-

κάο, σακχαροκάλαμον, βάμβακα, ὄρυζαν, καπνόν, βανάνας καὶ γενικῶς τὰ ὀπωροφόρα, τὰ ὅποια εὐδοκιμοῦν εἰς θερμὰ κλίματα. Τὸ ἔδαφος εἶναι, λόγῳ τῆς ἡφαιστειογενοῦς προελεύσεώς του, πολὺ εὐφορον.

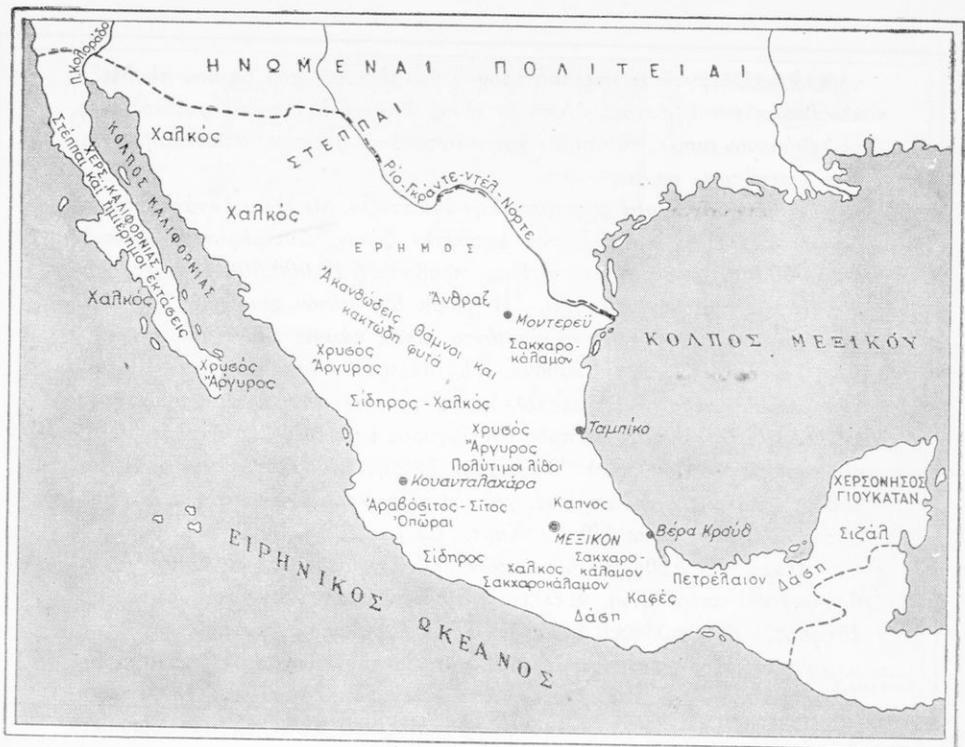
Τὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ἦσαν παλαιότερον Ἰσπανικαὶ ἀποικίαι. Διὰ τοῦτο γλῶσσαν ἔχουν τὴν Ἰσπανικὴν καὶ θρησκείαν τὸν Καθολικισμόν.

Μεξικὸν

Τὸ Μεξικόν, τὸ ὅποιον καλεῖται καὶ Ἠνωμένοι Μεξικανικαὶ Πολιτεῖαι, εἶναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ διαφόρους (28) αὐτοδιοικουμένας πολιτείας.

Ἔκτασις. Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ἡ ἔκτασις τοῦ Μεξικου εἶναι 1.969.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 34.600.000 κ. (πυκνότης 17). Εἰς τὸ Μεξικὸν πρῶτοι μετέβησαν οἱ Ἰσπανοὶ τὸ 1513, τὸ δὲ εὐφορον τοῦ ἔδαφους καθὼς καὶ τὰ ἄφθονα μεταλλεύματα, (ἰδίως χρυσοῦ καὶ ἀργύρου), προσεῖλκυσαν πολλοὺς μετανάστας. Ἡ σημερινὴ σύνθεσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 61% Μιγάδες (ἀπὸ Λευκοὺς καὶ Ἰνδιάνους), 29% Ἰνδιάνοι, 9% Λευκοί, ἀπόγονοι κυρίως τῶν Ἰσπανῶν κατακτητῶν τοῦ Μεξικου καὶ 1% Νέγροι. Οἱ Ἰνδιάνοι τοῦ Μεξικου εἶχον ἀναπτύξει ἐκεῖ, πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν Εὐρωπαίων, ἀξιόλογον πολιτισμόν, ἰδίως οἱ Ἀζτέκοι, οἱ ὅποιοι ἔζων εἰς τὰ ὄροπέδια, ὅπου εἶχον δημιουργήσει ἰσχυρὰν Αὐτοκρατορίαν καὶ οἱ Μάγια τῆς χερσονήσου Γιοτακάν (πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικου).

Οἱ κάτοικοι τοῦ Μεξικου εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τὰς περιοχὰς τὰς εὐρισκομένας εἰς ὕψος μεταξὺ τῶν 1000 - 2500 μ., ὅπου τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον, διότι ὑψηλότερον εἶναι ψυχρόν, εἰς δὲ τὰ χαμηλὰ εἶναι θερμόν, ὑγρόν, μὲ πολλὰ ἔλη καὶ ἀνθυγιεινόν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ δι' ὅλην τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, τὴν εὐρισκομένην εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Εἰς τὰ ἀνατολικά καὶ δυτικὰ τοῦ Μεξικου ὑψοῦνται αἱ δύο ὄροσειραὶ τῆς Σιέρρα-Μάντρε (5452 μ.), αἱ ὅποιαι, δεχόμεναι πολλὰς βροχὰς, καλύπτονται ἀπὸ δάση. Τὰ ἡφαίστεια, ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα, εἶναι πολλὰ εἰς τὸ Μεξικὸν καὶ διὰ τοῦτο οἱ σεισμοὶ συχνοὶ καὶ ὄχι σπανίως καταστρεπτικοί. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι ὄροπέδιον, τὸ ὅποιον δέχεται ὀλιγωτέρας βροχὰς, διότι τὰ γύρω του ὄρη ἐμποδίζουσι τοὺς πλήρεις ὕδατμῶν θαλασσίους ἀνέμους νὰ φθάσουν μέχρις αὐτοῦ.

Χαρτ. 62. Μεξικόν.

Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ δὲν εἶναι πολὺ ὀλίγα ὑπάρχουν δάση δρυῶν καὶ κωνοφόρων. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγα, ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ χαμηλὴν χλόην, ἀπὸ θάμνους ἀντέχοντας εἰς τὴν ξηρασίαν καὶ ἀπὸ φυτὰ κακτώδη (φραγκοσυκαῖ, ἀγαῦαι ἀθάναται, ἀλόαι κλπ.). Ταῦτα, ὅταν ἀνοίγουν τὰ μεγάλα πολύχρωμα καὶ παράδοξα ἄνθη των, δίδουν μίαν φαντασμαγορικὴν ὄψιν εἰς τὰ τοπία. Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται, ὑπάρχουν ἐκτάσεις ἐρημικαί.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὰ εὐφορα ἔδαφη καὶ ἡ ποικιλία τοῦ κλίματος (ἀνάλογως τοῦ ὕψους) ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξίν παντὸς εἶδους καλλιεργειῶν. Κυρίως ὅμως καλλιεργοῦνται τροπικὰ φυτὰ καὶ ἐπικρατεῖ ἡ καλλιέργεια σακχαροκάλαμου, καπνοῦ, βάμβακος, καφέ, βανίλλης, κακαοδένδρων, βανανειῶν, ἀνανάδων καὶ ἐσπεριδοειδῶν. Ἀπὸ τὰ δημι-

τριακά καλλιεργείται περισσότερο ο άραβόσιτος, του οποίου το Μεξικόν θεωρείται η πατρίς. Από έν είδος άγαύης εξάγονται φυτικά ίνες, τó λεγόμενον σισάλ, τó όποϊον χρησιμοποιείται διά τήν κατασκευήν σχοινίων, ταπήτων, σάκκων κλπ.

Η κτηνοτροφία έχει μεγάλην ανάπτυξιν. Μεγάλαι εκτάσεις παραμένουν άκαλλιεργήτοι διά τήν εκτροφήν ζώων. Διατρέφονται βοοειδή (15.000.000) εις μεγάλας αγέλας, πρόβατα (12.000.000), αϊγες, χοίροι, ίπποι, ήμίονοι και όνοι. Η χώρα όχι μόνον είναι αυτάρκης εις γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, αλλά κάμνει και εξαγωγήν.

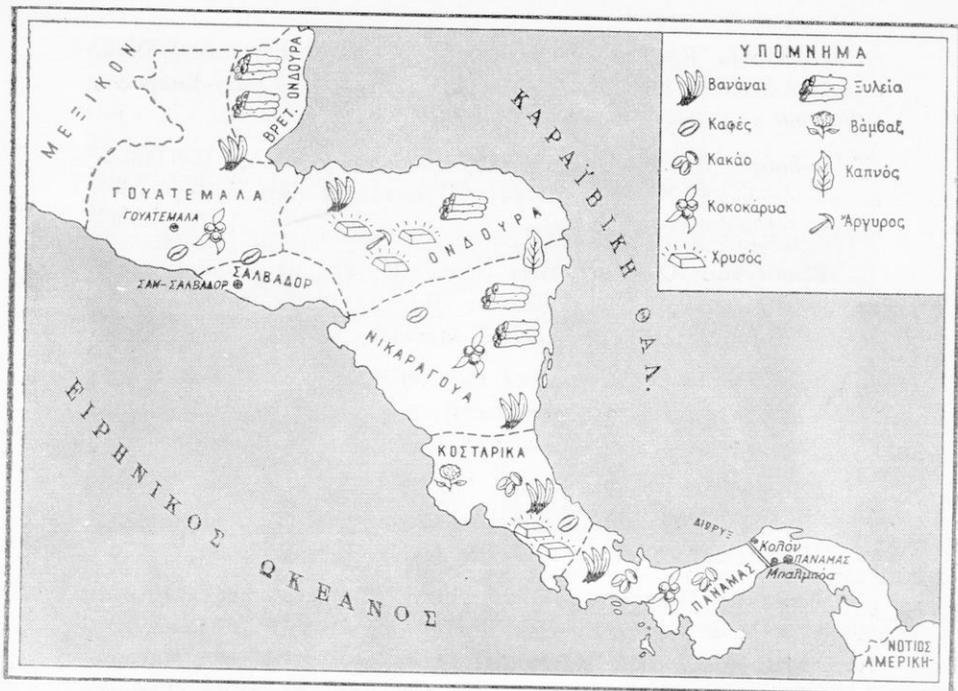
Τά όρυκτά είναι άφθονα. Τό Μεξικόν συγκαταλέγεται μεταξύ των πλουσιωτέρων εις μεταλλεύματα χωρών του κόσμου. Έρχεται πρώτον εις τόν κόσμον ώς πρός τόν άργυρον (με τά 40% τής παγκοσμίου παραγωγής άργύρου). Υπάρχουν επίσης άνθρακες, πετρέλαιον, μόλυβδος, σίδηρος, ψευδάργυρος, χαλκός κλπ. και δέν έλλείπει και ό χρυσός και οι πολύτιμοι λίθοι (Χαρτ. 62).

Παρά τήν άφθονίαν όμως των πρώτων ύλών και τήν ύπαρξιν άνθράκων και πετρελαίου, ή έλλειψις συγκοινωνιών, λόγω του όρεινου του εδάφους, και ή πολιτική αστάθεια, δέν επέτρεψαν τήν ανάπτυξιν τής βιομηχανίας. Η βιομηχανία περιορίζεται εις τήν κατασκευήν ύφασμάτων, ιδίως βαμβακερών, σακχάρους από σακχαροκάλαμον και τήν έπεξεργασίαν του καπνού. Ο πλούτος του Μεξικου είναι τά μεταλλεύματα του. Τά 70% των εσόδων προέρχονται από τήν εξαγωγήν μεταλλευμάτων, βάμβακος και πετρελαίου.

Πρωτεύουσα του Μεξικου είναι ή πόλις Μεξικόν (3.300.000 κ.) κειμένη εις ύψος 2.278 μ. Παρά τó ύψος εις τó όποϊον εύρίσκεται, ή θερμοκρασία ούδέποτε κατέρχεται κάτω των 2° K, λόγω του μικρου γεωγραφικου πλάτους. Άλλαι πόλεις είναι αι : Γκουανταλαχάρα, ή δευτέρα εις πληθυσμόν πόλις του Μεξικου (740.000 κ.). Πουέμπλα (275.000 κ.) εις τó σημείον συναντήσεως των δύο όροσειρών τής Σιέρρα.

ΤΑ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τά ύπόλοιπα (πλην του Μεξικου) Κράτη τής Κεντρικης Άμερικης είναι Δημοκρατίαι ανεξάρτητοι, πλην τής Βρεταννικης Όνδούρας, ή όποία είναι Βρεταννική άποικία. Οι κάτοικοί των είναι σχεδόν έν τω συνόλω των Ινδιάνοι ή Μιγάδες (Ινδιάνων και Λευκων), πλην τής

Χαρτ. 63. Οίκον. Χάρτης κρατῶν Κεντρ. Ἀμερικής πλὴν Μεξικοῦ.

Κόστα—Ρίκα, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ πλειονότητα Λευκοί. Εἶναι γενικῶς κράτη πλούσια εἰς μεταλλεύματα, μὲ πολλὰ ἠφαιστεια, συχνούς σεισμούς καὶ εὐφορον ἠφαιστειογενές ἔδαφος. Τὰ δάση εἶναι πολλὰ καὶ πυκνά καὶ τὰ κυριώτερα γεωργικὰ προϊόντα τῶν εἶναι ὁ καφές, ὁ καπνός, αἱ βανάνα, τὸ κακάο, οἱ ἀνανάδες καὶ ἡ σάκχαρις ἀπὸ σακχαροκάλαμον (Χαρτ. 63). Εἰς τὰ δάση τῆς Γουατεμάλας φέεται καὶ τὸ φυτὸν **Τσίκλε** τὸ ὁποῖον παράγει ἓν εἶδος μαστίχης ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατασκευάζονται αἱ τσίκλες.

Ὁ πληθυσμὸς καὶ ἡ ἔκτασις τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἶναι ὡς κάτωθι :

Γουατεμάλα. Ἔχει ἔκτασιν 108.890 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.800.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 60% εἶναι Ἰνδιάνοι, 30% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Γουατεμάλα** (384.000 κ.) κειμένη εἰς ὕψος 1500 μ. (Ἔγχο. Χαρτ. VI).

Σαλβαδόρ. Ἐκτασις 21.000 τετρ. χιλιομ. Πληθυσμὸς 2.500.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 52% Μιγάδες, τὰ 40% Ἰνδιάνοι. Τὸ **Σάν - Σαλβαδόρ** (300.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ὀνδούρα. Ἐκτασις 112.000 τετρ. χιλιομ. Πληθυσμὸς 1.900.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ $\frac{3}{4}$ εἶναι Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Τεγκουθιγκάλπα** (120.000 κ.).

Βρεταννικὴ Ὀνδούρα. Εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία καὶ ἔχει ἔκτασιν 23.000 τετρ. χιλ. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι 100.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων τὸ $\frac{1}{2}$ Νέγροι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Μπελιζ** (22.000 κ.).

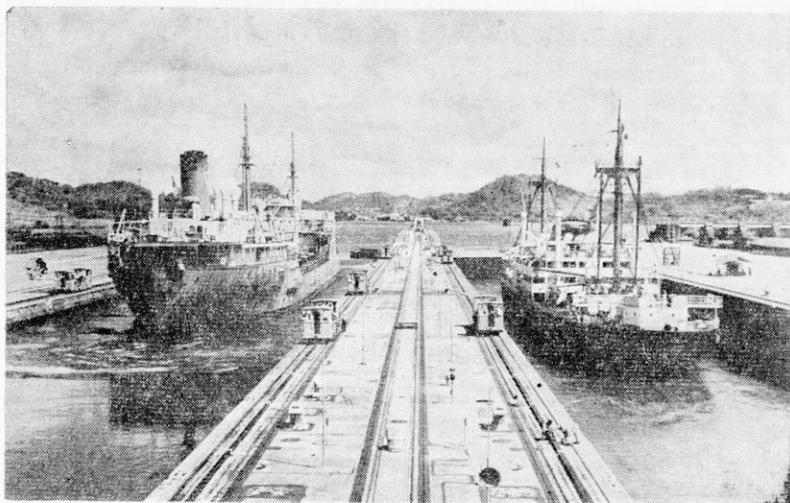
Νικαράγουα. Ἐχει ἔκτασιν 148.000 τετραγ. χιλιομ. πληθυσμὸν 1.420.000 κ. κατὰ τὰ 77% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι, ἡ **Μανάγκουα** (150.000 κ.).

Κόστα-Ρίκα. Ἐχει ἔκτασιν 51.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.150.000 κ. κατὰ τὰ 60% Λευκοὺς.

Ἡ πόλις **Σάν - Χοσέ** (140.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Παναμαῆς. Ἐκτασις 74.470 τετραγ. χιλιόμετρ. καὶ πληθυσμὸς 1.060.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 60% εἶναι Μιγάδες, 18% Λευκοί, 10% Νέγροι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ πόλις **Παναμαῆς** (270.000 κ.). Εἶναι λιμὴν εἰς τὴν πρὸς τὸν Εἰρηρικὸν Ὀκεανὸν ἔξοδον τῆς διώρυγος. Εἰς τὴν ἔξοδον τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Καραβαϊκὴν θάλασσαν εὐρίσκεται ἡ πόλις **Κολὸν** (60.000 κ.).

Ζώνη καὶ διώρυξ τοῦ Παναμαῆ. Ἡ **Διώρυξ τοῦ Παναμαῆ** συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηρικὸν Ὀκεανόν. Ἐχει μῆκος 81 χιλιομ. (τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ) ἐλάχιστον βάθος 2,5 μ. καὶ πλάτος ποικίλον ἀπὸ 91 - 305 μ. Διαφέρει ἀπὸ τὴν διώρυγα τοῦ Σουεζ κατὰ τὸ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατός της δὲν εὐρίσκεται καθ' ὅλον τὸ μῆκος της εἰς τὴν αὐτὴν στάθμην μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ ὑψηλότερον. Τὰ πλοῖα πρέπει νὰ ἀνέλθουν μέχρις ὕψους 30 μ. καὶ κατόπιν πλησίον τῶν ἄκρων τῆς διώρυγος (ὅπου τὸ ὕδωρ εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὕψος) νὰ κατέλθουν πάλιν. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν βοήθειαν ὑδροφρακτῶν, οἱ ὁποῖοι γεμίζουν μετὰ τὸ ὕδωρ παρακειμένης λίμνης, ἥτις συγκοινωνεῖ μὲ τὴν διώρυγα. Ἐκατέρωθεν τῆς διώρυγος, ὑπάρχει ζώνη πλάτους 8.046 μ. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις τῆς ζώνης εἶναι 1432 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ

Ἡ διώρυξ τοῦ Παναμᾶ.

πληθυσμός της 53.000. Ἡ ζώνη αὕτη εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας τοῦ Παναμᾶ, ἀλλ' ἠγοράσθη ὑπὸ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ οὕτω ἀνήκει ἤδη ἀπὸ τοῦ 1903 μετὰ τῆς διώρυγος εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας, αἱ ὁποῖαι καταβάλλουν ἐτησίως εἰς τὸν Παναμαῖν 250.000 Δολλ. Πρωτεύουσα τῆς ζώνης τῆς διώρυγος εἶναι ἡ **Μπαλμπόα**, (20.000) κειμένη πλησίον τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν ἐξόδου τῆς διώρυγος.

ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ

Γενικά. Αἱ νῆσοι αὗται ἐκτείνονται τοξοειδῶς ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀρενόκου ποταμοῦ τῆς Ν. Ἀμερικῆς (*Ἐγγρ. Χαρτ. VI*). Κλείουν οὕτω ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ ἀπομονώνουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν ἢ Καραϊβικὴν θάλασσαν. Αἱ νῆσοι αὗται λέγονται καὶ **Δυτικαὶ Ἰνδίαι**, διότι εἰς αὐτάς ἀπεβιβάσθη τὸ πρῶτον ὁ Χριστόφορος Κολόμβος καὶ τὰς ὠνόμασε Δυτικὰς Ἰνδίας, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε φθάσει ἐκ δυσμῶν εἰς τὰς Ἰνδίας, ἀγνοῶν ὅτι ἀνεκάλυψε μίαν νέαν ἡπειρον. Τὸ **κλίμα** εἰς ὅλας αὐτάς τὰς νήσους εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ ἔτους εἶναι 24°-26°K. Αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθο-

νοι και πίπτουν καθ' ἄλλο τὸ ἔτος, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου δὲ μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τρομεροὶ κυκλώνες, οἱ λεγόμενοι « οὐραγκάν », προξενοῦν μεγάλας καταστροφάς. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν· καλλιεργοῦν κακαοδένδρα, σακχαροκάλαμον, βανανέας, καφέν, καπνὸν και βάμβακα.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Λευκοί, Νέγροι και Μιγάδες (Νέγρων και Λευκῶν). Οἱ Νέγροι εἶχον μεταφερθῆ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς και ἐπωλήθησαν ἐκεῖ ὡς δοῦλοι, διὰ τὰ καλλιεργοῦν τὰς φυτείας, διότι τὸ θερμὸν και ὑγρὸν κλίμα ἐπέτρεπε τὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀγροὺς μόνον εἰς τοὺς συνηθισμένους εἰς αὐτό, ἀπὸ τὴν πατρίδα των, Νέγρους. Οἱ πωληθέντες ὡς δοῦλοι Νέγροι ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των και ἀποτελοῦν, μετὰ τῶν Μιγάδων, τὴν βᾶσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων. Μόνον εἰς τὴν Κούβαν ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί. Οἱ αὐτόχθονες Ἰνδιάνοι, οἱ λεγόμενοι Καραΐβαι, τοὺς ὁποίους ἀνεῦρεν ἐκεῖ ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, διωχθέντες σκληρῶς ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς, ἐξωλοθρεύθησαν τελείως ἀπὸ τὰς περισσοτέρας ἐκ τῶν νήσων τούτων (βλέπε κατωτέρω πίνακας).

Νῆσοι Μπαχάμαι

Εἶναι μία σειρά ἀπὸ μικρὰς κοραλλιογενεῖς νήσους (περὶ τὰς 860), αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται ἀνατολικῶς τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῆς Δομινικανῆς Δημοκρατίας. Ἔχουν ἔκτασιν 11.400 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμὸν 100.000 κ. κατὰ τὸ πλεῖστον Νέγρους. Οἱ Λευκοὶ ἀποτελοῦν τὰ 2% τῶν κατοίκων. Αἱ Μπαχάμαι νῆσοι εἶναι Βρετανικὴ ἀποικία.

Νῆσοι Ἀντίλλαι

ὑποδιαιροῦνται αὐται εἰς τὰς Μεγάλας και εἰς τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας. Μεγάλαι Ἀντίλλαι εἶναι αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τῶν Ἀντιλλῶν νήσων δηλ. ἡ Κούβα, ἡ Αἰτή, ἡ Ἰαμαϊκὴ ἡ Ζαμάϊκα και τὸ Πόρτο - Ρίκο (Ἔγχο. Χάρτ. VI).

Κούβα. Εἶναι ἡ πρώτη εἰς μέγεθος ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν ἔχουσα ἔκτασιν 114.500 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμὸν 6.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 56). Ἐκ τούτων τὸ 1/4 εἶναι Νέγροι και Μιγάδες (Νέγρων και Λευκῶν) οἱ δὲ ὑπόλοιποι Λευκοί.

Τὰ ἐδάφη εἶναι εὐφορα, μεγάλα ὅμως ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ἀπὸ

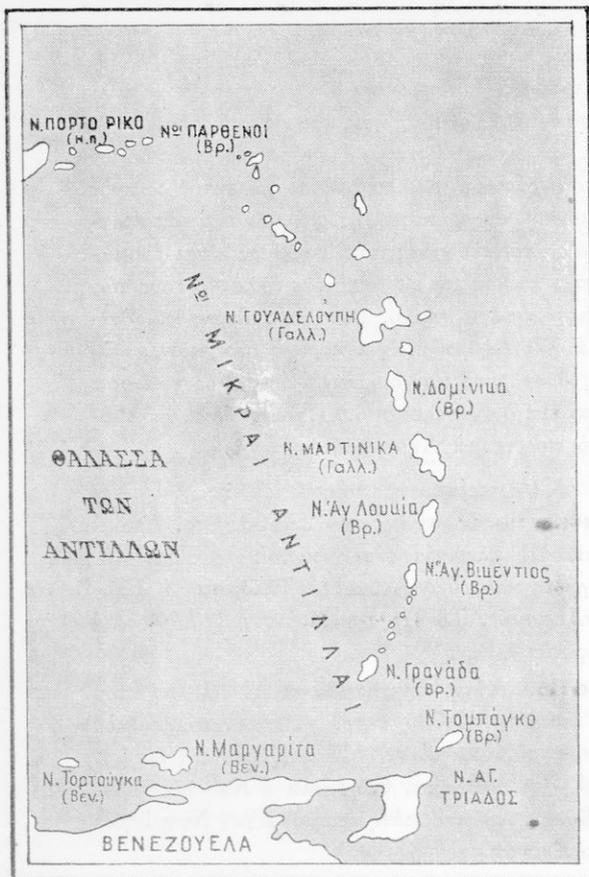
δάση δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐκχερσωθῆ. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργείων κατέχει ἡ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἥτις ἀπασχολεῖ τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς καλλιεργούμενης ἐκτάσεως. Ἡ Κούβα ἔρχεται δευτέρα εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν σακχάρους. Καλλιεργεῖται ἐλλεικτὸς καπνὸς καὶ ὑπάρχει ἀκμάζουσα βιομηχανία κατασκευῆς πούρων καὶ σιγαρέττων (τὰ πούρα τῆς Ἀβάνας, πρωτεύουσης τῆς Κούβας, εἶναι ὀνομαστά). Καλλιεργοῦνται ἐπίσης, καθὼς καὶ εἰς ἕλας τὰς ἄλλας νήσους τῶν Ἀντιλλῶν, ὄρυζα, ἀραχίδες, καφέας, κακάο, βανανέαι, ἀνανάδες, διάφοροι ὀπῶραι καὶ λαχανικά. Ἡ Κούβα ἐξάγει κυρίως σάκχαριν, πούρα καὶ σιγαρέττα, ὑπόφασις διαφόρους καὶ ξυλείαν. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Πρωτεύουσα, ἡ Ἀβάνα (1.150.000 κ.) καὶ τὸ πολίτευμα Δημοκρατία.

Ἀϊτή. Κατέχει αὕτη τὸ $\frac{1}{3}$ περίπου τῆς νήσου Ἀϊτῆς καὶ εἶναι ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα Δημοκρατία. Ἔχει ἕκτασιν 27.750 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.305.000 κ. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Νέγροι 60%, (30% εἶναι Μιγάδες καὶ 10% Λευκοί). Γλῶσσα ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Τὸ Πόρτ-ω-Πρένς (200.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα, ἐξάαιρετος λιμὴν.

Δομινικανὴ Δημοκρατία. Αὕτη καταλαμβάνει τὰ $\frac{2}{3}$ περίπου τῆς νήσου Ἀϊτῆς ἔχουσα ἕκτασιν 48.735 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 2.900.000 κ. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Μιγάδες (70%). Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Τὸ Τουγίλλο (ἢ Τρουχίλλο) ὀνομαζομένη πρὶν Σάν - Ντομίνγκο (275.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ἰαμαϊκὴ ἢ (Ζαμαϊκα). Αὕτη εἶναι Βρετανικὴ ἀποικία. Εἶναι ἡ τρίτη εἰς ἕκτασιν νῆσος τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν με ἐπιφάνειαν 11.424 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.550.000 κ., οἱ ὅποιοι εἶναι κατὰ 77% Νέγροι. Παράγει τὰ αὐτὰ με τὰς ἄλλας Ἀντίλλας προϊόντα καὶ φημίζεται διὰ τὸ ροῦμι της, ποτὸν οἰνοπνευματώδες, παραγόμενον ἀπὸ τὴν μελάσσαν, ἥτις μένει ὡς ὑπόλειμμα κατὰ τὴν παραγωγὴν σακχάρους ἀπὸ σακχαροκάλαμον. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ Κίνγκστον (160.000 κ.).

Πόρτο - Ρίκο. Εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν, κατοικεῖται ὅμως πυκνῶς (232 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) Ἡ ἕκτασις της εἶναι 8900 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 2.263.000 κ. Ἀνήκει εἰς τὰς Ἦν.

Χαρτ. 64. Μικραὶ Ἀντίλλαι.

ταννικαὶ ἀποικίαι, εὐρίσκονται πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὅρενόκου καὶ ἔχουν ἔκτασιν 5.128 τετρ. χιλιομ. πληθυσμὸν δὲ 720.000 κ.

Αἱ νῆσοι **Γουαδελούπα** καὶ **Μαρτινίκα** (ἔκτασις 2.882 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸς 470.000 κ.) ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ θεωροῦμεναι παρὰ ταύτης ὡς μητροπολιτικὸν ἔδαφός της.

Βορειότερον ὄλων καὶ πλησίον τοῦ Πόρτο - Ρίκο εὐρίσκονται αἱ **Παρθένοι** νῆσοι, ἀνήκουσαι ἄλλαι εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας καὶ ἄλλαι εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον. Εἰς τοῦτο ἀνήκουν καὶ αἱ ὑπόλοιποι μικραὶ Ἀντίλλαι πλην τινῶν, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.

Πολιτείας, τῶν ὁποίων θεωρεῖται ὡς μητροπολιτικὸν ἔδαφος καὶ οἱ κάτοικοί της ὡς Ἀμερικανοὶ πολῖται. Οὗτοι εἶναι κατὰ πλειονότητα Νέγροι καὶ Μιγάδες καὶ ὁμιλοῦν Ἰσπανικά, ἐπίσημος ὅμως γλῶσσα εἶναι ἢ Ἀγγλική. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Σάν - Χουάν** (225.000 κ.).

Μικραὶ Ἀντίλλαι

Αὗται εἶναι μικραὶ νῆσοι ἐκτεινόμεναι τοξοειδῶς (Χαρτ. 64) ἀπὸ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὅρενόκου, ποταμοῦ τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Σπουδαϊότερα τούτων εἶναι :

Ἡ νῆσος τῆς **Ἀγ. Τριάδος** (*Τρινιτάντ*) καὶ ἡ νῆσος **Τομπάκο**. Εἶναι ἀμφότερα Βρε-

ΙΙΙ. Ν Ο Τ Ι Ο Σ Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΤΩΝ ΑΝΔΕΩΝ

Γενικά. Δημοκρατίαι τῶν Ἄνδεων λέγονται αἱ Δημοκρατίαι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, αἱ διασχιζόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιμήκους καὶ ὑψηλῆς ὄροσειρᾶς τῶν Κορδιλλιέρων τῶν Ἄνδεων. Εἶναι αὗται : Ἡ εἰς τὰ ΒΔ τῆς Ν. Ἀμερικῆς Δημοκρατία τῆς **Βενεζουέλας** καὶ αἱ πρὸς τὰ δυτικὰ παράλια κατὰ σειράν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, Δημοκρατίαι τῆς **Κολομβίας**, τοῦ **Ἰσημερινοῦ**, τοῦ **Περού**, τῆς **Βολιβίας** καὶ τῆς **Χιλῆς**.

Αἱ **Κορδιλλιέραι τῶν Ἄνδεων** ἀποτελοῦν προέκτασιν τῶν Βραχωδῶν ὄρέων καὶ τῶν ὄρέων τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς (*Ἔγχρ. Χαοτ. ΙΙΙ*). Προχωροῦν κατὰ μῆκος τῆς δυτικῆς, πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν, ἀκτῆς, ἀφοῦ ἀφήσουν μίαν διακλάδωσιν πρὸς τὰ ΒΑ. Ἡ διακλάδωσις αὕτη διασχίζει τὴν Βενεζουέλαν, φθάνουσα μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ (*Σιέρρα Μερίντα 5150 μ.*). Σχηματισθεῖσαι αἱ Ἄνδεις συγχρόνως μὲ τὰ Βραχώδη ὄρη, τὰ Ἰμαλάια, τὸν Καύκασον, τὰς Ἄλπεις τῆς Εὐρώπης κ.λ.π., εἶναι σχετικῶς πρόσφατα ὄρη, μὴ διαβρωθέντα εἰσέτι ἐπαρκῶς, καὶ διὰ τοῦτο ὑψηλά. Τὸ μεγαλύτερον ὕψος τῶν εἰς τὴν κορυφὴν τῶν **Ἀκονκάγκουα**, εὐρισκομένην εἰς τὰ σύνορα Ἀργεντινῆς καὶ Χιλῆς, φθάνει τὰ 7.034 μ., ὑπάρχουν δὲ πολλαὶ κορυφαὶ τῶν ὕψους ἄνω τῶν 5500. Εἰς τὴν ὄροσειρὰν ὑπάρχουν, ὅπως καὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν, πολλὰ ὑψηλὰ ἠφαίστεια, ἄλλα μὲν ἐσβεσμένα, ἄλλα δὲ ἐνεργά. Τὰ ὑψηλότερα τούτων εἶναι εἰς τὴν Δημοκρατίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ, τὸ γνωστὸν ἀπὸ τὰς πολλὰς του ἐκρήξεις ἐνεργὸν ἠφαίστειον **Κοτοπάξι** (5880 μ.) καὶ τὸ ἐσβεσμένον τοιοῦτον **Χιμποράζο** (6310 μ.).

Εἰς τὴν Βενεζουέλαν εἶναι ὄρεινὰ τὰ βόρεια τῆς, τὰ ὅποια διασχίζονται ἀπὸ τὰς Ἄνδεις καὶ τὰ ΝΑ, ὅπου ἐκτείνεται τὸ ὄροπέδιον τῆς **Γουιάνας**. Μεταξὺ τούτων ἐκτείνεται τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ **Ὁρενόκου**. Εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις, διαρροεμένη ἀπὸ τὸν Ὁρενόκον καὶ τοὺς παραποτάμους του. Ὅπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, ἐκεῖ ἡ ἔκτασις καλύπτεται ἀπὸ πυκνὰ δάση. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι, ἐκεῖ εἶναι ἐκτάσεις μὲ ὑψηλὸν χόρτον καὶ δένδρα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σαβάναι δηλαδή, αἱ ὅποια ἐδῶ λέγονται **Λιάνος**. Ὁ Ὁρενόκος εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ποταμοὺς τῆς Γῆς· πηγάζει ἀπὸ τὰς Ἄνδεις καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα.

Τὸ ἔδαφος τῶν ὑπολοίπων Δημοκρατιῶν τῶν Ἄνδεων εἶναι, ὄρεινόν μὲν πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ τὸ κέντρον του, διότι διασχίζεται ἀπὸ τὴν ὄρσειράν τῶν Ἄνδεων, πεδινὸν δὲ πρὸς τὰ ἀνατολικά του, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν προέκτασιν τῶν ποταμιῶν λεκανῶν τοῦ Ὀρενόκου καὶ τοῦ Ἀμαζονίου. Μικραὶ πεδινὰ ἐκτάσεις ὑπάρχουν καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηλικὸν παράλια, εἰς πολλὰ ὅμως μέρη τῶν παραλιῶν αὐτῶν αἱ Ἄνδεις φθάνουν μέχρι τῆς ἀκτῆς.

Ἔλαι αἱ Δημοκρατίαι τῶν Ἄνδεων, ἐξαιρουμένου τοῦ κεντρικοῦ καὶ νοτίου τμήματος τῆς Χιλῆς, εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Ἐπρεπε διὰ τοῦτο νὰ ἔχουν κλίμα ὑγρὸν καὶ θερμὸν. Ἐν τούτοις αὐτὸ δὲν συμβαίνει ἐξ αἰτίας τῶν Ἄνδεων, αἱ ὁποῖαι τὰς διασχίζουν. Εἰς τὰ μέχρι ὕψους 1000 μ. μέρη τῶν Ἄνδεων τὸ κλίμα εἶναι πράγματι θερμὸν καὶ ὑγρὸν, τὰ ἔλη δὲ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰ χαμηλὰ μέρη των τὸ καθιστοῦν ἔτι πλέον ἀνθυγιεινόν. Διὰ τοῦτο τὰ κάτω τῶν 1000 μ. μέρη ἀποφεύγονται ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς. Καλύπτονται ἄλλωστε τὰ μέρη αὐτὰ ἀπὸ πυκνὰ δάση ἢ ἀπὸ σαβάνας καὶ κατοικοῦνται ἀραιότατα καὶ κυρίως ἀπὸ Ἰθαγενεῖς (Ἰνδιάνους). Οἱ περισσότεροι κάτοικοι ζοῦν εἰς τὰ μέρη τὰ εὐρισκόμενα εἰς ὕψος μεταξὺ τῶν 1000 μ. καὶ τῶν 3500 μ., διότι ἐκεῖ τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον.

Ἐξαίρεσιν ἀπὸ τὰ κάτω τῶν 1000 μ. μέρη ἀποτελεῖ μόνον μία παραλιακὴ (πρὸς τὸν Εἰρηλικὸν) λωρὶς ἐδάφους. Αὕτη, ἀρχομένη ἀπὸ τὰς πρὸς τὸν Εἰρηλικὸν ἀκτὰς, φθάνει εἰς ἀπόστασιν 50—150 χιλιομ. πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. Ἔχει μῆκος περὶ τὰ 1300 χιλ. ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἀρχίζουσα ἀπὸ τοῦ παραλλήλου 8° N. πλάτους, δηλ. ἀπὸ τὸ Περου, προχωρεῖ ἐντὸς τῆς Β. Χιλῆς, τῆς ὁποίας καταλαμβάνει τὰ $\frac{3}{4}$. Εἰς τὴν στενὴν καὶ ἐπιμήκη παραλιακὴν αὐτὴν ζώνην τοῦ ἐδάφους, τὸ κλίμα εἶναι ψυχρὸν καὶ ξηρὸν, παρὰ τὸ μικρὸν γεωγραφικὸν πλάτος τῆς ζώνης αὐτῆς. Αἱ βροχαὶ εἰς αὐτὴν εἶναι σπάνιαι καὶ πολλάκις παρέρχονται ἔτη πολλὰ χωρὶς νὰ πέσῃ οὔτε σταγὼν βροχῆς. Σχηματίζεται διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν ἡ κατ'ἀξῆρος ἔρημος Ἄτακάμα. Μεγάλῃ ἐκτασὶς αὐτῆς εὐρίσκεται εἰς τὴν Χιλῆν, ἔχουσα μεγάλα ὄρυγεῖα νίτρου, τοῦ λεγομένου νίτρου τῆς Χιλῆς, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν γεωργίαν ὡς λίπασμα. Τὸ ξηρὸν καὶ ψυχρὸν κλίμα τῆς ζώνης αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι διὰ τῶν παραλιῶν διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα Οὐμπολνι. Τοῦτο κάμνει ψυχρὰ τὰ παράλια καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ πνεύσουν ἐξ αὐτῶν πρὸς τὴν ξηρὰν θαλάσσιον ἄνεμοι χλιαροὶ καὶ πλήρεις ὕδρατμῶν. Ἐνεκα τοῦ

ρεύματος τούτου πνέουν από τον Ειρηνικόν προς τὸ ἐσωτερικόν τῆς ξηρᾶς, ἄνεμοι ψυχροὶ καὶ ξηροί, οἱ ὁποῖοι ἐπιφέρουν πτώσιν τῆς θερμοκρασίας καὶ κάμνουν τὸ κλίμα ξηρὸν καὶ τὰς βροχὰς σπανιωτάτας.

Οἱ **κάτοικοι** ὄλων τῶν Δημοκρατιῶν τῶν Ἰνδῶν εἶναι κατὰ πλειονότητα ἰθαγενεῖς (Ἰνδιάνοι) ἢ Μιγάδες. Οἱ Λευκοί, ἀπόγονοι κυρίως τῶν πρώτων Ἰσπανῶν κατακτητῶν, εἶναι ὀλίγοι καὶ ἀκόμη ὀλιγώτεροι εἶναι οἱ Νέγροι. **Γλῶσσα** ἐπίσημος εἰς ὅλας τὰς Δημοκρατίας εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Αἱ Δημοκρατίαι αὗται τῆς Ν. Ἀμερικῆς κατοικοῦνται ἀραιότατα. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ κυμαίνεται ἀπὸ 3 μέχρι 14 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ., μολονότι τὰ ἐδάφη τῶν χωρῶν αὐτῶν, ὡς ἡφαιστειογενῆ, εἶναι εὐφορότατα καὶ τὸ ὑπέδαφος πλουσιώτατον εἰς ὄρυκτά. Ὑπάρχουν **μεταλλεύματα** παντὸς εἴδους, δὲν ἐλλεῖπει δὲ οὐδὲ ὁ ἄργυρος, ὁ χρυσὸς καὶ οἱ πολύτιμοι λίθοι. Ἡ Βολιβία παράγει τὰ 15% τοῦ παγκοσμίου παραγομένου κασσιτέρου. Ἡ Χιλὴ ἔρχεται δευτέρα εἰς τὸν κόσμον (μετὰ τὰς Ἡν. Πολιτείας) ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χαλκοῦ καὶ πρώτη εἰς τὴν παραγωγὴν νίτρου. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν ἄνθρακες καὶ ἄφθονον πετρέλαιον εἰς τὰς Δημοκρατίας αὐτάς, περισσότερον δὲ εἰς τὴν Βενεζουέλαν, ἢ ὅποια ἔρχεται τρίτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου.

Παρὰ τὰ ἀνωτέρω, τὴν ὑπαρξίν δηλ. πρώτων ὑλῶν, ἄνθρακος καὶ πετρελαίου, ἡ **βιομηχανία**, ἐξαιρουμένης κάπως τῆς Χιλῆς, ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν καὶ οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται σακχαροκάλαμον, καφές, κακάο, βανανέαι, καπνός, ὄρυζα, βάμβαξ, (τὰ ὅποια θεωροῦνται ὡς φυτὰ ἰθαγενῆ τῆς Βενεζουέλας), ἀραβόσιτος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, σῖτος, ὄσπρια, γλυκοπατάτες, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Εἰς τὸ Περού καὶ εἰς τὴν Χιλὴν εὐδοκιμοῦν καὶ καλλιεργοῦνται καὶ ἡ ἄμπελος καὶ ἡ ἐλαία.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι καὶ αὐτὴ πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατρέφονται κυρίως βοοειδῆ καὶ πρόβατα, ὀλιγώτερον δὲ αἴγες. Εἰς τὰ ὄρεινά τοῦ Περού καὶ τῆς Βολιβίας ἐκτρέφονται καὶ δύο εἶδη προβατοειδῶν, τὰ **λάμα**, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς ὑποζύγια καὶ τὰ **ἀλπάκας**.

Λόγω τῆς ἀφθονίας τῶν δασῶν, εἶναι ἄφθονος καὶ ἡ ξυλεία εἰς ὅλας τὰς Δημοκρατίας τῶν Ἰνδῶν. Μεταξὺ τῶν δασικῶν προϊόντων εἶναι καὶ τὸ καουτσούκ (ἀπὸ τὰς φυομένας εἰς τὰ δάση ἐβέας), ὁ φλοιὸς τῆς κιγχόνης (ἀπὸ τὸν ὁποῖον παράγεται ἡ κινίνη), ἡ βανίλλη κ.λ.π.

Γενικῶς ὅλοι αἱ Δημοκρατίαι τῶν Ἑνδεων εἶναι χῶραι πλούσιαι, παρὰ τοῦτο ὅμως κατοικοῦνται ἀραιῶς.

Βενεζουέλα. Ἐχει ἕκτασιν 912.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.600.000 κ. (πυκνότης πληθ. 7 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 65% εἶναι Μιγάδες (Λευκῶν καὶ Ἰνδιάνων). Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Καρακάς** (1.200.000 κ.) εὐρισκόμενον εἰς ὕψος 1000 μ. ἐπὶ τῶν Ἑνδεων. Τὸ **Μαρακάϊμπο** εἶναι ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις (360.000 κ.) καὶ εὐρίσκεται πλησίον πλουσίων πετρελαιοπηγῶν.

Κολομβία. Ἐχει ἕκτασιν 1.138.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 14.500.000 κ. (πυκνότης 12). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 68% εἶναι Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Μπογκότα** (1.200.000 κ.) εὐρισκομένη ἐπὶ τῶν Ἑνδεων καὶ εἰς ὕψος 2653. μ.

Ἰσημερινός. Ἐχει ἕκτασιν 271.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 4.400.000 κ. (πυκνότης 15). Ἐκ τῶν κατοίκων 40% εἶναι Μιγάδες καὶ 40% Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Κίτο** (270.000 κ.) κείμενον εἰς ὕψος 2850 μ.

Περού. Ἐχει ἕκτασιν 1.250.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 10.500.000 κ. (πυκνότης 8). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 49% εἶναι Ἰνδιάνοι, τὰ 38% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Λίμα** κειμένη εἰς τὴν παρακτίον ξηρὰν περιοχὴν (1.200.000 κ.).

Βολιβία. Ἐχει ἕκτασιν 1.100.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.200.000 κ. (πυκνότης 3). Οὐδαμοῦ βρέχεται ὑπὸ θαλάσσης. Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. Ἡ **Σουκρε** (50.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἡ **Λά - Πάζ** (340.000 κ.) εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν Ἑνδεων εἰς ὕψος 3.700 μ. Εἰς τὴν Βολιβίαν εὐρίσκεται καὶ ἡ λίμνη **Τιτικάκα**, ἡ μόνη σημαντικὴ λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Κεῖται εἰς ὕψος 3812 μ. καὶ εἶναι ἡ ὑψηλοτέρα λίμνη τοῦ κόσμου. Ἀνήκει ἐν μέρει εἰς τὴν Βολιβίαν καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Περού. Ἡ λίμνη αὕτη θεωρεῖται ὡς ἡ κοιτὶς μιᾶς φυλῆς Ἰθαγενῶν (Ἰνδιάνων), τῶν **Ἰνκας**, οἱ ὅποιοι εἶχον ἰδρῦσει μεγάλην Αὐτοκρατορίαν, ἐκτεινομένην εἰς τὴν Βολιβίαν, τὸ Περού καὶ τὴν Χιλήν ὅτε οἱ Ἰσπανοὶ

κατέλαβον τὴν Ν. Ἀμερικὴν. Οἱ Ἰσπανοὶ εὗρον τοὺς Ἴνκας νὰ ἔχουν ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένον πολιτισμὸν. Ἦσαν γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι καὶ εἶχον μεγίστην ἐπιδειξιότητα εἰς τὴν κατεργασίαν τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, καθὼς καὶ εἰς τὴν κεραμευτικὴν. Εἶχον γεφύρας, ὕδραγωγεία, ναοὺς, ἀρδευτικὰ ἔργα, καλοὺς δρόμους καὶ ἀξιόλογα μνημεῖα καὶ πόλεις. Πάντα ταῦτα κατεστράφησαν ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς.

Χιλὴ. Ἔχει ἑκτασιν 742.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 7.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 10). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 60% εἶναι Μιγάδες, τὰ 35% Λευκοὶ καὶ τὰ 5% Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Σαντιάγο** (1.348.000 κ. μετὰ τὰ περίχωρα). Τὸ **Βαλπαραΐζο** (270.000 κ.) εἶναι ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς χώρας. Ἐξ ὄλων τῶν χωρῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς μόνον τὰ παράλια τῆς Χιλῆς παρουσιάζουν σημαντικὸν θαλάσσιον διαμελισμὸν, μετὰ πλῆθος νησίδων καὶ κοιλπίσκων παρομοίων πρὸς τὰ Νορβηγικὰ φιορδ.

Εἰς τὴν Χιλὴν ἀνήκει καὶ τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς νήσου **Γῆς τοῦ Πυρός** καὶ μερικαὶ νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἀρκετὰ μακρὰν τῆς Χιλῆς εὐρισκόμεναι. Σημαντικώτερα ἐκ τούτων εἶναι ἡ νῆσος τοῦ **Πάσχα** (ὀνομαζομένη οὕτω, διότι ἀνεκαλύφθη κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα) κειμένη εἰς ἀπόστασιν 3200 χιλ. δυτικῶς τοῦ Βαλπαραΐζο. Εἶναι ὀνομαστή, διότι ἀνευρέθησαν εἰς αὐτὴν παλαιότερα ἀγάλματα, κατασκευασθέντα ἀπὸ προϊστορικοὺς ἀνθρώπους (εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μικρὰς αὐτὰς νήσους ἔζησεν ἐπὶ 4 ἔτη εἰς πειρατῆς καὶ ἡ ἐκεῖ ζωὴ του ἔδωσεν ἀφορμὴν διὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ γνωστοῦ εἰς ὅλους βιβλίου «ὁ Ροβινσὼν Κροῦσος».

ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΛΑ - ΠΛΑΤΑ

Λέγονται χῶραι τοῦ **Λά - Πλάτα** αἱ τρεῖς Δημοκρατίαι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, αἱ διαρρεόμεναι ἀπὸ τὸ ποτάμιον σύστημα **Παραγουάη - Οὐρουγουάη - Παρανά**, ποταμῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα τελικῶς καταλήγουν εἰς τὸν πλατύν, τὸν προσομοιάζοντα μετὰ ποταμόκολπον, ποταμὸν **Λά - Πλάτα**. Αἱ τρεῖς Δημοκρατίαι αὗται εἶναι ἡ **Παραγουάη**, ἡ **Οὐρουγουάη** καὶ ἡ **Ἀργεντινὴ**.

Παραγουάη

Ἡ **Παραγουάη**, ἡ ὁποία δὲν ἔχει διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν, ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς τὸν ποταμὸν Παραγουάην, ὁ ὁποῖος τὴν διαρρέει χωρίζων αὐτὴν εἰς δύο τμήματα : ἓν πρὸς τὰ ἀνατολικά καὶ ἓν πρὸς τὰ δυτικά τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Παραγουάης πηγάζει ἀπὸ τὸ Βραζιλιανὸν ὀροπέδιον **Μάτο - Γκρόσσο**, (τὸ ὁποῖον θὰ ἀνεύρωμεν εἰς τὴν Βραζιλίαν), καὶ συμβάλλει μὲ τὸν πηγάζοντα ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Βραζιλίας ποταμὸν Παρανά, εὐθὺς μόλις ἐξέλθη τῆς χώρας ταύτης. Εἰς τὸ δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ εὐρισκόμενον τμήμα τῆς Παραγουάης αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔδαφος στεππῶδες. Κατοικεῖται ἀραιῶς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Παραγουάης, ὀνομάζεται δὲ **Μέγα Χάκο**. Οἱ κάτοικοί του ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ διατρέφονται μεγάλαι ἀγέλαι βοῶν καὶ ποίμνια προβάτων.

Τὸ ἀνατολικῶς τοῦ ποταμοῦ τμήμα δέχεται ἀρκετὰς βροχὰς καὶ εἶναι λοφῶδες μὲ εὐφόρους κοιλάδας. Κατοικεῖται τοῦτο πυκνότερον καὶ οἱ κάτοικοί του ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος καὶ μανιόκα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, βάμβαξ, καπνός, ὄρυζα, σακχαροκάλαμον, ὀπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐσπεριδοειδῆ καὶ βανανέαι. Καλλιεργεῖται ἐπίσης καὶ ἓν ἀειθαλὲς δενδρύλλιον ὕψους 2—3 μ., τὰ φύλλα τοῦ ὁποῖου ξηραίνόμενα καὶ τριβόμενα μεταβάλλονται εἰς κόνιν, τὸ λεγόμενον *τέιον Ματέ* ἢ *τσάι τῆς Παραγουάης*. Τὸ ἀρέψιμα τούτου ἐκτιμᾶται πολὺ εἰς ὅλην τὴν Ν. Ἀμερικὴν.

Ἐπιπλέον ὑπάρχουν πολλά, μένουσιν ὁμως ἀνεκμετάλλευτα ἐλλείψει συγκοινωνιῶν καὶ ἡ **βιομηχανία** ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν. Ἐξάγονται κυρίως κρέατα διατετηρημένα καὶ εἰς κονσέρβας καὶ τέιον ματέ, μὲ τὴν παρασκευὴν τῶν ὁποίων ἀπασχολεῖται κυρίως ἡ βιομηχανία τῆς χώρας, βάμβαξ, βανάναι καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 1.700.000 κ. καὶ ἡ ἔκτασις εἰς 407.000 τετρ. χιλιομ. (πυκνότης πληθ. 4). Οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ τὰ 97% Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. **Γλώσσα**, ἡ Ἰσπανικὴ καὶ θρησκεία, ὁ Καθολικισμὸς. Ἡ Ἀσουσιὸν ἢ Ἀσουνθιὸν (210.000 κ.) κειμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Παραγουάη καὶ ἐν τῷ μέσῳ πορτοκαλεῶν, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ούρουγουάη

Κειμένη αυτή μεταξύ τῆς Βραζιλίας, τῆς Ἀργεντινῆς καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἔχουσα ἔκτασιν 187.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κ. (πυκνότης πληθ. 15) ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 85% εἶναι Λευκοὶ (Ἰσπανικῆς ἢ Ἰταλικῆς καταγωγῆς) καὶ τὰ 12% Μιγάδες. Μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας συγκεντροῦται εἰς τὴν πρωτεύουσαν **Μοντεβίδεο** (800.000 κ.), ἡ ὁποία, εὐρισκομένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ **Λά - Πλάτα**, εἶναι εἰς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου.

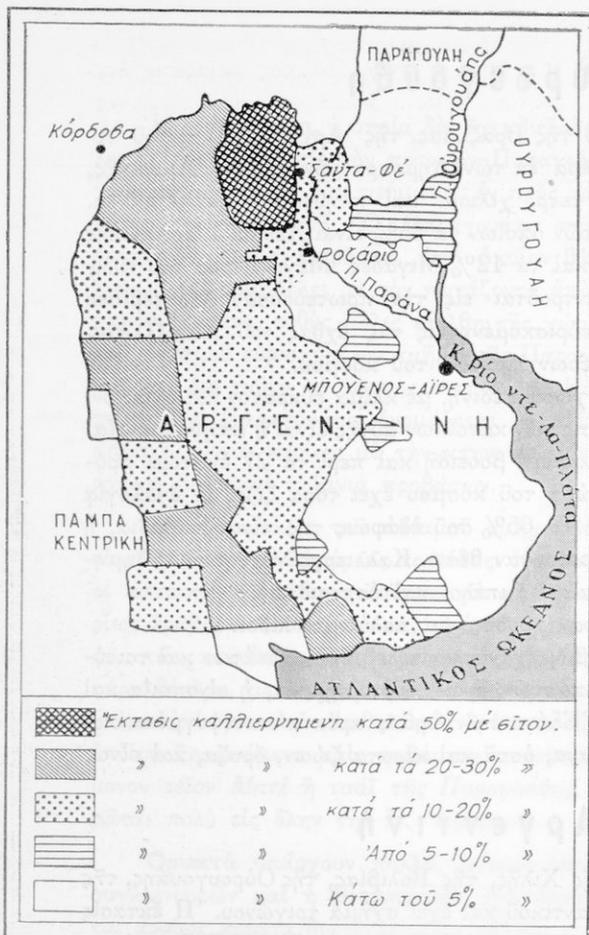
Ἡ Ούρουγουάη εἶναι χώρα πεδινή, μὲ κλίμα εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, ἡ κυριώτερα δὲ ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων αὐτῆς εἶναι ἡ **κτηνοτροφία**. Διατρέφονται περὶ τὰ 8 ἑκατομ. βοοειδῶν καὶ περὶ τὰ 27 ἑκατομ. πρόβατα, οὐδεμία δὲ ἄλλη χώρα τοῦ κόσμου ἔχει τόσα ζῶα, ἐν ἀναλογία πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς. Τὰ 65% τοῦ ἐδάφους τῆς εἶναι λειβάδια, ἡ δὲ γεωργία κατέχει δευτερεύουσαν θέσιν. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, καπνός, λίνον, ἐλαῖαι, ἄμπελοι καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

Ἐπίσης εἰς τὴν χώραν χρυσὸς καὶ πολύτιμοι λίθοι.

Ἀνεπτυγμένη εἶναι ἡ βιομηχανία κατεψυγμένων κρεάτων καὶ τοιούτων εἰς κονσέρβας καὶ ἀλιπάστων, ἡ καπνοβιομηχανία, ἡ οἰνοποιία καὶ ἡ βιομηχανία δερμάτων. Ἐξάγονται κυρίως κρέατα κατεψυγμένα καὶ εἰς κονσέρβας, ἔριον, δέρματα, ὀστᾶ καὶ κέρατα ζῶων, ὄρυζα, καὶ οἶνοι.

Ἀργεντινῆ

Ἐκτείνεται μεταξύ τῆς Χιλῆς, τῆς Βολιβίας, τῆς Ούρουγουάης, τῆς Παραγουάης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ ἔχει σχῆμα τριγώνου. Ἡ ἔκτασις τῆς εἶναι 2.780.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 21.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8). Τὸ δυτικὸν τμήμα, διασχιζόμενον ἀπὸ τὰς Ἄνδεις, εἶναι ὄρεινόν καὶ πολλαὶ κορυφαὶ τῶν Ἄνδεων ἔχουν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν ὕψος ἄνω τῶν 5.000 μ. Εἰς τὰ πρὸς τὴν Χιλιήν σύνορα εὐρίσκεται καὶ ἡ ὑψηλότερα κορυφή τῶν Ἄνδεων, ἡ **Ἄκονκάγκουα** (7034 μ.). Ἀνατολικῶς τῶν Ἄνδεων, αἱ ὁποῖαι ἐδῶ δὲν ἔχουν μέγα πλάτος, ἀρχίζουσι μεγάλας πεδιάδας τῆς Ἀργεντινῆς. Εἰς τὰ βόρεια αἱ πεδιάδες αὐταὶ δέχονται ὀλίγας βροχὰς καὶ συνεχίζεται εἰς αὐτὰς τὸ « Μέγα Χάκο », τὸ ὁποῖον εἶδομεν εἰς τὴν Παραγουάην. Ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεὶς

Χαρτ. 65. Ἀργεντινή : Κατανομή καλλιερρείας σίτου.

κυριώτερα ἀπασχολήσεις τῶν κατοίκων. Μεταξὺ τῶν καλλιερρειῶν τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ τοιαύτη τῶν σιτηρῶν, γινομένη κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Πάμπας, ὅπου τὰ ὑπάρχοντα **μαυροχόματα** (ἀπὸ τὴν ξηραينوμένην καὶ σηπομένην κατ' ἔτος ὑψηλὴν χλόην,) εἶναι καταλληλότατα διὰ τὴν καλλιέρρειάν των. Καλλιερροῦνται ἐπίσης ἀραβόσιτος, βρώμη, λίνον, σακχαροκάλαμον, τέιον ματέ (Χαρτ. 66). Ἡ κτηνοτροφία μὲ βοοειδῆ καὶ πρόβατα (44.000.000 βοοειδῆ καὶ

πρὸς Ν. αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι, ἢ χλόη πυκνότερα σχηματίζουσα τὴν καλουμένην Ἀργεντινὴν Πάμπας, (προσομοίαν μὲ τὰς σαβάνας, χωρὶς ὅμως οὐδὲ ἐν δένδρον). Εἶναι αἱ Πάμπας αὐταὶ ἐκτάσεις κατ' ἐξοχὴν καταλληλοὶ διὰ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν καλλιέρρειαν σιτηρῶν. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀργεντινῆς δέχεται ἐλαχίστας βροχὰς τόσον, ὥστε τὸ ἔδαφος νὰ γίνεται πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ ἰδίως τὰ ΒΔ. τῆς χώρας τελείως ἐρημικόν. Ὀλίγα βροχαὶ πίπτουν καὶ εἰς τὴν Παταγονίαν, εἰς τὰ νότια δηλαδὴ τῆς Ἀργεντινῆς, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἔδαφος εἶναι στεππῶδες ἢ τελείως ἐρημικόν.

Ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι αἱ

48.000.000 πρόβατα) έχει και αυτή εις τὰς Πάμπας μεγίστην ἀνάπτυξιν. Γίνεται ἐξαγωγή κρεάτων, ἐρίων, δερμάτων και γαλακτοκομικῶν προϊόντων.

Ὅρυκτά υπάρχουν ἀρκετά, ὄχι ὅμως και ἀνθρακες, ὥστε νὰ ὑπάρχη ἀνεπτυγμένη βιομηχανία. Και τῶν ὑπαρχόντων ἄλλωστε ὀρυκτῶν δὲν γίνεται ἀρκετὴ ἐκμετάλλευσις, ἐλλείπει συγκοινωνιῶν.

Ἡ **Βιομηχανία** περιορίζεται εις τὴν παρασκευὴν κατεψυγμένων κρεάτων και κονσερβῶν, ἀλιπάστων, βουτύρου και τυροῦ, δερμάτων και σακχάρως.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀργεντινῆς εἶναι κατὰ 90% Λευκοί, Ἰσπανικῆς κυρίως καταγωγῆς και τὰ ὑπόλοιπα 10% Μιγάδες. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ και θρησκεία ὁ Καθολικισμός.

Τὸ Μπουένος-Ἀἴρες (4.600.000 κ.) μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων και λιμένων τοῦ κόσμου, εὐρισκομένη εις τὰς ἐχθας τοῦ Λά-Πλάτα, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : Ἡ **Κόρδοβα** (500.000 κ.), ἡ **Ροζάριο** (750.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν εις τὸν ποταμὸν Παρανά. Ἡ **Λά - Πλάτα** (300.000 κ.) κ.λ.π.

Χαρτ. 66. Γεωργία, κτηνοτροφία Ἀργεντινῆς.

Γῆ τοῦ Πυρός

Εἰς τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται συστάς νήσων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκατοικήτων, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν καὶ τὴν Χιλῆν. Μεγαλυτέρα ἐκ τούτων εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Μαγγελάνου ἀνακαλυφθεῖσα νῆσος, ἡ λεγομένη **Γῆ τοῦ Πυρός** (διότι οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς νήσου ἤναπτον πολλὰς πυράς, εὐθὺς ὡς ἔβλεπον πλοῖον). Χωρίζεται αὕτη ἀπὸ τὴν Ν. Ἀμερικὴν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Μαγγελάνου καὶ ἔχει ἕκτασιν 48.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 5.000 κ. Οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Εὐρωπαϊῶν ἐπιδιδόμενων εἰς τὴν ἀλιεῖαν (ιδίως φαλαινῶν), εἶναι ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνοι, λεγόμενοι **Φουέγιοι**. Ζοῦν οὗτοι εἰς πρωτόγονον κατάστασιν καὶ περιπλανῶνται ἀνά τὴν νῆσον σχεδὸν γυμνοί, μολονότι ἐπικρατεῖ δριμύ ψυχρος, διότι ἡ Γῆ τοῦ Πυρός ἔχει κλίμα ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν. Εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς εὐρίσκεται τὸ ἀκρωτήριο **Χόρν**, τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριο τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὴν Χιλῆν, τὸ δὲ ἀνατολικὸν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν.

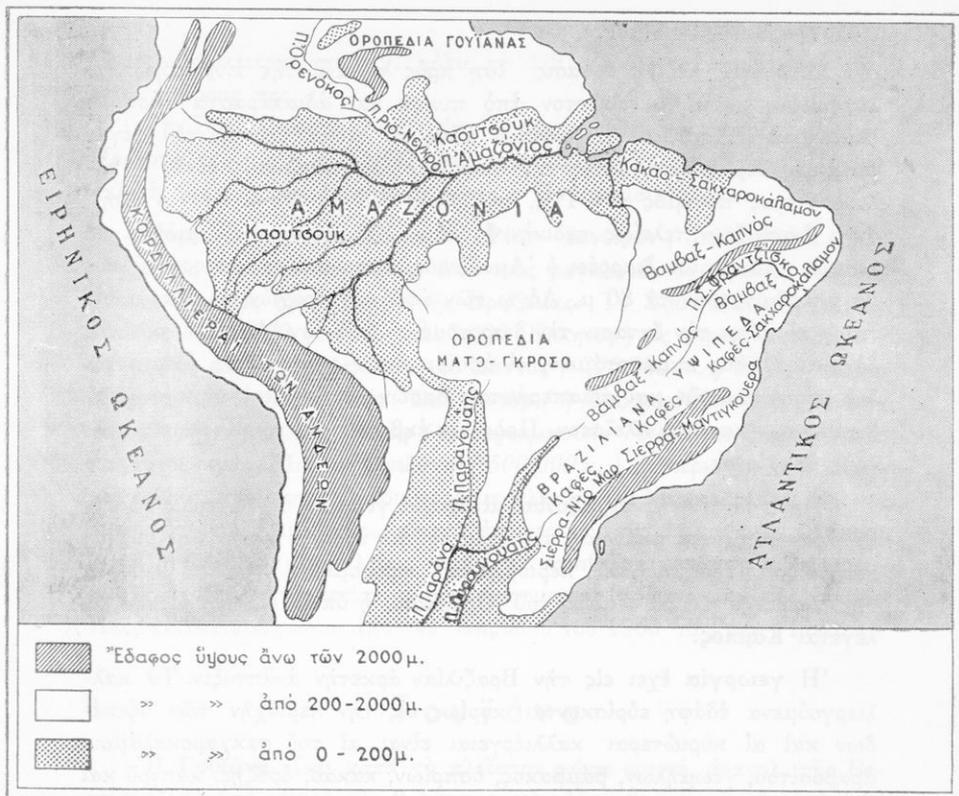
Νῆσοι Φάλκλαντ ἢ Μαλβίνοι νῆσοι

Εἶναι μία συστάς νήσων κατοικουμένων ἀπὸ 2000 κ. ἀσχολουμένων μὲ τὴν ἀλιεῖαν. Ἀνήκουν αὗται εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον, ὅπως καὶ αἱ ΝΑ. τῆς Γῆς τοῦ Πυρός νῆσοι **Σχέτλανδ**, **Ν. Ὀρκάδες** ἢ **Ὀρκευ**, ἡ νῆσος **Νέα Γεωργία** καὶ ἡ συστάς τῶν νήσων **Νοτίων Σάντουϊτς** (Ἐγγρ. Χαρτ. Ἀνταρκτικῆς).

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ AMAZONIOY

Βραζιλία

Ἡ **Βραζιλία** εἶναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ 22 αὐτοδιοικουμένης πολιτείας καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ **Ἡν. Πολιτεία τῆς Βραζιλίας**. Εἶναι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα εἰς ἕκτασιν κράτη τῆς Γῆς (πέμπτη εἰς ἕκτασιν μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν, τὸν Καναδᾶ, τὴν Κίναν καὶ τὰς Ἡν. Πολιτείας). Ἡ ἕκτασις τῆς εἶναι 8.514.000 τετρ. χιλιομετρ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 68.000.000 κ. κατὰ πλειονότητα

Χαρτ. 67. Μορφολογία εδάφους Βραζιλίας.

(62%) Λευκοί. Ύπάρχουν και άρκετοι (22%) Μιγάδες και Νέγροι (14%). Οί Ίθαγενείς (Ίνδιάνοι) εΐναι ελάχιςτοι, μόλις φθάνοντες τά 2% τού πληθυσμού. Οί περισσότεροι Ίνδιάνοι ζοϋν εις τó εσωτερικόν τής χώρας και ιδίως εις τά ανεξερεϋνήτα εισέτι δάση τής **Άμαζονίας** και τού όροπεδίου **Μάτο - Γκρόσσο**, εύρισκονται δέ εις ήμιαγριάν κατάστασιν.

Τó σημαντικώτερον και πυκνότερον κατοικούμενον τμήμα τής Βραζιλίας εΐναι τά πρós Α., πρós τόν Άτλαντικόν δηλ. εύρισκόμενα ύψίπεδα, τó ύψος τών όποίων εΐναι 300—900 μ. Τά ύψίπεδα ταϋτα διασχίζονται άπό μερικά άρκετά ύψηλά όρη. Πρós Δ. τών ύψιπέδων έκτείνεται τó μέγα όροπέδιον **Μάτο - Γκρόσσο** και ΒΔ. τούτου

μία απέραντος πεδινή έκταση ίση προς τὸ 1/2 τῆς Εὐρώπης, καλυπτομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ πυκνὰ καὶ ἀδιαπεράστα δάση, ἡ **Ἀμαζονία** (Χαρτ. 67). Ὀφείλει αὕτη τὸ ὄνομά της εἰς τὸν μέγαν ποταμὸν Ἀμαζόνιον, ὅστις τὴν διαρρέει. Ὁ **Ἀμαζόνιος** εἶναι ὁ πολυυδροτότερος ποταμὸς τῆς Γῆς, τὰ ὕδατά του δὲ ἔχουν ἥσυχον ροήν, διότι διασχίζουν τελείως πεδινήν έκτασιν. Εἰς μῆκος 3400 χιλιομ. τὸ ἔδαφος, τὸ ὁποῖον διαρρέει ὁ Ἀμαζόνιος, παρουσιάζει διαφορὰν ὕψους μὴ υπερβαίνουσαν τὰ 80 μ. Λόγω τῶν ἀφθόνων βροχῶν, αἱ ὁποῖαι πίπτουν εἰς ὅλην τὴν έκτασιν τὴν διαρροεμένην ἀπὸ τὸν Ἀμαζόνιον, οὗτος δέχεται πλῆθος παραποτάμων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος, διέρχονται διὰ μέσου πυκνῶν καὶ ἀδιαπεράστων δασῶν, ἀκόμη καὶ σήμερον ἀνεξερευνητῶν κατὰ τὸ πλεῖστον. Πρὸς τὰς ἐκβολὰς του χωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας.

Πρὸς τὰ Ν. τῆς Ἀμαζονίας αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι, τὰ δάση ἀραιοῦνται καὶ φθάνομεν εἰς περιοχὴν μὲ ὑψηλὴν χλόην καὶ συστάδας δένδρων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, περιοχὴν δηλ. προσομοίαν πρὸς τὰς σαβάνας τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰ Λιάνος τοῦ Ὁρενόκου, ἡ ὁποία εἰς τὴν Βραζιλιάν λέγεται **Κάμπος**.

Ἡ **γεωργία** ἔχει εἰς τὴν Βραζιλιάν ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Τὰ καλλιεργούμενα ἐδάφη εὐρίσκονται κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὑψηπέδων καὶ αἱ κυριώτεραι καλλιέργειαι εἶναι αἱ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἀραβοσίτου, γεωμήλων, βάμβακος, ὀσπρίων, κακάο, ὀρούζης, καπνοῦ καὶ κυρίως τοῦ καφέ, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὰ 40% τῶν ἐξαγωγῶν τῆς Βραζιλίας. Ἀλλὰ καὶ **κτηνοτροφίαν** ἔχει ἀνεπτυγμένην ἡ Βραζιλία καὶ δάση ἄφθονα. Ὑπολογίζονται εἰς 62 ἑκατομ. τὰ διατρεφόμενα βοοειδῆ, εἰς 36 ἑκατομ. τὰ πρόβατα καὶ εἰς 20 ἑκατομ. χοῖροι. Ἡ ξυλεία, τὸ καουτσούκ, τὸ τέιον ματέ, ἡ κινίνη, τὰ κάρυα τῆς Βραζιλίας, τὰ Ἰνδοκάρυα κ.λ.π., παρέχονται ἀφθόνως ἀπὸ τὰ δάση της. Διὰ τοῦτο, πλὴν τοῦ καφέ, ἐξάγει ἡ Βραζιλία βάμβακα, σάκχαριν, κρέατα, δέρματα καὶ διάφορα δασικὰ προϊόντα.

Ὁ **ὀρυκτὸς πλοῦτος** εἶναι ἐπίσης σημαντικός. Ὑπάρχει σίδηρος, χρυσός, ἀδάμαντες καὶ περὶ τὰ 20 ἄλλα μεταλλεύματα, καθὼς καὶ ἀνθρακες. Ἡ **βιομηχανία**, ἀν καὶ διαρκῶς ἀναπτύσσεται, εὐρίσκεται εἰσέτι μακρὰν τῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας, διότι δὲν ἔχει ἀναπτύξει ἀκόμη παρὰ μικρὸν ποσοστὸν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν της πηγῶν.

Σήμερα καλλιεργείται π.χ. μόλις τὸ 1/5 τοῦ δυναμένου νὰ καλλιεργηθῇ ἐδάφους τῆς.

Τὴν Βραζιλίαν τὴν ἀνεκάλυψαν οἱ Πορτογάλοι καὶ ὑπῆρξεν ἀποικία Πορτογαλικὴ μέχρι τοῦ 1822. Διὰ τοῦτο ὀμιλεῖται εἰς αὐτὴν ἡ Πορτογαλικὴ γλῶσσα καὶ **θρησκεία** εἶναι ὁ Καθολικισμὸς.

Κυριώτεροι πόλεις εἶναι : τὸ **Ρίον - Ιανέιρον** (3.000.000 κ.) μίᾳ σύγχρονος βιομηχανικὴ πόλις, ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους λιμένας τοῦ κόσμου, καὶ τέως πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας. Τὸ **Σάο - Πάολο** ("Ἅγιος Παῦλος 3.300.000 κ. ἐξ ὧν καὶ 7.000 "Ἕλληνες) εἰς περιοχὴν παράγουσαν πολὺν καφέν· ἔχει ἐπίγειον τὸ **Σάντος** (300.000 κ.) ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται πολὺς καφές. **Σάν - Σαλβαντόρ** (ἢ **Μπάγια** 500.000 κ.), ὁ δεῦτερος λιμὴν τῆς χώρας. **Ρεσιφ** (ἢ **Περναμπουό** 700.000 κ.) σημαντικὸς καὶ αὐτὸς λιμὴν. **Μπέλο-Οριζόντε** (500.000 κ.) εἰς περιοχὴν ὅπου ὑπάρχει χρυσός, ἀδάμαντες καὶ διάφορα μεταλλεύματα. **Μανσός** (110.000 κ.) λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀμαζονίου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀμαζονίας. **Μπραζίλια** (120.000), μίᾳ τελείως νέα πόλις, κτισθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν, πρὸ τοῦ 1960, τετραετίας. Εἶναι ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας, ἀντικαταστήσασα ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1960 τὸ Ρίον—Ιανέιρον.

Γουϊάνα

Ἡ **Γουϊάνα** εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον χώρα ὀρεινὴ, ἀνατολ. τῆς Βενεζουέλας κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης, μὲ κλίμα θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, καλύπτεται δὲ ἀπὸ μεγάλα δάση. Κατέχεται ἀπὸ τοὺς Γάλλους, τοὺς Ὁλλανδοὺς καὶ τὸ Ἡν. Βασίλειον.

Γαλλικὴ Γουϊάνα. Ἔχει ἑκτασιν 91.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ Α. ἄκρον τῆς Γουϊάνας καὶ πληθυσμὸν 28.000. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Καυένη** (15.000 κ.). Ἐκεῖ ἦσαν τὰ κότεργα (κατηργηθέντα ἤδη), εἰς τὰ ὁποῖα ἀπεστέλλοντο οἱ βαρupoινῖται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν.

Ὁλλανδικὴ Γουϊάνα (ἢ **Σούριναμ**). Ἔχει ἑκτασιν 143.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ κεντρικὸν τμήμα τῆς Γουϊάνας καὶ πληθ. 240.000 κ. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Παραμαρίμπο** (100.000 κ.).

Βρετ. Γουϊάνα. Ἔχει ἑκτασιν 215.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ Δ. ἄκρον τῆς Γουϊάνας καὶ πληθ. 485.000 κ. Πρωτεύουσα ἡ **Τζωρτζτάουν** (120.000 κ.).

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἡ Ἀμερική εἶναι ἡ δευτέρα (μετὰ τὴν Ἀσίαν) ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν ἥπειρος (42 ἑκατ. τετρ. χιλιομ.). Ἐκτείνεται μεταξύ τοῦ Εἰρηρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἀνήκει ὁλόκληρος εἰς τὸ Δ. ἡμισφαίριον. Χωρίζεται εἰς δύο μεγάλα τμήματα, τὴν Β. καὶ τὴν Ν. Ἀμερικήν, συνδεδόμενα μεταξύ των, διὰ σχετικῶς στενῆς λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία λέγεται **Κεντρικὴ Ἀμερική**. Τὸ στενότερον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, πλάτους 47 χιλιομ., εἶναι ὁ **Ἴσθμὸς τοῦ Παναμᾶ**. Εἰς τοῦτο ἔχει διανοιχθῆ ἡ **διώρυξ τοῦ Παναμᾶ**, ἡ ὁποία συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηρηνικόν. Ἡ Ἀμερική ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸν Χριστόφορον Κολόμβον τὸ 1492 μ.Χ., φαίνεται ὅμως ὅτι πολὺ πρὸ τοῦ Κολόμβου εἶχον μεταβῆ μέχρις αὐτῆς οἱ Νορβηγοὶ θαλασσοπόροι Βίκινγκς.

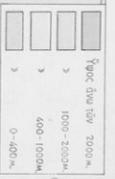
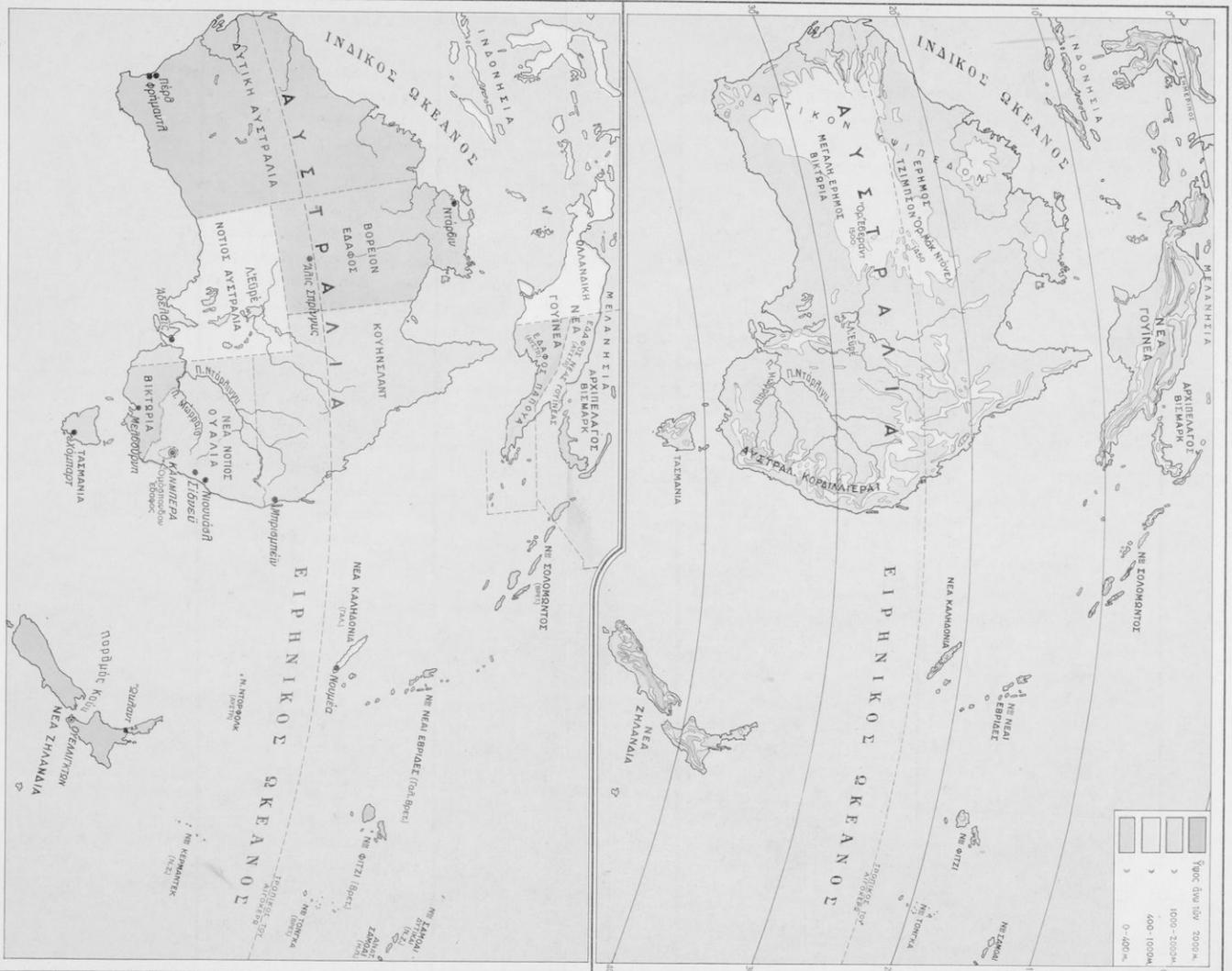
Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ Β. καὶ ἡ Κεντρικὴ Ἀμερική ἔχουν ἀρκετὸν θαλάσσιον διαμελισμόν. Εἰς τὴν Β. Ἀμερικήν σχηματίζονται πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι νῆσοι, κόλποι καὶ χερσόνησοι. Ἡ μεγαλύτερα τῶν νήσων αὐτῶν εἶναι ἡ **Γροινλανδία**, ὁ μεγαλύτερος κόλπος ὁ **Οὐδσονος** καὶ αἱ σπουδαιότεραι τῶν χερσονήσων ἡ τῆς **Ἀλάσκας**, ἡ τοῦ **Λαβραδόρ**, ἀπέναντι τῆς ὁποίας πρὸς Α. εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Νέα Γῆ** καὶ ἡ χερσόνησος τῆς **Σκωτίας**. Εἰς τὰ Ν. τῆς Β. Ἀμερικῆς σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς **Φλωρίδος** καὶ ὁ κόλπος τοῦ **Μεξικοῦ**, εἰς δὲ τὰ δυτικὰ τῆς ἡ χερσόνησος τῆς **Καλιφορνίας**. Ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀσίαν διὰ τοῦ ἀβαθοῦς πορθμοῦ τοῦ **Μπέρινγκ** (Βεριγγείου). Τὸ βορειότερον ἄκρον τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι τὸ ἀκρωτήριο **Μπάρρου**. Εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικήν ἡ μεγαλύτερα χερσόνησος εἶναι ἡ χερσόνησος **Γιουτακάν** (Μεξικόν). Ὁ κόλπος τοῦ Μεξικοῦ καὶ ἡ **Καραϊβικὴ Θάλασσα** ἢ **Θάλασσα τῶν Ἀντιλλῶν** ἀπομονοῦνται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν διὰ τῶν πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἐκτεινομένων, τοξοειδῶς ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Ὁρενόκου, νήσων. Αἱ νῆσοι αὗται εἶναι αἱ **Μπαχάμα** καὶ αἱ **Μικραὶ καὶ Μεγάλαι Ἀντίλλαι**. Βορειότερον ἀπὸ τὰς Μπαχάμας εὐρίσκονται αἱ νῆσοι **Βερμούδαι**.

Ἡ Ν. Ἀμερική παρουσιάζει ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμόν καὶ κατὰ τοῦτο προσομοιάζει μὲ τὴν Ἀφρικήν. Μόνον εἰς τὰ νότια παράλια τῆς Χιλῆς ἡ θάλασσα εἰσχωροῦσα ἐντὸς τῆς ξηρᾶς σχηματίζει πλῆθος

μικρῶν κολπίσκων, παρομοίων πρὸς τὰ Νορβηγικὰ φιόρδ, καὶ πλῆθος νήσων. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Γῆ τοῦ Πυρός**, χωριζομένη ἀπὸ ταύτης διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μαγγελάνου**. Εἰς τὸ ΝΑ. ἄκρον τῆς νήσου ταύτης εὐρίσκεται τὸ ἀκρωτήριον **Χόρν**, τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἡ ἀπόστασις τούτου ἀπὸ τοῦ βορειότερου ἀκρωτηρίου Μάπρουου, καθορίζουσα τὸ μῆκος τῆς ἡπείρου, εἶναι 18.000 χιλιομ. Πρὸς Α. τῆς Γῆς τοῦ Πυρός εὐρίσκονται αἱ νῆσοι **Μαλβίνοι ἢ Φάλκλαντ** καὶ ΝΑ αἱ νῆσοι **Ν. Σάντουϊτς**, αἱ Ὀρκάδες καὶ ἡ νῆσος **Ν. Γεωργία**.

Κάθετος διαμελισμός. Ὀλόκληρος ἡ Δ., ἡ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δηλ., Ἀμερικῆ, εἶναι χώρα ὄρεινῆ, διασχιζομένη ἀπὸ ὑψηλὰς ὄροσειράς, σχηματισθείσας συγχρόνως μὲ τὰς Ἄλπεις. Πλὴν τῆς **Παρακτιῦ ὄροσειράς**, τῶν **Καταρρακτωδῶν** (Κασκέητ) καὶ τῆς **Σιέρρα - Νεβάδα**, ἡ Β. Ἀμερικῆ διασχίζεται κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος ὑπὸ τῆς ἐπιμήκους **σειράς** τῶν **Βραχωδῶν ὀρέων**. Αὕτη ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Ἀλάσκαν, ὅπου ἔχει καὶ τὸ μεγαλύτερον ὕψος τῆς (εἰς τὸ ὄρος Μάκ - Κίνλεϋ, 6237 μ.) συνεχίζεται καὶ ἐντὸς τοῦ Μεξικοῦ μὲ τὴν **Σιέρρα - Μάντρε** (5452) καὶ διὰ τῶν ὀρέων τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, μὲ τὰς **Κορδιλλιέρας τῶν Ἄνδεων**. Αὗται διασχίζουν τὰ δυτικὰ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἀφίνουσαι καὶ μίαν διακλάδωσιν πρὸς τὰ ΒΑ. (Βενεζουέλαν). Εἶναι ὑψηλότεραι τῶν Βραχωδῶν ὀρέων, ἡ δὲ ὑψηλότερα τῶν κορυφῆ, ἡ **Ἀκονκάγκουα**, φθάνει τὰ 7034 μ. Εἰς τὰς ὄροσειράς τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ὑπάρχουν πολλὰ ἠφαιστεία ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα καὶ οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ ὄχι σπανίως καταστρεπτικοὶ εἰς ὅλον τὸ δυτικόν, τὸ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δηλ., τμήμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἀποτελεῖ τοῦτο μετὰ τῶν ἀνατολικῶν καὶ νοτιοανατολικῶν τῆς Ἀσίας τὴν λεγομένην « **ζώνην πυρός τοῦ Εἰρηνικοῦ** » λόγῳ τῶν πολλῶν ἠφαιστείων, τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἐκεῖ.

Εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου ὑπάρχουν ὄρη, ἀλλὰ χαμηλά, διότι σχηματισθέντα παλαιότερον ἔχουν ἀρκούντως διαβρωθῆ. Τὰ ὄρη ταῦτα δὲν εἶναι συνεχῆ· διακόπτονται ἀπὸ πεδιάδας ἢ ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Εἶναι ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον τὰ ὄροπέδια τοῦ **Λαβραδόρ**, τὰ **Ἀππαλάχια ἢ Ἀλεγάνια** ὄρη, τὰ ὄροπέδια τῆς **Γουϊάνας**, τὰ **Βραζιλιανὰ ὑψίπεδα** καὶ τὸ ὄροπέδιον τοῦ **Μάτο - Γκρόσσο**. Διακόπτονται ταῦτα ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, τὰς ποταμίους λεκάνας τοῦ Ὀρενόκου καὶ τὴν τοῦ Ἀμαζονίου, ἡ ἔκτασις τῆς ὁποίας εἶναι σχεδὸν τὸ

Χάρτ. VIII Θρακία

1/2 τῆς Εὐρώπης. Αἱ μεγάλαι αὐταὶ πεδιναὶ ἐκτάσεις, καθὼς καὶ ἡ μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν καὶ τῶν Ἀππαλαχίων ἐκτεινομένη μεγάλη πεδιάς, κάμουν τὴν Ἀμερικὴν νὰ ἔχη μέσον ὕψος μικρότερον τῆς Ἀφρικῆς ἂν καὶ ἔχει ὑψηλότερα ταύτης ὄρη (μέσον ὕψος Β. Ἀμερικῆς 550 καὶ νοτίου 600 μ.).

Κλίμα. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Β. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται εἰς τὴν Εὐκρατον ζώνην. Ἐν τούτοις ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι χαμηλή, ὅσον δὲν δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους. Τοῦτο, διότι ἡ μεγάλη πεδινὴ ἐκτασις, ἡ ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, ἀφίνει ἐλευθέρους τοὺς ἀπὸ βορρᾶ πνέοντας ἀνέμους, οἱ ὅποιοι προκαλοῦν μεγάλην πτώσιν τῆς θερμοκρασίας.

Τὰ θέρη εἶναι θερμά, διότι κατ' αὐτὰ πνέουν, πάλιν ἀνεμποδίστως, ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, θερμοὶ ἀνεμοί. Τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν βορειότερα (μέχρι τῆς Ν. Γῆς) παράλια τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι πολὺ ψυχρότερα τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀντιστοιχῶν παραλίων. Τοῦτο, διότι διὰ τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίων διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα *Λαβραδόρ*, ἐνῶ διὰ τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν διέρχεται τὸ θερμὸν ρεῦμα *Κοῦρο—Σίβο*. Νοτιώτερον ὅμως τῆς Νέας Γῆς, αἱ θερμοκρασίαι τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παραλίων ἐξισοῦνται· ἄλλωστε νοτιώτερον τῆς Νέας Γῆς διέρχεται διὰ τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίων τὸ θερμὸν *Ρεῦμα τοῦ Κόλπου*, προερχόμενον ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ.

Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ εἰς τὴν Παράκτιον ὀροσειρὰν καὶ τὰ Καταρακτώδη ὄρη. Ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς ἀνατολάς, δηλ. πρὸς τὰ ὀροπέδια, αὐταὶ γίνονται ὀλιγώτεραι καὶ ὑπάρχουν περιοχαί, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι κάτω τῶν 0,25 μ. ἔτησίως. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ἔρημοι.

Πολλαὶ εἶναι αἱ βροχαὶ καὶ εἰς τὰ παράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Ὅσον ὅμως ἀπομακρυνόμεθα πρὸς δυσμάς, πρὸς τὰς ἀπεράντους δηλαδὴ πεδινὰς ἐκτάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ, γίνονται αἱ βροχαὶ ὀλιγώτεραι. Γενικῶς αὐταὶ εἶναι περισσότεραι ἀνατολικῶς καὶ ὀλιγώτεραι δυτικῶς τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν 100°.

Εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος των εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Ἐξάίρεσιν ἀποτελοῦν τὰ βόρεια τοῦ Μεξικοῦ

και τα νότια τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν Εὐκρατον ζώνην. Ἐπίσης καὶ ἡ παραλιακὴ, ἐρημικὴ ζώνη, τοῦ Περοῦ καὶ τῆς Χιλῆς, ἔχει κλίμα ψυχρὸν καὶ ξηρὸν (παρὰ τὸ μικρὸν γεωγραφικὸν πλάτος) λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου ψυχροῦ *Ρεύματος Οὐμπολντ*. Αἱ ὀλιγώτεραι βροχαὶ πίπτουν: Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὄροπεδίων τῆς Β. Ἀμερικῆς, ὅπου ἡ ἔρημος Μοχαίβ καὶ διάφοροι ἄλλαι ἐρημικαὶ ἐκτάσεις, εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὄροπεδίων τοῦ Μεξικοῦ, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐρήμου Ἀτακάμα καὶ τέλος εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Ἀργεντινῆς καὶ τὴν Παταγονίαν. Αἱ περισσώτεραι βροχαὶ πίπτουν πλησίον τοῦ Ἴσημερινοῦ.

Βλάστησις. Ὅπου πίπτουν καθ' ὅλον τὸ ἔτος πολλαὶ βροχαί, ὑπάρχουν πολλὰ καὶ μεγάλα δάση. Οὕτω δάση ὑπάρχουν εἰς τὴν Παράκτιον ὄροσειράν, τὰ Καταρρακτώδη καὶ τὰ Ἀππαλάχια ὄρη. Ἀρκετὰ μεγάλα δάση ἀπὸ κωνοφόρα, τὰ ὁποῖα ἀντέχουν εἰς τὸ ψῦχος, ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὸν Καναδᾶν. Ἀλλὰ τὰ μεγαλύτερα καὶ πυκνότερα δάση ἀνευρίσκονται πλησίον τοῦ Ἴσημερινοῦ καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἀμαζονίαν. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι, ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ ὑψηλὴν χλόην. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν περιοχὴν τῶν λειμῶνων τῆς Β. Ἀμερικῆς, τὸ Λιάνος τοῦ Ὁρενόκου, τὸ Κάμπος τῆς Βραζιλίας καὶ τὰς Πάμπας τῆς Ἀργεντινῆς. Ὅπου αἱ βροχαὶ γίνονται ἀκόμη ὀλιγώτεραι ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ χαμηλὴν χλόην καὶ θάμνους, ἀντέχοντας εἰς τὴν ξηρασίαν, εἶναι δηλ. στεππῶδες ἢ ἡμερημικόν. Τοιαῦτα εἶναι αἱ πρὸς τὰ Βραχώδη ὄρη ἐκτάσεις τῆς μεγάλης πεδιάδος εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν, ἀρκετὰ ἐκτάσεις τοῦ Μεξικοῦ, τὸ Μέγα Χάκο τῆς Παραγουάης, τὰ δυτικὰ τῆς Ἀργεντινῆς καὶ ἡ Παταγονία.

Ποταμοί. Λίμναι. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἠπειρος παρουσιάζει μίαν κλίσιν τοῦ ἐδάφους τῆς πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Τοῦτο συντελεῖ, ὥστε οἱ περισσώτεροι καὶ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς νὰ χύνωνται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Τὸ μέγιστον μέρος τῶν ὑδάτων τῆς Ἀμερικανικῆς ἠπείρου ἀποχετεύεται μὲ 4 μεγάλα ποτάμια συστήματα. Ταῦτα εἶναι τοῦ **Μισσισιππῆ**, τοῦ **Ὁρενόκου**, τοῦ **Ἀμαζονίου** καὶ τοῦ **Παρανά** μετὰ τῶν παραποτάμων τῶν. Οἱ ποταμοὶ αὐτοί, καθὼς καὶ οἱ: **Ἄγ. Λαυρέντιος** καὶ ὁ **Ρίο - Γκράντε - ντέλ - Νόρτε** χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Εἰς τὸν Εἰρηρικὸν χύνονται ὀλίγοι ποταμοί, σπουδαιότεροι δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ **Κολούμπια** καὶ ὁ **Κολοράντο**, οἱ ὁποῖοι ἔχουν διανοίξει βαθυτάτας χαράδρας διὰ μέσου τῶν Βραχωδῶν ὄρεων.

Ἀπὸ τοὺς εἰς τὰ Β. τῆς Ἀμερικῆς εὐρισκομένους ποταμοὺς σπουδαιότεροι εἶναι ὁ **Μακένζι**, χυνόμενος εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν καὶ ὁ **Γιοῦκον**, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μπέρινγκ. Κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶναι παγωμένοι.

Αἱ μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι εἰς τὰ βόρεια αἰ : τῶν **Ἄρκτων**, τῶν **Σκλάβων**, **Ἀταμπάσκα**, **Οὐίννιπεγκ** καὶ ἡ **Μεγάλῃ ἄλμυρᾷ λίμνῃ**. Νοτιώτερον αἰ : **Ἄνωτέρα** (ἢ Σουπήριου), **Μίτσιγκαν**, **Ἡρι**, **Χιούρον** καὶ **Ὀντάριο**. Αἱ λίμναι αὗται εὐρίσκονται ὅλαι εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν. Τέλος ἡ λίμνη **Τιτικάρτα**, ἡ μόνη σημαντικὴ λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ ὑψηλότερα λίμνη τῆς Γῆς, εὐρισκομένη εἰς ὕψος 3812 μ.

Ὀικονομικὴ Γεωγραφία. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἥπειρος εἶναι ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἡπείρους. ἔχει ἐδάφη εὐφορα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ καλλιεργηθοῦν φυτὰ τόσον τῶν θερμῶν, ὅσον καὶ τῶν εὐκράτων ἢ τῶν ψυχρῶν κλιμάτων. Διὰ τοῦτο ἔχει ἄφθονα ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα. Αἱ ἐκτεταμέναι χλοεραὶ ἐκτάσεις τῆς εὐνοοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Κατὰ ἑκατομμύρια ἐκτρέφονται οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα εἰς τὴν «περιοχὴν τῶν λειμώνων» τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς Ἀργεντινῆς, τὰ Λιάνος, τὰ Κάμπος καὶ τὰ Πάμπας.

Τὰ δάση εἶναι ἄφθονα, παρέχοντα ξυλείαν καὶ διάφορα δασικὰ προϊόντα. Καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη ἀφθόνως : Πετρέλαιον, ἄνθρακες καὶ μεταλλεύματα παντὸς εἴδους, ἀπὸ τοῦ σιδήρου μέχρι τοῦ χρυσοῦ, τῶν πολυτίμων λίθων καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ πολυτίμου σήμερον οὐρανίου. Διὰ τοῦτο ἐδημιουργήθησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐκεῖ, ὅπου τὸ κλίμα (εὐκρατον) καὶ ἡ πολιτικὴ ὁμαλότης καὶ ἐσωτερικὴ ἡσυχία τὸ ἐπέτρεψαν, ἰσχυρὰ κράτη μὲ ἀκμαζούσας βιομηχανίας, ὅπως ὁ Καναδᾶς καὶ κυρίως αἱ Ἡνωμ. Πολιτεῖαι, τὸ ἰσχυρότερον κράτος τοῦ κόσμου. Καὶ τοῦτο παρὰ τὸ ὅτι τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι νέα. (Οἱ κάτοικοι τῶν εἶναι Εὐρωπαῖοι, οἱ ὁποῖοι μετῴκησαν ἐκεῖ, εἴτε διότι δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσουν εἰς τὰς πατρίδας τῶν εἴτε διότι ἐξεδιόχθησαν ἀπὸ αὐτὰς διὰ λόγους πολιτικούς ἢ θρησκευτικούς).

Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀμερικῆς ἀνέρχεται εἰς 365 ἑκατομ. μὲ μέσῃ πυκνότητά 9 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Εἶναι δηλαδὴ ἡ Ἀμερικὴ παρὰ τὸν πλοῦτον τῆς, ἥπειρος ἀραιῶς κατοικουμένη. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ πλειονότητα εἰς μὲν τὴν Βόρειον Λευκὴν, εἰς δὲ

την Νότιον Ἰνδιάνοι ἢ Μιγάδες κυρίως ἀπὸ Λευκοὺς καὶ Ἰνδιάνους. Πλὴν τούτων ζοῦν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ Νέγροι, μεταφερθέντες ἐκεῖ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, διὰ τὰ ἐργάζονται εἰς τὰς φυτείας τῶν θερμῶν καὶ ὑγρῶν περιοχῶν, ὅπου οἱ Λευκοὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῶν. Νέγροι κυρίως ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας (περὶ τὰ 15 ἑκατομ., ἰδίως εἰς τὰς Πολιτείας τοῦ Νότου) καὶ τὰς Ἀντίλλας. Τὸ σύνολον τῶν Ἰθαγενῶν Ἰνδιάνων, οἱ ὅποιοι ἔζων εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅτε τὸ πρῶτον ἀνεκάλυψε ταύτην ὁ Κολόμβος, ὑπολογίζεται εἰς 10-20 ἑκατομ. Οἱ πλέον πολιτισμένοι ἐκ τούτων ἔζων εἰς τὸ Μεξικὸν (οἱ Ἀζτέκοι τῶν ὄροπεδίων τοῦ Μεξικοῦ καὶ οἱ Μάγια τῆς χερσονήσου Γιουκατάν καὶ εἰς τὸ Περού καὶ τὴν Βολιβίαν οἱ Ἰνκας). Εἰς τὴν βορείως τοῦ ποταμοῦ Ρίο—Γκράντε—ντέλ—Νόρτε Ἀμερικὴν (δηλ. τὴν Β. Ἀμερικὴν), τὴν ἀποικισθεῖσαν κυρίως ἀπὸ Ἀγγλοσάξωνας, οἱ Ἰνδιάνοι, διωχθέντες, σχεδὸν ἐξωλοθρεύθησαν. Οἱ σήμερον ἀπομένοντες ἐκ τούτων ὑπολογίζονται εἰς 350.000 περίπου. Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι τοῦ τμήματος αὐτοῦ τῆς Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ μεγίστην πλειονότητα Λευκοί, προελθόντες ἐξ Εὐρώπης καὶ ἰδίως Ἀγγλοσάξωνες. Διὰ τοῦτο τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Ἀμερικῆς λέγεται καὶ Ἀγγλοσαξωνικὴ Ἀμερικὴ.

Γλῶσσαν ἐπίσημον ἔχουν τὴν Ἀγγλικὴν καὶ ὡς πρὸς τὸ θρησκευμα εἶναι Διαμαρτυρόμενοι ἢ Καθολικοί.

Ἡ νοτιῶς τοῦ ποταμοῦ Ρίο - Γκράντε Ἀμερικὴ, δηλ. ἡ Κεντρικὴ καὶ Ν. Ἀμερικὴ, ἀπωκίσθησαν ὑπὸ Ἰσπανῶν καὶ Πορτογάλων, δηλ. ὑπὸ Λατινικῶν λαῶν. Διὰ τοῦτο τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Ἀμερικῆς λέγεται Λατινικὴ Ἀμερικὴ. Ἐπίσημος εἰς αὐτὸ γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ, (πλὴν τῆς Βραζιλίας ὅπου ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Πορτογαλικὴ) καὶ θρησκεία ὁ Καθολικισμός. Εἰς μερικὰς ἐπίσης ἐκ τῶν νήσων (τὰς νήσους Μπαχάμας καὶ μερικὰς ἐκ τῶν Ἀντιλλῶν) ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ ἢ ἡ Γαλλικὴ. Εἰς τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν, πλὴν τινῶν εἰς τὰς νήσους Ἀντίλλας, οἱ Ἰνδιάνοι δὲν κατεδιώχθησαν καὶ δὲν ἐξωλοθρεύθησαν ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς ἀποίκους. Εἰς αὐτὴν οἱ Ἰνδιάνοι καὶ οἱ Μιγάδες ἀπὸ Ἰνδιάνους καὶ Λευκοὺς ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐκτὸς τῆς Κόστα—Ρίκα, Κούβας, Οὐρουγουάης, Ἀργεντινῆς καὶ Βραζιλίας (βλέπε κατωτέρω πίνακας) ὅπου ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, καὶ τῆς Αἴτης καὶ Ἰαμαϊκῆς ὅπου εἶναι Νέγροι. (Βλ. κατωτέρω πίνακας.

Π Ι Ν Α Κ Α

*Εμφάνισαν τὰ διάφορα κράτη τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὸν πληθυσμὸν των, τὴν ἔκτασίν των, τὰς πρωτεύουσάς των καὶ τὸν πληθυσμὸν τῶν πρωτευουσῶν των.

Κ ρ ἄ τ η	*Ἐκτασις	Πληθυσμὸς	Ποκν.	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμὸς
Α) ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ					
Καναδῶς	9.960.170	18.000.000	2	Ὁττάβα	281.000
Σαιν-Πιέρ καὶ Μικελὸν (Γαλλ. ἀποικία)	240	8.000			
Γροινλανδία (ὑπερπ. μητροπόλις Δανίας)	2.475.000	26.000			
Ἡν. Πολιτ. Ἀμερικῆς (μετὰ τῆς Ἀλάσκας καὶ νήσων Χαβάι)	9.363.000	180.000.000	21	Ὀόσεργκτον (Γέζονο)	1.287.000
Ἀλάσκα (Ἡν. Πολ. Ἀμερ.)	(1.518.000	(210.000)		(Χονολουλού)	7.000
Νῆσοι Χαβάι	16.600)	(600.000)			360.000
Νῆσοι Βερμοῦδι (ἀπ. Ἡν. Βασιλείου)	53	41.000	774	Χάμιλτον	3.000
Β) ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ					
Μεξικὸν	1.969.000	34.600.000	17	Πόλις Μεξικὸν	2.234.000
Γουατεμάλα	108.890	3.800.000	35	Γουατεμάλα	284.000
Σαλβαδόρ	21.000	2.500.000	420	Σάν-Σαλβαδόρ	300.000
Ὀνδούρα	412.000	4.900.000	12	Τεγκουσιγκάλα	170.000
Βρετ. Ὀνδούρα (ἀπ. Ἡν. Βασιλείου)	23.000	100.000	4	Μπελιζ	22.000
Νικαράγουα	148.000	4.420.000	9	Μανάγουα	150.000
Κόστα - Ρίκα	51.000	4.150.000	22	Σάν - Χοσέ	140.000
Παναμάς	74.470	1.060.000	14	Πόλις Παναμά	270.000
Ζώνη Παναμά (Ἡν. Πολ.)	1.432	530.000	37	Μπαλιμπόα	20.000
Νῆσοι Μπαχάμα (ἀποικ. Ἡν. Βασιλείου)	11.400	100.000	9	Νασάου	20.000
Κούβα	444.500	6.500.000	57	Ἀβάνα	1.150.000
Ἄντη	27.750	4.000.000	143	Πόρτ-ο-Πιρένς	200.000
Δομινικανὴ Δημοκρατία	48.735	2.900.000	60	Τρουχίλλο	275.000
Ἰαμαϊκὴ (ἀπ. Ἡν. Βασιλ.)	11.424	1.550.000	140	Κιנגסטον	160.000

Πόρτο-Ρίκο ('Ην. Πολ.)	8.900	2.263.000	232	Σαν-Ζουάν	225.000
Γουαδελούπα (άπ. Γαλλ.)	1.780	230.000	129	Πουόντ-α-Πιερ	41.500
Μαρτινίκα (άπ. Γαλλ.)	1.102	240.000	218	Φόρτ-ντε-Φράνς	66.000
'Αντίλλαι 'Ολλανδικαί	961	186.000	197	Ούάλεμσταν	41.000
Νήσοι Τριάδος καί Τομπάκο (άπ. 'Ην. Βασι- λείου)	5.128	720.000	140	Πόρτ-οφ-Σπαιν	93.000
Παρθέναι νήσοι ('Ην. Πολ.)	1.024	128.000	125	Σαργλότ-Αμαζί	11.500
Διάσφοροι έλλα μικρά νήσοι ('Ην. Βασιλείου)	2.139	308.000	144		
Νήσοι Μπραμπαπάντος (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	431	229.000	531	Μπρινγκεστάουν	69.000
Γ) ΝΟΤ. ΑΜΕΡΙΚΗ					
Βενεζουέλα	912.000	6.600.000	7	Καρακάς	1.200.000
Κολομβία	1.318.000	14.500.000	12	Μπογκότα	1.200.000
'Ισημερινός	271.000	4.400.000	15	Κίτο	270.000
Περου	1.250.000	10.000.000	8	Λίμα	1.200.000
Βολιβία	1.100.000	3.200.000	3	Λα-Πάζ	340.000
Χιλή	742.000	7.500.000	10	Σαντιάγο	1.348.000
Παραγουάη	407.000	1.700.000	4	'Ασουσιόν	210.000
Ούρουγουάη	187.000	2.800.000	15	Μοντεβιδεο	800.000
'Αργεντινή	2.780.000	21.000.000	8	Μποένος -'Άιρες	4.600.000
Βραζιλία	8.514.000	68.000.000	7	Μπραζιλία	120.000
Γαλλ. Γουιάνα (άπ.)	91.000	28.000	3	Κευένη	15.000
'Ολλανδ. Γουιάνα ή Σουρίναμ (άπ. 'Ολλανδ.)	143.000	240.000	2	Παραμαρίμπο	100.000
Βρετ. Γουιάνα (άπ.)	215.000	485.000	2	Τζορτζτάουν	120.000
Νήσος Γ'η τού Πορός ('Αργεντ. Χιλή)	48.000	5.000			
Νήσοι Φλόκλαντ ή Μαλβίδα (άπ. 'Ην. Βασίλ.)	11.961	2.300			
Νήσοι Σχέτλαντ (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	4.590	1.000			
Νήσοι Νοτ. 'Ορενάδες ή 'Ορεινού (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	612	200		Στάνλεϋ	1.320
Νήσος Νέα Γεωργία (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	540	150			
Νήσοι Νοτ. Σάντουιτς (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	920	150			

ΠΙΝΑΞ Β03

*Εμφανίων τὰ σπουδαιότερα ὄρη, ποταμοὺς, λίμνες καὶ νήσους τῆς Ἀμερικής.

*Ὄρη	*Ύψος	Ποταμοὶ	Λίμναι	Νῆσοι
Βραχὼδη ὄρη ἤτοι : Μία Κίλυξ (Ἰλάσκια) Βραχὼδη Καναδοῦ Βραχὼδη Ἡν. Πολιτειῶν	6237 5860 4410	Μακενζι Νέισων Νιαράρας Ἄγ. Λαυρέντιος	*Ἄρκτον Σιάτλιν *Αεταπέσκια Οὐίνωντεκα	Βαρκούβερ Γῆ Βικτωρίας Γῆ Μπάφιν Γουινδαοῦδα (ἡ μεγαλυ- τέρα νήσος τῆς Γῆς), Νέα Γῆ
Καταρακτωδὴ	4400	Κολούμπια	*Ἄνωτέρα (Σουπῆριος ἡ μεγαλυτέρα μὲ γλυκὴ ὕδαρ τῆς Γῆς), Μετσιγκαν Χιούρον *Ἡρα *Ὀντέριο Μεγάλη ἀίμυρὰ λίμνη	Πρίγκηπος *Βδοῦάρδου *Ανικότσι Σάν-Πιέρο Μικελόν
Σιέρα-Νεβάντα *Ἀππαλάγια Σιέρα - Μάνρε Καρολίναρα *Ἄνδεων (Ἀκουαζήκουα) (Κοριτζέι) (Τιμπροάθι)	4541 2044 5452 7034 7034 5880 6310	Κολοράδο Μισσισιππῆς Μισσούρι *Αρκάνουα *Ουάιτο	Τρικιάτα (ἡ ὑψηλότερα λίμνη τῆς Γῆς)	Βερμουῦδα
Σιέρα-Μαυριγκουέρα	2990	Οὐδσαν (Χάντσον) Πλο-Τιχάντε-ντε-Νόρτε *Ορενάος Παραγουάης Οὐαρτουάης Πάρανα Πλο-Αα-Πλάτα *Αιαζόουα		Μπραζίλια Μεγάλα Ἄντιλάια Μισοράι Ἄντιλάια Γῆ τοῦ Πυρέος Φάλκλαντ ἢ Μάλβιναί Σιέριανάω Ν. Ὀρχάδες ἢ Ὀρκανεύ Νέα Γεωργία Ν. Σάντουιτς

ΠΙΝΑΞ Γος

Έμφαίνουν την αναλογίαν κατά φυλάς τῶν κατοίκων τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Κράτη	Κάτοικοι τοῖς %			
	Μιγάδες τοῖς %	Ἰνδιάνοι τοῖς %	Λευκοὶ τοῖς %	Νέγροι τοῖς %
Μεξικόν	61	29	9	1
Γουατεμάλα	30	60	8	1
Σαλβαδόρ	52	40	8	0
Ὀνδούρα	75	15	9	1
Βρετ. Ὀνδούρα	34	10	8	48
Νικαράουα	77	4	10	9
Κόστα Ρίκα	16	1	80	3
Παναμάς	60	12	18	10
Κούβα	15	0	71	13
Αιτή	30	0	10	60
Δομινικανή Δημοκρατία	70	11	13	6
Ίαματικὴ	12	1	10	77
Πόρτο Ρίκο	55	0	10	35
Βενεζουέλα	65	10	15	10
Κολομβία	68	8	20	4
Ίσημερινός	40	40	15	5
Περού	38	49	10	3
Βολιβία	34	52	13	1
Χιλὴ	60	5	35	0
Παραγουάη	32	65	3	0
Ὀύρουγουάη	12	3	85	0
Ἀργεντινὴ	10	0	90	0
Βραζιλία	22	2	62	14

Δ. Ω Κ Ε Α Ν Ι Α

Πλήθος νήσων, αί όποϊαι εϊναι έγκατεσπαρμέναι εις τόν Εϊρηνικόν 'Ωκεανόν, ανατολικώς και νοτιοανατολικώς τής 'Ασίας, αποτελοϋν μίαν ήπειρον, τήν μικροτέραν τών ήπειρων, ή όποϊα λέγεται 'Ωκεανία. Έχει έκτασιν 9 έκατομ. τετρ. χιλιομ. και πληθυσμόν 17.000.000 κ.

Περιλαμβάνει : Τήν Δημοκρατίαν τής **Αϋστραλίας**. Εϊς αϋτήν ανήκει ή καθαυτό **Αϋστραλία**, ή νοτίως και πλησίον ταϋτης κειμένη άρκετά μεγάλη νήσος **Τασμανία**, τó μεγαλύτερον μέρος τής μεγάλης νήσου **Γουϊνέας** και τινες άλλαι μικραι νήσοι ("Εγγρ. Χαρτ. VIII).

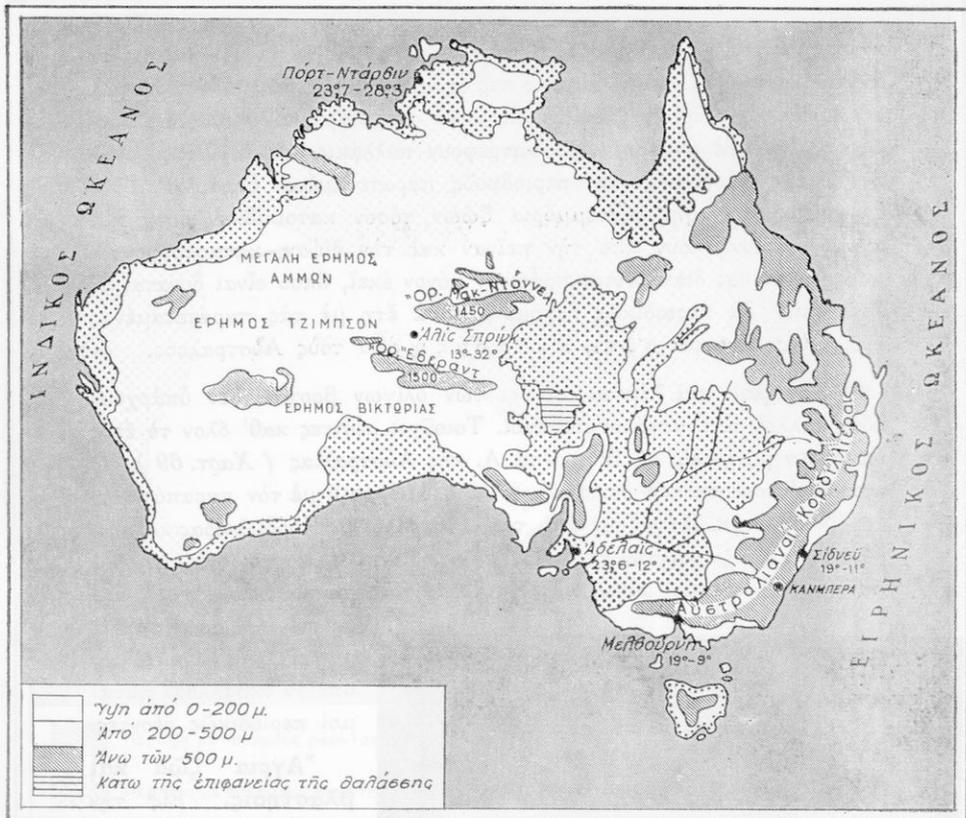
Τήν Δημοκρατίαν τής **Νέας Ζηλανδίας**. Αϋτη αποτελείται από δύο άρκετά μεγάλας νήσους κειμένας πλησίον άλλήλων και τινας άλλας μικροτέρας νήσους και

Τήν **Μελανησιάν**, τήν **Πολυνησιάν** και τήν **Μικρονησιάν**. Αϋται αποτελοϋνται από πλήθος μικρών νήσων, αϊ όποϊαι εύρίσκονται έγκατεσπαρμέναι εις τόν Εϊρηνικόν, βορείως και βορειοανατολικώς τής Αϋστραλίας και τής Ν. Ζηλανδίας.

Αϋστραλία

Ή **Αϋστραλία** εϊναι Όμόσπονδος Δημοκρατία, ανήκουσα εις τήν Βρετ. Κοινοπολιτείαν. Αποτελείται από τήν καθαυτό Αϋστραλίαν, τήν **Τασμανίαν**, τó μεγαλύτερον μέρος τής Ν. Γουϊνέας και τινας άλλας μικράς νήσους (όπως τήν νήσον **Νόρφολκ**, τας νήσους του **Ναυαρχείου** και τας βορειοτέρας εκ τών νήσων του **Σολομῶντος**). Ή Αϋστραλία ανεκαλύφθη τó 1606 από τόν Όλλανδόν **Τορρές**, ή δέ **Τασμανία** τó 1642 από τόν έπίσης Όλλανδόν **Τάσμαν**. Ανήκουν έξ ολοκλήρου εις τó Ν. ήμισφαίριον και δια τούτο όλα τά μέρη των έχουν θέρος, όταν ήμεϊς έχουμε χειμῶνα και άντιστρόφως.

Τήν Αϋστραλίαν δυνάμεθα νά τήν χωρίσωμεν εις τρεις φυσικας περιοχάς, ήτοι : Τό **Δ. ύψίπεδον**. Τοϋτο αποτελείται από μεγάλας έρημους εκτάσεις, ήτοι τήν **Μεγάλην έρημον Βικτωρίαν**, τήν **Μεγάλην έρημον τών άμμων** και τήν έρημον **Τζίμπσον** (Χαρτ. 68). Πρός τά

Χαρτ. 68. Μορφολογία εδάφους Αυστραλίας.

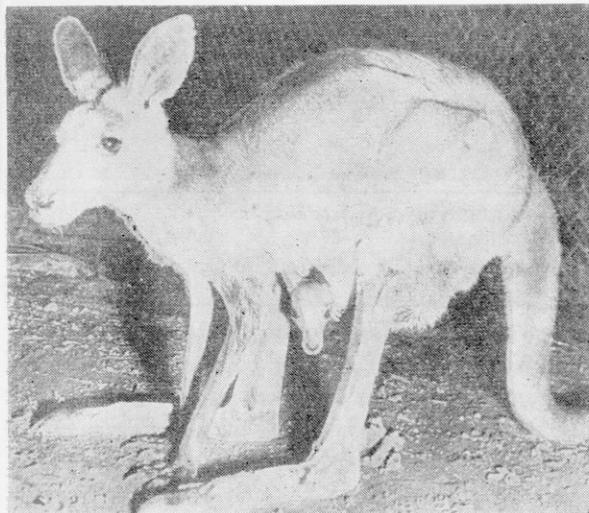
ἀνατολικά τοῦ ὑψιπέδου εὐρίσκονται τὰ ὄρη **Μάκ-Ντόνελ** (1450 μ.) καὶ **Έβεραντ** (2250 μ.). Τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τῆς Αὐστραλίας. Τοῦτο εἶναι ὄρεινόν, διασχιζόμενον ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Αὐστραλίας, δηλ. τὰς **Αὐστραλιανῶν Κορδιλλιέρας** (2250 μ.). Τὸ Κεντρικὸν βαθύπεδον. Ἐκτείνεται τοῦτο μεταξὺ τῶν ὡς ἄνω δύο τμημάτων καὶ εἶναι τὸ χαμηλότερον μέρος τῆς Αὐστραλίας. Μερικὰ μέρη του, π.χ. τὸ περὶ τὴν λίμνην **Έϋρ**, εὐρίσκονται χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Κλίμα. Ἡ Αὐστραλία εἶναι ἀπὸ τὰς θερμότερας χώρας τῆς Γῆς καὶ αἱ θερμοκρασίαι τῶν 45° ἕως 48° Κ. ὑπὸ σκιάν εἶναι τι τὸ σύνηθεσ

κατά τὸ θέρος. Ἄρκεται βροχαὶ πίπτουν μόνον εἰς τὰ βόρεια καὶ εἰς τὰ ἀνατολικά της. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰς περιοχάς, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί, αὗται δὲν κατανέμονται κανονικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, παρατεινόμεναι δὲ ἀνομβρίαὶ καταστρέφουν πολλάκις τὰς ἐσοδεῖας. Ἄνὰ 8—11 ἔτη παρουσιάζονται περιοδικῶς παρατεταμέναι ξηρασίαι. Τότε ξηραίνεται ἡ γλῆθ, ἑκατομμύρια ζῶων, τόσον κατοικιδίων ὅσον καὶ ἀγρίων, ἀποθνήσκουν ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν, καταστρέφονται αἱ ἐσοδεῖαι καὶ διατηρεῖται πράσινον μόνον ἐκεῖ, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις. Τὰ περιοδικῶς ἐρχόμενα αὐτὰ ἔτη μὲ τὰς παρατεταμένας ἀνομβρίας λέγονται « ἔ τ η κ α τ ἄ ρ α ς » ἀπὸ τοὺς Αὐστραλοὺς.

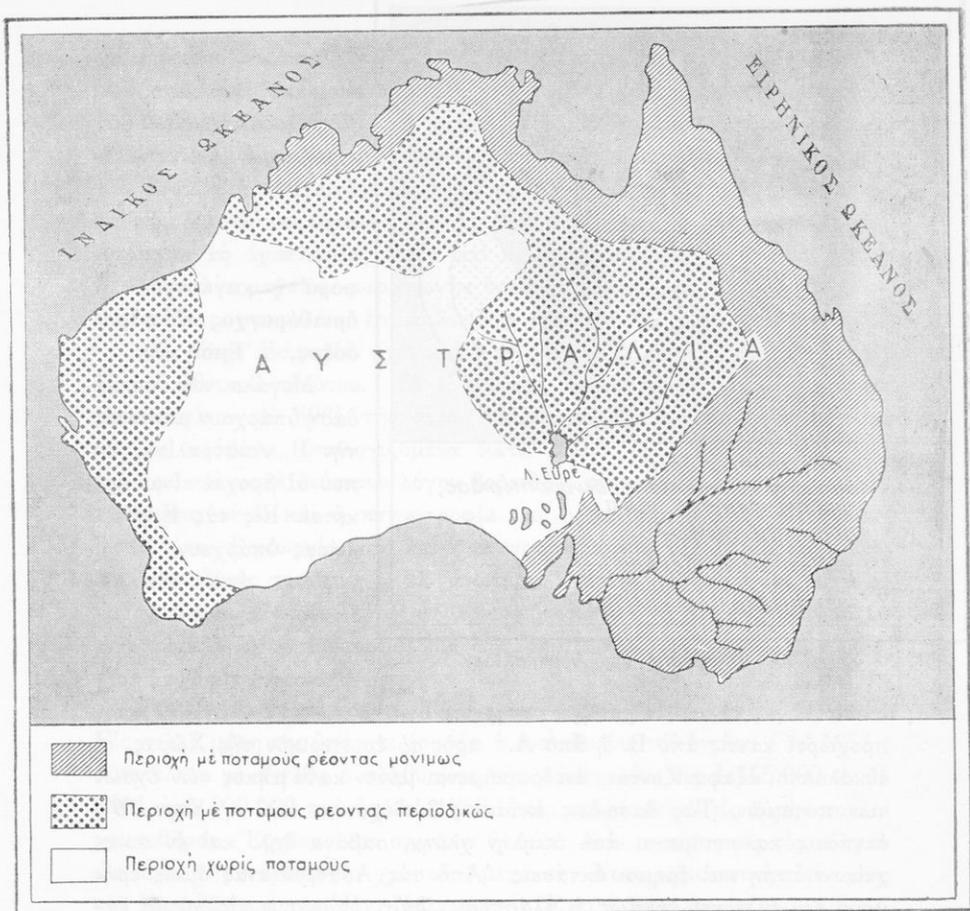
Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Λόγω τῶν ὀλίγων βροχῶν δὲν ὑπάρχουν οὔτε πολλοὶ οὔτε μεγάλοι ποταμοί. Τοιοῦτοι ρέοντες καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑπάρχουν μόνον εἰς τὰ Β. καὶ τὰ Α. τῆς Αὐστραλίας (Χαρτ. 69). Ὁ σπουδαιότερος ἐκ τῶν ποταμῶν εἶναι ὁ **Μόρραϊ** μὲ τὸν παραπόταμόν του **Ντάρλινγκ**. Πηγάζουν ἀπὸ τὰς Αὐστραλιανὰς Κορδιλλιέρας καὶ ἐκβάλλουν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀδελαΐδος. Εἶναι πολύτιμοι διὰ τὴν Αὐστραλίαν οἱ ποταμοὶ οὗτοι, διότι τὰ ὕδατά των χρησιμοποιοῦνται δι' ἀρ-

δεύσεις. Ἡ μοναδικὴ λίμνη εἶναι ἡ **Ἔϋρ**, εἰς τὴν ὅποιαν ἐκβάλλουν ποταμοὶ περιοδικῶς ρέοντες.

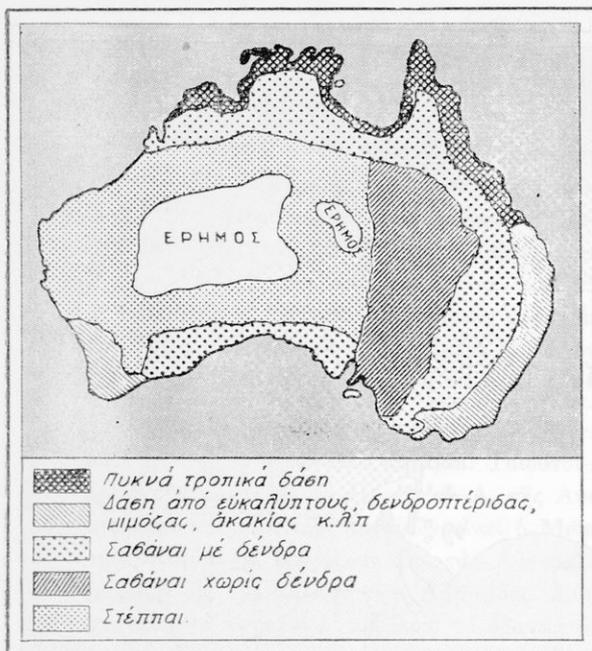
Καγκουρώ, ἀπὸ τὰ ἀτελέστερα τῶν θηλαστικῶν, συναντῶμενα μόνον εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Ἄγρια ζῶα καὶ βλάστησις. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἀνευρίσκομεν, διατηρούμενα μέχρι σήμερον, μερικὰ ζῶα καὶ φυτὰ (π.χ. δενδροπτέρυδας), τὰ ὅποια ἔζων εἰς παλαιότερας γεωλογικὰς ἐποχάς. Διτηρήθησαν τὰ ζῶα ταῦτα εἰς τὴν Αὐστραλίαν, διότι αὕτη ἀποκοπεῖσα τῆς Ἀσίας ἀπεμονώθη ἀπὸ παλαιωτάτων ἐπο-

Χαρτ. 69. Ποταμοί και λίμναι Αυστραλίας.

χών, δὲν ἀνεπτύχθησαν δὲ εἰς αὐτὴν τελειότερα θηλαστικά, ἰδίως σαρκοφάγα, ὥστε νὰ τὰ ἐξολοθρεύσουν, ὅπως συνέβη εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους, δεδομένου μάλιστα ὅτι εἶναι τὰ ζῷα ταῦτα ἀνίσχυρα καὶ ἀτελῶς ὠπλισμένα ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν των. Πράγματι, ἂν ἐξαιρέση κανεὶς ἓν εἶδος ἀφώνου (μὴ δυναμένου δηλ. νὰ ὑλακτίση) ἀγρίου κυνός, τοῦ λεγομένου **Ντίνγκο** καὶ μερικῶν τρωκτικῶν, κανὲν ἄλλο ζῷον ἀπὸ τὰ ἀνώτερα θηλαστικά δὲν ἀνευρέθη εἰς τὴν Αὐστραλίαν κατὰ τὴν ἀνακάλυψίν της. Ὅλα τὰ ζῶντα σήμερον εἰς τὴν Αὐστραλίαν κατοικίδια

Χαρτ. 70. Βλάστησις εις Αυστραλίαν.

λάκις 80 μ., είναι δένδρον χαρακτηριστικόν τῆς Αυστραλίας. Καθ' ὅσον προχωρεῖ κανεὶς ἀπὸ Β. ἢ ἀπὸ Α. πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Χώρας, αἱ εὐκαλύπτοι ἐξαφανίζονται, ἀνευρισκόμεναι μόνον κατὰ μῆκος τῶν ὀχθῶν τῶν ποταμῶν. Τὰς δασώδεις ἐκτάσεις διαδέχονται ἐκεῖ (Χαρτ. 70) ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ἀπὸ ὑψηλὴν χλόην, σαβάνα δηλ. καὶ ἐν συνεχείᾳ στέππη καὶ ἔρημοι ἐκτάσεις. Ἀπὸ τὰς Αυστραλιανὰς ὅμως ἐρήμους δὲν ἐλλείπει τελείως ἡ βλάστησις, διότι ὑπάρχουν εἰς αὐτὰς ξηρόφιλα τινα φυτὰ καὶ ἀκανθοφόροι θάμνοι ἀντέχοντες εἰς τὴν ξηρασίαν. Ἡ ὑψηλὴ χλόη τῶν σαβανῶν, ξηραίνομένη κατὰ τὸ θέρος, αὐταναφλέγεται ἐνίοτε λόγῳ τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ἢ πυρκαϊὰ μεταδίδεται καὶ εἰς τὰ συνεχόμενα δάση καὶ καίονται πολλάκις μεγάλαι δασικαὶ ἐκτάσεις.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Αυστραλίας οὐδὲν φυτὸν καλλιεργούμενον εἰς αὐτὴν ἀνευρέθη. Οὐδὲν ἐπίσης ἀνευρέθη οἰκιακὸν ζῶον (εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ Ἰνδιάνοι εἶχον ἀρκετὰ καλ-

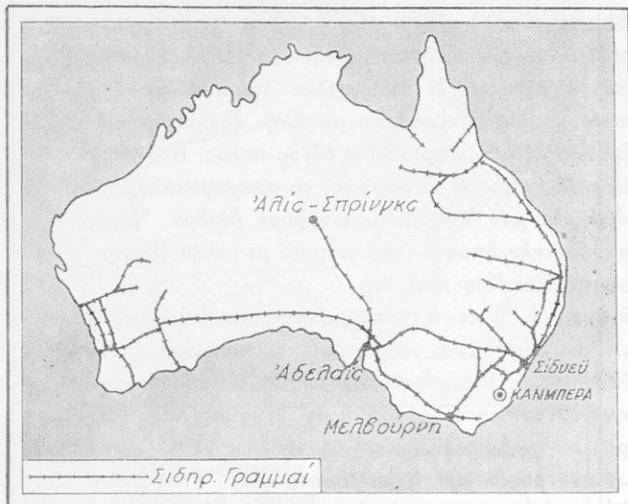
θηλαστικὰ μετεφέρθησαν ἐκεῖ ὑπὸ ἀποίκων. Εἰς τὴν Αυστραλίαν διετηρήθησαν ζῶα παράδοξα, μὴ ἀνευρισκόμενα σήμερον ἀλλοῦ. Ταῦτα εἶναι π.χ. τὰ **μαρσιποφόρα** ἢ **καγκουρά**, ὁ **ὄρνιθόρυγχος** ὁ **παράδοξος**, ὁ Ἔμοῦ κλπ.

Μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση ὑπάρχουν μόνον εἰς τὴν Β. Αυστραλίαν, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί. Εἰς τὰς Κορδιλιέρας ὑπάρχουν δάση, κυρίως ἀπὸ εὐκαλύπτους, ἀκακίας καὶ μιμόζας. Αἱ εὐκαλύπτοι, φθάνουσαι εἰς ὕψος πολ-

λιεργούμενα φυτά και οικιακά ζώα). "Όλα τὰ εἰς αὐτὴν καλλιεργούμενα φυτὰ καὶ τὰ διατροφόμενα ζῶα εἰσῆχθησαν ἔξωθεν. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν καλλιεργειῶν ἔρχεται ὁ σῖτος. Ἡ Αὐστράλια παράγει τὰ 4% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου σίτου καὶ κάμνει μεγάλην ἐξαγωγὴν αὐτοῦ, διότι κατοικεῖται ἀραιῶς καὶ τῆς περισσεύει σῖτος πολὺς. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης καὶ τὰ ἄλλα δημητριακά, ὁ βάμβαξ, τὸ σακχαροκάλαμον, ὁ καπνός, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἐχει ἡ Αὐστράλια μεγάλην παραγωγὴν ὀπωρῶν καὶ κάμνει μεγάλην ἐξαγωγὴν μήλων, σταφυλῶν, ἐσπεριδοειδῶν κλπ. ».

Μεγάλην ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἀντιπροσωπεύουσα τὸ 1/4 τοῦ ἔθνικοῦ πλοῦτου. Τὰ ἐξαγόμενα κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἀντιπροσωπεύουν τὰ 60% τῆς ἀξίας ὅλων τῶν ἐξαγωγῶν. Ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα, ὑπολογιζόμενα κατὰ μέσον ὄρον ἑτησίως εἰς 120 ἑκατομ. καὶ κατὰ δεῦτερον λόγον βοοειδῆ (περὶ τὰ 15 ἑκατομ.). Ἀνεπτυγμένα εἶναι καὶ ἡ πτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοτροφία. Ὑποφέρουν ὅμως τόσον ἡ γεωργία ὅσον καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀπὸ τὰς ἀνομβρίας, ἰδίως τὰς περιοδικὰς τοιαύτας, (βλ. ἀνωτέρω) ὅποτε προξενοῦνται μεγάλαι καταστροφαί. Καταβάλλεται σήμερον προσπάθεια νὰ ἀποφευχθοῦν αἱ ἐκ τῶν ἀνομβριῶν καταστροφαὶ διὰ τῆς δημιουργίας τεχνητῶν λιμνῶν.

Ὄρυκτά. Βιομηχανία. Τὰ ὄρυκτὰ ἀφθονοῦν εἰς τὴν Αὐστράλιαν. Εἰς πολλὰ μέρη τῆς ὑπάρχει χρυσός, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὁποίου (τὸ 1851) συνετέλεσε νὰ ἀνέλθῃ ὁ πληθυσμὸς τῆς Αὐστράλιας εἰς 1.145.000 κ. τὸ 1851 ἀπὸ 400.000 πού ἦτο τὸ 1850, διότι προσέτρεξαν εἰς αὐτὴν πολλοὶ χρυσοθῆραι. Ἐρχεται καὶ σήμερον ἡ Αὐστράλια τετάρτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ (μετὰ τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν, τὸν Καναδᾶν καὶ τὰς Ἡν. Πολιτείας). Ἐχει ἐπίσης πολυτίμους λίθους, ἄργυρον, μόλυβδον, σίδηρον, κασίτερον καὶ πλεῖστα ἄλλα μέταλλα καὶ ἄνθρακας. Ἐχει οὕτω ἡ Αὐστράλια ἀφθότους τὰς πρώτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὸ ὑπέδαφός τῆς. Διὰ τοῦτο ἔχει καὶ βιομηχανίαν ἀνεπτυγμένην. Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἀντιπροσωπεύει τὰ 37% τοῦ Ἐθνικοῦ πλοῦτου τῆς. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἔρχονται αἱ βιομηχαναί, αἱ χρησιμοποιοῦσαι πρώτας ὕλας προερχομένας ἀπὸ τὴν κτηνοτροφίαν, π.χ. αἱ βιομηχαναὶ παραγωγῆς κατεψυγμένων κρεάτων, ἐκχειλίσματος κρέατος, κονσερβῶν, βουτύρου καὶ τυροῦ, ἡ βυρσοδεψία καὶ ἡ ἔριουργία. Τὸ Αὐστραλιανὸν ἔριον, προερχόμενον ἀπὸ πρόβατα

Χαρτ. 71. Σιδηροδρομικαί γραμμαι Αυστραλίας.

τῆς φυλῆς (ράτσας) **μερινός**, θεωρεῖται τὸ καλύτερον ἔριον, ἡ δὲ Αὐστραλία ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἔριου. Ἀκολουθοῦν ἡ ἀλευροβιομηχανία, ἡ βαμβακούργια, οἰνοποιία, ζυθοποιία, αἱ βιομηχανίαι παραγωγῆς σακχάρους, καπνοῦ, χημικῶν προϊόντων καὶ ἡ μεταλλουργία.

Ἡ **συγκοινωνία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὰ Ν. καὶ ἰδίως εἰς τὰ Α. τῆς χώρας, ὅπου διευκολύνεται ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Μώρραιϋ καὶ Ντάρλινγκ, πλωτοὺς εἰς ἀρκετὸν μῆκος των (Χαρτ. 71).

Ἐξάγει ἡ Αὐστραλία κυρίως ἔρια, σῖτον, μεταλλεύματα, χρυσόν, κρέατα, γαλακτοκομικὰ προϊόντα, δέρματα καὶ ὀπώρας.

Πληθυσμὸς καὶ κάτοικοι. Οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Αὐστραλίας ἀποτελοῦν τὴν κατωτέραν ζῶσαν ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρωπίνην φυλὴν, ἡ ὅποια μάλιστα διατηρεῖται καθαρὰ, δὲν ἔχει δηλ. ὑποστῆ ἐπιμιξίαν. Εἶναι τὰ κατώτερα ἀνθρώπινα δείγματα, τὰ συναντώμενα σήμερον. Ἐχουν χρῶμα τοῦ δέρματος μέλαν (πρὸς τὸ τῆς σοκολάτας), πλατεῖς ράθυνας, προεξέχοντα ὑπερόφρυα τόξα, ἀδυνάτους πόδας καὶ πυκνὸν τρίχωμα εἰς ὅλον των τὸ σῶμα. Ὅσοι ἐκ τούτων δὲν ἔχουν ἔλθει εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς Λευκοὺς, ὥστε νὰ ἐκπολιτισθοῦν ὀλίγον, περιφέρονται γυμνοί, ζοῦν εἰς σπήλαια ἢ εἰς πρωτογόνους καλύβας ἀπὸ κλάδους δένδρων. Τρώγουν ὅ,τι εὑρουν, ἀκόμη καὶ σκῶληκας, κάμπας καὶ ἔντομα καὶ ἀποζοῦν κυρίως ἀπὸ τὸ κυνήγιον, ἔχοντες ὡς μόνον ὄπλα των τόξα καὶ βέλη. Ἀπομένον σήμερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἰθαγενεῖς τῆς Αὐστραλίας περὶ τὰς 50.000 καὶ διαρκῶς ὁ ἀριθμὸς των ἐλαττοῦται.

Μολονότι τὸ χρώμα τοῦ δέρματός των εἶναι μέλαν, δὲν ἔχουν τὰ ἄλλα χαρακτηριστικά τῶν ἀνθρώπων τῆς Μαύρης φυλῆς (βλ. Ἀφρικὴν) καὶ διὰ τοῦτο παρὰ πολλῶν κατατάσσονται εἰς χωριστὴν φυλὴν.

Οἱ πρῶτοι Λευκοὶ κάτοικοι τῆς Αὐστραλίας ἦσαν 700 κατάδικοι, ἀποσταλέντες ἐκεῖ ἐκ τῆς Ἀγγλίας τὸ 1788. Ἡ ἀποστολὴ καταδικῶν εἰς Αὐστραλίαν ἐσυνεχίσθη ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη καὶ οὕτω οἱ πρῶτοι ἄποικοί της ἦσαν κατάδικοι. Ἦρχισαν ὁμῶς σὺν τῷ χρόνῳ μεταβαίνοντες καὶ ἄποικοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἦσαν κατάδικοι. Ἡ μεγάλη αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Αὐστραλίας ἤρχισε κυρίως ἀπὸ τοῦ 1851, ἀφ' ὅτου δηλ. ἀνεκαλύφθη εἰς τὴν Αὐστραλίαν χρυσός. Τὸ σύνολον τῶν κατοίκων τῆς Ὁμοσπόνδου Δημοκρατίας τῆς Αὐστραλίας ἀνέρχεται εἰς 10.200.000 κ. Ἐξ αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἔχει μικρὰν πυκνότητα πληθυσμοῦ (1,2 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) καὶ εἶναι ὅλη ἡ Ὠκεανία ἢ ἀραιότερον κατοικουμένη ἤπειρος· διὰ τοῦτο λέγεται καὶ « κενὴ ἤπειρος ». Τὰ 98% τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, προσερχόμενοι ἐκ τῆς Εὐρώπης, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ἀρκετοὶ Ἕλληνες (ὕπολογίζονται περὶ τὰς 25.000). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Ἰθαγενεῖς καὶ Ἀσιᾶται. Σήμερον ἀπαγορεύεται ἡ μετανάστευσις ἐγχρώμων εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις. Ἡ Αὐστραλία ἀποτελεῖται ἀπὸ 7 αὐτοδιοικουμένης πολιτείας καὶ ἐν Ὁμοσπονδῶν ἔδαφος, εὐρισκόμενον ἐντὸς τῆς Πολιτείας « *Νέα Νότ. Οὐαλλία* ». Πρωτεύουσα τούτου καὶ ὀλοκλήρου τῆς Ὁμοσπόνδου Δημοκρατίας εἶναι ἡ **Κανμπέρα** (44.000 κ.). Τὸ **Σίδνεϋ** (2.050.000 κ.) (Χαρτ. 72) εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς Αὐστραλίας. Ἔχει θαυμάσιον λιμένα, καλὸν κλίμα καὶ πλουσίαν ἐνδοχώραν. Ὀλίγον βορειότερον τοῦ Σίδνεϋ εὐρίσκεται τὸ **Νιουκάστλ** (200.000 κ.) βιομηχανικὸν κέντρον καὶ λιμὴν ἐξαγωγῆς γαιανθράκων, διότι εὐρίσκεται πλησίον ἀνθρακίου περιουσίας. **Μελβούρνη** (1.800.000), ἐμπορικὸν κέντρον καὶ μέγας ἐξαγωγικὸς λιμὴν ἐρίου, κρεάτων καὶ γεωργικῶν προϊόντων. **Ἀδελαΐς** (560.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις καὶ λιμὴν. **Πέρθ** (400.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας « *Δυτ. Αὐστραλία* ». **Μπρισμπαίν** (560.000 κ.) λιμὴν ποτάμιος εἰς ἀπόστασιν 40 χιλιομ. ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. **Ντάρβιν** (18.000 κ.).

Μίαν ἀπὸ τὰς 7 πολιτείας τῆς Αὐστραλίας ἀποτελεῖ ἡ νῆσος Τασμανία. Πρωτεύουσα αὐτῆς ἡ **Χόμπарт** (110.000 κ.).

Ἡ **Τασμανία** εἶναι νῆσος ὄρεινὴ μὲ ἀρκετὰ δάση, παράγει πολλὰς

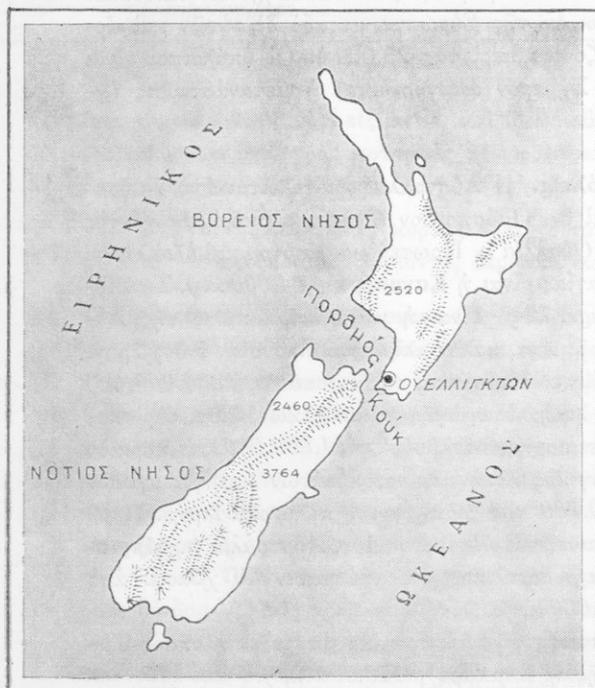
ὀπώρας καὶ γεώμηλα, ἔχει δὲ καὶ ἀρκετὴν κτηνοτροφίαν, ἰδίως προβάτων. Κατοικεῖται ἀπὸ 350.000 κ. (ἔκτασις 68.000 τετρ. χιλιομ.) ὅλοι δὲ οἱ κάτοικοι εἶναι Εὐρωπαϊοί, Βρεταννικῆς κατὰ τὸ πλεῖστον καταγωγῆς. Οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι ἐξωλοθρεύθησαν ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ τὸ ἀλκοόλ, τὸ ὅποιον εἰσήγαγον ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαϊοί, ἢ ἐφονεύθησαν παρὰ τούτων. Ὁ τελευταῖος αὐτόχθων Τασμανὸς ἀπέθανε τὸ 1876.

Νέα Ζηλανδία

Ἡ Νέα Ζηλανδία εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτεῖαν. Ἔχει ἔκτασιν 268.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.400.000 (πυκνότης πληθ. 9) ἀποτελούμενον κατὰ 96% ἀπὸ Εὐρωπαίους ἀποίκους (κυρίως Βρεταννοὺς). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι αὐτό-

χθονες **Μαόρι**, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἀλλὰ μὲ τὰ Μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ μόλις διακρινόμενα. Εἶναι οἱ Μαόρι μία φυλὴ σωματικῶς ὀραία, ὑπερήφανος καὶ ἀγαπῶσα τὴν ἐλευθερίαν. Ἀντίστη γενναίως εἰς τοὺς Βρεταννοὺς ἀποίκους πρὶν καταβληθῆ ὑπ' αὐτῶν, πολλοὶ δὲ Μαόρι ἐφονεύθησαν.

Ἡ Νέα Ζηλανδία ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλας καὶ ὄρεινὰς νήσους, χωριζόμενας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Κοῦκ** καὶ τινὰς ἄλλας μικρότερας (νήσοι Κερμαντέκ Δυτ. Σαμόαι, Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων τοῦ

Χαρτ. 72. Νέα Ζηλανδία.

Κούκ, χαρτ. 72). Τὰ ὄρη τῆς εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλά (3764 μ.) καὶ ὑπάρχουν ἀρκετὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαιστεία, θερμαὶ πηγαὶ καὶ θερμοπίδακες· οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνότατοι. Αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί, τὰ δάση πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ αἱ ἀκταὶ βαθύτατα διαμελισμένοι. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν **κτηνοτροφίαν** κυρίως καὶ δευτερευόντως μὲ τὴν γεωργίαν. Τὰ ἐκτρεφόμενα πρόβατα ὑπολογίζονται εἰς 40 ἑκατ. καὶ τὰ βοοειδῆ εἰς 6 ἑκατομ., μεγάλα δὲ ἐκτάσεις εἶναι λειβάδια. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἄμπελοι καὶ ὄπωροφόρα δένδρα. Ὑπάρχει ἀνεπτυγμένη **βιομηχανία** κατεψυγμένων κρεάτων καὶ τοιούτων εἰς κονσέρβας, γάλακτος εἰς κυτία καὶ γενικῶς γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ κατεργασίας δερμάτων. Γίνονται ἐξαγωγαὶ μεγάλων ποσοτήτων κρέατος, γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ ἐρίου. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Οὐέλιγκτον** (140.000 κ.).

Με λ α ν η σ ί α

Ἡ **Μελανησία** ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ τὰς νήσους **Νέαν Γουίνεαν**, τὰς νήσους τοῦ **Ἀρχιπελάγους Βίσμαρκ**, τὰς νήσους τοῦ **Σολομῶντος**, τὰς **Νέας Ἑβρίδας** καὶ τὴν **Νέαν Καληδονίαν** (Χαρτ. 73). Εἶναι ὅλαι αἱ ἀνωτέρω νῆσοι τὰ ὑπολείμματα προὑπαρξάσης ἐκεῖ ἡπείρου καὶ ὄχι νῆσοι κοραλλιογενεῖς ἢ ἡφαιστειογενεῖς ὅπως εἶναι αἱ τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας. Ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ὡς ἄνω νῆσοι εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, περιβάλλονται δὲ καὶ ὑπὸ θαλάσσης, ἔχουν κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν μὲ πολλὰς βροχάς, τελείως ἀνθυγιεινὸν διὰ τοὺς Εὐρωπαίους, οἱ ὅποιοι, διὰ τὰ χαρακτηρισμοὺς τὸ κλίμα των, τὰς ὀνομάζουν « αἱ νῆσοι τοῦ φονεύου ».

Τὸ κλίμα εὐνοεῖ τὴν βλάστησιν καὶ αἱ νῆσοι αὗται καλύπτονται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ πυκνὰ δάση. Κατοικοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς Μαύρης φυλῆς (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Μελανησία), ἐκ τῶν ὁποίων οἱ κατοικοῦντες ἰδίως τὸ ἐσωτερικὸν τῶν νήσων εἶναι ἀπολίτιστοι, ἡμιάγριοι, ἐπιδιδόμενοι ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὴν ἀνθρωποφαγίαν. Οἱ κατοικοῦντες τὴν **Νέαν Γουίνεαν** λέγονται **Παποῦαι**, οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν **Ν. Καληδονίαν** **Κανάκοι**. Ὑπολογίζονται οἱ κάτοικοι ὅλων τῶν ὡς ἄνω νήσων περὶ τοὺς 1.500.000 καὶ ἡ ἑκτασίς περὶ τὰς 950.000 τετρ. χιλιομ.

Νέα Γουινέα. Εἶναι ἡ μεγαλύτερα νήσος τῆς Μελανησίας, ἔχουσα ἑκτασίαν 803.000 τετρ. χιλιομ. εἶναι ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος, μετὰ τὴν Γροιν-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΣΕ)

πληθυσμού 1.900.000 κ. (ἐκ τῶν ὁποίων 1.300.000 εἶναι Ἰθαγενεῖς Παπούαι), ἀνήκουν εἰς τὴν Αὐστραλίαν, ἐνῶ αἱ ὑπόλοιποι, πλὴν τῶν Αὐστραλιανῶν, νῆσοι τοῦ Σολομώντος, ἔχουσαι περὶ τὰς 340.000 κ. ἀνήκουν εἰς τὸ Ἑν. Βασίλειον.

Αἱ **Νεαὶ Ἑβρίδες** εἶναι περὶ τὰς 40 νῆσοι ἔχουσαι περὶ τὰς 54.000 κ. Αὗται εἶναι ὑπὸ συγκυριαρχίαν τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Ἑν. Βασιλείου.

Ἡ **Νέα Καληδονία** ἔχουσα πληθυσμὸν 63.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι Ἰθαγενεῖς, λεγόμενοι Κανάκοι, ἀνήκει εἰς τὴν Γαλίαν.

Μικρονησία

Βορείως καὶ ΒΑ τῆς Μελανησίας καὶ πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ εὐρίσκονται πλέον τῶν 1000 νησιῖδες, κατὰ τὸ πλεῖστον κοραλλιογενεῖς ἀποτελοῦσαι τὴν **Μικρονησίαν**. Αὗται εἶναι ἐκ Δ. πρὸς Α. (Χαρτ. 73): Τὰ Ἀρχιπελάγη **Παλάος, Καρολίνας, Μαριάννας** (μεγαλύτερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ νῆσος Γκουάμ), **Μάρσαλ**. Τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν νήσων τούτων, ἔχοντα περὶ τοὺς 60.000 κ., ἀνήκουν εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας. Ἐκτὸς τούτων εἶναι καὶ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων **Τζίλμπερτ** καὶ **Ἑλλης**, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἑν. Βασίλειον καὶ ἔχουν 28.000 κ.

Πολυνησία

Ἡ **Πολυνησία** ἀποτελεῖται ἀπὸ πλῆθος ἡφαιστειογενῶν ἢ κοραλλιογενῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηρικὸν Ὠκεανὸν καὶ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν Α. καὶ ΝΑ. τῆς Μελανησίας (Χαρτ. 73). Αἱ νῆσοι τῆς Πολυνησίας εἶναι ἐκ Δ. πρὸς Α.:

Τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν νήσων **Φίτζι, Βάλλι, Τόγκα, Ἐνώσεως καὶ Φοίνικος**. Ἀνήκουν τὰ Ἀρχιπελάγη αὐτὰ εἰς τὸ Ἑν. Βασίλειον, ἐκ τούτων δὲ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων **Τόγκα** εἶναι βασίλειον (ὑπὸ βασιλισσαν) τελοῦν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἑν. Βασιλείου. Τὸ σύνολον τῶν κατοίκων ὅλων αὐτῶν τῶν νήσων, πολλὰ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τελείως ἀκατοίκητοι, φθάνει τὰς 450.000.

Αἱ νῆσοι **Σαμόαι**, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δυτικαὶ ἀνήκουν εἰς τὴν

Νέαν Ζηλανδίαν (85.000 κ.) αἰ δὲ ἀνατολικάι εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας (20.000 κ.).

Τὸ Ἄρχιπέλαγος τῶν νήσων Κούκ, ἀνήκον εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν (περὶ τὰς 10.000 κ.).

Ἡ Γαλλικὴ Ὠκεανία, ἣ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ Ἄρχιπέλαγος τῶν νήσων : Ταϊτῆς ἢ Ἐταιρίας, τῶν ὁποίων σπουδαιότερα εἶναι ἡ νῆσος Ταϊτῆ (24.000 κ.), Τουμπουαῖ (περὶ τὰς 3.500 κ.) Τουαμοτοῦ (4500 κ.) καὶ τὸ Ἄρχιπέλαγος τῶν νήσων τῆς Μαρκεσίας ἢ Μαρκίζων νήσων (2.800 κ.).

Ἡ νῆσος Πιτκαῖρν (150 κ.) ἀνήκουσα εἰς τὸ Ἑν. Βασίλειον.

Αἱ νῆσοι Χαβαῖ ἢ Σάντουϊτς (βλέπε Ἑν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς) καὶ

Ἡ Νῆσος τοῦ Πάσχα, ἣ ἀνατολικωτέρα τῶν νήσων τῆς Πολυνησίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν Χιλήν (βλ. Χιλήν). Ὅλοι αἱ ὡς ἄνω νῆσοι, εὐρισκόμεναι εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, ἔχουν κλιμα ὑγρὸν καὶ θερμόν. Παράγουν βανάνας, ἰνδοκάρυα, λαχανικά, ἀνανάδες, καφέν, σακχαροκάλαμον καὶ πολλὰ ὀπωρικά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν Μαύρην φυλὴν, ὅπως οἱ τοιοῦτοι τῆς Μελανησίας (Παποῦαι, Κανάκοι) ἀλλὰ εἰς τὴν Κιτρινήν φυλὴν, ἔχουν ὅμως πολὺ ἐξησθενημένα τὰ μογγολικά χαρακτηριστικά καὶ σχεδὸν λευκὸν τὸ χροῶμα τοῦ δέρματος.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ἡ Ὠκεανία εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν ἡπειρῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ὀμοσπόνδου Δημοκρατίας τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Δημοκρατίας τῆς Ν. Ζηλανδίας εἶναι σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότῃ τῶν Λευκοί, μεταβάντες ἐκεῖ ὡς ἄποικοι ἐκ τῆς Εὐρώπης.

Οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Αὐστραλίας εἶναι ἐλάχιστοι (περὶ τοὺς 50.000). Ἐν καὶ τὸ χροῶμα τοῦ δέρματός των εἶναι μέλαν, δὲν ὁμοιάζουν μὲ τοὺς Νέγρους τῆς Ἀφρικῆς καὶ παρά τινων κατατάσσονται εἰς χωριστὴν φυλὴν. Μαῦροι εἶναι καὶ οἱ ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς Μελανησίας καὶ τῆς Πολυνησίας, οἱ ὁποῖοι λέγονται Παποῦαι καὶ Κανάκοι καὶ ἀποτελοῦν τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων τούτων. Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τῆς

Μικρονησίας ανήκουν εις τήν Κιτρίνην φυλήν, ἀλλ' ἔχουν τελείως ἐξησθενημένα τὰ μογγολικά χαρακτηριστικά καί τὸ δέρμα των εἶναι σχεδὸν λευκόν. Οἱ κατοικοῦντες τήν Νέαν Ζηλανδίαν λέγονται **Μασόρι**. Οἱ εἰς τὰς νήσους αὐτὰς ζῶντες Λευκοί, ὡς ἄποικοι, εἶναι πολὺ ὀλίγοι, διότι δὲν ἀντέχουν εἰς τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα τῶν νήσων τούτων.

Αἱ νῆσοι τῆς Μελανησίας εἶναι τὰ ὑπολείμματα ὑπαρξάσης ἐκεῖ εἰς παλαιστάτας ἐποχὰς ἠπείρου. Ἐκ τούτων ἡ Νέα Γουινέα εἶναι ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος (μετὰ τὴν Γροινλανδίαν) νῆσος τῆς Γῆς. Αἱ νῆσοι τῆς Μικρονησίας καὶ τῆς Πολυνησίας εἶναι ἠφαιστειογενεῖς ἢ κοραλλιογενεῖς καὶ γενικῶς μικραὶ. Ἐξαιρουμένης τῆς Αὐστραλίας (πλὴν τοῦ Β καὶ τοῦ Α. τμήματός της), εἰς ὅλας τὰς νήσους τῆς Ὠκεανίας τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν (εὐρίσκονται αἱ περισσότεραι ἐπὶ ἢ πλησίον τοῦ Ἴσημερινοῦ) καὶ ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση. Ταῦτα εἰς τὴν Ν. Γουινέαν εἶναι καὶ σήμερον ἀκόμη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεξερεύνητα.

Π Ι Ν Α Ξ

Ἐμφαίνων τὰ διάφορα ἀνεξάρτητα καὶ μὴ κράτη τῆς Ὠκεανίας μὲ τὴν ἑκτασίαν των, τὸν πληθυσμὸν των καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ των.

Κράτη	Πληθυσμὸς	Ἐκτασις	Πυκνότης πληθ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ			
Αὐστραλία	10.200.000	7.704.159	1,2
Ν. Ζηλανδία	2.400.000	268.231	9
ΕΔΑΦΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑΝ			
Αὐστραλίας			
Νῆσοι Κόκος	650	13	50
Ν. Νόρφολκ	1.000	35	29
ΒΔ. Γουινέα ἢ Παπούα	480.000	234.498	2
Γαλλίας			
Νέα Καληδονία	63.000	18.653	3
Διάφοροι νῆσοι ἤτοι, Νῆσοι Ταϊτῆς ἢ Ἑταιρίας, Μαρκησίας ἢ Μαρκίζας Τουαμότου & ἄλλαι μικρότεραι	69.000	3.998	17
Ἡνωμ. Βασιλείου			
Νῆσοι Σολομώντος (Βρετ.)	113.000	29.785	3
Νῆσοι Φίτζι	390.000	18.234	19

Κράτη	Πληθυσμός	*Εκτασις	Ποκνότης πληθ.
Νῆσοι Τζιλμπερτ	28.000	956	29
N. Πιτκαίρν	150	5	30
Νῆσοι Τόνγκα	54.000	697	77
N. Ζηλανδίας			
Νῆσοι Κούκ	16.000	259	62
Νίβα	5.000	259	19
Τοκελάου	2.000	10	200
'Ην. Πολ. 'Αμερικής			
'Αμερικανικαὶ Σαμόαι	20.000	197	112
Γκουάμ	36.000	534	67
Χαβάι	600.000	16.600	36
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΜΟΝΙΑ			
Αυστραλίας			
Νέα Γουίνεα (τὸ Ν. καὶ τὸ ΝΑ. τμήμα της, αἱ νῆσοι τοῦ 'Αρχιπελάγους Βίς- μαρκ, μέρος τῶν νήσων Σολομῶντος)	1.900.000	520.870	4
'Ην. Πολ. 'Αμερικής			
Νῆσοι Καρολίνας, Μαριάναι, Μάρσαλ	60.000	1.779	36
N. Ζηλανδίας			
Δ. Σαμόαι	85.000	2.927	33
Συγκορνιαρχία Γαλλ.—'Ηνωμ. Βασι- λείου			
Νέαι *Εβρίδες	54.000	14.763	2

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

(εις στρογγυλοῦς ἀριθμοὺς κατὰ τὸ 1956)

	*Εκτασις (τετ. χιλ.)	Πληθυσμός	Ποκνότης πληθ.
1) ΑΣΙΑ	44.000.000	1.680.000.000	38
2) ΑΜΕΡΙΚΗ	42.000.000	365.000.000	9
3) ΑΦΡΙΚΗ	30.000.000	249.000.000	8
4) ΩΚΕΑΝΙΑ	9.000.000	17.000.000	2
5) ΕΥΡΩΠΗ	10.440.000	600.080.000	58
ΣΥΝΟΛΟΝ	135.000.000	2.911.080.000	22

Ε. ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ

Ἡ Ἀνταρκτική λέγεται ἡ περιὸν τὸν Ν. Πόλον περιοχὴ μέχρι τοῦ 66ου παραλλήλου. Εἶναι ξηρὰ περιβάλλουσα ἀσυμμέτρως τὸν Ν. Πόλον (**Εγγχρ. Χαρ. ΙΧ*). Ἡ ἔκτασις τῆς ὑπολογίζεται εἰς 13—14 ἑκατομμ. τετρ. χιλιομ. χωρὶς τοῦτο νὰ εἶναι βέβαιον, διότι σκεπάζεται ὅλη ἡ ἔκτασις ἀπὸ παχὺ στρώμα πάγου, ὃ ὁποῖος προεκτείνεται κατὰ πολλὰ χιλιόμετρα καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν περιβάλλουσαν τὴν ξηρὰν. Ἀποτελεῖ τὴν ἕκτην ἡπειρον τῆς Γῆς. Ἡ Ἀνταρκτικὴ περιβάλλεται ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς τῆς ὑπὸ τῶν νοτίων τμημάτων τοῦ Ἰνδικοῦ, Εἰρηρικοῦ καὶ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ἀπὸ θάλασσαν δηλαδὴ ἣτις λέγεται καὶ **Νότιος Παγομένος Ὠκεανός**. Τὸ στρώμα τοῦ πάγου ἀκολουθεῖ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους καὶ εἶναι ζήτημα ἂν ἀπὸ ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτὴν μόλις 260.000 τετρ. χιλιομ. ἐλευθεροῦνται τῶν πάγων, καὶ ταῦτα μικρὸν μόνον χρονικὸν διάστημα κατ' ἔτος. Ὅλη ἡ ἄλλη ἔκτασις καλύπτεται διαρκῶς ἀπὸ πάγους, οἱ ὁποῖοι προχωροῦν καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἀπὸ τούτους ἀποκόπτονται πολλάκις μεγάλα τεμάχια, τὰ λεγόμενα **παγόβουνα**, τὰ ὁποῖα παρασύρονται πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τῶν θαλασσίων ρευμάτων καὶ γίνονται θανάσιμοι παγίδες διὰ τὰ πλοῖα, τὰ πλέοντα εἰς τὰ νοτιώτερα μέρη τῶν νοτίων θαλασσῶν.

Καίτοι ἡ Ἀνταρκτικὴ μένει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεξερεύνητος καὶ ἄγνωστος, φαίνεται ὅτι εἶναι ἓν ὄροπέδιον μέσου ὕψους 2.000 μ., τὸ ὁποῖον ἔχει ἀρκετὰ ὑψηλὰ ὄρη (ἄνω τῶν 4500 μ. ὕψους). Εἰς δύο μέρη τῆς Ἀνταρκτικῆς ἡ θάλασσα προχωρεῖ ἀρκετὰ βαθέως ἐντὸς τῆς ξηρᾶς καὶ σχηματίζει δύο μεγάλους κόλπους ἢ θαλάσσας, τὴν θάλασσαν τοῦ **Οδέντελ** καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ **Ρός**. Εἰς τὴν δευτέραν οἱ πάγοι προχωροῦν βαθέως ἐντὸς αὐτῆς, σχηματίζοντες εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐν τεράστιον φράγμα πάγων, τὸ **φράγμα πάγων τοῦ Ρός**, τὸ ὕψος τοῦ ὁποῖου ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, φθάνει τὰ 84 μ. καὶ ὑψοῦται καθέτως ὡς τοῖχος ἀνυπέρβλητος, ἐμποδίζων τὴν περαιτέρω πορείαν. Εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Ρός** καὶ ἐπὶ ταύτης τὸ ἐνεργὸν ἡφαιστειον **Ἐρεβος** (3999 μ.) καὶ τὸ ἐσβεσμένον **Τρόμος** (3278 μ.).

Εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῆς Ἀνταρκτικῆς ἔχουν δοθῆ διάφορα ὀνόματα, εἴτε τῶν ἐξερευνητῶν, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι τὰ ἀνεκάλυψαν, εἴτε διαφόρων βασιλέων ἢ προσωποικιοτήτων. Οὕτω ἔχομεν τὴν *Γῆν Γκράχαμ*,

τὴν Γῆν Ἐλσγουόρθ, τὴν Θάλασσαν τοῦ Ρός, τοῦ Ουέντελ, τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, τῆς Ἀδελίας, τῆς Βασιλίσσης Μάδ κλπ. (Ἔγγρα. Χαρτ. ΙΧ). Οὐσιαστικῶς ἡ Ἀνταρκτικὴ εἰς οὐδένα ἀνήκει καὶ μέχρι πρό τινων ἐτῶν οὐδεὶς ἐνδιαφέρετο σοβαρῶς δι' αὐτήν, διότι εἶναι ἀκατοίκητος καὶ οὐδὲν ἐνδιαφέρον παρουσίαζεν ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως· καλύπτεται ἄλλωστε διαρκῶς ἀπὸ παχὺ στρώμα πάγου. Αἱ σημεριναὶ ὅμως κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης, αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν δυνατὴν τὴν τῆξιν τοῦ καλύπτοντος τὴν Ἀνταρκτικὴν πάγου καὶ κυρίως ἡ στρατηγικὴ τῆς σημασίας, ἐπειδὴ εὐρίσκειται πολὺ πλησίον τῆς Ἀμερικῆς, συνετέλεσαν, ὥστε νὰ ἀύξηθῇ τὸ δι' αὐτήν ἐνδιαφέρον καὶ νὰ τὴν διεκδικοῦν ὅλοι οἱ Ἰσχυροὶ τῆς Γῆς. Σήμερον ἡ Ἀνταρκτικὴ ἔχει ὑποδιαιρεθῆ εἰς τομεῖς, ἀναλόγως τῆς ἐθνικότητος τῶν ἐξερευνητῶν οἱ ὅποιοι ἀνεκάλυψαν καὶ μετέβησαν πρῶτοι εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς. Ἔχομεν οὕτω τὸν Νορβηγικὸν τομέα, τὸν Αὐστραλιανόν, τὸν Γαλλικόν, τῆς Νέας Ζηλανδίας, τῶν Ἑν. Πολιτειῶν, διεκδικοῦν δὲ ἐδάφη καὶ αἱ πλησίον τῆς Ἀνταρκτικῆς Χιλὴ καὶ Ἀργεντινῆ. Ἡ Σοβ. Ἐνωσις ὕψωσεν ἐσχάτως τὴν Σημαίαν τῆς εἰς περιοχὴν τῆς

Ἐν τμήμα τῆς Ἀνταρκτικῆς καὶ ἡ γύρω του παγωμένη θάλασσα με παγοθραυστικὰ πλοῖα διασχίζοντα αὐτήν, κατὰ τὸ « διεθνὲς γεωφυσικὸν ἔτος » 1957 - 58.

Πιγκουίνοι εις τὴν Ἀνταρκτικήν.

Ἀνταρκτικῆς, τὴν ὁποίαν ἡ Μεγάλη Βρετανία θεωρεῖ ἀνήκουσαν εἰς αὐτὴν (Ἔγχο. Χαρτ. IX).

Ἀνακάλυψις τῆς Ἀνταρκτικῆς. Κατάκτησις τοῦ Ν. Πόλου.

Ὁ ἄνθρωπος ἐστράφη πρῶτον πρὸς βορρᾶν, δηλ. τὴν Ἀρκτικὴν καὶ πολὺ ἀργότερον πρὸς νότον, διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀνταρκτικῆς καὶ τὴν κατάκτησιν τοῦ Ν. Πόλου. Ὁ πρῶτος, ὁ ὁποῖος ἀντίκρουσε τὴν Γῆν τῆς Ἀνταρκτικῆς, ἦτο ὁ **Μπίσκοκε** (Ἄγγλος), ὁ ὁποῖος ἔφθασε πλησίον τῶν ΒΔ. ἀκτῶν τῆς καὶ τὰς ὠνόμασε Γῆν Ἐντερμπυ (1832).

Τὸ 1838 Ἀμερικανικὴ ἀποστολὴ ὑπὸ τὸν **Ουῖλκες** παρέπλευσε τὰς ΒΑ. ἀκτὰς τῆς. Τὸ 1840 ὁ Γάλλος Ντ' **Υρβιλ** ἀνεκάλυψε τὴν Γῆν τῆς Ἀδελίας. Τὸ 1841 ὁ Ἄγγλος Ρὸς ἀνεκάλυψε τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, τὴν θάλασσαν **Ρὸς**, τὸ ἐνεργὸν ἠφαίστειον Ἐρεβος καὶ τὸ ἐσβεσμένον τοιοῦτον Τρόμος. Νορβηγικὴ ἀποστολή, ὑπὸ τὸν **Ἀμοῦνδсен**, ἔφθασε μὲ τὸ πλοῖον « Φράμ » εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Ρὸς τὸ 1911. Ἐκεῖθεν ὁ Ἀμοῦνδсен μὲ 4 συντρόφους του ἐξεκίνησαν τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου τοῦ 1911 διὰ τὸν Ν. Πόλον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔφθασε (κατακτῆσας πρῶτος τὸν Ν. Πόλον) τὴν 14ην Δεκεμβρίου. Ὁ Ἄγγλος **Σκῶτ** μὲ 4 συντρόφους του ἔφθασε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Ν. Πόλον δεύτερος τὴν 18ην Ἰανουαρίου τοῦ 1912 (κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀπωλέσθη μετὰ τῶν συντρόφων του). Ὁ πλοίαρχος **Μπέρντ** (Ἦν. Πολιτεῖαι) ἐγκαταστήσας μόνιμον βάσιν εἰς τὴν λεγομένην **Μικρὰν Ἀμερικὴν τῆς Ἀνταρκτικῆς**, ἐπέταξεν ἐκεῖθεν μὲ ἀεροπλάνον καὶ ὑπερέπτη τοῦ Ν. Πόλου τὴν 29ην Νοεμβρίου τοῦ 1928.

Πολλοὶ ἄλλοι ἀποστολαὶ μετέβησαν μετὰ τὸ 1928 εἰς Ἀνταρκτικὴν καὶ μὲ τὴν βοήθειαν ἰδίως ἀεροπλάνων ἐχαρτογράφησαν μεγάλας ἐκτάσεις τῆς. Ἡ σημαντικωτέρα καὶ μὲ περισσότερα ἀποτελέσματα ἀπο-

στολή ήτο ή τών 'Ην. Πολιτειών υπό τόν ναύαρχον Μπέρντ (εΐχε γίνεο έν τῷ μεταξύ άπό πλοίαρχος ναύαρχος, άπέθανε δέ τόν Μάρτιον τοῦ 1957), ή όποία άπετελεΐτο άπό 12 πλοΐα (μεταξύ τών όποίων και έν άεροπλανοφόρον) και 4000 άνδρας (1947*). 'Η άποστολή αύτή έξηρεύνησε μεγάλας περιοχάς, τάς έχαρτογράφησεν, άνεκάλυψε δέ πολλά νέα όρη. 'Η μεγαλύτερα όμως προσπάθεια διά τήν έξερεύνησιν τής 'Ανταρκτικῆς κατεβλήθη έπ' εύκαιρία τοῦ λεγομένου « Διεθνούς Γεωφυσικοῦ Έτους » ('Ιούλιος 1957 μέχρι τέλους Δ/βρίου 1958) άπό τών άρχών τοῦ όποίου ήρχισεν έξερεύνησις τής 'Ανταρκτικῆς μέ τήν συμμετοχήν έξερευνητικῶν άποστολῶν 25 κρατῶν. Μεταξύ τών άποστολῶν τούτων ήτο και μία Βρετανική και τής Ν. Ζηλανδίας, εΐς τήν όποίαν συμμετεΐχε και ό κατακτητής τοῦ 'Εβερεστ Νεοζηλανδός Χίλλαρν. Οὔτος μαζί μέ 4 άλλους Νεοζηλανδούς, έκκινήσας άπό τήν βάση Σκώτ, εύρισκομένην εΐς τήν Γῆν τής Βικτωρίας, έφθασε τρίτος, μετά τούς 'Αμοῦνδσεν και Σκώτ, εΐς τόν Ν. Πόλον τήν 3ην 'Ιανουαρίου τοῦ 1958. 'Εν συνεχείᾳ τήν 21ην τοῦ αύτοῦ μηνός έφθασε εΐς τόν Ν. Πόλον και ό εΐς τήν αύτήν άποστολήν άνήκων 'Αγγλος Φούκς μετά τών 11 συντρόφων του.

'Η Ζωή εΐς τήν 'Ανταρκτικήν. 'Εκ τών φυτῶν άνευρέθησαν κατά τό θέρος εΐς τήν 'Ανταρκτικήν, εΐς τινα τμήματά της, τά όποία άπαλλάσσονται τελείως τών πάγων έπί τι χρονικόν διάστημα, βρύα και λειχήνες (Τούνδρα). 'Εκ τών ζῶων οὔδέν χερσαΐον τοιοῦτον ύπάρχει εΐς τήν 'Ανταρκτικήν. 'Υπάρχουν όμως άφθονα θαλάσσια ζῶα, π.χ. φῶκαι, φάλαινα, διάφορα εΐδη θαλασσίων πτηνῶν και ιδίως άφθονώτατα τά διάφορα εΐδη τών **πιγκουΐνων**. Οὔτοι έχουν προσαρμοσθῆ τελείως εΐς τήν θαλασσίαν ζωήν και συναντῶνται κατά χιλιάδας εΐς μερικάς περιοχάς τής 'Ανταρκτικῆς.

Α Ρ Κ Τ Ι Κ Η

'Αρκτική όνομάζεται όλόκληρος ή περι τόν Βόρειον Πόλον περιοχή μέχρι τοῦ 6θου παραλλήλου. Εΐναι θάλασσα (14.352.000 τετρ. χιλιομ.) περιβαλλομένη υπό τής Εύρασίας, τής 'Αμερικῆς και τών εΐς τά Β. τής 'Αμερικανικῆς ήπειρου νήσων. Λέγεται **Βόρειος Παγωμένος 'Ωκεανός**. Ήθερά άνήκουσα εΐς τήν 'Αρκτικήν εΐναι : Τά βορειότερα τμήματα τής Εύρασίας και τής 'Αμερικῆς, αΐ εΐς τά βόρεια τοῦ Καναδά

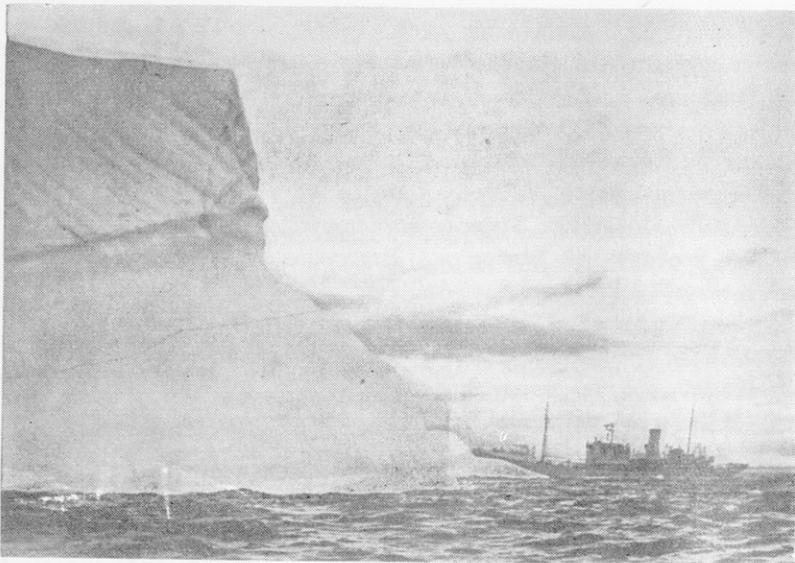
νήσοι, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ σχεδὸν ὀλόκληρος ἡ Γροινλανδία, καὶ τέ-
λος αἱ νῆσοι τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ, τὰς ὁποίας εἶδομεν εἰς τὴν
Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν (δηλ. ἡ νῆσος Ζάν - Μάγιεν, αἱ νῆσοι τῆς Σπιτζ-
βέργης ἢ νῆσοι Σβάλμπραντ, αἱ νῆσοι Νέα Ζέμβλα, ἡ Γῆ τοῦ Φραγ-
κίσκου Ἰωσήφ, αἱ νῆσοι τῆς Νέας Σιβηρίας, ἡ νῆσος Βράγγελ καὶ τινες
ἄλλαι μικραὶ νῆσοι) (**Εγγρ. Χαρτ. ΙΧ*).

Ὁ Β. Παγωμένος Ὠκεανὸς συγκοινωνεῖ μὲ τὸν Εἰρηνικὸν διὰ τοῦ
στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Μπέρινγκ (Βεριγγείου). Μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν
συγκοινωνεῖ διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Νταίηβις, εὐρισκομένου μεταξύ τῆς
Γροινλανδίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Μπάφφιν καὶ διὰ τῶν μεταξύ τῆς Ἰσλαν-
δίας καὶ τῆς Γροινλανδίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῆς Νορβηγίας
ἀφ' ἑτέρου, δύο θαλασσίων διόδων.

Ἡ Ἀρκτική, εἰς τὰ περὶ τὸν Β. Πόλον μέρη της, εἶναι σκεπασμένη μὲ
στρῶμα πάγου, τὰ ὅρια τοῦ ὁποίου εὐρύνονται κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ
περιορίζονται κατὰ τὸ θέρος λόγω τήξεως τοῦ πάγου εἰς τὰ περισσό-
τερον ἀπέχοντα τοῦ Β. Πόλου τμήματά του. Σήμερον μὲ τὴν ἀνάπτυξιν
τῆς ἀεροπορίας ἡ Ἀρκτική ἔγινε τελείως γνωστὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ
εἰς αὐτὴν μεταβάσις σήμερον εἶναι εὐκόλος. Ἐχρησιάσθησαν ὅμως κατὰ
τὸ παρελθόν, ὅτε τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας δὲν ἦσαν ὅσον σήμερον ἀνε-
πτυγμένα, μέγισται προσπάθειαι διὰ νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος μέχρι τοῦ
Β. Πόλου.

Ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπροχώρησαν πρὸς Β. εἶναι : Ὁ
Κάμποτ (**Αγγλος*). Ἐφθασε τὸ 1517 μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου
τοῦ Οὐδσωνος, τὸν ὁποῖον ἀνεκάλυψε τὸ 1610 ὁ **Οὐδσον** (**Αγγλος*).
Ὁ **Νταίηβις** (**Αγγλος*) ἔφθασε τὸ 1587 μέχρι τοῦ Πορθμοῦ, τοῦ σχημα-
τιζομένου μεταξύ τῆς Γροινλανδίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Μπάφφιν καὶ
λαβόντος τὸ ὄνομα τοῦ ἐξερευνητοῦ τούτου. Ὁ **Μπάρεντς** (**Ὀλλαν-
δός*) ἔφθασε τὸ 1594 μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 78° Β. πλάτους (εἰς
τὸν αὐτὸν δὲ παράλληλον ἔφθασε τὸ 1616 καὶ ὁ Μπάφφιν, **Αγγλος*).
Ὁ **Μπέρινγκ** (*Δανός*) ἔφθασε τὸ 1728 μέχρι τοῦ ὁμωνύμου πορθμοῦ
καὶ ὁ **Παίρρυ** (**Αγγλος*), φθάσας μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 82° καὶ
45' βορ. πλάτους τὸ 1827.

Ἀπὸ τοῦ 1850 ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ προσπάθειαι νὰ προχωρήσῃ
ὁ ἄνθρωπος ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον πρὸς βορρᾶν, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ
κυρίως ὅπως κατακτηθῇ ὁ Β. Πόλος τῆς Γῆς. Μεταξὺ αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι
ἐπεχείρησαν νὰ φθάσουν εἰς τὸν Β. Πόλον, ἀναφέρομεν τὸν **Πῆρρ** (**Ἦν.*

Ἐν παγόβουνον εἰς τὸν βόρειον Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Πολιτεῖαι), ὅστις τὸ 1898 ἔφθασε μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 83° καὶ 50' καὶ συνεχίζων τὴν προσπάθειάν του ἀργότερον κατόρθωσε, τὴν 6ην Ἀπριλίου τοῦ 1909, νὰ φθάσῃ πρῶτος αὐτός, εἰς τὸν Β. Πόλου. Πολλοὶ ἄλλοι, ὅπως ὁ Νορβηγὸς Ἀμοῦνδσεν, ὁ Δανὸς Ρασμουσεν κλπ. ἐπιχείρησαν, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιτύχουν, νὰ φθάσουν μέχρι τοῦ Β. Πόλου, μέχρις ὅτου ὁ Μπέρντ (Ἦν. Πολιτεῖαι), ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Σπιτζβέργης δι' ἀεροπλάνου, ἔφθασε καὶ ὑπερέπτη τοῦ Β. Πόλου, ἐπιστρέψας εἰς Σπιτζβέργην χωρὶς διακοπὴν. Ἐκτοτε πλεῖστοι (μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Ἴταλὸς Νόμπιλε καὶ ὁ ἐκ τῶν Ἦν. Πολιτειῶν Οὐϊλκις δι' ἀεροπλάνου, καὶ οἱ Γερμανοὶ Σβέρντουρπ καὶ Ἐκκενερ δι' ἀεροπλάνου) ὑπερέπτησαν τοῦ Β. Πόλου. Σήμερον μὲ τὰς προόδους τῆς ἀεροπορίας ἢ εἰς αὐτὸν μετάβασις εἶναι εὐχερής.

Ἡ Ἀρκτική περιοχή εἶναι χωρὶς οἰκονομικὴν σημασίαν. Αἱ εἰς αὐτὴν ἀνήκουσαι νῆσοι, καλυπτόμεναι σχεδὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑπὸ χιόνων, εἶναι σχεδὸν ἐν τῇ ὀλότητί των (ἐξαιρουμένων τῶν νήσων τῆς Σπιτζβέργης καὶ τῆς νήσου Ζὰν—Μάγιεν) ἀκατοίκητοι. Εἰς τὰ ἠπειρωτικὰ τμήματα τῆς Ἀρκτικῆς παρουσιάζεται κατὰ τοὺς 2—3 μῆνας τοῦ

έτους, ὅτε ἡ Γῆ ἐλευθεροῦται τῶν πάγων, ποιά τις βλάστησις ἀπὸ βρούα καὶ λειχήνας (Τούνδρα), μὲ τοὺς ὁποίους διατρέφονται οἱ λευκοὶ λαγωοὶ καὶ οἱ Τάρανδοι, τὰ μοναδικὰ ἐκεῖ ζῶντα φυτοφάγα ζῷα. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν οἱ πολικοὶ κύνες, χρησιμοποιούμενοι ὡς ζῷα ἔλξεως ἐλκύθρων, λευκαὶ ἀλώπεκες, ἄρκτοι, ἄφθονα πτηνὰ καὶ θαλάσσια ζῷα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ φάλαιναι, θαλάσσιοι ἐλέφαντες καὶ φῶκαι. Οἱ εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς ζῶντες (Ἔσκιμῶοι, Σαμογιένται, Λάπωνες κλπ.) ἀποζοῦν κυρίως ἐκ τῆς ἀλιείας.

Ἄλλ' ἂν δὲν ἔχη σημασίαν ἡ Ἀρκτική ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, ἀπέκτησεν ἐσχάτως σημασίαν, διότι μὲ τὴν ὑπεράνω αὐτῆς διέλευσιν τῶν ἀεροπλάνων συντομεύεται κατὰ πολὺ ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Εὐρασίας πρὸς τὴν Ἀμερικὴν.

Μεγίστης σημασίας εἶναι τὸ κατόρθωμα τοῦ ἀτομικοῦ ὑποβρυχίου (κινουμένου μὲ ἀτομικὴν ἐνέργειαν) τῶν Ἦν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς « Ναυτίλου », τὸ ὁποῖον πρῶτον κατώρθωσε νὰ διέλθῃ ὑπὸ τοὺς πάγους τοῦ Βορ. Παγωμένου ἢ Ἀρκτικοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁ « Ναυτίλος » κατεδύθη ὑπὸ τοὺς πάγους, ἀφοῦ διῆλθε διὰ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, καὶ διανύσας κάτωθι τούτων ἀπόστασιν 1830 μιλίων ἐντὸς 96 ὥρῶν, ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πέρα τοῦ βορείου τμήματος τῆς Γροινλανδίας ὅπου ἡ θάλασσα ἦτο ἀπηλλαγμένη πάγων (*Ἐγγρ. Χαρτ. ΙΧ*). Συνέδρασαν οὕτω ὁ « Ναυτίλος » τὸν Εἰρηνικὸν μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν δι' ὁδοῦ ὑποθαλασσίας. Τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἔχει σημασίαν καὶ ἀπὸ ἐμπορικῆς ἀπόψεως, διότι ἐνῶ σήμερον ἡ ἀπόστασις ἀπὸ Λονδίνου εἰς Τόκιο, διὰ μέσου τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ εἶναι 11.200 μίλια, διὰ τῆς ὁδοῦ ὑπὸ τοὺς πάγους τοῦ Ἀρκτικοῦ Ὠκεανοῦ εἶναι μόνον 6700 μίλια.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.		Σελ.
A. ΑΣΙΑ. Γενικά.....	5	1. Βιρμανία' (ἡ Μπούρμα) ..	67
ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ	5	2. Ταϊλάνδη (ἡ Σιάμ)	67
I. Ν.Δ. ἢ ΠΡΟΣΩ ΑΣΙΑ		3. Καμπέτζη	68
'Ασιατικὴ Τουρκία	7	4. Λάος	69
'Ιστορία τῆς Μ. 'Ασίας .	17	5. Βόρ. Βιετνάμ καὶ Ν.Βιετνάμ	69
Κύπρος.....	18	6. Μαλαισία	69
Συρία	22	7. Σιγκαπούρη	70
Λίβανος	26	'Ινδονησία	70
'Ισραήλ	28	Φιλιππῖναι	73
'Ιορδανία	33	IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ	
ΧΕΡΣΟΝ. ΑΡΑΒΙΑΣ...	34	Κίνα	75
1. Σαουδικὴ 'Αραβία.....	37	Χόνγκ—Κόνγκ	81
2. 'Υμένη	37	Μακάο	81
3. Σουλτανάτα 'Ομάν καὶ Μα- σκάτ	38	Φορμόζα	81
4. 'Εμιράτα ἢ Σειχάτα Κατάρ- Μπαχρέιν-Κουβέιτ (ἢ Κοβέιτ)	38	Νῆσοι Ρίου—Κίου.....	82
5. 'Αποικία καὶ προτεκτοράτον τοῦ 'Αντεν.....	38	'Ιαπωνία	82
'Ιράκ	39	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑΣ	88
II. ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ		1. Δημοκρατία Νοτ. Κορέας	88
Α. 'Οροπέδιον τοῦ 'Ιράν ..	43	2. Λαϊκὴ Δημοκρατία Β.Κορέας	88
'Ιράν	46	V. ΒΟΡΕΙΟΣ, ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ	
'Αφγανιστάν	48	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ	89
Β. Αἱ 'Ινδία καὶ τὰ κράτη αὐτῆς	49	'Εξωτερικὴ Μογγολία	89
Πακιστάν καὶ Δημ. τῶν 'Ιν- διῶν. Γενικά	49	'Ασιατικὴ Ρωσία	89
1. Πακιστάν	56	VI. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Α-	
2. Δημοκρατία 'Ινδιῶν	57	ΣΙΑΣ	96
Κασμίρ.....	60	VII. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ Α-	
Νεπάλ	61	ΣΙΑΣ	98
Μπουτάν	61	Πίνακες	104
Κεϊλάνη	62	B. ΑΦΡΙΚΗ. Γενικά.....	109
III. Ν.Α. ΑΣΙΑ ἢ ΙΝΔΟΚΙΝΑ		I. ΒΟΡ. ΑΦΡΙΚΗ	111
Γενικά	63	Αἴγυπτος	111
		Λιβύη	119
		Τυνησία	121

'Αλγερία	124	Βρετ. 'Ανατολ. 'Αφρική	
Μαρόκον	127	(Ούγκάντα. Κένυα. Ταγ-	
'Ισπανικόν Μαρόκον	130	κανίκα)	163
Ταγγέρη	130	Μοζαμβίκη (Πορτογαλ.) ...	165
Μεγάλη Ξημος Σαχάρα	130		
II. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ.		V. ΝΟΤ. ΚΑΙ ΝΔ. ΑΦΡΙΚΗ	
Γενικά	135	Βρεταν. Ν. 'Αφρική ("Ένω-	
'Ισπανική Δυτ. 'Αφρική	139	σις Ροδεσίας και Νυασ-	
Μαυριτανία	139	σαλάνδης. Μπετσουανα-	
Σενεγάλη	140	λάνδη. Μπασσουτολάνδη	166
Σουδανική Δημοκρατία	141	Νοτιοαφρικανική "Ένωσις και	
Δημοκρατία Νίγηρος	142	ΝΔ. 'Αφρική	166
Γαμβία	142		
Πορτογαλική Γουϊνέα	143	VI. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	
Δημοκρατία Γουϊνέας	143	Νήσοι Γαλλ. του 'Ινδικού	
Σιέρα Λεόνε	144	'Ωκεανού, Μαδαγασκάρη.	
Λιβερία	145	Ρεουνιόν. Κομόροι	171
'Ακτή 'Ελεφαντόδοντος	145	Βρετανικαί (Μαυρίκιους.	
Γκάνα	146	Σεϋχέλοι)	171
Τόγκο	147	Νήσοι του 'Ατλαντικού 'Ω-	
Δαχομένη	147	κεανού: Πορτογαλικά, 'Α-	
'Ανω Βόλτα	147	ζόροι. Μαδέρα. 'Αγ. Θωμά	
Νιγηρία	148	Πρίνσιπε. Πρασίνου 'Α-	
		κρωτηρίου.	
		'Ισπανικά (Κανάριοι - Φερ-	
		νάνδο Πό)	
		Βρετανικά ('Αγ. 'Ελένης.	
		'Αναλήψεως)	172
		'Ανασκόπησις 'Αφρικής	173
		Πίνακες	178
III. ΚΕΝΤΡΙΚΗ Ή ΙΣΗΜΕΡΙ-		Γ. ΑΜΕΡΙΚΗ. Γενικά	183
ΝΗ ΑΦΡΙΚΗ	150		
Δημοκρατία Τσαδ	151	I. ΒΟΡΕΙΟΣ Ή ΑΓΓΛΟΣΑΞΩ-	
Κεντραφρικανική Δημοκρατία	152	ΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	185
Δημοκρατία Κογκό	152	Καναδάς	187
Γκαμπόν	153	Νήσοι Σαιν-Πιερ και Μικελόν	195
Καμερούν	154	Γροιλανδία	195
Τό τώως Βελγικόν Κογκό ...	154	'Ην. Πολιτ. τής 'Αμερικής ..	195
'Ισπανική Γουϊνέα	157	Χερσόνησος τής 'Αλάσκας	
Ρουάντα - Ουρούντι	157	και 'Αλεούτιαι Νήσοι ...	212
Καμπίντα και 'Αγκόλα	157		
IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
'Ομοσπονδία Αιθιοπίας — 'Ε-			
ρυθραίας	159		
Σουδάν	160		
Σομαλία	162		

II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά 215

Μεξικόν 216

Γουατεμάλα. Σαλβαδόρ. Όν-
δούρα. Βρετ. Όνδούρα. Νι-
καράουα. Κόστα-Ρίκα. Πα-
ναμάς. Ζώνη και διώρυξ
Παναμά 219

ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ ΚΑΙ
ΑΝΤΙΛΛΑΙ 221

(Μπαχάμαι. Κούβα. Άιτή.
Δομινικανή Δημοκρατία.
Ίαμαϊκή. Πόρτο-Ρίκο) .. 223

Μικράι Άντίλλαι (Άγ. Τριά-
δος. Τομπάκο. Γουαδελού-
πα. Μαρτινίκα. Παρθένοι
Νήσοι) 224

III. ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ 225

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΤΩΝ ΑΝ-
ΔΕΩΝ. Γενικά 225

Βενεζουέλα. Κολομβία. Ίση-
μερινός. Περού. Βολιβία. 228

Χιλή 229

ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΛΑ-ΠΛΑ-

ΤΑ 229

Παραγουάη 230

Ούρουγουάη 231

Άργεντινή 231

Γή του Πυρός 234

Νήσοι Φάλκλαντ ή Μαλβίνα 234

Βραζιλία 234

Γουιάνα 237

*Ανασκόπησις Άμερικης 238

Πίνακες 244

Δ. ΩΚΕΑΝΙΑ 248

Αυστραλία 248

Νέα Ζηλανδία 256

Μελανησία 257

Μικρονησία 259

Πολυνησία 259

*Ανασκόπησις 260

Ε. ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ 263

Άρκτική 266

*Επιμελητής έκδόσεως ΓΕΩΡΓ. ΣΤ. ΝΤΟΥΦΕΞΗΣ (ἀπ. Δ.Σ. ΟΕΣΒ 1145/4-3-64)

Π η γ α ι

χρησιμοποιηθείσα διά την συγγραφὴν τῆς Γεωγραφίας τῶν Ἠπείρων.

- 1) Στατιστικὴ ἐπετηρὶς τοῦ Ο.Η.Ε. τῶν ἐτῶν 1956 & 1957
- 2) Παγκόσμιος Γεωγραφία P. Vidal de la Blache & L. Gallois
- 3) » » Ernest Granger
- 4) » » Albin Michel
- 5) » » Ἄτλας Larousse
- 6) » » Ἄτλας ἐπιμελεῖα Π. Γαβρεσσέα
- 7) Le mond (Geographie Physique et politique claires, Paris)
- 8) Nouveau Larousse universel
- 9) Oxford junior engylopaedia
- 10) Pocket Almanac 1957
- 11) Suez, Panama et les routes maritimes mondiales, Paris, Colin
- 12) Etats—Unis, Canada, Paris, Emile—Paul
- 13) Tableau des Etats—unis, Paris, Colin
- 14) Au Sahara Gabus J.
- 15) Au Royaume des Incas Huber S.
- 16) L' Australie Boomerang:
- 17) L' Afrique du nord (P.O.M.)
- 18) Les Pays Tropicaux
- 19) L' Asie Sovietique. Mementos Publies Par L' I.N.S.E.
- 20) L' Australie » » » »
- 21) Le Canada » » » »
- 22) L' Egypte 964-997.» » » » Thomas
- 23) La Palestin » » » »
- 24) L' Union Sub—Africain que Sais-Je
- 25) La Republique Argentine »
- 26) L' Amerique central »
- 27) La Haute - Asie »
- 28) Les expeditions polaires »
- 29) Les Grandes explorations depuis Colomb jusqu' aux voyages planetaires
- 30) Haute Asie - Iran Puerre George «Orbis», Paris.

Βοηθήματα διὰ τοὺς μαθητὰς

Παναγιωτοπούλου Ι. Πολιτεῖες τῆς Ἀνατολῆς
Κοντογιάννη Κ. Ταξιδεύοντας στὶς νότιες θάλασσες
Βενέζη Ἡλία Ἀμερικανικὴ Γῆ
» » Ὠκεανὸς
Φωτιάδῃ Δ. Ἡ ἀκτὴ τῶν Σκλάβων (στὴ Μαύρῃ Ἠπειρῷ)
Καζαντζάκη Ν. Ἰαπωνία—Κίνα
» Αἴγυπτος—Σινᾶ
Ἰγγλέση Ν. Οἱ μεγάλοι ἐξερευνηταὶ
Βασιλειάδου Ν. Εἰκόνες ἀπὸ τὸ Φανάρι
Θεοδοσοπούλου Γ. Ἅγιοι Τόποι
Χάρη Π. Πολιτεῖες καὶ θάλασσες
Μπαστιᾶ Κ. Στεριῆς καὶ θάλασσες
Χατζῆ Γ. Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Βελγικὸν Κογκὸ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον ἐἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτοῦ.

Ἐπίσημον ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ', ΣΕΙΡΑ Β' 1964 (VII)—ΑΝΤ/ΠΑ 27.500—ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1223/18-3-64

Ἐκδόσεις—Βιβλιοδεσία : ΧΡΗΣΤΟΥ ΣΤ. ΧΡΗΣΤΟΥ

14 Ιουνίου Πρωτεύουσα
Αθήνα

16 Ιουνίου
Πύρρα Αθήνα Γαλαξίας

18 Ιουνίου Γαλαξίας
Γαλαξίας

